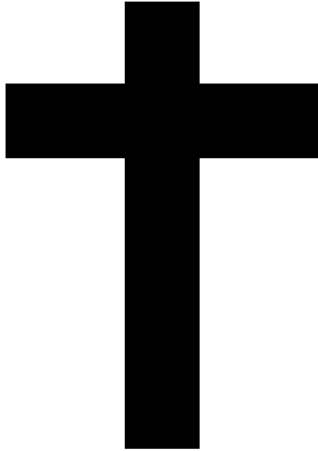

Bíbiri Kuyie
Nnààntì Pátírì

The Holy Bible in the Ditammari language of Benin

Bibiri Kuyie Nnààntì Pátíri

The Holy Bible in the Ditammari language of Benin

copyright © 2001 SIM International

Language: Ditammari

Translation by: SIM

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-05-31

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 1 Jun 2022

5e2d0f12-f1d8-567b-bf98-cf1de4599d16

Contents

Matie	1
Mariki	46
Duku	75
Isāā	121
Yesu Tōrè	152
Odommu	190
1 Kōdēnti	208
2 Kōdēnti	225
Kadašii	236
Efēesi	243
Fidipu	249
Kōdōosi	254
1 Tēsadoniki	259
2 Tēsadoniki	263
1 Timōtee	266
2 Timōtee	271
Titi	275
Fidemō	278
Ebedeebe	280
Isaku	295
1 Pīeri	300
2 Pīeri	305
1 Isāā	308
2 Isāā	313
3 Isāā	314
Sudi	315
Mudāammu	317
Yēsāā	337

Matie wārimè tináànsààtì Di mpátíri tɔ̀ tìi náàntì

Tináàntì tìi ti náá Matie kó dipátíri tɔ̀ tìi náàntì. Yesu tancóumbè tepítè nè bedébè kóò mǎù bɛ̀ tu we Matie, weè wāri de kó dipátíri.

Matie wāri o pátíri meketimè o kɔ̀be Sifubɛ kpéi nke, ke bo bɛ̀ benke Yesu tumè Sifubɛ kóò kpààtì Dafiti yaàbire Abarahammu kó kuwuò nkou, nè de kpéi nkòo bate o yaàribè fuke ì duò ke dǝmmè. Ke nàké o pátíri mieke Kuyie nkó dikpààtiyuu kpéi, Kuyie nkpààtiyuu tǝónimè kè benitibè dǝ nkéceete, kòò nàké ke benke ke dǝ nYesu tú Kuyie mpāānāāntì náām̀bè nàké wèè kǝme mme.

Di mpátíri náàntì duò ke dǝmmè

1. Bè peitémè Yesu nè ò ketémè o tǝmmú. (1-4)
2. Yesu duò nyii tié nditāri ìnkè. (5-7)
3. Yesu dǝò tìi dieti nè bɛ̀ ò yetemè (8-12)
4. Yesu nàké yèè náānhāntiyè (13)
5. Okpààtì bɛ̀ yete wè kó mutǝmmú (14-23)
6. Bè nàkémmè Yesu kó muwētimmú kpéi (24-25)
7. Yesu kó mukūū nnè ò yāntémè (26-28)

Yesu yaàribè kó yeyètè

(Wénté Duku 3:23-38)

¹ Ntenè Yesu Kirisi yaàribè kó kufuku: Yesu yaàri kóti tu Dafiti kè Dafiti kóo yaàri kóti me ntó tú Abarahammu.

² Abarahammu weè peité Isaki, kè Isaki peité Sakɔbu, kè Sakɔbu peité Sudaa nè betɔbè. ³ Kè Sudaa peité Pedesi nè Isaraa kè be yǝ ntú Tamaa, kè Pedesi peité Esidommu, kè Esidommu peité Aramu. ⁴ Kè Aramu peité Aminadabu, kè Aminadabu peité Nasǝǝ, kè Nasǝǝ peité Sadimǝ. ⁵ Kè Sadimǝ peité Boasi, kè Dahabu ntú o yǝ. Kè Boasi peité Obedi kè Uduti ntú o yǝ. ⁶ Kè Obedi peité Isaii, kè Isaii peité okpààtì Dafiti.

Kè Dafitii peité Sadomǝ kòo yǝ ntú Udii pokú Dafiti do kùò Udii kétúótè wè. ⁷ Kè Sadomǝ peité Odoboammu, kè Odoboammu peité Abia, kè Abiaa peité Asaa. ⁸ Kè Asaa peité Sosafaa, kè Sosafaa peité Sodammu, kè Sodammu peité Osiasi, ⁹ kè Osiasii peité Soatammu, kè Soatammu peité Akaasi, kè Akaasii peité Esekiasii. ¹⁰ Kè Esekiasii peité Manansee, kè Manansee peité Amǝ, kè Amǝ peité Sosiasi, ¹¹ kè Sosiasii peité Yekonniasi nè o neí. De mǝnni ndi Babidǝnni kóo kpààtì bɛ̀ pǝrmúmmè kékǝnnè.

¹² Bè bɛ̀ kǝnnè dii mǝnni Babidǝnni de mǝnni ndi Yekonniasi peitémè Sاداتieri, kè Sاداتieri peité Sodobabɛɛdi. ¹³ Kè Sodobabɛɛdi peité Abiudi, kè Abiudii peité Ediakimmu, kè Ediakimmu peité Asǝari. ¹⁴ Kè Asǝari peité Sadaki, kè Sadaki peité Akimmu, kè Akimmu peité Ediudi. ¹⁵ Kè Ediudii peité Ediesɛɛ kè Ediesɛɛ peité Matāā kè Matāā peité Sakɔbu, ¹⁶ kè Sakɔbu peité Sosefu. Weè Sosefu do puoke Maari wèè peité Yesu bɛ̀ tu wè Kirisi.

¹⁷ Abarahammu kó dimǝnni kǝntǝ kétuakèné Dafiti tidapuntǝnti bo tepítè nè tinàa ndi. Dafiti kó dimǝnni kétuakèné bɛ̀ bɛ̀ pǝrmúmmè ke kǝnnè Babidǝnni kè dè mǝke tidapuntǝnti tepítè nè tinàa. Bè bɛ̀ pǝrmúmmè ke kǝnnè Babidǝnni kétuakèné bɛ̀ peitémè Yesu kè dè mǝke tidapuntǝnti tepítè nè tinàa.

*Maari do pùómmè Yesu**(Wénté Duku 2:1-7)*

¹⁸ Ntɛ dɛ wũðkémɛ kɛ bɛɛ pɛité Yesu Kirisi. Sosefu weè do pɔ Maari Yesu yɔ, kɛ mu nyí nhò duónɛ, kòo púónnɛ Muyaánsààmù kó muwɛrímù. ¹⁹ Sosefu weè do pɔ Maari kòo tu weè dé Kuyie, ò í ndó kóó yetɛ kɛ dɛ nfeí ò yàà bo sɪnkúnne mɛè kpéí Maari yètiri, kɛ né ndó kóó yetɛ disàrì. ²⁰ Ò kpáá kɛ mɛ ntoti o yèmmɛ kɛ Kuyie ntɔnni marì ò béinnɛ tidòuntì kɛ dɔ: Sosefu, Dafiti yaàbire, bá nyíèkù a bo túótémɛ a pokù Maari, kɛ yé ò pùómmɛ nè Muyaánsààmù kó muwɛrímù mmu. ²¹ Ò bo pɛité denitidabire kàa dɛ yu kɛ dɔ Yesu, weè yóó dɛɛtɛ o nìtìbɛ bɛ yɛi mmieke.

²² Dɛndɛ kó dimàà do tùðkení kɛ dɛ bo dɔɔ Kuyie ndo nàké tinti ku pãánáàntì náàntò kòo tì béi, nke dɔ:

²³ Desapùmbire dɛɛ mu nyí duónɛ onitidòù dɛ bo púó nképeité denitidabire kɛ bɛɛ dɛ yu kɛ dɔ Emanniyɛri, (dɛɛ tu Kuyie nti bonè).

²⁴ Sosefu èntɛ diì mɔnni kédɔɔ Kuyie ntɔnni ò nàké tì, kétúótɛ o pokù Maari, ²⁵ ò mɛ nyí nhò duónɛ kòo yàa pɛiténɛ debire kɛ Sosefu dɛ yu kɛ dɔ Yesu.

2*Siwààwéibɛ dɔummɛ Yesu*

¹ Edɔti do tú diì mɔnni ndi okpààti, bɛ pɛitémɛ Yesu Bɛtideemmu Sudee kó kutempɛ mmieke. Kɛ siwààwéibɛ * íténí diyie yìenì kɛè bíékɛ kétuàkení Sedisademmu, ² kébeke kɛ dɔ: Yé Sifubɛ kóo kpààti bɛ pɛité wè bàmbà? Tì yà o wàtɛ nte diyie yìenì kɛè bíékɛ kɛ kàtɛnì kɛ bo ò dɔu.

³ Okpààti Edɔti kɛè diì mɔnni dɛ kó tináàntì, kòo yèmmɛ caàrɛ mèdiɛ. Kòo èi Sedisademmu kɔbɛ bɛmɔu yèmmɛ caàrɛ. ⁴ Kòo tíi nyikuó nùbɛ kó bekótìbɛ bɛmɔu nè ikuó wààbɛ, kɛ bɛ beke bɛ dɔ nképeité dɛ Kirisi. ⁵ Kɛ bɛɛ ò nàké kɛ dɔ: Bɛ dɔ nkóó pɛité Bɛtideemmu nwe Sudee tempɛ mmieke. Kuyie mpãánáàntì náàntò tì wàrimu kɛ tú:

⁶ Fɔ mBɛtideemmu Sudaa tenkɛ kó diheì, a í kɛ́nnìnɛ Sudaa kó yehɛkɛ tɛyɛ, kɛ yé fɔ́ɔ mieke nke okpààti yètìnímɛ, weè yóó cɛmmù n kó benitìbɛ Isidayɛribe.

⁷ Dɛ mɔnni kɛ Edɔtii duó nkɛ bɛɛ yúnì siwààwéibɛ kòo bɛ beke disàrì bɛ yà diì mɔnni ndi weti weti tɛwàtɛ, ⁸ kédeɛ kɛ bɛ tɔ mBɛtideemmu kɛ dɔ: Kɔtɛnɛ kéwammù kébíékɛ weti weti kɛ di yà dɛ kó debire di wɛtɛnì kɛ n nàké kɛ m múnkɛ kɔtɛ kɛ dɛ dɔu.

⁹ Okpààti bɛ nàké diì mɔnni o kpeti kédeɛ, kɛ bɛɛ kété kɛ tɛwàtɛ bɛ do yà tɛ diyie yìenì kɛè bíékɛ kɛ tɛ nkéri bɛ ìikɛ kétuàke debire bo diì bòrì kɛ cómmù. ¹⁰ Kɛ diwèli bɛ pì mmedìɛ mbɛ yà diì mɔnni tɛwàtɛ còmmùmɛ. ¹¹ Kɛ bɛɛ taroo tɛcɛtɛ kɛyà debire nè dɛ yɔ Maari kɛ nínkù kɛ dɛ dɔu, kékpetɛ bɛ dɔuti kɛ dɛ pãmmù yepàrɛ, mesɔɔ nè tihúuntì idíítì idieyi kpeti bɛ tu tì ànsàà nè bɛ tu tì múrì. ¹² Kɛ Kuyie mbɛ nàké keyènkɛ nè tidòuntì kɛ dɔ: Di báá wɛtɛ Edɔti borɛ. Mɛmmɛ kɛ bɛɛ kété kuce tekù kékò.

* **2:1** siwààwéibɛ: Beyuwúòmbɛ do mbe, bɛ mɛ ndo í tú Kuyie nkɔbɛ. Kɛ bɛ mpakí siwàà nè si tɔmmù si tɔmmù.

Bè tùótémè Yesu kɛ cokénè

¹³ Siwààwéibè kò ndii mònni kɛ Kuyie ntōnni mari kōtení Sosefu borè kóò béinnè tidòuntì kɛ dā: Íté kétúóté debire nè de yō Maari kécoké kékote Esibiti, kɛ nke mbo kɛ baanè m bo da náké mɛ kɛ dā a wētení, kɛ yé Edoti yóó wammumè debire kɛ bo dè kùo.

¹⁴ Kɛ Sosefuu íté kétúóté debire nè de yō keyènkè kɛ bèe kote Esibiti, ¹⁵ kɛ nke mbo kɛ Edoti yāa kúnè. Mémme kɛ dēe dāo Kuyie mpāānāānti náāntò do náké tì kɛ dā: N yu m bire kɛ dè dēne Esibiti mieke.

Edoti kùomè ibí

¹⁶ Edoti banté dii mònni kɛ dō nsiwààwéibè ò souté, kòo miekɛ peike mediè. Kòo duó nkè bè nkòu initidabí ìi mōke yebie nyédéè nè isámpói Betideemmu mieke nè sihekesí siì ò tòkénè, kébennénè siwààwéibè do yóó ò náké kɛ dè berí ndè. ¹⁷ Mémme kɛ dēe dāo Kuyie mpāānāānti náāntò Sedemii do náké tì kɛ dā:

¹⁸ N yo metammè mamè mme Damaa èi, yekúdabùò nyèè yìèní nè iwúótìi, Daseedi bí ìi ku kòò kuò, bá kɛ í dō bèe ò bántè.

Bè kōnnèmè Yesu Nansareti

¹⁹ Edoti ku dii mònni kɛ Kuyie ntōnni mari kōtení Esibiti Sosefu borè, ²⁰ kóò béinnè tidòuntì mieke kɛ dā: Íté kétúóté debire nè de yō, kɛ dí wēte Isidayeeribe kó ketenkè, kɛ yé bèe do wanti kékuò debire bè kumè.

²¹ Kɛ Sosefuu íté kétúóté debire nè de yō kɛ bèe wēte Isidayeeribe kó ketenkè. ²² Kòo keè kɛ bè tu Adisedauusi cōuté o cice Edoti kpàti kɛ tú Sudee kóo kpàtì, kòo yote ò bo bátémè de kó diheì mieke. Kɛ Kuyie nhò béinnè tidòuntì kòo kote Kadidee kó kutempè, ²³ kékari Nansareti kó diheì mieke kɛ dēe dāo Kuyie mpāānāānti náāntò do náké tì kɛ dā bè bo nhò yu kɛ tú: Nansareti èi kou.

3

Isāa-Batiisi do āāmè benitibè batémmù

(Wénté Mariki 1:1-8 nè Duku 3:1-18 nè Isāa 1:19-28)

¹ De kó dimōnni kɛ Isāa-Batiisii keté o tōmmú kēnnāá Kuyie nnāānti Sudee kó dikpāà mieke kɛ tú: ² Ceetenè di borime, kɛ yé Kuyie ntòótémè kɛ bo kanne ku kó dikpààtìyuu.

³ Wèè Isāa kpéi nke Kuyie mpāānāānti náāntò Esaii do náámmè kɛ tú: Wèè pèú dikpāà mieke kɛ tú: Tūntenè ti Yiè nKuyie nkó kuce, séinnè o cɛ.

⁴ Isāa do dáátì diyaàbòrì dii dùòkenè dindi yòyó kó ticiti, kɛ bou fenaòkñfè o ka, kòo kó mudii ntú ico nè ticièti. ⁵ Kɛ Sedisademmu kabɛ nè Sudee kó kutempè nkumou kabɛ nè yehèkè tɛyè yèè tòkénè Suditēē kó kukó nkè bè nkòrini o borè, ⁶ kɛ dáanko be yei nkè Isāa bè āā batémmù Suditēē kó kukó mmieke.

⁷ Kɛ Isāa yà Fadisiēbe péu nè Sadusiēbe, kɛ bè kòròo o borè kòo bo bè ānnè batémmù kòo bè náké kɛ dā: Iwààke dindi! We ndi náké kɛ tú dí yenténè Kuyie nkó tibeenti tii kèrini? ⁸ Di borime benke tūnké kɛ dō ndi cèète. ⁹ Di yèmmè bá ndò ndi bo na kécooté di tú mēè kpéi Abarahammu kó ibi. N di náámmu Kuyie mbo na kédoò yetārè yie nho bí. ¹⁰ Okōtìi sūótému o pītè kɛ

bo u detie, detie ndèè í pèí yebè sàà yè bè bo dè u kécóu. ¹¹ Mí n di àà bàtém̀m̀m̀u menie mmieke nke kè dè benkú ke dò ndi borime cèète, wèè tūnní ò deumu ke m pèètè. N yí sannè m bo deitemè o neùti, wenwe bo ndi àà bàtém̀m̀m̀u nè Muyaánsààm̀u nè muhàá. ¹² Ò tó o pienkù nku ke bo ye nkébate mebii ònè tifùti, kékouté mebii nkéánnè o bəu mieke, kécóu ntifùti muhàá mm̀u ò í kə mm̀u mieke.

Isāā-Batiisi ānném̀e Yesu bàtém̀m̀m̀u

(Wénté Mariki 1:9-11 nè Duku 3:21-22 nè Isāā 1:29-34)

¹³ Isāā àà di m̀nni bàtém̀m̀m̀u Suditēē kó kukó mmieke, kè Yesu íténí Kadidee kó kutempēē kətuəkení o borè kòò bo ò ānné bàtém̀m̀m̀u. ¹⁴ Kè Isāā yete ke dò: F́ó do dò ké nh ānné bàtém̀m̀m̀u ke wète ke tú n da ānné bàtém̀m̀m̀u!

¹⁵ Kè Yesu ò tēnné ke dò: Yie mbake ké nh ānné bàtém̀m̀m̀u ke yé dè wennim̀m̀u ke dò nti d̀ò Kuyie ndó dè.

Kè Isāā yie nkóò ānné bàtém̀m̀m̀u, ¹⁶ kòò nyètini menie mmieke kè tiwetii kpeté kè Muyaánsààm̀u cùténí ke d̀nnè dikpetinónkperi kécómm̀u o ìnkè. ¹⁷ Kè bèe kee metammè mamè de ìnkè bíékè ke mè tu: Yie nwee tu m bire kè n dè d̀ò mesàa ke dè tã medie.

4

Dib̀ò benném̀e Yesu

(Wénté Mariki 1:12-13 nè Duku 4:1-13)

¹ De m̀nni kè Muyaánsààm̀u tanné Yesu dikpàa mieke kè dib̀ò bo ò benné. ² Kè Yesu m̀bou dinùu ke dò iyie nsipísìnàà, deyènnè sipísìnàà kè dik̀nni ò pī. ³ Kè dib̀ò kətení o borè kóò nàké ke dò: Kàa tu Kuyie mBire nde, duó nkè yetárè yie nnaa mmudii. ⁴ Kè Yesu di nàké ke dò: Tì wàrimu ke tú oniti í fòunè mudii maa, ò fòunè tináahti tii yiení Kuyie nnùu mieke tinti.

⁵ Mem̀me kè dib̀ò ò kətenè Sedisademmu kóò dèkenè Kuyie nc̣ètè ìnkè kóò nàké ke dò: ⁶ Kàa tu Kuyie mBire nde, puuo, ke yé Kuyie nnáahti wàrimè ke tú:

Kuyie mbo duənni ku ṭrè

kè yè da cóúté

bá a naacètè báa bétè ditari mari.

⁷ Kè Yesu di tēnné ke dò: Tì wàrimu kupikù tekù ke tú: Á báa benné a Yìè nKuyie.

⁸ Kè dib̀ò ò dèkenè ditari dieri mari ìnkè kóò benke kutenkù kó yekpàatiyo yeməu nè ye kpàti deu mēē boti, ⁹ kóò nàké ke dò: N yóó dè nda duómmu deməu kè nsà kàa nínkú n yìkè ke m bāntè. ¹⁰ De m̀nni kè Yesu di nàké ke dò: F́ute m borè f́ó ndib̀ò ke yé tì wàrimè ke tú: Á mbáa nha Yìè nKuyie mmáa kəmpī nkuu tōmm̀u.

¹¹ Mem̀me kè dib̀ò íté kè Kuyie nṭrèe kətení kəmpī nho tōmm̀u.

Yesu ketém̀e kénnaa Kuyie nnáahti Kapennaummu mieke

(Wénté Mariki 1:14-15 nè Duku 4:14-15)

¹² Yesu kèè di m̀nni bè kpetinném̀e Isāā kékote Nansareti Kadidee kó kutempē mmieke. ¹³ Ò í nkari Nansareti, kékote kémbo Kapennaummu Kadidee kóo daméeri m̀nku, Sabunəu nè Nefutadii kó yehékè také, ¹⁴ kè dè bo d̀ò Kuyie mpāānahti náahtò Esaii do nàké tì ke dò:

¹⁵ Sabunəu nè Nefutadii kó kətenkè kəbe

bèè bo dànméèrì také Suditēē kó kukó nyáà
nè bèè í tú Sifubē ke bo Kadidee.

¹⁶ Dīndi bèè do bo dibìnnì miēke
di yàmu kuwenniku diēkù.

Di do bo dibìnnì kó dihēi,
mukūū nkperì miēke nke,
kè kuwenniku di miēté.

¹⁷ Dii mōnni ndi Yesu ketémè kénnáá nKuyie nnáàntì ke tú: Ceetenè di
borime ke yé Kuyie ntóótémè ke bo kanne ku kó dikpààtiyuu.

Yesu yumè o kó betancóumbè kètìbè

(Wénté Mariki 1:16-20 nè Duku 5:1-11)

¹⁸ Diyie mari kè Yesu mpéké Kadidee kó menie nkéyà benitibè bèdébè,
Simāo bè tú wè Pieri nè o nantè Āntidee kè bè buā muyīnditīmù ke yé bè do
túmè beyīnwambè mbe. ¹⁹ Kè Yesu bè nàké ke dō: N tūnnenè kè n di dō
benitiwambè.

²⁰ Kè bè pānke yóu be yīnditirè kóò tūnne.

²¹ Kòo yíé kédétóo kéyà betabè Sebedee kó ibí, Isaku nè o nantè Isāā kè bè
bo kudabekù miēke nè be cice Sebedee ke dāori be yīnditirè. ²² Kè Yesu bè
yu kè bè pānke yóu be cice nè kudabekù kóò tūnne.

Yesu yētiri do pitémè Kadidee omōu miēke

(Wénté Mariki 1:39 nè Duku 4:44, 6:17-18)

²³ Kè Yesu ŋceñti Kadidee omōu titiñtouti miēke ke náante benitibè
tináànti Kuyie nkó dikpààtiyuu kpēti ke miēkūnko benitibè mumōmmú
mumōu nè tikōnyonkuti timōu. ²⁴ Kè bè nnáá nho kpéi Sidii kó ketenkè
kemōu miēke, kè benitibè ntōunì bèè fēūri nè mumōmmú nè bèè kōnti yóu
yóu nè yebókè ta bè nè bèè duō yecírēncírē nè tihōūtì, kè Yesu mbè miēkūnko
bemōu. ²⁵ Kè benitibè péuu ò tūnne. Kadidee kōbe nè Sedisademmu kōbe nè
Sudee kōbe nè yehékè tepūtè kó ketenkè kōbe nè Suditēē kó kukó nyáà kōbe.

5

Yesu duó nyii tié nditāri ĩnkè

(Wénté Duku 6:20-23)

¹ Yesu yà dii mōnni diññi kédeke ditāri nè o tancóumbè kénkari kè bè ò
kèrì ² kóò bè tiè nke tú:

Kuyēñnaatí mómmanku

³ Dè ñnaati bèè banté ke dō mbè cīnni Kuyie mbíékè,
ke yé Kuyie nkpààtiyuu bomè beè kpéi!

⁴ Dè ñnaati bèè yèmmè cààrè,

ke yé Kuyie nyóó bè bántèmè!

⁵ Dè ñnaati bèè yèmmè boo,

ke yé Kuyie nyóó bè duómmè ketenkè kè bèè tieke!

⁶ Dè ñnaati bèè wanti kédōò Kuyie ndó dè,

ke yé Kuyie nyóó bè teemmèmu

kè bèè dè dōò mediè!

⁷ Dè ñnaati bèè kuò nhotòu mesémmè,

ke yé Kuyie nyóó bè kuómmè mesémmè!

⁸ Dè ñnaati bèè yèmmè wenni,

ke yé beè yóó yàmè Kuyie!

⁹ Dè ñnaati bèè waà mbenitibè kó kuyēñnaatí,

ke yé bèe yó ntúmè Kuyie mbí!

¹⁰ Dè ñnaati bè fěũnkoo bè
bè dǎdǎri mēè kpéi nKuyie ndó dè,

ke yé Kuyie nkpààtiyuu bomè bèe kpéi!

¹¹ Dè ñdi ñaati bè bo ndi sǎǎ ndii mǎnni ke di fěũnko ke sou nke náá ndi
nu ndǎdǎ mēè yei di tú mēè kpéi n kǎbe. ¹² Di yěmmè ñnaati kè di bo diwèi
mieke ke yé di kó ticuuti yó ndeumè keĩnkè, mēè botí nku bè fěũmmè Kuyie
mpāānāanti náam̃bè bèè di niiténí.

Mukókúú nnè kuwenniku de kó medonnimè
(Wénté Mariki 9:50 nè Duku 8:16-18, 14:34-35)

¹³ Dii tu kutenkú kó mukókúú. Kè mukókúú nné seté, bè bo mù
náríkunnè ba? Mù ténke báá dǎdǎnè dèmarè, kè bè í mù útóo ditowaà ndi
kè benitibè nǎu.

¹⁴ Dii tu kutenkú kó kuwenniku. Dihèi dii maá ditǎri ĩnkè di báá na
kénsǎri. ¹⁵ Bè ǎǎ í ncóu nfitírè kéǎnnè tēcètè mieke, bè ǎǎ dè cǎnnè deyitírè
nde kè dè mmí bèè kó dimàa bo tēcǎtè mieke. ¹⁶ Di kó kuwenniku dò nké
mmè mmí kutenkú kǎbe kè bèe yà mutǎmmú di pǐ mmù wennimè, késǎnte
di cice wèè bo keĩnkè.

Yesu nàké ti kè dè ntukúnè iku

¹⁷ Di yěmmè bá ndò n kǎtení ke bo paa mMǎyiisi kó ikuú yoo Kuyie
mpāānāanti náam̃bè do wǎri tì. N kǎtení ke bo dǎke ì wènkunnemu. ¹⁸ N
di náá mmómmuò nwe: Ketenkè nè keĩnkè kè dè kpaa bo ikuú kó fěwǎrifè
sǎmpǎfè mafè báá yaate, kè kutenkú yàa deenè. ¹⁹ Wèè bo yete tǔnké Kuyie
nkuú mai, kénáké betǎbè kè bèe ì yete de yìe mbo ntú osǎmpóu Kuyie
nkpààtiyuu mieke. Wèè mē mbo yie nyikuú imǎu kénáké betǎbè kè bèe ì yie
nde yìe mbo ntú odiwè Kuyie nkpààtiyuu mieke. ²⁰ N di náámmu: Kè di
borime í wenni ke pǎtè Fadisĩbe kǎmē di báá ta Kuyie nkpààtiyuu mieke.

Kemieke yìè nè obanteu kó tináanti
(Wénté Mariki 11:25 nè Duku 12:57-59)

²¹ Di yěmu ke dò mbè do nàké di yembè ke dò: A báa kuò onitì, kè wèè kùò
onitì bèè ò bekénè. ²² Kè mí nné di náá nke tú kè wèè mieke pèike otǎu bèè
ò bekénè, kè wèè sǎǎ nhotǎu kuyèinkú, bebeéndiebèè ò bekénè, kè wèè mē
nsǎǎ nhotǎu ke tú kuwǎátíkú ò dò nkéta muhǎǎ mmuú í kǎ mmu mieke nke.
²³ Kàa kǎte diwũtǎnni borè ke bo pǎ Kuyie ndipǎnni ke dèntení deborè a
kou tǎu da mǎkenèmmè tìmatì, ²⁴ dóu ndende a pǎnni diwũtǎnni borè kékǎte,
kè dí tì tǔnte kàa né wētení kǎpǎ a pǎnni Kuyie.

²⁵ Kòò mǎu da yu tibeénti kè di kéri ke kǎri, á yetoo kè dí tì tǔnte kuce ke mu
nyí tǔǎke. Ò yàa bo da dúò mbebeémbè kè bebeémbè da dúò pòdĩsibè, kè bè
da kpetínnè. ²⁶ N da náá mómmuò nwe a í yeti deborè ke í yeti dǎrè sǎnwe.

Dèè buò mmeyei mmieke
(Wénté Matie 18:8-9 nè Mariki 9:43, 47-48)

²⁷ Di yěmu ikuú ì tu: A báa dúónè wèè í tú a pokù yoo wèè í tú a dàu. ²⁸ Kè
mí nné di náá nke tú wèè bo wénté onitipòkú mǎu kóò yáá ò ò dúónèmu
ò yěmmè mieke. ²⁹ Kàa nǎnfè youfe fèè yó nte kàa dǎdǎ mēyei, kpéétè fē
kédootóo dǎdétírè, dè wennimu a nǎnfè fēmáa bo fetimè nè ì bo mbomè
idé kàa né ta muhǎǎ mmuú í kǎ mmu mieke. ³⁰ Kàa nùtè youte tēè bo nte
kàa dǎdǎ mēyei, kéétè te kédootóo dǎdétírè, dè wennimu a nùtè tēmáa bo
fetimè nè sǐ bo mbomè sidé kàa né ta muhǎǎ mmuú í kǎ mmu mieke.

Onitì nè o pokù be yatimu kó tináaṅtì

(Wénté Matie 19:7-9 nè Mariki 10:4-5, 11-12 nè Duku 16:18)

³¹ Di yému ikuó ìi tu: Kè wèè dó kéyete o pokù wèè wāri diyatépátíri kóò duó. ³² Kè mí nné di náá nke tú: Kè wèè pokù í dauti dautinè benitidaabè kòò ò bēti ò dó wèè naá nhonitipòkù wèè dauti dautinè wēnwē benitidaabè, kè wèè tūóté onitipòkù bē bēti wè ò naá nhonitidòù wèè dauti dautinè wēnwē benitipòbè.

Dèe tukúnè ti bo mparikunè

³³ Di yému bè do nàké tì di yembè ke dò: A dóunnè Kuyie ndìi nùù, dòò dì. ³⁴ Kè mí nné di náá nke tú: A bá mparikunè keĩnkè, ke yé Kuyie nkpaàtikàri ndimè. ³⁵ A bá mparikunè ketenkè ke yé ku nacèdaánni ndimè. A bá mparikunè Sedisademmu ke yé okpaàti diwè èi ndimè. ³⁶ A bá mparikunè a yuu ke yé a í yóó namè képéikunne a yùrikù kù máá yoo a kù sòukunne. ³⁷ Di kóò ɛɛ ntú ɛɛ, kè áá ntú áá, tìi yèútí tì tú dibòò kpeti nti.

Meyei nkó mufómmù kó tináaṅtì

³⁸ Di yému ikuó ìi tu: Wèè kpéété a nònfè a kpéété o kɔfè, kè wèè feuté a nìnni a feuté o kperi. ³⁹ Kè mí nné di náá nke tú: Kòò mǎù da poté a báá ò tēñné, kòò da poté metofiè kuyou á ò benke kucànkù. ⁴⁰ Kòò mǎù da yu tibeénti ke dó kētúóté a yaàbòri sàmpòri, á yóu kòò tūóté nè didièrì. ⁴¹ Kòò mǎù dó kéduó nnè muwērímú kàa tɔ o tɔu ke dò cidòmétiri òmáá, a dǎ bédébè. ⁴² Kòò mǎù da mǎò dèmarè, pǎ we, a báá yetenè wèè dó á ò pènte.

Ndónè di kpantidèntòbè

(Wénté Duku 6:27-28, 32-36)

⁴³ Di yému bè do nàké ìi kuó di yembè ke dò: A ndó a kou ke níi nha kpantidèntòù. ⁴⁴ Kè mí nné di náá nke tú: Ndónè di kpantidèntòbè, ke békú Kuyie nkó mesàà mbèè di buò nkusĩnkù be kpéí, kémbáá nKuyie mbèè di fēũnko nè bèè di sènnĩnko be kpéí. ⁴⁵ Kè di dǎori mèmme dè bo benke di tùmè di cice wèè bo keĩnkè o kó ibí, ke yé ò duómmè kè diyìè yìèni benitiyeibe nè besàábè borè, ke duó nkè fetaafè niù bèè wetí nè bèè í wetí be borè. ⁴⁶ Kè di dó bèè di dó máá, di kó ticuuti bo ntú ɔnti Kuyie mborè? Bedàmpóòcòutibè múnke í me ndǎǎraà? ⁴⁷ Kè di dóú ndi kǎbe máá ndi yé di dǎòrìmè ténke cáánnè dè? Bèè í tū nKuyie mbè í me ndǎǎraà? ⁴⁸ Tū nní ndònnè páíí di cice wèè bo keĩnkè ò dòmmè páíí.

6

Yepàrè dò nkémpāā mmèè botí

¹ Di bá mpāā ndi kperè beçĩribè benitibè ìikè ke bo benke dimáá, kè di dǎori mèmme di báá pété ticuuti di cice wèè bo keĩnkè o borè.

² Kàa dó képā dèmarè ocĩri a báá pĩéké meyèmmè mèdémè yembè ɔɔ pĩéké mèè botí titíintouti mieke nè ice ìnkè, ke dó benitibèè bè sante. N di náá mmómmuò nwe be kó ticuuti nti mèmme bè cǎúmè. ³ Kàa yóó pǎ dèmarè ocĩri a báá yie nkàa nòutè cǎnkutè nyé tɛyoute dǎori dè. ⁴ Pǎ we didé borè bá òmǎù bá nyé, a cice Kuyie nkùù wùò ndisòri kè kùu dè nda yietí.

Mubáammu nè menùboúmmè

(Wénté Duku 11:2-4)

⁵ Di bá mbáá nKuyie meyèmmè mèdémè yembè kǎme bèè ǝ ndó kéncómmú titíntouti miéke nè icéyàtíi ke báá nKuyie nke dó benitibè mbè wúó. Mómumu nwe n di náámmè be kó ticuuti nti memme bè cǎúmè. ⁶ Kàa yóó bántè Kuyie, ta a dieku, kékpetinné a càù, kèmbáá nha cice ò bomu de, ke wúó a dǎori dè disòri ke bo dè nda yietí.

⁷ Kàa báá nKuyie nha bá nsũũnko tináànti detetirè kpeti bèè í tũ Kuyie mbè ǝ ndǎorimè kè be yèmmè dò nkè be náànti sũũ Kuyie mbo bè teennè.

⁸ Bá ndǎorinè be kǎme, ke yé di cice yémèmu di dó dè bá di mu nyí dè nhò mǎ. ⁹ Ntènè di dò nkèmbáá mmè botí Kuyie:

Ti cice wèè bo kéĩnkè,

a dò mpáíí nwe,

yóu kè tí banté a dòmmè páíí.

¹⁰ Baaté kutenkù,

kàa dómè ndǎori ketenkè ìnkè

dè dòmmè kéĩnkè miéke.

¹¹ Ti pǎ ti bo di mù yíe.

¹² Ti cǐé nti yei,

ti ǝ cǐémmè bèè ǝ ti cààrè.

¹³ A báá yóu kè ti ta mesoummè miéke,

ti deeténè dibò.

[Ke yé fǝǝ bakémè,

ke kpeĩnni kàa yètiri deu sǎǎ.

Kè dè mme ndò.]

¹⁴ Kè di cǐenko betǎbè be yei bè di dǎori mè, di cice wèè bo kéĩnkè ò yóó di cǐémmu di yei. ¹⁵ Kè di me nyí cǐenko betǎbè be yei mbè di dǎori mè di cice wèè bo kéĩnkè ò báá di cǐé ndi yei.

Ti bo mbou mèè botíyenð

¹⁶ Kàa bouú dinùù a báá sǎukùnnè a ìlkè kéndò nha bo meyenààrimè miéke meyèmmè mèdémè yembè dǎorimè, bèè ǝ cǎke be ìlkè ke bo benke benitibè bè bouúmè dinùù. N di náá mmómmumu nwe bè cǎutému be kó ticuuti. ¹⁷ Kàa bouú dinùù, yuuté a ìlkè kényi nha yùti, ¹⁸ kòò mǎu báá banté a bouúmè dinùù, kàa cice wèè wúó ndisòri kperè, kè weè mǎa nyé kè dè nda yietí.

A kpàti borè a yèmmè de mbo

(Wénté Duku 12:33-34)

¹⁹ Di báá kóú kékóú kutenkù kó tikpàti yebiè càá ntì, tìi ǝ nirime, beyóóbè ǝ duute kényúúkú tì. ²⁰ Pètínke ñkounè kéĩnkè kó tikpàti nti yebiè í càá ntì, tìi í nírímú, beyóóbè í yóó na kèduute kényúúkú tì. ²¹ Ke yé a kpàti borè a yèmmè de mbomè.

Tikǎnti kó defitirè tu fenǎnfè

(Wénté Duku 11:34-36)

²² Inuǎ ntu tikǎnti kó defitirè nde, kàa nuǎ nwúó nha kǎnti timǎu ǝ mbo kuwenniku miéke nke. ²³ Kàa nuǎ mme nyí wúó nha kǎnti timǎu ǝ mbo dibìnni miéke nke, kuwenniku kùù da mí, kè kù sǎute dibìnni dǎke bo deuke mediè.

A bo tũnnemè bekpàatibè bèdébè

(Wénté Duku 16:13)

²⁴ Òmǎu báá na kéntũ mbekpàatibè bèdébè, ò bo ndó yie nke níí nhotǎu, ò bo ntaunè yie nke senku otǎu, òmǎu báá na kéntũ Kuyie nnè idííti.

Kuyie ndàkemu ti kpéi
(*Wénté Duku 12:22-31*)

²⁵ Dèè te kè n tu di bá ntoti di yèmmè di bo dimu yoo di bo dáátímu kpéi, di fòmmu pḗḗtému mudii kè di kònti pḗḗtè tiyààti. ²⁶ Wénténè sinṵ, sɪ í buṵti sɪ í kṵ, sɪ í mṵke yebuṵ kè di cice wèè bo kèĩnkè kòo sɪ piú. Díndi, di í pḗḗtè sinṵṵ? ²⁷ Di mièke we mbo na nè o yentoti kényíe o fòmmu kó mēhokùmè bá sámpó?

²⁸ Ba nkpeí nné te kè di toti di yèmmè tiyààti kpéi? Wénténè mutepóo ndòmmè dīkpàà mièke, mù í pī mmutṵmmú, mù mē nyí duṵkù tiyààti. ²⁹ N né di náámmu, bá Sodomṵ nè o kpàti diēti mièke, ò í dàátí tiyààti tìl wenni ke mù tṵàke. ³⁰ Kè Kuyie nsàrì tifaàti tìl bo yíe nke naa yóo cóúté, dè bo yīmè kè kù báá di dátinné tiyààti? Di tákùmmè í dēu! ³¹ Di bá ntoti di yèmmè ke tú: Ti bo nyo mba, ke yṵ mba, ke daati ba? ³² Bèè í tū nKuyie mbeè mṵke dē kó iyeñtotí, di cice wèè bo kèĩnkè ò yému di békú dè. ³³ Wammúnè di bo tamè Kuyie nkpaàtiyuu mēketimè nè di bo ndṵrimè kù dṵ dè, kù bo dè ndi duṵ ndemṵ. ³⁴ Di bá ntoti di yèmmè nanke kpéi, nanke wèè yé nanke kpeti, bá dii yiè nè di kó iyeñtotí nyi.

7

Oṵù kó iwátì kó tináànti
(*Wénté Duku 6:37-38, 41-42*)

¹ Di bá mbekùnè ditṵbè, kè dèe yie nkè Kuyie mbáá di bekénè. ² Kè yé Kuyie nyóo di bekénèmmè di bekénè mēè boti nku betṵbè, ke di fṵṵ ndi dṵṵ dè betṵbè. ³ Dè dòmmè kàa wùò nkumúú kùù ā a kou nònḗ mièke, kè kumundṵ né pámmú a kṵfe mièke! ⁴ A bo yīmè kénáké a kou ke dṵ: Yóu kè n deite kumúú a nònḗ mièke, kè kumundṵ né pámmú a kṵfe mièke. ⁵ Fṵ mmeyèmmè mēdémè yiè, keté kápánté kumundṵ kùù pārmú a nònḗ mièke ke né na kényà a bo yīmè kēdeite kumúú kùù ā a kou kṵfe mièke.

Di bá nduò nKuyie nkperε simṵ

⁶ Dèè cāá nke tú Kuyie kperε di bá ndè duṵ nsimṵ, di mē mbá ndokoo di dēi nyefṵnkè iikè yé yàa bo mē nàù kédeè kéwḗḗtení di bíéké kè di cááké.

Mṵonè kè bè di pā
(*Wénté Duku 11:9-13*)

⁷ Mṵonè kè bè yóo di pāmu. Wammúnè kè di yóo pétému, benténè dicàù kè bè yóo di kpetému. ⁸ Kè yé wèè mṵṵ bè ṵṵ we mpāmè, wèè wammú wèè ṵṵ pété, wèè bente dicàù bè ṵṵ we nkpeté. ⁹ Òmṵṵ bo di mièke wèè bire bo ò mṵṵ mudii kòo dè duṵ nditáràà? ¹⁰ Yáà kè dè ò mṵṵ tēyīntè wèè dè duṵ nfewààfè? ¹¹ Díndi náke benitiyiibe kè di yé ke duṵ ndesààrè di bí dè bo yīmè di cice wèè bo kèĩnkè kòo báá duṵ ndesààrè bèè dè nhò mṵṵ.

¹² Ndṵorinè betṵbè di dṵ bè ndi dṵrimè. Mṵyiisi kó ikuṵ nè Kuyie mpānānānti náamḗ do nàké tì mē nyé.

Icε idéi
(*Wénté Duku 13:23-24*)

¹³ Tannè dibòrì dii mṵpuri. Dibòrì pēkuri tu mukūū nkperi ndi kè di cē pēké. Besūkùbè ku ntū. ¹⁴ Dibòrì dii mṵpuri dii tu mufòmmu kperi, kè di cē mṵpuri. Benitibè sámpó ku ntū.

Mutie nè mu be

(Wénté Matie 12:33 nè Duku 6:43-44)

¹⁵ Ndakenè bèè tu bemáa Kuyie mpāānāaṇti náam̃bè be kpéí. Bè ɔ nkéríní di borè ke yòò nke dò nyipe nyi ke né tú timuntũnti. ¹⁶ Di bo mbè banní nè be dɔ̀rìmè mièke nke. Bè í t̃sũ fínýĩ kó yebe tisāmpoti ìnkè bè me nyí t̃sũ fíkíè kpeye mupòrìmù ìnkè. ¹⁷ Mutie sààmù péi yebe sààyè nye kè musĩmmù péi yesĩnyè. ¹⁸ Mutie sààmù báa na képeité yebe sĩnyè, musĩmmù me mbáa na képeité yesààyè. ¹⁹ Detie ndèè kó dimàa í péi yebe sààyè bè ɔ̀ dè k̃ũmu kéc̃sũ. ²⁰ Mem̃me di yó mbannímè bèè tu bemáa Kuyie mpāānāaṇti náam̃bè nè be dɔ̀rìmè mièke.

Bèè yu Kuyie nnè be nò

(Wénté Duku 6:46, 13:25-27)

²¹ Dè í tú bèè kó dimàa ù tu: Ti Yiè, nti Yiè, beè tati bem̃u Kuyie nkpãatiyuu mièke. Wèè dɔ̀rì n cice wèè bo ke ìnkè ò dómè, wèè tati o kpãatiyuu mièke. ²² Tibeénti yiè besũkùbè bo n náké ke dɔ̀: N Yiè, nè a kó diyètiri ndi ti nákéme a náaṇti, nè a kó diyètiri ndi ti bètimè yebòkè ke dɔ̀ tidietì péu! ²³ Kè n né bè náké de m̀nni ke dɔ̀: Fũtenè m bo dè! N yí di yé bitì, d́ndi bèè dɔ̀rì meyei.

Kuyènkù nè wèè cii

(Wénté Duku 6:47-48)

²⁴ Wèè kemmu n náaṇti ke dɔ̀rì ti yẽmmè ò dònne oǹti wèè cii wènwe ke maá o c̃fètè dipèrì ìnkè. ²⁵ Kè fetaafèe ni, kè ikó mpíe, kè kuyaakù fùùtè ke tè poté bá tè í ndo ke yé tè maámè dipèrì ìnkè. ²⁶ Kè wèè me nkèrmù n náaṇti ke í dɔ̀rì ti yẽmmè ò dònne kuyènkù nku kùu maá ku c̃fètè mubirímù ìnkè. ²⁷ Kè fetaafèe ni, kè ikó mpíe kè kuyaakù fùùtè ke tè poté kè tè do páíí.

Yesu do tiènnè muwèrímù mmu

²⁸ Kè beǹtibèe keè Yesu bè duò nyìi tié kè ìi bè ta. ²⁹ Ke yé o náaṇti do í dònne mè ikuó wāābè kp̃eti, ò do náānnè muwèrímù mmu.

8

Yesu mièkùnnemè dik̀nni

(Wénté Mariki 1:40-45 nè Duku 5:12-16)

¹ Yesu cùténí dii m̀nni ditāri ke dit̃nni péu nhò tũ. ² Kè dik̀nni marìi k̃tení ke nínkóo o ìkè kóò bàntè ke dɔ̀: Okóti, k̃a dɔ̀ a bo na ké m mièkùnnè ké n wénkùnnè.

³ Kè Yesu youtoo o nùtè ké di k̃aáké ke dɔ̀: N dómu, miété.

Kè dii miété kéwenke. ⁴ Kè Yesu dɔ̀: A báa yie nkénáké òm̃u, k̃te kébenke am̃aá ikuó nùtì kédòò M̃oyiisi d̃u nyìi kuó kè d̃e benke a miétémè.

Ohāāp̀nkóti m̃u yiem̃mè Yesu

(Wénté Duku 7:1-10 nè Isāā 4:46-54)

⁵ Yesu tati dii m̀nni Kapennaummu kè behāāp̀mbè kóo kóti m̃u k̃tení o borè kóò bàntè ke dɔ̀: ⁶ N Yiè, n kóo t̃nti wèè duó n c̃fètè ke áarìnè kuyonku bá ò í ño nke nampú. ⁷ Kè Yesu ò náké ke dɔ̀: M bo k̃te kóò mièkùnnè. ⁸ Kè behāāp̀mbè kóo kóti b́i nke dɔ̀: Okóti n yí s̃annè a bo tamè n c̃fètè, b́i nha nuù m̃a kè n kóo t̃ntii miété. ⁹ M makemu bèè m baké, ke m̃ke tihāāp̀nti m baké ti, kè n náké kù ke yí: K̃otè! K̃u k̃te. Kè n náké kù ke yí: K̃tení! K̃u k̃tení. Kè n yí n kóo t̃nti d̃ò dè, wèè dè d̃ò.

¹⁰ Kè Yesu keè de kó tináaṅtì kérénsìrì behāāpòmbè kóo kóti, kénáké bèè ò neínè ke dò: Bá Isidayeeribe mieke m mu nyí yà onìtì wèè tá mie mbotí. ¹¹ N di náá mmámmu nwe benìtibè péu bo yènní tipílti tímou kéwènnénè Abarahammu nè Isakì nè Sakòbu Kuyie nkpaàtiyuu. ¹² Kè Isidayeeribe bèè na nte Kuyie nkpaàtiyuu kè bè né bè dootóo ditowaà dibìlìnni mieke be yó nkuà ndè ke cǎá mbe nìi.

¹³ De kó difōnkúò kè Yesu náké behāāpòmbè kóo kóti ke dò: Kò nkè dèe dǎò kéndò nha dǎ mèè botí.

Dènde bàmbà kóo kóo tǎntii miété.

Yesu miékùnnemè Pieri pokù yǎ

(Wénté Mariki 1:29-31 nè Duku 4:38-39)

¹⁴ Kè Yesu kǎte Pieri cǐtèè ke sǎ mPieri pokù yǎ mǎ nkukǎntonnoǎ ke duó. ¹⁵ Kè Yesu ò kǎáké o nǎutè, kòo kǎntii bonke, kòo íté kéwaá mmudiì kóò duó nkòo di.

Yesu cǎutémè ti kó ticǐti

(Wénté Mariki 1:32-34 nè Duku 4:40-41)

¹⁶ Kuyuoku mǎnni ke bè nkǎrinní Yesu borè benìtibè péu yebǎkè ta bè. Kè Yesu níi bǐi kè yèe yè, kémiekùnnè bemuǎmbe bemu. ¹⁷ Kè dèe dǎò Kuyie mpāānǎaṅtì náaṅtò Esaii do náké ti ke dò: Ò cǎutè ti kó ticǐti ke tǎ ti kó mumǎmmú.

Yesu kó mutūnnimù

(Wénté Duku 9:57-62)

¹⁸ Kè Yesu yà difōnni dieri ò munnémè kéduó nkè bèe sénté menie nyáa. ¹⁹ Kè Kuyie nkuà wǎatì mǎuu kǎtení Yesu borè kóò náké ke dò: Okóti n yó nda tūmmu tipílti tímou bá kǎa kǎri kè. ²⁰ Kè Yesu ò náké ke dò: Ihǎnké mǎkemu ifǎti kè sinǎ mǎke tiyǐǎnti, Onitibire me nyí mǎke dè bo duó dè kéomǎpè.

²¹ Kòo tòu mǎu wèè do tū nYesu kòo ò náké ke dò: Okóti m pǎ kuce kè m mu nkǎte kékūnné n cice. ²² Kè Yesu ò náké ke dò: Nni ntū nkéyóu kè becíribèe kūnné becíribè.

Yesu do còrinémè kuyaakù

(Wénté Mariki 4:35-41 nè Duku 8:22-25)

²³ Kè Yesu ta kudabekù kòo tancǎumbèe ò neínè kè bè bo sénté diyáa teri. ²⁴ Kè kuyaakù kperikù makùu íténí kénfuuti kè menie nyiitini ke taà kudabekù, kè Yesu yie yè nke duó. ²⁵ Kòo tancǎumbèe ò ènte kóò náké ke dò: Ti Yiè nti deetè, ti kumu! ²⁶ Kè Yesu dǎ: Dè dòmmè kè kufǎwaá ndi pǐ memme? Di í n tá kè dè deua!

Memme kòo íté kǎpèi nkuyaakù nè menie nkè dè dǎ béu. ²⁷ Kè dèe bè di bemu kè bè ntú: We nniitì botí nku yie? Bá kuyaakù nè menie nkè dè yie nhò yè mmù!

Yesu do bètimè yebǎkè kè yèe ta yefōnkè

(Wénté Mariki 5:1-20 nè Duku 8:26-39)

²⁸ Yesu sǎnté dii mǎnni menie nyáa Kadaraa kó kǎtenkè, kè benìtibè bèdébè yebǎkè ta bèe yènni ifǎti mieke. Bè do yóumu mediè, bá òmǎu í daati ke dè pǎnkù. Kè bèe kǎténí kǎco Yesu, ²⁹ kǎkúónko ke dǎ: Ti kpeti dòmmè tínti nè fǎ nKuyie mBire, a kǎtení ke bo ti fǎūmmu bá dimǎnni í tǎkǎa?

³⁰ Ke sǎ nkufōnkècǎnku diekù makù bo mekǎntimè ke diiti. ³¹ Kè yebǎkèe bǎntè Yesu ke dǎ: Kǎa dǎ kè ti beti yóu kè tí ta kufōnkècǎnku kuu. ³² Kè

Yesu yè nàké ke dò: Kòtenè! Kè yèe yè bèè nìtìbè miéke kéta yefònkè. Kè kuù fònkècènkúu cokení ditàri ìnkè ke yàa diu menie.

³³ Bèè do cèmmú yefònkè kè bèè coké kéta dihéi kénáké dèè dòò nè dèè tùàkení benitìbè yebòkè ta bè. ³⁴ Kè dihéi kó benitìbè bémouu yènní kécó Yesu kóò bántè ke dò wèe yè be tenkè.

9

Yesu miékùnnemè kuhòùkù

(Wénté Mariki 2:1-12 nè Duku 5:17-26)

¹ Kè Yesu ta kudabekù késénté menie nkéwētè o èi * nKapédinaummu nwe. Wénté Mariki 2:1. ² Kè bèè tóní kuhòùkù kè kù duò ku dósù ìnkè, kékòtenèni Yesu borè, kè Yesu nwúó mbè támè ke dò nhò bo kù miékùnnè, kénáké kuhòùkù ke dò: M bire cátinne a yèmmè n da cǐémmu a yei.

³ De mǎnni kè ikuó wǎǎbè mabè nnáá be yèmmè miéke ke tú: Onitì yie ncàari Kuyie nyètiri ndi.

⁴ Kè Yesu banté be toti ti be yèmmè ké bè beke ke dò: Dè dòmmè kè di mǎke iyentotí yeiyi ii mbotí? ⁵ Òndè í yóùnè dèterè, m bo yǐmè n da cǐé nha yeinaà kè m bo yǐmè íté kékété? ⁶ N né dó di bantému kedò nhOnitìbire mǎke muwérímú ketenkè ìnkè ke bo na kécǐé mmeysi. Mèmmè ò nàkémè kuhòùkù ke dò: Íté kétúóté a mièkù kékò!

⁷ Kè kuhòùkùu íté kékò. ⁸ Kè bèè dè yà kè kufòwaá mbè pǐ nkè bè nsánti Kuyie nke tú: Kuyie nyètiri ndeu! Kù duómmè benitìbè muwérímú muù mbotí.

Yesu nàké ti bèè yèmmè dò mbè wenni

(Wénté Mariki 2:13-17 nè Duku 5:27-32)

⁹ Kè Yesu íté deborè kémpènké káyà onitì mǎu kòo yètiri tu Matie kòò kàri bedàmpòòcǔtìbè kóo bìròò, kè Yesu dò: N tǔnnè! Kè Matie íté kóò tǔnnè.

¹⁰ Diyìè marì Yesu nè o tancòumbè kè bè nkari Matie cǐètè ke yo nnè bedàmpòòcǔtìbè nè benitìbè bè do tú bè mufòmmu yeimu yembè. ¹¹ Kè Fadisiēbe mabèe dè yà kébeke Yesu tancòumbè ke dò: Dè dòmmè kè di kóo kótì wèrinnè bedàmpòòcǔtìbè nè mufòmmu yeimu yembè kè bè yo?

¹² Kè Yesu keè ké bè nàké ke dò: Dè í dò mbèè kǎnti naati beè waà nhotànti, bemuambe beè ò waà. ¹³ Kòtenè kǎnti di yèmmè kébanté tináahti tii tu: N dó wèe mǎke wènwè otòu kó mesémmè, n yí dó di n feu ii wūš. Ke yé n yí kòtenímè ke wanti bèè yèmmè dò mbè weti, n wanti bèè banté bèmbè ke dò mbè tu benitiyeibe.

Dekótirè nè depànnè kó tináahti

(Wénté Mariki 2:18-22 nè Duku 5:33-39)

¹⁴ Diyìè marì kè Isāā-Batiisi tancòumbèe kote kébeke Yesu ke dò: Dè dòmmè kè tinti nè Fadisiēbe kè ti bou yenò bá a tancòumbè í bou? ¹⁵ Kè Yesu bè tǐnné ke dò: Di yà onitì tóu dè o pokù kòo népobè yèmmè cààràà? De kó yewe kpaanímú kè bè bo pǐ nwèè tóu o pokù ke iténè, de mǎnni kè bè né bou yenò.

¹⁶ Bè šš í ñyá nkuyaàpànkù kukótíkù ìnkè, kàa mè dòò kuyaàpànkù bo yūš nkukótíkù kè dikētiri dǎke deuke. ¹⁷ Bè me nhšš í ncūš menapàmmè tidǔuti kótiti miéke, kàa mè dòò tidǔuti bo puoti kè menaa ncake. Menaa mpàmmè dò nkéncūš tidǔuti pànti miéke nke, demou kè dè nweni.

* 9:1 o èi: Yesu èi bè nàa ndii kpéi ndie, bè yé

Yesu do còrínémè onitipòkù yóntì, kèmièkùnnè desapùmbire

(Wénté Mariki 5:21-43 nè Duku 8:40-56)

¹⁸ Kè Yesu nkpaá ke bè nàánnè kè Sifube kóo kòtì mǎu kàtení kénínkóo o ìikè, kóò nàké ke dǎ: N sapùmbire dèè ku bàmbà mmie, bá nè mèmme kote kénso nha nou de ìnkè kè dèe foute.

¹⁹ Kè Yesu íté nè o tancòumbè kóò tǔnnè.

²⁰ Kòo nitipòkù mǎu mǎ ntiyóntì kè dè tǔàke yebie ntepiítè nè yèdèè, kòo kéténi Yesu fǎnkúò bíékè kékááké o yaàbòrì mǎnku. ²¹ Kè yé ò do tǔmè nè o yèmmè mièke: Bá kè n na ke kááké o yaàbòrì m bo miété.

²² Kè Yesu wèète ké nhò wùó nke dǎ: N kóo sapàà a tákùmmè da mièkùnnemu. Kòo nitipòkù pǎnke miété.

²³ Bè tǔàke dii mǎnni de kóo dakóti cǐtè ke nsó nditǎnni tǐkú ke kuò nke eu sikúheú. ²⁴ Kè Yesu bè nàké ke dǎ: Yènnè, desapùmbire í ku, dè yé nke duómu.

Kè bè nhò daú. ²⁵ Ò bè dènnè dii mǎnni kédeè kéta kudieku kǎpǐ ndesapùmbire nǔtè kè dèe íté. ²⁶ Kè de kó tináàntì pité de kó kutempè nkumǎu mièke.

Yesu wéimmè tiyǔǎntì tǐdétì

²⁷ Kè Yesu íté deborè kǎmpǎnké kè tiyǔǎntì tǐdétì ò tǔnnè kǎmpǐèkú ke tú: Dafiti kó debire, ti kuó mmesémmè.

²⁸ Yesu tǔàke dii mǎnni tǎcǐtè kè tǐi yǔǎntì kàtení o borè kòo tǐ beke ke dǎ: Di yèmmè dò m bo na ké di wéinaà? Kè tǐi ò tǎnné ke dǎ: Èè, tǐ Yiè nha bo na.

²⁹ Kè Yesu kááké ti nuǎ nké tǐ nàké ke dǎ: Dèe dǎò kéndò ndi tá ke dò ndè bo dǎòmè.

³⁰ Kè bè pǎnke wénté, kè Yesu bè cau nke dǎ: Di báa yie nkòò mǎu tǐ kèè.

³¹ Bè yèroo dii mǎnni ke pǎnke nnáantoo Yesu kǎpǐ dihei dimǎu mièke.

Yesu do dènnémè dibǎò dihǎnni dii í nǎ nke náa di mièke

(Wénté Duku 11:14-15)

³² Bè pǎnké dii mǎnni kè bèè kàtenni onitì mǎu Yesu borè kè dibǎò ò ta ke dǎnnè o nǎndenfè. ³³ Yesu dènnè dii mǎnni dibǎò o mièke kòo nǎndenfèe dǎte kòo na kénnaá nké dèe di benitibè mediè nké bè ntú: Tǐ mu nyí yǎ diè mboti Isidayeeribe kó ketenke.

³⁴ Kè Fadisièbe bembè né ntú: Nè obǎokpààti kó muwǎrimú mmu ò bètimè yebókè.

Mesémmè do pǎrmè Yesu bèè kpa ocǎnti be kǎpǐ

(Wénté Mariki 6:6-34 nè Duku 10:2)

³⁵ Kè Yesu ñcentì yehékè yemǎu yedièyè nè yesámpóyè, ke náante Tináànsààti Kuyie nkpaàtiyùu kǎpǐ titǐntouti mièke, ke mièkùnkò bemuǎmbe be mǎmmú mumǎu nè be kǎnyonkuti timǎu. ³⁶ Kè mesémmè ò pǐ mmediè ñnè de kó benitibè, ke yé bè do òumè kè be yèmmèe caàrè, kè bè ndò ntipièti tǐi kpa ocǎnti. ³⁷ Kòo nàké o tancòumbè ke dǎ: Tidiiti bimu ke sǔ mediè nké tǐ dèibè né kǎnni. ³⁸ Bántènè kupaku yiè nkòo duǎnni betǎmbè kè bèè dei o diiti.

10

Yesu tǎmmè o tancòumbè

(Wénté Mariki 3:13-19, 6:7-13 nè Duku 6:12-16)

¹ Kè Yesu yu o tancòumbè tepíítè nè bèdébè ké bè duò muwērímú kè bè bo mbeti yebàkè ke mièkùnkò bemuòmbe muməmmú muməu nè bèè mō ntikōnyonkuti tibotí tibotí. ² Nte Yesu tancòumbè tepíítè nè bèdébè kó yeyètè: Oketiwè Simə kè bèè ò yu ke dō Pieri nè o nantè Āntidee nè Sebedee kó ibí, Isaku nè Isāā. ³ Fidipu nè Batidemii nè Tomaa nè Matie wèè do tú odāmpódcəutiwè. Nè Adifee kó debire Isaku Tadee ⁴ nè Simə wèè do ñ ntú Sedotí kó fēnafē kou nè Sudaasi Isikadiyoti wèè fité Yesu.

⁵ Yesu tancòumbè tepíítè nè bèdébè mbè ò tš mbè ké bè nàké ke dō: Di báa kəte bèè í tú Sifube be kó yehékè, di me mbáa kəte Sammarii kó yehékè. ⁶ Kətenè Isidayeeribe bíékè, bè dōnnè ipe ì feti ìnyi, ⁷ ké mbè nàa Kuyie nkpaàtiyuu tšōnnímè, ⁸ kēmmièkùnkò bemuòmbe ke duò nkè bēcíríbè yānni ke mièkùnkò yekùd nkè yè wēnkú, ke beti yebàkè. N di pāmu di í donté, pānè kè bè báa di yietí. ⁹ Di bá ntə idííti. ¹⁰ Di bá ntə kudəukú yoo yeyābòrè yèdèè yoo tinèuti yoo kupàati ke yé otənti nè o tšndiiti nti.

¹¹ Kè di tuàke dii èi dí yà onitisàawè kébáté o cīètè ké nde mbo ke yàa pēēténè deborè. ¹² Kè di ta tēè cīètè di dō: Kunaati ndi bonè. ¹³ Kè tecīètè yembè di cəuté, dí bè pā kunaati, kè bè me nyí di cəuté, di báa kù mbè pā. ¹⁴ Kè tecīètè matè yoo dihei marì kəbe í dō ké di cəuté yoo bè í kēmú di kpəti, dí íté deborè ke kpāáté di nacētāā. ¹⁵ N di náa mmómumu nwe tibeénti kó diyìè Sodəmmu nè Komə Kuyie ndo cōú nyèè ekè kó tiyēiti bo nkēñninè de kó dihei kpəti.

Bè yóó fēūmmè Yesu kəbe

(Wénté Mariki 13:9-13 nè Duku 21:12-17)

¹⁶ N di tš nkè di do nyipe nyi yekpamaà ncuokè, ñciinè iwààke kəme ke yəò ke dōnnè yekpətinónkpere. ¹⁷ Ndakenè! Benitibè yóó di kətenəmu bəbeémbè borè kè bè ndi puotí yedá titiintouti mièke, ¹⁸ bè bo di kətenè bəbaatibè nè bekpaàtibè borè kè di bo bè nàké n kpéi, nke nákénè bèè í tú Sifube. ¹⁹ Kè bè di kərinè tibeénti, di bá ntoti di yèmmè di bii yóó nàké tì nè di yóó tì nàké mēè botí, kè di tuàke Muyaansàamù bo di duò ndi dō nkénáké tì. ²⁰ Ke yé dii í yó nnáammè di mómumbe Kuyie nYaa mmuù yó ndi duò ndi yó nnáa nti.

²¹ Benitibè bo nduò nkè bè kòu be tebií, kè ibí cicebè nduò nkè bè i kòu, kè ibí nduò nkè bè kòu i cicebè. ²² Benitibè bəməu bo ndi níi ndi tú mēè kpéi n kəbe, wèè me mbo nwéérì kətuəke kumànkú ò bo cooté. ²³ Kè bè di fēūnkò dihei marì dí coké kəkəte diteri, n di náa mmómumu nwe di bo nkpaà ke í dēè Isidayeeribe kó yehékè kòo nitibiree wētenímu.

²⁴ Wèè bebíí ò í pēēté wèè ò benkú, otənti me nyí deunè wèè ò duò mmutšmmú. ²⁵ Bè dāò mēè botí wèè benkú be yóó me ndəò ò benkú wè, bè dāòmè tecīètè yìè mbè yóó me ndəò o kóo tšnti. Kè bè yu tecīètè yìè nhobəokpaàti o cīètè kəbe kpere bo pēēté mēmmə.

Di bá ndé bèè kòu tikənti

(Wénté Mariki 8:38 nè Duku 9:26, 12:2-7)

²⁶ Bá ndénè tūnké benitibè, dēè dāòri disòri dè bo feité, kè dēè bo dibiinnì kè dēè yènni kuwenniku. ²⁷ N di nàké tì timáa borè nákénè tì kupiiti, n di wēè tì, pīékénè tì. ²⁸ Di bá ndé bèè kòu tikənti ke í nə nke kòu diwēnni. Ndénè Kuyie nku kùu bo na kékua tikənti nè diwēnni muháa mmieke. ²⁹ Bè šš í nfité inoribí idéi ndi dāràa? Nè mēmmə dēmarè šš í ndo ketenkè kè di cice

Kuyie nyí yé. ³⁰ Bá di yùtì Kuyie nti kàammu ke yé tì màmmè. ³¹ Di bá nyíèkù tũnké di pèētému inaribí péu.

Ti bo yĩmè ti tú Yesu kabe

³² Wèè bo náké benitibè ìikè ò tumè n kou, m bo náké n cice wèè bo keĩnkè de yiè ntumè n kou. ³³ Wèè bo n yete benitibè ìikè m bo ò yete n cice wèè bo keĩnkè o ìikè.

Yesu kàtenèní mèè yatimè

(Wénté Duku 12:51-53, 14:26-27)

³⁴ Kè Yesu béi nke dò: Di yèmmè bá ndò n kàtenèní kunaatí nku kutenkù kuu mmieke, n kàtenèní mudoò mmu. ³⁵ N kàtení ke bo yate debire nde nè de cice, ke bo yate denitipobire nè de yó, kéyate osapàà ñnè o còkù. ³⁶ Kè benitibè cèí kabe naá mbe kpantidèntòbè.

³⁷ Wèè dó o cice yoo o yó kè dè pèēté mí nhò báá na kéntú n kou, kè wèè dó o kóo dapàà nyoo o kóo sapàà nkè dè pèēté mí nhò báá na kéntú n kou. ³⁸ Wèè í tó o dapàatí ke n tũnnè ò báá na kéntú n kou * mefèútímè mme yoo ifei (wèè í dó kéfèúté n kpéi yoo wèè í dó kédì ifei n kpéi). ³⁹ Wèè bo ndó kédeetè o fòmму ò bo mù fétinnè, kè wèè fétinnè o fòmму n kpéi kòo mù pèté.

Wèè còuté Yesu ò còuté Kuyie nku

(Wénté Mariki 9:41)

⁴⁰ Wèè di còuté ò còuté mí nYesu nwe, kè wèè n còuté kòò còuté Kuyie nkùu n tōnní. ⁴¹ Kè wèè còuté wèè nàá nKuyie nnáañti ò tu mèè kpéi wèè nàá nKuyie nnáañti, ò bo pèté ticuuti wèè nàá nKuyie nnáañti ò yóó pèté tì. Kè wèè còuté wèè dòdri Kuyie ndómè ò dòdri mèè kpéi Kuyie ndómè ò bo pèté ticuuti wèè dòdri Kuyie ndómè ò yóó pèté tì. ⁴² Wèè bo yènté menébuo mbesámpóbè bie nkóò mōu ò tu mèè kpéi n kóo tancòuntì, n di nàá mmómmu nwe, Kuyie mbo ò cú de kó ticuuti.

11

¹ Yesu tié ndiì mōnni o tancòumbè tepíitè nè bèdébè kédeè kéité deborè kékote kénnaante Kuyie nnáañti de kó yehékè mieke, ke tì mbè tiè.

Yesu do tēñné tì Isāā-Batiisi

(Wénté Duku 7:18-35)

² Kè Isāā-Batiisi mbo dikpetintou kékeè Yesu pĩ mmùu tōmmú kētō nho tancòumbè kè bè bo ò beke ke dò: ³ Fšš tu wèè dò nkékaténí yáa ti dò nkémbaa otòu mōu nwe? ⁴ Kè Yesu bè tēñné ke dò: Kōtenè kénáké Isāā di yà dè nè di kèè tì. ⁵ Tiyūñnti wēñni kè yecīē ncēnti séi, kè yekùò mmierí, kè yewūš nkēu, kè becíribè yāñni kè besēnnibè kēu Tināañsàatì. ⁶ Dè ñnaati wèè í yóu ò bo nni ntāmè.

⁷ Isāā tancòumbè ité diì mōnni kè Yesu nnáánnè benitibè Isāā kpéi ke tú: Di do kōte kēyà ba dikpáa cuokè? Dipènni kuyaakù nampú dàà? ⁸ Kè mèè dōke di né kōte ke yà ba? Onitì wèè dàatí tiyaasàatàà? Tiyaasàatì yembè š mbo sikipàaticīē nsi. ⁹ Yáa di kōte ke yà Kuyie mpāānāañti náañtò nwe? N né di náámmu ke tú ò pèētému Kuyie mpāānāañti náañtò. ¹⁰ Isāā kpéi nke tì wārimè ke tú: Mí nKuyie n yóó duónkomu n kóo tōnti kòo niitè kētūnte a ce. ¹¹ N di náá mōmmu nwe benitibè pié bèè kó dimàà, òmōu mu nyí

* **10:38** dapāatí: Kudapāatí bè nàá nkùu kpéi ndè benkú

buoté wèè pēētē Isāā-Batiisi. Nè mēmme wèè tu osám̃p̃sù Kuyie nkpaàtiyuu mieke kòo òu kòò pēētē. ¹² Isāā kó dimònni kèntò kētuakenèní yíe, Kuyie nkpaàtiyuu taànè muwērímú mmu kè bewērintiebe bēè di taà. ¹³ Kuyie mpāānāānti náam̃bè nè M̃oyiisi kó ikuó dè nàkém̃u dè kó dikpàatiyuu kpéi kèntò kētuakenèní Isāā. ¹⁴ Bè nàkém̃u kè tú Edii dò nkéketé kéwēténí kè Odeetiwè né katení, kè di bo ti yie, weñwe die. ¹⁵ Wèè mòke yeto kè bo keè, wèè keè!

¹⁶ M bo donnènè ba di mmònni kó benitibè? M bo yí bè dònne ibí nyi ò kàri yaàrè kè náánnè itèi kè tú: ¹⁷ Ti di eé fetārifè bá di í aá, kè ti kuó ndikúdabònni bá di yèmmè í cààrè. ¹⁸ Isāā kàtením̃u kè í yo nhò m̃e nyí yè m̃m̃enaà, kè di dò dibàò dii bo o mieke. ¹⁹ Kè Onitibire katení kè yo nke yè m̃m̃enaà nke di yè nhò tu odiiti kunaàyààkù, kè dápúnè bedampòòcòutibè nè bè tu bè benitiyiebe. Bè tōmmú kó mucóntimu muù né benkú Kuyie nkuù bè duómmè dè kó mecii.

Yesu do kpannèmè Kadidee kó yehékè kòbe

(Wénté Matie 10:15 nè Duku 10:12-15)

²⁰ Mēmme kè Yesu keté kénkpannè yehékè ò do dòò yèè mieke tidietì péu kè yé dè kó yehékè kòbe do í yiem̃mè kè bo ceete b̃e borim̃e. ²¹ Kòò mbè nàá nke tú: Di bo yà díndi Korasēē nè Betisaidaa kòbe kè yé tidietì n dòò ti di cie, kè n do ntí dòò Tiiri nè Sitōō mieke nke, nè yíe mbè do dàátí tifòòtōnti nti kè pū mmutápeí nke benke b̃e borim̃e ceètem̃e. ²² Dèè kpéi nte kè n tu tibeénti yie, Tiiri kòbe nè Sitōō kòbe kó tiyēiti bo nkēñnìnè di kp̃eti. ²³ Díndi Kapennaummu kòbe di yèmmè dò nKuyie mbo di dee nkēñkàà? Biti, kù bo di cūñnì kè di tanné kudònkù, kè yé tidietì tii dòò di cie kè ti do ndòò Sodòmmu ò na nkpaá bomu nè yienní. ²⁴ Dèè te kè n tu tibeénti yie Sodòmmu tenkè kòbe kó tiyēiti bo nkēñnìnè di kp̃eti.

Kuyie òsònnè tì bèè cii

(Wénté Duku 10:21-22)

²⁵ Dè kó dimònni kè Yesu sante Kuyie nke dò: N cice n da sántí f̃s nwèè te ketenkè nè kēñkè a sònnem̃e timómm̃onti mecii nyembè nè meyīétim̃e yembè kè ti benke bèè í tú bèmabè. ²⁶ N cice n da sántí kè yé f̃sòò dóm̃è dè ndò m̃m̃em̃e.

²⁷ N cice a n duómmu dem̃ou. Òm̃ou í yé debire kè dè í tú dè cice. Òm̃ou m̃e nyí yé debire cice kè dè í tú debire nè dè dó kébenke bè dè cice.

Yesu kó ditau í cēē

²⁸ Katenèní m borè dim̃ou díndi bèè to yetuò cēēyè kè òu kè n di touté kè di om̃p̃unñe. ²⁹ Tònè n kó ditau, yiennè n kó itié nképété meom̃p̃um̃è, kè yé n yòòm̃em̃u kè n yèmmè boo. ³⁰ N yóó di tou ndii tau í yóu mutòu, di í cēē.

12

Yesu wèè baké teom̃p̃utè

(Wénté Mariki 2:23-28 nè Duku 6:1-5)

¹ Dè kó difònkúò kè Yesu mpēnké depaa mmarè nè o tancòumbè teom̃p̃utè yie kè dikònni bè bo kè bè nkāū tidibénti kè cáá. ² Kè Fadisiēb̃e dè yà kénáké Yesu kè dò: Wénté a tancòumbè dòòrim̃e teom̃p̃utè yie ikuó yete dè. ³ Kè Yesu bè tēñné kè dò: Di í kàa ndikònni do pī nDafiti nè o kòbe kòò dòòràà? ⁴ Ò do tamè Kuyie ncīètè kétúóté pēēbè bè pā bè Kuyie ònnè o nìtibè kè bèè cááké,

òmòu do í dò nkécaáké bè kè dè í tú Kuyie nkuó niùbè máàà? ⁵ Yàà di í kàa mMoyiisi kó ikuó miéke ikuó niùbè bèè pī nKuyie ncīfètè miéke mutōmmú bè 5 mmù pīrīmè teom̄pùtè yìè bè mē nhōō í nyeténè ikuóà? ⁶ Mí nné di náámmu ke tú òmòu bo dié nke ðeunè Kuyie ncīfètè. ⁷ Kè di do mbanté tináànti tui tu: N dó wèè mòke wènwe otòu kó mesémmè kè dè pēētè di n feu ìi wūō, di na bá nyī bè dòò meyei. ⁸ Onitibire ðe baké teom̄pùtè.

Yesu miékūnnemè wèè bakù fāū teom̄pùtè yìè

(Wénté Mariki 3:1-6 nè Duku 6:6-11)

⁹ Kè Yesu íté ðeborè kéta kutíintouku makù miéke, ¹⁰ kòo niti mōu dè bo kòo bakù fāū, kè Fadisiēbe ndó kédii nYesu kényà kòò bo yeté, kòò beke ke dō: Ikuó yie nha bo miékūnnemè oniti teom̄pùtè yìè? ¹¹ Kè Yesu bè tēñné ke dō: Di miéke kòò mōu mòke fepiēfē fēmáà kè fē do dàkè teom̄pùtè yìè ò báà kote kè fē ðeitenáà? ¹² Oniti wèè né pēētè fepiēfē tá? Ikuó tū nyi yete a bo dòòmè mesáà nteom̄pùtè yìè. ¹³ De mōnni kè Yesu náké wèè bakù fāū nke dō: Youte a bakù.

Kòo youte, kè kuu wēte kékpenke kénáánnè kutekù. ¹⁴ Kè Fadisiēbe ye kētii nke bo yà bè yóó yīmè kékua Yesu.

Kuyie nkóo tōnti kù tāāté wè

(Wénté Mariki 3:7-12 nè Duku 6:17-19)

¹⁵ Kè Yesu ti kèè kéité ðeborè kè benitibè péu nhò tū nkòo miékūnnè bèè mō mbemou, ¹⁶ kè bè cau nke dō bè báà náké òmòu ò tu wè. ¹⁷ Kè dè bo dòò Kuyie mpāānāānti náāntò Esaii do náké ti ke dō:

¹⁸ Nte n kóo tōnti
n tāāté wè, kòò dó,
n yèmmè naatinè wè,
m bo ò duó n kó Muyaá
kòo náké ibotí imou m beénti kpéi.

¹⁹ Ò í yóó nwanti yekpàrè,
ò í yóó nwékute,
òmòu í yóó keè o tammè ice miéke.

²⁰ Ò í yóó bóóté dipènni dii kónné,
ò í yóó kuó ðefitirè ðèè kó muhāá nkēke,
kénkémmūnè bá wè ò bo dòòmè Kuyie ndó dè.

²¹ Kè yebotè yemouu ò yie.

Yesu tēñné ti bèè ò wátiri

(Wénté Mariki 3:22-30 nè Duku 11:14-23, 12:10)

²² Kè bèè katenēni oniti mōu Yesu borè kè dibòò mari ò ta kòò yēikūnnè ke dànnè o nōndenfè kè Yesu ò miékūnnè kòo wénté kéná kéná. ²³ Kè dè di benitibè mediè kè bè nnáà mbemáà ke tú: Dafiti yaábire í dokaà?

²⁴ Kè Fadisiēbe ti kèè ke dō: Nè obòokpààti kó muwērímú mmu ò bètimè yebòkè.

²⁵ Yesu mē nyémèmu be yèmmè dòmmè kòo bè náké ke dō: Kè dikpààtiyuu mari toté ke kpa ndimáà yoo tēfētè matè toté ke kpa ntemáà tē bá nhā ke bo. ²⁶ Kè dibòò bèti dibòò di toté ke kpa ndimáà ndi di kpààtiyuu bá nhā ke bo. ²⁷ Kè nsà kè m bèti yebòkè nè obòokpààti kó muwērímú mmu, di kabe né yè bèti nè we nkōmu? ðeè kpéi nte kè di kabe yó di bekénè. ²⁸ Kè m mē mbèti yebòkè nè Muyaánsáamù kó muwērímú mmu, Kuyie nkpààtiyuu dii tū ntùòkení di borè.

²⁹ Òmòu báá na kéta onitikperi cîètè kétúóté o kperε ò mòke dè, ke í keté kóò bou, kòo me nhò bou ke dèè ò bo na kétúóté o kperε ò mòke dèè kó dimàà o cîètè.

³⁰ Wèè í n wéñnè ò n kpànnèmu, wèè í n wéñnè kè tì tíkíí ò dèímu. ³¹ Dèè kpéí nte kè n di náá nke tú Kuyie mbo cîé mbenitibè meyei mmemou nè tináanyeiti timou, wèè me mbo sáá Muyaánsààmù ku báá ò cîé mbiti. ³² Wèè bo sáá nhOnitibire Kuyie mbo ò cîé, wèè me mbo sáá Muyaánsààmù ku báá ò cîé yemàrè yie mmieke yoo yèè kpaaní ye mieke.

Mutie nè mu be kó medonnimè
(Wénté Matie 7:16-17 nè Duku 6:43-45)

³³ Kè mutie tú musààmù, mu be 5 nsàmu, kè mù tu musímmù, mu be nsí, bè banní mutie sààmù mu be borè nde. ³⁴ Iwààke díndi di bo yíme kèna kénáké tináànsààti ke tú beyeibe, ke yé tì bo onitì yèmmè mieke o nùù tì nnáámmè. ³⁵ Onitisààwè náàntì tì benkú desààrè dèè bo o mieke, kòo nitiyeiwe kpeti benkú meyei mmèè bo o mieke. ³⁶ N di náámmu ke tú tibeénti yìè Kuyie mbo bekénè benitibè bè nàké tì náàntì detetirè kpeti ìnkè. ³⁷ Ke yé nè a náàntì mieke nke Kuyie nyóó da bekénèmmè ke da kpetínnè yoo kù da coo.

Bè do bekemè Yesu tidièti
(Wénté Matie 16:1-4 nè Mariki 8:11-12 nè Duku 11:29-32)

³⁸ De mònñi ikuó wāābè nè Fadisiēbe mabè kè bèe beke Yesu ke dò: Okóti tì dó á dòò tidièti nti kè tì yà. ³⁹ Kè Yesu bè tēñné ke dò: Di mmònñi kó benitibè bèè bùtínnè Kuyie, ke dōori meyei bè m bèkú tidièti, bè me mbáá tì yà, kè dè í tú tì do dōò Kuyie mpāānāāntì náāntò Sonaasi. ⁴⁰ Sonaasi do yíme iyie nyitāāti, deyènnè dētāāti tēyīndietè pouti mieke, Onitibire yóó me nyí iyie nyitāāti, deyènnè dētāāti ketenkè mieke. ⁴¹ Tibeénti kó diyìè Ninifu kó diheì kòbe bo bekénè di mmònñi kó benitibè ké bè kpetínnè ke yé Sonaasi do bè nàkémè Kuyie nnāāntì kè bèe ceete, ntenè òmòu ke bo diε nke deunè Sonaasi. ⁴² Tibeénti kó diyìè Sebāa kóo nitipokpààti bo bekénè di mmònñi kòbe ké bè kpetínnè, ke yé ò iténímè diheì dētiri ke kàtení ke bo keè Sadomōo kó tināāntì mecii nkpeti. Nte òmòu diε nke deunè Sadomōo.

Dibòò bo yèmè onitì mieke kēwētení
(Wénté Duku 11:24-26)

⁴³ Kè dibòò yè onitì mieke ke kàte tēdōntè ìnkè ke wanti di bo òmpè dè ke mōñtè di bo yí: ⁴⁴ M bo wēte onitì n sòò bo wèè mieke. Di tūòkení diì mònñi kénsó nkè dè kàuté páíí ke tūnte bá òmòu í bo o mieke. ⁴⁵ Di bo wēte kéwāā nyeteyè yèyiekè yèè yóú ke di pēētè kè yèè wētení kéta o mieke. De mònñi kòo borimεe sīnte kēpēētè mè sòò dōmmè. Di mmònñi kó benitibè tu beyeibe mbe, be kperε yó mme ndò.

Yesu yē nho kòbe tú bè
(Wénté Mariki 3:31-35 nè Duku 8:19-21)

⁴⁶ Kè Yesu nkpaá náánnè dītīnni kòo yō nè o neí kè bèe tuòkení kēncómmú ditowāā ke dó kóò béinnè. ⁴⁷ Kòò mōuú náké Yesu ke dò: A yō nè a neí bè cōmmú ditowāā ke dó ké da béinnè. ⁴⁸ Kè Yesu ò tēñné ke dò: We ntú n yō? Kè òmbe tú n neí?

⁴⁹ Kéfietí o tancóumbè ke dò: Ntenè n yō nè n neí. ⁵⁰ Ke yé wèè dōòri n cice wèè bo kēìnkè ò dó dè, wèè tumè n yō nè n tāū nè n nantè.

13

Wèè yaù tidiiti o kó dináaṅhāntiri

(Wénté Mariki 4:1-9 nē Duku 8:4-8)

¹ De kó diyie mieke kē Yesu yē tēfētē kékote kénkari dāmèèrì nùu. ² Kē benitibē péuu tínní o borē kòo ta kudabekū kénkari kē bē còrmú dinébènni. ³ Kòo mbē nàánnē yēnāaṅhāntiyē péu mieke kē tú: Oniti mōu wēè yē kē bo yaá o diiti, ⁴ kényaù kē medibii mmamēe do kuce ñnkē kē sinəo kōtení kē mē di. ⁵ Kē metēmēe do fekūūfē ñnkē kécārike kényènni kē yē mutáá nyí sūmē deborē. ⁶ Diyie nàátē dii mōnni kē kpenkē kē mē tūo nkē mēe kpéi kē yē mē cīē nyí namē kē fūūkú. ⁷ Kē metēmēe do tipotì mieke kē tii iténí kē mē èütē. ⁸ Kē metēmēe do ketenkē wenni dē képeité mie ntekòutē (100) metēmē sipísikuò metēmē sipísitāati.

⁹ Kē wēè mōke yeto kē bo keè wēè keè.

Mùu kpéi ndo te kē Yesu nnáa yēnāaṅhāntiyē

(Wénté Mariki 4:10-12 nē Duku 10:9-10)

¹⁰ Kē Yesu tancòumbēe ò beke kē dā: Dē dōmme kàa bē nàánnē yēnāaṅhāntiyē? ¹¹ Kē Yesu bē tēñné kē dā: Díndi Kuyie ndi duómmu mecii nkē di bo yītē ku kpààtiyuu kpeti tii sòri, bembē mē nyí mē mōke. ¹² Kē yē wēè mōke bē yóo we nyíémē kòo mōote mediē, wēè kpa kē bēe fiete desámprē ò mōke dē. ¹³ Dē kpéi nte kē m bē nàánnē yēnāaṅhāntiyē kē yē bē wùómmē kē í banní kē yo kē í keu, ¹⁴ kē dē bo dāo Kuyie mpāānāaṅti náaṅtò Esaii do nàké tì bē kpéi nke dā:

Di bo nyo di mē mbáa keè,
kénwúó di mē mbáa banté.

¹⁵ Kē yē dē kó kubotí kōbe yèmmē kpeñimē,
kē bē itinnē bē to,
kē bāa keè, kē ũū nke bāa yà,
bē yàa bo ceete mēē kpéi
kē m bē miékunnē.

¹⁶ Díndi bie, dē ndi naati kē yē di nuə nwùómmē kē di to yo. ¹⁷ N di náa mómmuə nwe Kuyie mpāānāaṅti náam̄bē péu nē bēē dō Kuyie bē do dōmu kē bo yà di mē nwùó ndē bá bē í yà, kē bo keè di mē nyo tì bá bē í tì kēē.

Yesu wèikunnemē wèè yaù tidiiti o kó dináaṅhāntiri

(Wénté Mariki 4:13-20 nē Duku 8:11-15)

¹⁸ Ntenē wēè yaù tidiiti o kó tināaṅti benkú tì. ¹⁹ Kuce ñnkē kó medibii ndo dē tu oniti bē nàké wēnwē Tināaṅsàati Kuyie nkpààtiyuu kpeti bá ò í ntì banté kē dibəo kōtení kē tì dēite. ²⁰ Fekūūfē medibii ndo fēē ñnkē tu oniti bē nàké wēnwē Tināaṅsàati kòo tì cōuté mecāā nē diwēi. ²¹ Ò í nyóu kē tì bo fííkú o mieke, ò í mmōke mēwēérimē, mēyēñcaàrimē tūòkení dii mōnni yoo bē ò fēū nKuyie nnāaṅti kpéi, ò pānkēe bütinnē Kuyie. ²² Tipotì medibii ndo tii mieke tii oniti bē nàké wēnwē Tināaṅsàati, mēborime kó iyentotì nē a bo ndómē tikpàtì kē dēe tì èütē bá tì í mpī mmutómmú mamù o mieke. ²³ Ketenkē sàakē medibii ndo kēē mieke tú benitibē mbē bē nàké bē Tināaṅsàati kē bē tì cōuté nē bē yèmmē memōu kē kōte kē waanní betəbē, yie sipísitāati, otəu sipísikuò, otəu tekòutē (100).

Yesu dōnnenēmē Kuyie nkpààtiyuu kupaku

²⁴ Kē Yesu yí kē bē nàké mēdonnimē tēmē kē dā: Kuyie nkpààtiyuu dōnnē oniti mōu nwe wēè do buotí tidibotì sàati o paku. ²⁵ Keyènkē benitibē yē

nke duó dii mǎnni kòo kpantídèntòu kǎtení kǎbuótí timúyeiti tii tì dǎnnè de kó kupaku mieke kǎité. ²⁶ Tidibotì sààti yǎnní dii mǎnni timúyeiti tii tì dǎnnè kè tí múnkee yǎnní. ²⁷ Kè kupaku yiè nkó betǎmbèe ò beke ke dǎ: Okóti a í buótí tidibotì sààti nti a pakaa? Timúyeiti tii tì dǎnnè tì né boní de ke yǎnní de mieke. ²⁸ Kòo bè tǎnné ke dǎ: N kpantídèntòu weè dǎò mǎmme, kè betǎmbèe ò beke ke dǎ: Á dǎ kè ti kǎte kǎhu de kó timúyeita? ²⁹ Kòo bè tǎnné ke dǎ: Áa kè di u timúyeiti di yàa bo taunnè tidisààti. ³⁰ Yóunè kè dè nwè nke kótírí kè dididèi tùòke n di náké, kè dí keté kékǎi timúyeiti kǎbou kécóu, kédèe kékǎi tidisààti kǎánnè m bǎu mieke.

Yesu dǎnnenè mè Kuyie nkpààtiyuu feyònfè

(Wénté Mariki 4:30-32 nè Duku 13:18-19)

³¹ Kè Yesu yíé kè bè náké mǎdonnimè tǎmè ke dǎ: Kuyie nkpààtiyuu dǎnnè feyònfè dǎmmè mme ke kǎnni, ³² kàa né fè buótí fèe yǎnní kékóté kǎnaa mmutie diemù nè ibake kè sínǎo yíe nyi ìnkè.

Yesu dǎnnenè mè Kuyie nkpààtiyuu mutie mùu muuti pǎè

(Wénté Duku 13:20-21)

³³ Kè Yesu bè náké mǎdonnimè tǎmè ke dǎ: Kuyie nkpààtiyuu dǎnnè mutie mùu muuti pǎè mù dǎmmè mme kòo nitipòkù ǎò mù wáa nsàmpǎrè kékǎarenè tipǎecooti kè tii múútí timǎu.

Yesu do náámmè yenáanhǎntíyè

³⁴ Yesu do ǎ nnáánnè benitibè nè yenáanhǎntíyè nye sǎa, ³⁵ kè dè bo dǎò Kuyie mpǎánáahti náahtò do náké tì ke dǎ: M bo bè náké nè yenáanhǎntíyè kè bè benke dèè sǎri nè Kuyie ndǎòmmè kutenkù.

Yesu wènkùnnemè tidibotì nè timúyeiti de kó mǎdonnimè

(Wénté Mariki 4:33-34)

³⁶ Kè Yesu cau nditǎnni kékò nteǎfètè, kòo tancóumbèe tíí nho borè kóò beke ke dǎ: Á ti wènkùnnè timúyeiti bè buótí tì kupaku mieke dè benkú mù.

³⁷ Kè Yesu bè tǎnné ke dǎ: Wèè buótí tidibotì sààti weè tu Onitibire. ³⁸ Kè kupaku tú kutenkù, kè tidibotì sààti tu bèè tu Kuyie nkpààtiyuu kǎbe, kè timúyeiti tú bèè tu dibǎò kǎbe. ³⁹ Kupaku yiè nkpantídèntòu wèè buótí timúyeiti weè tu dibǎò, kè dididèi tu kutenkù kó mudeèmù, kè bedidèibè tu Kuyie ntǎrè. ⁴⁰ Bè ǎò kǎi mèè botí timúyeiti kécóu, dè yó mme ndò kutenkù kó mudeèmù mǎnni. ⁴¹ Onitibire bo tǎnni Kuyie ntǎrè kè yèe tǎnké Kuyie nkpààtiyuu mieke bèè tanninko betǎbè mǎyei mmieke nè bèè dǎòri Kuyie nyí dǎ dè, ⁴² kè bè ánnè muhǎa mmieke bè yó nkuò ndè ke cáá mbe nìi. ⁴³ De mǎnni bèè dǎòri Kuyie ndó dè kè bè mmietí ke dǎnnè diyìè be cice kó dikpààtiyuu mieke. Kè wèè mǎke yeto ke bo keè wèe keè.

Yesu dǎnnenè mè Kuyie nkpààtiyuu dǎmarè sǎarè dèè sǎri kupaku mieke

⁴⁴ Kuyie nkpààtiyuu dǎnnè dǎmarè sǎarè nde dèè sǎri kupaku mieke, kòo mǎuù dè yà kédǎò kè dè sǎnnè kékònnè diwèi, kǎfité ò mǎke dèè kó dimàa kékǎte kédonté de kó kupaku.

Yesu dǎnnenè mè Kuyie nkpààtiyuu medèi

⁴⁵ Kuyie nkpààtiyuu dǎnnè medèi nsààmè mme opotaa nwanti mè. ⁴⁶ Ò pètè dii mǎnni medèi nsààmè mèè díítí kpehni kékò nkéfité ò mǎke dèè kó dimàa kè mè donté.

Yesu dǎnnenè mè Kuyie nkpààtiyuu muyĩnditìmu

⁴⁷ Kuyie nkpààtiyuu dònne muiyĩnditĩmũ mmu bè bə mmũ dàmèèrĩ mieke ke pĩ nsiyĩ sibotĩ sibotĩ. ⁴⁸ Mũ píe ndiĩ mǎnnĩ kè bèe mũ yũs nkédenneni, kékari kètānké sisàasi kéānné yemámmuyáké kéútóo desĩntékpere. ⁴⁹ Dè yó mme ndò nkutenkũ kó mudeemũ mǎnnĩ, Kuyie ntǎrè bo katenĩ kébate besàabè nè beyeibe, ⁵⁰ kéānné beyeibe muhāā mmieke bè yó nkuò ndè ke cáá mbe nĩ. ⁵¹ Kè Yesu bè beke ke dǎ: Di banté de kó tináaanti diməuà? Kè bè dǎ: Èè ti tĩ bantému. ⁵² De mǎnnĩ kòo bè nàké ke dǎ: Deè kpéi nte ikuò wāati wèè yie nKuyie nkpààtiyuu kpeti mesàà ò mòke tikpàti tidéti nti o mieke, metaummè kótĩmè kpeti nè mepàmmè kpeti.

Yesu èi kəbe do í ò tá

(Wénté Mariki 6:1-6 nè Duku 4:16-30)

⁵³ Kè Yesu bè nàké de kó medonnimè meməu kéité deborè, ⁵⁴ kékote Nansareti ò biikũ dii èi kénnaá Kuyie nnáanti kutĩintouku mieke kè dèe di benitibè mediè kè bè ntú: Ò yà de mecii mmie? Ò yĩme ke na ke dǎori tidietĩ tii? ⁵⁵ Wenwe odabeesũdĩ bire! Maari bire! Kòo neĩ tú Isaku nè Sosefu nè Siməə nè Sudi, ⁵⁶ kòo tǎbè bo ti cuokè! Ò né yà dè de kó muwérĩmũ?

⁵⁷ Kè deè nte kè bèe ò yete. Kè Yesu bè nàké ke dǎ: Bè ʒʒ í nsenkəri Kuyie mpāānāanti náantò məu kupikũ makũ kè dè í tú o èi kəbe nè o ciètè kəbe.

⁵⁸ Ò í ndǎò tidietĩ péu deborè bè í ò tá mmèè kpéi.

14

Bè kùəmə Isāā-Batiisi

(Wénté Mariki 6:14-29 nè Duku 9:7-9)

¹ Edoti Kadidee kóo kpààti kèè dii mǎnnĩ kè bè nàà nYesu kpéi, ² kénáké o kó betǎmbè ke dǎ: Isāā-Batiisi weè wète ke yǎnté deè te kòo mòke muwérĩmũ ke dǎori tidietĩ.

³ Ke yé weè Edoti do duómmè kè bèe pĩ nyIsāā kéboú kékpetinné wenwe Edoti o nantè Fidipu pokũ Edodiyati kpéi. ⁴ Ke yé Isāā do nàkémè Edoti ke dǎ: A í dǎ nkéfiete a nantè Fidipu pokũ képuoke.

⁵ Kè Edoti ndó ke na nkũ Isāā kè né ndé benitibè ke yé bè do yémèmu Isāā tumè Kuyie mpāānāanti náantò.

⁶ Kè Edotii ānné o peitè yie kó dibanni. Kè Edodiyati kóo sapàà nta kéhaá benitibè iikè kè dèe narike Edoti mediè, ⁷ kòo béi nke dǎ: Osapàà mbeke a dǎ dèè kó dimàà m bo dè nda duó, mĩi béi! ⁸ Kòo yǎ ò tié nkòo nàké Edoti ke dǎ: Ānné Isāā kó diyuu dibuu mieke ké n duó ndie!

⁹ Kòo kpààti yèmmèe coàrè, ò né me ndièmmè ke béi nho kəbe iikè kòo dǎ bèe di nhò duó, ¹⁰ kètʒ kè bèe kote dikpetintou mieke kéféúté Isāā, ¹¹ kéānné o yuu dibuu mieke kékətenni kéduó nhosapàà kòo di duó nho yǎ. ¹² Kè Isāā kó betancǔmbèe kote kóò tǔóté kékūnné kédeè kékote kénáké Yesu dèè dǎò.

Yesu sǎntemè Kuyie mpéèbè bènùmmũ nè siyĩ sidəsi kè dèe sũĩ

(Wénté Mariki 6:30-44 nè Duku 9:10-17 nè Isāā 6:1-14)

¹³ Yesu ti kèè dii mǎnnĩ kéta kudabekũ kéité kénkəri dikpàà omáà borè. Kè benitibè ti kèè kéyenni be ekè kóò tǔnne nè be naàcèi. ¹⁴ Kè Yesu nyètinĩ kudabekũ kéyà benitibè péu kè mesémmèe ò pĩ kòo mmiekũnko bemuambe.

¹⁵ Kuyuoku mǎnnĩ kè Yesu tancǔmbèe ò nàké ke dǎ: Diyiè mè ndèèmmè kè ti bo dikpàà cuokè, duó nkè benitibèe kote yehékè kédonté kèdi. ¹⁶ Kè Yesu bè tǎnné ke dǎ: Bè í dǎ nkékote, duónnè be kè bèe di. ¹⁷ Kè bèe ò tǎnné ke

dò: Ti mǎke die mpéèbè bènnùmmù mǎà ndi nè siyĩ sǐdési. ¹⁸ Kè Yesu dò: N duónnènní de.

¹⁹ Kòò duó nkè benìtibè kari timúti ìnkè kòò túóté pèèbè bènnùmmù nè siyĩ sǐdési kébóúté késǎnte Kuyie nkéwérí pèèbè kédúó nho tancòumbè kè bèe totí benìtibè. ²⁰ Kè benìtibè bemouu cááké kénsànnè kè dèe súó kèmpíéké yemámmùyáké tepíítè nè yèdèè kòò tancòumbèe tǎ. ²¹ Bèè do cááké de kòò pèè nè de kó siyĩ bè bo ntùàke sikuupísìnùmmù (5000), bè í kàannè benitipòbè nè ibí.

Yesu do kéréme menie nyĩnkè

(Wénté Mariki 6:45-52 nè Isǎa 6:15-21)

²² De kó difnkuó kè Yesu duó nkòò tancòumbèe ta kudabekù ke bo ò niiténè késénté menie nyǎà kè wenwe nkpaá ke cínko benìtibè. ²³ Ò bè cié ndii mǎnni kédeè kédeke ditāri omáà borè, kèmbáá nKuyie nkè keyènkè yàa biitenè kòò nkè kpaá omáà. ²⁴ De mǎnni kè kudabekù bo menie ncuokè kè kuyaakù fuutiní ku ìkè kè yenéfinfirè kù kóónnè. ²⁵ Kukūnwentóo mǎnni kè Yesu nkòri o tancòumbè borè ke kéri menie nyĩnkè. ²⁶ Bè ò yà dii mǎnni kòò kèriní menie nyĩnkè kè kufǎwáá mbè auté kè be yèmmè ndò dibòò mari ndi.

Kè bèe kuónko mēdiè. ²⁷ Kè Yesu bè nàké ke dò: Bá nyĩèkùnè, mínwe kufǎwáá mbáà di pĩ.

²⁸ Kè Pierii béi nke dò: N Yiè, kè fǎ nwe duó kè n kétéo menie nyĩnkè ke da co. Kè Yesu dò: Kéténí. ²⁹ Kè Pierii yènni kudabekù kékété menie nyĩnkè kénwetí Yesu. ³⁰ Ò yà dii mǎnni kuyaakù kpeñnimè kè kufǎwáá nhò pĩ, kòò keté ò bo diumè kékuónko ke dò? N Yiè n deeté!

³¹ Kè Yesu pǎnke dieke o nǎtè kóò pĩ nkòò nàké ke dò: Dè dòmmè kàa wète ke yĩèke, a í tá kè dè deu!

³² Bè ta dii mǎnni kudabekù kè kuyaakùu cómmú. ³³ Yesu tancòumbè bèè do kpaá kudabekù mieke kè bèe nínkóo o ìkè ke dò: A mènke tú Kuyie mBíre nde.

Bemumbe do káámmè Yesu ke mieri

(Wénté Mariki 6:53-56)

³⁴ Kè bèe sénté menie nkétuoke Sennesareti kó ketenkè. ³⁵ Benìtibè bèè dè bo kè bèe banté Yesu kénáké yehékè yemou yèè dè tǎké kè bè nkòrinéní bemumbe o borè, ³⁶ kòò bàá nke tú wèe yóu kè bèe kááké bá o yaàbòri mǎnku. Bèè kó dimàà kááké o yaàbòri kè bèe mieté.

15

Kuyie nkó ikuó nè benitibè kpeyi

(Wénté Mariki 7:1-13)

¹ Kè Fadisīèbe nè ikuó wǎàbèe yènni Sedisademmu kékətení Yesu borè kóò beke ke dò: ² Dè dòmmè kàa tancòumbè í dǎəri ti yembè kó ikuó ke ǎ di ke í nite? ³ Kè Yesu bè tēnnè ke dò: Díndi tá, dè dòmmè kè di yóu Kuyie nkó ikuó ke tū ndi mómmbembe di kpeyi? ⁴ Kuyie nnáànti tu: Á ndé a cice nè a yǎ, kè wèe sǎá nho cice yoo o yǎ bèe ò kùò. ⁵ Kè díndi tú kè wèe cice bo dikònni kòò ò nàké ke tú, ò na nhò pǎ dè, ò dè pǎ Kuyie nku, dè deèmu. ⁶ Di kùò Kuyie nkó ikuó nyi ke tū ndi mómmbembe di kpeyi. ⁷ Meyèmmè mēdémè yembè díndi! Kuyie mpǎānǎànti náàntò Esaii do naatimu ò nǎà ndii mǎnni ke tú:

⁸ Bè nnitibè sántí Kuyie nnè be nò nye

kè bε yèmmè né kù dèténè.

⁹ Bè kù bàá ndetetirè nde
kε tiε mbε mómmbεmbε kó ikuó
kε dò n yì tú Kuyie n kpεyi.

*Dèè sīnkùnkò onitì
(Wénté Mariki 7:14-23)*

¹⁰ Kè Yesu náké ditīnnì kε dò: Kénténè kékeè tii. ¹¹ Dè í tú onitì yo ndè dεè ò sīnkùnkò, tináaanti tii yìenì onitì nùù tii ò sīnkùnkò.

¹² Kòo tancóumbèε tóónnì o borè kóó náké kε dò: A búi ntii náaanti yonkemu Fadisiēbε. ¹³ Kè Yesu bè náké kε dò: N cice Kuyie nyí fiúkú dèè tie nkó dimàà ò bo dε u. ¹⁴ Nwúónnè bε, tiyũñnti tii dèrì titetì. Kè kuyũñnkù mε ndèrì kutekù tì bo do tidé difā̀tìrì miεke.

¹⁵ Kè Pieri dò: Á ti náké dε kó dináanhāntiri tu mù. ¹⁶ Kè Yesu bè tḗnne kε dò: Di múnke í na kε bo bantáa? ¹⁷ Di í yé kε dò ndèè taà dinùù dε kà̀rì tipə̀uti nti kε pēnkù kε yièa? ¹⁸ Dèè mε nyiēnì dinùù dε bonnì mεyèmmè miεke nke, kè dèè sīnkùnkò onitì. ¹⁹ Mεyèmmè miεke nke iyeñtoti yeyi yienímè, ì tu: Munitikòù nè a bo duónēmè wèè í tú a pokù yoo wèè í tú a dā̀u nè di bo ndə̀uti də̀utinè ditə̀bè nè mupocēnwammù nè muyóó nè muyeticaārīmù nè iwátii. ²⁰ Ntenè dèè sīnkùnkò. A bo dimè kε í nite dèè í sīnkùnkò onitì.

*Kannahā kóo nitipòkù do tāmè Yesu
(Wénté Mariki 7:24-30)*

²¹ Kè Yesu íté deborè kékə̀te Tiiri nè Sitšš kó kutempē mmiεke. ²² Kòo nitipòkù mṑu kə̀tenì o borè kóó bántè kε dò: Okóti! Dafiti kó debire n kuó mmesémmè, dibə̀d dii ta n kóo sapàà koò fēũnkò mediè.

²³ Yesu mε nyí nhò tḗnnè timatì kòo tancóumbèε ò náké kε dò: Də̀d we ò da békú tì, kε yé ò ti tūmmè kε wékíí. ²⁴ Kè Yesu dò: Kuyie nni ntōnnì Isidayeriεbe kpéi nke, bèè dōnnè ipe ì feti.

²⁵ Kè dε kóo nitipòkùu nínkóo Yesu ìkè kε dò: Okóti n teennè! ²⁶ Kè Yesu dò: Dè í wenni a bo túótémè ibí kó mudii kéduó nyimə̀bí. ²⁷ Kòo nitipòkùu búi nke dò: Mómmuə nwe Okóti, nè mεmmε simə̀d né ō ntóumu icabiri si yiè nyo nkè ì duò.

²⁸ Dε mōnnì kè Yesu ò náké kε dò: Onitipòkù a tá kè dε dεumu, dèε də̀d a dómè. Mεmmε kòo kóo sapàà pānkε mieté.

*Yesu miεkūnnemè bεmuəmbε Kadidee kó menie ntaké
(Wénté Mariki 7:31-37)*

²⁹ Kè Yesu íté deborè kékété Kadidee kóo dà̀mḕrì pḗmmè kékə̀te kédeke ditā̀ri ñnké kénkari. ³⁰ Kè benitibè péu nkə̀rinēnì o borè yekpīē ñnè tihə̀ùti nè tiyũñnti nè yewũñ ñnè bεmuəmbε tə̀bè péu ké mbè də̀unko Yesu borè kòò bè miεkùnkò. ³¹ Kè benitibèε yà yewũñ nnā́ammè, kè tihə̀ùti cēnti kè yekpīē nsēiri kè tiyũñnti wēnni kè dèε bè di mediè nkè bè nsānti Kuyie nyIsidayeriεbe tū nkù.

*Yesu do yíé kédə̀dmè tidietì kè benitibè sīkə̀upisinaà di
(Wénté Mariki 8:1-10 nè Matie 14:13-21)*

³² Kè Yesu yú o tancóumbè kè bè náké kε dò: Mesémmè mēè m pī́nnè bε nnitibè, diyiè tā́ānni ndi yíε ñnè bè bomè m borè, bá bè í mə̀ke bè bo di mù, kè m bè cié mεmmε bè yàa bo duó kuce nè dikōnnì.

³³ Kòò tancòumbèè ò nàké ke dò: Ti bo pété de mudii dikpàà dii ncuokè kè diĩnni dii ndi kènsànnè? ³⁴ Kè Yesu be beke ke dò: Di mọke pèèbè bède? Kè bè dò: Bèyiekè nè siyĩ sámþp.

³⁵ De mǎnni kè Yesu duó nkè benitibèe kari ketenkè. ³⁶ Kòò túóté pèèbè beyiekè nè siyĩ kèsǎnte Kuyie nkè bè wérí kèduó nkòò tancòumbèè dè totí benitibè. ³⁷ Bemou kè bèe cááké kènsànnè kè dèe súó nképíe yemámmùyákè yèyiekè kòò tancòumbèè tǎ. ³⁸ Bèè do cááké de kóó pèè bè do bo sikǎupísínàà ndi (4000) bá bè í kàànnè benitipòbè nè ibí. ³⁹ Yesu cíe ndii mǎnni benitibè kédeè kéta kudabekù kékote Makatāā.

16

Fadisīēbe nè Sadusīēbe bekemè Yesu tidiēti

(Wénté Matie 12:38-39 nè Mariki 8:11-13 nè Duku 11:16, 29, 12:54-56)

¹ Fadisīēbe nè Sadusīēbe kè bè ndó kédíí nYesu kékote o borè kóó beke ke dò: Dòò tidiēti kè ti banté ke dò nha bonní Kuyie mborè. ² Kè Yesu bè tēĩné ke dò: Diyiè ò ntati kè di tú kēĩnkè bo ncaánni ke yé tiweti wennimè yíe, ³ dikūnweĩni kè di ntú fetaafé yóó nĩmu yíe nke yé tiweti sǎumè. Dè dǎmmè kè di nǎ nke banní tiweti kó mebenkumè ke né í banní yebenkùye di yau yè yewe yíe mmieke. ⁴ Di mǎnni kó benitibè bèè bǔtĩnné Kuyie ke dǎori meyei bè m békú tidiēti, bè me mbáá yà tĩmatì kè de í tǔ tǔ do dǎò Kuyie mpāānāānti náāntò Sonaasi.

Ò yĩ memme ke ité kèpèēté kè bè yóu.

Yesu yèmmè bè ndake Fadisīēbe nè Sadusīēbe be kó itié nkpeí

(Wénté Mariki 8:14-21)

⁵ Kè Yesu tancòumbè nsenti menie nyàà nkéyè mbè bo òtǎmè pèè. ⁶ Kè Yesu bè nàké ke dò: Nyénè Fadisīēbe nè Sadusīēbe be kó mutie mùu muuti pèè mu kpéi.

⁷ Kòò tancòumbè yèmmè ndò nhò náa memme bè í tǎ mèè kpéi nke pèèbè.

⁸ Kè Yesu banté be yèmmè kè bè nàké ke dò: Dè dǎmmè kè di mọke meyèmmè memme botí? Di í tǎ kè dè deũ! Dè dǎmmè kè di yèmmè dò ndi í tǎ mèè kpéi nke pèè, ⁹ di mu nyí bantáà? Di í kpaá ke yé n sòò wérí pèèbè bènũmmù kè benitibè sikǎupísínũmmùu (5000) cááké kènsànnè kè yemámmùyákè nkpaá súó nyèdè kè di tǎà? ¹⁰ Nè pèèbè bèyiekè n sòò wérí bè kè benitibè sikǎupísínàà (4000) cááké kè yemámmùyákè nkpaá súó nyèdè kè di tǎà? ¹¹ Dè dǎmmè kè di yèmmè dò n di náánnè pèè kpéi nke n yĩ dii mǎnni nyénè Fadisīēbe nè Sadusīēbe kó mutie mùu muuti pèè mu kpéi.

¹² De mǎnni kòò tancòumbèe banté ke dò nhò do í bè náánnè mutie mùu muuti pèè mu kpéi, kòò bè náánnè Fadisīēbe nè Sadusīēbe be kó itié nkpeí nke.

Pieri nàkémè Yesu tumè Kuyie mBire

(Wénté Mariki 8:27-30 nè Duku 9:18-21)

¹³ Yesu tǎòke dii mǎnni Sesadee Fidipu kó diheĩ kèbeke o tancòumbè ke dò: Benitibè yé n tú we mí nhOnitibire? ¹⁴ Kè bèè ò tēĩné ke dò: Bèmaabè yèmmè do nha tú Isāā-Batiisi, kè betabè yé nha tú Edii, kè betabè tu a tú Sedemii yoo Kuyie mpāānāānti náam̃bè kóó mǎu. ¹⁵ Kè Yesu bè beke ke dò: Díndi né yé n tú we? ¹⁶ Kè Simǎo Pierii ò tēĩné ke dò: A tú Kirisi nwe Kuyie Bire. ¹⁷ Kè Yesu ò nàké ke dò: Simǎo Sonaasi bire, dè nda naati ke yé n cice

Kuyie nkuù tì nda nàkémè, fǝǝ í tì banté nè amáà. ¹⁸ N né da náámmu ke tú a tú ditàri ndi, dii tári ìnkè nke n yóó fíímmè n kó ditǝnni, bá mukũú báá na ké kù nampɛ. ¹⁹ M bo da duó nKuyie nkpaàtiyuu kó sikpetisi, kàa yete dè ketenke, Kuyie ndè yete keìnkè, kàa yie ndè ketenke Kuyie ndè yie nkeìnkè. ²⁰ De kó difǝnkúò kè Yesu cau nho tancóumbè ke dǝ: Di báá náké òmòu n tímè Kirisi Odeetiwè Kuyie nnàké wèè kpéi.

Yesu do náámmè o kũũ nkpeí

(Wénté Mariki 8:31-33 nè Duku 9:22)

²¹ De kó dimǝnni mieke nke Yesu ketémè kénnaá nho tancóumbè ke tú: N dò nkéketɛ Sedisadɛmmu nwe ikuó tǝmbè kó bekótibè nè ikuó niùbè kó bekótibè nè ikuó wǝàbè kè bè n fǝũ, ké n kuɔ, kè n yǎnté diyè tǝǎnni yìè.

²² Kè Pierii ò yu kékenténè kóò náké ke dǝ: N Yiè, Kuyie m báá yie nkè dè da tuǝkení.

²³ Kè Yesu wǝǝtɛ kénáké Pieri ke dǝ: Fũtɛ m borè fǝ ndibǝǝ! A dǝ ké m bǝmmu, a toti mèè yǝmmè í tú Kuyie nkǝmɛ, benitibè kǝmɛ mme.

Ti bo ntũ mmè boti Yesu

(Wénté Mariki 8:34-9:1 nè Duku 9:23-27)

²⁴ Kè Yesu náké o tancóumbè ke dǝ: Kòò mǝu dǝ ké n tǝnnɛ wèè bútinne omáà, kǝtǝ ò dapǝati ké n tǝnnɛ*. ²⁵ Ke yé wèè bo ndǝ kédɛtɛ o fǝmmu ò bo mù fétinnɛ, kè wèè duó nho fǝmmu n kpéi kòò mù pètɛ. ²⁶ Oniti bo cǝntɛ ba kòò mòke kutenkù kuu nkperɛ demǝu kòò wǝnni né feti. Oniti bo yietí ba kòò wǝnni yenté? ²⁷ Ke yé Onitibire yó nwǝtinimè nè de cice wǝrímú ke neínɛ Kuyie ntǝrè, kényietí bá wè o tǝmmú mannè tǝi yeti. ²⁸ N di náá mmǝmmu nwe díndi bèè bo diɛ ndi kó bèmabè yó nkpaá fǝũmu kéya Onitibire kè dè wǝtiní ke bo baatɛ de kpàatiyuu.

17

Yesu kǝnti do cèetɛmè

(Wénté Mariki 9:2-13 nè Duku 9:28-36)

¹ Kè dè mmǝke yewe yǝkuǝ kè Yesu túótɛ Pieri nè Isaku nè Isaku nantè Isǝǝ, kè bèè deke ditàri diɛrì marì ìnkè bɛmáà borè. ² Kè Yesu kǝntii ceetɛ bɛ ìlkè, kòò ìlkè mmietì ke dǝ ndiyè, kòò yǝàtìi pɛike kǝmpinti. ³ Kè bè nyóó daatɛ kényà Mǝyiisi nè Edii kè bè náánnɛ Yesu. ⁴ Kè Pierii náké Yesu ke dǝ: N Yiè ndè wennimu ke dǝ nti mbo diɛ, kàa dǝ m bo dǝǝ titouti tǝtǝati, fǝ nkùmáà, Edii kùmáà, Mǝyiisi kùmáà.

⁵ Ò kpaá ke mɛ nnáá kè diwɛtirì marì kǝtení ke mietì ké bè kǝǎnko kè bèè keè metammè mamè di mieke kè mè tu: Yie nweè tú m bire kè nh ò dǝ mɛsǝà, kòò yári mediè, nyiènnè o kpɛti.

⁶ Yesu tancóumbè kèè dii mǝnni de kó metammè kè kufǝwǝá mbè auté kè bèè dǝ kǝnsǝi nkɛtenkè. ⁷ Kè Yesu tǝónko bɛ borè ké bè bàùtɛ ke dǝ: Kufǝwǝá mbáà di pí, iténɛ.

⁸ Kè bèè ìnni bɛ yǝ ke wénténí kényà Yesu mǝá.

⁹ Bè cutiní dii mǝnni ditàri kè Yesu bè cau nke dǝ: Di báá yie nkénáké òmòu di yà dè, kè Onitibire yàa yǎnténɛ.

¹⁰ Kè Yesu tancóumbè o beke ke dǝ: Ba nkpeí nte kè ikuó wǝàbè tu Edii wèè dò nkéketɛ kǝkǝtení? ¹¹ Kè Yesu bè tǝnnɛ ke dǝ: Mǝmmu nwe Edii dòmmè kǝniitɛ kǝkǝtení kǝtǝntɛ demǝu. ¹² N di náámmu ke tú Edii kǝtenimu ke dèè, bá benitibè í ò banté ke ò dǝǝ bè dǝ mèè botí, mèè botí nku bè yóó fǝũmmè Onitibire.

* 16:24 Wénté 10:38 nè tǝi wénkǝnnɛ

¹³ Kòo tancòumbèe banté ke dò nhò bè náánnè Isāā-Batiisi kpéi nke.

Yesu tancòumbè do yĩkēmè dibòò

(Wénté Mariki 9:14-29 nè Duku 9:37-43)

¹⁴ Bè tuàke dii mōnni ditĩnni borè kòo niti mōu kateni Yesu borè ke ninkóo o ìikè ke dō: ¹⁵ Okótì! Kuó m bire mesémmè, dè duò yecíncirè nye sáà muháá mmieke nè menie ke fẽũrì mediè, ¹⁶ kè n dè kàtennì a tancòumbè borè kè bè yĩke bè bo dè miekũnnemè.

¹⁷ Kè Yesu bēi nke dō: Itookperì yembè dindi, mĩ yó nhā ke di tōaà? Mĩ yó nhā ke di bonàà? Kàtennì debire m borè!

¹⁸ Kè bèe dè kàtennì kòo péi ndibòò kè dii yè, kè debiree pānkee miēté.

¹⁹ Kòo tancòumbèe o beke bè borè bemáà ke dō: Dè dōmmè kè tínti í na ke dènnè dè kó dibòò? ²⁰ Kè Yesu dō: Di í tá kè dè deu. Mómumu nwe n di náámmè kè di do ntá bá kè dè mmānnè feyohfè, dèmarè na bá ndi yóunè, di níi na nnamu kénáké ditāri ke dō: Íté! Kè dii íté. [²¹ Dibòò dii mbotí òò í nyè kè di í boú dinuù ke bántè Kuyie.]

Yesu do náámmè o kũũ nkpeí nkuce mēdérímè

(Wénté Mariki 9:30-32 nè Duku 9:43-45)

²² Diyie mari Yesu nè o tancòumbè kè bè mbo Kadidee kó kutempè nkòo bè nàké ke dō: Bè bo fité Onitibire, kè bèe dè kùò, ²³ diyie táánni yie kè dèe yánté.

Kòo tancòumbè yèmmèe caàrè mediè.

Yesu yietimè Kuyie ncĩtè kóò dàmpòò

²⁴ Yesu nè o tancòumbè kè bèe tuàke Kapennaummu. Bèe còu Kuyie ncĩtè kóò dàmpòò kè bèe beke Pieri ke dō: Di kóo kótì í yietì Kuyie ncĩtè kóò dàmpòò? ²⁵ Kè Pieri dō: Ò yietimu.

Pieri ta dii mōnni tēcĩtè kè Yesu niitè kóò beke ke dō: Simò a yèmmè dō nwe ndò nkéyietì dàmpòò, ketenkè yembàa, kè bepòòbè? Kòò dō: Bepòòbè. ²⁶ Kè Yesu ò nàké ke dō: Ketenkè yembè í dō nkéyietì. ²⁷ Ti né í me ndómè dèe bè yonke, kote daméèrì kébo nha yĩmpie, a bo keté kētuoti tēè yĩntè, á báa te nuù kédeite fedífè kè fè mmānnè n kóò dàmpòò nè a kou kàa bè yietì.

18

Yesu tancòumbè nēnnimè tikótì kpéi

(Wénté Mariki 9:33-37 nè Duku 9:46-48)

¹ Dè mōnni kè Yesu tancòumbèe ò beke ke dō: We nyó mbaké Kuyie nkpaàtiyuu mieke?

² Kè Yesu yúni debire sàm̀pòrè kécónné be ìikè kè bè nàké ke dō: ³ Mómumu nwe n di náámmè kè di í cèète ke náánnè ibi sàm̀póyi di báa ta Kuyie nkpaàtiyuu mieke. ⁴ Wèè bo kékũnnè omáà kénáa debire sàm̀pòrè wèè yó ntú odiwè Kuyie nkpaàtiyuu mieke. ⁵ Kè wèè còuté debire marè nè n kpéi ò còuté mínwe m mómumu.

Wèè bo bə nhotòu meyei mmieke ò bo yà

(Wénté Mariki 9:42-48 nè Duku 17:1-2)

⁶ Kòò mōu bə mbesàm̀pòbè biè mbèè n dō be kóò mōu meyei mmieke, kè bè ò dùu nditāri dièri ke dootóo daméèrì mieke dè ntōũ. ⁷ Meyei nyí yóo paà kutenkù, wèè né bo tanné otòu meyei mmieke ò bo yà!

⁸ Kàa nòutè teè yó nte yoo a naàcètè kàa dòò meyei, kéétè te kédootóo mēdētīmē. A bo tamē mufōmmu mómōmmu mieke nē kubakù kumàà yoo kutààku kumàà dē tōūnē a bo mmōkemē debaà ndèdérē nē itààkē idéi kē né ta muhàà mmùù í kō mmu mieke. ⁹ Kàa nōnfē fēē mē nyó nte kàa dòò meyei nképéétē fē kédootóo mēdētīmē, a bo tamē mufōmmu mómōmmu mieke nē kunōnfīēkù dē tōūnē a bo mmōkemē inuò nyidéi kē né ta muhàà mmùù í kō mmu mieke.

Fepièfē fēē feti

(Wénté Duku 15:3-7)

¹⁰ Nyēnē kē báá senkèrì besámǎpóbē biē nkóò mǎu, n di náá mómōmmu nwe Kuyie ntōrē yèè bē bàà yē mākemu kuce kē bo beé nKuyie mbē kpētì. ¹¹ [Kē yē Onitibire kàtenímē kē bo dēetē bēē feti bēmbē.]

¹² Di yēmme dò nkòò niti mōkē ipe tekòutē (100) kē fēmàà feti ò báá yóu sipísìwēi nē ìwēi kē ì nkpaà dinaacēnhòò kòò kōtē kēwammú fēē mē nfetaà? ¹³ N di náá mmómōmmu nwe ò fē yà dii mōnni dē bo ò narikē kēpēētē sipísìwēi nē ìwēi ì mē nkpaà kē í feti. ¹⁴ Mēē botí nku di cice Kuyie nyí dómē besámǎpóbē biē nkóò mǎu feti.

Kàa kou dòò meyei nha ò nàké

¹⁵ Kàa kou dòò meyei, kōtē kóò nàké didé borē, kòò yie nha ò tēnnénimu kuce kusààkù mieke, ¹⁶ kòò mē nyí yie nha yú onitì òmàà yoo bēdébē kē di wēnnē benitibē bēdébē yoo bētāāti kē tì tūntē. ¹⁷ Kòò mē nyí yie ndi kpētì, nàké tì ditfñnì, kòò í yie nditfñnì kpētì, dí ò wēntē wēē í yē Kuyie, osoùntì. ¹⁸ N di náá mmómōmmu nwe di bo yetē dē ketenkē, Kuyie mbo dē yetē kēfñkē, kē di yie ndē ketenkē Kuyie ndē yie nkēfñkē.

Ti bo wēnnēmē dinuù kēbántē Kuyie

¹⁹ N di náámmu kē benitibē bēdébē wēnnē ketenkē fñkē kē mǎu bá dēē botí n cice wēē bo kēfñkē ò bo dē mbē duó. ²⁰ Kē yē kē benitibē bēdébē yoo bētāāti tií ndē n kpéi m bomu bē cuokē.

Okpààti do cēmme obanteu

²¹ Dē mōnni kē Pierii beke Yesu kē dā: N Yiē, kē n tèbite n caari, n dò nkóò cīē nkuce mēde? Kuce mēyiekàà? ²² Kē Yesu ò tēfñné kē dā: Áà, m báá da nàké kē dā kuce mēyiekē, m bo yí á ò cīē nkē dē tuōkē sipísìyiekē kuce mēyiekē. ²³ Mēē botí nku Kuyie nkpaàtiyuu dōnnēmē okpààti mǎu wēē do dō o kó betōmbēē ò yietì yebàà mbē ò bannē yē. ²⁴ Ò ketē dii mōnni kēmbaàti o bàà nkē bēē kōtēnni òmǎu wēē ò bannē yēsōwērē tekōupíitē (1000). ²⁵ Dē kóò niti í mpētē kē yietì, kòò kpààti dā bēē ò fitē wenwe nē o pokù nē o bí nē o kpere demǎu kēyietì o bàà. ²⁶ Kē wēē niti do kénínkóo okpààti iikē, kóò bántē kē dā: Minné, kē n yóó da yietímu demǎu. ²⁷ Kē mesémmeē pī nhokpààti kòò ò pā dē kó idíití, kóo yóu kòò íté.

²⁸ Wēē niti itóo dii mōnni kēconē o népo mǎu, wēē múnke o bannē idíití sámpó, kóò pī nkéyíē o fñní kē dā: N yietì n díití! ²⁹ Kòò népoo nínkóo o iikē, kóò bántē kē dā: Minné kē n yóó da yietímu demǎu. ³⁰ Kòò yetē kóò kpetínnē kòò bo nkpeti kē yàa ò yietínnē o bānni. ³¹ Betōmbē tobē dē yà dii mōnni kē bē yēmmeē caārē mediē, nkē bēē kōtē kénákē okpààti dēē dā. ³² Dē mōnni kòò kpààti yúni dē kóo niti kóò nàké kē dā: Onitiyēiwe fñ, n da pā a do m bannē ì díití imǎu a m bántē mēē kpéi, ³³ a do í dò nkékuó nha népo mesémme m

mè nda kuó mmèè botáà? ³⁴ Kòo kpààtì miēke peike mediē nkòo duó nde kóo niti sándammùbè, kè bè bo nhò kpeti kòo yàa yietinè o bànni dimòu.

³⁵ Mèè boti nku n cice wèè bo kēinkè ò yóó di dòmè, kè nsà kè di í cīēnko ditòbè nè di yēmmè memòu.

19

Mupobetimù

(Wénté Mariki 10:1-12)

¹ Yesu duó ndi mōnni o tié nkédeè, kéité Kadidee kékatē Sudee kó kutempē mmieke, Suditē kó nyàa. ² Kè ditīnni diērì nhò urínè kòo miēkūnko bēmuōmbē.

³ Kè Fadisiēbēē kōtēnī kē bo ò dii nkòò beke kē dō: Ikuó yie nhoniti bo bētimè o pokù bá tìi kpéinnàa? ⁴ Kè Yesu bè tēnné kē dō: Di í kàa ntii wāri kē tú: Mēketimè mōnni Kuyie ndo dōò oniti nè o pokù nwaà? ⁵ Nè dē kpéi nkòo nitidùu bo yóu o cice nè o yō kētaunnè o pokù kè bēē naá nhoniti omáa. ⁶ Dē mōnni bè tēnke í bo bēdébè, bè naá nhoniti omáa ndi. Oniti tū mbáa yate Kuyie ntàu ndè.

⁷ Kè Fadisiēbēē ò beke kē dō: Ba nképī nnè te kē Mōyiisi kó ikuó tú: Kòo niti dó kébeti o pokù wèè ò duó mmeyatimè kó dipátiri? ⁸ Kè Yesu bè tēnné kē dō: Di kó itookperí kpéi nte kē Mōyiisi yē ndi mbēti di pobè, mēketimè mōnni dē do í mē ndò. ⁹ N di náammu kē tú kòo niti pokù í yīē kē dōunè bētoḃè kòo dōu ò bēti kē tūóté otòu ò naá nwèè dōuti dōutinè wēnwē benitipòbè.

¹⁰ Kòo tancòumbè ò nàké kē dō: Kè dē dō mmemme kòo niti í puokē dē tōū. ¹¹ Kè Yesu bè nàké kē dō: Bēnitibè báa na kécouté dē kó tináaḡtì kē dē í tū Kuyie nteennè bè. ¹² Mēborime sūmu péu mēē te kē bēmabè í puokú: Bēmabè tūmu yedataa nnè bè bè piémè, kè bè fōmmu bētoḃè kē bè pīnné sīkpàaticēi miēke mutōmmú, kē bētoḃè yóu dipopuò kē bo na kēpī nKuyie nkpàatīyuu kó mutōmmú. Kè wèè bo na kécouté dē kó tináaḡtì wēē tì cōuté.

Yesu mōmè Kuyie nkó mēsàa nyibí kpéi

(Wénté Mariki 10:13-16 nè Duku 18:15-17)

¹³ Kè benitibè nkōrinēni ibi Yesu borè kòo bo nōó nho nou i īnkè kēbántè Kuyie nnè í kpéi, kòo tancòumbè mbè kpānnè. ¹⁴ Kè Yesu bè nàké kē dō: Yóunè kē ibi nkōrinī m borè bá nyi bētīnè, kē yē Kuyie nkpàatīyuu bomè bèè i dōnnè bē kpéi nke.

¹⁵ Kè Yesu nōó nho nou i īnkè, kēbántè Kuyie, kédeè kéité.

Odapàa ntikpàti yīē

(Wénté Mariki 10:17-31 nè Duku 18:18-30)

¹⁶ Kòo niti mōu kōtēnī Yesu borè kóò beke kē dō: Okótì, n dō nkédòò ba dèè tu desààrè kēpété mufōmmu mùu bo sáa? ¹⁷ Kè Yesu ò tēnné kē dō: Dè dōmmē kàa m bēkú dèè tu desààrè? Òmòu maa wēē sà, kàa dó kēpété mufōmmu mùu bo sáa, a ndōori nKuyie ntannò yēmmè. ¹⁸ Kòo beke Yesu kē dō: Ōnye nye? Kè Yesu ò tēnné kē dō: Yēē tu: A báa kuò oniti, a báa duónè wèè í tū a pokù yoo wèè í tū a dōu, a báa yúúkú, a báa souté kēcaàrè a kou tōu yētiri, ¹⁹ a dé a cice nè a yō, kēndó a kou tōu a dó mēè boti amáa. ²⁰ Kè dē kóo dapàa nho tēnné kē dō: N tūmmu dē kó yetannò yemòu, ōnye kpáa kē n dōnni tēnke? ²¹ Kè Yesu ò nàké kē dō: Kàa dó kéwenke páíi, kōtē kēfité a mōke dē kēpāmmú idīfīi bēcīribè a bo pēté kēinkè kó tikpàti, kàa dèè á wētēnī kē n tūnnè.

22 Dε kóo dapàà nkèè diì mǎnni dε kó tináànti kòo yèmmèe caàrè, kòo íté kε yé ò mǎkemè tikpàti mediè.

23 Kε Yesu náké o tancóumbè kε dò: N di náá mmómmu nwe, dε bo nyóùnè tikpàti yiè nhò bo tamè Kuyie nkpaàtiyuu mieke. 24 M bo yíé ké di náké kε tú dε bo nyóùnè tikpàti yiè mbo tamè Kuyie nkpaàtiyuu mieke kèpèéte yòyó bo tamè feyáride fiè.

25 Kε Yesu tancóumbèe ti kèè kè dèe bè di mediè, kè bè dò: Kè dè dò mmemme we mbo na kéooté?

26 Kε Yesu béi nke dò: Dè yóùnèmu benitibè dè mε nyí yóùnè Kuyie.

27 Dε mǎnni kè Pierii beke Yesu kε dò: Ti mε nyóúmè demou kε da túnne ti kpeti né yó ndómme? 28 Kε Yesu bè ténné kε dò: Mómumu nwe n di náámmè Kuyie mbo dǎd diì yiè demou depànnè kè Onitibire nkari dε kpààtikàri tidietì kperi ìnkè, dinni n tancóumbè di bo nkari yekpààtikàrè tepítè nè yèdéé, kébekénè Isidayeeriibe kó iwuo ntepiítè nè idéi. 29 Bèè bo yóu be cǐi nè be neí nè be tǎbè nè be cicebè nè be yǎbè nè be bí nè be paa n kpéi, bè bo pété kè dèe nǎo nkuce tekòutè (100) kè bè mmàke mufómmu mùu bo sǎà. 30 Besükùbè bèè tu beketibè di mǎnni bè bo naá mbesombe, kè bèè tu besombe di mǎnni kè bèè naá mbeketibè.

20

Kupaku yiè nwaámmè betōmbè

1 Kuyie nkpaàtiyuu dǎnnè onitì mǎu nwe wèè do yè dikūnweñni sèi kε bo waá mbetōmbè kéānnè o paku. 2 Kè bèè taá ndiyiè dimáà kó idítí, kòo duó nkè bèè kǎtè kénkúútí. 3 Kòo yíé káyè tewebiètè mèwei, kε nsǎ mbemabè cènti yaàrè bá bè í pǐ mmumamù. 4 Kòo bè nàké kε dò: Kǎténè kǎpǐ mmutōmmú m paku kè n di yietí dè dò n di yietí mèè botí, kè bèè kǎtè. 5 Kòo wète kékate diyiè cǎmmú diì mǎnni yeyo nè tewebiètè mètǎāti mǎnni kéwaá mbetǎbè. 6 Mesōmmè kòo yè tewebiètè mènūmmù, kénsǎ mbemabè tó centi yaàrè, kòo bè beke kε dò: Dè dòmmè kè di tǔū ndiè nke í pǐ mmumamù? 7 Kè bè dò: Òmǎu í ti benke mutōmmú. Kòo bè nàké kε dò: Múnkèe kǎténè kǎpǐ mmutōmmú m paku.

8 Kuyuoku mǎnni kè kupaku yiè nnáké wèè bàa betōmbè kε dò: Yú betōmbè kè bè yietí kékété bèè dèntení, kédente bèè keténí. 9 Kòo yietí bèè do kǎtè tewebiètè mènūmmù diyiè dimáà tōmmú dífí. 10 Bèè do keté kékǎtè kè bèè tuakení kè be yèmmè ndò mbè yóó bè yietí kè ì pǎētè betǎbè kpèyi, kè bè né bè yietí bá wè diyiè dimáà tōmmú dífí múnke. 11 Kè be mieke peike kupaku yiè, nkè bè nkpa nke tú: 12 Biè mpǐ mmutōmmú tewebiètè mèmáà ndi kàa bè yietí kè ì mǎnnè ti kpèyi, tinti bèè tǔū nke pǐ mmutōmmú kuyie mmieke kε òu. 13 Kè kupaku yiè nténnè be kóò mǎu kε dò: N népo n yí da ciitè a do yiemmu kε bo cǎuté diyiè dimáà tōmmú dífí. 14 Cǎuté a dífí kéité, n dó káyietí wèè dèntení kè ì mmannè a kpèyi nyi. 15 N yí dò nkédǎdè n dómè n dífíáa? Yáa a mieke peike n niti mèè kpéi nke. 16 Mèè botí nku bèè tú besombe bè bo naá mbeketibè, kè bèè tú beketibè kè bèè naá mbesombe.

Yesu do náámmè kuce metáámmè o kǔū nkpeí

(Wénté Mariki 10:32-34 nè Duku 18:31-34)

17 Yesu kǎri diì mǎnni Sedisademmu káyú o tancóumbè tepítè nè bèdébè kè bè nkérí kòo bè náké kε dò: 18 Ti mè nkǎri kù Sedisademmu bè bo fité Onitibire, kè ikuó niùbè nè ikuó wǎàbè kè bèè ò bekénè kε dò ò dò nkékuo,

19 kóò duò mbèè í tũ nKuyie nkè bè nhò puotì yedá koò daú, kóò baaké kudapãátí. Diyè táánnì yìè kòò yánté.

Sebedee bí dómè yekàrè ketiyè

(Wénté Mariki 10:35-45)

20 De mǎnnì kè Sebedee pokũu kǎtǎnnì o bí Yesu borè kè nínkóo o ìikè kóò bántè. 21 Kè Yesu ò beke kè dǎ: A dǎ ba? Kòò dǎ: N dǎ a yóu kè m bí ìi nnanke nkari a kpààtiyuu mieke diè nha bakù you dǎtǎrè kucǎnku. 22 Kè Yesu dǎ: Di í yé di békú tì, di bo na kǎyà n yóo yà fèè bòòfàà? Kè bè dǎ: Èè, ti bo na. 23 Kè Yesu bè tǎnné kè dǎ: Mǎmmuò ndi bo fè yà. Mũ né í yóó táatè bèè yó nkari m bakù you nè kucǎnku, n cice wèè yé bèè te dǎ kó yekàrè.

24 Kè Yesu tancòumbè sǎmbè tǎpítèè tì kèè kè bè miekèe peike Isaku nè o nantè Isǎa. 25 Kè Yesu bè yu bǎmǎu kè bè nàké kè dǎ: Bèè tu bekpààtibè, ketenkè yembè bèè fǎũnko benitibè, kè bekperibè yo mbesǎmpǎbè muwǎrímú. 26 Di kpǎrè í dǎ nkéndò mmǎmmè, wèè dǎ kǎntú odiwè wèè naá bǎtǎbè kóo tǎntì, 27 wèè dǎ kǎntú oketiwè wèè naá bǎtǎbè kó kudaakù. 28 Onitibire í kǎtǎnì kè bo nkari kè bè pĩ nho tǎmmú, ò kǎtǎnì kè bo pĩ mmutǎmmú mmu benitibè kpéí, kéduò nho fǎmmu kédonté kusũkù.

Yesu do wéimmè tiyũntì tidéti Sedikoo mieke

(Wénté Mariki 10:46-52 nè Duku 18:35-43)

29 Yesu nè o tancòumbè bè yèti dìi mǎnnì Sedikoo kè benitibè péu mbè tũ, 30 kè tiyũntì tidéti kǎri kuce nũu kékéè Yesu pǎnkémè kǎpǎkè kè dǎ: Okótì! Dafiti kó dǎbire tì kuò mmesémmè.

31 Kè benitibè ntì kpànnè kè tú tìi cǎkè, kè tì né dǎkè pǎkè mǎdiè nke dǎ: Okótì Dafiti kó dǎbire tì kuò mmesémmè.

32 Kè Yesu cómmó kè tì yùni kè tì beke kè dǎ: Di dǎ n di dǎò ba? 33 Kè tì dǎ: Okótì tì dǎ kǎwǎntǎmu.

34 Kè mesémmèe pĩ nYesu kòò kǎákè tì nuò nkè tì pǎnkèe wénté kóò tũnnè.

21

Yesu tatimè Sedisadǎmmu kè deke sǎmmarímú

(Wénté Mariki 11:1-11 nè Duku 19:28-40 nè Isǎa 12:12-19)

1 Bè tǎónnè dìi mǎnnì Sedisadǎmmu kè tũòkè Bǎtifasee Odifíè tǎrì také. Kè Yesu tǎ nho tancòumbè bédébè, 2 kè bè nàké kè dǎ: Kǎtǎnè dihèi dìi mǎ mbo di ìikè di bo yà sǎmmarínserì kè dè pǎtí nè di bii kè dí dè píté kǎkǎtǎnè. 3 Kòò mǎu di beke kè tú: Di dǎrì ba? Di dǎ: Tì Yìè nweè dè dǎ. Ó yóo di yóumu kè dí dè tũóténì.

4 Kè dè bo dǎò Kuyie mpǎánǎantì náǎntò do nàké tì kè dǎ:

5 Sedisadǎmmu kǎbè,
ntenè di kóo kpààti kè kǎrínì di borè,
kè yǎò nke deke sǎmmarímú,
kè deke sǎmmarínserì kó dibii.

6 Kè Yesu tancòumbèe kǎtè kédǎò ò bè nàké tì, 7 kǎkǎtǎnèní sǎmmarínserì nè di bii, kénóò mbe yààti di ìnkè kè Yesu deke. 8 Kè besũkùbè mpíenko kuce mesàà nke nenkù bè yààti ku ìnkè. 9 Bèè ni Yesu ìikè nè bèè ò tũ nkè bè mpǎkù kè tú: Dafiti kó dǎbire a yètìrì ñdèu! Kuyie ndǎò mesàà nfǎ nwèè kǎrínì nè tì Yìè nKuyie nkó diyètìrì! Kuyie nyètìrì ñdèu kǎnkè!

10 Yesu ta dìi mǎnnì Sedisadǎmmu kè kunǎòroo dátúnné dihèi kè benitibè mbékú kè tú: WENNINWE YIE? 11 Kè bèè bè tǎnné kè dǎ: Kuyie mpǎánǎantì náǎntò Yesu nwe Kadidee kó kutempè nkó dihèi Nansaretì kou.

Yesu bètimè bɛpotambè Kuyie nɔ̃tɛ̀tɛ̀ miɛke

(Wénté Mariki 11:15-19 nɛ̀ Duku 19:45-48 nɛ̀ Isāa 2:13-22)

¹² Kɛ̀ Yesu ta Kuyie nɔ̃tɛ̀tɛ̀ kɛ̀beti bɛpotanfitibè nɛ̀ bɛdombɛ, kɛ̀buò mbɛdíticeetibè kòò tábùribè nɛ̀ bèè fiiti sinónkpɛé bɛ kó yɛkàrɛ, ¹³ kɛ̀deè kɛ̀ bè nàkɛ̀ kɛ̀ dɔ̀: Ti wàrimu kɛ̀ tú bè bo nyu n cɛ̀tɛ̀tɛ̀ kɛ̀ tú mubáammu kpɛ̀tɛ̀, kɛ̀ dínɔ̀ nɛ̀ tɛ̀ dɔ̀ò bɛyóóbɛ̀ kó disòrì!

¹⁴ Ti yũ̀dnti nɛ̀ yɛkpĩ̀ kɛ̀ bè nkòrini Yesu borɛ̀ Kuyie nɔ̃tɛ̀tɛ̀ miɛke kòò bè miɛkũ̀nko. ¹⁵ Ikuò niùbè nɛ̀ i wããbè bè yà dii mònni Yesu dɔ̀ò tii diɛ̀ti, nɛ̀ ibí pĩ̀kũ̀mɛ̀ kɛ̀ tú: Dafiti birɛ̀ a yètiri ñɛ̀u, ¹⁶ kénákɛ̀ Yesu kɛ̀ dɔ̀: A yo bè túmàà? Kɛ̀ Yesu bè tɛ̀nnɛ̀ kɛ̀ dɔ̀: Di í kàa ntii wàri kɛ̀ tú: Ibí nɛ̀ ibíbɛ̀nni bo ndiɛ̀ nke da sãntáà?

¹⁷ Mɛ̀mɛ̀ kɛ̀ Yesu bè yóu dɛborɛ̀ kɛ̀wɛ̀tɛ̀ kɛ̀yíɛ̀ mBɛtannii ɛ̀itɛ̀.

Yesu duómɛ̀ kɛ̀ mutie kpɛ́i

(Wénté Mariki 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Kɛ̀ dɛ̀ wenté kɛ̀ Yesu nwɛ̀tini dihèi miɛke kɛ̀ dikònni ò pĩ. ¹⁹ Kòò yà fikíɛ̀ kó mutie mamù kuce nùù kɛ̀tɔ̀nko kɛ̀ tifaàti maa dàátí kòò mù nákɛ̀ kɛ̀ dɔ̀: Á tɛ̀nke báa peitɛ̀ bitì.

Kɛ̀ mutie pànke kpeío. ²⁰ Kòò tancóumbɛ̀ dɛ̀ yà kɛ̀ dɛ̀ bè di mɛ̀diɛ̀ nkɛ̀ bèè ò beke kɛ̀ dɔ̀: Dɛ̀ dòmmɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ kó mutie kpɛ́i dɛ̀ndɛ̀ bàmbà? ²¹ Kɛ̀ Yesu bè nàkɛ̀ kɛ̀ dɔ̀: N di náá mómumu nwe, kɛ̀ di do n tá kɛ̀ í yĩ̀kù di bo na kédòò kɛ̀ dɛ̀ pɛ̀tɛ̀tɛ̀ n dɔ̀ò dɛ̀ mutie muu, di bo na kénákɛ̀ ditãri dii nke dɔ̀: Ítɛ̀ dɛ̀ndɛ̀ kédò dãmɛ̀ɛ̀ri miɛke kɛ̀ dɛ̀ dɔ̀ò. ²² Kɛ̀ di báa nKuyie nke tá, di kù mòu dɛ̀ kó dimàà di báammu miɛke kù bo dɛ̀ dɔ̀ò.

Yesu wɛ̀rímu bonní dɛ̀

(Wénté Mariki 11:27-33 nɛ̀ Duku 20:1-8)

²³ Kɛ̀ Yesu wɛ̀tɛ̀ kɛ̀ta Kuyie nɔ̃tɛ̀tɛ̀ kɛ̀nduò mbɛ̀nitibè itié kɛ̀ ikuò niùbè kó bɛkótibè nɛ̀ bɛheikɛ̀nkótibè kɛ̀ bèè ò beke kɛ̀ dɔ̀: Nɛ̀ òmmu wɛ̀rímu mmu a dɔ̀òrinɛ̀mɛ̀ diɛ̀? We nda duò dinùù kàa dɛ̀ dɔ̀òri?

²⁴ Kɛ̀ Yesu bè tɛ̀nnɛ̀ kɛ̀ dɔ̀: M múnke bo di beke timati kɛ̀ di n tɛ̀nnɛ̀ nnɛ̀ di nákɛ̀ nɛ̀ mùu wɛ̀rímu mmu n dɛ̀ dɔ̀òrinɛ̀mɛ̀. ²⁵ We ndo tɔ̀nni Isāa kòò nhāa bàtɛ̀mmu benitibè, Kuyie naà kɛ̀ benitibè?

Kɛ̀ bè nnāa mbɛ̀māa kɛ̀ tú: Kɛ̀ ti yĩ̀ Kuyie nkuu do ò tɔ̀nni ò bo yĩ̀ ba nkpéi nnɛ̀ te kɛ̀ ti í yie rho kpɛ̀ti. ²⁶ Kɛ̀ ti mɛ̀ nyĩ benitibè bɛ̀ ò tɔ̀nni, ti bo cé ndikpànni kɛ̀ yɛ̀ benitibè bɛ̀mɔ̀ do yɛ̀mɛ̀ kɛ̀ dɔ̀ nyIsāa tu Kuyie mpāānāahti náahtò. ²⁷ Kɛ̀ bè tɛ̀nnɛ̀ Yesu kɛ̀ dɔ̀: Ti í yɛ̀. Kɛ̀ Yesu dɔ̀: M mɛ̀ mmúnke báa di nákɛ̀ nɛ̀ mùu wɛ̀rímu mmu n dɛ̀ dɔ̀òrinɛ̀mɛ̀.

Ibí idéi kó mɛ̀donnimɛ̀

²⁸ Kɛ̀ Yesu yíɛ̀ kɛ̀ bè beke kɛ̀ dɔ̀: Di yɛ̀mmɛ̀ dòmmɛ̀ nɛ̀ tināahti tii? Oniti mɔ̀u wɛ̀ ò mɔ̀ke ibí idéi kɛ̀yú dɛ̀ketirɛ̀ kɛ̀ dɛ̀ nákɛ̀ kɛ̀ dɔ̀: Kɔ̀tɛ̀ yíɛ̀ m paku kɛ̀pĩ mmutómmú. ²⁹ Kɛ̀ dɛ̀ ò tɛ̀nnɛ̀ kɛ̀ dɔ̀: M báa na, kɛ̀deè kɛ̀demmu mùu kpéi nte kɛ̀ dɛ̀ bɛi mɛ̀mmɛ̀ kékɔ̀tɛ̀. ³⁰ Dɛ̀ kó difɔ̀nkúò kòò yú dɛ̀tɛ̀rɛ̀ kɛ̀ mɛ̀ ndɛ̀ nákɛ̀, kɛ̀ dɛ̀ndɛ̀ ò tɛ̀nnɛ̀ kɛ̀ dɔ̀: N cice m bo kɔ̀tɛ̀. Dɛ̀ mɛ̀ nyí nkɔ̀tɛ̀. ³¹ Dɛ̀ kó ibí idé mɛ̀mmɛ̀ òndɛ̀ yie ndɛ̀ cice kpɛ̀ti? Kɛ̀ bè dɔ̀: dɛ̀ketirɛ̀. Kɛ̀ Yesu bè nákɛ̀ dɔ̀: N di náá mmómumu nwe bɛyóóbɛ̀ nɛ̀ benitipòbè bèè dɔ̀uti dɔ̀utinɛ̀ benitidaabè bè bo di niitɛ̀nɛ̀ kɛ̀ta Kuyie nkpaàtiyuu miɛke. ³² Kɛ̀ yɛ̀ Isāa-Batiisi kòtɛ̀nimɛ̀ kɛ̀ di benke kuce sàakù, di mɛ̀ nyí yie nhò di nákɛ̀ ti, bɛyóóbɛ̀ nɛ̀ bèè dɔ̀uti dɔ̀utinɛ̀ bɛtòbè kɛ̀ bè ti yie, nkɛ̀ di yà, di mɛ̀ nyí cɛ̀tɛ̀tɛ̀ kɛ̀ bo yie rho kpɛ̀ti.

Betāmbè yeibe kó medonnimè

(Wénté Mariki 12:1-12 nè Duku 20:9-19)

³³ Kè Yesu yíé ké bè nàké ke dò: M bo di nàké medonnimè tēmè, oniti mōu weè do fiíkú detie mbè tu dè finyĩ kémaá kuduotí ké dè fii, kédammú difōtírì ò yó nhūtírí dè yetebe, kémaá didènni bè bo ndekù di ke baa o paku. De kó difōnkúò kéānnè betāmbè kupaku kéíté kékote kupòòkù. ³⁴ Yetebe bi dii mōnni kòò tō nho tōmbè bèè bàà o paku mieke be borè kè bè bo ò duónko o kó yetebe. ³⁵ Bèè bàà o paku kè bèè pĩ nho tōmbè mabè ò tōnko bè kédukú òmōu, kékuò otòu, kébúótí otòu yetárè. ³⁶ Kè kupaku yiè nwēte kētō nho tōmbè tōbè kè bè nsūnè beketibè, kè bèè bè dòò bè do dòò mèè botí beketibè. ³⁷ Kòò yóu kētō nho bire mōmmōnde kòò yèmmè ndò mbè bo dè yàte. ³⁸ Bèè bàà kupaku bè yānì dii mōnni o bire kénáké bemáà ke dò: Ntenè wèè yóó tieke kupaku, ti kote kóò kùò ké kù tieke. ³⁹ Mēmme kè bèè ò pĩ nkéyennè kupaku mōnku kékuò.

⁴⁰ Kè Yesu né beke ke dò: Di yèmmè dò nkupaku yiè mbo tuōkení dii mōnni ò bo yīme bèè bàà o paku? ⁴¹ Kè bèè ò tēñné ke dò: Ò bo kuò de kó betāmbè yeibe kéwaá mbetōbè kéānnè o paku, bèè yó nhò duò nho tebe yè bi dii mōnni.

⁴² Kè Yesu yíé ké bè nàké ke dò: Di í kàà tìi wàràà? Tìi tu:

Bèè maà bè dootóo dii tārì
dii naá ndipūū kó ditārì mōmmōndi,
Kuyie nkuù dòò de kó tidietì
kè ti tì yà kè dè ti naati.

⁴³ Deè kpéí nte kè n di náá nke tú Kuyie mbo fiete ku kpààtiyuu di borè kéduò nkubotí tekù, kùu yóó pĩ mmutōmmú sààmù kù dó mù. [⁴⁴ Wèè bo bété de kó ditārì ò bo koute, kè di do wèè ñnkè dii ò nāntò.]

⁴⁵ Ikuò niùbè kó bekótibè nè Fadisēbe bè kèè dii mōnni de kó medonnimè kébanté ke dò nYesu be nnáánnè, ⁴⁶ kéndó kóò pĩ nke né yote benitibè ke yè benitibè bemōu do tùmè Yesu tú Kuyie mpānāānti náāntò.

22

Mupotúòmù kó dibanni

(Wénté Duku 14:15-24)

¹ Kè Yesu nsáké ke bè náānnè medonnimè mieke ke tú: ² Kuyie nkpààtiyuu dònnè okpààti wèè do kùò wēnwē tidiiti o bire kó mupotúòmù kpéí, ³ kētō nke dō bèè yúnì ò sòò nàké bè mupotúòmù kpéí nkè bèè kōtení kédì dibanni, bá òmōu í nkōtení. ⁴ Kòò yíé kētō mbetāmbè tōbè ke dò: Kōtenè kè bè nàké ke dò: N kùòmōu n wūš sàayi kè bè bèñné ke dèè, kè bèè kōtení dibanni. ⁵ Bá bè keté ke í ndake de kó dibanni kpeti, kè yie nkōté o paku, kòò tōu kote o potaá, ⁶ kè betōbè pĩ nde kó betāmbè kè bè fēũ nkè bè kùò. ⁷ Kòò kpààti mieke peike kòò tō mbehāāpōmbè kè bèè kuò de kó benitibè kécúu mbe èi. ⁸ De kó difōnkúò kòò nàké o tōmbè ke dò: Mudii bimu, n yu bè me nyí mōnnè kè mù di. ⁹ Kōtenè diheì mieke kè di yà bèè kó dimàà, dí bè yúnì kè bèè kōtení kédì dibanni. ¹⁰ Kòò tōmbèè kote diheì mieke, kényúnì bè yà bèè kó dimàà cénke, besààbè nè beyeibe, kè benitibèè píe ndibanni kó kudieku.

¹¹ Kòò kpààti ta ke bo yà bèè yo ndibanni, kénsó nhòmōu dè kōké ke í dáátí dibanni kó tiyààti okpààti bè duó ntì. ¹² Kòò ò beke ke dò: N népoo, dè dòmmè kàà í dáátí dibanni kó tiyààti? Bá de kóò niti í ntēñné tìmatì. ¹³ Kòò

kpààtìi náké o tǎmbè ke dǎ: Bóunè we kédootóo ditowaà dibiinnì mieke, ò yó nkuà ndè ke cáá nho nù. ¹⁴ Ke yé Kuyie nyumè péu nwe ke tǎáté sámǎpó.

*Yesu yěmmè bèe duó Sesaa o kperε kédúo Kuyie nku kperε
(Wénté Mariki 12:13-17 nè Duku 20:20-26)*

¹⁵ Kè Fadisiēbe nwanti bè bo dínnè tì Yesu o náàntì mieke kóo pǐ, ¹⁶ kětǎ mbe kǎbe mabè nè Edǎtì kó fεnafε kǎbe mabè kè bèe kǎte kénáké Yesu ke dǎ: Okótì, tì yému ke dò nha tú wèè náá ntímómmǎnti ke benkú Kuyie nkó kuce weti weti, a í yǐékù òmǎu bá kòo tú wè. ¹⁷ Dè wenni ke dò ntí nyietì dǎmpóò okpààtì dièwè wèè bo Odommàà, kè tì báá nyietì?

¹⁸ Yesu né me nyémè be yěmmè kòo bè náké ke dǎ: Díndi meyěmmè mèdémè yembè dè dǎmmè kè di dó ké n díí? ¹⁹ Duónnènnì fεdífε fεmáà di yietì fè dǎmpóò kè n yà.

Kè bèe ò duó nfεdífε fεmáà. ²⁰ Kè Yesu bè beke ke dǎ: We nte kufènkù kùu bo fε mieke nè diyètìrì dìi wǎrì fε ñnkè? ²¹ Kè bèe ò tǎǎné ke dǎ: Sesaa, okpààtì dièwè wèè bo Odommu.

Kè Yesu bè náké ke dǎ: Duónnè Sesaa o kperε kédúo nKuyie nku kperε.

²² Bè kèè dìi mǎnnì dε kó tináàntì kè dèe bè di kè bèe cíété.

*Dipopuò í bo keǎnkè
(Wénté Mariki 12:18-27 nè Duku 20:27-40)*

²³ Dε kó diyìè dimáà mieke Sadusiēbe bèe tu mukúkéyǎntímù í bo kè bèe kǎtení kébeke Yesu ke dǎ: ²⁴ Okótì, Mǎyiisi kó ikuá tú kòo nìtì ku ke yóu o pokù bá debire í bo, o nantèe ò tǔóté kòo pεité ibí kè ìi sǎǎtε wèè ku o cíété. ²⁵ Kè diyǎfǔs mǎrì kǎbe né mbo bèyiekè kòo ketiwèe puoke ke kú bá debire í bo kòo nantèe tǔóté dε kóo kúpokù ²⁶ ke múnkeε kú bá debire í bo, kè bè mme nhǎ ke yàa tuǎkenè oyienwè. ²⁷ Kè dè mboní kòo nitipòkùu kú. ²⁸ Mukúkéyǎntímù yìè be we nyó nte dε kóo nitipòkù, bεmǎu bè me nhò puokemè?

²⁹ Kè Yesu bè tǎǎné ke dǎ: Di yetému di í yé mèè kpéi Kuyie nnáàntì di me nyí banté ku kó muwérímù. ³⁰ Ke yé becírìbè bo yǎnté dìi mǎnnì dipopuò í yó mbomè, bè yó ndǎnnè Kuyie ntǎrè dǎmmè mme keǎnkè. ³¹ Kè tìi tú mukúkéyǎntímù kpeti di í kàa ntìi wǎraà? Tìi tú: ³² N tú Kuyie nku a yembè Abarahammu nè Isaki nè Sakǎbu bè do tǔ nkù. Kuyie nyí tú becírìbè kǎku, kù tú bεfǔbè kǎku nku.

³³ Kè ditǎnnìi keè Yesu bè tǎǎné mèè botí kè dèe bè di mediè.

*Ikuá ìi pǎété isǎnyi
(Wénté Mariki 12:28-34 nè Duku 10:25-28)*

³⁴ Kè Fadisiēbeε yà Sadusiēbe í namè ke tǎǎné Yesu bè náké tì, ke tíí. ³⁵ Kè Fadisiēbe kóo kótì ndó kédíí nYesu kóo beke ke dǎ: ³⁶ Okótì, ikuá dièyì tú ònyi? ³⁷ Kè Yesu ò tǎǎné ke dǎ: Ndó a Yìè nKuyie nnè a yěmmè mεmǎu, nè a wǎnnì dimǎu nè a ciì mεmǎu. ³⁸ Ìi tu ikuá ketiyì ìi dεu. ³⁹ Nte itèi ìi ì dǎnnè: Ndó a kou tǎu a dó mèè botí amáà. ⁴⁰ Mǎyiisi kó ikuá nè Kuyie mpǎānǎàntì náambè do náké tì timǎu kó dikǔnnì ndì.

*Kirisi tu Dafiti yaàbire ndèa?
(Wénté Mariki 12:35-37 nè Duku 20:41-44)*

⁴¹ Fadisiēbe me ndè tìkúmè kè Yesu bè beke ke dǎ: ⁴² Di yěmmè dò nKirisi tú we nkó dεyaàbire? Kè bèe ò tǎǎné ke dǎ Dafiti.

⁴³ Kê Yesu bè beke ke dò: Ba nkpeí nné te kè Muyaánsààmù do niité Dafiti kòo nyu Kirisi ke tú o Yì? Ò nàa ndii mònni ke tú: ⁴⁴ N Yìè nKuyie nnàkému n Yìè nke yì: Nkari m bakù you kè n yàa da duónnè a kpanitèntòbè kàa bè cùùti. ⁴⁵ Kê Dafiti do ò yu ke tú o Yìè, nho Yìè mbo yíme kèwète kèntú o yaàbire?

⁴⁶ Bá òmòu í nna kòò ténne. Nè de yìè òmòu ténke í ndàátí kòò beke tìmatì.

23

Yesu kpannèmè Fadisìèbe nè ikuó wāàbè

(Wénté Mariki 12:38-39 nè Duku 11:43, 46, 20:45-46)

¹ Kê Yesu náké ditínni nè o tancóumbè ke dò: ² Fadisìèbe nè ikuó wāàbè bèè dò nkémbenkú Məyiisi kó ikuó. ³ Nyíennè ke dɔəri bè di náá ntì, di né bá ntú mbe kó meborime ke yé bè di náá ntì bè í ti ndɔəri. ⁴ Bè bou yetuɔ cēēyè nye ke touhko benitibè, bè né í bè teénnè bá sámpó kè bè bo yé tɔ. ⁵ Bè ò ndɔəri be kperɛ demou ke dó benitibè beè bè yà, ke yánti iduké dieyi ke àà yenáankékè de mieke ke ũ be baà, ke kpēti be yaàbòrè mánke mupàákómmú okùmù, ⁶ ke dó yekàrè kètiyè yebaa mmieke nè titíntouti mieke, ke dó bè mbè dɔú nke bè dèúkunko yekáàtè mieke, ⁷ ke bè yu ke tú: Okótì, okótì. ⁸ Díndi di bá nyíè nkè bè ndi yu ke tú: Okótì, di kó Okótì bo omáà ndi, dimou kè di eri. ⁹ Di bá nyu òmòu ketenkè kie nyínkè ke tú di cice, ke yé di cice bomè omáà ndi wèè bo kéínkè. ¹⁰ Di báa yie nkè bè ndi yu ke tú: Oniùti ke yé di kóo niùti bomè omáà ndi wèè tu Kirisi. ¹¹ Wèè de u di mieke we ntú betòbè kóo tɔnti. ¹² Wèè dèúkunnè omáà bè bo ò kékunnè, wèè kékunnè omáà kè bèè ò dèúkunnè.

Yesu do kpannèmè Fadisìèbe nè ikuó wāàbè

(Wénté Mariki 12:40 nè Duku 11:39-42, 44, 52, 20:47)

¹³ Di bo yà díndi Fadisìèbe nè ikuó wāàbè, meyèmmè mèdémè yembè! Di paanko mèè kpéí Kuyie nkpaàtiyuu benitibè, di í tati di mómmombe, di me nyí you bèè dó kè bè bo ta.

[¹⁴ Di bo yà dínni Fadisìèbe nè ikuó wāàbè, meyèmmè mèdémè yembè! Ke yé di fekumè bekúpobè kperɛ demou, nè memme ke ò nhokunko di báammu kè dè bo ndò ndi weti, Kuyie mbo di poté kè dè nyóu mmèdiè.]

¹⁵ Di bo yà díndi Fadisìèbe nè ikuó wāàbè meyèmmè mèdémè yembè! Díndi bèè cènti ketenkè kemou nè dàméèrì miekoo ke wanti kèpétè wèè bo tūnnè di kó kuce, di ò pètè dii mònni ke né ò sɪnkunnè kòo di pēētè kèmmànnè kéta muháá mmieke di tati mù.

¹⁶ Di bo yà díndi tiyũnti tìi dó kénitè benitibè! Díndi tú kòò mòu yu Kuyie ncìètè yètiri ke pàrikè ke yè nhò bo dɔò tì, ke í tì dɔò, de kpeti í bo, kòò me nyu Kuyie ncìètè kó mesɔ nyètiri ndi ò dò nké tì dòòmu. ¹⁷ Tiyeinti, tiyũnti díndi, ònde pēētè deterè mesɔ naa kè Kuyie ncìètè tèè mè wénkunko? ¹⁸ Kè wète ke tú: Kòò mòu yu diwũstònni yètiri ke pàrikè de kpeti í bo, kòò me nyu dipànni bè pà di Kuyie ndiwũstònni ìnkè ò dò nkédòòmu ò yu ke yè nhò bo dɔò tì. ¹⁹ Díndi tiyũnti ònde pēētè deterè? Dipànnà kè diwũstònni dii wénkunko dipànni? ²⁰ Kè wèè yu diwũstònni yètiri ke pàrikè ò yu nè dèè kó dimàà bo dènde di ìnkè. ²¹ Wèè yu Kuyie ncìètè yètiri ke pàrikè ò pàrikè Kuyie nku kùù à de mieke. ²² Kè wèè yu kéínkè yètiri ke pàrikè ò pàrikè Kuyie nkpaàtikàrì ndi nè Kuyie nkùù kàrì di ìnkè.

²³ Di bo yà díndi Fadisīēbe nē ikuó wāābè, meyèmmè mèdémè yembè! Bèè duò nKuyie nyikūmbotí iməu kó meyaatimè tepítè, ke búútí dèè tú demómmənnə ikuó mieke, a bo ndəərimè dèè wenni, ke kuò nhotəu mesémmè, ke dəəri Kuyie ndó dè. Dèè do dò nkéndəəri ke nē báá yóu dəsənnə. ²⁴ Tiyūānti díndi tì dəri benitibè, di əə cááté menie ndi yàa bo yànè mēè kpéí tebitè ke nē ní maánko yòyó.

²⁵ Di bo yà díndi Fadisīēbe nē ikuó wāābè, meyèmmè mèdémè yembè! Di eiri ibòòke nē yebə ĩnkè kè de mieke nē píéké di yuúkú dè nē di fèke dè. ²⁶ Tiyūānti díndi Fadisīēbe, keténè kéheitè ibòòke nē yebə mieke kè de ĩnkè nē na kéwenke.

²⁷ Di bo yà díndi Fadisīēbe nē ikuó wāābè! Di dònne ifəti nyi bē bí í ke pa nyi ĩnkè kè í mieke nē píéké yekúə nē depākùrè. ²⁸ Ke dəəri ke dò ndi wenni benitibè ĩkè ke nē məkə meyèmmè mèdémè nē meyei ndi mieke.

*Yesu kpannèmè Fadisīēbe nē ikuó wāābè
(Wénté Duku 11:47-51)*

²⁹ Di bo yà díndi Fadisīēbe nē ikuó wāābè, díndi bèè maà Kuyie mpāānāahti náam̃bè fəti mesàa nke sári bèè do dəəri Kuyie ndómè be kpeyi, ³⁰ ke náá nke tú: Kè ti do mbo de məñni ti na bá ĩwēnnénè ti yembè kè ti kùə Kuyie mpāānāahti náam̃bè. ³¹ Dīi náá ndi móm̃m̃ambè di tūmè bèè do kùə Kuyie mpāānāahti náam̃bè be kó ibí. ³² Səə́ténè tūnké kédeè di yembè do keté mùu təmmú. ³³ Iwààke díndi! Di bo yīme kéna kéyenténè muháə mmùu í kə! ³⁴ Dèè kpéí nte kè n yóó di duó nKuyie mpāānāahti náam̃bè nē mecii nyembè nē bepátíyíétibè kè dí kuə bəmabè, kébaaké betəbè idapāātí ĩnkè, képuotí betəbè yedá di kó titíintouti mieke, ké mbè bēti yehéké yeməu. ³⁵ Kè dè bo yie nkè di kùə bèè nitibè kó tibeéntii do di yə ĩnkè, kéketé onitisəu Abəeri kətuəkenè Sakarii Badasii kó debire di kùə wè Kuyie ncīètè nē diwūə́tənni de saku. ³⁶ Móm̃muə nwe n di náámmè de kó tibeénti doti di məñni kó benitibè yə ĩnkè nke.

*Yesu do náámmè Sedisadəmmu kó mupə́mmu kpéí
(Wénté Duku 13:34-35)*

³⁷ Sedisadəmmu kəbe díndi bèè kəu Kuyie mpāānāahti náam̃bè ke buəti yetárè ku kó betəmbè kù di duənni bē ke bē kəu, kuce mède ndi n dómè ke di tínni tekote əə tíi mmèè botí te bí kéoke bá di í yie. ³⁸ Di eí bo pənte kénaa ndidobonni. ³⁹ Móm̃muə nwe n di náámmè di ténke í yó n yà, kè dè í tú di bo yí dii yie mesàa ní mbonè wèè kəriní nē ti Yiè nkó diyətiri.

24

*Yesu nakémè Kuyie ncīètè kó mupə́mmu nē kutenkú kó mudeə̀mú kpéí
(Wénté Mariki 13:1-2 nē Duku 21:5-6)*

¹ Kè Yesu yənni Kuyie ncīètè kényiti kòo tancə̀umbèe tóónni kóò benke Kuyie ncīètè maá ke wenni mēè botí. ² Kè Yesu bē naké ke dà: Di wúó ntè maá ke dóm̃màd? N di náá mmóm̃muə nwe, ditári mari í yó nkpaá ke nónké diteri ĩnkè, deməu dè bo duó. ³ Kè Yesu deke kénkari Odifiè təri ĩnkè kòo tancə̀umbèe dekoo kóò beke bəmáa borè ke dà: Tí naké de yóó tuəkeni dii məñni nē ti yóó yà dè kébanté ke dò nha wətiní, kè kutenkú kó mudeə̀mú tóónni.

⁴ Kè Yesu bè tɛ̀nné ke dò: Nyéné kòò mǎu báá di souté. ⁵ Ke yé benitibè péu yó nkòrinímè ke sou nke tú bè tu Kirisi késouté kusùkù. ⁶ Di yóó keému bè nàammè mudoò kpéi nè mu kó kutoweku, kufōwāá mbáá di pī nke yé dè dōmmè kētuakenímu, dè né mu nyí yó ntú kumànkù. ⁷ Ku mbotí bo íté kénkpannè kutekù kè dikpààtiyuu dii nyíté kékpannè diterì, kè yekòbè tanni kè ketenkè nhau. ⁸ Dè bo ndò kupéitèyonku ɔ́ keté mɛ̀ boti onitipòkù.

⁹ Bè bo di fɛ̀u nké di kuò, kè ibotí imǎu ndi níi ndi tú mɛ̀ kpéi n kòbe. ¹⁰ Nè de kpéi besùkùbè bo yé nKuyie, kénfiiti betòbè ke bè kòu, kè bè nní mbetòbè. ¹¹ Kè benitibè ǎnné kéntú bémáá Kuyie mpāānāahti náam̃bè késouté kusùkù. ¹² Kè meyei ndeuke, kè besùkùbè kó medókumèe yaate. ¹³ Wèè bo nwéèrì kētuake kumànkù Kuyie mbo ò deeté. ¹⁴ Bè bo náké Tināānsàati Kuyie nkpààtiyuu kpeti kutenkù kumǎu kè ibotí tì kèè, kè kutenkù né deè.

Bè tu bémáá Kuyie mpāānāahti náam̃bè nè Kirisi tekùbè

(Wénté Mariki 13:14-23 nè Duku 21:20-24)

¹⁵ Kè di yà dii mǎnni isòke ìi duò mmeyencaàrimè, Kuyie mpāānāahti náaantò Danniyèri do náké ìi kpéi, kè ì bo ikuó dieku, wèè kàà nwèe dǎò meyoðmmè nè de kó tināahti. ¹⁶ Kè dè sǎ mbèè bo Sudee kó ketenkè bèè coké kédeke yetārè ìnkè. ¹⁷ Kè wèè bo kudànkù, ò báá cúténì kudieku ke bo túóté o kperè. ¹⁸ Kè wèè bo kupaku ò báá kò nke bo túóté o yaabòrì. ¹⁹ Dè bo nyóùnè benitipòbè bèè può nnè bèè tǎ ibí de kó yewe. ²⁰ Mbáánnè Kuyie nkè dè báá tuàkení diyǎò mieke, yoo tɛ̀m̀pùtè yie. ²¹ Ke yé de kó yewe meyencaàrimè yó ndeumè mediè, me kó kubotí mu nyí ǎnné nè Kuyie ndòòmè kutenkù, mè me nyí kpaá ke bo ǎnné bitì. ²² Kè Kuyie ndo í yàate de kó yewe òmǎu na báa yenté. Ku kòbe kù tǎatè bè bèè kpéi nte kè kù yé yàate.

²³ Kòò mǎu di náké ke tú: Kirisi bo diè nyoo cie, di báa tì yie. ²⁴ Ke yé Kirisi tekùbè nè bèè yó ntú bémáá Kuyie mpāānāahti náam̃bè yóó ǎnnémè kéndǎri tidietì nè dèmarè cànnè, ke dǎ késouté bá nè Kuyie ntǎatè bè. ²⁵ N tì ndi nákému kè dè mu nyí tuàkení.

²⁶ Kè bè di náké ke tú: Ò bo dikpàa cuokè di báa kòte, kè bè me ndi náké ke tú: Ò sòri cie nkudieku mieke, di báa tì yie. ²⁷ Fetaafè ɔ́ míté mè diyie yìenì kèè bíékè kè di taà kèè bíékè kòbe yà kuwenniku, Onitibire wètimù yó mme ndò. ²⁸ Decirè duò dè timancònti yóó de ntí.

Yesu bo nwétinimè o kòbe kpéi

(Wénté Mariki 13:24-27 nè Duku 21:25-28)

²⁹ Dende bàmbà mefɛ̀tùimè bo pɛ̀tòomè kè diyie sǎutè, bá otànkù ténke bá mpéi, kè siwāā nduónì, kè siwāā dièsì sǎntè. ³⁰ De mǎnni kè Onitibire kó mebenkumèe feiténì kènkè kè ketenkè kó ibotí imǎuu mè yà kètiitè yedabùò, kèyà Onitibire kè dè cutinì yewetè mieke nè muwèrimù diemù nè tikpeti. ³¹ Kè ditàteheuu kuó mmèdiè nkòò tǎ nKuyie ntǎrè itemmànke imǎu kè yèe tíi nhò tǎatè bè.

Mutie bè tu mù fikie mu kó medonnimè

(Wénté Mariki 13:28-31 nè Duku 21:29-33)

³² Wénténè fikie kó mutie kó meborime, mù bité dii mǎnni ndi bè ɔ́ bantémè ke dò ndiyǎò tǎónnì. ³³ Mèè botí nku kè di yà dii mǎnni dende kó dimāà, di banté ke dò nhOnitibire tǎónnìmu ke bo dibòrì. ³⁴ N di náá

mmómumu nwe benitibè bèè fòu di mmònni bè í yóó kú bemou kè dè mu nyí tùàkení. ³⁵ Kéínkè nè ketenkè dè bo pèṣṣṣṣ, n náànti me mbáá pèṣṣṣṣ bitì.

Kuyie nkuù máá yé Yesu wétiní dìi mònni
(Wénté Mariki 13:32-37 nè Duku 17:26-30, 34-36)

³⁶ Omou í yé diyie yoo dimònni ò wétiní dì, bá Kuyie ntòrè, bá Kuyie mBire. Kuyie nkuù máá yé de kó dimònni. ³⁷ Dèè do dòò Nōwee kó dimònni, deé yóó dòò Onitibire bo nwétinimè. ³⁸ Benitibè do yommu ke yò, ke puokú ke puonko be bí, kè Nōwee yàa tanè bàtòò mieke, kè fetaafè diefèe tuàkení. ³⁹ Bè do í yīèkù timatì, kè fetaafè diefè yàa tuàkení kè bè pōnténè bemou. Dè yó mme ndò Onitibire bo nwétinimè. ⁴⁰ Benitidaabè bèdébè bo nwè nke kúútí, kè bèe túóté òmáà kényóu otòu. ⁴¹ Benitipòbè bèdébè bo nwè nke naà nkè bèe túóté òmou kényóu otòu. ⁴² Ndakenè tūnkè ke yé di í yémè di Yìè nwétiní dìi yìè. ⁴³ Di yému ke dò nkè tēcētē yìè nyé oyúòkù kàriní kèè yènkè ò báa yé nkéduó kòo yúókùu pante o cīètē càù. ⁴⁴ Kè dè dò mmemme nwākénè ke yé di í yémè Onitibire wétiní dìi mònni.

Otònti bè bānne wè betōmbè tōbè
(Wénté Duku 12:41-48)

⁴⁵ Dí ndonnè otònti wèè dòòri dèè wenni ke cii, bè bānne wè betōmbè kòò bo mbè duó mmudii ò dò nké mmù mbè duó ndii mònni. ⁴⁶ Dè bo narike otònti wèè yìè mbo nwétiní ke sš nhò pī nho tōmmú. ⁴⁷ N di náá mmómumu nwe, de kóo tōnti yìè mbo ò bānne o kpàti timou. ⁴⁸ Kè de kóo tōnti me ntú oyeiwe ò bo yí o yìè nyí wétiní mēcāā, ⁴⁹ kémpuotí betōmbè, kénēinè tinaàyaàti kè bè nyo nke yò mmenaa. ⁵⁰ De kóo tōnti yìè mbo wētení ò í ò bàà dìi yìè, ò í dake dìi mònni, ⁵¹ képuotí de kóo tōnti mēdiè, kóò wēnnénè meyēmme mēdēmè yembè, ò yó nkuò ndè ke cáá nho nìi.

25

Besapàmbè tēpūtē kó mēdonnimè

¹ Kuyie nkpaàtiyuu bo ndonnè besapàmbè tēpūtē bèè do tùóté be fitiyi kénkəri ke bo co be dōu. ² Kè bènùmmù tu tiyēnti kè bènùmmù cii. ³ Bèè yei nkè bèe túóté be fitiyi bá bè í nsús mēfitikùò nkénto. ⁴ Bèè cii kè bèe cūš mēfitikùò nkésús nkénto nè yemátidíè. ⁵ Be dōu í ncārike ke tùàkení kè inuo mbè pī nkè bèe duó.

⁶ Keyènkè cuokè kè bèe pīèké ke dō: Di dōu tùàkenímu. Katenè kóò co. ⁷ Kè bèè besapàmbèe ente bemou kēntūnni be fitiyi. ⁸ Bèè me nyei nkè bèe mōò bèè cii ke dō: Tí pānè mēfitikùò nsám-pó kè ti fitiyi ìi dō kékú. ⁹ Bèè cii kè bèe yete ke dō: Mè í yó nti sànnè, katenè bèè fiiti be borè kédonté. ¹⁰ Bèè yei mbè kòte dìi mònni mēfitikùò ndommu, kè be dōuu tuàkení kétúóté bèè cii ke bàátí, kè bèe ta mupotúòmu kó kudieku, kēkpetinnè kēpáá, ¹¹ kè bèè yei, bèè do kòte mēfitikùò ndommu kè bèe tuàkení kényú ke dō: Ti yìè nti kpeté. ¹² Kòò né bè tēnnéní ke dō: N di náá mmómumu nwe n yí di yé.

¹³ Ndakenè tūnkè ke yé di í yémè di Yìè nwétiní dìi yìè yoo dìi mònni.

Betōmbè bètāati kó mēdonnimè
(Wénté Duku 19:11-27)

¹⁴ Kuyie nkpaàtiyuu dōnnè onitì wèè kòri wènwè kupòòkù ke yu o kó betōmbè ke bè totí mēsoo, ¹⁵ ke duó nhoketiwe yēsōwèrè sikou sinùmmù (500), odérínwè sikou sīdè (200), otāánwè tekòutè (100), bá wè o wērímu

mamè ke ité. ¹⁶ Bè duó nwè yesəwèrè sikou sinùmmù kòo yè dònè kupotaa nkécònte sikou sinùmmù kè yè wènné tekoupiítè (1000). ¹⁷ Bè do duó nwè yesəwèrè sikou sidé kòo mē ndòò kécònte sikou sidé kè dèe wènné sikou sinàà (400). ¹⁸ Bè do duó nwè yesəwèrè tekòutè (100) kòo kòte kédammú difòtìrì kè yè kùnné.

¹⁹ Kè dèe mōnte kè yesəwèrè yiè nkonní kébeke o tōmbè kè dā bēe ò nàké bè dònè mù o səwèrè. ²⁰ Bè do duó nwè yesəwèrè sikou sinùmmù kòo kòtení ke tō tekoupiítè kè dā: Okótì nte a do n duó nyèè səwèrè sikou sinùmmù, né nte sikou sinùmmù tēsì n cōnte sì. ²¹ Kè mesəo nyiè ndò: N da pēnsiri a tú otōnti sàawè nwe wèe wetí dēmarè sām̀pórè mieke, nè de kpéi m bo da duó ndedierè, kòtení kè tì ñwē nke yo ndiwèi. ²² Bè duó nwè yesəwèrè sikou sidé kòo kòtení ke tō yesəwèrè sikou sinàà kè dā: Okótì, nte a do n duó nyèè səwèrè sikou sidé, né nte sikou sidé tēsì n cōnte sì. ²³ Kè mesəo nyiè ndò: N da pēnsiri a tú otōnti sàawè nwe, wèe wetí dēmarè sām̀pórè mieke, nè de kpéi m bo da duó ndedierè, kòtení kè tì ñwē ke yo ndiwèi. ²⁴ Bè duó nwè yesəwèrè tekòutè kòo kòtení ke dā: Okótì n sòò yému a yóumè, ke dei tidiiti a í buotí tì, ke kou a í ye ntì. ²⁵ Kè kufōwaá ni mpī nkè n dammú difòtìrì ke yè kùnné, nto a səwèrè. ²⁶ Kè mesəo nyiè nhò nàké ke dā: F́s nhotōnti yeiwe, kutōnnédíékù, a tú n dei tidiiti n yí buotí tì ke kou n yí ye ntì, ²⁷ a tū nné na nhānné n səo tedítíciētè mieke kè n na nwētini ke tūóté n səo nè mè peitè mè. ²⁸ Fietenè n do ò duó nyèè səwèrè tekòutè kéduó n do duó nwè yesəwèrè sikou sinùmmù. ²⁹ Ke yé wèe m̀ake bè yóo we nyíémè kòo dake m̀ate, kè wèe m̀ake sām̀pó bèe dè fiètè. ³⁰ Dooténko de kó kutōnnédíékù ditowaá, dibìnni mieke, ò yó nkuò ndè ke cáá nho nìi.

Tibeénti sɔnti

³¹ Onitibire bo nwētini dìi yiè nè de kpeti, ke neinè Kuyie ntōrè, ke kari de kpààtikàrì ñnkè. ³² Kè kutenkù kuməu kó benitibèe tíi nho ñikè kòo bè bāte opecēnti 55 bāte m̀èe botí ipe nè sibóó. ³³ Kè ipe m̀bo o bakù you kè sibóó bo kucānku. ³⁴ Kòo kpààtìi nàké bèe bo o bakù you ke dā: Kòtenní d́indi Kuyie ndòò bè mesàà nkédi tikpàtì kù dāò tì di kpéi nnè kutenkù kó mudəðrìmù m̀nni. ³⁵ Ke yé dikònni do m bomè kè di m pā mudii kè n di, kè sinéyēi nní mbo kè di m pā menie kè n yā, kè nní ntú opòò kè di n cəutè. ³⁶ Kè nní nkpa tiyààtì kè di n dátinné, kè nní mmə nkè di ndake n kpéi, kè bè nni nkpetí kè di kòrì ke da d́óu. ³⁷ Bèè d̀òrì Kuyie ndómè kè bèe ò beke ke dā: Tì Yiè nti da yā òndaà ndi, kè dikònni da bo kè tì da pā mudii kàa di? Kè sinéyēi nda bo kè tì da pā menie nkàa yā? ³⁸ Kàa ntú opòò kè tì da cəutè? Kàa nkpa tiyààtì kè tì da dátinné? ³⁹ Kàa mmə nkè tì ndake a kpéi? Kè bè nda kpetí kè tì nkòrì ke da d́óu? ⁴⁰ Kòo kpààtìi bè tēnné ke dā: N di náá mmómmuə nwe, di d̀òrì dèè kó dimàà n kəbe sām̀póbè bie, di dè d̀òrì mínwe. ⁴¹ De kó difōnkúò kénáké bèe bo o bakù cānku ke dā: F́utenè m borè d́indi Kuyie ncōò bè, tannè muhāá mmùù í kō mmu mieke, Kuyie ndòò mù dibòò nè di tōrè de kpéi. ⁴² Ke yé dikònni do m bomè di í nni mpā mudii kè n di, kè sinéyēi nní mbo di í nni mpā menie kè n yā. ⁴³ Kè nní nkpa tiyààtì di í n dátinné, kè nni ntú opòò di í nni ncəutè, kè nní mmə ndi í ndake n kpéi, kè bè nní nkpetí di í nkòrì ke n d́óu. ⁴⁴ Kè bèe o beke ke dā: Tì Yiè tì da yā òndaà kè dikònni da bo, kè sinéyēi da bo, kàa tu opòò, kàa kpa tiyààtì, kàa m̀ə, kè tì né í nda teenne kè bè nda kpetí kè tì í kòrì ke da d́óu. ⁴⁵ De m̀nni kòo kpààtìi nè bè tēnné ke dā: Di í

dòò dii mǎnni n kǎbe sǎmpǎbè bié nkóò mǎu mǎsàà, mínwe di í mè dòò mè.
 46 Kè bembèe ta muhǎá mmùù í kǎ mmu miéke, bèè dòòri Kuyie ndómè kè
 bè mbo mufòmму miéke sǎà.

26

Bè dàkemè ke bo pĩ nYesu

(Wénté Mariki 14:1-2 nè Duku 22:1-2 nè Isǎa 11:45-53)

¹ Yesu dèè dii mǎnni o náànti kénáké o tancòumbè ke dò: ² Di yému ke dò ndè kpaá yewe yèdèè ke diyentébannii tuǎkení, dii miéke nke bè yóó fitémè Onitibire, kè bèè dè baaké kudapǎǎtí.

³ De mǎnni kè ikuó niùbè kó bekótíbè nè dihéi kó bekótíbè kè bèè tíí nyikuó niùti diéwè Kaifu cǐtè ⁴ ke bo yà bè yóó yímè kǎpĩ nYesu nè mǎcìi nkékuo, ⁵ kénáké bemáà ke dò: Ti báá ò pĩ ndibanni miéke ti yàà bo cé ndikpǎnni benitibè cuokè.

Onitipòkù do còúmmè Yesu tǔdààrí

(Wénté Mariki 14:3-9 nè Isǎa 12:1-8)

⁶ Kè Yesu kǎte Betannii kǎmbo Simǎ tekǎntè cǐtè. ⁷ Bè kàri dii mǎnni ke yo nkóò nitipòkù mǎu taroo ke tǎ dimátidénni péiri kè tǔdààrí idiítí diéyi kou píéké di miéke, kòò ò còu nYesu yuu ìnkè. ⁸ Kè Yesu tancòumbèè dè yà kè dèè bè yonke kè bè dò: Ba nkpeí nte kòò cǎke dè kóò tǔdààrí? ⁹ Ti na bá nhò fité idiítí péu ke pǎmmú bǎcǐrìbàà?

¹⁰ Kè Yesu keè kè bè nǎké ke dò: Dè dòmmè kè di caari onitipòkù yèmmè? Ò dòò dè n kpéi ndè wennimu. ¹¹ Ke yé di yó mbonèmu bǎcǐrìbè, di mǎ nyí yó nhǎ ke m bonè. ¹² Ò pǎnke n còu ntǔdààrí ke bo mbaanè n kǔnnímù mmu. ¹³ Mómumu nwe n di náámmè kutenkù kumu bè bo náké dè Tináànsààti bè bo náké dè kóò nitipòkù kpéi nnè ò dòò dè.

Sudaasi fitémè Yesu

(Wénté Mariki 14:10-11 nè Duku 22:3-6)

¹⁴ De mǎnni kè Sudaasi Isikadiyoti Yesu tancòumbè tepítè nè bédébè kóò mǎu kǎte kéya ikuó niùbè kó bekótíbè, ¹⁵ kè bè nǎké ke dò: Kè n di pĩ nYesu dí n dúò nyidè?

Kè bèè kaa mmedítibii nsipísitǎàti kóò dúó. ¹⁶ De mǎnni kè Sudaasi nwaà dimǎnni sààri ò bo dínnè dí kè bè pĩ nYesu.

Yesu nǎkémmè wèè yóó ò fité

(Wénté Mariki 14:12-21 nè Duku 22:7-14, 21-23 nè Isǎa 13:21-30)

¹⁷ Pǎǎbè bèè í kǎǎenè mutie mùu muuti bǎ kó dibanni yiè kètiri yiè, kè Yesu tancòumbèè ò beke ke dò: Á dó ti da bǎnné dè diyentébanni kó mudii?

¹⁸ Kè Yesu bè nǎké ke dò: Tannè dihéi yie ncǐtè, kóò nǎké ke dò mí nhokóti n tú m mǎnni dii tǎónni kè n dó kǎdi diyentébanni o cǐtè nè n tancòumbè.

¹⁹ Kè Yesu tancòumbèè dòò ò bè nǎké ti kǎbénne diyentébanni kó mudii.

²⁰ Kuyuoku mǎnni Yesu nè o tancòumbè kè bè nkari ke yo, ²¹ kòò bè nǎké ke dò: Mómumu nwe n di náámmè di kóò mǎu wèè yó n fité.

²² Kòò tancòumbè yèmmè caàrè mediè mbá wè kòò ò beke ke dò: Mínwaà n Yiè? ²³ Kè Yesu bè tǎnné ke dò: Nè wè ti wǎnné dibuu, wèè yó n fité.

²⁴ Onitibire yóó kúmu kéndónnè ti wǎrimè dè kpéi, wèè né bo fité Onitibire ò bo yà, dè yiè nkè bè do í ò peitè dè na ntǎu.

²⁵ Kè Sudaasii ò beke ke dò: Mínwaà Okóti? Kè Yesu ò tǎnné ke dò: A ti mbéi.

Yesu do dɔ́ummè Mudisààmù kó ikuó

(Wénté Mariki 14:22-26 nè Duku 22:15-20 nè 1 Kòdènti 11:23-25)

²⁶ Bè yo ndii mǎnni kè Yesu túóté pɛ̀ késǎntɛ Kuyie nkóò wɛ́rí kédúó nho tancòumbè ke dɔ́: Cáákénɛ, diɛ ndɛ̀ɛ bɛnkú ke dò m pǎ n kǎnti di kpéí.

²⁷ Kòo deɛ kétúóté fɛ̀bòòfɛ̀, késǎntɛ Kuyie nké bè duó nke dɔ́: Yǎnɛ dimɔ̀u, ²⁸ deɛ tu n yĩ, bè yó n kuó kè mɛɛ cóú nkusùkù yei ncǐ́mmè kpéí, Kuyie nyóó taunnèmè benitibè kumáà. ²⁹ N di náá mmómmuɔ̀ nwe n ténke í yóó yǎ fɛ̀nyĩ kó mɛ̀nàà, kè dè í tú ti bo wɛ̀nnè dii yie kɛ́yà mɛ̀pàmmè n cice kpààtiyuu miɛke.

³⁰ Bè dèntè dii mǎnni Kuyie nkó yesǎà nkédeɛ kédeke Odifíè tǎrì.

Yesu nàkémè o tancòumbè bè yóó ò fitémè

(Wénté Mariki 14:27-31 nè Duku 22:31-34 nè Isǎà 13:36-38)

³¹ Kè Yesu náké o tancòumbè ke dɔ́: Ke nyènkè di bo n yóu dimɔ̀u ke yé ti wǎrimè ke tú: M bo kuó opecɛ̀nti kè ipɛe ciété. ³² N né bo yǎnté dii mǎnni m bo niitè kè ndi baa Kadídee.

³³ Kè Pierii ò náké ke dɔ́: Bá kè betàbè da yóu bɛmɔ̀u, mí mbáà da yóu bitì. ³⁴ Kè Yesu ò náké ke dɔ́: N da náá mmómmuɔ̀ nwe ke nyènkè tɛkote bo nyóó kuó nkàà pàrikɛmu kuce mɛ̀tǎàti ke tú a í n yé. ³⁵ Kè Pierii yete ke dɔ́: Bitì, bá kè bè bo n wɛ̀nnénè kékua m báà da yete.

Kè betàbè múnke mɛ ndò.

Yesu bàntémè Kuyie mbè yóó ò pĩ nkè yènkè

(Wénté Mariki 14:32-42 nè Duku 22:39-46)

³⁶ Yesu nè o tancòumbè kè bɛɛ tuòke dibòrì mari kè bè di tu Setisemandee, kòo bè náké ke dɔ́: Nkarinè diɛ nkè n kɔte ke bántè nKuyie.

³⁷ Kéneinè Pieri nè Sebedee kó ibí idé, kòo yèmmè keté mè bo caàrɛ̀mè, kòo kǎmbùàti duò. ³⁸ Kòo bè náké ke dɔ́: N yèmmè mɛɛ cààrè mɛdiè mmómmomɛ kè dè tonté, nkpaánè diɛ nkè nni ñwɛ́nnè kè ti wúó.

³⁹ Kòo dètóo sǎmpó, kénínkú késínnè, kébántè Kuyie nke dɔ́: N cice kè dè bo yie fɛ̀ mbòòfɛ̀ mɛfɛ̀ütímè kɔfe n dèténè, dè bá ntú mui mè dɔ́, dè ntú fɛ̀sò mè dɔ́.

⁴⁰ Kédeɛ kénwɛ̀tinní o tancòumbè borè ke sɔ́ mbè yè nke duó, kòo náké Pieri ke dɔ́: Di í na ke bo nni nwúónnè tɛwebiètè mɛmáà miɛkaà? ⁴¹ Nwúónnè ke báà nKuyie nkè mesòummè báà di na, mɛyèmmè dómu kè tikènti né kpa muwɛ́rimú.

⁴² Kòo wɛ̀tɛ kuce mɛdérímè kémbáà Kuyie nke tú: N cice kè dè í yóó yie nkè fɛ̀ mbòòfɛ̀ mɛfɛ̀ütímè kɔfe n dèténè a dómè dɔ́.

⁴³ Kòo nwɛ̀tiní o tancòumbè borè ke sɔ́ nyinuɔ̀ mbè auté bá bè í na ke bo nwúó nke yè nke duó. ⁴⁴ Kè Yesu wɛ̀tɛ kékenté kuce mɛtǎámmè kémbáà nKuyie ke baa náà nhò do náà ntì, ⁴⁵ kɛwɛ̀tɛnì o tancòumbè borè kè bè náké ke dɔ́: Di wɛ̀tɛ ke dúmu ke ompuà? Dimǎnni tuàkɛmu kè bè bo pĩ nhOnitibire kédúó mbenitiyeibɛ. ⁴⁶ Íténè kè ti kɔte, ntenè wèè yó n fíté ke tuàkení.

Bè do pĩmmè Yesu

(Wénté Mariki 14:43-50 nè Duku 22:47-53 nè Isǎà 18:3-12)

⁴⁷ Yesu kpaà ke mɛ nnáà nkè Sudaasi Yesu tancòumbè tɛpítè nè bèdébè kóò mǎu tuàkení, ke néinè ditínni ikuó niùbè kó bekótíbè nè diheí kó bekótíbè bè tǎnni di, kè di tɔ yese nè yedùrè. ⁴⁸ Kè sɔ́ nSudaasi náké ditínni

ke tú kòò d̄ou nwè koò ɔrí, bèe banté ke dò nweñwe kóò pĩ. ⁴⁹ Ò tũ̀kení dìi m̀nn̄ni Yesu borè kóò d̄ou nke d̄ò: Okóti, a kpeñnàà!

Kóò ɔrí. ⁵⁰ Kè Yesu ò nàké ke d̄ò: N népoo, a k̄tení ke d̄ò kéd̄ò tì, d̄ò tì.

De m̀nn̄ni kè d̄it̄nn̄ni munnéní kóò pĩ. ⁵¹ M̄m̄me bèè do neínè Yesu be kóò m̄ou n̄temè disiè k̄heí nkéd̄ate ikuó n̄it̄i dièwè kóò t̄nti toò. ⁵² Kè Yesu ò nàké ke d̄ò: N̄anne a siè, bèè kp̄anne yese bè yóò k̄nè yese nye. ⁵³ A í yé ke dò n na nna k̄ebeke n cice kòò n dūnn̄ni miè mb̄ambà nho t̄rè sik̄ou sik̄ouaà? ⁵⁴ Kè m m̄è d̄ò, d̄è né ȳime kéd̄ò tì w̄ari ke ȳè nd̄e d̄ò m̄è?

⁵⁵ Kè Yesu deè k̄ebeke d̄it̄nn̄ni ke d̄ò: N tú onit̄kòt̄i nwe k̄è di k̄tení m borè ke to yese n̄è ȳed̄ur̄aà? Nh ã mbomu di borè yewe yem̄ou ke dūò nyitié Kuyie nc̄t̄èt̄e mièke bá dí í m pĩ. ⁵⁶ Dem̄ou d̄è tũ̀kení k̄è d̄è bo d̄ò Kuyie mp̄āñāānti náam̄bè do w̄ari t̄nti.

De m̀nn̄ni kòò tancòumbè bem̄ou ò yóu k̄ecoké.

Bè bek̄en̄m̄e Yesu

(Wénté Mariki 14:53-65 n̄è Duku 22:54-55, 63-71 n̄è Isāā 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Kè bèe k̄aten̄e Yesu ikuó w̄āāb̄è n̄è diheí yemb̄è tikú d̄è ikuó n̄it̄i dièwè Kaifu c̄t̄èt̄e. ⁵⁸ Kè Pieri nt̄i n̄Yesu ke dīet̄iri ke ȳa tann̄enko ikuó n̄it̄i dièwè kó kud̄ank̄u k̄enk̄ari tih̄āp̄ant̄i borè ke bo ȳa d̄è yóò d̄ò m̄è.

⁵⁹ Ikuó n̄it̄b̄è kó bek̄ót̄ib̄è n̄è dibeé̄nt̄inn̄i, k̄è bè nwanti Yesu nu nd̄ò t̄i, t̄i bo nte k̄è bèe ò k̄uò. ⁶⁰ Kè ben̄it̄ib̄è péu nk̄or̄in̄i ke náá nhò nu nd̄ò m̄è ȳeí bá be teti í mm̄āā, k̄è d̄è mboní k̄è ben̄it̄ib̄è b̄ed̄éb̄èe b̄eí nke d̄ò: ⁶¹ On̄it̄i yie mb̄éim̄mu ke tú ò bo na k̄ep̄onte Kuyie nc̄t̄èt̄e k̄éw̄t̄e k̄è t̄e maá yewe ȳet̄ā̄ti mièke.

⁶² Kè ikuó n̄it̄i dièw̄èe ít̄e k̄ebeke Yesu ke d̄ò: A í yóó t̄énn̄e t̄imat̄i ben̄it̄ib̄è bīe nȳe nha d̄ò t̄i ñnk̄āā?

⁶³ Kè Yesu nc̄t̄ék̄e k̄è ikuó n̄it̄i dièw̄è d̄ò: Kuyie mbomu, n̄è kuù kó diȳet̄iri ndi n da b̄ék̄um̄e ke tú á n n̄ák̄e tim̄óm̄m̄ont̄i, f̄s̄ò tu Kirisi Kuyie mbiraà? ⁶⁴ Kè Yesu ò t̄énn̄e ke d̄ò: Ēe, a t̄i mb̄eí, n né di náámm̄u ke tú di bo ȳa On̄it̄ib̄ire k̄è d̄è k̄ari Kuyie mm̄uw̄er̄im̄ú mum̄ou ȳiè mbak̄u yóu, k̄è d̄è ȳa k̄è d̄è cutin̄i n̄è yewet̄e.

⁶⁵ De m̀nn̄ni k̄è ikuó n̄it̄i dièw̄èe k̄t̄e o yaab̄or̄i ke d̄ò: Ò s̄āā n̄Kuyie nku, t̄i t̄énke í dò nk̄emb̄aa w̄èe bo n̄ák̄e ò d̄ò m̄è ȳeí. Di k̄è̄mu di m̄óm̄m̄amb̄e ò s̄āāmm̄e Kuyie, di ȳemm̄e d̄òm̄me? ⁶⁶ Kè bèe ò t̄énn̄e ke d̄ò: Ò dò nk̄ékūmu.

⁶⁷ Kè bè nsuu ò ìk̄è tin̄ónt̄s̄ūt̄i koò duk̄u yenac̄ekuute, k̄è bet̄ab̄è ò b̄emm̄u ke tú: ⁶⁸ F̄s̄ò n̄Kirisi n̄ák̄e w̄èe da pot̄e.

Pieri do p̄ar̄ik̄em̄e ke d̄ò ò í ȳe Yesu

(Wénté Mariki 14:66-72 n̄è Duku 22:56-62 n̄è Isāā 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Kè Pieri baa nk̄ari kud̄ank̄u mièke, kòò nitip̄ot̄ōnt̄i m̄ou ò n̄ák̄e ke d̄ò: A m̄únke do neín̄emu Yesu Nansareti kou.

⁷⁰ Kè Pierii p̄ar̄ik̄e ke d̄ò: N yí ȳe a d̄ò ke n n̄ák̄e t̄i.

⁷¹ K̄éit̄e k̄ényeti, kòò nitip̄ok̄u t̄ou ò ȳa, k̄énák̄e bèe d̄è bo ke d̄ò: On̄it̄i yie mm̄únke do neín̄emu Yesu Nansareti kou.

⁷² Kè Pieri tó yete k̄epar̄ik̄e ke d̄ò: Bit̄i, n yí ȳe d̄e kóo n̄it̄i!

⁷³ Kè d̄e yíe s̄amp̄ó, bèe d̄è bo k̄è bèe n̄ák̄e Pieri ke d̄ò: A m̄énke tú Kadidee kou nwe, t̄i bant̄ému a náānt̄i. ⁷⁴ De m̀nn̄ni k̄è Pierii d̄àke yíe k̄epar̄ik̄e ke d̄ò: N yí ȳe d̄e kóo n̄it̄i.

De mǎnni kè tekotee kuó. ⁷⁵ Kè Pierii dentení Yesu do ò nàkè tì ke dǎ: Tekote bo nyóó kuó nkàa pàrikè kuce mètààti ke tú a í n yé. Kè Pieri yé kénkuò mmèdiè.

27

Bè do dàkè mè ke bo kuó Yesu

(Wénté Mariki 15:1 nè Duku 23:1-2 nè Isāā 18:28-32)

¹ Ikuó niùbè kó bekótíbè nè dihei kó bekótíbè kè bèe tí ndikūnweñni sèl kédake ke bo kuó Yesu, ² kóò bou kékote kéduó mPidati Odommu kabe kóò kumàndàa.

Sudaasi do nùnnémè omáa

(Wénté Yesu Tòrè 1:18-19)

³ Sudaasi wèè fité Yesu ò yà dii mǎnni bè yóó kuómè Yesu kédemmu mediè, ke ténné medítibii nsipísitāāti kéduó nyikuó niùbè kó bekótíbè nè dihei kó bekótíbè ke dǎ: ⁴ N dǎò mēyei mme ke di fiténè wèè í cààrè mùmamù kè di bo kuó. Kè bèe ò ténné ke dǎ: Tì kpèti í bo, dè tú a kpèti nti. ⁵ Kè Sudaasii útóo idíítí Kuyie ncǐtè mèke káyè kékote kénúnné omáa.

⁶ Kè ikuó niùbè kó bekótíbè kouté de kó idíítí ke dǎ: Tì kó ikuó í yie nti bo í ànnémè Kuyie ncǐtè kó ditou mèke, ke yé mukū nkó idíítí nyimè.

⁷ Kè bèe wēnné kénáké, kè ò tǔóté kédonténè oyaamarì mǎu kó kupaku ke bo nkūri bepǎbè. ⁸ Deè kpéi nte kè bè yu de kó kupaku nè yíenní ke tú: Mukū nkó kupaku. ⁹ Mēmme kè dèe dǎò Kuyie mpāānāānti náāntò Sedemii do nàkè tì ke dǎ: Bè tǔóté medítibii nsipísitāāti Isidayeeriibe do ò taā nyi, ¹⁰ ke donténè oyaamarì paku kéndonnè tì Yiè nKuyie ndo tì nàkémè.

Bè do kàtènmè Yesu Pidati borè

(Wénté Mariki 15:2-5 nè Duku 23:3-5 nè Isāā 18:33-38)

¹¹ Kè bèe kotenè Yesu Pidati Odommu kabe kóò kumàndàa borè kòò ò beke ke dǎ: Fǎò tú Sifube kóò kpààtāa? Kè Yesu dǎ: Èē, a tì mbéi.

¹² Ikuó niùbè kó bekótíbè nè dihei kó bekótíbè kè bè nwàtìrì Yesu, ò mē nyi mbè ténné timatì. ¹³ De mǎnni kè Pidatii ò beke ke dǎ: A í yo bè tu a dǎò mèè yeinaa?

¹⁴ Bá Yesu í nhò ténné timatì kè dèe ò di mediè.

Bè do fēūmmè Yesu

(Wénté Mariki 15:6-15 nè Duku 23:13-25 nè Isāā 18:39-19:16)

¹⁵ Bá dii yentébanni kumàndàa do sǎ fīi nkukpetínkù kumáa ndi ditīnni yé nwèe fīi nkù. ¹⁶ Ke sǎ nkukpetínkù makù bo dikpetintou kè bè kù yé bēmou kè ku yètìrì tu Barabaasi. ¹⁷ Kè Pidatii beke ditīnni ke dǎ: Di dǎ n fīi nwe, Barabaasaa kè Yesu bè tú wè Kirisi?

¹⁸ Ke yé ò do yémèmu ke dǎ mbè pī nYesu be mèke ò pèi mèè kpéi nke.

¹⁹ Kè bè nkpaá ke bekù kè Pidati pokūu tōnni kè bèe ò nàkè ke dǎ: A báa ta onitì yie nkpeti ò í cààrè mùmamù, ke yé nh àkènmè tidǎuntì keyènkè kie nhò ìnkè.

²⁰ Ikuó niùbè nè dihei kó bekótíbè kè bè nsukíi benitìbè ke tú: Di yí bèe fīi mBarabaasi kékuó Yesu. ²¹ Kè Pidatii yí kè bè beke ke dǎ: Bédé mēmme n fīi mbe we? Kè bè dǎ: Barabaasi! ²² Kè Pidatii bè beke ke dǎ: N né bo yīme Yesu bè tú wè Kirisi? Bēmou kè bè dǎ: Baaké we kudapāātì! ²³ Kè Pidatii yí kè bè beke ke dǎ: Ò dǎò òmme yei? Kè bè dǎke pīkè ke dǎ: Baaké we kudapāātì!

²⁴ Kè kutoweku dǎke déúkú kè Pidatii banté ò í yóó namè kédǎò timatì káyènté menie nkénite ditīnni ìkè ke dǎ: N yí te onitisàù yie nkó mukū,

di kpeti nti. ²⁵ Kè benitibè bəməuu ò tēnné ke dā: O kó kusīnkù tí do tinti nè ti bí.

²⁶ Mēmme kè Pidatii fī mBarabaasi kéduó nkè bèe puotí Yesu yedá, kédeè kòo wè mbè duó nkè bè bo ò baaké.

Tihāapànti do daúmè Yesu

(Wénté Mariki 15:16-20 nè Isāā 19:2-3)

²⁷ Kè tihāapàntii ò kàtenè Pidati cīètè kětíí ndihāapàntīnni diməu kóo munné, ²⁸ kédeite Yesu yààti kóò dàtīnné diyaabòri wūōri, ²⁹ kéduəke ipo kó dipii kóò òó, kóò pii nho nàtè youte kupààti kēnnínkú o ìikè koò daú ke tú: A kpeñnàa Sifube kóo kpààti!

³⁰ Ke suu o ìikè tinóntōūti ke puoti o yuu kuhāri. ³¹ Bè ò daá dii mōnni kédeè kédeite o yaabòri wūōri kéwēte kóò dàtīnné o yààti kénkōrinè ke bo baaké.

Bè baakémè Yesu

(Wénté Mariki 15:21-32 nè Duku 22:26-43 nè Isāā 19:17-27)

³² Bè yēnni dii mōnni dihei kéconè Siməu Sidēnni èi kóo niti kóò pīrīnè muwērímú kéduó nkòo tə Yesu dapāāti. ³³ Kè bèe tuəke dibòri mari kè bè di yu ke tú Kodikotaa dèè tu kuyukōū. ³⁴ Kè tihāapàntii ò duó mmenie mmèè kəōrenè mutie mùu kòu kuyonku, kè Yesu yááké kéyeté bá ò í nyà.

³⁵ Kè bèe ò baaké kudapāāti ìnkè kētāā tété kētotí o yààti, ³⁶ kédeè kénkari koò baa. ³⁷ Kéwāri tedabēetè ìnkè mùu kpéi nte kè bè ò baaké ke dā: Yie nwee tu Sifube kóo kpààti kédanne kudapāāti yómmè. ³⁸ Kè bèe baakénè benitikòube mabè bēdēbè kóo pēēnnè yie nho bakù yóu otəu kucānku.

³⁹ Kè bè mēpēnkù koò sāā nke bəkii yeyə ke tú: ⁴⁰ Fō nwèè sòò yī a bo pənte Kuyie ncīètè kéwēte kè tē maá yewe yētāāti miēke, deeté amāā! Kāa tu Kuyie mBire nde, cútēni kudapāāti ìnkè.

⁴¹ Kè ikuó niùbè kó bəkótibè nè ikuó wāābè nè dihei kó bəkótibè kè bè múnke nho daú ke tú: ⁴² A deeté betəbè a mē nyí na ke deeté amāā, kāa tu Isidayēeribe kóo kpààti nwe, cútēni kudapāāti ìnkè ke ti né na kéyie nha kpeti. ⁴³ A mē ndómè Kuyie nku, kè kù da dómu kù tū nda deeté ke yé a yēmme a tú ku Bire nde.

⁴⁴ Bè do baaké bèè nitikòubè kóò pēēnnè, kè bè múnke mme nhò sāā.

Yesu kumè

(Wénté Mariki 15:33-41 nè Duku 23:44-49 nè Isāā 19:28-30)

⁴⁵ Diyie cōmmú dii mōnni yeyə kè dēe biite ketenkè keməu, kēmbi ke yàa tuəkenè tēwebiētè mētāāti. ⁴⁶ Tēwebiētè mētāāti mōnni, kè Yesu kuó mmēdiè ke dā: Edoyii, Edoyii, damasabatannii! (Dèè tu Kuyie, Kuyie, dè dōmme kāa n yóu!) ⁴⁷ Bèè dè bo kè bēmabēe keè ke dā: Ó yu Edii nwe.

⁴⁸ Kè bē kóò məuu coké kéméúnni disōsūō menéyāā nkécós nkuhāri yómmè kéyoutoo Yesu koò bo yā. ⁴⁹ Kè bēmabè nnāá nke tú yóu kè ti yà kè Edii bo kətení kóò deeté.

⁵⁰ De mōnni kè Yesu wēte kékuó mmēdiè nkétōte.

⁵¹ Kuyàakù kùu do pi Kuyie ncīètè miēke ikuó nenti bo kùu fāā kè kùu kēté ku yuu nè ku fūānī, kè ketenkèe sántè kè yepèrèe puə. ⁵² Kè ifōtii pooté kè besūkùbè bèè do dó Kuyie nke ku kè bèe yānté, ⁵³ Yesu yānté dii mōnni kédeè kè bèè ta Sedisademmu kè benitibè péuu bē yā.

⁵⁴ Odommu kəbe kó kuhāapōnkù nè tihāapànti teti nè ti bè do baa Yesu fōti kè bèe yà ketenkè sántēmè nè dèè kó dimāā dōò kè kufōwāā mbè auté kè

be dò: Onitì yie mmènke tú Kuyie mBire nde. ⁵⁵ Ke sá mbenitipòbè mabè péu bèè ò neitinè Yesu ke pĩ nho tómmú ò bo dii mònni Kadidee kè bè còrmú medétimè ke wúónnì. ⁵⁶ Bèè kó bèmabè tu: Maari Makitadaa kou nè Maari Isaku nè Sosefu be yô nè Sebedee kó ibi yô.

Bè kũnnémè Yesu

(Wénté Mariki 15:42-47 nè Duku 23:50-56 nè Isāā 19:38-42)

⁵⁷ Kuyuoku mònni kè tikpàti yie mmòu tuakeni kòo yètiri tu Sosefu Adimatee eì kou, kòo tu Yesu kou. ⁵⁸ Kòo kote kémòò dinùu Pidati ke bo túóté Yesu, kè Pidatii duó nkè bèè wè nhò duó. ⁵⁹ Kè Sosefu túóté Yesu kòò pũ nkuyaàsààkù, ⁶⁰ kóò dáu wenwe Sosefu ò keú kùu fàti pànkù ke bie nditári kèpoo nkéité. ⁶¹ Kè Maari Makitadaa eì kou nè Maari tòu kè bè dè bo ke kari ke co kufàti.

Tihāpònti bàamè Yesu fàti

⁶² Kè dèe wenté bè 33 bénné dii yie teompùtè kó mudii kó kukūwentóo, kè ikuú niùbè kó bekótibè nè Fadisībe kè bèe kote Pidati cītè ke dò: ⁶³ Okóti, ti kpaá yému de kó siyáàbisì yie nsòò kpaá fòu ke náá ntì ke tú ò bo kú ke yánté diyie táánni yie. ⁶⁴ Duó nkè bè mbaa o fàti ke dà yewe yètāāti, o tancòumbè yàa bo sari mēè kpéi nkóò dèlte kēsouté ke dò: Ò yánté, kè dè dòò mēmmē de kó siyáàbisì bo pēētē siketisi.

⁶⁵ Kè Pidati dò: Dè wenni, ntenè tihāpònti, kotenè ké ti bānne kè ti mbaa kufàti mesàa ndi dó mēè boti.

⁶⁶ Kè bèe kote kèpoo nkufàti mesàa nképōnné kédeé kébanne tihāpònti.

28

Yesu yāntémè

(Wénté Mariki 16:1-10 nè Duku 24:1-12 nè Isāā 20:1-10)

¹ Kè Sifube kó teompùtè pēētē kè Maari Makitadaa kou nè Maari tòu kè bè nkari dimáási yie dikūnweñni Sifube kóò tōnketē yie ke bo siéké Yesu fàti. ² Kè bè nyóó daate kè ketenke sàntè mediè, kè Kuyie ntōnni cūtēni ke pòòtē ditári ke kari di ñnkè, ³ ke pīnti ke dò nfetaafē 33 mīité kè dè ndōmmē, kè di yààti pēi ke dōnnē tipàākònti. ⁴ Kè kufōwāa nhautē tihāpònti kè ti ñkpeuti ke duó ke dò nti ku. ⁵ Kè Kuyie ntōnni náké benitipòbè ke dò: Díndi bá nyīkù n yému ke dò ndi wanti Yesu nwe bè sòò baaké wè, ⁶ kēndōnnē ò sòò di nàkémè ke dò ò bo yánté, ò yāntému, ò í bo die, kōtēnni kēyà ò do duó dè, ⁷ kékote mecāā nkénáké o tancòumbè ke dò ò yāntému ke di niitēnē Kadidee di yóo ke nhò yà. N do mōke tinti ke bo di náké.

⁸ Kè bèe ite mecāā nkufàti borè nè kufōwāa, kè kuyēñnaatī diékù wētē ke bè bo. Kè bèe coké kénkari ke bo náké Yesu tancòumbè dèè dòò, ⁹ ké nyóó daate kēyà Yesu kòò kērinì be ñkè ké bè dōu nke dò: Di kpeñnà?

Kè bèe nínkóo o ñkè kóò dōu. ¹⁰ Kòò bè nàké ke dò: Kufōwāa mbá ndi bo, kōtēnē kénáké n tancòumbè kè bèe kote Kadidee bè yóo ke nni n yà.

Bè do yēmme tihāpònti báa náké Yesu yāntémè

¹¹ Kè benitipòbè ite kénkūnti, kè tihāpònti tii do baa kufàti kè ti kó timatī kote dihei mieke, kénáké ikuú niùbè kó bekótibè dèè dòò. ¹² Kè ikuú niùbè kó bekótibè nè dihei kó bekótibè kè bèe tí nkénáké kéduó ntihiāpònti idííti mediè, ¹³ ke dò: Di yī o tancòumbè bèe kōtēni ke sá ndi yè nke duó kè bè ò tūtóté. ¹⁴ Kè kùmandāā tì kèè ke dó ke di pī nti bo ò bàrmú kòò di yóu.

¹⁵ Kè tihããpòntii yie mbè yẽ mmù, kécɔuté idíítí kè de kó tináaàntii pité Sífube cuokè ke kpaá bo nè yíenní.

Yesu do tãmmè o tancsùmbè

(Wénté Mariki 16:14-18 nè Duku 24:36-49 nè Isãã 20:19-23 Yesu Tɔrè 1:6-8)

¹⁶ Kè Yesu tancsùmbè tɛpíítè nè omáà kɔte Kadidee kó ditãrì ñnkè, Yesu do yẽ mbè yóó mǎá dè. ¹⁷ Bè ò yà dii mǎnni kénínkóo o ñikè kóò dɔu, bá nè mɛmmɛ bɛmabè í nyie ke dò nYesu nwe. ¹⁸ Kè Yesu bè tǎónnè ké bè nǎké ke dò: Kuyie nni nduómmu muwɛrímú mumɔu kɛtenkè ñnkè nè kɛñnkè miɛke. ¹⁹ Kɔtenè kutenkù kumɔu, kéwǎá nyibotí imɔu miɛke n kó bɛtũmbè, ké m bè ãà bàtɛmmù Cice nè debire nè Muyaánsààmù bɛ yètìrì, ²⁰ ké bè nǎké kè bè ntũ n di duó nyii tié nyimɔu. N yó ndi bonɛmu yemòrè yemɔu kè kutenkù yàa deènè.

Mariki wàrimè tináànsààti Di mpátíri to tii náànti

Yesu tancóumbè tepítè nè bedébè kóò mǎu bè tu wè Mariki weè wàri di mpátíri. Ò do tú Sedisadεmmu εi kou nwe, kòò yǎ yètìrì tu Maari (Yesu Tǎrè 12:12). Bè í nàké o cice yie kpeti. Mariki kó dipátíri dii tu dipátíri dii kǎnì tináànsààti kó yepáte mieke.

Mariki kó dipátíri ò di wàri Odommu kǎbe kpéi nke, ke bè náà nKirisì tumè ti Yiè nKuyie nkóo tǎnti kù tǎnni wè kòò bo pǐ nKuyie nkó mutǎmmú, de kó dipátíri wàri ke náà nYesu pǐ mmùù tǎmmú mmu, Kuyie mpǎānǎānti náāmbè nàké mùù kpéi (Esaii 42:1-21, 49:1-7). Mariki né ðàke ìkú tii ìnkè ò wǎu dii mǎnni o pátíri tii tu: Tidièti Yesu dǎò tì, tii benkú ò tumè Kuyie mBire.

Di mpátíri náānti duó ke dǎmmè

1. Isāā-Batiisi náāmmè Kuyie nnáānti nè ò ānnémè Yesu bàtémǎmù (1:1-13)
2. Yesu otǎnti pǐ mmùù tǎmmú (1:14-13:37)
3. Yesu otǎnti yiemmmè Kuyie nkpeti ke yàa kúnè (14-15)
4. Yesu otǎnti yǎntémè ke na mukũ (16)

Isāā-Batiisi náāmmè Kuyie nnáānti

(Wénté Matie 3:1-12 nè Duku 3:1-18 nè Isāā 1:19-28)

¹ Kuyie mBire Yesu Kirisì kó Tináànsààti keténè, ² Kuyie ndo nàké tǎnti ku pǎānǎānti náāntò Esaii ke dǎ:

N yóó duónkomu n kóo tǎnti

wèè yóó niitè kǎtũntè a cε.

³ Weè pǐkù dikpǎā mieke ke tú:

Tũnténè ti Yiè nkó kuce,

séinnè o cε.

⁴ Tii dǎò Isāā-Batiisi bo dii mǎnni dikpǎā mieke ke náà nke tú: Duónnè kè bè di dǎò bàtémǎmù dǎè benkú ke tú di dǎmmu di yei, nkéceete, kè Kuyie nhūtè di yei ndi dǎò mè.

⁵ Kè Sudee kó kutempǐ nkǎbe bεmǎu nè Sedisadεmmu kǎbe bεmǎu kè bè nkǎròo o borè ke dáanko be yei nkè Isāā bè āā bàtémǎmù kukó Suditǎē mmieke.

⁶ Kè weè Isāā ndáátí diyaǎbòrì dii dùǎkénè yòyó kó ticitì ke bou fεnǎǎkǎnfè o ka, kòò kó mudii ntú ico nè ticiètì. ⁷ Kòò nnáá nke tú: Wèè n tũnni ò dεumu ke m pǎēté n yí tũǎke m bo sǐnnémè kǎūtè o neùtì. ⁸ Mí n di āā bàtémǎmù nè menie mme, kè wenwe bo ndi āā bàtémǎmù nè Muyaánsààmù.

Bè ānnémè Yesu bàtémǎmù nè dibǎò ò bennémè

(Wénté Matie 3:13-4:11, nè Duku 3:21-22, 4:1-13 nè Isāā 1:31-34)

⁹ Dε kó dimǎnni kè Yesu yènni Nansarèti, Kadidee kó kutempǐ, nke Isāā-Batiisii ò ānné bàtémǎmù kukó Suditǎē mieke. ¹⁰ Ò yètini dii mǎnni menie mmieke kè tiwetii kpeté kè Muyaánsààmù cùténì o ìnkè ke dǎnnè dikpetinǎnkperi. ¹¹ Kè bèè keè metammè mamè yènnimè kǎñkè ke tú: A tú m bire nde kè n da dǎ mεsǎā, ke da tá mēdiè.

¹² Dende bàmbà nkè Muyaánsààmùu tanné Yesu dikpáá miéke. ¹³ Kòò kè dò yewe sipísìnàà kè dibòò ò beú, kòò bo tikpasínti miéke kè Kuyie ntòrè pĩ nho tómmú.

Yesu yumè o tancóumbè kètìbè

(Wénté Matie 4:12-22 nè Duku 4:14-15, 5:1-11)

¹⁴ Bè kpetínnè dii mǎnni Isāā kè Yesu kǎte Kadidee kǎnnáá Tináaǎsààti Kuyie nkpeti ke tú: ¹⁵ Kuyie ndo náké dii mǎnni kpéí, dii tǔòke, kè kù tǎóté ke bo kǎnne ku kpààtiyuu, ceetenè di borime kǎyie nTináaǎsààti.

¹⁶ Diyiè mari kè Yesu mpéké Kadidee kó menie nnùù kǎyà Simǎo nè o nantè Āntidee kè bè buò mmuyǐnditímù menie, ke yé bè do tǔmè beyǐnwambè mbè. ¹⁷ Kè Yesu bè náké ke dǎ: N tǔnnenè kè n di dǎò benitiwambè.

¹⁸ Kè bè pǎnkee yóu be yǐnditirè kóò tǔnnè.

¹⁹ Kè Yesu yíé dǎtǎo kǎyà Sebedee kó ibí Isaku nè o nantè Isāā kè bè múnke bo be dabekù miéke ke dǎori be yǐnditirè. ²⁰ Kè Yesu bè yu kè bè pǎnkee yóu be cice Sebedee nè betǔmbè kudabekù miéke kóò tǔnnè.

Yesu bètimè dibòò onitì miéke

(Wénté Duku 4:31-37)

²¹ Teomǎpùtè yiè Yesu nè o tancóumbè kè bèe kǎte Kapennaummu, kè Yesu ta kutíntouku kǎnnáá mbenitibè Kuyie nnáaǎti. ²² Kè dǎe bè di mediè nnè ò bè náá mmèè botí, ke yé ò do í bè náámmè ikuá wǎàbè kǎme, ò do bè náánnè muwǎrimú mmu.

²³ Ke sǎ nhonití mǎu bo de miéke kè dibòò mari ò ta, kòò kuónko ke dǎ: ²⁴ Ti kpeti dòmmè Yesu Nansareti kou, a kǎtení ke bo ti kuǎmǎà? Ti yému ke dò nha tú Kuyie ntǎnní wè, wèè kpa meyei.

²⁵ Kè Yesu di péi nke dǎ: Cǐéké kǎyè onití yiè mmiéke!

²⁶ Kè dibòò kpekii de kóo niti kékuónko mediè nkǎyè. ²⁷ Kè dǎe di benitibè bemǎu, kè bè mbékú betǎbè ke tú: Ba nni mmu dié? Tináamǎpǎnti matí bénè! Ò mǎke muwǎrimú ke péinko yebǎkè kè yè dǎori ò yè mmù.

²⁸ Memme kòò yètirii pǎnkee feité Kadidee kó ketenkè miéke.

Yesu do miékǔnnemè bemuǎmbe péu

(Wénté Matie 8:14-17 nè Duku 4:38-41)

²⁹ Bè yǎnní dii mǎnni kutíntouku kè Yesu nkǎri Simǎo nè Āntidee be cǐètè kè Isaku nè Isāā kè bèe ò neiné, ³⁰ kǎnsǎ Simǎo pokù yǎ mǎ nkòò kǎnti tǎnni mediè kòò duó kè Yesu tuǎkoo kè bè pǎnkee ò náké o kpéí. ³¹ Kè Yesu kǎtoo ò duó dè, ke pĩ nho nùtè, kóò ínní, kòò miété kòò kǎntii bonke, kòò wǎá mmudií kè bè duó kè bèe di.

³² Diyiè ta dii mǎnni kè bè ntǎuo bemuǎmbe bemǎu nè yebǎkè ta bè. ³³ Dihei kǎbe bemǎu kè bè ntikoo ò bo tèè cǐètè miéke dibòri nùù. ³⁴ Kè Yesu miékǔnnè bemuǎmbe péu bèè do mǎ mmumǎmmú mubotí mubotí kǎbeti yebǎkè péu yèè do ta benitibè, ò í nyie nkè yè bo nnáá ke yé yè ò yémèmu.

Yesu do náantemè Kuyie náaǎti Kadidee kó mutentǎá

³⁵ Kukǔnwentóo kè dè kpaá bi mediè, kè Yesu íté kékenténè sicǐí kémbáá nKuyie. ³⁶ Simǎo nè o népobè kè bèe kǎte o wammú. ³⁷ Bè ò yà dii mǎnni kóò náké ke dǎ: Benitibè bemǎu da wǎámmu.

³⁸ Kè Yesu bè náké ke dǎ: Ti kǎtenè tipítii teti sihekésí miéke kè m bè náké Kuyie nnáaǎti, ke yé dǎe kpéí ntemè kè n kǎtení.

³⁹ Mèmmè kòò ñcenti Kadidee kó ketenke kemau ke náante Kuyie nnáaṅti titiíntouti mieke, ke beti yebakè yèè ta benitibè.

Yesu miékùnnemè dikànni

(Wénté Matie 8:1-4 nè Duku 5:12-16)

⁴⁰ Diyiè mari kè dikànni mari kateni Yesu borè kénínkóo o ìikè kóò bántè ke dò: Kàa dó a bo na ké m miékùnnè kè n wenke.

⁴¹ Kè mesémme pĩ nYesu kóo youte o nòutè kóò kàáké ke dò: N dómu, miété kéwenke.

⁴² Dende bàmbà kè tikònti deè kóo wenke. ⁴³ Kè Yesu pànkèe ò cau nweti weti ke dò: ⁴⁴ A báa yie nkénáké òmòu dèè dòò, kote kébenke a maa ikuó niùti, kédaò Mòyiisi daú nyii kuó, kè dèe benke benitibè bemau a miétémè.

⁴⁵ De kóò niti itóò dii mǎnni kénáantoo de kó tináaṅti kè ti pité tipiti timau, nè de kpéi mbá Yesu ténke í nna ke ta dihei mari, kémbo mekentímè kè tipiti timau kabe karòo o borè.

2

Yesu miékùnnemè kuhòukù

(Wénté Matie 9:1-8 nè Duku 5:17-26)

¹ Kè dè dò yewe mayè kè Yesu wète Kapennaummu, kè bèe keè ò bomè teciètè matè. ² Kè benitibèe tiiiko péu bá mefiè nténke í nkpaá nè ditowaàò, kè Yesu mbè nàa nKuyie nnáaṅti. ³ Kè benitibèe mabèe tukeni bènàa ke to kuhòukù. ⁴ Diñnni de mǎ mǎ kpéi bè í nna kè kù tùokenè Yesu borè, ke yóu kédeke kéduute timùmmùnti Yesu berínè dè, ke cūũnko be òukù nè ku dóu. ⁵ Kè Yesu nwúó mbè támè ke dò nhò bo kù miékùnnè, kénáké kuhòukù ke dò: M bire n da cǐmmu a yei.

⁶ Ke sǎ nyikuó wāàbè mabè dè kàri, kéntoti be yèmmè ke tú: ⁷ Dè dòmmè kòò niti yie ndaáti ke náa mmie mboti? Ò càari Kuyie nyètiri ndi, kè dè í tú Kuyie mmáa we mbo na kécǐé mmeyei? ⁸ Kè Yesu pànkèe banté bè totí ti be yèmmè, kè bè beke ke dò: Dè dòmmè ke di totí meyèmmè memme kó kuboti? ⁹ Ǫnde í yóu nè deterè? M bo yǐmè bè da cǐé nha yeinaa, kè m bo yǐmè íté kétúóté a dóu kékété? ¹⁰ N né dó kè di bantému ke dò nhOnitibire mǎke muwérímú ketenke ìnkè ke bo na kécǐé mmeyei. ¹¹ Ò me nyi kénáké kuhòukù ke dò: Íté kétúóté a dóu kékò, kè mii me nyè.

¹² Ò búi memme kè kù pànkèe íté kétúóté ku dóu kè benitibè bemau nkù wúó nkè kuu yè, kè dèe bè di bemau, kè bè ndéúkunko Kuyie nyètiri ke tú: Ti mu nyi ya die mboti nè ti bomè.

Yesu yumè odàmpòòcǎutiwè mǎu bè tu wè Defii

(Wénté Matie 9:9-13 nè Duku 5:27-32)

¹³ Kè Yesu wète káyè kǎmpké Kadidee kóo dàmeèrì nùu ke kunitisũkù ñkaròo o borè kòò bè tiè. ¹⁴ Ò pǎnké dii mǎnni kèyá Adifee kó debire Defii kòò kàri bèe cǎu dàmpòò be kóo biròò, kè Yesu ò yu ke dò: N tũnnè!

Kè Defii íté kóò tũnnè.

¹⁵ Yesu nè o tancóumbè kè bè ñkari Defii cǐètè ke yo, ke wéñnè bèe cǎu dàmpòò nè benitibè tabè bè do tú bè mufòmму yeimu yembè, ke yé benitibè do bè tũmmè péu. ¹⁶ Ikuó wāàbè Fadisiēbe kó fenafe kabe yà dii mǎnni kè Yesu wéñnè bèe cǎu dàmpòò nè benitibè tabè bè do tú bè mufòmму yeimu yembè ke yo, kébeke o tancóumbè ke dò: Dè dòmmè kòò wéñnè bèe cǎu dàmpòò nè mufòmму yeimu yembè ke yo?

¹⁷ Kè Yesu keè ké bè nàké ke dò: Dè í tú bèè kǎntì naati beè wanti otàntì, bemuǎmbe beè wanti otàntì. N yí kòtení ke wanti bèè yèmmè dò mbè wenni, n wanti bèè bantè bè mbe ke dò mbè tu benitiyeibe.

Menuboummè

(Wénté Matie 9:14-17 nè Duku 5:33-39)

¹⁸ Diyie mari kè Isāā-Batiisi kó betancòumbè nè Fadisiēbe kabe kè bè mbou dinuù, kè benitibè mabèe kote kébeke Yesu ke dò: Dè dòmmè kè Isāā-Batiisi tancòumbè nè Fadisiēbe kabe kè bè bou dinuù bá fǝ nkabe í bou. ¹⁹ Kè Yesu bè tēhné ke dò: Di yèmmè dò nhonitì tòu dii mǎnni o pokù o népobè bo na kébou dinuù kòo kpaá bè bonàà? Biti! Bè báa na kényou mudii ò bè bonè dii mǎnni. ²⁰ De kó yewe kpaanímu kè bè bo deite wèè tòu o pokù, kè de yiè tũðke bè bo bou dinuù.

Depànnè nè dekotírè kó tináaṇti

²¹ Bè ǝǝ í nyá nkuyaapànkù kukótíkù ìnkè, kàa mè dǝð kupànkù bo yǝǝ nkukótíkù kè dikētírì dǝke deuke. ²² Bè ǝǝ í ncǝǝ mēnaà mpàmmè tidǝuti kóti kàa mè dǝð tidǝuti bo pote, kè mēnaà ncake nè tidǝuti demou. Mēnaà mpàmmè dò nkéncǝǝ tidǝuti pànti nti.

Yesu wèè baké teompùtè

(Wénté Matie 12:1-8 nè Duku 6:1-5)

²³ Teompùtè matè yiè kè Yesu mpǝnké depaa mmarè mieke, kòo tancòumbè nkǝǝtè tidiiti. ²⁴ Kè Fadisiēbe ò nàké ke dò: Wénté a tancòumbè dǝðri dè, ba nkpeí nte kè bè dǝðri ikuó yete dè teompùtè yiè? ²⁵ Kè Yesu bè tēhné ke dò: Di í kàa ndikǝnni do pǝ nDafiti kòo dǝðmè wenwe nè o kǝbaa? ²⁶ Ò do tamè Kuyie ncǝǝtè, ikuó niùti diewè Abiataa kó dimǝnni, kétúóté pǝǝbè bè pǝ bè Kuyie, kè bèe cááké wenwe nè o kǝbe, òmǝu do í dò nkécááké bè kè dè í tú Kuyie nkuó niùbè mǝǝǝ?

²⁷ Kè Yesu bè nàké ke dò: Kuyie ndǝð teompùtè onitì kpéi nke, kù í dǝð onitì teompùtè kpéi. ²⁸ Onitibire bakénèmu teompùtè.

3

Yesu miekǝnnemè wèè bakù fǝǝ teompùtè yiè

(Wénté Matie 12:9-14 nè Duku 6:6-11)

¹ Diyie mari kè Yesu wēte kéta kutiintouku kòo niti mǝu dè bo kòo bakù fǝǝ. ² Bèè dǝ kéwátí Yesu, kè bè nhò wùò nke bo yà kè nsǝ ò bo miekǝnnè de kóo niti teompùtè yiè. ³ Kè Yesu nàké de kóo niti wèè bakù fǝǝ nke dò: Íté, kécómǝú diè mbenitibè cuokè! Kòo íté kécómǝú.

⁴ Kè Yesu bè beke ke dò: Ikuó yē nti dǝð mesǝǝnǝa kè meyei nteompùtè yiè? Ì yē nti deetè onitǝa kè tí ò kùò?

Kè bè ndò nyúóó. ⁵ Kè Yesu bè wénté wénté nè kemieke, kòo yèmmèe caàrè be to kpeǝnnimè, kòo nàké de kóo niti ke dò: Youte a bakù!

Kòo youte kè kù pǝnke mieté.

⁶ Kè Fadisiēbe yēnni kè pǝnkee tínnè Edoti kó fenafe kǝbe ke bo yà bè yóó yǝmè kékuo Yesu.

Yesu miekǝnnemè bemuǎmbe péu

(Wénté Matie 4:25, 12:15-16 nè Duku 6:17-19)

⁷ Yesu nè o tancòumbè kè bèe íté kékǝte Kadidee kóo dàmedèrì bíkè kè kunitisǝkù nhò tũ, bè do bonní Kadidee, nè Sudee ⁸ nè Sedisademmu nè Idumbee, nè yehékè yèè bo Suditē kó kukó nyǝǝ ndi nè yehékè yèè tǝkénè

Tiiri nè Sitṣṣ ye kɔbe. Kè bè ñkàrì Yesu borè ke yé bè do yomè ò dḍòrì dè.
⁹ Kè Yesu náké o tancṣùmbè ke dà bèè ò waanní kudabekù kè kù nhò tàkénè,
 benitibè yàà bo ò èütè mèè kpéí. ¹⁰ Ke yé ò do miékùnkómè benitibè kè deè
 nte kè bemuambè ndeiti ke bo ò kàáké. ¹¹ Kè yebòkè ta bè níí ò yà, kénínkóo
 o ñikè kékuónko ke dḍ: A tú Kuyie mBire nde. ¹² Kè Yesu bè cau weti weti ke
 dḍ yè báá náké ò tú wè.

Yesu tãátémè o tancṣùmbè tepíitè nè bèdébè

(Wénté Matie 10:1-4 nè Duku 6:12-16)

¹³ Kè Yesu deke ditàri ñnkè kényu ò dó kéyú bè, kè bè nkàròo o borè. ¹⁴ Kòo
 tãátè benitibè tepíitè nè bèdébè, kè bè bo nhò bonè, ¹⁵ kòò bè tũṣ nkè bè
 náante Kuyie nnáañti, kòò bè duṣ mmuwērímú be yó mbetìnèmu yebòkè.
¹⁶ Nte benitibè tepíitè nè bèdébè ò tãátè bè kó yeyètè: Simṣo kòo o yu ke
 dḍ Pieri, ¹⁷ nè Sebedee kó ibí, Isaku nè o nantè Isāā kè Yesu be yu ke dḍ:
 Boannèrikèesi (dèè tu fetapíèfè), ¹⁸ Ñntidee nè Fidipu nè Batidemii nè Matie
 nè Tomaa nè Adifee kó debire Isaku, Tadee Simṣo Sedoti kó fenafe kou, ¹⁹ nè
 Sudaasi Isikadiyoti wèè fité Yesu.

Yesu cīètè kɔbe do dṣmè kóó dèite

²⁰ Kè bèè konní tēcīètè kè ditīnni wēte kētíinní bá Yesu nè o tancṣùmbè í
 mpètè mēfiè nke bo di. ²¹ O cīètè kɔbe ti kèè dii mōnni kékōtení ke bo ò dèite
 ke yé bè do náámmè ke tú o yèmmè í naati.

Tēcīètè tēmáà kó mutotímú

(Wénté Matie 12:22-32 nè Duku 11:14-23, 12:10)

²² Kè ikuṣ wāābè bèè do yènni Sedisadēmmu kè bè ntú: Obòokpààti weè
 bo o mieke, nè weè kó muwērímú mmu ò bètīmè yebòkè.

²³ Kè Yesu bè yu ké bè ānté ke dḍ obòokpààti bo yīme kēwēte kēbeti
 obòokpààti? ²⁴ Kè dikpààtiyuu dimáà kɔbe toté ke kpa mbemáà de kó
 dikpààtiyuu bá nhā ke bo. ²⁵ Kè tēcīètè tēmáà me ntoté ke kpa ntēmáà de
 kó tēcīètè bá nhā ke bo. ²⁶ Kè nsà kè obòokpààti toté ke kpa nhomáà, kè
 meyatimè bo o cuokè o kpàti bá nhā ke bo, ti bo deè.

²⁷ Òmòu báá na kéta onitikperì cīètè kēheí o kpere, kè í keté koò bou, kòò
 me nhò bou ke deè de mōnni ò bo na kēheí o kpere demou o cīètè mieke.

²⁸ Timómmonti nti n di náámmè Kuyie mbo cīē mbenitibè be yei
 mmemou nè yesāāmbè bè kù sǎā nyè. ²⁹ Wèè me mbo sǎā Muyaánsāāmù
 Kuyie mbáà ò cīē, o yei bo mbo o ñnkè sǎā.

³⁰ Yesu do béi mmemme ke yé bè do túmè dibòò mari dii bo o mieke.

Yesu yṣ nè o neí bè do ò waámmè

(Wénté Matie 12:46-50 nè Duku 8:19-21)

³¹ Yesu yṣ nè o neí kè bèè tuakení kémbo ditowaa kētṣ nkè bè bo ò yùní.
³² Kòò nsṣ ditīnni kàri koò cēète, kè bèè ò nàké ke dḍ: A yṣ nè a neí bè bo
 ditowaa ke da yu. ³³ Kè Yesu bè tēñné ke dḍ: We ntú n yṣ ke òmbe tú n neí?

³⁴ Kòò deè kēwénté wénté bèè kàri koò cēète ke dḍ: Ntenè n yṣ nè n neí.
³⁵ Wèè dḍòrì Kuyie ndṣ dè weè tú n nantè nè n tǎū nè n yṣ.

4

Wèè yaù o diiti kó dináañhāntíri

(Wénté Matie 13:1-9 nè Duku 8:4-8)

¹ Kè Yesu wête kénnaá nKuyie nnáànti Kadidee kóo dàméèrì nùù, kè benitibèe tíínko o borè kénsù, kòo ta kénkari kudabekù dàméèrì mieke, kè diññni kàri dàméèrì nùù. ² Kè Yesu mbè tiè nyitié mpéu nè yenáaàhàntíyè mieke, kè mbè nàa nke tú: ³ Oniti mǎu wèè do yè ke bo yaá o diiti. ⁴ Ó yaù dii mǎnni kè medibii mmamèe do kuce nùù kè sinǎo kǎtení kè mè di. ⁵ Kè metēmèe do fekũũfè ñnkè mutáá nyí sũ dè kécārike káyènní, kè yé mutáá nyí sũmè dēborè. ⁶ Kè diyìè tǎnkè kè mè tǎo nke mèe kpeí kè yé icīē nyí namè kè bo fííkú. ⁷ Kè medibii ntēmèe do tipoti mieke kè tii iténí kè mè èũtè bá mè í nna képeité. ⁸ Kè medibii ntēmèe do kētenkè wenni dè káyènní kénkótírí kè kpeñní, kè mie mpeité mebii nsipísitǎati kè metēmèe peité medibii sipísikuà, kè metēmèe peité medibii ntekòutè (100).

⁹ Koò dèè kè dǎ: Wèè mǎke yeto kè bo keè, wèè keè!

Mùu te kè Yesu do náánnè yenáaàhàntíyè
(Wénté Matie 13:10-17 Duku 8:9-10)

¹⁰ Yesu ité dii mǎnni diññni borè, o tancòumbè nè betabè bèè ò bonè kè bèè o beke dè kó yenáaàhàntíyè tú mù. ¹¹ Kè Yesu bè tēñné kè dǎ: Kuyie ndi benkemu kó kpààtiyuu kó timǎmmanti tii sǎri, betabè bie m bè náánnè yenáaàhàntíyè nyè, ¹² kè bè bo nwúó nke báá yà, kényo kè báá banté, bè yàà bo ceete kè Kuyie mbè cīē mbè yèi.

Yesu wèrkùnnemè wèè yaù o diiti kó tináànti o tancòumbè
(Wénté Matie 13:18-23 nè Duku 8:11-15)

¹³ Kè Yesu yíe kè bè nàké kè dǎ: Kè di í banté dè kó dináaàhàntírí di né bo yīme kébanté yenáaàhàntíyè tēyè yemǎu. ¹⁴ Nte dè kó dináaàhàntírí tu mù: Wèè yaù medibii nweè tu wèè nàa Kuyie nnáànti. ¹⁵ Medibii mmèè do kuce nùù kè mè tu benitibè bè nàké bè Kuyie nnáànti, kè bè tì kèè, dēdē bǎmbà nkè dibǎo kǎtení kè tì dèite. ¹⁶ Medibii mmèè do fekũũfè ñnkè, mè tu benitibè mbè bèè ò keè Kuyie nnáànti kè pǎnke tì cǎutè nè kuyēñnaatí. ¹⁷ Bè me nyí nyóu kè tì bo fííkú bē mieke, bè í nwéèrì kè meyeñcaàrimè tǎakení dii mǎnni yoo bè bè fēũ bè nàa mmèè kpéi Kuyie nnáànti bè pǎnke bútínné Kuyie. ¹⁸ Medibii mmèè do tipoti mieke mè tu bèè kèè bēmbe Kuyie nnáànti. ¹⁹ Kè kutenkù kó iyēñtotí nè tikpàti kó muwammù kè dèe bè sǎutè nè dēterè dēterè kó medókùmmè kè dèe ta bē yēmmè mieke kéhēũtè Kuyie nnáànti bá tì í nna képeité. ²⁰ Medibii mmèè do kētenkè wenni dè, mè tu benitibè bèè ò keè bēmbe Kuyie nnáànti kè tì cǎutè kékǎte kéwǎa mbetabè, yie sipísitǎati, otòu sipísikuà, otòu tekòutè (100).

Fitirè nè tēbiètè dè kó tináànti
(Wénté Matie 5:15, 10:26 nè Duku 8:16-18)

²¹ Kè Yesu yíe kébéi nke dǎ: Bè ò ò í ncóu nfitirè kè dè tǎa ntecètè mieke yoo bèè dè ññné mutēi fũò, bè ò dè cǎnnè fēcũũfè nfē. ²² Kè yé dēmarè í bomè dèè sǎri kè í yóó feité. Dèè sǎri dè yóó yènnímu kuwenniku. ²³ Wèè mǎke yeto kè bo keè wèè keè!

²⁴ Kè Yesu yíe kébéi nke dǎ: Daatenè mesàa ndi yo tii náànti kpéi, bè bo di benné nè tēbietè di beú nè tē betabè, kédeè kè yíe dè ñnkè. ²⁵ Wèè mǎke bè yóó ò yíemu, kè wèè kpa bèè deitoo desámǎpǎrè ò mǎke dè.

Tidiboti kó tináànti

²⁶ Kè Yesu yíe kébéi nke dǎ: Kuyie nkpaàtiyuu dǎnnè oniti wèè buatí wènwè medibii nho paku mieke. ²⁷ Kòo yè nke duó yoo ò wúó, tidiiti nkótírí

nè timáà keyènkè nè kuyie mbá ò í yé ti kótírí mēè botí. ²⁸ Ketenkè kēè ð mpĩ mmutōmmú nè kemáà kē tidiiti kótírí kēketé kēānné difēnni kēdeé kē mebii nné ānné kēpíe. ²⁹ Tí bi dii mōnni kōo tì dēite kē yé mudidēi tūòkēmē.

Feyonfē kó dináānhāntírí

(Wénté Matie 13:31-32, 34 nè Duku 13:18-19)

³⁰ Kē Yesu yíe kēbéi nke dō: Tí bo donnēnē ba Kuyie nkpààtìyuu? Tí bo yí di dōnnē ba? ³¹ Tí bo yí di dōnnē feyonfē dōmmē mmē kē kēñnì. ³² Kē bē fē buotí fēe yēnni kékóté kēnaá mmutie diemù nè ibakē, kē sinōo yīē nyi ìnkē.

³³ Nē yenáānhāntíyē miēke nke péu ò do bē nāānnēmē Kuyie nnāānti, kē bē nāānnē bē bo na kēkēè mēè botí. ³⁴ Yesu do ð nāānnē yenáānhāntíyē nye sáà, kē bē né bo dii mōnni bēmaà borē nè o tancōumbē wēè tì mbē wénkūnnē timōu páíí.

Yesu cōrínēmē kuyaakù nè menie

(Wénté Matie 8:18, 23-27 nè Duku 8:22-25)

³⁵ Dē kó diyie dimáà kuyuoku mōnni, kē Yesu náké o tancōumbē kē dō: Tí sénté menie nyáà terì.

³⁶ Bē cíe ndi mōnni benitibē kēdeé, kē itēnē kudabekù Yesu do bo kùù miēke, kē tidabēetì teti ò ñeìnē. ³⁷ Kē kuyaakù kperikù makùu itēnì kénfuuti, kē menie ntaà kudabekù miēke kē mmó nke piēku. ³⁸ Kē Yesu yie yē nke duó kudabekù miēke kē ceké diyuceénni o yuu. Kōo tancōumbēè ò èntē kē dō: Okótì kē tì ku a kpeti í boà?

³⁹ Kē Yesu ité kēpéi nkuyaakù kē dō: Cómú! Kébéinnē menie nke dō: Yí só!

Dende bàmbà nkē kuyaakùu cómmú kē menie ndò béu. ⁴⁰ Kōo bē beke kē dō: Dē dōmmē kē kufōwáá ndi auté memmē? Dē dōmmē kē di í n tá?

⁴¹ Kē kufōwáá mbē auté kē bē mbékú betobē kē tú: Wenninwe yie, kuyaakù nè menie nkē dē yíè nhò yē mmù?

5

Yesu miēkūnnēmē onìti dibòò ta wē

(Wénté Matie 8:28-34 nè Duku 8:26-39)

¹ Yesu nè o tancōumbē kē bē sénté kētuòke Sedasaa kó ketenkè, ² kē Yesu ncutinì kudabekù, kōo niti mōu, dibòò marì ta wēè yēnni ifōti kékéténì o bíékē. ³ Dē kóo niti do ā ifōti miēke nke, bá bē tēnke í nno nkoò bou bá nè mēfīmme. ⁴ Kē yé bē do ò boumē kuce mēpéu mēfīmme, kē táú nho naàcēi timátì, kōo tōu mēfīmme kēbóké timátì. Òmōu tēnke í nna kē bo ò yàkūnnē. ⁵ Yemārē yemōu keyènkè nè kuyie kōò nhari ifōti miēke nè yetārē ìnkē kē wúótì kē bokù omáà yepèrē.

⁶ Ò yàni dii mōnni Yesu kécokóo kénínkú o ìkē, ⁷ kēkuónko mēdiē kē dō: Tí kpeti dōmmē mí nné fō, oĩnkēnkpààtì kó debire? N da báámmu nè Kuyie nyètìrì a bá nfēū.

⁸ Kē yé Yesu do di péimmē kē dō: Yē onìti yie mmieke fō ndibòò.

⁹ Kē Yesu beke dibòò kē dō: A yètìrì tú ba? Kē di dō: N yètìrì tu kusūkù, kē yé tì sūmē.

¹⁰ Kē yē mbáá nYesu kē tú: A báa ti denne diheì.

¹¹ Kē sō kufōnkēcēnku makù bo ditārì ìnkē kē diiti. ¹² Kē yēè bókēè bántē Yesu kē dō: Yóu kē tì kote kēta yefōnkē yie.

13 Kè Yesu dà: Yènnè, kè yèe yè de kóo nìti mieke kéta kufɔ̀nkècɛ̀nku, kè kùu coké kécúténí ditàri ìnkè kédíu menie mmieke, yè do bo mbo sikaupísídé (2000).

14 Bèè do cɛ̀mmù de kó yefɔ̀nkè kè bèe coké kéyèe de kó tináànti diheì mieke nè depaanko, kè benìtibèe íté ke bo kote káyà dèè dǎdǎ, ¹⁵ kétuakoo Yesu borè káyà oniti yebòkè kusùkù do ta wè kòò kàri ke ā tiyaàsàati, kòo yèmmè wenke, kè kufɔ̀waá mbè pī. ¹⁶ Bèè do dè bo ke yà dèè dǎdǎ, kè bèe bè nàké dè dǎdǎ oniti yebòkè ta wè, nè dèè dǎdǎ yefɔ̀nkè. ¹⁷ De mǎnni kè bèe bántè Yesu ke dà wèe yè be tenkè.

18 Yesu tati diì mǎnni kudabekù oniti yebòkè do ta wè kòò ò bántè ke dà ò bo nhò neínè. ¹⁹ Kè Yesu yete kóò nàké ke dà: Kò nha cìètè kénáké a kabè ti Yìè nda dǎdǎ dèè kó dimàà, nè ò da kuò mmèè boti mesémmè.

20 Kè wèe nìti kote kénnaantoo kutempè yehèkè tepíítè kòku kumòu mieke Yesu dǎdǎ dèè kó dimàà, kè dèe bè di bəmòu.

*Yesu còrnémè onitipòkù yǎnti ke fòukùnnè Saiduusi sapùmbire
(Wénté Matie 9:18-26 nè Duku 8:40-56)*

21 Kè Yesu sénté menie nyàà nè kudabekù kè kunitisùkùu tíínko o borè menie nnùù. ²² Kè kutiíntouku kóo kóti mǎu bè tu wè Saiduusi kòo tuakéní káyà Yesu kénínkóo o ìikè, ²³ kóò bántè nè o yèmmè mèmòu ke dà: N sapùmbire dèe mǎnnè mukùù, n da báámmu katení kénósò nha òu de ìnkè kè dèe miètè, kénfòù.

24 Kè Yesu ò neínè kè ditínni nhò urínè koò èù tipíiti timòu.

25 Kòo nitipòkù mǎu dè bo ke mǎ ntiyǎnti yebie ntepiítè nè yèdèe bá ti í commu. ²⁶ Kòò kàri bedòòtòribè péu borè ke fèùtè mediè, ke càke o díiti imòu bá dè í tǎukù, kè dè pètínke né yetíróo mediè. ²⁷ Kòo keè kè bè nàa nYesu kpéi kòo katoò ditínni mieke, ke kétóo Yesu fǎnkúò bíékè kékááké o yaàbòri. ²⁸ Nè o yèmmè mieke ke yé ke dò mbá kòo na ke kááké o yaàbòri ò bo miètè. ²⁹ Ò kááké mènime Yesu yaàbòri, kòo yǎnti pǎnnke cómmú, kòo banté o kǎnti mieke o mǎmmú dèemè. ³⁰ Kè Yesu banté muwérímú mamù yémè o mieke kéwèètè kébeke ditínni ke dà: We nkááké n yààti? ³¹ Kòo tancòumbèe ò ténne ke dà: A wúò nkè ditínni da èù miè mboti kàa bèkù wèe da káákáà?

32 Kè Yesu nwéi tipíiti timòu ke bo yà wèe ò kááké. ³³ De mǎnni kòo nitipòkù kǎnti au nè kufɔ̀waá nke yé ò yémè dèè dǎdǎ o kǎnti mieke, kòo tǎonko Yesu borè ke nínkóo o ìikè kóò nàké timómmanti. ³⁴ Kè Yesu né ò nàké ke dà: N kóo sapàà a tákumè da miékùnnemu, kote kè dè nnaati, kàa mǎmmúu deè.

35 Ò kpaá ke me nnáà nkè kutiíntouku kóo kóti kabèe tuakéní kóò nàké ke dà: A sapùmbire kumu a báá benné kénkóónnè okóti.

36 Kè Yesu mbúúti bè nàa ntì, kénáké Saiduusi ke dà: N tá máà, ke bá nyíèkù.

37 Yesu í nyie koò mǎu bo ò neínè kè dè í tú Pieri nè Isaku nè o nantè Isāā. ³⁸ Bè tǎakoo diì mǎnni kutiíntouku kóo kóti cìètè kè Yesu yà kunitisùkù kè kutoweku dáátí kè bè kuò nyekúdabùò. ³⁹ Kòo taroo ké bè beke ke dà: Ba nte kutoweku kuu? Di kuànnè ba? Debire í ku dè yè ke duómù.

40 Kè bè nhò daú kòo bè dènnè kényú debire cice nè de yǎ nè o tancòumbè bèe ò neínè kètanne debire duó dè, ⁴¹ kèpí ndesapùmbire nòutè ke dà: Taritakumi! (Dèè tu: Desapùmbire, íté kè mú me nyé!).

⁴² Dende bàmbà nkè desapùmbiree íté kécente. Dè do mọke yebie ntepiíte nè yèdèé ndi, kè dèe bè di mediè nkè kufɔwaá mbè auté. ⁴³ Kè Yesu bè nàké ke dò bè báá yie nkòò mọu ti keè, kédeè ke dò: Duónnè desapùmbire mudii kè dèe di.

6

Yesu eì kabe do í ò tá

(Wénté Matie 13:53-58 nè Duku 4:16-30)

¹ Kè Yesu íté deborè kénèinè o tancòumbè kè bèe kote dihei ò biikú di. ² Teompútè matè yie kè Yesu mbè tiè nkutiintouku mieke kè dèe bè di, kè bè nnáá nke tú: Ò yà de die nkó dimàà? We nhò duó nde kó mecii, ò yíme ke na ke dɔori tidièti ò mè ndòòri ti? ³ Dè í tú wenwe odabeesũtáà? Maari bire í dakaà? Isaku nè Sosesi, Sudi nè Simɔ be kóo kótàà? O tábè í bo die ti cuokàà?

Nè de kpéi bè í nhò tá. ⁴ Kè Yesu bè nàké ke dò: Benitibè bemau ɔ ndému Kuyie mpāānāānti náāntò, o eì kabe nè o cɛtè kabe beè ɔɔ í nhò dé.

⁵ Deborè Yesu í ndòò tidièti mati péu, kè dè í tú ò nòómmè o nɔu bemuɔmbe mabè ìnkè kè bèe miètè. ⁶ Kè dèe di Yesu mesàà mbè í ò tá mèe kpéi.

Yesu tōmmè o tancòumbè bèdébè débè

(Wénté Matie 9:35, 10:5-15 nè Duku 9:1-6)

⁷ De kó difɔnkúò kè Yesu ñcenti yehèkè yèè de tòké ke bè nàá nKuyie nnāānti, memme kòo yú o tancòumbè tepítè nè bèdébè ké mbè tũð mbèdébè débè, ké bè duó muwērímú kè bè bo mbeti yebòkè. ⁸ Di ñto di pàati mǎà, di bá ntò mudii yoo kudɔukú yoo idíí. ⁹ Kòo bè nàké ke dò: Ànnénè di neùti, di báá ànné yeyààbòrè yèdèé dèe.

¹⁰ Ke yíé ké bè nàké ke dò: Kè di tùòke dihei mari ke batè tèe cɛtè di nde mbo ke yàa íténè de kó dihei mieke. ¹¹ Kè dihei mari kabe í dó ke di cɔuté, bè me nyí dó ké di kèmmú di íté de kó dihei, kékpaátè di naàcètǎá nkè dèe benke ke dò mmeysi nkérini be yò ìnkè.

¹² Kè Yesu tancòumbèe kote kénnaante benitibè ke tú bèe ceete be borime. ¹³ Kè bè mbeti yebòkè péu yèè ta benitibè, ke wáari bemuɔmbe péu mekùò nkè bè mierí.

Edoti kùòmè Isāā-Batiisi

(Wénté Matie 14:1-12 nè Duku 9:7-9)

¹⁴ Kòo kpàati Edotii keè kè bè nàá nYesu kpéi, ke yé o yètiri do feitémè tipíiti timɔu kè bè ntú Isāā-Batiisi weè wète ke yǎnté, kè dèe te kòo mọke muwērímú ke dɔori tidièti.

¹⁵ Kè bèmabè ntú: Edii nwe Kuyie mpāānāānti náāntò dièwè.

Kè betòbè tu: Kuyie mpāānāānti náāntò mọu nwe kòo dònnè betòbè do dòmmè.

¹⁶ Edoti ti kèè dii mǎnni ke dò: N sòò kùò wèè Isāā weè wète ke yǎnté.

¹⁷ Ke yé de kóo Edoti weè do pīrmè Isāā kébóu, kékpetinnè. Edoti do fiète o nantè Fidipu pokù Edodiyati nwe képuoke. ¹⁸ Kè Isāā o nàké ke dò: Dè í wenni ke dò nhá puoke a nantè pokù. ¹⁹ Kè Edodiyati mieke peike Isāā kòo nwanti ke bo ò kùò, ò me nyí nna, ²⁰ ke yé Edoti do démè Isāā koò kǎnké, ke yé ke dò nhò tu oniti wèè dɔòri Kuyie ndó dè ke kpa meysi. Kè Isāā níi nnáá nkè dèe ò di kòo baà né ndó ké nhò kèmmú.

²¹ Kè diyie mari nè mbo Edodiyati yóó díinnè di kédòò ò mè ndómè. Kè Edotii ànnè o peitéyiè kó dibanni, kéyú benitidièbè o eì kabe nè behāāpòmbè

iwēī yembè, nè Kadidee ekè kó bekótibè. ²² Kè Edodiyati kóo sapàà nta bè kàri dè, kéhaa kè dèe narike Edoti nè ò yu bè, kòo kpààti Edotii béi nke dò: Osapàà m beke a dó dè, m bo dè nda duó.

²³ Bá kè n kpàti kó dikée ndi, m bo da duó. Mfi me nyē.

²⁴ Kòo sapàà nyè kèbeke o yó ke dò: M bo ò beke ba? Kòo ò nàké ke dò: Beke we Isāa-Batiisi yuu.

²⁵ Kòo sapàà nwēte mecāā nkéta okpààti kàri dè, kóo nàké ke dò: N dó á ānné bàmbà mmie Isāa yuu ndi dibuu mieke kè n duó.

²⁶ Kòo kpààti yèmmèe caārè, ò me nyi ndó kéyetè ke yé ò diemmè ke béi nho népobè iikè. ²⁷ Kòo kpààti pānke tō nkuhāāpōnkū kè kù nàké ke dò: Kòte dikpetintou kè n tōni Isāa-Batiisi yuu. ²⁸ Kè kuhāāpōnkū kòte kéféúté Isāa kéānné o yuu dibuu mieke kékotenní kè di duó nhosapàà nkòo di duó nho yó. ²⁹ Kè Isāa tancóumbèe tì kèè, kékòte kóò tùóté kékūnné.

Yesu dōmè tidietì kè pēēbè nè siyī sinūmmù kè dēe sūū

(Wénté Matie 14:13-21 nè Duku 9:10-17 nè Isāa 6:1-14)

³⁰ Kè Yesu tancóumbèe wētení kētíi mbemou Yesu borè kóò nàké bè dō dè kó dimāà nè bè nàké tii kó dimāà. ³¹ Kòo bè nàké ke dò: Ti iténè kékòte mekentímè kè dí om̀pè sām̀p̀. Ke yé benitibè do sūmè kè bie nkòrini kè betabè iiti bá bè í mpètè mēfiè nke bo di.

³² Kè bèe ta kudabekù ke bo kòte dibòri mari dii cié. ³³ Bè kéri dii mōnni kè tipítì timou kòbeè bè yà, kè bè banté, kécoké be naacèi, kè bè diènnè de biékè.

³⁴ Yesu cùténí dii mōnni kudabekù káyà ditīnni dieri kè mesémmèe ò pī nnè de kó benitibè, ke yé bè do dōmmè ipe ii kpa inyi ocēnti, kòo pānke mbè tiè Kuyie nnāānti péu. ³⁵ Diyie dèe dii mōnni kè Yesu tancóumbèe kōtení o borè kóò nàké ke dò: Ti bo dikpāa cuokè nke die nkè diyie die nke dèe. ³⁶ Cíe mbe kè bèe kòte depaa nkó sicēī nè sihekési sīi dè tōké kédonté kédì.

³⁷ Kè Yesu bè tēnné ke dò: Dīndi di mōmmōmbe duónè be kè bèe di. Kè bèe ò tēnné ke dò: A dó ti kòte kédonté pēēbè yewe sikousidè (200) tōmmú díití nyi kè bè duónáà?

³⁸ Kè Yesu bè beke ke dò: Di mōke pēēbè bède? Kōtenè káyà. Kè bèe kòte káyà betabè kēwētení kóò nàké ke dò: Ti mōke pēēbè bēnūmmù ndi nè siyī sidēsì.

³⁹ Kè Yesu dò: Kannenè benitibè timúsūūti īnkè yetīrè yetīrè. ⁴⁰ Kè bèe bè kanne bie ntekòutè kòutè, betabè sipísinūmmù nūmmù. ⁴¹ Kè Yesu túóté pēēbè bēnūmmù bembe nè siyī sidēsì sinsi kébóuté kēīnkè kēsāntè Kuyie, kédeè kè mbè wéú, ke duó nho tancóumbè, kè bè toti benitibè, kè bè totinè siyī sidēsì sinsi bemou. ⁴² Kè bèe cááké bemou kēnsānnè. ⁴³ Kè yepēēwétiyèe súo nképíe nyemómmùyákè tepítè nè yèdèè kè Yesu tancóumbèe tō nè siyī sīi súo. ⁴⁴ Bèe kó dimāà do cááké de kóò pēēbè bè do bo sikōupísinūmmù (5000) ndi.

Yesu do kérímè menie nyīnkè

(Wénté Matie 14:22-33 nè Isāa 6:16-21)

⁴⁵ De kó difōnkúò kè Yesu duó nkòo tancóumbèe ta kudabekù ke bo niitè kēséntè menie nyāà Betisaidaa biékè kè wenwe nkpaá ke cienko benitibè.

⁴⁶ Ò bè cíe ndi mōnni kédeè kédeke ditāri īnkè ke bo banté nKuyie. ⁴⁷ Dè biite dii mōnni ke sō nkudabekù kááké menie ncuokè kè Yesu kpaá diyáa o mää, ⁴⁸ kēbanté o tancóumbè māùnènmè kuyaakù ke yé kù do fuutinímè be

ìikè bíékè nke, kukūnwentóo mōnni kè Yesu nkéroo be bíékè ke ceñti menie nyĩnkè, ke ndó ke na mbè pēēté. ⁴⁹ Kè bēè ò yà kòò kēríní menie nyĩnkè kè be yemmè ndò ndibòò mari ndi, kè bēè kuónko mediè. ⁵⁰ Ke yé bè do ò yàmè kè kufōwaa mbè auté, kè Yesu bè nàké ke dò: Di bá nyĩèkù, kufōwaa mbáa di pĩ mínwe.

⁵¹ Kòo taroo be borè kudabekù mieke kè kuyaakūu cómmú, kè dēè di Yesu tancóumbè mediè ⁵² bá nè ò do me ndòòmè tidièti kè pēēbēè sūū kè be yemmè baa ñkpeñni. Bè í nna kébanté.

Bemuambe do káámmè Yesu yaabòrì ke mierí

(Wénté Matie 14:34-36)

⁵³ Bè sēnté dii mōnni menie nkétuoke Sennesareti kó ketenkè, kēpítinné be dabekù. ⁵⁴ Bè yēnni dii mōnni kudabekù kè benitibè banté Yesu, ⁵⁵ kēnkōrì tipílti timōu kēntōu bemuambe nè be dúò ke kōrínko o borè, kè bè kēè kòò bo dè bēè bè kōtenko. ⁵⁶ Bá kè Yesu kōte kùù píkù sihekesí yoo yehékè yoo depaa, benitibè ñtuo bemuambe ke dōunko yaárè kòò báa nke tú wēè yóu kè bēè kááké bá o yaabòrì fūū. Bēè kó dimàà ò kàà nkè bē mmierí.

7

Kuyie nkó ikuó nè benitibè kpēyi

(Wénté Matie 15:1-9)

¹ Fadisīēbe nè ikuó wāābè bēè iténí Sedisademmu kè bēè tíí nYesu borè, ² kēyà Yesu tancóumbè mabè yommè bá bē í nite ikuó yēmmè.

³ Ke yé ikuó wāābè nè Sifube tōbè bemōu bēè tū mbe yembè kó ikuó, bē do ã ñ ndi ke í nite ikuó yēmmè. ⁴ Bè do ã konní dikātiri kénite ikuó yēmmè mme ke né di, ke mōkenè ikuó tēi péu bē yóó nheirí mēè botí ibòòke nè yedó nè sikuamboó timáti kpesi.

⁵ Fadisīēbe nè ikuó wāābè kè bēè beke Yesu ke dò: Dè yīme kàa tancóumbè í tú nti yembè kó ikuó ke yo mbá bē í nite ikuó nyēmmè?

⁶ Kè Yesu bē tēñné ke dò: Meyēmmè mēdémè yembè, Kuyie mpāānāñti náañtò Esaii do naatimu ò wāū dii mōnni di kpéi nke tú:

Be nnitibè sántí Kuyie nnè be nò nye,
kè be yēmmè né kù dēténè.

⁷ Bè kù báa ndetetirè nde,

ke yé bē tūótémè benitibè dōú nyii kuó
ke tuonko betōbè,
ke dōnnè ñ tu Kuyie nkpeyi.

⁸ Kè Yesu nsókè ke bē nàa nke tú: Di bütinnému Kuyie nkó ikuó ke tū mbenitibè dōú nyi.

⁹ Kòo yíé kēbéi nke dò: Di mēnke bütinnému páíí Kuyie nkuó ke tū ndi mómamambe di kpēyi. ¹⁰ Mōyiisi bēimmu ke tú: A ndé a cice nè a yō, ke yíé mbè yē mmù. Kè wēè sàá nho cice yoo o yō bēè ò kùò. ¹¹ Kè dīndi tú: Kòo niti nàké o cice yoo o yō ke tú: N na n da pā dēè kó dimàà n de dúò nKuyie nku, dè dēèmu. ¹² Nè de kó ikuó mieke kè di bē pā kuce bá bē tēnke í teennè be cicebè nè be yōbè. ¹³ Nè de mieke ke kōù Kuyie nkó ikuó ke tuonko benitibè kpéi ditōbè, ke wēte ke dōarinè deterè deterè péu mè kó kubotí.

Dèè sñnkunko oniti

(Wénté Matie 15:10-20)

¹⁴ Kê Yesu yíe kényú ditĩnni ké di náké ke dò: Kénténè diməu məsàà nkékeè. ¹⁵ Dèmarè í bo onitì bo di dè kè dèe ta o miéke kóò sɪnkũnnɛ, dèè yìenì onitì nùù dèè ò sɪnkũnko. [¹⁶ Kê wèè mǎke yeto ke bo keè, wèè keè!]

¹⁷ Yesu ité dii mǎnni ditĩnni borè ke kò ntɛɕĩtè, kòo tancóumbèè ò beke de kó dináaǎhǎntĩri tu mù. ¹⁸ Kòo bè tɛĩné ke dò: Díndi múnke di í na ke bantáa? Di í yé ke dò nhonitì yo ndè kè dè taà o miéke dè báa na kóò sɪnkũnnàa? ¹⁹ Kê yé dè í taàmè o yèmmè miéke, dè taà o pouti nti ke kòri ke yìè.

(Yesu do dó ké bè nàké ke tú tidiiti timəu wennimu.) ²⁰ Kòo yíe kébéi nke dò: Dèè yìenì onitì nùù dèè ò sɪnkũnko. ²¹ Kê yé onitì yèmmè miéke nke meyèmmè yeime yènimè, mèè ò nte koò dǎò meyei, mèè tú: A bo ndəuti dautinèmmè benitidaabè yoo benitipòbè nè muyóò nè munitikòù. ²² A bo yóumè a pokù yoo a dǎu kényiè ke dounè betəbè, ke í diè ntikpàti, a bo ndərimè, a bo ciitémè otəù, nè mufòmму yeimu, nè mehèèmmè, a bo caàrèmmè otəù yètiri, a bo mməkemè tepòtè, deyèinkpɛɛ kó mudəðrimù. ²³ De kó meyei mməməu yìenì onitì yèmmè miéke nke koò sɪnkũnko.

*Onitipòkù wèè do kékũnnɛ omáa ke pétè meteèmmè
(Wénté Matie 15:21-28)*

²⁴ Kê Yesu ité dəborè kékote Tiiri kó diheì, tɛɕĩtè matè, bá ò í ndó òməu nyé o kpéi, ò me nyí nna ke bo səri. ²⁵ Dende bǎmbà nkòo nitipòkù məu dibòò mari ta wèè bire, kòo keè kè bè tu Yesu dè bo kòo pǎnkeɛ coké kékote Yesu borè ke nínkóo o iikè. ²⁶ De kóo nitipòkù do í tú Sifubɛ kó kubotì kou bè do ò pèitè Siirii nwe Fenisii kó diheì miéke. Kòo bǎntè Yesu ke dò wèè denne dibòò dii ta o sapùmbire. ²⁷ Kê Yesu ò nàké ke dò: Yóu kè ibí keté kédi kénsànnè, ke yé dè í wenni a bo túótémè ibí kó mudii kéduó nyiməbí. ²⁸ Kòo nitipòkù ò tɛĩné ke dò: Ɛɛ, n Yiè n yí yete, iməbí né ò ndéúmu ibí yo nkè dèè duò. ²⁹ Kê Yesu ò tɛĩné ke dò: Nè a béi ntii náaǎti kpéi, kò nkè dibòò yəmu a sapùmbire miéke.

³⁰ Kòo kò kénsó o bire duó béu de dóu ïnkè kè dibòò yè.

Yesu kèèkũnnemè tɛǎntè kè tɛ nno nke náa mmesàa

³¹ Kê Yesu ité Tiiri kényennè Sitǎǎ kɛpɛtè kutempɛ nyehɛkè tepítè kəku kətuəke Kadidee kó menie. ³² Kê bèè kotennì tɛǎntè matè Yesu borè, bá tɛ í nɔ nke náa məsàa, kè tɛè bǎntè Yesu ke dò wèè nós nno nɔu tɛ ïnkè kè tɛ miékũnnɛ. ³³ Kê Yesu né tɛ dɛtè kékenténè ditĩnni, kébaa o nómbe tɛ to miéke, kédeè kəsute o nómbiɛ kékááké tɛ nónɛnfɛ, ³⁴ kédeè kébóúté kèĩnkè, kéwei mediè nke dè: Efufataa! (Dèè tu yèe kpeté).

³⁵ Dende bǎmbà kè tɛè ɔntèe keè, kəna kénnáa mmesàa. ³⁶ Kê Yesu bè nàké ke dò bè báa yie nkòo məu tì kèè, kè bèè yete kénnáa, kòo bè nàké kè bè nàké, kè bè nɛĩkè ke náante tipílti timəu. ³⁷ Kê dèè di benitibè mediè mmóm̃mməmmə kè bè nnáa nke tú: Ó dǎðri deməu kè dè wennimu mediè, nhò kèèkũnko yewũð nyèè nónɛndiè ndəri kè yè na ke nàké məsàa.

8

*Yesu dǎðmè tidiɛtì kè benitibè sikəupísinaa di
(Wénté Matie 15:32-39)*

¹ Diyìè tɛri mari kè benitibè tó tíí nYesu borè kénsù bè í mməke bè bo di mù, ² kè Yesu yú o tancóumbè ké bè nàké ke dò: Məsém̃mè mèè mpĩrínè

benitibè bie! Diyiè tǎǎnni ndi yíe nkè bè m bonè bá bè í mǎke bè yo mmù.
³ Kè m bè cíe mbè bo duónè dikònni kuce ke yé bèmabè bonnìmé dǎdétirè.
⁴ Kòo tancòumbè è tǎnné ke dǎ: Ti bo pété de pǎǎbè dikpáa dii mmieke kè bèe di kénsànnè? ⁵ Kè Yesu bè beke ke dǎ: Di mǎke pǎǎbè bède? Kè bèe ò tǎnné ke dǎ: Pǎǎbè bèyiekè.

⁶ Kòo duó nkè difínni karoo ketenkè, kòo túóté pǎǎbè bèyiekè bèmbè késǎnte Kuyie, ké bè wǎri kédúo nho tancòumbè ke dǎ bèe totí benitibè, kè bèe bè totí. ⁷ Kè sǎ mbè tǎnè siyí sǎmpósi masi kè Yesu mǎo Kuyie nkó mesàa nkénáké o tancòumbè ke dǎ bèe sì totí. ⁸ Kè bèe di bèmǎu kénsànnè kè dè nsúo nke piéké yemómmùyáké yèyiekè kè bèe tǎ. ⁹ De kó benitibè do bo mbo sikǎupísìnàa (4000) ndi bèe di. Kè Yesu duó nkè bèe kò. ¹⁰ Yesu nè o tancòumbè kè bè pǎnke ta kudabekù kékote Dadimanutaa kó ketenkè.

Fadisíǎbe do díímè Yesu

(Wénté Matie 12:38-39, 16:1-4 Duku 11:16-29, 12:54-56)

¹¹ Kè Fadisíǎbe ndíi Yesu kékotení ké nhò nǎnné ke tú: Dǎo dǎmarè dǎe bo cúténí kǎnné, dǎe bo benke Kuyie nkuú dǎ tǎnnímè. ¹² Kè Yesu wei medíe nke dǎ: Ba nképí nte kè di mmònni kǎbe m békú ke tú n dǎo tidietí. Mómumu nwe n di náammè bè báa yà tidietí matí.

¹³ De kó difǎnkúò kè Yesu íté deborè kǎta kudabekù késénté menie nyáa terí.

Yesu tancòumbè do í banté ò dǎori tǎ dietí bonèní dǎ

(Wénté Matie 16:5-12 nè Duku 12:1)

¹⁴ Kè Yesu tancòumbè yé mbè bo ntǎmè pǎǎbè kǎnto pǎǎ omáa be dabekù mieke. ¹⁵ Kè Yesu bè nǎké ke dǎ: Daatenè Fadisíǎbe nè Edoti be kó mutie mùu muuti pǎǎ mu kpéi.

¹⁶ Kòo tancòumbè nnáa mbemáa ke tú: Ò náa mmie nti í tǎ mǎe kpéi nke pǎǎbè.

¹⁷ Kè Yesu banté be yèmmè ké bè nǎké ke dǎ: Dè dòmmè kè di totí di yèmmè pǎǎ ònné, di mu nyí bantáa? Di mu nyí yǎtáa? ¹⁸ Di to yé kpeínàa? Di me mmǎke inuò nke í wúónáa? Di me mmǎke yeto ke í yòà? ¹⁹ Di í kpáa ke yé n sòò wǎri pǎǎbè bènnùmmù kè benitibè sikǎupísìnùmmù (5000) cááké, kè bèe súo nkémpíéké nyemómmùyáké yédè kè di tǎa? Kè bèe ò tǎnné ke dǎ: Tǎpítè nè yédè. ²⁰ Kòo yí kǎbèi nke dǎ: Kè n wǎri pǎǎbè bèyiekè kè benitibè sikǎupísìnàa (4000) cááké kè dǎe súo nkémpíéké nyemómmùyáké yédè kè di tǎ? Kè bè dǎ: Yèyiekè. ²¹ Kè Yesu bè beke ke dǎ: Bá di mu nné í bantáa?

Yesu wéimmè kuyǎnnkù

²² Yesu nè o tancòumbè kè bèe tuǎke Betisaidaa, kè bèe ò tǎní kuyǎnnkù makù kóò banté ke dǎ wèe kù kǎáké ké kù miekùnnè. ²³ Kè Yesu dete kuyǎnnkù kéyènnè dihei mànkù, késute o nómbife tinóntǎtǎ kékááké ku nuò, kénóo nho nou ku ònné, ké kù beke ke dǎ: A yà dǎmaràa? ²⁴ Kè kuyǎnnkù wénté ke dǎ: N yà benitibè mbè kè bè dònnè detie nke centí.

²⁵ Kè Yesu yí kǎpi ku nuò, kù wǎnté dii mǎnni ké nsǎ nkù wúó mpáíi ke wúó ndemǎ. ²⁶ Kè Yesu ò nǎké ke dǎ: Kò nha cǎtǎa a né báa kété dihei mieke.

Benitibè yé nYesu tu wè

(Wénté Matie 16:13-20 nè Duku 9:18-21)

²⁷ Yesu nè o tancòumbè kè bè nkǎri Fidipu kóò Sesadee kó yehekè, kè Yesu be beke ke dǎ: Benitibè yèmmè dò n tú we? ²⁸ Kè bèe ò tǎnné ke dǎ:

Bèmabè yèmmè dò nha tú Isāā-Batiisi, kè betabè yèmmè dò nha tú Kuyie mpāānāānti náāntò dièwè Edii kè betabè kōmè dò nha tú Kuyie mpāānāānti náāmbè kóò mōu. ²⁹ Kè Yesu beke o tancòumbè ke dō: Dīndi yèmmè dò n tú we? Kè Pierii ò tēñné ke dō: A tú Kirisi nwe Kuyie ntāāté wè koò tōnní.

³⁰ Kè Yesu bè cau nke dō bè báa yie nkoò mōu ti kèè.

Yesu nàkémè ò yóó kúmè kényánté

(Wénté Matie 16:21-28 Duku 9:22-27)

³¹ De mōnni kékété kè mbè nāa nke tú: Onitibire dò nkéféütému mediè, kè Kuyie ncīētè kó bekótibè nè ikuó niùbè kó bekótibè nè ikuó wāābè kè bèè ò yete kóò kùò, diyìè tāānni yìè kòo yánté.

³² Kè Yesu nti mbè nāa mbá ò í sari, kè Pierii ò yu kékenténè kè nhò kpànnè. ³³ Kè Yesu wēēte kēwénté o tancòumbè kēpéi mPieri ke dō: Fūte m borè fī ndibōò, ke yé a yèmmè í tùmè Kuyie nkōmè, mè tú menitiyèmmè mme.

Ti bo ntū mmèè botí Yesu

(Wénté Matie 16:24-28 nè Duku 9:23-27)

³⁴ Kè Yesu yú o tancòumbè nè dītīnni kè bè nàké ke dō: Kòò mōu dō kè n tūnne wèè duò nhomāā kētò o dapāātí kè n tūnne. ³⁵ Ke yé wèè bo ndó kédēté o fōmmu ò bo mù fétinne, kè wèè yete o fōmmu n kpéi nè n náānti kpéi kòò mù pèté. ³⁶ Oniti bo cōnte ba kòò mōke kutenkù kuu nkperè demou kòò wēnni né feti? ³⁷ Oniti bo yietí ba kòò wēnni yenté! ³⁸ Ke yé ifei bo mbo wè nè n kpéi nè n náānti kpéi di mōnni kó benitibè bèè bütinné Kuyie nke dōori mēyēi mbe cuokè, mí nhOnitibire m múnke bo nhò mōkenè ifei m bo nwētini dii mōnni nè Kuyie nkó tikpeti ke nēinè Kuyie ntōrè.

9

¹ Kè Yesu yí kébéi nke dō: Mōmmuò nwe n di náāmmè dīndi bèè bo diè ndi kó bèmabè yó nkpaá ke fōumu kényà Kuyie nkpaātiyuu tūōkenimè nè muwērímú.

Yesu kōnti cèètémè

(Wénté Matie 17:1-13 nè Duku 9:28-36)

² Kè yewe yēkuòò pēēté kè Yesu túóté Pieri nè Isaku nè Isāā kè bèè deke ditāri diēri marì ñnkè bēmāā borè, kè Yesu kōnti ceete kè bè nhò wùó. ³ Kòò yàātii peike kēmmiēti mediè, oniti mōu báa na kédōò o yàāti kè tii peike me botí ketenkè kie nyīnkè. ⁴ Kè bèè yà Edii nè Mōyiisi kè bè kōtení ke náānnè Yesu. ⁵ Kè Pieri dō: Okóti, dè wennimu ke dō ntí mbo diè, ti bo dōò titouti titāāti, fī nkumāā, Edii kutekù, Mōyiisi kutekù.

⁶ Ke yé kufōwāā ndo bè autémè, kòò í nyé ò tu mù. ⁷ Kè diwētiri marì kōtení kè di dēè mbè dátinné, kè bèè keè metammè mamè di miēke kè mè tu: Yie nwèè tú m bire kè nh ò dō mediè, nyiēnnè o kpeti.

⁸ Dēnde bāmbā nkè Yesu tancòumbè nyóò daatení kémōntóo betabè, kényà Yesu maa, kè weè bè kpaánè.

⁹ Bè cūtení dii mōnni ditāri ñnkè kè Yesu bè cau nke dō: Di báa náké òmōu di yà dè, kè Onitibire yàa yánténè.

¹⁰ Kè bèè yie nho náānti ke né mbékú betabè ke tú: Ba ntú ke yánté? ¹¹ Kè Yesu tancòumbè ò beke ke dō: Ba nkpeí nte kè ikuó wāābè tu Edii wèè dò nkéketé kékōtení? ¹² Kè Yesu bè tēñné ke dō: Mōmmuò nwe Edii dōmmè kékété kékōtení kētūnte demou, ba nkpeí nné te kè tì wāri ke tú: Onitibire dò

nkéféúté mediè nkè bèè dè sènkèrì. ¹³ N né di náámmu ke tú Edii kòtènímu kè benitibè ò dòò bè dó mèè botí, kéndònnè tì wàrimè o kpéí.

Yesu tancòumbè do yĩkè mè bè bo betimè dibòò

(Wénté Matie 17:14-21 nè Duku 9:37-43)

¹⁴ Yesu nè Pieri nè Isaku nè Isàà bè tùòke dii mǎnni o tancòumbè tǎbè borè ke sǎ nditĩnni dieri bè muri kè bè diètìnè ikuó wǎǎbè. ¹⁵ Bè yǎní dii mǎnni Yesu kè dèè bè di kè bè ncokòo koò dóú. ¹⁶ Kè Yesu beke o tancòumbè ke dǎ: Nè be di diètì ònti ìnkè? ¹⁷ Kòo niti mǎúú béinnì diĩnni mieke ke dǎ: Okóti n kòtènni m bire nde a borè, dibòò mari dii dè ta ke dǎnnè de nǎndenfè. ¹⁸ Bá kùú píkú kè di dè pĩ ndii dè bǎ nkè tinóntǔpùùti nyiè de nùú kè dè cáà nde nii nkésǎtè. Kè m bǎntè a tancòumbè bá bè í na ke di bèti.

¹⁹ Kè Yesu bè nǎké ke dǎ: Itookperí yembè dǐndi! Mii yó nhǎ ke di bonàà? Mii yó nhǎ ke di tǎà? Kòtènni debire m borè. Kè bèè dè kòtènni.

²⁰ Dibòò yǎ dii mǎnni Yesu kékpekii debire, kè dèè do, kémbírímu kè tinóntǔpùùti yiè de nùú. ²¹ Kè Yesu beke debire cice ke dǎ: Nè òndaà ndi dè ò ketémè? Kòo dò nè de bíkémbénti. ²² Kuce mǎpéu kè dibòò dè buú mmuhǎá mmieke nè menie mmieke ke bo dè kùú. Kǎa bo na kédòò dèmarè a ti kuó mmesémme kè ti teennè. ²³ Kè Yesu dǎ: Ba nte kǎa tú kè m bo na! Kǎa n tǎ dè í yóú.

²⁴ Kè debire cice kuónko ke dǎ: N támu, a né n teennè kè n tákùmmè deuke.

²⁵ Kè Yesu yǎ diĩnni cokùnímè ke péi ndibòò ke dǎ: Fǎ ndibòò dii ònkùnnè debire: Yè debire ke ténke báá wǎtèni!

²⁶ Kè dibòò kuónko mediè nkékpekii debire kéyè, kè debire nduó ke dò ndè ku, nè de kpéí nkè bèmabè ntú dè kúmu. ²⁷ Kè Yesu né pĩ nde nùtè kéyíinni kè dèè cómmú.

²⁸ Yesu kò ndii mǎnni tǎcǐtè bèmǎà borè kòo tancòumbè ò beke ke dǎ: Dè dòmmè kè tinti í na ke dènnè de kó dibòò? ²⁹ Kè Yesu bè tǎnnè ke dǎ: Mubáámmu muú mǎà bo na kédènnè dibòò dii mbotí.

Yesu do náámmè o kũũ nképí kuce mǎdérímè

(Wénté Matie 17:22-23 nè Duku 9:43-45)

³⁰ Kè bèè ítè deborè kémpǎnké Kadidee kó ketenkè bá Yesu í ndó bè nyé o kpéí. ³¹ Ò do dó kémmǎke mǎfiè mme kǎtié nho tancòumbè, ò do bè náà mbè yóó pĩ mǎmmè wenwe Onitibire kédúó mbenitibè kè bèè ò kùú, kòo yǎntè diyìè tǎǎnni yiè.

³² Bá bè í mbantè de kó tinǎǎnti tu mù, bè mǎ nyí ndǎátí ke bo ò beke tǐmatì.

Yesu tancòumbè do diètímè ké bo yǎ wèè bè baké

(Wénté Matie 18:1-5 nè Duku 9:46-48)

³³ Bè tùòke dii mǎnni Kapennaummu kémbò tǎcǐtè mieke kè Yesu bè beke ke dǎ: Di do diètì ba nképí nkuce?

³⁴ Kè bè ndò nyúóó, ke yé bè do diètímè ke bo yǎ be mieke wèè bè baké wǎnnè. ³⁵ Kè Yesu karoó kéyú o tancòumbè tǎpítè nè bèdébè ké bè nǎké ke dǎ: Di mieke kè wèè dó kémbaké betǎbè ò ntú osǎmpǎú kǎntú betǎbè kóo tǎnti.

³⁶ Kédèè kédètení debire kécónnè be cuokè kè dè ǎrí ke dǎ: ³⁷ Kè wèè cǎuté o cǐtè debire sǎmpǎrè dèè mǎnnè die n kpéí, mí nwe ò cǎutémmè, kè wèè n cǎuté ò í cǎuté mii mǎà, ò cǎuténnèmu wèè n tǎnni.

Yesu kpannèmè o tancòumbè bè yete mèè kpéí nwèè bèti yebǎkè nè Yesu yètirì
(Wénté Duku 9:49-50)

³⁸ Kè Isāā náké Yesu ke dà: Okóti, ti yà òmòu nwe kòo bèti yebòkè nè a yètiri kè ti ò bàa ke yé ò í ti neínèmè. ³⁹ Kè Yesu bè tènné ke dà di na bá nyete ke yé òmòu í yóo na kédàò tidieti nè n yètiri, dende bàmbà nkéwè ke n sáá. ⁴⁰ Kè yé wèè í yete ti kpèti, ò ti wènnémèmu. ⁴¹ Wèè bo di yènté mənébúo nkè dí yà di tú mèè kpéi n kòbe, n di náá mómmuò nwe de yiè mbáá mónté de kó ticuuti.

*Wèè bo bo nhotòu meyi mmieke
(Wénté Matie 18:6-9 nè Duku 17:1-2)*

⁴² Kòò mòu bo mbesámipóbè bie bèè n tá be kòò mòu meyi mmieke, de yiè kè bè ò dùú nditári dièri kédootóo dāmèèri mieke de ntũ. ⁴³ Kàa nòutè teè yó nte kàa dòò meyi, nkéétè te, a bo mmakemè mufòmму sáá nè kubakù kumáá, dè tũnè a bo mmakemè debaà ndédère ke né ta muháá mmùu í kò mmu mieke. [⁴⁴ Mu mieke yebiè yèè cáá ntikònti yè í kò, de kó muháá me nyí kò.] ⁴⁵ Kàa naàcètè teè yó nte kàa dòò meyi nkéétè te, a bo mmakemè mufòmму mùu bo sáá ke kpa tenaàcètè, dè tũnè a bo mmakemè sinaàcèi sidé ke né ta muháá mmùu í kò mu mieke. [⁴⁶ Mu mieke yebiè yèè cáá ntikònti yè í kò, de kó muháá mme nyí kò.] ⁴⁷ Kàa nònfé fèè yó nte kàa dòò meyi nkpéétè fè, a bo tamè Kuyie nkpààtiyuu mieke nè kunənfīkù, dè tũnè a bo mmakemè inuò nyidè ke né ta mmuháá mmùu í kò mmu mieke. ⁴⁸ Mu mieke yebiè yèè cáá ntikònti yè í kò, de kó muháá mme nyí kò.

⁴⁹ Bè yóo yááké benitibè bemòu nè muháá mmu.

⁵⁰ Mukókúú ntú demarè sàarè nde, kè mù né fétinne mu naati di bo mù náríkūnne ba? Di fòmму mmòke mukókúú nkó kunaati kè di nnaatinè ditòbè.

10

*Onitì nè o pokù be kó muyatimù
(Wénté Matie 19:1-12 nè Duku 16:18)*

¹ Kè Yesu íté deborè kékote Sudee kó ketenkè mánku, késénté Suditēē kó kukó, kè benitibè tó tíńko o borè kòo mbè náa nKuyie nnáahti ò ɔ mbè náa mmèè botí.

² Kè Fadisīēbe ndó kóò yááké kékotení o borè, kóò beke ke dà: Ikuó yie nhoniti bo betimè o pokàà? ³ Kè Yesu bè tènné ke dà: Məyiisi kó ikuó yé nti ndəori ba? ⁴ Kè bè dà: Məyiisi kó ikuó yé nkòo niti dó kébeti o pokù wèè wāri muyatimù kó dipátiri kóò duó nkóò bèti. ⁵ Kè Yesu bè náké ke dà: Di kó itookperí kpéi nte kè Məyiisi di duó nde kó ikuó. ⁶ Meketimè mənni dè do í me ndò, Kuyie ndo dòò onitì nè o pokù nwe. ⁷ Dè kpéi nte kòo nitidùu bo yóu o cice nè o yā ketaunnè o pokù. ⁸ Kè bèè naá nhoniti omáá, de mənni bè ténke í bo bédébè, bè naá nhoniti omáá ndi. ⁹ Onitì tũ mbáá yate Kuyie ntàu ndè.

¹⁰ Bè kò ndii mənni tecīētè kè Yesu tancóumbèe wēte kóò beke de kó tináahti tu mù. ¹¹ Kè Yesu bè náké ke dà: Kòo niti yete o pokù ke tuóté otəu ò yūukumu ke yeténè oketiwè. ¹² Kòo nitipòkù wèè me nyete o dəu ke cānté otəu o tú wèè bütinnè wənwe o dəu ke dəuti dəutinè benitidaabè.

*Kuyie nkpàti bo bèè dònne ibí be kpéi nke
(Wénté Matie 19:13-15 nè Duku 18:15-17)*

¹³ Kè benitibè ketenní ibí sámpól Yesu borè kòo bo ì kàáké, kòo tancóumbè mbè kpànnè. ¹⁴ Yesu de yà dīl mənni kè dèè ò yonke kòo bè náké ke dà:

Younè kè ibí nkəríní m borè di bá nyì bètì, kè yé Kuyie nkpaàtiyuu bomè bèè ì dònne bε kpéí nke. ¹⁵ Timómmani nti n di náammè. Kè wèè í yie nKuyie nkpaàtiyuu nè debire kó meyemmè, ò báá na kéta di mieke.

¹⁶ Ò yí memme ké ì ərí ké ì nós nho nou ké ì pā mesàà.

Yesu nè tikpàti yìè

(Wénté Matie 19:16-30 nè Duku 18:18-30)

¹⁷ Yesu iti diì mōnni kòo niti mōu cokéni kéninkóo o ìikè kóò beke ke dō: Okóti sààwè n dō nkédò ba képété mufōmmu mùu bo sáà? ¹⁸ Kè Yesu ò nàké ke dō: Ba nképí nte kàa n tú osààwè, òmòu í wenni kè dè í tú Kuyie mmáà. ¹⁹ A yému Kuyie ntannò yèè tú: A báa kuò oniti, a báa duónè wèè í tú a pokù yoo wèè í tú a dōu, a báa yúúkú, a báa caàrè otòu kó diyètiri, a báa ciitè otòu, ndé a cice nè a yō. ²⁰ Kè de kóo niti tēnné Yesu ke dō: Okóti n dōmmu dende kó dimàa nè m bíkēmbénti mieke. ²¹ Kè Yesu ò wènté ké nhò dō, kóò nàké ke dō: Demarè maa dèè kpaá ke da dōnni, kote kéfité a mōke dè, kēpāmmú idíiti bεcīribè, de mōnni a bo pété kēīnkè kó tikpàti ké né kōtení ké n tūnne.

²² Odapàa wenwe kèè diì mōnni de kó tináanti kòo ìikè soute, kòo íténe meyencaarimè ke yé ò do mōkemè tikpàti mediè.

²³ Kè Yesu wénté wénté o tancòumbè ke dō: Dè yòunèmu bèè mōke tikpàti bè bo tamè Kuyie nkpaàtiyuu mieke.

²⁴ Kè dèe di o tancòumbè de kó tináanti kpéí, nkè Yesu yíé ké bè nàké ke dō: M bí dè yóumu a bo tamè Kuyie nkpaàtiyuu mieke. ²⁵ Dè bo nyòunè tikpàti yìè mbo tamè Kuyie nkpaàtiyuu kēpēēté yòyó bo tamè feyárfife fiè.

²⁶ Kè dèe dake di o tancòumbè de kó tináanti īnkè kè bè mbékú bεtəbè ke tú: Kè dè dō mmemmè we mbo na kēcooté?

²⁷ Kè Yesu mbè wùò nké bè nàké ke dō: Dè yòunè benitibè mbe, dè í yòunè Kuyie.

²⁸ Kè Pierii náké Yesu ke dō: Ti yóumu demou ke da tūnne. ²⁹ Kè Yesu ò tēnné ke dō: Mómumu nwe n di náammè òmòu í yóu o cētè, yoo o neí, yoo o tábè, yoo o cice, yoo o bí, yoo o paku n kpéí nè Kuyie nnáanti kpéí, ³⁰ kè í mpété ticuuti kè dèe nós nkuce tekòutè (100) meborime mie mmieke: Sicéí, nè o neí, nè o tábè, nè o yōbè, nè o bí, nè depaa nnè mēfēūtīmè. Ke né mmōke mufōmmu mùu bo sáà meborime mēè kpaaní me mieke. ³¹ Besūkùbè bèè tu beketibè di mōnni bè bo naá mbesombe, kè besūkùbè bèè tu besombe di mōnni kè bēe naá mbeketibè.

Yesu do kərimè Sedisademmu kuce mesomme

(Wénté Matie 20:17-19 nè Duku 18:31-34)

³² Yesu nè o tancòumbè kè bè nkéí ke kəri Sedisademmu kòo tancòumbè kōmbuàti duò kè kufōwáa mbo bèè bè tū. Kè Yesu tó yú o tancòumbè ké mbè naá tìi yóó ò tūòkení, ke tú: ³³ Ti mē nkòri kù Sedisademmu, bè bo pī nhOnitibire, kéduò nyikuò niùbè kó bekótibè nè ikuò wāābè kè bè dō ò dō nkékuomu kóò duò mbèè í tú Sifube. ³⁴ Kè bè nhò daú kóò sūu tinóntūti, kóò puotí yedá, kóò kùò, yewe yētāati kó difōnkúò kòo yāntè.

Sebedee kó ibí do dāmè kēntú beketibè

(Wénté Matie 20:20-28 nè Duku 22:25-27)

³⁵ Kè Sebedee kó ibí Isaku nè Isāā kōtení Yesu borè kóò nàké ke dō: Okóti ti dō a ti dōmmu ti yóó me nda beké tì. ³⁶ Kè Yesu bè beke ke dō: Di dō n di dōò ba? ³⁷ Kè bèè ò tēnné ke dō: A bo mbo diì mōnni a kpàti dieti mieke, a yóu kè ti nkari yie nha bakù youú, otòu kucānku. ³⁸ Kè Yesu bè nàké ke dō:

Di í yé di m békú tì di bo na káyà n yóó yà fèè bòòfàà? Di bo na kè bè di ànné be yóó nh ànné wèè bàtémàà? Kè bè dā: Εε, ti bo na. ³⁹ Kè Yesu bè tēñné ke dā: Mómмуo ndi yóó namu káyà n yóó yà fèè bòòfē. Kè bè di ànné bè yó nh ànné wèè bàtémму. ⁴⁰ Dè né í tú mui yóó tātāte bèè yó mbo m bakú youú nè kucānku, de kó yekārē Kuyie nyē dāò bèè kpéi mbēè yē te.

⁴¹ Yesu tancòumbè sāmbe tepítē tì kèè dii mōnni kè be miēke peike Isaku nè Isāā. ⁴² Kè Yesu bè yu bēmou kē bè nākē ke dā: Di yēmu ke dō mbēè tu bekpāatibē yebotē miēke bè yē fēūnkōmē, bèè tu bekperibē ye miēke kè bè yē diinko mēsēmmē. ⁴³ Di kperē í dō nkēndō mēmmē, wèè dō kēndēu di miēke wē ntú di kóo tānti. ⁴⁴ Kè wèè dō kēntú oketiwē di miēke wē ntú dimou kó kudaakū. ⁴⁵ Ke yē Onitibire í kōtenimē ke bè bo mpí de tōmmú, dē kōtení ke bo pī mmutōmmú mmu benitibē kpéi nkēduo nde fōmmu kēdenne kusūku meyei nkó tidaati miēke.

Yesu wéimmē kuyūñkū Baatimbee

(Wénté Matie 20:29-34 nè Duku 18:35-43)

⁴⁶ Kè bèè tuōke Sedikoo Yesu nè o tancòumbè bè yèti dii mōnni de kó diheì kè kunitisūku péu bè tū, kè kuyūñkū makū bè tu kū Baatimbee, Timbee kó debire kè kū kārì kuce nùu ke mósú. ⁴⁷ Kū kèè dii mōnni kè bè tú Yesu Nansareti kou weē pēnké kè kūu pīēké ke dā: Dafiti kó debire, Yesu n kuó mmesēmmē.

⁴⁸ Kè benitibē nkū kpānnē ke tú kūu cīéké kè kū né dōke pīēké ke dā: Dafiti kó debire á n kuó mmesēmmē! ⁴⁹ Kè Yesu cómmōo kēbéi nke dā: Yúnní we!

Kè bèè kū yu ke dā: Ó da yumu, ité nè tikōnyauti.

⁵⁰ Kè kuyūñkūu iténí kédootóo ku yaàbòrì kēitóo mēcāā nkékétóo Yesu bíéké. ⁵¹ Kè Yesu kū beke ke dā: A dō n da dāò ba? Kè kuyūñkūu ò nākē ke dā: N dō kēwéntēmu. ⁵² Kè Yesu kū nākē ke dā: A tá mēè kpéi nke dō m bo na ke da miēkūnne, ité! Kāa miētēmu.

Kè kū pānke wénté kēneinē Yesu.

11

Yesu tatimē Sedisademmu ke deke disāmmarimbii

(Wénté Matie 21:1-11 nè Duku 19:28-40 nè Isāā 12:12-19)

¹ Bè tōōnnēnko dii mōnni Sedisademmu kēmbērínē Betifasee nè Betannii Odifē tārì také, kè Yesu tō nho tancòumbè bēdēbē ke dā: ² Kōtenē diheì dii bo di iikē, di bo mbo tuōkoo káyà disāmmarimbii, òmōu mu nyí dēke di kē di pītí, kè dí di pītē kēkōtenēní. ³ Kòò mōu di beke ke yí: Dē dōmmē kē di di pītírí? Dí ò nākē ke dā: Tí Yiē nweē di dō. Dēnde bām̀bà nhò bo di yóu kē dí di tuóténí.

⁴ Kè bèè kōte kē mēnke nsó disāmmarimbii marì pītí tēcītē matē kó ditowaà kuce nùu, kè bè ndi pītírí. ⁵ Bèè dē bo kè be kó bēmabēè bè beke ke dā: Di dāòri ba? Dē dōmmē kē di pītírí de kó disāmmarimbii? ⁶ Kè bèè bè tēñné Yesu dō bè nākē tì, kè bèè yóu kè bèè di tuótē, ⁷ kē di kōtēnní Yesu borē kénós mbe yààti di ìnkē kē Yesu deke. ⁸ Kè besūkùbē mpiēnko kuce mesàà nkē betobē piiti be yààti ku ìnkē. ⁹ Bèè nì Yesu iikē nè bèè ò tū nkē bè mpiēkù ke tú: Kuyie nyètìrì ndēu! Mesàà nní mbonē fō nwèè kēríní nè tì Yiē nkó diyètìrì. ¹⁰ Kuyie ndéúkūnne dikpāatiyuu dii kēríní tì yààrì Dafiti kperì, Kuyie nyètìrì ndēu kēñkē!

¹¹ Kê Yesu tuòke Sedisademmu kéta Kuyie ncîètè ke wénní demou, ò dèè dii mǎnni ke sǎ ndiyiè dèè, kòo kote Betannii nè o tancóumbè tɛpíítè nè bèédébè.

Yesu béinnèmè mutie bè tu mù fikie

(Wénté Matie 21:18-19)

¹² Kê dèè wenté kè bè nyetini Betannii kè dikǎnni pǐ nYesu. ¹³ Kòo yà mutie bè tu mù fikie medétimè kè mù ã tifāàti kòo katoò ke bo yà yebe bo mbo, ò tǎnko dii mǎnni, káyà tifāàti mǎà, ke yé dè do í tǔmè de kó detie mpeí dii mǎnni. ¹⁴ Kê Yesu béinnè de kó mutie ke dò: Òmou ténke báá cááké a bɛ nè a bo mbomè.

Kòo tancóumbè ke ò béimmè.

Yesu bètimè bɛpotambè Kuyie ncîètè

(Wénté Matie 21:12-17 nè Duku 19:45-48 nè Isāā 2:13-22)

¹⁵ Bè tǔòke dii mǎnni Sedisademmu kè Yesu ta Kuyie ncîètè kɛmbeti bɛfítibè nè bɛdombɛ, kébuó mbédíticeetibè kóò tábùribè nè bèè fiiti sínǎnkpeé bɛ kǎrè. ¹⁶ Ò í nyie nkòò mǎu mpǎnkùnè tipotanti Kuyie ncîètè borè, ¹⁷ kédeè ké mbè tiè nke tú: Ti wǎrimu ke tú: Bè bo nyu n cîètè ke tú mubáammu kpete yebotè yemou yó mbáá ndè kè dǐndi né tɛ dǎò bɛyóóbè kó disàri.

¹⁸ Kuyie nkuó niùbè kó bekótibè nè ikuó wǎābè tì kèè dii mǎnni kɛnwanti bè bo yǐmè kǎpǐ nYesu kékuó, ke né nhò dé ke yé benitibè bemou do pɛnsirimè o náànti. ¹⁹ Dè yuoté dii mǎnni Yesu nè o tancóumbè kè bèè yè dihei.

A bo mbáámmè Kuyie nke tá

(Wénté Matie 21:20-22)

²⁰ Kê dèè wenté kè bè mpǎnké káyà muu tie kè mù kpeí nè mu cǐenko. ²¹ Kê Pierii denteni dèè wee dǎò kénáké Yesu ke dò: Okóti wénté mutie a wee béinnè mù ke kpeí.

²² Kê Yesu bè tǎnné ke dò: Ntǎnè Kuyie, n di náá ntimómmǎnti nti ²³ kòò mǎu nǎké di ntári ke yǐ: Ítè a mɛ mbo dè kédo dǎmɛèrì miɛke bá ke í yǐkù, ke tá ke dò nhò bɛi nti bo dǎò, tì bo dǎò. ²⁴ Dè kpeí nte kè n di náá nke tú: Di mǎú dèè kó dimǎà nè mubáammu miɛke di ntá ke dò ndi dè pètému, Kuyie bo dè ndi dúó. ²⁵ A cómmú dii mǎnni ke báá nKuyie nkàa dɛnteni ke dò nha mǎkenè òmou timati cǐé nwe, kàa cice wèè bo kɛĩnkè kòo da cǐé nha yɛi. [²⁶ Kè di mɛ nyí cǐenko ditǎbè, di cice wèè bo kɛĩnkè, ò báá di cǐé ndi yɛi.]

Yesu wǎrímú bonní de?

(Wénté Matie 21:23-27 nè Duku 20:1-8)

²⁷ Kê bèè wɛtɛ Sedisademmu kè Yesu ícenti Kuyie ncîètè miɛke kè ikuó niùbè kó bekótibè nè ikuó wǎābè nè Kuyie ncîètè kó bekótibè kè bèè kɛteni Yesu borè, ²⁸ kóò beke ke dò: Nè òmmu wǎrímú mmu a dǎorinèmè diɛ? We nda dúó ndinùu kàa dè dǎòri? ²⁹ Kê Yesu bè tǎnné ke dò: N yóó di beke timati mǎà ndi, kè di n tǎnné, n né di náké nè mùu wǎrímú mmu n dè dǎorinèmè. ³⁰ Isāā do āā wèè bátémmu do bonní benitibè boràa kè Kuyie mborè? Dí n tǎnné.

³¹ Kè bè nnáa mbemáa ke tú: Kè ti yǐ de kóo bátémmu do bonní Kuyie mborè ò dò: Ba nkpeí nné te kè di í tá Isāā? ³² Kè ti mɛ nyí: De kóo bátémmu bonní benitibè borè...

(Bè do dé benitibè mbe, ke yé beməu bè do yéməmu ke dò nyIsāa tu Kuyie mpāānānti nāāntò mómumu.)

³³ Kè bèe ténne Yesu ke dò: Ti í yé. Kè Yesu dò: M me mbáá di náké nè mùu wérímú mmu n dè dōrìnəmè.

12

Betōmbè yeibe

(Wénté Matie 21:33-46 nè Duku 20:9-19)

¹ Kè Yesu mbè nāānnè yenāānhāntiyè mieke ke tú: Oniti mōu weè do fiíkú detie mbè tu dè finyĩ, kémaá kuduotí ké dè fii, kédammú difōtìrì bè yó nhūtírì dè yetebe, kémaá didènni bè bo ndekù di ke baa kupaku, kédeè kéíté kékote kupōòkù. ² Yetebe bi dii mōnni kōo tō nho kōo tānti mōu betōmbè borè kè bè bo di duónko o kó yetebe. ³ Kè bèe ò pī nképuotí kébeti bá bè í nhò duó ndemare. ⁴ Kè kupaku yiè nwēte kētōnko otōnti dēri kè bèe ò kōmmu kōò sāmúmú. ⁵ Wèè te kupaku kōo yí kētōnko otāānwè kè bèe ò kùò, ké me ndōò betōbè péu kénkōù biè nke puoti betōbè. ⁶ Kōo bire deè mää nkpaá ò dó dè mediè nkōo dente ké dè tōnko, kōo yèmmè ndò mbè bo dè yàte. ⁷ Kè bèe né dake ke dò: Ntenè wèè yóó tieke kupaku, yōunè kè tí ò kùò ké kù tieke. ⁸ Kè bèe pī nho bire kékua kédootóo kupaku mánku.

⁹ Kè Yesu bè beke ke dò: Kupaku yiè mbo dōò ba de mōnni? Kè bèe dò: Ò bo kote kékua de kó betōmbè kéwaá mbetōbè kéānnè o paku mieke. ¹⁰ Di í kàa ntii wāri ke tú: Bèe maà bè dootóo dii tārì dii naā ndipūū kó ditārì mōmmōndāā? ¹¹ Ti Yiè nKuyie nkuu dōò de kó tidietì kè ti ti yà kè dè ti naati.

¹² Ikuú nùbè kó bekótibè nè ikuú wāābè kè bè nwanti bè bo yīmè kēpī nYesu ke yé bè bantémè ke dò nho ānté bembe ke né yote ditīnni, kényóu, kéíté.

Sesaa kperè nè Kuyie nkperè

(Wénté Matie 22:15-22 nè Duku 20:20-26)

¹³ Kè bèe tōnko Fadišēbe mabè nè Edoti kó fenafe kabe mabè Yesu borè, kè bèe bo ò díí nkéyá ò bo béi ntimatì kéyeté kè bèe ò pī. ¹⁴ Kè bèe katoò Yesu borè kōò beke ke dò: Okóti ti yému ke dò nha náá timómmanti bá a í yīèkù òmōu, bá kōò tú wè, ke benkú Kuyie nkó kuce nè timómmanti. Dè wenni ke dò nti yietì dāmpōò Odommu kabe kōo kpāātāā? Ti dò nkéyietāā, kè ti báá yietí?

¹⁵ Kè Yesu banté be yèmmè bomè mèdémè, ké bèe beke ke dò: Ba nkpéi nte kè di dó ké n díí? Duónnènni fedífè femáá kè n yà.

¹⁶ Kè bèe ò duó, kōò bèe beke ke dò: We nte diyuu dii, nè diyètìrì dii? Kè bèe ò tēnnè ke dò: Sesaa, Odommu kōo kpāāti. ¹⁷ Kè Yesu bè náké ke dò: Duónnè Sesaa o kperè kéduú nKuyie nku kperè.

Kè dèe bè di mediè nnè ò bè tēnnè ti kpéi.

Dipopuò í bo keīnkè

(Wénté Matie 22:22-33 nè Duku 20:27-40)

¹⁸ Kè Sadusiēbe bèe í yie mbeçiribè yóó yāntémè kè bèe kateni Yesu borè kōò beke, ke dò: ¹⁹ Okóti nte Mōyiisi ti duó nyii kuú ke tú kōò niti ku ke yóu o pokù bá ò í make debire, o nantēe ò tūóté kōò peitè ibi kè ìi sōotè wèè ku o cītè. ²⁰ Benitibè mabè beè do bo bèyiekè, kōò ketiwè mpo kékú bá debire í bo. ²¹ Kōò dērii tūóté de kōo kúpokù, kékú bá debire í bo, kè dè me ndōò otāānwè. ²² Bēyiekè bembe kè bè ntóú de kōo nitipòkù ke kō, bá òmōu í

bè nàké ke dò: Mómumu nwe n di náammè okúpocĩri yie nweè ànnè kè dè p̄ḡtè betabè. ⁴⁴ Ke yé bè ààmè ke suómumu mediè. Wenwe nè o cĩti mieke kòo ànnè ò do m̄ake fè ke bo dinè femou.

13

Kuyie ncĩtè kó mupòmmu

(Wénté Matie 24:1-2 nè Duku 21:5-6)

¹ Yesu yetini dii mōnni Kuyie ncĩtè kòo tancòumbè kòo mōu ò nàké ke dò: Okòti wénté kèyà bè maànè yèè tārè Kuyie ncĩtè yè wenni mēè boti, kèwénté Kuyie ncĩtè wennimè. ² Kè Yesu ò tēñné ke dò: A wúó ntè maá ke ðeu mēè botáá? Ditári mari í yó nkpaá nónké diteri ñnkè. Demou dè bo duó.

³ Kè Yesu nkari Odifiè tārì ñnkè ke weti Kuyie ncĩtè. Pieri nè Isaku nè Isāā nè Āntidee kè bēè ò beke bemaá borè ke dò: ⁴ Á ti náké dè yóó dāò dii mōnni nè ti yóó yà dè kēbanté ke dō nde mōnni tūðke.

Tii yóó tuakeni kè kutenkù né na kédeè

(Wénté Matie 24:3-14 nè Duku 21:7-19)

⁵ De mōnni kè Yesu mbè nāá nke tú: Ndakenè kòo mōu báá di souté. ⁶ Ke yé benitibè péu kōrinimè ke bo ntú bēè tú Kirisi, ke suó kusũkù. ⁷ Di yóó keemu bè náammè mudoò kpéi nnè mu kó kutoweku, kufōwā mbáá di pī nke yé dè dōmmè kētuakenimu, dè né mu nyí yó ntú kumànkù. ⁸ Ku mboti bo íté kénkpānnè kutekù, kè di nkpaàtiyuu íté kénkpānnè diteri, kè ketenkè nsānti tipiti timou, kè yekòbèè tanní, dè bo ndò nkupeitēyonku ã ketémè onitipòkù.

⁹ Nyénè dimáá kpéi, bè bo di kōtenè tibeëndieti kè bè ndi puoti ipàati titiintouti mieke, kè di kōtenè bekpaàtibè borè nè ketenkè yembè borè n kpéi, kè dí bè nàké n kpéi. ¹⁰ Ke yé medetimè kó tināahti dōmmè kékété kénáké iboti imou ndi. ¹¹ Kè bè di kōrinè dii mōnni tibeēnti di báá niitè kénwā ndi bíi bo náké ti, kè de mōnni tūðke di nnáá tii taani di nò ke yé dii í yó nnáammè di mómum̄ambe, Muyaánsaam̄u muu yó nnáá ndi kpéi. ¹² Benitibè bo fiiti be neí nè be kó bekotibè kè bēè bè kùò kè ibi cicebēè i fiiti kè ibi sīntenè i cicebè kēduó nkè bēè bè kùò. ¹³ Benitibè bemou bo ndi níi n kpéi, wēè me mbo nwēēri kētuakenè kumànkù ò bo cooté.

Yewe yeiye

(Wénté Matie 24:15-28 nè Duku 21:20-24)

¹⁴ Kè di yà dii mōnni isake ìi duò m̄meyēñcaàrimè kè ì bo ì do í dō nkémbo dè, wēè kàa nwēè dāò meyòmmè, kè dè s̄s mbēè bo Sudee kó ketenkè bēè coké kédeke yetārè ñnkè. ¹⁵ Kè dè s̄s nwēè bo o cĩtè kudànkù ò báá cútēni kudieku ke bo túóté o kperè. ¹⁶ Kè dè s̄s nwēè bo kupaku ò báá kò ke bo túóté o yaàbòri. ¹⁷ De kó diyiè dè bo nyòunè benitipòbè bēè bo mpúó nnè bēè bo ntò ibi. ¹⁸ Mbáánnè Kuyie nkè dè báá tuakeni diyōò mieke. ¹⁹ Ke yé de kó yewe meyēñcaàrimè mēè yó mbo me kó kuboti mu nyí ànnè nè Kuyie ndòmmè kutenkù, mē me nyí kpaá ke bo ànnè biti. ²⁰ Kè Kuyie ndo í yààte de kó yewe òmou na bá nyenté, kù me nyé yààte ku kó benitibè kù tãátè bè kpéi nke. ²¹ Kòo mōu di nàké ke tú: Kirisi bo die nyoo cie, di bá ntì tá. ²² Ke yé Kirisi tekubè nè bēè yó ntú bemaá Kuyie mpāānāahti náam̄bè bè yóó ànnēmè kēndōori tidiēti nè dēmarè cànnè ke dō kēsouté bá nè Kuyie ntāātè bè. ²³ Nyénè dimáá kpéi, n die nke di nàkēmu demou.

Yewe sɔnye

(Wénté Matie 24:29-31 nɛ Duku 21:25-28)

²⁴ Dɛ kó yewe miɛkɛ mɛfɛŭtímɛ mɛmmɛ kó difɔ̀nkúò, diyìɛ bo sɔutɛ, otà̀nkù ténkɛ bá mpɛi. ²⁵ Kɛ siwãã nduòní kɛ́nkɛ kɛ siwãã diɛsìi sãntɛ. ²⁶ Dɛ mɔ̀nni kɛ bèɛ yà Kuyie mBire kɛ dɛ cutinì yɛwɛtɛ miɛkɛ nɛ muwɛ́rímú diɛmú nɛ Kuyie nkó tikpeti, ²⁷ kɛtɔ̀ nɔ tɔ̀rɛ itemmànke imɔu kɛ yɛɛ tí nKuyie ntãátɛ bè.

Fikiɛ kó mutie kó mɛdonnimɛ

(Wénté Matie 24:32-35 nɛ Duku 21:29-33)

²⁸ Banténɛ fikiɛ kó mutie kó mɛdonnimɛ, mu bake sũ̀kɛ dii mɔ̀nni kɛ mu faàti bitírì di ɔ̀ɔ bantému kɛ dò ndiyɔ̀ tɔ̀nni. ²⁹ Mɛɛ botí nku di yà dii mɔ̀nni kɛ dɛndɛ kó dimàà tù̀ɔkɛní di nyɛ kɛ dò nhOnitibire tɔ̀nnímu kɛ bo dibòrì. ³⁰ Timómmɔ̀nti nti n di náámmɛ benitibɛ bèɛ fòu di mɔ̀nni bè í yóó kú bɛmɔu kɛ dɛ mu nyí tù̀ɔkɛní. ³¹ Kɛ́nkɛ nɛ ketenkɛ dɛ bo pɛ̀ɛtɛ, n náànti mɛ mbáá pɛ̀ɛtɛ bitì.

Ndakenɛ

(Wénté Matie 24:36-44)

³² Òmòu í yɛ dɛ yiɛ yoo dɛ mɔ̀nni, bá Kuyie ntɔ̀rɛ bá Kuyie mBire, Kuyie nkuu máá yɛ. ³³ Ndakenɛ kɛ báá duó kɛ yɛ di í yémɛ dɛ yóó tuɔkɛní dii mɔ̀nni. ³⁴ Dɛ bo dòò kéndònnɛ onitì wɛ̀ɛ kàri kupà̀òkú kɛ bɛnkɛ o cɛ̀tɛ o tɔ̀mbɛ kɛ duó mbá wɛ̀ o tɔ̀mmú kɛ nàkɛ wɛ̀ɛ bàà dibòrì kɛ yí ò báá duó. ³⁵ Ndakenɛ kɛ yɛ di í yémɛ tɛcɛ̀tɛ yiɛ nwɛ́tiní dii mɔ̀nni, kɛ dɛ yèmmɛ kuyuoku yoo keyènkɛ cuokɛ, yoo dikodakó̀nni yoo kukũ̀wentóo. ³⁶ Nyĩ̀ɛ̀kùɛ ò bo nwɛ́tinímɛ kɛ sɔ̀ ndi yɛ nke duó kòo di déɛtɛ. ³⁷ M mɛ ndi nàkɛ tì n ti nnáá mbenitibɛ bɛmɔu: Ndakenɛ!

14

Bɛ do dakiimɛ kɛ bo pĩ nYesu

(Wénté Matie 26:1-5 nɛ Duku 22:1-2 nɛ Isāa 11:45-53)

¹ Kɛ sɔ̀ ndɛ kpáá yewe yɛdɛɛ kɛ diyɛntɛbanni nɛ pɛ̀ɛbɛ bèɛ í kɔ̀ɔrɛnɛ mutie mùu muuti pɛ̀ɛ kɛ mu kó dibanni né tuɔkɛní, kɛ ikuó niùbɛ nɛ ikuó wããbɛ ñwanti bè bo yĩmɛ kɛpĩ nYesu kɛkuɔ. ² Kɛ yɛ bè do túmɛ: Tì báá ò pĩ ndibanni miɛkɛ, ti yàà bo cé ndikpànni benitibɛ cuokɛ.

Onitipòkù wɛ̀ɛ còu nYesu yuu tudààrí

(Wénté Matie 26:6-13 nɛ Isāa 12:1-8)

³ Kɛ Yesu ríbo Betannii Simɔ̀ dikònni cɛ̀tɛ. Bɛ kàri dii mɔ̀nni kɛ yo nkòo nitipòkù mòu taroo kɛ tɔ̀ dimátidènni pɛ́rì, kɛ di piékɛ tudààrí idítí diɛyì kou bè dòònɛ wɛ̀ mutie bè tú mù náàrí, kɛ di bòtɛ kécóu nYesu yuu tudààrí. ⁴ Kɛ dɛɛ yonkɛ bèmabɛ bɛ miɛkɛ kɛ bè nnáá mbɛmáá kɛ tú: Ba nkɛ́i nte kòò cãkɛ dɛ kòò tudààrí. ⁵ Tì na bá nhò fitɛ dibenni tɔ̀mmú diítí kɛpãmmú bɛcɛ́ribàá?

Kɛ bè ñkpànnɛ dɛ kóo nitipòkù. ⁶ Kɛ Yesu bè nàkɛ kɛ dò: Yóunɛ wɛ, dɛ dòmmɛ kɛ di caàrí o yèmmɛ? Ò dòò mɛdò̀rímɛ sààmɛ mɛ n kpɛ́i. ⁷ Kɛ yɛ di yó mbonèmmɛmu bɛcɛ́ribɛ, di bo na kɛ bè dòò mɛsàà ndi dó dii mɔ̀nni, mí mɛ nyí yó nhã kɛ di bonɛ. ⁸ Ò na ndòòmɛ ò pànke mɛ ndòò, kɛ nh ãnnɛ tudààrí kɛ m bo mbaànɛ n fɛ̀ti. ⁹ Timómmɔ̀nti nti n di náámmɛ kute nkú kumɔu miɛkɛ bè bo nàkɛ dɛ mɛdɛ́tímɛ kó tináànti bè bo nàkɛ dɛ kóo nitipòkù dòò dɛ, kéndenninì o kpɛ́i.

Sudaasi do dómè képti nYesu

(Wénté Matie 26:14-16 n̄ Duku 22:3-6)

¹⁰ K̄ Sudaasi Isikadiyoti, Yesu tancòumbè tepíítè n̄ bèdébè kóò m̄u k̄ot̄e k̄éyà ikuá n̄iùbè kó bekótibè ke bo bè p̄i nYesu. ¹¹ Bè ti k̄èè dii m̄onni k̄è d̄eè bè narik̄e k̄è bè d̄ò bè bo ò duá nyidíítí. D̄e m̄onni k̄è Sudaasi nwanti dim̄onni sààrì ò bo díinn̄è di k̄è bè p̄i nYesu.

Yesu n̄e o tancòumbè yomm̄e diyentébanni kó mudii

(Wénté Matie 26:17-25 n̄ Duku 22:7-14, 22-23 n̄ Isā 13:21-30)

¹² P̄éèbè bèè í k̄ār̄en̄e mutie mùu muuti p̄éè kó dibanni yìè k̄etirì bè ã̄ fié di diyentébanni kó ipe, k̄è Yesu tancòumbèè ò beke ke d̄ò: Yé a d̄ò ti k̄ot̄e k̄è k̄è da b̄enn̄e diyentébanni kó mudii?

¹³ K̄è Yesu t̄i n̄ho tancòumbè bèdébè k̄è bè n̄ak̄e ke d̄ò: K̄oten̄e diheì mīeke, di bo con̄e onitid̄u m̄u kòò t̄ò didúu n̄e men̄e nk̄e dí ò t̄ūnn̄e. ¹⁴ Kòò ta d̄è, dí n̄ak̄e d̄e kó t̄ec̄f̄et̄e yìè nk̄e d̄ò: Okótì t̄ú yé ò yóó di k̄uù dieku mīeke diyentébanni kó mudii n̄e o tancòumbè? ¹⁵ Ò bo di ben̄ke kudieku diek̄u kud̄ank̄u ñnk̄e k̄è k̄u t̄ūnt̄e páíí, dem̄u k̄è d̄è bo ku mīeke, d̄end̄e di yóó ti b̄enn̄em̄e diyentébanni kó mudii.

¹⁶ K̄è Yesu tancòumbèè íté k̄ék̄ot̄e diheì mīeke, k̄éns̄ó nd̄è d̄ò nYesu do bè n̄ak̄em̄e, k̄è bèè b̄enn̄e diyentébanni kó mudii.

¹⁷ Kuyuoku k̄è Yesu tūokoo n̄e o tancòumbè tepíítè n̄e bèdébè. ¹⁸ Bè k̄ari dii m̄onni ke yo nk̄e Yesu bè n̄ak̄e ke d̄ò: M̄ómmūo nwe n di náámm̄e di kóò m̄u n̄e w̄è ti w̄è nk̄e yo nweè yó n fít̄e.

¹⁹ K̄è b̄e ȳemm̄e caàr̄è bá w̄è kòò ò beke ke d̄ò: Mí nwaà? ²⁰ K̄è Yesu bè t̄enn̄e ke d̄ò: Díndi n tancòumbè tepíítè n̄e bèdébè kóò m̄u n̄e w̄è ti w̄è ndibuu dim̄áa mīeke. ²¹ On̄it̄ibire yóó kúmu, t̄i w̄arim̄e d̄e kp̄éí, w̄èè né bo fít̄e On̄it̄ibire ò bo yà. D̄e yìè nk̄e bè do í ò peit̄e d̄e na nt̄ō.

Yesu d̄óumm̄e Mudisààm̄u kó ikuá

(Wénté Matie 26:26-30 n̄ Duku 22:15-20 n̄ 1 K̄od̄enti 11:23-25)

²² Bè yo ndīi m̄onni k̄è Yesu túót̄e p̄éè k̄és̄ant̄e Kuyie nk̄édeè kóò w̄erí k̄édūo n̄ho tancòumbè ke d̄ò: Cáák̄en̄e, dīe nd̄eè ben̄k̄u ke d̄ò m p̄a n k̄ont̄i di kp̄éí.

²³ D̄e kó dif̄on̄k̄uò k̄étúót̄e febòòf̄è, k̄és̄ant̄e Kuyie nk̄é bè dūo nk̄e bèè yà b̄em̄u. ²⁴ K̄è Yesu bè n̄ak̄e ke d̄ò: Dīe nd̄eè ben̄k̄u n ȳí, bè yó n kūo k̄è m̄èè cou, Kuyie nyóó taunn̄em̄e ben̄it̄ib̄e kum̄áa, m̄èè yóó cou kus̄uk̄u kp̄éí. ²⁵ Tim̄ómm̄onti n̄ti n di náámm̄e n t̄en̄ke í yóó yà men̄àa, nk̄e d̄è í t̄ú m bo w̄et̄e k̄éyà dii yìè m̄ep̄amm̄e Kuyie nk̄p̄àtiyuu mīeke.

²⁶ Bè d̄ent̄e dii m̄onni Kuyie nkó yes̄ā nk̄édeè k̄édeke Odif̄iè t̄ar̄i.

Yesu do ȳemm̄e o tancòumbè bo ò yóu

(Wénté Matie 26:31-35 n̄ Duku 22:31-34 n̄ Isā 13:36-38)

²⁷ K̄è Yesu n̄ak̄e o tancòumbè ke d̄ò: Di bo n yóu dim̄u ke ȳé ti w̄arim̄e ke t̄ú: M bo pot̄e opec̄enti k̄è ipee ciét̄e. ²⁸ M bo ȳánt̄e dii m̄onni, m bo niit̄e k̄ék̄ot̄e Kadidee k̄é ndi baa.

²⁹ K̄è Pier̄ii ò t̄enn̄e ke d̄ò: Bá k̄è bet̄ab̄è da yóu mí mb̄áa da yóu. ³⁰ K̄è Yesu ò n̄ak̄e ke d̄ò: M̄ómmūo nwe n da náámm̄e, yìe nkó keȳenk̄e t̄ek̄ot̄e bo nyóó kūo mm̄ed̄erim̄e k̄aa yet̄e kuce met̄āāti ke t̄ú a í n ȳé.

³¹ K̄è Pier̄ii yet̄e ke d̄ò bit̄i! Bá k̄è bè bo n w̄enn̄en̄e k̄ékūo m b̄áa da yóu.

K̄è bet̄ab̄è m̄un̄ke m̄e mb̄éí.

*Yesu báámmè Kuyie Setisemandee mieke
(Wénté Matie 26:36-46 nè Duku 22:39-46)*

³² Kè bèe tuàke dibòri mari kè bè di tu: Setisemandee kè Yesu náké o tancóumbè ke dò: Nkarinè die kè n kòte kébántè Kuyie.

³³ Kòo nneínè Pieri nè Isaku nè Isāā, kòo kōmbùṣṣi nduò kòo yèmmè cààrè.

³⁴ Kòo bè náké ke dò: N yèmmè mee cààrè mediè mmómmómme kè dè n tonté, nkpaánè die ndi né báá yè nkéduó.

³⁵ Ke détóo sámpórè kénínkú késinné kébántè Kuyie nke dò: Kè dè bo yie ndimònni dii, mmeḗṣṣṣṣimè kperi, n déténè. ³⁶ Ke mbáá nKuyie nke tú: N cice a nōmmu demou a yóu kè m báá yà fè mbòòfè mēḗṣṣṣimè kōfè. Á dōò a dómè kè dè bá ntú n dómè.

³⁷ Kòo nwētini o tancóumbè borè ke sá mbè yè nke duó, kòo beke Pieri ke dò: Simo a yè nke duómaà? Á í na ke bo nwúó tēwebiētè mēfitimè mēmáà miekaà? ³⁸ Nwúónnè ke báá nKuyie nkè mesóummè báá di na. Mēyèmmè mie dómu kédaò mesàà, nkè tikònti né kpa muwērímú.

³⁹ Kòo wētè kékpénté, kémbáá nKuyie, ke náá nhò baa do náá ntì. ⁴⁰ Kéyíé kéwēténí o tancóumbè borè ke sá mbè yè nke duó kè be nuò ncēēke, bè í nya bè bo ò náké tì.

⁴¹ Ò wēténí dii mōnni kuce metāāmmè ké bè náké ke dò: Di wētè ke duómu keompua? Dè dōò ke dēemu, dimōnni tūàkemu kè bè bo fité Onitibire kè benitiyibee dè pī. ⁴² Íténè kè tí kòte, ntenè wèè yó m pī ke tūàkení.

Bè pīmmè Yesu

(Wénté Matie 26:47-56 nè Duku 22:47-53 nè Isāā 18:3-12)

⁴³ Yesu kpaá ke me nnáá nkè Sudaasi, o tancóumbè tepítè nè bèdébè kóò mōu tūàkení ke neínè ikuó niùbè kó bekótibè nè ikuó wāābè nè Kuyie ncīètè kó bekótibè tōnni bè, kè bè to yese nè yedūrè. ⁴⁴ Ke sá nwèè yóó fité Yesu ò náké diṣṣni ke tú: Kè n dōu nwe, koò orí, di banté ke dō weñwe, kóò pī ké nhò baa mesàà. ⁴⁵ Ò tūàkení dii mōnni Yesu borè ke pānke dò: Okótì!

Kédeè kóò orí. ⁴⁶ De mōnni kè de kó benitibè pānke munnéní kēpī nYesu.

⁴⁷ Kè Yesu tancóumbè kóò mōu nte disiè kéheí nkédate ikuó niùti diewè kóò tōnti toò. ⁴⁸ Kè Yesu bè náké ke dò: Di kōtēnni yese nè yedūrè ke bo m pī ke dò n tú onitikòtì. ⁴⁹ Nh 5 mbo yewe yemou di cuokè ke di tiè nKuyie nnāānti Kuyie ncīètè mieke bá di í m pī, dè tūàke kè dè bo dōò tì wāri ke yèmmè mme.

⁵⁰ De mōnni kòo tancóumbè bemou ò yóu kécoké.

⁵¹ Kòo dapaà mmōu nkpaá kòo tū nke dáátí kuyààkù máà kè bè ndó kóò pī, ⁵² kòo fīnko kuyààkù kécoké mebii.

Bè bekénèmmè Yesu

(Wénté Matie 26:57-68 nè Duku 22:54-55, 63-71 nè Isāā 18:13-14, 19-24)

⁵³ Kè bèe kōtenè Yesu ikuó niùti diewè cīètè, ikuó niùbè kó bekótibè nè Kuyie ncīètè kó bekótibè nè ikuó wāābè, kè bèe tíí nde borè. ⁵⁴ Kè Pieri ntú nYesu ke díetiri, ke yàa tannenko ikuó niùti diewè kó kudànkù mieke, kénkari tihāāpònti borè, ke iiri muhāā.

⁵⁵ Ikuó niùbè kó bekótibè nè dibeéntīnni kè bè nwanti Yesu dōò tì, tì bo nte kè bèe ò kùò bá bè í mpètè. ⁵⁶ Kè besūkùbè nsoú nke náá nYesu nu ncàkemu bá bè tēti í mmáá. ⁵⁷ Kè bèmabè nyiiti ke sou nke tú: Ti kèè kòo tu ⁵⁸ ò bo pōnte Kuyie ncīètè benitibè máá tè nè be nou kémaá tetetè yewe yètāāti mieke tèè í yó ntú benitibè máá tè.

⁵⁹ Bá nè mɛmmɛ bɛ tɛtì í mmàá.

⁶⁰ Kè ikuó nùtì diɛwèè íté dítǹnì cuokè kébeke Yesu ke dò: Á í yóó tǽnné tìmatàà? Benitibè biɛ nyɛ nha dòò ba?

⁶¹ Kè Yesu ncǽkè, ò í mbéi ntìmatì kè ikuó nùtì diɛwè yíé kóò beke ke dò: Fǽǽ tu Kirisi Kuyie nti sǎntì kù kó dɛbiràà? ⁶² Kè Yesu ò tǽnné ke dò: Ɛɛ n we ntú, kè di bo yà Onitibire kòò kàri Kuyie mmuwǽrímú mumɔu yìè mbakù yóú, kóò yà kòò cutinì nè yɛwɛtè kǽnkè.

⁶³ Dɛ mǎnnì kè ikuó nùtì diɛwèè kǽtè o yaàbòrì, kǽbéi nke dò: Dè tǽnke dòmму ti ñwàà nwèè bo náké ò dòò mǽè yɛinaà? ⁶⁴ Di kǽèmu ò sǎámmè Kuyie, di yǽmmè dòmme?

Bɛmɔu kè bè dò: Ò dò nkékuɔmu.

⁶⁵ Kè bèmabè nhò sùu tinǽntǽùtì, kǽkáá nho ìikè kuyààkù ké nhò puoti yɛnacékuute ke náá nke tú: Banté wèè da poté.

Kè tihǎǎpòntì nhò bèmmu.

Pieri nǽnnimè Yesu

(Wǽnté Matie 26:69-75 nè Duku 22:56-62 nè Isǎa 18:15-18, 25-27)

⁶⁶ Kè Pieri nkpaá ke bo ketenkè kudànkù kè ikuó nùtì diɛwè kóò nitipotǽntì mǔu tǔakɛnì, ⁶⁷ kǽyà Pieri kòò ìiri muhǎá, kòò ò wǽnté mɛsàà, kóò náké ke dò: Fǽ nha múnke do tǔmmu Yesu Nansarɛti kou. ⁶⁸ Kè Pierii nenni Yesu ke dò: N yí banté a dǽ ké n náké tì.

Dɛ kó difǽnkúò ke íté kudànkù kǽntati kukpǎnkpǎnkù kè tekotɛɛ kuó. ⁶⁹ Kè wèè nitipòkùu wǽtɛ kóò yà kénáké bèè dè bo ke dò: We nnitì tú bɛ kóò mǔu nwe, kè Pierii wǽtɛ kénenni.

⁷⁰ Kè dɛ nyóó yíé kè bèè dè bo kè bèè náké Pieri ke dò: A mènke bè wǽñnèmu ke yé a tǔmè Kadidee kou ke náá nKadidee kó tinààntì. ⁷¹ Dɛ mǎnnì kè Pierii parikè ke dò: N tú n yí yé onitì di mɛ nnáá nwèè kpéí, kè n soummu Kuyie nni ncǽǽ.

⁷² Dɛndɛ bàmbà nkè tekotɛɛ kuó nkucɛ mɛdérímè kè Pierii dɛntɛnì Yesu sòò ò náké tì ke tú: Tekote bo nyóó kuó nkucɛ mɛdérímè kàa pàrikè kucɛ mǽtǎati ke tú a í n yé. Kè Pieri nkuà.

15

Bè do dakémè ke bo kuɔ Yesu

(Wǽnté Matie 27:1-2, 11-14 nè Duku 23:1-5 nè Isǎa 18:28-38)

¹ Dikǔnweñnì sèì, ikuó nùbè kó bɛkótíbè, nè Kuyie ncǽtè kó bɛkótíbè nè ikuó wǎàbè nè dibeéntǹnì dimɔu, kè bèè tíí nke bo yà bè yóó yǽmè Yesu, mɛmmɛ kè bèè ò boú kékotenè kédúú mPidati Odommu kɔbɛ kóò kùmandáà. ² Kè Pidatii ò beke ke dò: Fǽǽ tu Sifubɛ kóò kpààtàà? Kè Yesu ò tǽnné ke dò: A ti mbéi.

³ Kè ikuó nùbè kó bɛkótíbè nnáá nYesu nu ndòò dè. ⁴ Kè Pidatii wǽtɛ kébeke Yesu ke dò: Á í yóó tǽnné tìmatàà? Á í yo bè tu a dòò dǽè kó dimàà?

⁵ Bá Yesu tǽnke í ntǽnné tìmatì kè dǽɛ di Pidati.

Pidati yǽmmè bèè baaké Yesu kǽfíinko Barabaasi

(Wǽnté Matie 27:15-26 nè Duku 23:13-25 nè Isǎa 18:39-19:16)

⁶ Bá dii yentébanni miɛke Pidati do ǽǽ fǽñ nkukpetínkù kumàà ndi dítǹnì yǽ nwèè fǽñ nkù. ⁷ Kè sǽ mbè kpetì onitì mǔu kòò yètìrì tú Barabaasi nè o kɔbɛ, ke yé bè do yeternè okpààtì kpeti, kè dikpànnì ǎnné kè bèè kuɔ onitì.

⁸ Kè dītīnni kɔtɛ Pidati borè, kóò nàké ke dò, wèè bè dǎò ò ɔɔ bè dǎòmè. ⁹ Kè Pidatii bè beke ke dǎ: Di dǎ n fīinko Sifube kóo kpààti nweà?

¹⁰ Kè yě ò do yēmemu ke dǎ nyikuó nùbè kó bekótíbè pī nYesu be mièke ò péi mēè kpéi nke. ¹¹ Kè ikuó nùbè kó bekótíbè nsukíí dītīnni kè di bo dúò nkè Pidatii fīinko Barabaasi. ¹² Kè Pidatii yí kè be beke ke dǎ: Di né dǎ n yīme di tú wè Sifube kóo kpààti? ¹³ Kè bèè wekii ke dǎ: Baaké we kudapāāti ĩnkè! ¹⁴ Kè Pidatii be beke ke dǎ: Ò dǎò òmmè yei? Kè bè dǎke wekii mediè nke dǎ: Baaké we kudapāāti ĩnkè.

¹⁵ Kè Pidati ndó dītīnni yēmme bo narikemè ke fīinko Barabaasi kédúò nkè bèè puotí Yesu yedá kédeè kòò ò dúò ntihaāpǎnti kè ti bo ò baaké kudapāāti ĩnkè.

Bè ĩnnémè Yesu ipo

(Wénté Matie 27:27-31 nè Isāā 19:2-3)

¹⁶ Kè tihāāpǎnti tannè Yesu Odommu kǎbe kóò kùmandáà cǐtè, bè kàri dè ke bekù, ke tíí ntihaāpǎnti timǎu. ¹⁷ Kóò dàtinnè diyaàbòri wǎsri kécití ipo kóò ĩnnè, ¹⁸ kédeè kè nhò daú ke tú: A boà fǎ nSifube kóo kpààti!

¹⁹ Kè puotí o yuu kuhāri kòò tǐ tǐnǎntǎutí, ke ninku ke sīinko o ùkè ke dò mbè ò dǎu. ²⁰ Bè ò daá dìi mǎnni kénsannè kédeite diyaàbòwǎsri, kéwète kóò dàtinnè o yààti, kóò yènnè diheì ke bo ò baaké kudapāāti ĩnkè.

Bè baakémè Yesu

(Wénté Matie 27:32-44 nè Duku 23:26-43 nè Isāā 19:17-27)

²¹ Kè Sidenni èi kóò niti mǎu nkūntiní kupaku kè bè ò tú Simǎ, Adekisāntiri nè Dufuusi be cice, kè tihāāpǎnti ò pī nnè muwērímú kédúò nkòò tǎ Yesu dapāāti. ²² Kè bèè kǎtenè Yesu Kodikotaa (dèè tú kuyukǎ), ²³ kóò dúò mmenaa mmèè kǎrenè mutie mùù kǎu kuyonku bá Yesu í nyie nkéyà. ²⁴ Kè bèè ò baaké kudapāāti ĩnkè, kǎtǎá tété kǎtotí o yààti. ²⁵ Diyie do berinè tewebiètè mèwèi ndi dikūnwènni kè bèè baaké Yesu kudapāāti ĩnkè, ²⁶ kéwǎri mùù kpéi nte kè bè ò baaké ke dǎ: Sifube kóo kpààti, kédanne kudapāāti yómmè. ²⁷ Kébaaké benitikǎbè bèdébè, òmǎu o bakù yóu, otǎu kucǎnku. [²⁸ Memme kè dǎe dǎò ti wǎrimè ke tú: Bè ò wènnènnè benitiyeibe.]

²⁹ Kè bè mpǎnkù kòò sǎá nke bǎkii yeyo ke tú: Hé! Fǎ nwèè do tú a bo pǎnte Kuyie ncǐtè kémaá tetetè yewe yǎtǎati mièke, ³⁰ deetè amáà! Cúténí kudapāāti ĩnkè.

³¹ Ikuó nùbè kó bekótíbè nè ikuó wǎābè kè bè ndaú Yesu ke náá mbemáà ke tú, ò deetè betǎbè ò me nyi na ke bo deetè omáà. ³² Kírisi Isidayeeribe kóo kpààti, cúténí kudapāāti ĩnkè kè ti yà kǎntá. Bè do baaké bè kóò pǎennè, kè bè múnke nhò sǎá.

Yesu kumè

(Wénté Matie 27:45-56 nè Duku 23:44-49 nè Isāā 19:28-30)

³³ Diyie cómmú dìi mǎnni yeyo kè dǎe biite ketenkè kemǎu kémbi kè dè yàà tuakènnè tewebiètè mètǎāti. ³⁴ Tewebiètè mètǎāti mǎnni kè Yesu kuó mmediè nke dǎ: Edoyii, Edoyii, damasabakitanii (dèè tú: Kuyie, nKuyie, ba nképéi nte kǎa n yóu!).

³⁵ Bèè dè bo kè be kó bèmabèè keè, ke béi nke dǎ: Keènnè ò yumè Edii.

³⁶ Kè be kóò mǎu coké kéméúnni disǎsǎ menéyāā nkécós nkuhāri yómmè kéyoutoo Yesu kòò bo yǎ, ke náá nke tú: Yóunnè kè ti yà Edii bo kǎtení kóò cūnni kudapāāti ĩnkè.

³⁷ Kè Yesu kuó mmediè, kǎtǎte.

³⁸ Kè kuyààkù kùù do pi Kuyie nciètè mièke ikuó nenti kó kudieku kè kùu kètè de ìnkè nè difũñí. ³⁹ Kè Odommu kó kuhāpònkù kùu ni tihāpònti tekòtè (100) kè kù còmú Yesu ìkè kèyà Yesu ku mètè boti kébéi nke dò: We nniti mènke tú Kuyie mBire nde!

⁴⁰ Kè benitipòbè mabè dè bo ke còmú medétimè ke wúó. Bè kó bèmabè tu: Maari Makitadaa èi kou nè Isaku dedapùmbire nè Sosesi be yó Maari nè Sadombee, ⁴¹ bèè do ò neitinè ke pí nho tòmú ò bo dii mōnni Kadidee, nè benitipòbè tóbè péu bèè do ò neinè kékote Sedisademma.

Bè kũnnémè Yesu

(Wénté Matie 27:57-61 nè Duku 23:50-56 nè Isāa 19:38-42)

⁴² Kuyuoku bè do 55 tũntè kù demou kè dè né wenté teomputè, ⁴³ kè Sosefu Adimatee èi kou, kòò tú dibeéntĩnni kou kè bè ò dé, kòò bàa Kuyie nkpàatiyuu bo tuokenimè, kòò kote nè dikōmbùò kèyà Pidati kóò mào dinùù ke bo kũnnè Yesu. ⁴⁴ Kè Pidatii keè Yesu kumè mecāā, nkè dèè ò di kòò yu kuhāpònkù kè kù beke, ke bo yà Yesu ku kè dè mōntè yoo dè í mōntè. ⁴⁵ Kè kuhāpònkù ò nàké, kòò duó ndinùù Sosefu kòò bo túóté Yesu. ⁴⁶ Kè Sosefuu donté kuyààkù kécũñnì Yesu kudapāātì, kòò pōũ, kédóu nkufōti mièke bè keú kù dipèrì mièke, kèdeè kèpoo nkutáári. ⁴⁷ Maari Makitadaa kó dihei kou nè Maari Sosesi yó ke bè nwúó mbè ò dóu ndè.

16

Yesu yāntémè

(Wénté Matie 28:1-8 nè Duku 24:1-12 nè Isāa 20:1-10)

¹ Kè teomputèe pēētè kè Maari Makitadaa èi kou nè Maari Isaku yó nè Sadombee kè bèè donté mekùò nkunáú natikù kōme ke bo kote képe nYesu. ² Kè pike cute òmáási kó dikũnweñni kentuakoo kufōti borè kè diyìè yènnì. ³ Kè bè mbékú bemáà ke tú: We mbii yóó ti pootè kufōti kó kutáári.

⁴ Bè wēntóo dii mōnni kēnsó nkuu táári pòòtè. ⁵ Kè bèè ta kufōti mièke, kèyà odapaa mmòu kòò kàri, ke dáátì tiyaapéitì kè kufōwáa mbè pí mmèdiè. ⁶ Kè weè dapaa mbè nàké ke dò: Kufōwáa mbáa di pí, di wanti Yesu Nansareti kou nwe bè baaké wè kudapāātì ìnkè. Ò yāntému ke ité, ò í kpaá diè, ñtenè bè sòò ò dóu dè. ⁷ Kōtenè kénáké o tancòumbè nè Pieri ke dò ò niitè Kadidee, di bo ke nhò sñnké kēndōnnè ò sòò di nàkémè.

⁸ Kè bèè yènni kécoké kè be kōnti au bá bè ténke í te bemáà, bè í ndáátì kénáké òmòu tìmatì, ke yé kufōwáa ndie nke bè autémè.

Yesu benkemè omáà Maari Makitadaa èi kou

(Wénté Matie 28:9-10 Isāa 20:11-18)

[⁹ Òmáási yìè kó dikũnweñni ndi Yesu yāntémè, kèketé kèbenke omáà Maari Makitadaa èi kou, ò do bèti wèè mièke yeboké yèyiekè. ¹⁰ Kòò kote kénáké bèè do neitinè Yesu, ke sò mbè kuò nYesu kó mukũ. ¹¹ Bè kèè dii mōnni Maari túmè Yesu yānté kòò ò yà bá bè í ntì tá.

Yesu benkemè omáà otancòumbè bèdébè

(Wénté Duku 24:13-35)

¹² Dè kó difñkuò kòò tancòumbè bèdébè nkōri depaa nkòò bè benke omáà kè dè ncáānnè ò sòò benkemè omáà Maari. ¹³ Kè bèè wētení ke múnke ti nàké betobè bá bè í ntì tá.

Yesu do tǎmmè o tancóùmbè

(Wénté Matie 28:16-20 nè Duku 24:36-49 nè Isāa 20:19-23 nè Yesu Tǎrè 1:6-8)

¹⁴ De kó difǎnkúò ke né benke omáà o tancóùmbè tepíútè nè omáà ke sǎ mbè kàri ke yo nkòo bè kpannè bè í tǎmè ke dò nhò mènke yǎǎnté. Kè be yèmmè kpaá kpeñni, ke yé bè do í tǎmè bèè tu bè ò yà koò yǎǎnté be kpeti. ¹⁵ De mǎnni kè Yesu bè nàké ke dò: Kǎtenè kutenkù kumǎu kénáké Tináaǎsààti benitibè bemǎu. ¹⁶ Wèè bo ti yie nkè bèè ò ǎnné bǎtèmmù Kuyie mbo ò deeté, kè wèè í ti yie nkùu ò kpetinné. ¹⁷ Ntenè bèè bo yie mbè yó ndǎri tìi dieti: Bè bo mbetì yebàkè nè n yètìrì, kénnaá ntinǎaǎcànti. ¹⁸ Bè bo mpíi nyiwààke bá í í bè dǎmmù, kè bè yà mutie mùu kǎu mù báá bè dòò meyei mmamè, bè bo nnǎnku be nǎu bemuǎmbè ñnkè kè bè miérí.

Yesu wète ke dèkemè keñkè

(Wénté Duku 24:50-53 Yesu Tǎrè 1:9-11)

¹⁹ Tì Yìè nYesu bè nàké memme kédeè, kè Kuyie nhò tùóté, kédekenè keñkè, kòo kari Kuyie mbakù yóu. ²⁰ Kè Yesu tancóùmbèe kǎte tipíiti timǎu kénnaante Tináaǎsààti, kè ti Yìè mbè bonè, kè bè dòòri tidietì, kè de benkú bè nǎa ntì túmè timǎmmǎnti.]

Duku wàrimè Tináànsààtì Di mpátírì tò tìi náàntì

Duku weè wàri di mpátírì kè di ti náá nYesu tumè Isidayeeribe kóo deetiwè nè kutenkù kumòu kóo deetiwè. Duku wàri o pátírì ke bo benke Yesu dómè mme benitibè nè Sammarii kóo niti kóo dináàhantíri nè kukpàatiyeinkù kpèri nè onitì weè bire do feti kóo wète ké dè pèté, nè Kuyie ntòrè do nàkémè benaacēmbè Yesu kó mupeitímù kpéi. Duku ti náá nKuyie ndómè mme besámnpóbè nè becīribè nè bepòbè. Kè nàké ke ìkú Yesu tùmè Onitibire, deè te kòo bàte ò yàaribè kó ifuke ke tùòkenè Adammu.

Di mpátírì náàntì duò ke dòmmè

1. Duku wàrimè o pátírì 1:1-4
2. Yesu kó mupeitímù nè ò bàátímè o tómmù kpéi 1:5-4:13
3. Yesu pī mmùu tómmù 4:14-19:27
4. Yesu fēūtémè 19:28-23:56
5. Yesu kumè nè ò yàántémè 24:1-53

Mùu kpéi nte kè Duku wàri di mpátírì

¹ Benitibè péu wàrimu Yesu fòmmu kó tináàntì tìi dòò ti cuokè, ² ke tūnne Kuyie nkó betōmbè bèè ò yà nè be nuò ndè keté dii mōnni bè ti nàké kè ti dòmmè. ³ M mómumuò nkè m biéké weti weti dè dòò mèè boti nè dè keté dii mōnni, ke sò ndè wenni ke dò n da wàri de kó tináàntì fē nhokòti Teofiiri. ⁴ Kàa nyé ke dò nha yie ntii náàntì tú timómmōnti.

Kuyie ntōnni do nàkémè Isāā-Batiisi kó mupeitímù kpéi

⁵ Edōti do tú dii mōnni Sudee kóo kpàati kè ikuò niùti mōu bo kòo yètiri tú Sakarii, ikuò niùti Abia kó fenafè kou, kòo pokù yètiri tú Edisabeti, Anò kó kufuku kou. ⁶ Bedé kè bè dōòri Kuyie ndómè, ke yíe nKuyie ntannò nè ku tié nyimòu. Tìmatì í mbo bè bo bè sei ntii mièke. ⁷ Kè bè kòtè bedé bá bè í màke debire ke yé Edisabeti do tùmè tehāunte.

⁸ Diyie marì kè Abia kó fenafè kó mēfitimèe tuòke ⁹ kéndōnnè bè do ò ndōrimè, kè bèe tāā tēté kētāāté Sakarii kòo ta Kuyie ncētè kēntuò ntihiúuntì. ¹⁰ Kè benitibè bemòu mbo ditowaà, ke báá nKuyie ò tūò ndii mōnni tihúuntì. ¹¹ Kè Kuyie ntōnni cúténí kécómmù dihiúuntōnni ìnkè, di píkù yóu. ¹² Sakarii di yà dii mōnni kè dēe ò di mediè nkè kufōwāà nhò pī. ¹³ Kè Kuyie ntōnni nàké Sakarii ke dò: Kufōwāà mbáá da pī nKuyie ncōutému a báammii, a pokù Edisabeti bo da peitè denitidabire kàa dè yu ke dā Isāā. ¹⁴ Diwèi bo da pī, nkàa yēmme narike mediè kè benitibè péu nyānku bè ò peitè mèè kpéi. ¹⁵ Ke yé ò yó ntúmè Kuyie nkóo nitidiewè nwe, ò í yó nyò difēè yoo mēnaà mmèè kó dimàà muò. Bè bo nyóò ò peitè kè Muyaánsāamù muu pānke ò piéké. ¹⁶ Weè yóó tēnnénì Isidayeeribe péu be Yiè nKuyie mborè. ¹⁷ O borime bo nwenni kè Kuyie nhò duò nku Yaánnè muwērimù Kuyie pānāantì náantò Edii do màke mù, kòo wète kénárikūne ibi nè í cicebè, kéceete itookperi yembè kè bèe mōote meyēmme, mèè bo yie nKuyie kētūnte benitibè kè bè mbaa ti Yiè.

¹⁸ Kè Sakarii beke Kuyie ntōnni ke dò: M bo yíme kēbanté ke dò a náá mmómumuò nkè yé n kòtémè kè m pokù kòtè? ¹⁹ Kè Kuyie ntōnni ò tēnné ke

dò: N tú Kabiyɛeri nwe ke bo Kuyie mborè, kè kù n tǎnní kè m bo da náké de kó tináaṣààtì. ²⁰ A í me ntámè ke dò ndè bo dɔ̀, a nǎndɛnfɛ bo dari, bá a bá nnɔ nke náá nkè dè yàa dɔ̀dɔ̀nè, ke yé dè yóó dɔ̀dɔ̀mèmu de mǎnnì bo tuàke dǐi mǎnnì.

²¹ De mǎnnì kè benitibè ò bàa ditowaà kè dè bè di, kè bè mǎnté dè yǐmè koò ɔ̀te Kuyie ncǐtè miéke. ²² Ò yènní dǐi mǎnnì ò í nna ke bo bè béinnè kè mbè benkú nè sínɔ́u mǎa kè bèe banté ke dǎ tǐmatì tǐi ò tùòkɛní Kuyie ncǐtè miéke.

²³ Sakarii dèè dǐi mǎnnì o tǎmmú Kuyie ncǐtè, kékò nho cǐtè. ²⁴ Kè dèe yíé sǎmpó kòo pokù Edisabetii púó nkém̃m̃ake betààbè bènnùmmù ke sǎri ke náa nke tú: ²⁵ Kuyie ndɛntení n kpéi ke n dǎd mɛsàa, ke dèite ifei ìi do m bo benitibè ìikè.

Kuyie ntǎnni nàkémè Yesu kó mupeitímù kpéi

²⁶ Edisabeti pǔtì mǎke dǐi mǎnnì betààbè bèkuà, kè Kuyie ntǎnni ku tǎnni Kabiyɛeri Kadidee kó diheì mari miéke, kè bè dǐ tu Nansareti, ²⁷ desapùmbire marè dèè í yé onitidòu de borè, kè de yètìrì tu Maari, kè Sosefu, okpààtì Dafiti kó kufuku kou de pǎ. ²⁸ Kè Kuyie ntǎnni ta desapùmbire cǐtè ke dǎ: Maari, diwèi nda bo, Kuyie nda bonèmu ke da dǎd mɛsàa mmèdiè.

²⁹ Kè dèe dǐ Maari kòo mǎnté tǐi náaṣtì botí nku. ³⁰ Kè Kuyie ntǎnni náké Maari ke dǎ: A bá nyǐkù, Kuyie nkuu da dǎd mɛsàa. ³¹ A bo púó nképeitè denitidabire kè dè yu ke dǎ Yesu. ³² Ò bo ntú onitidiɛwè kè bè nhò yu ke tú Oǐnkènkpààtì bire, kè tì Yìè nKuyie nhò duó nho yààrì Dafiti kó dikpàatikàrì. ³³ Ò bo ntú Sakòbu kòbe kóo kpààtì sǎa.

³⁴ Kè Maarii beke Kuyie ntǎnni ke dǎ: Dè bo yǐme kédòd m mu nyí me nyémè onitidòu? ³⁵ Kè Kuyie ntǎnni ò tɛ́nné ke dǎ: Muyaánsààmù bo cúténí a ìnkè kè Oǐnkènkpààtì da dátinné o kó mɛdɛé, dèe te debire a yóó peité dè í yó mmàkémè meyei, bè bo ndè yu ke tú Kuyie mBire. ³⁶ Nte a tèbite Edisabeti púómmè o kótì miéke ke bo otànkù kuónwè, wenwe bè do tú wè tɛhāunte. ³⁷ Ke yé dɛmarè í yóunèmmè Kuyie. ³⁸ De mǎnni kè Maari dǎ: N tú Kuyie nkóo tǎnti nwe, dèe dǎd kéndònnè a béim̃m̃è.

De mǎnni kè Kuyie ntǎnni íté.

Maari kòtemè Edisabeti dǎummu

³⁹ Kè Maarii íté kékòte Sudee kó diheì mari yetārè ìnkè, ⁴⁰ kétuàke kéta Sakarii cǐtè kédòu nhEdisabeti. ⁴¹ Kè Edisabetii kee Maari ò dǎum̃m̃è kè debiree nampɛ o pǔtì miéke kè Muyaánsààmù ò pié. ⁴² Kòo piéké ke dǎ: Kuyie nda dǎd̃mu mɛsàa mbɛnitipòbè bɛm̃ɔu miéke, kè ku kó mɛsàa mbonè debire a púó ndè. ⁴³ N tú we kè n Yìè nyǔ kàtení n cǐtè. ⁴⁴ Ke yé n kèè dǐi mǎnni a dǎummu kè diwèi pǐ ndɛbire m pǔtì miéke kè dè nampɛ. ⁴⁵ Dè nda naati ke yé a yiem̃m̃è ke dǎ nKuyie nda nàké tì bo dǎd.

Maari kó fɛyènfɛ

⁴⁶ Kè Maarii dentè ke dǎ:

N wènni sǎntímu n Yìè,

⁴⁷ kè n yèmmè naatinè Kuyie kunku n dɛtíwè.

⁴⁸ Ke yé kù n wèntémè fɛnɔnsààfɛ, mí nku kóo tǎnti sǎmpóu,

kè bè bo nni nyu sãã kè tú diwèi yìè.

⁴⁹ Kè yé Muwērímú muməu yìè nni ndòòmè dèmarè dierè,
wenwe wèè yètìrì tú kpa mɛyɛi,

⁵⁰ kòò kuò mməsémme sãã bèè ò dé,

⁵¹ kè yòute o bakù nè muwērímú

kè sifei yembè ciété,

⁵² kè buó mbekpààtibè

kè íi mbecírìbè,

⁵³ kè píe ntikpàti dikònni bo bè,

kè bèti tikpàti yembè bɛ nɔu sinùmmù,

⁵⁴ kè kuó mməsémme ku kó betōmbè Isidayɛɛribɛ,

kè bè teennè,

⁵⁵ kéndònnè kù do tì nàkémè ti cicebè

nè Abarahammu kó diyuu ìnkè

nè o yaábíó sãã.

⁵⁶ Maari do bo mbonè Edisabeti kè dò betāābè bètāāti ndi kɛwɛtɛ kékò nɔo
ciɛ.

Isāā-Batiisi kó mupeitímù

⁵⁷ Kè Edisabeti peitémònni tuòke kòò peité denitidabirɛ. ⁵⁸ Edisabeti
peetitòbè nè o naàmùnkù kòbɛ kè bèe keè ti Yìè nKuyie nhò dòò mèè sàà nkòò
wènnénè kè bè nyānku. ⁵⁹ Debire yìè nínni yìè kè bèe kɛtɛnì kè bo dè cānté,
kéndó kè dè yu kè dò Sakarii, dɛ cice yètìrì. ⁶⁰ Kòò yó yete kè dò: Debire yètìrì
yó ntú Isāā nwe. ⁶¹ Kè bèe yete kè dò: Òmòu í bo di naàmùnkù miɛke wèè
mòke dɛ kó diyètìrì.

⁶² Kè bèe beke Sakarii nè tenòutè kè bo yà ò dó o bire yètìrì yó ntú mù.
⁶³ Kè Sakarii beke tɛdabɛtɛ kɛwāri kè dò: O yètìrì yó ntú Isāā nwe. Kè dɛe
bè di bɛmɔu. ⁶⁴ Kòò nónɛnfɛ pānkɛɛ datɛ kòò na kébéi nkésāntɛ Kuyie.
⁶⁵ Kè kufōwāa mpī nɔo cɛpeetitòbè bɛmɔu, kè dɛ kó tināānti pité, kɛtuakɛnè
yɛhekè yèè bo Sudee kó yetārè ìnkè. ⁶⁶ Bèè kó dimāà tì kèè kè bè mbékú
bɛmāà kè tú: Dɛ kó debire sàà yó ntú wɛ?

Kuyie nkó muwērímú muù do ò bonè.

Sakarii kó fɛyɛnfɛ

⁶⁷ Kè Muyaānsāāmùu píe nSakarii, debire cice kòò náké Kuyie
mpāānāānti kè dò:

⁶⁸ Tì Yìè nKuyie tinti Isidayɛɛribɛ tū nkù,
n da sāntímu.

Fí nwèè teennè a nìtibè kè bè dɛɛté,

⁶⁹ kè duōnní Odɛɛtíwè diɛwè

a kóo tōnti Dafiti kó kufuku miɛke,

⁷⁰ a pāānāānti náāmbè do ti nàkémù nè dimònni,

⁷¹ a yóó duōnnímè Odɛɛtíwè,

kòò ti dɛɛténè ti kpantídèntòbè,

kè ti patɛnè bèè ti ní.

⁷² A dɛntɛnìmu a kó metaummè sàāmè kpéi,

kè kuó nti cicebè mɛsémme.

⁷³ A do nàkè tinti tì yāārì Abarahammu kè dò:

⁷⁴ A bo ti dɛɛténè ti kpantídèntòbè,

kè ti na kémṗi nha tōmmú kè bá nyĩèkù,

⁷⁵ kéndò mpáíí a ììkè,
 ke dɔɔri a dómè ti fòmму muməu mieke.
⁷⁶ Fɔ m birɛ,
 bè bo nda yu ke tú
 Oĩnkènkpaàti kó tipããnáànti náàntò,
 ke yé fɔ́ɔ yóó niitémè kètũntɛ ti Yiè nce,
⁷⁷ kébenke benitibè ti Yiè nyóó bè deetémè,
 ké bè cĩé mbe yei.
⁷⁸ Nè Kuyie nkó mesémmè diemè kpéi nke,
 kù ti duənnímè keĩnkè kó kuwenniku,
⁷⁹ kè kù bo mííté
 bèè bo mukũũ nkó dibiiñni mieke,
 ke ti tanné meom̃pùmè kó kuce.

⁸⁰ Kè debire nkótírí ke kpénkú Kuyie nkó kuce mieke kéta kémbo dikpáa mieke ke yaa keténè o tómmú Isidayeeribe cuokè.

2

Bè peitémè Yesu

(Wénté Matie 1:18-25)

¹ Sesaa Okusiti do tú dii mǎnni okpààti, kéǎnné mukàmmù ketimù o kó ketenkè keməu mieke. ² De kó mukàmmù ketimù do ǎnné Kiriniisi tú dii mǎnni ndi kumàndáa Sidii kó kutempè mmieke. ³ Kè benitibè beməu nkəri bá wè o yembè èi kè bè wǎũ be yètè. ⁴ Kè Sosefuu íté Nansareti Kadidee tempè, kékatè Dafiti kó dihei bè tú di Betideemmu Sudee kó kutempè mmieke, ke yé ò tumè Dafiti kó kunaàmunkù kou nwe, ⁵ ke bo wǎri o yètiri ke neínè Maari o pokù kòò pùó. ⁶ Kè bè mbo Betideemmu kè dè yaa tuakenè Maari bo peitémè. ⁷ Kòo peité o kóò po, kóò pũ nkuyààkù ke dɔú nyiwũ yonnè kùu nenkù mieke, ke yé bembɛ do í pètémè mefiè ntepòðcĩètè mieke.

Kuyie ntǎnni nàkémè bepecẽmbɛ bè peitémè Yesu

⁸ Kè sǎ mbepecẽmbɛ mabè bo Betideemmu kó depaa nkeyènkè, ke baa be pe. ⁹ Kè Kuyie ntǎnni kɔtoo be borè, kè Kuyie nkó kuwennikuu bè fité kè kufɔwaa mbè auté. ¹⁰ Kè Kuyie ntǎnni bè nàké ke dɔ: Kufɔwaa mbáa di pĩ, n di tǎní Tináaɔsààti nti tii yó ntú kubotí kuməu kó kuyehnaatí. ¹¹ Bè di peitému yíe Kiriisi Odeetiwè, ti Yiè nDafiti kó dihei mieke. ¹² Ntenè dèè yó nte kè dí ò banténè, di bo yà debire kè dè pũ kuyààkù kéduó iwũ yonnè kùu nenkù mieke.

¹³ Dende bàmbà nkè Kuyie nkó yetɔrè tɛyèe cúténí keĩnkè péu kéwěnnénè Kuyie ntǎnni kè yè nsántí Kuyie nke tú:

¹⁴ Kuyie nyètiri ndeu keĩnkè mieke,
 kè ku kó mesàa nní mbonè benitibè
 ku dɔ bè ketenkè ìnkè!

Bepecẽmbɛ kòtemè ke dɔu nYesu

¹⁵ Kuyie ntɔrè wéte dii mǎnni keĩnkè kè bepecẽmbɛe nàké bemáa ke dɔ: Ti kɔtenè Betideemmu kéyà dèè dɔɔ, ti Yiè nti nàké dèè kpéi.

¹⁶ Kè bèè íté mecáa nkékatè kéyà Maari nè Sosefu nè debire kè dè duó iwũ yonnè kùu nenkù mieke. ¹⁷ Bè yà dii mǎnni debire ké bè nàké Kuyie ntǎnni do bè nàké ti de kó debire ìnkè. ¹⁸ Kè dèè di bèè kó dimáa kèè bepecẽmbɛ náa nti. ¹⁹ Kè Maari ti ǎa o yèmmè ke toti o yèmmè ti ìnkè. ²⁰ Kè bepecẽmbɛ

nwèti ke sánti Kuyie nke déúkùnkò ku yètìrì bẹ̀ kẹ̀è tì ke tì yà tì kpéí, nke yé dè do dàòmè Kuyie ntǝnni bẹ̀ nàkẹ̀ méè botí nku.

Bẹ̀ yúmè Yesu o yètìrì

²¹ Kẹ̀ dẹ̀e tuàke diyie niǝnni bẹ̀ yóó cǎnté dì debire, kẹ̀ bẹ̀e dẹ̀ yú ke dọ̀ Yesu, Kuyie ntǝnni do ò yu dì bá bẹ̀ mu nyí ò pùò.

Bẹ̀ benkemè Yesu Kuyie

²² Mǎyiisi do dǎu nyí kuó tǔòke dii mǝnni, Sosefu nè Maari kẹ̀ bẹ̀e kǎtenè debire Sedisademma kẹ̀ bo dẹ̀ benke Kuyie kédòò ikuó mǎwénkùmè kpéyi, ²³ tì wǎrimè ikuó mieke ke tú bẹ̀ ní duó bẹ̀ tu Mpo be kó dimàà Kuyie. ²⁴ Sosefu nè Maari kẹ̀ bẹ̀e kǎte kédòò ikuó yemmè, kékuó yekpetinónkpere yèdèè yoo sinónkpéè mǎmmǝnsi sidési.

²⁵ Dè do sǎ nhonitì mǎu weè bo Sedisademma kòo yètìrì tú Simmeǝǝ, kòo dǎòri Kuyie ndó dẹ̀ ke dé Kuyie kẹ̀ Muyaánsààmù ò piéké, kòo bàà Isidayeeribe kóo dǎetiwè. ²⁶ Ke yé Muyaánsààmù do ò nàkémè ke dọ̀ ò bo yà Kirisi Odǎetiwè, Kuyie ntǝnni wè, ke né na kékú. ²⁷ Kẹ̀ Muyaánsààmùu niitè Simmeǝǝ kòo ta Kuyie ncǐtè Yesu yembè ò kǎrinnì dii mǝnni ke bo dǎò ikuó. ²⁸ Kẹ̀ Simmeǝǝ cǎutè debire késǎnte Kuyie nke dọ̀:

²⁹ N Yìè nha do nàkẹ̀ tì dǎòmu, di mǎnni yóu mí a kóo tǎnti kẹ̀ n kú nè diwèi.

³⁰ Ke yé n yàmè nè n nuò

a duǝnni wèè dǎetiwè,

³¹ ibotí imǎu kpéí nke a ò duǝnnimè,

³² weè tú kuwenniku kùu yóó míitè yebotè,

kéduó nyIsidayeeribe disǎnni.

Simmeǝǝ nàkémè Kuyie mpǎánáǎnti Yesu kpéí

³³ Kẹ̀ dẹ̀e di debire cice nè dẹ̀ yǎ Simmeǝǝ nǎá tì debire kpéí. ³⁴ Kẹ̀ Simmeǝǝ mǎu Kuyie nkó mesàà mbẹ̀ kpéí nkédeè kénáké Maari ke dọ̀: Debire diè nképéí nke Isidayeeribe péu yóó duómè kẹ̀ péuu íté. Dè yó ntú Kuyie nkó dibenkèrì ndi ke cé ntineitì besǔkùbè cuokè. ³⁵ Mǎyemmè méè do sǎrì kẹ̀ méè feitè. Kẹ̀ fǎ mMaari, demǎu memme dè bo ndò ndisiè kékǎute a yemmè.

Anni sǎntemè Kuyie

³⁶ Ke sǎ nKuyie mpǎánáǎnti nǎǎntò mǎu dẹ̀ bo kẹ̀ bẹ̀ ò tu Anni, Fanniyeri kóo sapàà, Asee kó kubotí kou ke kòtè mediè, ò do yóó yenke ke mu nyí yé onitidòu kẹ̀ bẹ̀ mmàke yebie nyèyiekè kòo dǎuu kú. ³⁷ Kòo ntú okúpokù kétuàkenè yebie nsipísini nè yènàà ke báá nKuyie, Kuyie ncǐtè mieke, ke bou dinùu. ³⁸ Kòo múnkke tuàkeni dẹ̀ mǎnni késǎnte Kuyie nkénáké Yesu kpéí Sedisademma kǎbe bẹ̀e do baa Odǎetiwè.

Yesu nè o yembè bẹ̀ wètemè Nansareti

³⁹ Maari nè Sosefu bẹ̀ dǎò dii mǎnni Kuyie nkó ikuó kédeè kéwète kékǝnnè debire Nansareti Kadidee kó kutempè mmieke. ⁴⁰ Kẹ̀ debire nkótírì ke kpénkú ke mǎke mecii nkè Kuyie nkó mesàà ndè bonè.

Yesu tamè Kuyie ncǐtè dẹ̀ mǎnni ke mǎke yebie ntepiùtè nè yèdèè

⁴¹ Yesu yǎ nè o cice bẹ̀ do ǝ kǎtemu bá dii benni Sedisademma diyentèbanni. ⁴² Yesu mǎke dii mǎnni yebie ntepiùtè nè yèdèè kénèinè o yembè kẹ̀ bẹ̀e kǎte, ke yé ò tǔòkemè o mǎnni. ⁴³ Dibanni kó yewe dèè dii

mònni Maari nè Sosefu kè bè nkūnti bá bè í ndààte ke dò nYesu í bè neínè, kè Yesu nkpaá Sedisademmu. ⁴⁴ Kè bè dò kuce diyie dimàà ke yé ke tú Yesu neínè betòbè, kòò mǎnté kékete o wammù be cǐ kǎbe nè be népobè borè. ⁴⁵ Bá bè í nhò yà kéwēte Sedisademmu koò wanti, ⁴⁶ kòò yà diyie tǎǎnni yie Kuyie ncǐtè mieke kòo soké ikuó niùbè cuokè kè bè nǎa nkòò kèmmú ke bè bèkú tinǎǎnti. ⁴⁷ Kè dēe di bèè kó dimàà dè bo mecii nhò màke mè nè ò bè tēnninko mèè botí. ⁴⁸ O cice nè o yǎ bè ò yà dii mònni kè dēe bè di mediè nkòo yǎ ò beke ke dò: M bire, dè dōmme kǎa ti dòò mēmmē? Mí nnè a cice ti da wammúmu kè ti yēmmē cààrè. ⁴⁹ Kòo bè tēnné ke dò: Di n wanti ke yē mba? Di í yé ke dò n dò nképí n cice tōmmáa?

⁵⁰ Bè me nyí mbantè ò dó ké bè nǎké ti.

⁵¹ Kè Yesu bè neínè kè bèe wēte kékò nNansareti, kòò nyié mbe kpēti kòo yǎ nhǎa dēè kó dimàà dòòri o yēmmē mieke. ⁵² Kè Yesu nkótírí kòo cii ndéúkú kòo dǎorimè nwenni Kuyie nnè benitibè.

3

Isāa-Batiisi kó mutōmmú

(Wénté Matie 3:1-12 nè Mariki 1:1-8 nè Isāa 1:19-28)

¹ Tibēeri Sesaa kó tikpàti benni tepíitè nè dinummuri mieke, kè Pǎnsi Pidati tu Sudee kóò kùmandǎa kè Edoti Tetidaki tu Kadidee kóo kpààti, kòo nantè Fidipu tu Itidee nè Tadakonniti kó ketenkè kóo kpààti. Kè Disanniya Tetidaki tu Abidenni kóo kpààti. ² Ke sǎ nhAnni nè Kaifu bè tu ikuó niùbè kó bekótibè. Kè Kuyie mbéinnè Isāa, Sakarii bire dikpǎa mieke. ³ Kè Isāa kǎte Suditēē kó yehékè kénǎante benitibè ke tú: Duǎnnè kè bè di ǎnné batēmmú, dēè benkú ke dò ndi borimē cēète kè Kuyie ndi cǐē ndi yei.

⁴ Mēmmē kè dēe dǎo kéndò nKuyie mpǎǎnǎǎnti nǎǎntò Esaii do wǎri ti ke dò:

Oniti wèè bo dikpǎa mieke

wèè péu metammè ke tú:

Tūntenè ti Yiè nkó kuce,

séinnè o cē,

⁵ kéfínnè yefòtè yemǎu

képante yetārè nè sitǎa,

késéi nyice ìi kǎrmú

kéhenne dēè ikú.

⁶ Kè benitibè bemǎuu yà Odeetiwè Kuyie nduǎnni wè.

⁷ Kè Isāa nnǎa mbèè kǎrini o borè kòo bo bè ǎnné batēmmú ke tú: Iwǎake dindí! We ndi nǎké ke tú di yenténè Kuyie nkó kemieke kè kérini?

⁸ Di borimē benke tūnké di cēètemè. Di bá ntú dè sǎnnè di bo ntúmè Abarahammu tu di cice. N di nǎa mǎmmu nwe, Kuyie mbo na kétúótému ye ntǎrè kédòò Abarahammu kó iyaábí. ⁹ Okǎūti sūstému o pǐtè ke bo u detie. Detie ndèè kó dimàà í péi yēbe sǎyè bè bo dè u kécóu.

¹⁰ Kè benitibè ò beke ke dò: Ti né dò nkédòò ba? ¹¹ Kòo bè tēnné ke dò: Kè wèè màke yeyǎbòrè yédèè wèè pǎ dimàà wèè kpa, kè wèè màke tidiiti kòo toténè wèè kpa.

¹² Kè badǎmpòocutibè kǎtení Isāa borè, kòo bo bè ǎnné batēmmú, kóò beke ke dò: Okóti ti dò nkédòò ba? Kòo bè tēnné ke dò: ¹³ Di bá ncóú dǎmpòò kè dè pēnkú bè yē nyi mmámè.

¹⁴ Kè behāāpòmbèè ò beke ke dò: Tínti tá? Tí dò nkédòò ba? Kòò bè tēñné ke dò: Di báá fiete òmòu kperè nè muwērímú, di báá pĩ nhòmòu kòò di yietí ñetètirè, di yèmmè ñnaatinè bè di yietí ìì dífíí.

¹⁵ Benitibè do me mbaamè Odeetiwè kè be yèmmè ndò Isāā bo ntú Odeetiwè nwe. ¹⁶ Kè Isāā bè nàké ke dò: Mí n di āā bātèmmù nè menie mme, wèè n tūnní ò òumu ke m pēēté, n yí tūàke m bo ūtēmè o neùti kó mutāá, wenwe bo ndi āā bātèmmù nè Muyaánsààmù nè muhāá. ¹⁷ Ò to o piengkù nku ke bo ye nkébate mebii nnè tifùti kéānné mebii nho bəu mieke kécəu ntifùti muhāá mmùù í kə mmu mieke.

¹⁸ Nè itié mpéu mieke nke Isāā do náámmè benitibè Tináaṣṣààti, ¹⁹ kékpannè okpààti Edòti Tetidaki ò fiète mèè kpéí o nantè Fidipu pokú Edodiyati ke puoke, ke wète ke dòò meyei tēmè péu. ²⁰ Kè Edòti né òke yíé kédòò meyei nképí Isāā kékpetinné.

*Bè do ānnémè Yesu bātèmmù
(Wénté Matie 3:13-17 nè Mariki 1:9-11)*

²¹ Kè Isāā nhāā benitibè bəmòu bātèmmù kè Yesu múnkèe duó nkòò ò ānné bātèmmù kòò bántè Kuyie kè tiwetii kpeté. ²² Kè Muyaánsààmùu cúténí o ñnkè ke dònne dikpetinónkperi, kè bèe keè metammè mamè keñnkè bíékè kè mè tu: Yie nweè tu m birè kè nh ò dó mēsàà nkòò tá mediè.

*Yesu kó kufuku
(Wénté Matie 1:1-17)*

²³ Yesu do yóó keté o tōmmú ke mōke yebie nsipísitāāti ndi kè benitibè yèmmè ndò o cice tú Sosefu, kè Sosefu cice tú Edii. ²⁴ Kè Edii cice ntú Matati, kè Matati cice tú Defii, kè Defii cice tú Mēdisii, kè Mēdisii cice tú Yonnaii, kè Yonnaii cice tú Sosefu. ²⁵ Kè Sosefu cice ntú Matatiasi, kè Matatiasi cice tú Amōosi, kè Amōosi cice tú Naummu, kè Naummu cice tú Esidii, kè Esidii cice tú Nakaii. ²⁶ Kè Nakaii cice ntú Maati, kè Maati cice tú Matatiasi, kè Matatiasi cice tú Semmeinni, kè Semmeinni cice tú Yosee, kè Yosee cice tú Yodaa. ²⁷ Kè Yodaa cice ntú Yoannanni, kè Yoannanni cice tú Desaa, kè Desaa cice tú Sodobabēeri, kè Sodobabēeri cice tú Sadatieri, kè Sadatieri cice tú Nēdii. ²⁸ Kè Nēdii cice ntú Mēdiki, kè Mēdiki cice tú Adii kè Adii cice tú Kosammu, kè Kosammu cice tú Edimadammu, kè Edimadammu cice tú Eeri. ²⁹ Kè Eeri cice ntú Sesuu, kè Sesuu cice tú Ediesee, kè Ediesee cice tú Yodimmu, kè Yodimmu cice tú Matati, kè Matati cice tú Defii. ³⁰ Kè Defii cice ntú Simmēṣṣ, kè Simmēṣṣ cice tú Sudaa, kè Sudaa cice tú Sosefu, kè Sosefu cice tú Yonnamu, kè Yonnamu cice tú Ediakimmu. ³¹ Kè Ediakimmu cice ntú Mēdeya, kè Mēdeya cice tú Mēna, kè Mēna cice tú Matataa, kè Matataa cice tú Natāā. ³² Kè Natāā cice ntú Dafiti, kè Dafiti cice tú Isaii, kè Isaii cice tú Obēdi, kè Obēdi cice tú Boasi, kè Boasi cice tú Sadimə, kè Sadimə cice tú Nasṣ. ³³ Kè Nasṣ cice ntú Aminadabu, kè Aminadabu cice tú Adimininni, kè Adimininni cice tú Adinii kè Adinii cice tú Esidommu, kè Esidommu cice tú Pedesi, kè Pedesi cice tú Sudaa. ³⁴ Kè Sudaa cice ntú Sakəbu, kè Sakəbu cice tú Isaki, kè Isaki cice tú Abarahammu, kè Abarahammu cice tú Tēdaa, kè Tēdaa cice tú Nakə. ³⁵ Kè Nakə cice ntú Seduki, kè Seduki cice tú Edeuu, kè Edeuu cice tú Pedeki kè Pedeki cice tú Ebēeri kè Ebēeri cice tú Siraa. ³⁶ Kè Siraa cice ntú Kainammu, kè Kainammu cice tú Adifakisari, kè Adifakisari cice tú Semmu, kè Semmu cice tú Nəwee, kə Nəwee cice tú Demeki. ³⁷ Kè Demeki cice ntú Matusadēmmu, kè Matusadēmmu cice tú Enōki, kè Enōki cice tú Yedeti, kè Yedeti cice tú Madedeēdi, kè Madedeēdi cice tú Kenammu. ³⁸ Kè

Kenammu cice ntú Enəsi, kè Enəsi cice tú Seti, kè Seti cice tú Adammu kè Adammu cice ntú Kuyie.

4

Dibɔ̀ do bennémè Yesu

(Wénté Matie 4:1-11 nè Mariki 1:12-13)

¹ Kè Yesu nyètini kukó nSuditɛɛ kè Muyaánsààmù ò piéké kóò tanné dikpáa mieke. ² Kòò dɔ̀ yewe sipísìnàà kè dibɔ̀ ò beú. De kó yewe mieke ò do í yo ndèmarè kè dikònni ò pĩ. ³ Kè dibɔ̀ ò nàké ke dɔ̀: Kàa tu Kuyie mBire nde, duó nkè ditári dii nnaá mmudiì. ⁴ Kè Yesu di tɛ́nné ke dɔ̀: Tì wàrimu ke tú: Onìtì í fòùnè mudii maa.

⁵ Kè dibɔ̀ ò dèkenè ditári dieri ìnkè kóò benke dimònni dimáà ketenke kó yekpáatiyo yemou, ⁶ kóò nàké ke dɔ̀: N yóó da duómmu ye nkpaatiyo yemou nè ye kpeti, ke yé mui dè temè, ke dè duó n dè dónè wè. ⁷ Demou mie nfɔ̀ yó ndè te, kè nsá kàa nińkú n yìkè. ⁸ Kè Yesu di tɛ́nné ke dɔ̀: Tì wàrimu ke tú: Á mbáa nha Yiè nKuyie mmáa kèmpĩ nkuu tómmú.

⁹ Kè dibɔ̀ ò kòtenè Sedisademmu kóò dèkenè Kuyie ncɛ̀tè ìnkè kóò nàké ke dɔ̀: Kàa tú Kuyie mBire nde, puuo, ¹⁰ ke yé tì wàrimè ke tú: Kuyie mbo duó ndinùu ku tɔ̀rè kè yè nda baa, ¹¹ kè da cóúté bá a naacètè báa bété ditári mari. ¹² Kè Yesu di tɛ́nné ke dɔ̀: Tì wàrimu ke tú: Á báa benné a Yiè nKuyie.

¹³ Kè dibɔ̀ ò benné mebennimè memou kè mèe deè kè dii íté kémbaa dimònni tɛ̀ri.

Yesu do tièmmè benitibè titiintouti mieke

(Wénté Matie 4:11-17 nè Mariki 1:14-15)

¹⁴ Kè Yesu nwèti Kadidee kó kutempè nkè Muyaánsààmù ò piéké nè muwèrimú kè bè nnáa nho kpéi nde kó kutempè nkumou mieke. ¹⁵ Kòò ntiè mbenitibè titiintouti mieke kè benitibè bemou nhò sánti.

Yesu do náammè Kuyie nnáahti Nansareti

(Wénté Matie 13:53-58 nè Mariki 6:1-6)

¹⁶ Kè Yesu kɔ̀te Nansareti ò bińkú dè, ke tó ta kutiintouku teomputè yiè kéité ke bo kaà ndipátiri. ¹⁷ Kè bèe ò duó nKuyie mpāānāahti náahtò Esaii kó dipátiri kòò pĩnte tì wàri dii bòri ke tú:

¹⁸ Tì Yiè nKuyie nkó muaáa mmuù bo n yĩnkè,

kù n tãátému ke cóu n yuu mekùò ke n tɔ̀,

kè m bo nàké Tināānsàati besénnibè,

kédeetè tidaati, kéwéi ntiyũ̀nti,

kédeetè bè fẽũ̀nko bè,

¹⁹ kénáké Kuyie nkó mesàa mbenni tũ̀keme.

²⁰ Kòò deè kékpéu ndipátiri kéduó nho tɔ̀nti kékari kè bèe kó dimàa bo kutiintouku mieke kè bè nhò wùó. ²¹ N kòò bè nàké ke dɔ̀: Di bo ke yo tì náahti yíe nti dɔ̀dmu.

²² Kè dɛ̀e bè di bemou kè bè nhò sánti Tināānsàati ò náa nti kpéi, kémbékú bemáa ke tú: Dè í dò nSosefu bire nde? ²³ Kè Yesu bè nàké ke dɔ̀: N yému ke dò ndi bo n nàké dināānhāntiri dii tu: Otànti taà nhamáa. Ke n nàké ke dɔ̀: Tì kèe kè bè yé nha dɔ̀ dè Kapennaummu, dɔ̀ dè dié nha eì. ²⁴ Kè Yesu yíe kébéi nke dɔ̀: N di náa mmómmu nwe bè ɔ̀ ò mpénsiri Kuyie mpāānāahti náahtò mɔ̀u o eì. ²⁵ Bekúpobè do sũmu Isidayeeriè mieke, Edii kó dimònni,

fetaafè do yietí dìi mǎnni ke dà yebie nyetǎati nè dikéè, kè dikǎnni dièrì tanní dihei. ²⁶ Kuyie me nyí nduó nkè Edii kǎte be kóò mǎu borè, kéduó nkòo kǎte okúpókù mǎu borè nde kòo ā Sadeputaa, Sitǎó kó ketenkè mieke. ²⁷ Yekùò mmúnke do sǔmu Isidayeeribe mieke Kuyie mpǎānǎānti náāntò Edisee kó dimǎnni. Ò me nyí mmiekúnne ye kó dimari kémiékúnne Naamaa Sidii kó ketenkè kou nwe omáa.

²⁸ Bè kèè dìi mǎnni de kó tináānti kutííntouku miekèe kè bè miekèe peike bemǎu. ²⁹ Kè bèe íté kóò pī nkédekenè bè do maá dìi tǎri ìnkè, ke bo ò tǎntení kudúókù mieke. ³⁰ Kè Yesu yè be cuokè kǎpǎtǎ.

Yesu bètimè dibòò oniti mieke
(Wénté Mariki 1:21-28)

³¹ Kè Yesu kǎte Kapennaummu Kadidee kó kutempǎ mmieke kǎntiè mbenitibè teomǎpùtè yìe. ³² Kè dǎe bè di mediè nke yé ò do bè náānnèmè muwǎrimú mmu. ³³ Kòo niti mǎu bo kutííntouku mieke, kè dibòò ò ta, kòo kuóńko mediè nke dà: ³⁴ Ti kpeti dòmmè Yesu Nansareti kou, a kǎténí ke bo ti kuǎmaà? N yǎmu ke dò nha tú Kuyie ntǎnní wè, wèe kpa meyei.

³⁵ Kè Yesu péi ndibòò ke dà: Cǎéké kǎyè oniti yie mmieke!

Kè dìi ò bo mbenitibè cuokè, kǎyè, bá di í ò dàò meyei mmamè.

³⁶ Kè dǎe bè di bemǎu kè bè mbékú betǎbè ke tú: Ìmmu wǎrimú bo oniti yie nnáānti mieke, kòo péinko yebókè kè yè yìe?

³⁷ Kè bè nnáá nYesu kpéi de kó ketenkè kemǎu mieke.

Yesu do miékúnne Simǎ pokù yǎ
(Wénté Matie 8:14-17 nè Mariki 1:29-34)

³⁸ Kè Yesu yè kutííntouku mieke kékǎte Simǎ cǎtǎtè ke sǎ nho pokù yǎ mǎ nkòo kǎnti tǎnni mediè, kè bèe bántè Yesu ke dà wèe ò miékúnne. ³⁹ Kòo sǎnnè ò ìnkè kǎpéi mmumǎmmú kè mùu deè, kòo pǎnkeè íté kéwǎa mbè bo di mù.

⁴⁰ Diyìe ta dìi mǎnni bèe kó benitibè do mǎ mmumǎmmú mubotí mubotí, kè bè mbè kǎrǎnní Yesu borè kòo bè nǎnku o nǎu ke bè miékúnko. ⁴¹ Kè yebókè nyìe benitibè péu ke wékíi ke tú: Kuyie mBire nde! Kè Yesu nyè kpǎnnè ke tú yè bá nnáá nke yé yè yémèmu ke dò nhò tú Kirisi.

Yesu do yetimè Kapennaummu bá bè í dá
(Wénté Mariki 1:35-39)

⁴² Dè wenté dìi mǎnni kè Yesu yè dihei kékǎte omáa borè kè benitibè péu nhò wanti, kóò yà kéndó ò nkpaá be borè kè báa íté. ⁴³ Kè Yesu bè nǎké ke dà: N dò nkénákému Tináānsàati Kuyie nkpaātíyuu kpeti yehèkè tǎyè ke yé Kuyie nni ntǎnnimè deè kpéi.

⁴⁴ Kòo kǎte kǎnnáante Kuyie nnáānti Kadidee kó titííntouti mieke.

5

Yesu do yumè o tancǎumbè kètibè
(Wénté Matie 4:18-22 nè Mariki 1:16-20)

¹ Diyìe mari kè Yesu rǎbo Senesareti kó menie mborè kè ditǎnni ndeiti ke bo ò tǎnnè kékeè Kuyie nnáānti. ² Kè Yesu yà tidabǎeti tidǎti menie nnùu kè beyǎnwambè cùtè ke ǎu be yǎnditǎrè. ³ Kè Yesu ta ti kó kùmakù, kùu tu Simǎ kǎku, kóò nǎké ke dà bèe fùtenè menie nnùu sǎmpǎ, kè bèe fùte kè Yesu nkari kudabekù mieke ke tiè nditǎnni.

⁴ Ò tié ndii mǎnni benitibè kédeè kénáké Simǎo ke dǎ: Kǎtenè kudabekù deǎǎmpure kè dí bǎ ndi yǐnditirè. ⁵ Kè Simǎo ò tǎǎné ke dǎ: Okóti, ti yié nke buǎmmu bá tí í pí, a né mè mbéímmè m bo bǎ ndeditirè.

⁶ Kè bǎe bǎ nképí siyí pǎu kè sǐ píe nkè bǎ ditirè ntǎǎ. ⁷ Kè bǎe pasiri bǎ népobè bǎe bo kudabekù tekù ke dǎ bǎe kǎtení kè bǎ teennè, kè bǎe kǎtení kédei siyí kǎpíe ntidabǎeti tidéti kè ti ndó kǎdiu. ⁸ Simǎo Píeri dǎ yǎ dii mǎnni kénínkoo Yesu iikè ke dǎ: N Yíè bá n tǎǎnnè, n tú onitiyeiwe nwe.

⁹ Kè yé kufǎwǎa nhò autémè nè o népobè bǎ pí nsii yí kǎpí. ¹⁰ Kè Isaku nè Isǎǎ Sebedee kó ibí Simǎo népobè kǎere múnke mmè ndò, kè Yesu náké Simǎo ke dǎ: Bá nyǎkù, di mǎnni a yó ntú onitiwanti nwe.

¹¹ Kè bǎe kǎtenè bǎ dabǎeti meniè nnùù kè dǎ ntí yóu kǎtǎnnè Yesu.

Yesu do miékǎnnemè dikǎnni

(Wǎnté Matie 8:1-4 nè Mariki 1:40-45)

¹² Diyíè marí kè Yesu mbo dihéi miéke, kè dikǎnni marí kǎtení o borè, kénínkoo o iikè kóó bǎntè ke dǎ: Okóti kǎa dǎ a bo na kè m miékǎnnè, kè n wénkǎnnè.

¹³ Kè Yesu youte o nǎutè kè di kǎáké ke dǎ: N dómu, á wenke. Dende bǎmbà kè tikǎntii deè kóo miété kéwenke. ¹⁴ Kè Yesu o cau nweti weti ke dǎ: A báá náké òmǎu, a né kǎte kébenke amǎá ikuó nùuti kédǎó Mǎyiisi kuó pátiri yǎmmè, kè dǎe benke benitibè bǎmǎu a miétémè.

¹⁵ Dǎ mǎnni kè Yesu yètiri né dǎke pité kè benitibè nkǎriní o borè ke bo keè o náǎnti kòo bǎ miékǎnnè. ¹⁶ Kè Yesu né íté kékǎte omǎá borè kǎmbǎá nKuyie.

Yesu do miékǎnnemè kuhǎùkù

(Wǎnté Matie 9:1-8 nè Mariki 2:1-12)

¹⁷ Diyíè marí kè Yesu ntiè mbenitibè, kè Fadisiǎbe nè ikuó wǎǎbè bǎe bo Kadidee nè Sudee nè Sedisadǎmmu, kè bǎ kǎké dǎ miéke, kè Kuyie nkó muwǎrimú ò bonè kóo miékǎnko bǎmuǎmbǎ. ¹⁸ Kè bǎmabǎe tuǎkení kè tǎ kuhǎùkù, kè kù duó ku dǎù ñnkè, kè bǎ nwanti bǎ bo yíme kè kù tǎnné kédǎú nYesu iikè. ¹⁹ Bè í nna nè ditínni, kǎyóu, kédeke, kéduute timǎmmùnti Yesu berí ndè, kè kù cǎũnko benitibè cuokè, kédǎú nYesu iikè. ²⁰ Kè Yesu nwúó mbè tǎmè ke dò nhò bo kù miékǎnnè, kè kù náké ke dǎ: N da cǎǎmmu a yéi.

²¹ Fadisiǎbe nè ikuó wǎǎbè kè bǎ ntoti bǎ yǎmmè ke tú: Wenni nwe yie nkòo náá mmie nke caàri Kuyie nyètiri? We mbo na kǎcǎǎ mmeyei nkè dǎ í tú Kuyie mmǎa.

²² Kè Yesu banté bǎ yǎmmè, kè bǎ beke ke dǎ: Dè dòmmè kè di toti di yǎmmè mié mbotí? ²³ Òndè í yóu nè dǎterè, m bo yíme n da cǎǎ nha yǎinaa, kè m bo yíme íté kékété? ²⁴ Dè né bo yiemmmè kè di banté ke dò Onitibire mǎke muwǎrimú ketenkè ñnkè ke bo na kǎcǎǎ mmeyei m bo yí: Íté kǎtúóté a dǎù kékó!

²⁵ Kè kù pǎnkǎe íté benitibè iikè, kǎtúóté ku dǎù, kénkǎnti ke sǎntí Kuyie. ²⁶ Kè dǎe bǎ di bǎmǎu, kè bǎe depe Kuyie nké nkù sǎntí, ke náá nke tú: Tí yǎ yie ndǎmarè cǎnnè.

Yesu do yumè Defii

(Wǎnté Matie 9:9-13 nè Mariki 2:13-17)

²⁷ Kè Yesu íté deborè kǎmpǎnké kǎyǎ odǎmpóòcǎutiwè mǎu kòo yètiri tú Defii kòo kǎri bǎ yieti tǎe cǎǎtè dǎmpóò kòo ò yu ke dǎ:

²⁸ N tǎnnè! Kè Defii yóu dǎmǎu kǎité kóó tǎnnè.

²⁹ De kó difɔ̀nkúò kè Defii bénné tidiiti kéyú Yesu kè bedàmpóòcɔ̀utibè nè benìtibè tɔ̀bè péu kè bè nwɛ̀ nke yo. ³⁰ Kè dɛɛ yonke Fadisiɛ̀bɛ nè ikuá wǎǎbè kè bèe beke Yesu tancòumbè kè dɔ̀: Dè dòmmɛ kè di wɛ̀hínè bedàmpóòcɔ̀utibè nè mufòmmu yeimu yembè kè di yo nke yɔ̀?

³¹ Kè Yesu bè tɛ̀hínɛ kè dɔ̀: Dè í tú bèè kǎnti naati beè waà nhotànti, bemuambɛ beè ò waà. ³² N yí kòtení kè bo yú bèè yèmmè dò mbè wenni, n kòtení kè bo yú benitiyeibɛ mbè kè bèe ceete be fòmmu.

Bè do bekemè Yesu menùboúmmè kpeti

(Wénté Matie 9:14-17 nè Mariki 2:18-22)

³³ Kè benitibè mabèe beke Yesu kè dɔ̀: Dè dòmmɛ kè Isǎa-Batiisi tancòumbè nè Fadisiɛ̀bɛ kɔ̀bɛ bou dinùù kè báá nKuyie nsǎǎ kàa kɔ̀bɛ biɛ yo nke yɔ̀?

³⁴ Kè Yesu bè tɛ̀hínɛ kè dɔ̀: Onitì tòù dii mǎnni o pokù o népobè bo na kéboù dinùù o bè bonè dii mǎnnàà? ³⁵ De kó diyie kpaanímu kè bè bo deite wèè tòù o pokù, de mǎnni bè bo boù dinùù.

³⁶ Kè Yesu yí kè bè nàkè nè dináaṅhǎntiri kè dɔ̀: Bè ɔ̀ í nkèétɛ kuyaàpànkù kéyá nkukótíkù ìnkè, kàa mè dǎǎ, a cààrèmu kuyaàpànkù, de kó dikée mè mbáá yie nkétaunnè kukótíkù. ³⁷ Bè ɔ̀ í ncṹs menaà mbémmè tidɔ̀uti kótì miɛke, kàa mè dǎǎ tidɔ̀uti bo pote kè menaà ncake nè tidɔ̀uti demɔ̀u. ³⁸ Menaà mbémmè dò nkéncṹǎ tidɔ̀uti pànti miɛke nke. ³⁹ Òmòu ɔ̀ ɔ̀ ndó menaà mbémmè ò yǎ dii mǎnni mèè bi, ò ɔ̀ yí mèè bi mèè naati.

6

Yesu tancòumbè do kàríme mɛdibii

(Wénté Matie 12:1-8 nè Mariki 2:23-28)

¹ Teom̀pùtè matè yiè kè Yesu mpɛ̀nké depaa mmare miɛke, kòo tancòumbè nkǎate mɛdibii nke cáá. ² Kè Fadisiɛ̀bɛ mabèe beke Yesu kè dɔ̀: Dè dòmmɛ kàa tancòumbè dǎǎri ikuá yete dè teom̀pùtè yiè? ³ Kè Yesu bè tɛ̀hínɛ kè dɔ̀: Di í kàa ndikònni do pĩ nDafiti nè o kɔ̀bɛ kòo dǎǎ dèà? ⁴ Ò do tamè Kuyie ncɛ̀fètè kétúóté pɛ̀èbè, nè o kɔ̀bɛ kè bèe cááké, òmòu do í dò nkécááké bè, kè dè í tú ikuá nùùbè mǎàà?

⁵ Kè Yesu bè nàkè kè dɔ̀: Onitibire deè baké teom̀pùtè.

Yesu do miɛkùnnemè wèè bakù fǎũ

(Wénté Matie 12:9-14 nè Mariki 3:1-6)

⁶ Teom̀pùtè tetè matè yiè kè Yesu ta kutiántouku ké mbè tiè, kòo niti mǎu dè bo kòo bakù youku fǎũ. ⁷ Kè Fadisiɛ̀bɛ nè ikuá wǎǎbè, bèè do wanti bè bo yímè kéwátì Yesu, kè bè nwúó nke bo yǎ kòo bo miɛkùnnɛ de kóo niti teom̀pùtè yiè. ⁸ Yesu né mè nyémè be yèmmè, kòo nàkè wèè bakù fǎũ nke dɔ̀: Ítɛ kécómmú dɛ̀dɛ benitibè cuokè!

Kòo ítɛ kécómmú. ⁹ Kè Yesu bè beke kè dɔ̀: Ikuá yɛ nti dǎǎ mɛsàà nnàa kè mɛyei nteom̀pùtè yiè? Ti dɛ̀tɛ onitǎa, kè ti ò kùó?

¹⁰ Kè Yesu bè wɛ̀nté bemɔ̀u, kénáké wèè bakù fǎũ nke dɔ̀: Youte a bakù!

Kòo kù yòute, kè kùu kpenke. ¹¹ Kè dɛɛ yonke Fadisiɛ̀bɛ nè ikuá wǎǎbè mediè nkè bè mbékú betɔ̀bè bè yóó yímè Yesu.

Yesu do tǎátémè o tancòumbè tɛ̀pítè nè bèdébè

(Wénté Matie 10:1-4 nè Mariki 3:13-19)

¹² De mǎnni kè Yesu deke ditari ìnkè kényiè nke báá nKuyie. ¹³ Kè dɛɛ wenté kòo yú o tancòumbè kɛ̀tǎátɛ tɛ̀pítè nè bèdébè kè bè dǎǎ o tǎrè. ¹⁴ Simɔ̀u ò do yu wè kè dɔ̀ Pieri nè o nantè ǎntidee nè Isaku nè Isǎa nè Fidipu nè

Batidemii, ¹⁵ nè Matie nè Tomaa nè Isaku Adifée birɛ nè Simɔɔ Sedoti kó fɛnafɛ kou, ¹⁶ nè Sudi Isaku birɛ nè Sudaasi Isikadiyoti wèè fité Yesu.

Yesu do tièmmè benitibè, kɛ miékùnkò bɛmuɔmbɛ

(Wénté Matie 4:23-25)

¹⁷ Kɛ bèɛ cúté kécómmú kubiriku o tancóumbè tikú dè nè benitibè péu bèè bonní Sudee nè Sedisadɛmmu, Tiiri nè Sitɔɔ kó yɛhekè yèè tákénè dàmɛ̀ɛ̀rì. ¹⁸ Bè do kàtɛní kɛ bo keè ò nàámmè mmɛ kòo bè miékùnnɛ bɛ mòmúmú, kɛ múnkɛ miékùnnɛ yɛbákè ta bè. ¹⁹ Kɛ benitibè bɛmɔu nwanti kɛ bo ò kàáké kɛ yé muwɛrímú mamù yìènímè o miéke kɛ bè miékùnkò bɛmɔu.

Yesu do tièmmè o tancóumbè ditàri ìnkè

(Wénté Matie 5:1-12)

²⁰ Kɛ Yesu nwúó nɔo tancóumbè kɛ bè nàké kɛ dà:

Dè nnaati dínɔi bèè tu bɛcírìbè,

kɛ yé Kuyie nkɔ̀pà̀tìyuu bomè dɔ́i kpéí!

²¹ Dè nnaati dínɔi dikònni bo bè,

kɛ yé di yóó dimè kɛnsànnè!

Dè nnaati dínɔi bèè kuɔ

kɛ yé di yóó dimè diwèi!

²² Dè ndi nnaati benitibè bo ndi níi ndii mònɔni kɛ di yetɛ, kɛ ndi sáá nkɛ di senku, di tú mèè kpéi n kɔbɛ kɛ dò ndi tú benitiyɛibɛ. ²³ Kɛ dè di tùòkɛní dii mònɔni dè ndi naati kɛ di nyānku nè diwèi kɛ yé tiyɛti diɛti di baamè kɛ́nkè. Mɛ̀ɛ̀ boti nku bè yɛmbè do fɛ́ũmmè Kuyie mpāānāahti náam̀bè.

²⁴ Di né bo yà dínɔi tikpàti yɛmbè,

kɛ yé di dimè di kó diwèi kɛ dèè!

²⁵ Di bo yà dínɔi bèè yo nkɛ sànnè,

kɛ yé dikònni yóó di pĩmmè!

Di bo yà dínɔi bèè daú,

kɛ yé di yóó tamè mɛyɛ̀ncaàrìmè miéke kénkuò!

²⁶ Di bo yà dínɔi benitibè bɛmɔu sánti bè, kɛ yé bɛ yɛmbè múnkɛ do sántimèmu bèè tu bɛmáa Kuyie mpāānāahti náam̀bè.

Ndónè di kpantídèntòbè

(Wénté Matie 5:38-48, 7:12)

²⁷ N né di náámmu dínɔi bèè n kèmmú kɛ tú: Ndónè di kpantídèntòbè, ndɔ̀rìnè mɛsàa mbèè di níi. ²⁸ Ndɔ̀rìnè mɛsàa mbèè di dónè mɛyɛi, kɛmbáa nKuyie mbèè di fɛ́ũnko bɛ kpéi. ²⁹ Kòò mɔu da bèntɛ, bɛnkɛ wɛ a ba tekú. Kòò mɔu fiètɛ a yaàbòrì diɛrì yóu kòo wɛnnénè di sám̀pòrì. ³⁰ Mpāā bèè kó dimàa da móú, kòò mɔu tùóté a kpɛɛ a báa dè nhò beke. ³¹ A dó bè nda dɔ̀rìmè, ndɔ̀rìmè bɛtòbè.

³² Kɛ di dó bèè di dó maa, di kó ticuuti bo ntú ònti Kuyie mborè? Bèè í tũ nKuyie mbè múnkɛ dómu bèè bè dó. ³³ Kɛ di dɔ̀rì mɛsàa mbèè di dɔ̀rì bɛmbɛ mɛsàa, di dɔ̀rìmè né cáà nhòndɛ? Bèè í tũ nKuyie mbè múnkɛ mɛ ndɔ̀rì. ³⁴ Kɛ di penni idiítì bèè yóó di tɛnné maa, di kó ticuuti bo ntú ònti Kuyie mborè, bèè í tũ nKuyie mbè múnkɛ pennimu bèè yóó bè tɛ́nnè. ³⁵ Petìnkɛ ndónè di kpantídèntòbè kɛ mbè dɔ̀rì mɛsàa, kɛ bè di pɛntɛ idiítì di bá nkémmú bè bo di tɛnnémè. Dè mònɔni ndi di kó ticuuti yó ndɛumè kɛ́nkè, kɛ di ntú Kuyie nkùu baké ketenkè nè kɛ́nkè ku kó ibí kɛ yé kù dɔ̀rìmè bèè í

kù tũ nnè benitiyonkubε mesàà. ³⁶ Nkuònnè ditòbè mesémmè di cice Kuyie mè ndi kuò mmèè botí.

*Di bá mbekùnè ditòbè
(Wénté Matie 7:1-5)*

³⁷ Di bá mbekùnè betòbè kè Kuyie mbáá di bekénè. Di báá yí otòu cààrè, Kuyie nyàa bo yí di cààrè. Ncífekonè ditòbè kè Kuyie ndi cífè. ³⁸ Mpāānnè kè Kuyie ndi pā, kù bo cūs di yaáyòrè kápíε nkéíku, ke yé Kuyie nyóó di bennémmè di bennénè tètè biètè nte betòbè.

³⁹ Kè Yesu yíε kè bè náké nè mēdonnimè miεke ke dò: Kuyũñkù báa na kédeite kutékù, kè kù dētε kutékù ti bo do tidé difǽtìrì miεke. ⁴⁰ Wèè bebíí ò í pēēté wèè ò benkù, kòo mε mbebíí ke dèè ò bo maatenè wèè ò benke.

⁴¹ Dè dòmmε kàa wùó nkumúú kùú ā a kou nōnfε miεke ke né í dake kumundóú kùú bo a kofε miεke ku kpéí. ⁴² A bo yíme kénáké a kou ke dò: Yóu kè n deite kumúú kùú pāmúmú a nōnfε miεke kè kumundóú né pāmúmú a kofε miεke. Meyèmmè mēdémè yìε nfš, keté kápánté kumundóú kùú pāmúmú a nōnfε miεke ke né na kédeite kumúú kùú bo a kou kofε miεke.

*Bè ǽǽ banté mutie mu be borè nde
(Wénté Matie 7:16-20, 12:33-35)*

⁴³ Mutie sààmù í péi yebe sīnyè, musĩmmù mε nyí péi yesààyè. ⁴⁴ Bè banní mutie mu be borè nde, bè í tšũ fikíε be musāmporimù ĩnkè, bè mε nyí tšũ finyĩ be mmuporimù ĩnkè. ⁴⁵ Onitì wèè miεke wenni weè dǽòrì mesàà, kè wèè miεke í wenni kòò dǽòrì meyei, ke yé tìi bo onitì yèmmè miεke, o nùu ti nnáammè.

*Kuyèinkù nè wèè cii
(Wénté Matie 7:24-27)*

⁴⁶ Dè dòmmε kè di n tú ti Yiè, ti Yiè, ke né í dǽori n di náá ntì? ⁴⁷ M bo di náké wèè kàtení m borè ke kémmú n náàntì ke dǽori ti yèmmè ò dōnnè wè. ⁴⁸ Ò dōnnè onitì nwe wèè dó kémaá tēcífètè, ke dammú, ke tũðke dipèrì, ke pũũtè di ĩnkè. Ketenkè kuó mmenie ndi mōnni kè ikó mpíε, kè menie nyènni kè ntè puotì bá tē í ndo, ke yé tē pũũtémè dipèrì ĩnkè. ⁴⁹ Wèè mε nkèrĩmú n náàntì ke í dǽori ti yèmmè ò dōnnè wèè maá wènwε o cífètè dibiri ĩnkè bá ò í dammú ke sōnté ke pũũté. Kè ketenkèε kuó nkè ikó mpíε nkè menie nyènni kè tē poté kè tē pānkεε do kēpōnte páíí.

7

*Yesu do miékunnemè ohāāpònkótì kóo tǽntì
(Wénté Matie 8:5-13 nè Isāā 4:46-54)*

¹ Yesu bè náké dii mōnni de kó tináàntì kédeè kékote Kapennaummu. ² Kòò āāpònkótì mǽu kóo tǽntì ò dǽ wè mesàà nkòò mmā nkè dè cǽē mediè. ³ Kòò keè Yesu kpéí, kētš nSifube kó bekótíbè mabè, kè bè bo banté Yesu kòò kàtení kémiékunnε o kóo tǽntì. ⁴ Kè bèε tuoke kébánté Yesu ke dò: De kóo nitì dò nha ò teennèmu, ⁵ ke yé ò dómè ti kó kubotí, kè weè ti maá kutííntouku. ⁶ Kè Yesu bè neinè. Bè tǽónko dii mōnni tēcífètè kè behāāpòmbè kóo kótii tǽnni o népobè kè bèε náké Yesu ke dò: Okótì, ohāāpònkótì tu a báá fǽũ nhamáá, ò í tũðke a bo tamè o cífètè. ⁷ Deè te kòò í dàátì ke kàtení o mómumu nha borè. Ò tu á béi nha nùu mǽá kòò nkóo tǽntii miété. ⁸ Ke tú ò mòkemu bèè ò baké ke mǽke tihāāpòntì ò baké ti kòò náké kù ke yí: Kote! Kùu kate, kòò náké kù ke yí: Kàtení! Kùu kàtení, kòò yí o kóo tǽntii dǽò dè, wèè dè dǽò.

⁹ Kè Yesu keè de kó tináaànti kèpénsiri behāāpòmbè kóo kóti, kèwēēte kénáké ditīnni kè dò: Bá Isidayēeribe mieke m mu nyí yà onitì wèè n tá mie mbotí.

¹⁰ Behāāpòmbè kóo kóti do tɔ mbè wètoo dii mōnni tēcītē kēnsó nho kóo tōnti miētē.

Yesu duómme kòo kúpokù mǎu biree yánté

¹¹ Kè Yesu nkòri diheì bē tu di Nainni kè neínè o tancòumbè, kè ditīnni ò tū. ¹² Bè tatoo dii mōnni diheì, kòo kúpokù mǎu mǎke denitidabire demáa kè dè ku, kè diheì yembè ò neínè ditīnni kè bē kàri kè bo dè kūnné. ¹³ Kè ti Yiè nYesu yà debire yō kè mesémmè ò pī nkòo ò nàké kè dò: Bá íkuà.

¹⁴ Kè tóónko kékáké kudéénkù, bèè tɔ kè bēe cómmú, kè Yesu béi nke dò: Dedapùmbire íté mǎi me nyé!

¹⁵ Kòo cǎi íté kékari kénnaá nkè Yesu ò duó nho yō. ¹⁶ Kè kufōwaa mbè pī mbemǎu kè bē nsánti Kuyie nke tú: Kuyie mpāānāaànti náaàntò diēwè kōtení ti cuokè, Kuyie nkuù dǎd mesàa nku kó benitibè.

¹⁷ Kè de kó tináaànti pité Sudee kó kutempē nkumǎu nè yehékè yèè dè tǎké.

*Isāā-Batiisi do tōmmè o tancòumbè Yesu borè
(Wénté Matie 11:2-19)*

¹⁸ Kè Isāā-Batiisi tancòumbèe tì nhò nàké. ¹⁹ Kòo deite bèdébè kētō nkè bē bo beke Yesu kè dò: Isāā-Batiisi tu tí da beke kè dò: ²⁰ Fǎǎ tu wèè dò nkékōtenáa yáa ò kpaani?

²¹ Kè sǎ nYesu miékunko bemuǎmbè péu, tikǎnyonkuti yembè, nè yebókè ta bē, kè wéinko tiyūǎnti péu. ²² Kè Yesu bē nàké kè dò: Kōtenè kénáké Isāā di yà dè nè di kèè tì, tiyūǎnti wénni kè yekpīè ncènti sèi, kè yekùǎ mmierí, kè yewūǎ nkèu, kè becírìbè yǎnni, kè besíntìbè kèu Tináaànsààti. ²³ Dè nnaati n yí tú wèè kpéi ndidíntàri.

²⁴ Isāā do tɔ mbè kò ndi mōnni kè Yesu nnáa mbenitibè Isāā kpéi kè tú: Di do kòte kèyà ba dikpáa cuokè, dipènni kuyaakù nampú dàà? ²⁵ Kè mèè dǎke di né kòte kè yà ba? Onitì wèè dàátí tiyaàsààtàà? Tiyaàsààti yembè ò mbo sikipààtìcǐ mieke nke. ²⁶ Yáa di kòte kè yà Kuyie mpāānāaànti náaàntò nwe? N né di náámmu kè tú ò pēētēmu Kuyie mpāānāaànti náaàntò. ²⁷ Isāā kpéi nke tì wǎrimè kè tú: Nte mí nKuyie nke duónko n kóo tōnti wèè yóó niitè kētūnte a cē. ²⁸ N di náá mmómmu nwe benitibè pié bèè kó dimàà, òmǎu mu nyí buoté wèè pēēté Isāā, nè memme wèè tu osámpǎu Kuyie nkpaàtiyuu mieke, kòo de u kóo pēēté.

²⁹ Bèè kó dimàà do kèè Isāā náámmè kétaunnè bedàmpòòcǎutibè bē do bantēmu Kuyie ndòòrimè kù béi ntì kè dèè nte kè bēe duó nkè Isāā bē ānné bàtēmmù. ³⁰ Bá Fadisiēbe nè ikuó wǎābè bembè í nyie nkòo bē ānné bàtēmmù. Memme bē yetemè Kuyie ndo bē dónè mèè sàa.

³¹ Kè Yesu dò: M bo donnèné ba di mōnni kó benitibè? ³² M bo yí bē dōnnè ibí ì kàri yaárè kè náá nyitei kè tú: Tì di eé fetārifè bá di í aá, kè ti kuó ndikúdabōnni bá di yēmmè í cààrè. ³³ Isāā kōtenímè ò í yo nhò me nyí yō mmenaà, kè di tú dibǎd bo o mieke. ³⁴ Kè Onitibire kōtení kè yo nke yō mmenaà, kè di yē nho tú odiiti, kunaàyǎākù, kè dápúnè bedàmpòòcǎutibè nè di tú bē benitiyeibē. ³⁵ Bèè yie nKuyie bembè bantēmu Kuyie ncūmè kè dǎori kù béi ntì.

Onitipòkù wèè do còu nYesu yuu tūdààri

³⁶ Kè Fadisiẽ mǎu yú Yesu kè bè bo di o cǐtè, kè Yesu kǎtè kè bè nkari ke yo. ³⁷ Kè de kó dihei kóo nitipòkù mǎu wèè dǎuti dǎutinè benitidaabèe keè Fadisiẽ mǎu yumè Yesu kè bè yo, nkétúóté dimátidénni péiri kè tǔdàari píéké di mieke, ³⁸ kékǎtè kéncommú Yesu fǎnhúò ke kuò nkè tinǎnnietii dúóké Yesu naàcèi, kóo nínkú kè sì ùtè nè o yùti, kè sì yǎare tǔdàari kè sì waare. ³⁹ Fadisiẽ wèè yu Yesu ò dè yà dii mǎnni, nè o yèmmè mieke ke dǎ: Kè we nniti mènke do ntú Kuyie mpǎānǎānti náāntò nwe, ò na nyému wèè nitipòkù mè nhò kǎā nhò tu wè. ⁴⁰ Kè Yesu ò nǎké ke dǎ: Simǎo m mǎke tǐmatì nti ke bo da nǎké. Kòo ò tǎnné ke dǎ: Bèi nhokóti.

⁴¹ Kè Yesu dǎ: Benitibè bédébè bèè do mǎkenè òmǎu dibànni, kè yiè nní ndò kóò yietí mǎdítíbii nsikǎusinùmmù (500), otǎu sipísinùmmù. ⁴² Bè mǎu í nna kóò yietí kòo bè cǐfè nkè bè pǎ de kó idiítí, bédé memme, bè we ndò nkè nhò dǎ mǎdiè? ⁴³ Kè Simǎo ò tǎnné ke dǎ: N yèmmè dò mbè pǎ wè idiítí dièyi. Kè Yesu dǎ: A tǎnné kè dè wenni.

⁴⁴ Kébenke onitipòkù ke dǎ: A wúó nwe nnitipòkǎà? N ta a cǐtè bá a í n duó mmenie nkè m bo óuté n naàcèi kè wenwe me nsí óuté nè o nǎnnietí ke sì ùténè o yùti. ⁴⁵ A í n co ke nh òrí, nè n tannímè wenwe baa wáarǐmu n naàcèi. ⁴⁶ A í cǎu mmekùò n yuu ìnkè kè wenwe cǎu ntǔdàari n naàcèi. ⁴⁷ Dèè kpéi nte kè n da náa nke tú: Nh ò cǐémmu o yei ndiemè ke yé ò n dómè mǎdiè, bè cǐfè nwè sǎmpǎ ò ǎǎ benke sǎmpǎ nwe ò dómè wèè ò cǐfè.

⁴⁸ De mǎnni kè Yesu nǎké onitipòkù ke dǎ: N da cǐémmu a yei.

⁴⁹ Nè bè bè kàri ke yo nkè bè nnáa bǎmáa ke tú: Wenninwe yie nwèè dàatí ke cǐfè mmeyei? ⁵⁰ Kè Yesu nǎké onitipòkù ke dǎ: A tǎkùmmè da dǎetému, kǎtè kè dè nnaati.

8

Yesu do centimè yehékè ke náante Tináaṣàati

¹ Kè Yesu ñcenti yehékè nè sihekési ke náante Tináaṣàati Kuyie nkpàatiyuu kpèti, ke neínè o tancǎumbè tepítè nè bédébè, ² nè benitipòbè mabè yebǎkè do ta bè kòo yè bèti, kè bè miékùnnè bè mǎmmú, bèè kóò mǎu tu Maari Makitadaa èi kou, yebǎkè yèyiekè do ta wè kè Yesu yè bèti. ³ Nè Isanni Susaa wèè do baa Edǎti kpàti o pokù nè Susanni nè betǎbè péu, bèè do pǎā mbè kperè ke teénnè Yesu nè o tancǎumbè.

Wèè yàù tidiiti o kó dináaṣàantiri

(Wénté Matie 13:1-9 nè Mariki 4:1-9)

⁴ Diyie mari kè benitibèe yènni yehékè yehékè ke tii nYesu borè ditǐnni kòo mbè náānnè yenáaṣàantíyè ke tú:

⁵ Oniti mǎu wèè do yè ke bo yaá o diiti, kényaù kè mǎdibii mmamèe do kuce ìnkè kè bè mmè nàù kè sinǎ kǎtení kè mè di. ⁶ Kè metēmèe do fekũũfè ìnkè kényènni kékpeio ke yé mè í pètémè kubooku. ⁷ Kè mǎdibii ntēmèe do ipo mieke kényènni kè ipoo mè èũtè. ⁸ Kè metēmèe do kǎtenkè wenni dè kékóté képèitè mebii ntekòutè kòutè. Kè Yesu deè ke dǎ: Kè wèè mòke yeto ke bo keè wèè keè.

Yesu do náa mmùù kpéi yenáaṣàantíyè

(Wénté Matie 13:10-17 nè Mariki 4:10-12)

⁹ Kè Yesu tancǎumbèe ò beke de kó dináaṣàantiri tu mù. ¹⁰ Kòo bè tǎnné ke dǎ: Dínii Kuyie ndi duómму mecii nkè di bo yǐtè ku kpàatiyuu kpèti tii sǎri, bembè biè m bè náānnè yenáaṣàantíyè nye:

Kè bè bo nwúó nke báá yà, kényo ke báá banté.

Yesu wénkùnnemè wèè yau tidibotì o kó tináaàntì
(Wénté Matie 13:18-23 nè Mariki 4:13-20)

¹¹ Ntenè de kó dináaàhāntiri benkú mù: Medibii ntú Kuyie nnáaàntì nti, ¹² kè kuce ìnkè medibii ndo dè tu benitibè mbe, bèè 55 kèè Kuyie nnáaàntì kè dibòò katení, kè tì dèite be yèmmè mièke, bè yàà bo ti yie mmèè kpéí nkè Kuyie mbè deetè. ¹³ Fekūūfe medibii ndo fèè ìnkè tu benitibè bèè 55 keè bèmbè Kuyie nnáaàntì ke pānkee tì cōuté nè diwèì, bè né í nyóu kè tì bo fííkú be yèmmè mièke kémante. Kè meháárimè tuàkení bè pānkee búttinnè Kuyie. ¹⁴ Tipoti medibii ndo tì mièke tú bèè 55 keè bèmbè Kuyie nnáaàntì, ke né yóu kè meborime kó iyeñtoti nè tikpàti kóò kéndó, kè dèe ta be yèmmè mièke, kè tì èüté, bá tì í nna képeité yebe kè yèe bi. ¹⁵ Ketenkè wennike medibii ndo kè tú bèè 55 keè bèmbè Kuyie nnáaàntì, kè tì cōuté nè meyèmmè mēmáà, kè be borime ñwenni kè bè nwéèrì képeité yebe.

Yesu dōnnenemè o kōbe fitírè
(Wénté Mariki 4:21-25)

¹⁶ Kè Yesu dà: Bè 55 í ncóu nfitírè kè dè tàa nteçètè mièke yoo bèe dè ìnné mutēi fūš, bè 55 dè nūnné febaafe nfe, bèè kó dimàà taàni kè bè nwúó nkuwenniku. ¹⁷ Ke yé demarè í bo dèè sòri ke í yóó feitè, dèè sòri dè yóó yènnímu kuwenniku.

¹⁸ Daatenè mesàà ndi yo tìi náaàntì kpéí, ke yé wèè mōke bè yóó we nyíé kòò dōke mōte, kè wèè kpa bèe fiete desāmpōrè o yèmmè dò nhò mōke dè.

Yesu yō nè o neí bè do dómè kóò yà
(Wénté Matie 12:46-50 nè Mariki 3:31-35)

¹⁹ Yesu yō nè o neí kè bèe katení kéndó kóò yà, bè í nna nè ditīnni koò yà. ²⁰ Kè bèe náké Yesu ke dà: A yō nè a neí bè bo ditowaà ke dō ke da yà.

²¹ Kè Yesu bè tēnné ke dà: Bèè kèrímú Kuyie nnáaàntì ke dōori tì yèmmè bèe tu n yō nè n neí.

Yesu péimmè menie nnè kuyaakù kè dèe cómmú
(Wénté Matie 8:23-27 nè Mariki 4:35-41)

²² Diyie marì Yesu nè o tancóumbè kè bèe ta kudabekù makù kòò bè nàké ke dà: Tì sénténè menie nyáà.

Kè bèe kété ²³ kénsenti kè Yesu yé nkéduó, kè kuyaakù kperíkù makùu iténí kénfuuti, kè menie ntaà kudabekù kè kù ndó kédìu. ²⁴ Kè Yesu tancóumbè ò ènte ke dà: Okótì, tì yóó ñumù!

Kè Yesu ente képeí nkuyaakù nè yenéññfirè kè dè dō béu. ²⁵ Kòò bè beke ke dà: Dè dòmmè kè di í tã?

Kè kufōwáà mbè pī, kè dè bè di, kè bè mbékú betòbè ke tú: Wenni nwe yie nkòò péinko kuyaakù nè menie nkè dè yìé nhò yē mmù?

Yesu mièkùnnemè yebòkè ta wè
(Wénté Matie 8:28-34 nè Mariki 5:1-20)

²⁶ Kè bèe sénté Sedasaa kōbe kó diheì dii wetí Kadidee. ²⁷ Yesu cùténí dii mōnni kudabekù kè diheì kóò niti mōu keténí kè nhò wetí kè yebòkè péu ò ta, bá ò ténke í daati tiyààti, ò í taà tēçètè, ke ā ifōti mièke. ²⁸ Kòò yà Yesu kékuónko mediè nke nínkú o ñikè ke dà: Tì kpèti dòmmè mí nnè fō nkuyie nkùu baké ketenkè nè kēñkè ku bire? N da báammu, a bá n fēū.

29 Kε yé Yesu do di péìmmè kε dà: Yè onìti yie mmieke fí ndibòò! De kó dibòò do ò ta nè dimònni ndi, kè bè níí bou o nou mēfimme o naàcèi timátì, kòo dè tǝũ, kè dii ò tanné dikpàà. 30 Kε Yesu ò beke kε dà: A yètiri tú ba? Kòo dà: N yètiri tu: Kusũkũ. Yebókè kusũkũ kuũ do ò ta. 31 Kε yèe bántè Yesu kε dà: A báá ti tanné difǝtiri cũmpuri.

32 Kε sǝ nkufǝnkēcēnku makù bo ditāri ìnkè kε diiti kε yebókèe bántè Yesu kε dà wèe yóu kε yèe kote kéta de kó kufǝnkēcēnku. Kε Yesu dà yèe kote. 33 Kε yebókèe yè de kóo niti mieke, kéta kufǝnkēcēnku kε kũu coké kécúténì ditāri kédìu menie.

34 Bèè do yè cēmmú kè bèe coké kékote kénáké diheì kabe nè depaa nkabe. 35 Kε bèe kote kε bo yà dèè dàò. Bè tũðkoo dii mònni káyà onìti yebókè yè wèe mieke, kòò kàri Yesu borè, kε dàátì tiyààti, kòo yēmmè wenke páíi kε kufǝwáa mbè pī. 36 Bèè do dè bo, kε yà dèè dàò, kè bèe náké bèè kàtenì, dè wũðké mèè botí kòo niti yebókè ta wè miēté. 37 De mònni kε Sedasaa kó kētenkè kabe bemou wēnné ditǝnni kébántè Yesu kε dà wèe yè be tenkè, kε yé kufǝwáa mbè pīrmè mediè. Kε Yesu ta kudabekũ kényiti, 38 kòo niti yebókè yè wèe ò bántè kε dà ò bo ò neinè, kε Yesu yete, kóò náké kε dà: 39 Kò nha cǝtè kénáké Kuyie nda dàò dè.

Kε wèe niti kote kénáantoo diheì dimou Yesu ò dàò dè.

*Yesu miékunnemè Saiduusi bire nè onitipòkũ wèe mǝ ntiyǝnti
(Wénté Matie 9:18-26 nè Mariki 5:21-43)*

40 Kε Yesu nwētini Kadidee kε sǝ nditǝnni ò bàà, kóò cǝuté. 41 Kε kutiintouku kóo kóti mǝũu bè tu wè Saiduusi tuakeni, kε nínkóo Yesu iikè kóò bántè kε dà: Kateni n cǝtè. 42 Kε yé ò do makemè desapũmbire dēmáà ndi, kè dè mǝke yebie ntepiítè nè yèdèè, kε mǝ nkè dè cǝè, kè dè duúnnè mukũũ.

Kε Yesu nkari, kε ditǝnni ò muri koò éũ tipiti timou. 43 Kòo nitipòkũ mǝũ dè bo, kε mǝ ntiyǝnti yebie ntepiítè nè yèdèè, bá ti í commu, kòò kòri bedòòtòribè borè kε cǝke o díti imou, be mǝũ me nyí na koò miékunne. 44 Kòo kéténi Yesu fǝnkũò biékè kε kááké o yaàbòri mǝnku, kòo yǝntii pǝnke cǝmmú. 45 Kε Yesu beke kε dà: We nni nkàáké?

Bemou kè bè nyetiri kε tú be í yé, kε Pieri dà: Okóti, ditǝnni dii da muri kε da éũ. 46 Kε Yesu dà: Oniti n káákemu, muwērimú mamũ muu yè m mieke.

47 Kòo nitipòkũ nsǝ nYesu banté, kòo kateni, kòo kǝnti au, kòo nínkóo o také, kébéi mbenitibè bemou iikè muu kpéi nte kòo ò kááké nè ò pǝnke miētémè. 48 Kε Yesu ò náké kε dà: N kóo sapàa a tákumè da deetému, kote kε dè nnaati.

49 Yesu kpaá kε me nnáa nkòo niti mǝũ boni Saiduusi cǝtè, kε tuakeni, kóò náké kε dà: A sapũmbire kumu, ténke bá nkǝnnè Okóti.

50 Kε Yesu keè, kε náké Saiduusi kε dà: Bá nyǝkũ n tá mǝà ò yóo miētému.

51 Ò tũðke dii mònni tǝcǝtè kε í nyie nkòo mǝũ bo ò neinnè kéta kè dè í tú Pieri nè Isaku nè Isāā nè debire cice nè de yǝ be sǝā. 52 Benitibè bemou do kuũmmu debire kũũ, nkè Yesu bè náké kε dà: Bá nkuũnnè debire í kú, dè yè nke duómu.

53 Kε bè nhò daũ kε yé bè yémèmu kε dò ndebire ku. 54 Kε Yesu pī ndebire nòutè kèpéi nke dà: M bire íté!

⁵⁵ Dende bàmbà nkè debirée foute kéíté, kè Yesu dò bée dè duó kè dèe di.
⁵⁶ Kè dèe di debiré yembè, kè Yesu bè cau nkè dò bè báá náké òmòu dèè dòò.

9

Yesu tǎmmè o tancòumbè ké bè duó muwērímú
(Wénté Matie 10:5-15 nè Mariki 6:7-13)

¹ Kè Yesu tíi nho tancòumbè tepíítè nè bèdébè ké bè duó muwērímú kè bè bo mbeti yebakè yemou, kè miékunko bemuambe, ² ké bè tǎ, nkè bè bo nnáante Kuyie nkpààtiyuu kpeti, kè miékunko bemuambe, ³ ké bè nàké kè dò: Di bá ntò dèmarè, bá kupààti yoo kudoukù yoo mudii yoo idiítí, òmòu bá ntò yeyaaòbòrè yèdèé. ⁴ Kè bè di còuté tèè cǐtèé, di nte mbo kè yàa íténe de kó dihei. ⁵ Kè bè di yete dii èi di kpááté di nacètáá nkè íté, kè dèe benke bè cààrèmmè.

⁶ Kè bée kote kèncenti yehékè yemou kè náante Tináaànsàati kè miékunko bemuambe tipíiti timou.

Yesu do dǎarimè tidièti kè dèe di Edoti
(Wénté Matie 14:1-12 nè Mariki 6:14-29)

⁷ Kè Edoti Tetidaki, Kadidee kóo kpààti keè dèè dǎòri kè dèe ò di kè yé bèmabè do túmè Isāā-Batiisi weè yǎánté.

⁸ Kè betabè tu: Edii weè wètení. Kè betabè tu: Kuyie mpāānāaanti náamè dimònni kòbe kóò mǎu weè yǎánté.

⁹ Kè Edoti dò: N duó nkè bè fèúté Isāā kè we nné nwe n wète kè yo kè bè nàa nwèè kpéí?

Kòo nwanti kè bo ò yà.

Yesu dǎòmè tidièti nè pǎèbè bènùmmù nè siyĩ sǐdési
(Wénté Matie 14:13-21 nè Mariki 6:30-44 nè Isāā 6:1-14)

¹⁰ Kè Yesu tǎrèe wètení kóò nàké yè dǎò dèè kó dimàà, kè bée nei kékentóo dihei bè tu di Betisaidaa di bíékè. ¹¹ Kè ditǐnni ò yà kóò tǔnnè, kè Yesu bè còuté ké mbè nàa nKuyie nkpààtiyuu kpeti, kè miékunko bèè mǎ.

¹² Diyie yùnnè dii mǎnni kè Yesu tancòumbè tepíítè nè bèdébèe tǎónni o borè kóò nàké kè dò: Cíe mbenitibè kè bée kote kéwammú mudii, nè yedúò, kè yé ti bomè die ndikpàa mieke bá dèmarè í bo.

¹³ Kè Yesu bè tǎnné kè dò: Díndi di mómmámbe duónnè be kè bée di. Kè bè dò: Ti mǎke pǎèbè bènùmmù ndi nè siyĩ sǐdési mǎa! Yáa ti kote kédonténimu kéduó nkuníiti kuu?

¹⁴ (De kó benitibè do bo mbo sikoupsínùmmù (5000)). Kè Yesu náké o tancòumbè kè dò: Kannenè be sipísínùmmù sínùmmù.

¹⁵ Kòo tancòumbèe yie nkè bè kǎnnè bemou, ¹⁶ kè Yesu túóté pǎèbè bènùmmù nè siyĩ sǐdési, kè búuté keǐnkè, késante Kuyie ké bè wérí kéduó nho tancòumbè, kè bée totí benitibè. ¹⁷ Kè bée cááké bemou kénsànnè, kè dèe súó nképíe nyemómmuyáké tepíítè nè yèdèé kè bée tǎ.

Pieri nàkémè Yesu tu wè
(Wénté Matie 16:13-19 nè Mariki 8:27-29)

¹⁸ Diyie marí kè Yesu mbáa nKuyie nhomáa borè, kòo tancòumbèe katoo kòo bè beke kè dò: Benitibè yé n tú we? ¹⁹ Kè bée ò tǎnné kè dò: Bèmabè yé nha tú Isāā-Batiisi, kè betabè yé nha tú Edii, kè betabè yé nha tú Kuyie mpāānāaanti náamè dimònni kòbe kóò mǎu kè yǎánté. ²⁰ Kè Yesu bè beke kè

dò: Díndi tá, di yě n tú we? Kè Pierii ò tēnné ke dò: A tú Kirisi nwe Kuyie ntōnní wè.

Ti bo ntũ mmèè botí Yesu

(Wénté Matie 16:20-28 nè Mariki 8:30-9:1)

²¹ Kè Yesu bè cau nweti weti ke dò bè báá yie nké tì nàké òmòu. ²² Kè yíé ke dò: Onìtibire dò nkéffūtému mediè, kè Kuyie ncīētē kó bekótibè nè ikuó niùbè kó bekótibè nè ikuó wāābè kè bèè ò yete kóò kùò, diyìè tǎānni yìè kòò yǎnté, ²³ kédeè ké bè nàké bəmòu ke dò: Kè wèè dó ké n tūnne wèè búttinné omáá kéntò o dapāātí yewe yemòu ke n tū. ²⁴ Kè yě wèè bo ndó kédeetē o fòmму ò yóó mù fétinnemu, kè wèè fétinne o fòmму n kpéí kòò mù deetē. ²⁵ Kutenkù kuù nkperē bo dǎò ba onìti kénsa kòò dè mǎke demòu ke né càke omáá yoo ò fétinne o fòmму. ²⁶ Wèè bo nni mmòkenè mí nhonitibire ifei m múnke bo nhò mǎkenè ifei m bo nwētíní dii yìè nè tikpeti nè n cice kpeti ke nēinné Kuyie ntārè. ²⁷ N di náá mmómму nwe díndi bèè bo dié ndí kó bəmabè yó nkpaá fòumu kényà Kuyie nkpaātìyuu.

Yesu kǎnti cèètēmè

(Wénté Matie 17:1-8 nè Mariki 9:2-8)

²⁸ Yesu bè nàké memme kédeè, kè dè mmòke yewe yèni mè ndòmme kòò yú Pieri nè Isāā nè Isaku, kè bèè deke ditāri mari ìnkè ke bo bántè Kuyie. ²⁹ Ò báá ndii mǎnni Kuyie nkòò ìkèe ceete kòò yàātii peike kémietē. ³⁰ Kè bè nyóó daateni kényà benitibè bédébè, Mǎyiisi nè Edii kè bè ò nāānnè. ³¹ Kè Kuyie nkó tikpeti bè fité kè bè ò náá nhò yóó kú mèè botí Sedisademmu. ³² Pieri nè o népobè bè do yě nkéduómu kénhenniní kényà Yesu kó tikpeti nè benitibè bédébè bèè do ò còmúnè. ³³ Edii nè Mǎyiisi, bè ité dii mǎnni kè Pierii náké Yesu ke dò: Dè wennimu ke dò ntí mbo dié, ti bo dǎò titouti tītāātí, fǎ nkumáá, Mǎyiisi kutekù, Edii kutekù. (Pieri do í yě ò náá nke tú mù).

³⁴ Ò kpaá ke me nnaá nkè diwetiri marii kōtení ké bè dàttinné, kè kufōwáá mpī nYesu tancóumbè bè yà dii mǎnni diwetiri bè dàttinnémè. ³⁵ Kè metammè mamèe yènni diwetiri mieke ke tú: Yie nwee tu m bire n tǎātē dè, nyíennè o kpeti.

³⁶ Bè yóó keè de kó metammè kè Yesu weè mǎá dè kpaá. De kó yewe mieke kè Yesu tancóumbè ndò yúóó bè í nnàké òmòu bè yà dè.

Yesu tancóumbè do yīēkemè dibòò

(Wénté Matie 17:14-18 nè Mariki 9:14-27)

³⁷ Kè dèe wenté kè bè ncutiní ditāri, kè ditinnii diērli kōtení kéco Yesu. ³⁸ Kòò mǎu kuónko ditinnii cuokè ke dò: Okótì, daate m bire kpéí! N dè mǎke demáá ndi, ³⁹ kè dibòò mari ã dè pī nkè dè nwúótí, kè di dè kpékí, kè tinóntōpùùti yìè dè nùù, bá di báá cārike kéité, kényiti ke dè fēũ mmediè. ⁴⁰ Kè m bántè a tancóumbè ke yě mbèè di bèti kè bè yīēke.

⁴¹ Kè Yesu béi nke dò: Itookperí yembè díndi bèè dǎòri meyei, mǎ yó nhā ke di bonàà? Mǎ yó nhā ke di tǎàà? Kōtenní dié nha bire.

⁴² Debire tǎōnni dii mǎnni Yesu borè, kè dibòò dè bǎ, nké ndé kpékí, kè Yesu péi ndibòò kè dii yè, kòò miékunne debire ké dè duó nde cice. ⁴³ Kè dèe di benitibè bəmòu, bè yāmè Kuyie nkpeñnimè.

Yesu do yìé kénákémè bè yóó ò kùàmè

(Wénté Matie 17:22-23 nè Mariki 9:30-32)

Bá wè kòo nwúó nYesu dǎdǎ dè, kòo náké o tancòumbè ke dǎ: ⁴⁴ Mpínnè mesàà n yóó mè ndi náké tii náànti: Bè bo fítè Onitibire.

⁴⁵ Bè me nyí mbanté de kó tináànti tú mù, ti do sǎrimu kè deè nte kè bè í ntí banté, bè me nyí ndáátí ke beké Yesu.

Yesu tancòumbè nennimè tikótí kpéí

(Wénté Matie 18:1-5 nè Mariki 9:33-37)

⁴⁶ Kè Yesu tancòumbè ité tineiti nè betóbè ke bo yà be mièke wèè de. ⁴⁷ Kè Yesu banté be yèmmè kédetení debire kécónné o také kè bè náké ke dǎ: ⁴⁸ Wèè bo cǎuté debire die n kpéí, ò cǎuté mínwe, kè wèè n cǎuté, ò cǎutému wèè n tǎnní, ke yé wèè tu o sámpóu di cuokè weè de de di pèété.

Wèè bèti yebókè nè Yesu yètiri

(Wénté Mariki 9:38-40)

⁴⁹ Kè Isāá náké Yesu ke dǎ: Okóti ti yà òmǎu nwe kòo bèti yebókè nè a yètiri kè ti ò bàà, ke yé ò í ti wéñnèmè.

⁵⁰ Kè Yesu ò tǎnné ke dǎ: Di na bá nhò bàà ke yé wèè í yete di kpeti ò di wéñnèmèmu.

Sammarii kòbe yetemè Yesu

⁵¹ Dè tǎtè dii mǎnni Yesu bo dekemè kéñkè, kòo ité nè dikǎmbùdǎ kénkǎri Sedisadèmmu, ⁵² kǎtǎ mbenitibè kè bè kǎte Sammarii kó dihei mari ke bo tǔntè ò yóó báté dè. ⁵³ Sammarii kòbe me nyí nhò yie nhò kǎri mèè kpéí Sedisadèmmu. ⁵⁴ Yesu tancòumbè Isaku nè Isāá bè dè yà dii mǎnni ke náké Yesu ke dǎ: Ti Yiè nha dó kè ti duó nkè muháá ncúténí kéñkè kè bè kùà?

⁵⁵ Kè Yesu wéète kè bè kpannè ke dǎ: Di í yé meyèmmè mèè di tǎ kè di náá mmemme. ⁵⁶ Onitibire í kǎtení ke bo kuǎ benitibè, dè kǎtení ke bo bè deetèmu. Ò bè náké mmemme kédeè kè bè kǎte dihei teri.

Yesu nàkéme bèè dǎ kóò tǔnnè bè dǎ nkóò tǔnnè mèè boti

(Wénté Matie 8:19-22)

⁵⁷ Bè kété dii mǎnni kòo mǎu náké Yesu ke dǎ: N yóó nda tǔmmu tipítí timǎu a kǎri kèè bíékè. ⁵⁸ Kè Yesu ò tǎnné ke dǎ: Ihánkè mǎkemu i fǎti, kè sínǎ mǎke tiyǐlènti, Onitibire me nyí mǎke dè bo duó dè kéompe.

⁵⁹ Ke náké otǎu ke dǎ: N tǔnnè. Kòo ò tǎnné ke dǎ: Okóti, yóu kè m mu nkǎte kékǔnnè n cice kédeè. ⁶⁰ Kè Yesu ò tǎnné ke dǎ: Yóu kè becírìbèè ñkūri becírìbè, kè fǎ nkǎte kénákè Kuyie nkpààtiyuu kpeti.

⁶¹ Kòo tǎu múnkèe bée nke dǎ: Okóti n yó nda tǔmmu né yóu kè n kò nkécau n cǐtè kòbe. ⁶² Kè Yesu ò náké ke dǎ: Wèè dùdè dínakāā ke wéke o fǎnkúò de yiè mbáà na képí nkuyie nkpààtiyuu kó mutǎmmú.

10

Yesu tǎmmè o tǎmbè sipísíyiekè

(Wénté Matie 9:37-38, 10:7-16 nè Mariki 6:8-11)

¹ Kè Yesu yíé kǎtǎáté o kó betǎmbè sipísíyiekè kè bè tǎ mbèdébè débè yehékè yemǎu mièke nè tipítí timǎu o mǎmmuò nhò do dǎ nkékǎte kè, ² kè bè náké ke dǎ: Tidiiti bimú mediè kè ti dèibè né kéñni, bántèné kupaku yiè nkòo duǎnni betǎmbè kè bèè dei o diiti. ³ Kǎtenè, di dǎ nyipe nyi kè n di tǔð nyekpamaà mmieke. ⁴ Di bá ntǎ idíítí, di bá ntǎ kudǎukù, di bá nnie tineùti, di báá cómmú kuce kédǎu nhòmǎu. ⁵ Kè di tati tǎe cǐtè, di dǎ: Kunaatí ndi bonè! ⁶ Kòò mǎu bo de kó tǎcǐtè ke tú kunaatí yiè, kù nhò bonè, kòò mǎu me nyí bo, kùu wétení di ñnkè. ⁷ Dí mbo de kó tǎcǐtè ke yo nke yǎ mbè di duó

ndè, otònti nè o tǎndiiti nti, di bá nsǎoti sǎoti sicéí. ⁸ Kè di ta dii èi kè bè di cǔté ke di duò ndè dí ñyo, ⁹ kémmiekùnkò bemuǎmbè ke náá nde kó dihei yembè Kuyie nkpaàtiyuu tǎǎnnímè. ¹⁰ Kè di ta dihei mari kè bè í di cǔté, di yè kécómmú de kó dihei ice, ¹¹ kékpááté de kó dihei kó mutáá mmùu dǎri di naàcèi, ke né bè nàké ke dǎ: Di nyé kè Kuyie nkpaàtiyuu tǎǎnnímu. ¹² N di náámmu Kuyie mbeénti yiè, Sodǎmmu èi kǎbe kó tiyěiti bo nkéñninè de kó dihei kǎbe kpèti.

Yehékè yèè yete Yesu

(Wénté Matie 11:20-24)

¹³ Di bo yà dǐndi Koraséè kǎbe nè Betisaidaa kǎbe, ke yé tidiati n dǎò di di cie, kè n do nti dǎò Tiiri nè Sitǎǎ miéke nke bè na ndáátí tifǎòtǎnti, ke pe mmutápei nnè dimǎnni ke benke bè cèeternè. ¹⁴ Dè kpéi nte Kuyie mbeénti yiè, Tiiri nè Sitǎǎ ekè kǎke kó tiyěiti bo nkéñninè di kpèti. ¹⁵ Dǐndi Kapennaummu kǎbe di yèmmè do nKuyie mbo ndi dee nkeñnkàa? Biti. Kù bo di cǔñnní kè di tanné kudǎnkù miéke.

¹⁶ Kè Yesu yí kénáké o tǎmbè ke dǎ: Kè wèè yie ndi kpèti ò yie mmù kpèti, kè wèè di yete ò yete mínwe, wèè n yete kòò yete wèè n tǎnní.

Yesu tǎmbè sipísiyiekè ò nàkémè bè pī mmè botí mutǎmmú

¹⁷ Kè Yesu tǎmbè wètení nè diwèi ke dǎ: Ti Yiè, ti ǎǎ pèe nyebókè nè a yètiri kè yèe cokému.

¹⁸ Kè Yesu bè tǎnné ke dǎ: N do wúómmu dibǎò dotinímè kéñnkè tewàtè tǎmè. ¹⁹ N di duómmu muwérímú kè di bo nnaù iwáàke nè inaá nképǎnte dibǎò wérímú mumǎu, bá dǎmarè báá di dǎò meyei. ²⁰ Dè bá ndi naati yebókè di cokùmè, dè pètínke ndi naati di yètè wǎri mèè kpéi nkeñnkè.

Kuyie mbenkemè besǎmpóbè dèè sǎri

(Wénté Matie 11:25-27, 13:16-17)

²¹ Dè mǎnni kè Muyaánsǎàmùu píe nYesu kòò sǎnte Kuyie nke dǎ: N da sǎntí n cice Kuyie nfǎ nwèè baké kéñnkè nè ketenkè, a sǎnnè mèè kpéi ntimómmǎnti mecii nyembè, nè meyǎtímè yembè, ke ti benke bèè í tú bèmabè. N cice fǎǎ mè dǎ ke mè tǎáté.

²² Ò dèè mǎmmè ke dǎ: N Cice n duómmu dǎmǎu, òmǎu í yé debire kè dè í tú de Cice, òmǎu me nyí yé debire Cice kè dè í tú debire nè debire dǎ kébenke bè de Cice.

²³ Kòò deè kéwénté o tancǎumbè, kè bè nàké bémáà borè ke dǎ: Dè ndi naati, dǐnni bèè yà di mè nwùò ndè. ²⁴ N di náámmu Kuyie mpǎánáànti náámbè péu nè bekpáàtibè péu do dǎmu kéyà di mè nwùò ndè bá bè í dè yà, bè do dǎmu kékeè di me nyo ti bá bè í tì kèè.

Yesu tǎnné tì ikuú wǎàbè kóò kótì

(Wénté Matie 22:34-40 nè Mariki 12:28-31)

²⁵ Kè ikuú wǎàbè kóò kótì mǎu ndó kédíi nYesu kéité kóò beke ke dǎ: Okótì n dò nkédǎò ba kǎpété mufòmmu mùu bo sǎá? ²⁶ Kè Yesu ò tǎnné ke dǎ: Tì wǎri ikuú miéke ke yé mba? A ti kàa nkè tì tú ba? ²⁷ Kè de kóò nìtì ò tǎnné ke dǎ: Tì wǎri ke tú: Ndó a Yiè nKuyie nnè a yèmmè mǎmǎu nè a wèñni dimǎu, nè a wérímú mumǎu nè a cii mmǎmǎu kéndó a kou tǎu a dǎ mèè botí amáa. ²⁸ Kè Yesu ò nàké ke dǎ: A tǎnné kè dè wenni, ñdǎori mǎmmè a yó nfòumu.

²⁹ Kè ikuú wǎàbè kóò kótì ndó kébenke ò dǎòrimè Kuyie ndó dè, kébeke Yesu ke dǎ: We ntú n kou tǎu? ³⁰ Kè Yesu ò tǎnné ke dǎ: Onitì mǎu wèè do

yènni Sedisademmu kénkari Sedikoo, kè beyóóbè ò dinté kédúkú kòò ndò nhò kú, kè bèe fieté o kperé kóò dɔunko kèpɛɛtɛ. ³¹ Kè dè mmànnè ikuó nìùti mɔ̀u dè kèrínímè kóò yà kèpɛɛ nképɛɛtɛ. ³² Kè Defii botí kou mɔ̀u nkéríní kétuɔkèní o borè kóò yà kèpɛɛ nképɛɛtɛ. ³³ Kè Sammarii eì kou mɔ̀u weè né nkari kupɔ̀ɔ̀kù kénkéríní kóò yà kè mesémmèè ò pĩ mmèdiè. ³⁴ Kòo kɔto o borè, kɛ́ú o muo nkéwaare mekùò nnè menaà mbè tu mè difɛ̀è nkéboú kédeè kóò kànnè o sàmmarímú Ìnkè, kóò kàtènè tɛpɔ̀ɔ̀cɛ̀tɛ kényiè nkoò tàà. ³⁵ Kè dèe wenté kòo deite medítibii mmèdémè kédúò nwèè bàà tɛpɔ̀ɔ̀cɛ̀tɛ kè dɔ̀: Ntaànnè we, kè ì dɔ́tɛ, kàa yíè, m bo nwétiní kè da yietí.

³⁶ Kè Yesu deè kóò beke kè dɔ̀: A yèmmè dò mbeyóóbè me mpuotí wè kou tú we betáati mɛmmè? ³⁷ Kè ikuó wáàbè kóò kótii ò tɛ́nné kè dɔ̀: Wèè me nhò dɔ̀ò mesàà. Kè Yesu ò nàké kè dɔ̀: Kòtè kédɔ̀ò me botí.

Mariti cɔutémè Yesu o cɛ̀tɛ

³⁸ Yesu nè o tancóumbè kè bè nkérí kétuɔke dihéi mari, kòo nitipòkù mɔ̀u ò cɔutè o cɛ̀tɛ kòo yètiri tu Mariti, ³⁹ kòo nantè bo kè bè tɛ tu Maari, kè tɛ kɔto kénkari ti Yìè nYesu borè kè kèmmú o náànti. ⁴⁰ Kè Mariti nharinè mudibénnímù kényitiní kébéi nke dɔ̀: Okóti dè wenni m bo mpĩmmè mutámmú m máà kè n nantè kàri a boràà? Duó nkòò íténí kè n teennè. ⁴¹ Kè ti Yìè nYesu ò tɛ́nné kè dɔ̀: Mariti a yĩ̀kùmu kè arì dèmarè péu kpéi. ⁴² Dèmarè máà deè tu desààrè, Maari weè tãátè dèè wenni, bè í yóó fietè dè.

11

Yesu yè nti mbáá mmèè botí Kuyie

(Wénté Matie 6:9-13, 7:7-11)

¹ Diyè mari kè Yesu mbáa nKuyie dibòrì mari, ò dèè diì mɔ̀nni kòo tancóumbè kóò mɔ̀u ò beke kè dɔ̀: N Yìè, nti tié nti bo mbáá mèè botí Kuyie nkéndonnè Isāa tiémmè o kabe.

² Kè Yesu bè nàké kè dɔ̀: Kè di níí báa nKuyie ndi dɔ̀:

Ti cice!

A dɔ̀ mpáíí nwe,

yóu kè benítibèè bantè a dòmmè páíí.

Baaté kutenkù,

³ Ti pā ti bo di mù yíè,

ti cɛ̀tɛ nti yei

ti ɔ̀ cɛ̀tɛmmè bèè ɔ̀ ti caàri.

⁴ Báa yóu kè tí ta mesóummè mieke.

Ti bo mmáú mèè botí Kuyie nti dɔ̀ dè

(Wénté Matie 7:7-11 nè Duku 18:1-8 nè Isaku 1:5-7)

⁵ Kè Yesu yíè kè bè nàké kè dɔ̀: Di mieke kòo mɔ̀u mɔ̀ke o népo kè kàtè kòo sɔ́nté keyènkè cuokè kè yí: N népoo m pentè mudii, ⁶ n kóò népo mɔ̀u weè m pòóni m me nyí mɔ̀ke dèmarè kè bo ò duó. ⁷ Kè dè dò nho népo bo ò tɛ́nnéni kudieku mieke kè dɔ̀: Bá nni nkóónnè, n dié nke kpetínnému dicàù mí nnè m bí kè ti duó. M báa na kèítè kè da duó mudii. ⁸ N di náámmu bá kòò do í yóó íté kóò duó, nhò tu mèè kpéi o népo, ò bo ò duó nhò dɔ̀ dè demɔ̀u ò wè kóónnè mèè kpéi.

⁹ Mí nnè di náámmu kè tú: Mɔ̀onè kè bè yóó di pāmu. Wammúnè kè di yóó pétému, bentènè dicàù kè bè yóó di kpetému. ¹⁰ Kè yé wèè mɔ̀o bè ɔ̀ we mpāmè, wèè wammú weè ɔ̀ pété, wèè bentè dicàù bè ɔ̀ we nkpeté.

¹¹ Òmɔ̀u bo di mieke wèè biré bo ò mɔ̀o mudii kòo dè duó nditáràà? Yàà kè

dè ò mɔɔ tɛyĩntè wèe dè duó nfewààfè? ¹² Yáá kè dè ò mɔɔ dikoyennì wèe dè duó nfenanfè? ¹³ Díndi benitiyɛibe kè di yé ke duó ndesààrè di bí, dè bo yĩmè di Cice wèe bo kɛĩnkè kòo báá duó mMuyaánsààmù bèè mù nhò mɔɔ.

Yesu miékùmmè dibɔɔ ta wè ke dānne o nōndenfe

(Wénté Matie 12:22-30 nè Mariki 3:22-27)

¹⁴ Kè Yesu beti dibɔɔ dii ta onitì ke dānne o nōndenfè, kè dii yè, kè de kóo nitì na kénnaá nkè dèe di benitibè. ¹⁵ Kè bèmabè ntú: Nè obɔɔkpààti kó muwérímú mmu ò bètìmè yebòkè.

¹⁶ Kè betabè ndó kóò yááké, kóò beke ke dà wèe dàò mɛdɔ̀rìrìmè mamè mɛ̀è benkú o wérímú bonnìmè Kuyie mborè. ¹⁷ Yesu né mɛ nyémè be yèmmè, kòo bè nàkè ke dà: Kè dikpààtiyuu mari toté ke kpa ndimáà di bá nhā ke bo, di cɛ́ bo duó sitabè ìnkè. ¹⁸ Di mè ntúmè m beti yebòkè nè obɔɔkpààti kó muwérímú, kè dibɔɔ toté ke kpa ndimáà, di kpàti bá nhā ke bo. ¹⁹ Kè nsà kè m bèti yebòkè nè obɔɔkpààti kó muwérímú mmu di kòbe né yè bèti nè we nkɔmu? Dɛ̀ kpréi nte kè di kòbe yóó di bekénè. ²⁰ Kè m mɛ mbèti yebòkè nè Kuyie nkó muwérímú mmu, Kuyie nkpaàtiyuu dii tũ ntù̀dkení di cuokè.

²¹ Onitikperì bàátí dii mǎnni mɛsàà nke baa o cɛ̀tè o kperɛ demɔu ɔ mbomu béu. ²² Kòo nitì mǎu mɛ nkàtení wèe kperínì koò pɛ̀tɛ́, koò na, ò bo fietɛ o kpàrinɛnti ò do tá ti, kétúóténè o kperɛ kɛ́totí. ²³ Wèe í n wɛ́rínè ò n kpànnèmu, wèe í n wɛ́rínè kè ti tíkíí ò déímu.

Dibɔɔ bo wɛ́tenímè onitì miéke

(Wénté Matie 12:43-45)

²⁴ Kè dibɔɔ yè onitì ke kòtɛ tɛdǎntè ìnkè, ke wanti di bo om̀pè dè, ke mǎnté di bo yí: M bo wɛ́tɛ n sòò bo wèe miéke. ²⁵ Di tũ̀koo dii mǎnni kénsǎ ndè kàútɛ páí ke tũntɛ bá òmǎu í bo o miéke. ²⁶ Kè dii wɛ́tɛ kɛ́waanní yɛtɛyè yèyiekè yèè dàke yóu ke di pɛ̀tɛ́, kè yèe wɛ́tɛ kɛ́ta o miéke, kòo borimɛ sɛ́ntɛ kɛ́pɛ̀tɛ́ mè sòò dòmmè.

Yesu nàkémè bèè tú diwèi mǎmmǎnni yembè

²⁷ Yesu kpáá ke mɛ nnáá nkòo nitipòkù mǎuu béinní diĩnni miéke ke dà: Dè nnaati onitipòkù wèe da peítɛ, a yǎá wè.

²⁸ Kè Yesu ò tɛ́nnè ke dà: Dè pètínke ñnaati bèè kèrmú bèmbɛ Kuyie nnáànti ke dǎori ti yèmmè.

Yesu do nàkémè dè yó ndòmmè tibeénti yìè

(Wénté Matie 12:38-42)

²⁹ Kè benitibè ntikuní Yesu borè kòo béi nke dà: Di mǎnni kó benitibè bèè bùtinnè Kuyie nkè dǎori meyei, mbè tú n dàò tidiɛti bè mɛ mbáá ti yà kè dè í tú tii do dàò Sonaasi. ³⁰ Sonaasi do túmè dibenkèrì Ninifu kòbe kpréi, mɛ̀è botí nku Onitibirɛ yó ntúmè dibenkèrì di mǎnni kó benitibè kpréi. ³¹ Tibeénti kó diyìè Sebáa kóo nitipokpààti bo cómmú kèbekénè di mǎnni kòbe kè bè kpetinnè ke yé ò iténímè dɛ̀détirè ke kàtení ke kèè Sodomɔ náànti mɛcìi nkpeti. Né ntenè òmǎu diɛ nke dɛunè Sodomɔ. ³² Tibeénti yìè Ninifu kòbe bo cómmú kèbekénè di mǎnni kòbe kè bè kpetinnè ke yé Sonaasi do bè nàkémè kè bèe ceetɛmu. Né ntenè òmǎu diɛ nke pɛ̀tɛ́ Sonaasi.

Fɛ̀ndɛnfe tu tikǎnti kó dɛfítirè ndɛ

(Wénté Matie 5:15, 6:22-23)

³³ Kè Yesu béi nke dà: Bè ɔ̀ ɔ̀ í ncóu nfitirè kè dè ànné tɛcètɛ miéke, bè ɔ̀ ɔ̀ dè cǎnnè deyìitirè ndɛ, bèè kó dimáà taàní kè bè nwúó nkuwenniku.

³⁴ Inuɔ ntu tikɔ̀nti kó defitírè nde, kàa nuɔ nwúó nha kɔ̀nti timɔu ɔ mbo kuwenniku mieke nke. Kàa nuɔ mme nyí wúó a kɔ̀nti timɔu ɔ mbo dibiinnì mieke nke. ³⁵ Daate kè kuwenniku kùù bo a mieke kè kù bá ntú dibiinnì. ³⁶ Kè kuwenniku da mí a kɔ̀nti timɔu kè í soké kupíkù makù, a kɔ̀nti timɔu bo mbo kuwenniku mieke, kéndònnè defitírè ɔ nda mímmè.

Yesu kpannèmè Fadisiṣe

(Wénté Matie 23:1-36 nè Mariki 12:38-40)

³⁷ Yesu naké diì mɔ̀nni kédeè, kè Fadisiṣe mɔ̀u ɔ yu o cṣètè mudii, kè Yesu kote kè bè nyo. ³⁸ Kè Fadisiṣe mɔ̀u yà Yesu yommè bá ɔ í nite ikuó yèmmè kè dèe ɔ di. ³⁹ Kè Yesu ɔ naké ke dò: Díndi Fadisiṣe di ɔ́ ɔ́ eité febòòfè nè dibuu ñnkè nke kè di mieke né piéké oyúókù kó meyèmmè nè kuyonku. ⁴⁰ Tiyeintì díndi! Kuyie nkùù dòò de ñnkè kuù í dòò de miekaá? ⁴¹ Mpāānnè beṣiribè nè di yèmmè memɔu, memme demɔu dè bo wenkemè di kpéi.

⁴² Di bo yà díndi Fadisiṣe! Díndi bèè duò nkuyie ndi kperè demɔu kó meyaatimè tepíitè nè tikũnfààtòò, ke yóu di bo ndərimè Kuyie ndó dè nè di bo nkù dómè. Di do dò nké nde ndəri, di né báá yóu desənnè.

⁴³ Di bo yà díndi Fadisiṣe bèè nənnè yekàrè kètiyè titíintouti mieke, ke dó bè ndi dɔ́ nyekààtè mieke ke ninkoo. ⁴⁴ Di bo yà díndi bèè dònne ifòti ìì dannè, bè ɔ ncenti ìì ñnkè ke í yé.

⁴⁵ Kè Fadisiṣe kóo kóti mɔ̀u béi nke dò: Okóti a náá mmie nke sáá ntí mbe. ⁴⁶ Kè Yesu ɔ tɛ́nné ke dò: Di múnke bo yà díndi Fadisiṣe kó bekótibè bèè bou yetuɔ cṣéyè ke toungo benitibè, di me nyí bè teénnè bá sàmpɔ mutɔ̀. ⁴⁷ Di bo yà díndi bèè maà mesàa Kuyie mpāānàànti náambè di yembè do kuò bè kó ifòti. ⁴⁸ Nè de mieke di benkúmu di kómmúmè di yembè ke yé beè kuòmè Kuyie mpāānàànti náambè kè díndi maà be fòti. ⁴⁹ Deè kpéi nte Kuyie nnè ku kó mecii mmieke kè kùu béi nke dò: M bo bè duónko m pāānàànti náambè nè n tɔ̀rè, kè bèè kuò bie nkéṣũ mbetabè. ⁵⁰ Kè dèe yie nkè Kuyie mpāānàànti náambè bè do kuò bè nè kutenkù ketémè kè be kó tibeénti do di mmònni kòbe yo ñnkè, ⁵¹ kéketé Abeeri kó mukòù, kèntò kètuokennì Sakarii bè kuò wè Kuyie ncṣètè nè diwũstònni de saku. Mómму nwe n di náámmè de kó tibeénti bo do di mmònni kòbe yo ñnkè.

⁵² Di bo yà díndi ikuó niùti bèè pàanko betabè Kuyie nkó kuce, di í kù tũ ndi mómmámbe, ke né díítí bèè dó ké kù tũnnè.

⁵³ Yesu ité diì mɔ̀nni de borè kè Fadisiṣe nè ikuó wāābè mieke ɔ peike mediè nkè bè nhò bèkú tináànti péu, ⁵⁴ ke bo yà ɔ bo béi nkéyete kè bèe ɔ pí.

12

Dèè sàri dè bo feitè

(Wénté Matie 10:26-27)

¹ De mɔ̀nni kè benitibèe tí nsikoupí sikoupí kénnau betabè, kè Yesu keté kénáké ɔ tancòumbè ke dò: Daatenè Fadisiṣe kó meyèmmè mèdémè kpéi mmèè dònne mutie mùu muuti pṣè. ² Dèè sàri dè bo feitè, kè disàri kperèe yènni kuwenniku. ³ Deè kpéi nte di naké tì kufáá bè bo tì kèè kupiiti, di wèe tì dimáá borè, bè bo deke kudànkù ké tì pṣéké.

Ti í dòmmè kéndé bèè kòu tikɔ̀nti máa

(Wénté Matie 10:28-31)

⁴ N di náámmu dindi n népobè: Bá ndénè bèè kòù tikànti máà. ⁵ M bo di benke di dò nkéndé wè, ndénè Kuyie nkùù bo na ke da tanné muháá mieke a kùù nkó difònkúò. Di dò ké nku ndé.

⁶ Bè 55 í nfíté inàribí inùmmù dáràà? Nè mème Kuyie ndakemu imòu i kpéí. ⁷ Bá di yùti Kuyie nti kààmmu ke yé ti màmè. Di bá nyièkù, bá wè di mieke ò pèètèmu inàribí péu.

*Wèè bo náké ò tumè Yesu kou
(Wénté Matie 10:32-33, 12:32, 10:19-20)*

⁸ N di náámmu, wèè bo náké benitibè iikè ò tumè n kou, mí nhOnitibire m bo náké Kuyie ntòrè iikè ò tumè n kou. ⁹ Wèè bo n nenni benitibè iikè, m bo ò nenni Kuyie ntòrè iikè.

¹⁰ Wèè bo sàà nhOnitibire, Kuyie mbo ò cǎé, wèè me mbo sàà mMuyaánsààmù, Kuyie mbáá ò cǎé mbiti.

¹¹ Kè bè di kàrinè dii mǎnni tibeénti titiíntouti mieke yoo bekpààtibè nè bebeémbè borè di bá ntoti di yèmmè di bii yóó náké ti kéyè, nè di yóó ti náké mèè botí. ¹² Kè di tùàke, Muyaánsààmù muù yó di duó ndi dò nkénáké ti.

Kukpààtiyèinkù

¹³ Kòò mǎuù béinni ditínni mieke ke dò: Okóti náké n kóo kóti kè tí totí ti cice ku ke ti yóunè dè. ¹⁴ Kè Yesu ò náké ke dò: N népoo we nni ndàò obeénti kè m bo ndi bekùnè, yoo n di totí di kpere? ¹⁵ De mǎnni ke náké benitibè ke dò: Dònnè meyàòmmè, ke yóu di bo ndómè di kparikè ke yé onití kpàti tii í temè o fòmmu.

¹⁶ Kòò bè náké dináànhántiri mari ke dò: Tikpàti yiè mmòu wèè do bo, ke mǎke depaa nkè dèe pié mediè. ¹⁷ Kòò mbékú omáà o yèmmè mieke ke tú: N yí mǎke m bo ànnè dè n diiti? ¹⁸ Ke náké omáà ke dò: N yàmù n yóó yímmè, m bo puo m buo sǎmpóyè, kémaá yedieyè kéánnè n diiti nè n kpere demòu. ¹⁹ De mǎnni ke náké n wènni ke dò: A mǎkemu tikpàti péu, ríhompù ke yo nke yó nke yǎnku. ²⁰ Kè Kuyie nné ò náké ke dò: Kuyèinkù fǎ! Ke nyènkè mǎmmǎnke m bo túóté a wènni kè we nné tieke de kó tikpàti?

²¹ Wèè wàà ntipkàti o mǎmmuò nho kpéí nke né í tú okpààti Kuyie mborè o kpere me dò.

*Ti í dòmmè kényièkù
(Wénté Matie 6:25-34)*

²² Kè Yesu náké o tancóumbè ke dò: Deè kpéí nte kè n di náá nke tú: Di bá nyièkù di bo dimu yoo di bo dáátí mù kpéí. ²³ Ke yé mufòmmu pèètémè tidiiti kè tikànti pèètè tiyààti. ²⁴ Wénténè tinàti, ti í buatì, ti í kǎù, ti í mǎke yebuò, kè Kuyie nti piú. Dindi náké di í pèètè sínàà? ²⁵ Di we mbo na nè o yeñtotí mieke kéyíé o fòmmu kè mùu okè? ²⁶ Kè di í yóó na kédàò demarè sǎmpórè, ba nkpéí nnè te kè di yièkù deterè kpéí? ²⁷ Wénténè mutepóó ndómme dikpáà mieke, mù í pǎ mmutòmmù, mù me nyí duòkù tiyààti. N né di náámmu kè n tu bá Sadomò nè o kpàti dieti mieke, ò í dàátí tiyààti tii wenni ke mù tùàke. ²⁸ Dindi bèè í tá kè dè deu, kè Kuyie nsàri tifaàti tii bo yíe, ke naa yóó cóuté, dè bo yíme kè kù báá di dátínnè tiyààti? ²⁹ Di bá nhari ke wanti di bo nyo mmù nè di bo nyó mmù. ³⁰ Bèè í tǔ nKuyie mbeè mǎke de kó iyeñtotí sàà, dindi bie, di mǎkemu di Cice kòò yé dè di békú dè. ³¹ Petinke wammúnè Kuyie nkpààtiyuu kè kù né di duó ndesonne kénóó.

Ti bo sɔnnemè tikpàti kɛ́nkè

(Wénté Matie 6:19-21)

³² M pecɛnku, ò bá nyǐ̀kù kɛ tú di í sũ, kɛ yé di cice weè dómè kɛ di duó nho kpààtiyuu. ³³ Fítɛnɛ di kpɛɛ kɛpāmmú bɛcɪribè idíítí. Yánnè sidítídóú sɪ̀ í yóó cake, kɛ́ánné tikpàti tii í yóó cake kɛ tì sɔnnɛ kɛ́nkè Kuyie mborè. Bɛyóóbè í yóó tóónko dɛ, ditúú í yóó cááké dɛ. ³⁴ Kɛ yé a kpàti borè a yèmmè dɛ mbomè.

Ti bo ndakemè

(Wénté Matie 24:42-51 nɛ Mariki 13:33-37)

³⁵ Yinè di naàkũɔ̀ kɛ di fitíyì ncóu, ³⁶ kéndònnè bɛtɔmbɛ bèè bàà wèè bè baké, ò bo nkũntinimè mupotúòmù kébentɛ dicàù kɛ bèè o kpeté. ³⁷ Dɛ nnaati bɛtɔmbɛ bèè kóò kótí bo nwɛ́tiní kɛ sɔ́ mbè wùó. N di náá mmómmuɔ́ nwe ò bo ánné o tɔnyààti, kɛ bè kànnɛ kɛ bè duó mmudii. ³⁸ Kòò wɛ́tiní keyènkè cuokè yoo dikodakɔ́nɪ̀, kɛ sɔ́ mbè wùó ndɛ mbè naati. ³⁹ Banténè kɛ dò nkè tɛcɪ̀tɛ̀ yìè nyé oyúókù kòriní dii mɔ̀nni, ò bo nwúó, ò báá yie nkòò ta o cɪ̀tɛ̀. ⁴⁰ Díndi múnkɛ nwākénè kɛ yé Onitibire wɛ́tinimè di í dake dii mɔ̀nni ndi.

Otɔnti yɛiwe kó mɛdonnimè

(Wénté Matie 24:45-51)

⁴¹ Kɛ Pierii beke Yesu kɛ dà: N Yìè nha náá ndɛ kó dináánhāntírì tii kpéínáà yáa timɔ́u? ⁴² Kɛ ti Yìè nhò tɛ́nné kɛ dà: Dí ndònnè otɔnti wèè dòòrì dɛè wenni kɛ cii bè bānnɛ wè bɛtɔmbɛ kòò bo mbè duó mmudii ò dò nké mmù mbè duó ndii mɔ̀nni. ⁴³ Dɛ bo narikɛ dɛ kóò tɔnti tɛcɪ̀tɛ̀ yìè mbo nwɛ́tiní dii mɔ̀nni kɛ sɔ́ nho pĩ ndɛ kó mutɔ́mmú. ⁴⁴ N di náá mómumuɔ́ nwe tɛcɪ̀tɛ̀ yìè mbo bannɛ dɛ kóò tɔnti o kpàti timɔ́u. ⁴⁵ Kɛ dɛ kóò tɔnti yèmmè mɛ ndò nteɛtɛ̀tɛ̀ yìè nyí wɛ́tiní mɛcāā, kɛ puotì bɛtɔmbɛ benitidaabè nɛ benitipòbè, kɛ neinè tinaɔ́yāàti kɛ bè yo nke yò mmenaà. ⁴⁶ Tɛcɪ̀tɛ̀tɛ̀ yìè mbo wɛ́tení dɛ kóò tɔnti í ò bàà dii yìè, ò í dake dii mɔ̀nni, kóò puotí mɛdiè, nkóò dòò bè dòòrimè benitiyeibe.

⁴⁷ Otɔnti wèè yé wèè ò baké ò dó dɛ, kɛ í dɛ dòòrì, ò bo cɔutɛ tiyɛ́ti mɛdiè. ⁴⁸ Wèè tɔnti mɛ nyí yé kɛ dò nhò dòòrì dɛ tu mɛyɛi, mbè bo ò puotí kɛ dɛ nkɛ́nɪ̀, bè duó nwè péu bè bo ò beke péu, bè bānnɛ wè kɛ dɛ sũ bè bo ò beke kɛ dɛ pɛ́tɛ̀.

Tɛcɪ̀tɛ̀tɛ̀ tɛmàà kó metotímè kó tináànti

(Wénté Matie 10:34-36)

⁴⁹ N kòtení kɛ bo wetɛ muhāá mmu kutenkù miekɛ kɛ dɛ nh ɔ́tí mù bo cɔ́utɛ́mɛ. ⁵⁰ N dò mbè nh ánné bātɛ́mmù mɔ́u nwe kɛ dɛ nh ɔ́tí bè bo wè nni nh ánnémɛ. ⁵¹ Di yèmmè bá ndò ò tɔní kunaatí nku kutenkù kuu mmiekɛ, n tɔní mɛyatimè mme. ⁵² N di náá mómumuɔ́ nwe, kɛ benitibè bo bènùmmù tɛcɪ̀tɛ̀tɛ̀, bè bo toté kɛ bɛtāāti nkpannè bèdébè, kɛ bè múnkɛ bè kpānnè. ⁵³ Kɛ debire cice ndɛ kpānnè, kɛ dɛ ò kpānnè, kòò nitipòkù nkpannè o kóo sapàà, kòò kóò sapàà nhò kpānnè, kòò nitipòkù nkpannè o còkù, kòò còkù ò kpānnè.

Ti bo mbaàtimè dɛè wenni

(Wénté Matie 16:2-3)

⁵⁴ Kɛ Yesu yíè kénáké ditínni kɛ dà: Di ɔ́ɔ̀ yà diwetirì diyìè yìèní kèè bíékè kɛ dà: Fɛtaafɛ yóó nì. Kɛ fɛ mènkeɛ nì. ⁵⁵ Kɛ kubakù cānku bíékè kó kuyaakù fùutɛ di dà: Kuyiinkù yó mbo, kɛ kù mènke mbo. ⁵⁶ Mɛyèmmè mɛdémè

yembè dínđi, dè dòmme kè di banní tiweti kó mēdòmme nè ketenkè kōme kē né í banní dèè dǎđri di mmǎnnì. ⁵⁷ Dè dòmme kè di í nǎ nke bađti di mǎđ dèè wenni?

Ti bo ntũnnimè tii bo nè ti kou ti cuokè
(Wénté Matie 5:25-26)

⁵⁸ Nè òmǎu kè di mǎke tĩmatĩ ke kǎri tibeénti, yetoo kè ti tũnte kè di mu nyĩ tũđke, kòò báá da duǎ mpǒđĩsibè, kè bè da kpetĩnné. ⁵⁹ N da náá mǎmmu nwe a í yeti đeborè ke í yietĩ tēpĩtē sǎnte.

13

Sidowee kó kuduotĩ do kũǎ bè kó tinǎaňti

¹ Đe kó đĩmǎnnĩ kè benitibè mabèe kǎtenĩ, kénáké Yesu Pidati do kũǎ Kadidee kǎbe bè kpéi nke sǎ mbè feu Kuyie nyiwũđ ke kũ kũđ iteĩ, kè bèe bè kũǎ kè be yĩ íwǎnnénè iwũđ kǎme. ² Kè Yesu bè nǎké ke dǎ: Di yèmmè dǎ nde kó benitibè yei mpǣtĩmu Kadidee kǎbe tǎbè kǎme kè dè te kè bè kũǎ? ³ Bitĩ, n né di náámmu ke tũ: Kè di í cèete meborime, di yóó kũ bè ku mēè botĩ nku. ⁴ Di yèmmè dǎ nSidowee kó kuduotĩ do do, kényǎke bèe nitibè tēpĩtē nè bēni kó meyei ndo pǣtĩmu Sedisadēmmu kǎbe tǎbè kǎmǎđ? ⁵ Bitĩ, n né di náámmu ke tũ kè di í cèete meborime di bo kũ bè ku mēè botĩ!

Mutie mùu í pei mu kó đĩnǎaňhǎntĩri

⁶ Đe kó đĩfǎnkũđ kè Yesu bè nǎké đĩnǎaňhǎntĩri ke dǎ: Onitĩ mǎu wēè do fĩi mmutie o paku mieke, kékǎtenĩ ke bo tũ yēbe ò me nyĩ mpētē, ⁷ kénáké wēè bàa kupaku ke dǎ: Dibenni tǎǎnnĩ ndi mie nkè n kǎrĩnĩ ke bo tũ yēbe bá n yĩ pētē, kũũ mu, mù báá sǎnté kéncaari ketenkè. ⁸ Wēè bàa kupaku kòò dǎ: Okóti yóu mu di mbenni kè m mù ǎnné tikũti, ⁹ kè dè yèmmè mù yǎa pēitē, kè mù me nyĩ pēitē a né mù kũũ.

Onitipòkũ dibǎđ pũtĩnné wē

¹⁰ Teom̃p̃tè matè yie kè Yesu ntiè mbenitibè kutĩintouku mieke. ¹¹ Kòò nitipòkũ mǎu dè bo, kè dibǎđ mari ò ta, kòò pũtĩnné yēbie ntepĩtē nè yēni, bá ò í nǎ nke sēri. ¹² Kè Yesu ò yǎ kóò nǎké ke dǎ: Onitipòkũ n da miekũnnemu a mǎmmũ.

¹³ Ke nǎó nho nǎu o ĩnkè, kòò pǎnke sēitē kénǎntĩ Kuyie. ¹⁴ Kè kutĩintouku kóó kóti mieke peike, Yesu miekũnnemè omuǎnti teom̃p̃tè yie, kòò nǎké đĩfĩnnĩ ke dǎ: Yewe bo yekuđ ndi mutǎmmũ kpēye, ĩkǎrĩnēnĩ yēe mieke kè bè di miekũnko ke yóu teom̃p̃tè yie.

¹⁵ Kè ti Yie nhò tēĩnné ke dǎ: Meyèmmè mēdémè yembè dínđi! Di sǎ í mpitē di wũđ teom̃p̃tè yie kékǎte kè ì nĩnǎđ? ¹⁶ Onitipòkũ yie nwēè né tũ Abarahammu kó kubotĩ kou kè dibǎđ ò bóu yēbie ntepĩtē nè yēni, dè do í dǎ nh ò bouté đe kó iwēĩ teom̃p̃tè yieđ?

¹⁷ Yesu nǎké mēmmē, kè ifeĩ pĩ nho kpantĩđēntǎbè, kè đĩfĩnnĩ yèmmè ĩnǎati, ò dǎđri tii dietĩ kpéi.

Feyoňfè nè mutie mùu muuti pēè đe kó mēdonnimè
(Wénté Matie 13:31-32 nè Mariki 4:30-32)

¹⁸ Kè Yesu yie kébēi nke dǎ: Kuyie nkpađtiyuu dǎnnè ba? M bo di dǎnnēnè ba? ¹⁹ M bo yĩ di dǎnnè feyoňfè dǎmmè mme, kòò nitĩ sǎ fē buotĩ kè fēe yēnnĩ kénǎá mmutie điemũ nè ibake, kè sǎnǎ yĩe mmu bake ĩnkè.

Mutie mùu muuti pēè mu kó mēdonnimè
(Wénté Matie 13:33)

²⁰ Kè Yesu yí kébéi nke dâ: M bo donnènè ba Kuyie nkpààtiyuu? ²¹ Dì dònne mutie mùu muuti pèè mù dõmmè mmè kòo nitipòkù ã mù wá nsámþò kékærenè mupèèyùo nciròò bètããti kéãnte kè ticooti múútí timòu.

Dibòri dìi mǎpúri

(Wénté Matie 7:13-14, 21-23)

²² Kè Yesu nduò nyitié nyehékè nè sihekési kè kéri kè kəri Sedisademmu. ²³ Kòo mǎu ò beke kè dâ: Okóti benitibè sámþò bèè yóó cootáà? Kè Yesu bè tèñné kè dâ: ²⁴ Yetenko kéta dibòri dìi mǎpúri, n di náámmu kusùkù yóó bennému bè bo tamè kényièke.

²⁵ Tècètè yìè mbo íté dìi mǎnni kékpetinné kápáá, nkè di ríbo ditowàà di bo mbie ndicàù kè tú: Ti Yiè nti kpeté. Kòò né di náké kè dâ: N yí yé di boñní kèè bíékè. ²⁶ De mǎnni kè di ò náké kè dâ: Nè fí ntíi baa do wènné kédi, kàa duò nyitié nti cekaràà? ²⁷ Kòo wète kè di náké kè dâ: N yí yé di boñní kèè bíékè, fütènè m borè dindi bèè dòri meyi. ²⁸ Deñde di yóó nkuðmmè kè cáá ndi nìl, kè wúó Abarammu nè Isaki nè Sakabu nè Kuyie mpāānāānti náambè bəmòu kè bè bo Kuyie nkpààtiyuu mieke kè dindi né bo ditowàà. ²⁹ Benitibè itinímu tipítí timòu diyìè yìèní kè nè di taà kè kabe kubakù cànku bíékè nè kuyóú kabe kè bo kari Kuyie nkpààtiyuu mieke kédi. ³⁰ Bèmaðè bèè tũ ndi mǎnni bè bo niité, bəmabè bèè ni di mǎnni kè bèè tũnnè.

Yesu do kòtemè Sedisademmu mesomme

³¹ De kó dimǎnni kè Fadisiēbe mabèe kotení kénáké Yesu kè dâ: Íté die, pèēté, Edoti dó ké da kuomu. ³² Kè Yesu bè náké kè dâ: Kòtenè kénáké de kó fehāāfè* kè dâ: M betímu yebókè yíè nnè nanke kè miékùnkò bemuðmbè, diyìè táānni yìè kè yóó deè n tōmmú. ³³ N do nkésəotému n cə yíè nnè nanke nè diyìè teri, kè yé dè í wenni bè bo kuomè Kuyie mpāānāānti náāntò dihei marì kè dè í tú Sedisademmu.

³⁴ Dindi Sedisademmu èi kabe bèè kòu Kuyie mpāānāānti náambè, kè buəti Kuyie ntōmbè yetárè. Kuce mede ndi n dómè ké ndi oke tekote ã nhokemè te bí bá di í yie? ³⁵ Di èi bo pante kénáá ntidobonti, n di náámmu di ténke í yó n yà, kè dè í tú di bo yí dìi yìè: Mesàà nní mbonè wèè kèríní nè ti Yiè nkó diyètiri.

14

Yesu miékùnnemè omuənti teomputè yìè

¹ Teomputè matè yìè kè Yesu kote Fadisiēbe kóo kóti mǎu cītè kè bo di, kòo niti mǎu dè bo kè mǎ nke mùútí, ² kè bè nwéi Yesu meyòðmmè kè bo yà ò bo ò miékùnnè teomputè yìè. ³ Kè Yesu beke ikuú wāðbè nè Fadisiēbe kè dâ: Ikuú yienàà, kè í yete a bo miékùnnemè oniti teomputè yìè?

⁴ Kè bè ndò nyúóó. Kè Yesu nóo nho nùtè omuənti ñnkè kóò miékùnnè, kéduò nkòo pèēté. ⁵ De mǎnni kòo bè beke kè dâ: Di mieke kòò mǎu mǎke o bire yoo o nàáfè, kè dè do dàkè mieke teomputè yìè, ò báá kote ké dè dènnenàà? ⁶ Bá bè í nna kóò tèñné timati de kó tināānti ñnkè.

Bèè dèúkùnkò bəmáá

⁷ Kè Yesu yà bè dómè yekàrè ketiyè ké bè náké dināāñhāntiri kè dâ: ⁸ Kè bè da yu mupotúòmù kó dibanni, báá niité kékari dikari deyñikè kperi, kè

* **13:32** fehāāfè Isidayeribe do wúó nfèhāāfè kuwanwankù kùù cii kùnkù kè sou, kè né dori kè dōri meyi.

dè yèmmè bè yu òmòu kòò da pḗḗtḗ. ⁹ Wèè di yu kòò da náké ke dḗ: Ítḗ kéféi nyie ndikàrì. Dè mǎnni kàa íté nè ifei, kékote kékari defḥnkúò kperi. ¹⁰ Kè bè da yu dibanni, kote kékari defḥnkúò, wèè da yu kòò tùòkení ke da yà ke yí: N népoo, kotení kékari deyíikè. Dè mǎnni dè bo da déúkùnnè betòbè yíikè. ¹¹ Wèè déúkùnnè omáà bè bo ò kékùnnè, wèè kékùnnè omáà kè bèè ò déúkùnnè.

¹² Kè Yesu náké wèè ò yu ke dḗ: Kàa yóó yú benìtibè mudii a báá yú a népobè a me mbáá yú a tebií, a báá yú a cīḗḗtḗ kòbe, a báá yú a cḗpetitòbè bèè mǎke be kperi ke yé bè yóó namèmu ke múnke da yú ké dè nda fḥó. ¹³ Kàa ànné dibanni, yú beḥribè, nè tihòùti nè yekpīè nnè tiyũḥnti kè dèè di. ¹⁴ Dè bo nda naati ke yé bè í yóó namè ké dè nda fḥó, Kuyie nkuu yóó dè nda yietí bèè wetí bè bo yánté dii yie.

Dinàaḥāntirì dii tukúnè wèè yú mudii

(Wénté Matie 22:1-10)

¹⁵ Bèè kàrì ke yo nkè be kóò mòu náké Yesu ke dḗ: Dè nnaati wèè bo di Kuyie nkpaàtiyuu mieke.

¹⁶ Kè Yesu ò náké ke dḗ: Onìti mòu wèè do ànné dibanni kényú benìtibè péu kè bè bo di. ¹⁷ Mudii bi dii mǎnni kòò tḥ nho kóo tǎnti kòò bo bè yúní. ¹⁸ Bèmo kè bèè peri. Kòò ketiwè dḗ: N donté m paku nku ke dḥ kékote ké kù yà, n da báámmu n yí yóó na kékotoo. ¹⁹ Kòò tòu dḗ: N donté inàake nyi tepíitḗ ke dḥ ké í yáákénè mutǎmmú, n da báámmu n yí yóó na kékotoo. ²⁰ Kòò tòu dḗ: N tùótḗ m pokù nwe bàmbà ndèè te kè n yí yóó na kékotoo. ²¹ Kòò tǎntii wḗtení kénáké tecīḗḗtḗ yie mbè ò náké tì. Kè tecīḗḗtḗ yie mmiekee peike kòò náké otǎnti ke dḗ: Kote mecāā nyaárè nè dihei kó ice kényúni beḥribè nè tihòùti nè tiyũḥnti nè yekpīè. ²² Kè dèè yie sámḥpó kòò tǎntii wḗte kóò náké ke dḗ: Okótí ti dḥmmu a yḗ nti dḥmmè kè meḥiè nkpaá. ²³ Kè tecīḗḗtḗ yie nyíé kénáké otǎnti ke dḗ: Kote ice mieke nè yeteyo, kàa yà bè, a duó nkè bèè kotení kè n cīḗḗtḗ píe. ²⁴ N da náámmu n do keté kényú bèè kó dimáà be kóò mòu báá di n diiti.

Yesu náké tì bèè dḥ ké nhò tũ

(Wénté Matie 10:37-38)

²⁵ Kè ditīnni dieri ntũ nYesu, kòò wḗḗte ké di náké ke dḗ: ²⁶ Kòò mòu dḥ ké n tũnnè, ke í n dḥ ké dḗ pḗḗtḗ o cice nè o yḥ nè o pokù nè o bí nè o neí nè o kó bekótibè nè o tǎbè nè o mǎmmu, ò báá na kǎntú n kou. ²⁷ Kè wèè í to o dapāatí ke n tũ nhò báá na kǎntú n kou. ²⁸ Di mieke we mbo nyóó maá tecīḗḗtḗ ké í nketé ke kàrì ke bàte o díití ke yà kòò bo na ké tè keté ké tè dèè. ²⁹ Ò yàà bo pũútḗ mèè kpéi ké í nna ke tè dèè kè bè nhò daú ke tú: ³⁰ We ñniti pũútḗ ke yīke ò bo deēmè. ³¹ Yáà we ñkpaàti bo nkari ke bo dokénè okpaàtītòu ke báá keté kékari kéwénté kényà kòò bo nanè benìtibè tekoupiitḗ (1000), kédokénè otòu wèè mǎke benìtibè sikoupiisidḗ (2000)? ³² Kòò wénté ke báá na, ò 55 tḥ nyetḥrè nye, kòò kpààti tòu kpáá díétirì, kòò ò wammúnè kunaatí. ³³ Mèè botí nku di mieke kè wèè í yóu ò mǎke dḗ demou, ò báá na kǎntú n kou.

Mukókúó mmùu fétinne mu naatí

(Wénté Matie 5:13 nè Mariki 9:50)

³⁴ Mukókúó ntũ dèmarè sààrè nde, kè mù né fétinne mu naatí, bè bo mù nárìkùnnè ba? ³⁵ Mukókúó mmùu ténke í naati bè í mù dḥḥrinè mùmamù,

mù keté ke báá yie nkédòò tikùtì, bè ɔ̃ mù ùtóó ditowaà ndi. Kè wèè m̀̀kè yeto ke bo keè wèè keè!

15

Fepièfè fèè feti

(Wénté Matie 18:12-14)

¹ Bedàmpòòcòutibè nè benitibè tobè bè do tú bè mufòmmu yeyimu yembè, kè bèè kateni Yesu borè ke bo keè o náàntì. ² Kè dèè yonke Fadisīēbe nè ikuó wāābè kè bè nnáá mbemáa ke tú: Onitì yie nyie nke còuté mufòmmu yeyimu yembè ke bè wēñnè kè bè yo.

³ Kè Yesu bè béinnè dináànñantírì ke d̀̀: ⁴ Di mieke we mbo mmàke ipe tekòútè (100) kè fèmáa feti kòò báá yóu sipisìwei nè iwei ù kpaá kékòte fè wammù? ⁵ Kòò fè yà o yèmmè báa narike kòò fè buútè, ⁶ ò fè kònnè dii m̀̀nni ò báa náké o k̀̀be ke d̀̀: Katenenì kè ti nyānku nè diwèi, n yāmu m pièfè fèè do fetaà? ⁷ N di náámmu diwèi yó mbo mèè boti kēñkè onitiyeiwe omáa banté dii m̀̀nni o yei nke cèète kè dèè pēēté sipisìwei nè bèwei bèè yèmmè dò mbè weti kè dè í bè bèkú maceetimè.

Fedifè fèè feti

⁸ Kòò nitipòkù m̀̀u m̀̀kè medítibii ntepiítè, kè mèmáa feti, ò í cóu nfitirè ke káa o cīētè, ke wammù weti weti ke yàa mè yānàà? ⁹ Kòò mè yà dii m̀̀nni ò báa náké o cēpetitobè ke d̀̀: Katenenì kè ti nyānku nè diwèi, n yāmu n dífè fèè do fetaà? ¹⁰ N di náámmu diwèi yó mbo mèè boti Kuyie ntòrè onitiyeiwe omáa banté dii m̀̀nni o yei nke cèète.

Debirè dèè càke de cice kpàti

¹¹ Kè Yesu yíé kébéi nke d̀̀: Onitì m̀̀u wèè do m̀̀ke ibi idèi. ¹² Kòò sàmpòu náké be cice ke d̀̀: N cice n duó nha yóó kú kè n tieke dè. Kè be cice dè mbè toté. ¹³ Kè dèè yí yewe sàmpò kòò sàmpòu fité o kperè bè ò duó ndè, kèitè nè o díti, kékòte dihei dētiri kénfòu ò dómè, kécake o díti im̀̀u. ¹⁴ O díti dèè dii m̀̀nni, kè dikònni diērii tanní de kó dihei, kòò m̀̀nté ò bo di mù, ¹⁵ kéwáa mmutōmmú dihei yiè mm̀̀u borè, kòò ò kūs nho paku kòò ncēm̀̀mu o f̀̀nkè. ¹⁶ Kòò níí ndó kèdi muf̀̀nkèdii, òm̀̀u mè nyí mm̀̀u nhò duó. ¹⁷ Kòò totíní o yèmmè ke d̀̀: N cice kó betōmbè ɔ̃ dimu kēyīēke, kè mí nné kōnnè diē ndikònni. ¹⁸ M bo íté kékò n cice cīētè kóò náké ke d̀̀: N cice n yeténèmu Kuyie nke da yeténè. ¹⁹ N ténke í mannè a nni ntú a bire, a n d̀̀ò a kóo t̀̀nti. ²⁰ Kòò íté kénkūnti o cice cīētè.

Ò autóo dii m̀̀nni kòò cice ò yāní kè mesém̀̀mè ò pī nkòo cokóo kóò ɔ̃rì. ²¹ Kòò bire ò náké ke d̀̀: N yeténèmu Kuyie nke da yeténè. N ténke í mannè a nni ntú a bire. ²² Kòò cice né náké betōmbè ke d̀̀: Cokénè mecāā nkétúóténì diyaabòri sàari, kóò datinnè, kóò ùnnè mumámáa, kóò ānnè tineùti. ²³ Túóténénì dinaadaa mekùò nkperi kékua kè ti nyo nke yānku. ²⁴ Ke yé m bire diē ndo kúmèmu ke yānté, dè do fetimu kè n dè pèté. Mèm̀̀me kè bèè keté kényānku dibanni nè diwèi.

²⁵ Ke ś nho kóò po bo kupaku kénkūntiní kékèè be biemmè ke au. ²⁶ Kòò yú ot̀̀nti m̀̀u kébeke mùu d̀̀òrì. ²⁷ Kòò ò tēñné ke d̀̀: A nantè tēè konnì, kàa cice kùò dinaadaa mekùò nkperi, ke yé wè tē yāmè nè kukōñnaatí. ²⁸ Kè Mpo mieke peike kòò yeté mutarim̀̀u, kòò cice yennì ke bo o bámmù kòò ta. ²⁹ Kòò ò náké ke d̀̀: N da bonè yebie yebie nke pī nha tōmmù, n yí yete a kpeti matì, a mè nyí n duó mbá deb̀̀bire, kè m bo kua mí nnè n népobè kè ti

änné dibanni. ³⁰ A biré dèè tùóté a kpàtì, ke kòte ke dauti dautinè benitipòbè ke ti càke, kè dè konnì kàa né de nkùò dinaadaa mèkùò nkperi. ³¹ Kòò cìcèe ò nàké ke dò: M biré mí nnè fí ntù bo sáà, kè m màke dè tú a kperè. ³² Ti do dò nkédòòmu dibanni ke yé a nantè tie ndo kúmèmu ke fòùte, ò do fetimèmu kè nh ò pèté.

16

Ti dòmmè kécii kèpèté kutekù kòbe

¹ Kè Yesu nàké o tancòumbè ke dò: Tikpàti yiè mmòu weè do bannè o kóo tñnti mòu o kpàtì kè bèe ò nàké ke dò de yiè ntì càari. ² Kòò yú de kóo tñnti kóò nàké ke dò: N yo kè bè tu a caari n kpàtì, benke a páte kè n yà a pĩ mmèè boti mutòmmú. A ténke í yó mbaa n kpàtì. ³ Kè de kóò ntì ntoti o yèmmè ke tú: Mutòmmú yiè nyó m beti kè n yímè? N yí yóó na kékúúti, kè ifei m bonè muyāũ. ⁴ Kòò dò: N yàmu n yóó yímè kè bè m bèti dii yiè mutòmmú nní mmàke bèè bo n còuté. ⁵ Ke yúni bèè bannè ò pĩ nwèè borè mutòmmú, kébeke oketiweè ke dò: A bannè ide wèè n duó mmutòmmú? ⁶ Kòò dò: Mèkùò ntikànkànti tekòùtè (100). Kòò dò: Túóté a pátiri kèwāri ke dò tikànkànti sipísìnùmmú. ⁷ Kébeke otòu ke dò: A ò bannè ide? Kòò ò nàké ke dò: Tiyòti tekòùtè (100). Kòò dò: Túóté a pátiri kèwāri ke dò tiyòti sipísini. ⁸ Kè tikpàti yiè nsante de kóò yúókù o cii nkpeí, ke yé kutekù kuu nkòbe ciimè be kòbe ìkè ke pèté bèè tu kuwenniku kòbe.

⁹ N di náámmu ke tú: Túóténè ketenkè kie nkó tikpàti kèwammúnè di népobè, kè dèe yie nkè tì dèè dii yiè, bè di còuté kènkè di yó mbo dè sáà. ¹⁰ Wèè pĩ ndesámprè kè dè wenni weè yóó mpĩ ndedierè kè dè wenni, wèè pĩ ndesámprè kè dè í wenni wè í yó mpĩ ndedierè kè dè wenni. ¹¹ Kè di í pĩ nketenkè kie nkó tikpàti kè dè wenni, we mbo di duó ntù tu timómmanti?

¹² Kè di í pĩ nhotòu kperè kè dè wenni we mbo di duó ndèè tu di kperè?

¹³ Otònti mòu báá na kèntù mbekpààtibè bèdébè, ò bo ndó yie nkénii nhotòu, ò bo ntaunè yie nkéyatenè otòu. Òmòu báá na kèntù nkuyie nnè idííti.

Benitibè wùó ndè dedierè Kuyie ndè wùó nyisòke nyi
(Wénté Matie 11:12-13)

¹⁴ Kè Fadisēbèe keè kéndau Yesu, ke yé bè dómè idííti mediè. ¹⁵ Kè Yesu bè nàké ke dò: Di tú bèè ò ndòori bèmbè benitibè ìkè ke dò mbè wenni, Kuyie mme nyému di yèmmè, ke yé benitibè wùó ndè dedierè, Kuyie ndè wùó nyisòke nyi.

¹⁶ Mòyiisi kó ikuó nè Kuyie mpāānānti náam̀bè kó yepáte deè do bo ke yàa káánnè Isāā kó dimònni. Isāā kó dimònni ndi benitibè kèmmè Tināānsàati ke maù ke bo ta Kuyie nkpaàtiyuu. ¹⁷ Nè memme kènkè nè ketenkè dè bo pètémmè bo ntòünè ikuó kó fèwārifè fèmaà bo fetimè.

Yesu nàkémè mupobetimù kpeti

(Wénté Matie 5:31-32, 19:1-9 nè Mariki 10:2-12 nè Odommu 7:2-3)

¹⁸ Wèè bèti o pokù ke tùóté otòu ò naá nwèè dauti dautinè wènwè benitipòbè. Kè wèè tùóté onitipòkù bè bèti wè ò naá nwèè dauti dautinè wènwè benitipòbè.

Tikpàti yiè nnè ocñri Dasaa

¹⁹ Onìtì mǎu wèè do bo ke mǎke tikpàtì mediè nke daati tiyaàkpetì, ke bo diwèi mieke, ke yo ndesààrè yewe yemǎu. ²⁰ Kòo cīrì mǎu dè bo, kè bè ò tu Dasaa, kòò dàátì yemuǎ nho kǎntì timǎu ke dǎu tikpàtì yìè mbòrìnùù. ²¹ Kè níí ndó kètǎnké tikpàtì yìè nyo nkè dèè duò, kè simóó nkòrìní ke déú o muǎ. ²² Kè de kóo cīrì kú, kè Kuyie ntǒrèè ò tǔóté, kékòtenè Abarahammu borè, kè tikpàtì yìè nkú kè bèè ò kǔnné. ²³ Kè tikpàtì yìè nní mbo bécírìbè kó diheì, ke fǐùrì mediè, kéwénté, kéyà Dasaa medétimè, kòo bo Abarahammu borè. ²⁴ Kòo pǐéké ke dǎ: N cìcè Abarahammu! N kuó mmesémme, kédúó nkè Dasaa pǎdè o nǒmbii menie nke yàa dúo n nǒndenfè, n fǐùrìmu mediè mmuhǎá mmuu mmieke. ²⁵ Kè Abarahammuu ò tǐnné ke dǎ: M birè dentení a do mǎkemè tikpàtì ketenkè ìnkè kè Dasaa fǐùrì, di mmònnì kè bè ò òmpǔnne kǎa me ntó fǐùrì. ²⁶ Difǔtìrì cǔmpuri dii keté ke bo ti cuokè, kòo mǎu dǎ kékòtoo di borè, ò báa na, kè di kóó mǎu me ndó kékòtení ti borè, ò báa na. ²⁷ Kè tikpàtì yìè ndǎ: N da báammu n cìcè, dúó nkè Dasaa kǎte n cǐtè. ²⁸ N neí bomu sinùmmù kòo sì nǎké, kè sì báa kǎtení m mè mbo mǎè fǐùtímè mieke. ²⁹ Kè Abarahammuu ò tǐnné ke dǎ: Mǎyiisi kuó nè Kuyie mpǎánáàntì náam̀bè pǎte dè bomu, bèè yie ndè yē mmù. ³⁰ Kè tikpàtì yìè ndǎ: N cìcè Abarahammu, bèè ku, kè be kóó mǎu kǎtoo ke bè nǎké, bè yóó yiemmu kéceete. ³¹ Kè Abarahammuu ò nǎké ke dǎ: Kè bè í yie mMǎyiisi kó ikuó nè Kuyie mpǎánáàntì náam̀bè pǎte kpeti, bá kè bécírìbè kóó mǎu yǎnté ke bè nǎké bè í yóó yie.

17

Yesu nàké tì mǎcǐémme ìnkè

(Wénté Matie 18:6-7, 21-22, 17:20 nè Mariki 9:42)

¹ Kè Yesu nàké o tǎncóumbè ke dǎ: Dèè bo nte kòo nìtì dǎò mǎyei ndè í yóó pǎà, wèè né bo nte kòo tǎu dǎò mǎyei nde yìè mbo yà. ² Kè bè ò dúú nditǎrì dierì ke dootóo dǎmǎèrì mieke dè ñtǔñè ò bo bǎmmè besǎmpóbè biè nkóó mǎu mǎyei mmieke. ³ Ndakenè!

Kǎa kou cààrè ke banté o cààrìmè a ò cǐé. ⁴ Kòo da cààrè kuce mǎyiekè diyìè dimáà mieke, ke kǎrìní ke da mǎú mǎcǐémme, ñcǐēnko we.

Yesu dǎnnenèmè metákùmè fǎyòñfè

⁵ Kè Yesu tǎrèè ò mǎo ke dǎ: Tì Yìè nha ti yíè metákùmè. ⁶ Kè Yesu bè nǎké ke dǎ: Kè di do n tá bá kè dè mmannè fǎyòñfè di bo na kénáké mutie muu nkè dǎ: Uuté a mè mborè kédó dǎmǎèrì mieke kè mùu yie ndi yē mmù.

Otǎntì nè o yìè

⁷ Di mieke kòó mǎu mǎke otǎntì kòò kùúti yoo ò cǎmmù o wǔš ke konní kupaku ò bo ò nǎké ke dǎ: Yàa kari kédia? ⁸ Ò báa ò nǎké ke yí: Bénké kédeè kéceete a yààtì kètǎnní kè n duó nkè n di kédeè kǎa né na kédia? ⁹ Ò bo sǎnte otǎntì wenwe ò pǐ mǎè kǎpéi mmutǎmmù ò yē nwèè pǐmmàà? Ǔò! ¹⁰ Di kǎpèrè me ndò nkè di pǐ mbè di duó mmù tǎmmù ke dèè di dǎ: Tì tú betǎmbè mbe cǎnke ke pǐ mmutǎmmù ti do dò nképǐ mmù.

Yesu mǎekùnnemè yekùò ntepítè

¹¹ Kè Yesu nkòrì Sedisademmu, kǎpǎtè Sammarìi nè Kadidee de tenké mǎnku, ¹² kǎntati diheì mari kè yekùò ntepítè kéténí kémaa nkécómmù, kǎpǐéké ke dǎ: ¹³ Okótì Yesu, ti kuó mmesémme!

¹⁴ Kè Yesu nyè wùò, ké yè nàké ke dò: Kòtènè kébenke dimáà ikuó nùbè. Kè yè nkérí kémieté. ¹⁵ Bè miéke kòò mǎu ya ò miétémè kéwēte kápoo nho nacèf̄tè kénwētini Yesu borè kénsántí Kuyie, ¹⁶ ke yàà nínkóo Yesu ìikè, kòò dounnè mutōmmú. Sammarii kó dihei kou do nwe. ¹⁷ Kè Yesu ò beke ke dò: Dimǎu di í miétáà? Bètòbè bewei né bore? ¹⁸ Bè kòò mǎu í wēténí, f̄s̄ nhopòò, kè f̄s̄ mǎa wēténáà? ¹⁹ Kédeè kòò nàké ke dò: Ítè kékò, a tákùmé da deetému.

Yesu wētínimè kó tináañti
(Wénté Matie 24:23-28, 37-41)

²⁰ Kè Fadisiēbē beke Yesu ke dò: Kuyie nkpààtiyuu yóó buoté òmmònni? Kè Yesu bè tēñné ke dò: Kuyie nkpààtiyuu í yó nkérini ke fei kè bè di wúò. ²¹ Bè í yóó yí di bo die nyoo ciē, Kuyie nkpààtiyuu bomu di cuokè.

²² Ò deè mēmmē kénáké o tancóumbè ke dò: Yewe kèrínimu di yóó wammú yèè miéke di bo yàmè Onitibire bá diyie dimáà di mē mbáá dè yà. ²³ Kè bè di náa nke tú: Ò bo die nyoo ciē. Di báa kè kàte, di bá ndeiti dè bíékè. ²⁴ Fetaafē òó mīttémè kè dè wenkoo ku nwetimànkú nē kutèkú Onitibire kó diyie dè yó mme ndò. ²⁵ Onitibire né dò nkéketé kéf̄f̄tému mēdiē nkè di mmònni kòbē ò yete. ²⁶ Dè do dòò mēè botí Nōwee kó dimònni, dè yóó mē ndòò Onitibire bo nwētini dii mōnni. ²⁷ Benitibè do yommu ke yō nke puokú, ke yenkú, kè Nōwee yàa tannè bàtòò, kè fetadief̄e kòténí, kè bè kùò bēmǎu. ²⁸ Dè do dòòmè Dòti kó dimònni dè yóó mē ndòò. Benitibè do yommu ke yō, nke do nke fiiti, ke buòti, ke mǎa. ²⁹ Dòti né yè dii mōnni Sodammu, kè muhǎá nnè muhāpòpòò kè dè cúténí kēinkè, kè bè kùò bēmǎu. ³⁰ Dè yóó mē ndòò Onitibire bo nkérini dii yiè nē de kpeti.

³¹ Dè yiè kè dè s̄s̄ nwèè bo kudànkú ò báá yí ò bo cúténí kudieku ke túóté o kpere. Kè dè s̄s̄ nwèè bo kupaku ò báá kò ntecf̄tè. ³² Di báá yè ntii do tùòkení Dòti pokú. ³³ Wèè bo ndó kédeetè o fōmmu ò bo mù fétinne, kè wèè mù fétinne n kpéi kòò mù deetè. ³⁴ N di náámmu dè kó keyènkè benitibè bèdébè bo nduó didòú dimáà, kè bèè túóté omáà ke yóu otòu. ³⁵ Benitipòbè bèdébè bo nwē nke naà nkè bèè túóté omáà ke yóu otòu. [³⁶ Benitidaabè bèdébè bo nwē nke kúúti kè bèè túóté omáà ke yóu otòu.] ³⁷ Kè Yesu tancóumbèe o beke ke dò: Ti Yiè ndè yóó dǎò ònde? Kòò bè tēnné ke dò: Dēcírè duó dè, timancònti yóó dè ntii.

18

Ti bo mbáámmè Kuyie nke ti kǎnti báá yārike

¹ Kè Yesu ndó ké bè benke be dōmmè kémbáá nKuyie nsǎà kè be kǎnti báá yārike, kè bè nàké dináañhāntiri ke dò: ² Obeénti mǎu wèè do bo dihei marì, bá ò í ndé Kuyie, nhò mē nyí mbòti òmǎu kpeti. ³ Kòò kúpokú mǎu bo dè kó dihei kénkari wèè beénti borè kòò báá nke tú: Ti púté mí nnè n kpantidèntòu, ⁴ kényetiróo kè dè mboní kòò beénti dǎ: Bá n yí mē ndémè Kuyie ke í bōti òmǎu kpeti, ⁵ m bo teennè we nkúpokú kòò cǎutè o kpere ke bá nkàriní sǎà ke n kǎónnè.

⁶ Kè ti Yiè mbéi nke dǎ: Keèné dè kòò beénti yeiwe yí mù. ⁷ Di yèmmè né do nKuyie mbáá teenè ku kòbè bèè kuò nkeyènkè nē kuyienáà? Kù báá cǎte kù bo bè teennèmè. ⁸ N di náámmu kù bo bè teennè bām̀bà. Onitibire né bo nwētini dii mōnni dè bo ns̄ mbenitibè kpaá ke dè tǎá?

Fadisiē nē odàmpóòcǎutíwè bè báámmè Kuyie

⁹ Kè Yesu náké dináaṅhāntírì terì bèè yèmmè do mbè wenni, ke senku betàbè be kpéi nke dò: ¹⁰ Benitibè bedébè beè do ta Kuyie ncifètè ke bo bántè Kuyie. Kòò mǎu tu Fadisiṣ, kòò tǎu tu odàmpòòcǎutiwè. ¹¹ Kè Fadisiṣ ncómmú ke báá nKuyie nke tú: Kuyie n da sántí n yí dònñèmè betàbè bèè tú beyóóbè, bèè í dǎori a dómè, bèè dǎuti dǎutinè betàbè, n da sántí n yí dònñèmè odàmpòòcǎutiwè yie. ¹² Nh 35 boú dinùu kuce mèdémè ndi seménni miéke, ke duò n kperè demǎu kó meyaatimè tepíítè. ¹³ Kòò dǎmpòòcǎutiwè ncómmú mekpémmè ke sīi ke pīi nho cīncīnni ke tú: Kuyie, nha n kuó mmesémmè mí nhonitiyeiwe! ¹⁴ Kè Yesu dò: N di náámmu de kóo niti do kǔnti kè Kuyie nhò wénkǔnnemu, kù me nyí nwénkǔnnè Fadisiṣ, ke yé wèè bo ndéúkunko omáá, Kuyie mbo ò kékǔnnè, kè wèè kékǔnnè omáá kǔu ò déúkǔnnè.

Bè do korinnimè ibi Yesu borè

(Wénté Matie 19:13-15 nè Mariki 10:13-16)

¹⁵ Kè benitibè nkòrinè ibi Yesu borè kòò bo ò kááké, kòò tancóumbè nyi bèti. ¹⁶ Kè Yesu ò yúni ke béi nke dò: Yóunè kè ibi nkòrinì m borè bá nyi bètinè ke yé Kuyie nkpààtiyuu bomè bèè ò dònñè be kpéi nke. ¹⁷ N di náá mmómmu nwe kòò niti í cǎutè Kuyie nkpààtiyuu debire kǎme o báá di ta.

Odapàà ntikpàtiyè

(Wénté Matie 19:16-30 nè Mariki 10:17-31)

¹⁸ Kè Sifube kóò niùti mǎu beke Yesu ke dò: Okótì sààwè, n dò nkédǎò ba kèpétè mufòmmu mùu bo sǎá. ¹⁹ Kè Yesu ò beke ke dò: Ba nte kǎa n tú osààwè? Òmǎu í wenni kè dè í tú Kuyie mmáá. ²⁰ A yému ikuó ò tu a báá duónè a pokù yoo a dǎu í tú wè a báá kuó oniti, a báá yúúkú, a báá sǎutè kécaàrè a kou tǎu yètírì, ndé a cice nè a yǎ. ²¹ Kè wèè niti ò ténne ke dò: N dè dǎmmu demǎu nè m bíkémbénti miéke. ²² Kè Yesu ti kèè kóò náké ke dò: Dèmarè kpaá ke da dónnìmu, kǎte kèfitè a mǎke dè demǎu, kèpāmmú becfiribè idiítì, a bo pétè kènkè kó tikpàti, kékotení kè n tǔnnè!

²³ Ò kèè dii mǎnni de kó tináànti kòò yèmmè caàrè ke yé ò do mǎkemè tikpàti mediè. ²⁴ Kè Yesu yà o yèmmè caàrèmè ke dò: Dè yóumu tikpàti yembè bo tamè Kuyie nkpààtiyuu miéke. ²⁵ Dè yóunèmu tikpàti yèè nhò bo tamè Kuyie nkpààtiyuu ke pèètè yòyó bo tamè fèyárifè kó mǎfiè.

²⁶ Bèè dè bo kè bèè dò: Kè dè dè mmèmmè we mbo na kécootè? ²⁷ Kè Yesu bè ténne ke dò: Dèè yóunè benitibè dè í yóunè Kuyie. ²⁸ Kè Pierii ò náké ke dò: Nte ti yóumè demǎu ke da tǔnnè. ²⁹ Kè Yesu bè náké ke dò: N di náá mmómmu nwe, kòò mǎu yóu o cǎtè nè o pokù nè o yǎfǔ kǎbe nè o yembè nè o bí Kuyie nkpààtiyuu kpéi ³⁰ ò yóo pétèmu meborimè mie mmieke kè dè nsǔ, kèpétè mufòmmu mùu bo sǎá meborimè mèè kpaanì me miéke.

Yesu náké mè ò yóo kúme kèyántè

(Wénté Matie 20:17-19 nè Mariki 10:32-34)

³¹ Kè Yesu yú o tancóumbè tepíítè nè bedébè kè bè náké ke dò: Ti kǎri Sedisadèmmu kè Kuyie mpāānānti náambè do wǎri ti Onitibire kpéi nkè tiì bo dǎò. ³² Bè bo ò pīi nkéduó mbèè í tǔ nKuyie, kè bè nhò dǎu, kòò sǎá, kòò sǔu tinóntǎuti, ³³ kóò puotí yedá, kédeè kóò kùò, diyiè tǎānni yie kòò yántè.

³⁴ O tancóumbè me nyi mbanté ò bè náá nti kè ti mbè sǎu, bè í mbanté ò tú mù.

Yesu wéimmè kuyũ̀̀̀nkù makù Sedikoo
(Wénté Matie 20:29-34 nè Mariki 10:46-52)

³⁵ Yesu tǎ́nnè diì mǎnni Sedikoo kè kuyũ̀̀̀nkù makù kàri kuce nùu kè móú, ³⁶ kékéè diǎnni pēnkémè kébeke mùu dǎ̀̀̀ri. ³⁷ Kè bè dǎ́ Yesu Nansareti kou weè pēnké. ³⁸ Kè kùu pī̀̀̀kè kè dǎ́: Yesu Dafiti kó debire n kuó mmesémmè!

³⁹ Bèè ni deyìikè kè bè nkù kpànnè ke tú kùu cī̀̀̀kè, kè kù né dake pī̀̀̀kè kè dǎ́: Dafiti kó debire n kuó mmesémmè!

⁴⁰ Kè Yesu cómmǎ́ kédúó nkè bèè kù yúní, kòo kù beke ke dǎ́: ⁴¹ A dǎ́ n da dǎ́ ba? Kè kù dǎ́: Okóti, n dǎ́ kéwéntému. ⁴² Kè Yesu kù náké ke dǎ́: Wénté, a tákùmmè da dǎ́tému.

⁴³ Kè kù pà̀̀̀kke wénté kǎ́tū̀̀̀ne Yesu kǎ́nsǎ́ntí Kuyie, kè diǎnni ò yà kǎ́nsǎ́ntí Kuyie.

19

Sasee kó muceetimu kó tináà̀̀ti

¹ Kè Yesu ta Sedikoo heì kǎ́mpēnké. ² Kè bǎ́dǎ́mpó̀̀̀dcǎ́utibè kóo kóti mǎu dè bo, kòo yè̀̀̀tiri tu Sasee, kòo mǎ́ke o kperè mediè. ³ Kòo ndǎ́ kǎ́yà bè tu wè Yesu, ò me nyí nna nè diǎnni, ke yé ò tumè onitikṹpúwe. ⁴ Kòo coké kénitè, kédeke mutie mamù ke bo na, kè Yesu mpēnké kòo ò yà. ⁵ Kè Yesu tuakoo deborè kǎ́bǎ́utè ke dǎ́: Sasee cúténí mecǎ́! N dǎ́ nkébaté a cī̀̀̀tè nte yíe.

⁶ Kè Sasee cúténí mecǎ́ nkóo cǎ́uténè diwèi. ⁷ Kè benitibèè dè yà kǎ́nnǎ́a nke tú: Ò kǎ́te ke baté onitiyeiwe cī̀̀̀tè.

⁸ Kè Sasee ncómmú ti Yiè nyìikè koò nǎ́a nke tú: N Yiè m bo dúó n kpà̀̀̀ti kó dikée beçĩribè. Kè n do souté òmǎu ke di o kperè, m bo dè nhò yietí kénǎ́o nkuce mǎ́nǎ́a.

⁹ Kè Yesu ò náké ke dǎ́: Kuyie ndǎ́tému te ncī̀̀̀tè kǎ́be yíe, ke yé Sasee túmè Abarahammu yaábire. ¹⁰ Onitibire kǎ́tení ke wanti bèè feti bǎ́mbe ke bo bè dǎ́tè.

Betǎ́mbè bè do totí bè idítí be kó tináà̀̀ti
(Wénté Matie 25:14-30)

¹¹ Kè Yesu tǎ́nnè Sedisademma kè benitibè yèmmè ndǎ́ Kuyie kpà̀̀̀tiyuu auté ke bo tuakéní, kòo bè náké dináà̀̀hǎ́ntíri mari ke dǎ́: ¹² Tekpà̀̀̀tibite matè teè do iti kǎ́nkǎ́ri diheì dǎ́tíri, kè bè bo ò pī̀̀̀ ntikpà̀̀̀ti kòo wǎ́tení. ¹³ Ò iti diì mǎnni kǎ́yú o tǎ́mbè ké bè dúó mbá wè idítí mediè nke dǎ́: Mpeinkonè i kè nni nwǎ́tiní. ¹⁴ O eì kǎ́be me nyí nhò dǎ́, kòo íte kédeè kè bèè tǎ́nko benitibè kè bèè náké dǎ́ kó diheì kóo kpà̀̀̀ti ke dǎ́: Ti í dǎ́ onití yie nni ntú ti kóo kpà̀̀̀ti.

¹⁵ Kè bèè ò pī̀̀̀ ntikpà̀̀̀ti kòo konni kǎ́yú betǎ́mbè ò sòò dúó mbè idítí ke bo yà bè i pei mmèè botí. ¹⁶ Kòo ketiwèe kǎ́tení ke dǎ́: Okóti, nte a sòò n dúó nyii díítí, né nte m pei nyi kuce tepíítè. ¹⁷ Kòo kpà̀̀̀ti ò náké ke dǎ́: N da pǎ́nsiri a tú otǎ́nti sǎ́awè nwe, wèè pī̀̀̀ ndǎ́sǎ́mpó̀̀̀rè kè dè wenni, nè dǎ́ kpéi m bo da dúó nyehékè tepíítè kǎ́a nyè baké. ¹⁸ Kòo dérìi kǎ́tení ke dǎ́: Okóti, nte a sòò n dúó nyii díítí, né nte m pei nyi kuce mǎ́nṹmmù. ¹⁹ Kòo kpà̀̀̀ti ò náké ke dǎ́: Baaté yehekè yè̀̀̀nṹmmù. ²⁰ Kòo tǎ́u u kǎ́tení ke dǎ́: Okóti nte a díítí, n yi pǎ́ṹmmù kǎ́sǎ́nnè. ²¹ Kufǎ́wǎ́a nkuù sòò m pī̀̀ ke yé a túmè onitiyonkuwe, ke tóu a í dǎ́u ndè, ke kǎ́u a í buǎ́tí dè. ²² Kòo kpà̀̀̀ti ò náké ke dǎ́: Otǎ́nti yeiwe n yóo da bekenè a béi ntí ìnkè nke, a do yé ke do n tú onitiyonkuwe ke tóu n yí dǎ́u ndè, ke kǎ́u n yí buǎ́tí dè. ²³ A tṹ nné na ndǎ́u n díítí tǎ́díití cī̀̀̀tè miéke kè n na nwǎ́tiní ke sǎ́ nyi peité kè n túóté, kǎ́túóténè ìl peité. ²⁴ Kè Yesu

deè kénáké bèè dè bo ke dò: Fietenè idíítí n sòò ò duó nyí kédúó nwèè kpèyi peité kuce tepíítè. ²⁵ Kè bèè ò tēñné ke dò: Okótí, ò dié nke m̀akemu idíítí kuce tepíítè. ²⁶ Kòò kpààtìi bè náké ke dò: N di náámmu wèè m̀òke bè yóó we nyíé, kè wèè kpa bèè fietè desámpòrè ò m̀òke dè. ²⁷ Kè n kpantídèntòbè bèè do í d́ò n di tikpàti p̀m̀m̀unní b̀e, kè bè kuó dié n ỳiikè.

Yesu k̀òrimè Sedisadèmmu

(Wénté Matie 21:1-11 nè Mariki 11:1-11 Isāā 12:12-19)

²⁸ Yesu náké m̀emme kédeè, kékété, kè dit̀nni nhò tũ nkòò k̀òri Sedisadèmmu. ²⁹ Ò t̀ónnè dii m̀onni Bètifasee nè Bètannii Odifíè t̀ari také, kèt́o nho tancòumbè bèdébè ke dò: ³⁰ Kòtenè diheì, dii m̀e m̀bo ti iikè, di bo yà disámmarimbii, òm̀òu mu nyí dèke di, kè di p̀ití, kè di di píté kékòtenenì. ³¹ Kòò m̀òu di beke ke ỳi: Dè d̀omme kè di di pítirí? Di ò náké ke dò: Ti Yìè nwèè di d́ó.

³² Kè bèè kòte kénśò ndè m̀enke do nhò do bè náké ke ỳemmè. ³³ Kè bè ndi pítirí, kè di yembèè bè beke ke dò: Dè d̀omme kè di di pítirí disámmarimbii?

³⁴ Kè bèè bè tēñné ke dò: Ti Yìè nwèè di d́ó.

³⁵ Kè bèè di kòtenenì Yesu borè kédátinné b̀e yààti di ìnkè kòò deke. ³⁶ Kè bè nnenkù b̀e yààti kuce ìnkè kòò k̀erí. ³⁷ Bè t̀ónnè dii m̀onni Sedisadèmmu k̀encuti Odifíè t̀ari, kè diwèi p̀i nho tancòumbè kó dit̀nni dim̀òu kè bè ndiè nke p̀ièkù ke sánti Kuyie mbè yà tii dieti kpéi nke tú: ³⁸ Ti da sánti, mesàà ní m̀bonè f̀s nwèè kérinì nè ti Yìè nkó diyètiri, kunaatí m̀bo kè ìnkè, kè Kuyie nyètiri ndèu nè kè ìnkè mièkoo.

³⁹ Kè Fadisèbè mabè bo dit̀nni mièke ke náké Yesu ke dò: Okótí duó nkàa tancòumbèè c̀iéké. ⁴⁰ Kè Yesu bè tēñné ke dò: N di náámmu kè bè c̀iéké yetàrè bo p̀iéké kè n sántè.

Yesu kuómmè Sedisadèmmu èi kpéi

⁴¹ Ò t̀ónnè dii m̀onni Sedisadèmmu èi kè di yà kékuó nke dò: ⁴² Sedisadèmmu kàa do mbanté Kuyie nda dónè kùu naatí, a m̀e nyí banté, dè kpaá ke da sarinèmu yíe. ⁴³ Dè kó yewe kpaanímu kàa dootitòbè bo da c̀etinne ke da pénné kudookòti ke da éũtè tipílti tim̀òu, ⁴⁴ kèpòntè a èi bá bè báá súó ndit̀ari mari kè di nnónke diteri ìnkè, kékuó a nìtibè bèm̀òu, ke yé a í bantémè Kuyie nkòtenì dii m̀onni ke bo da d̀etè.

Yesu bètimè bepótambè Kuyie nc̀iètè

(Wénté Matie 21:12-17 nè Mariki 11:15-19 nè Isāā 2:13-22)

⁴⁵ Kè Yesu ta Kuyie nc̀iètè kèmbeti bepótambè, ⁴⁶ ke bè nàa nke tú: Ti ẁarimu ke tú: Bè bo nyu n c̀iètè ke tú mubáámmu kpète. Kè d́indi né tè d̀òò beyóóbè kó disàri.

⁴⁷ Kè Yesu mbè tiè nyewe yem̀òu Kuyie nc̀iètè mièke, kè ikuó nùbè kó bekótibè nè ikuó ẁaàbè nè Sifubè kó bekótibè kè bè nwanti ke bo ò kùu. ⁴⁸ Bè m̀e nyí nyà bè bo ỳimè ke yé benitibè bèm̀òu do kèmm̀umè ò tié nnè b̀e ỳemmè mèm̀òu.

20

Bè do bekemè Yesu o ẁerímú bonní dè

(Wénté Matie 21:23-27 nè Mariki 11:27-33)

¹ Kè Yesu ntíè m̀benitibè Kuyie nc̀iètè mièke ke bè nàa nTináansààti, kè ikuó nùbè kó bekótibè nè ikuó ẁaàbè nè Sifubè kó bekótibè, kè bèè kòtenì diyèè mari, ² kóò beke ke dò: Nè òmmu ẁerímú mmu a d̀òrimè dié? We

nduó nkàa dè dòòrì? ³ Kè Yesu bè tǝ́nné kè dò: M múnkè yóó di beke tìmatì nti. ⁴ We ndo tǝ́nni Isāa kòo nhāa bàtǝ́mmù? Kuyie naa, kè benìtìbè?

⁵ Kè bè nnāa mbemāa kè tú: Kè ti yī: Kuyie nkuù ò tǝ́nni ò bo yī: Ba nkprí né te kè ti í ò tá. ⁶ Kè ti mē nyī: Benìtìbè bèè ò tǝ́nni. Bè bo ti búótí yetǎ̀rè kékuo, kè yé benìtìbè bemou yémè Isāa túmè Kuyie mpāānāan̄ti náan̄tò nwe.

⁷ Kè bèè ò tǝ́nné kè dò: Ti í yé wèè ò tǝ́nni. ⁸ Kè Yesu dò: M mē mmúnkè báa di náké nè mùù wǝ́rímú mmu n dè dòòrinè mè.

Betōmbè yeibe kó medonnimè

(Wénté Matie 21:33-46 nè Mariki 12:1-12)

⁹ Kè Yesu yíé bè ké náké dināānhāntírì mari kè dò: Onìtì mǝ̀u wèè do fíikú detie, mbè dòòrinè dèè kó yebe menaà, mbè túmè diféè, kébanne betōmbè, kékote kupòòkù kémante. ¹⁰ Yetebe bi dii mǝ̀nni, kòo tǝ́ nho tǝ́nni bèè bàa kupaku bē borè, kè bè bo ò duónko o kó yetebe. Bèè bàa kupaku kè bèè puotí otǝ́nti kóò bèti o nǝ̀u sitetírì. ¹¹ Kòo yíé kǝ́tǝ́ nhotǝ́nti tǝ̀u, kè bèè ò puotí kóò sǝ́mǝ̀mú, kóò bèti o nǝ̀u sitetírì. ¹² Kòo yíé kǝ́tǝ́nko otǝ́ānwè kè bèè ò puotí kékǝ̀ute kǝ̀ute kóò bèti. ¹³ Kè kupaku yíé ndò: N né bo yíme? Kè yóu kè dǝ̀, m bo tǝ́ m birē mǝ́mmǝ̀nde kè dè yǝ́mmē bè bo dè depe. ¹⁴ Bèè bàa kupaku bè yaní dii mǝ̀nni o birē kè né náké bemāa kè dǝ̀: Ntenè wèè yóó tieke kupaku, ti ò kǝ̀nè ké kù tieke, ¹⁵ kóò pī nkéyennè kupaku mǝ̀nku kékuo. Kè Yesu dò: Kupaku yíé mbo bè dǝ̀ ba de mǝ̀nni? ¹⁶ Ò bo kǝ́tení kékuo de kó benìtìbè kéānnè betǝ̀bè o paku.

Bè kèè dii mǝ̀nni de kó tināān̄ti kè dǝ̀: Kuyie mbáa dè tǝ̀nì! ¹⁷ Kè Yesu bè wénté kébéi nke dǝ̀: Kè tǝ̀i né wǝ̀ri kè tú: Bèè maà bè dootóo dii tǝ̀rì, dii naa ndipūū kó ditǝ̀rì, ti benkú ba?

¹⁸ Wèè bo do de kó ditǝ̀rì ìnkè ò bo kéété kéété, kè di do wèè ìnkè dii ò nante nante.

Ti bo duómme Sesaa o kperè kéduó nKuyie nku kperè

(Wénté Matie 22:15-22 nè Mariki 12:13-17)

¹⁹ Kè ikuó nǝ̀bè kó bekótìbè nè ikuó wǝ̀ābè nwanti kè bo pī nYesu kè né yǝ̀te ditǝ́nni. Bè do bantǝ̀mu kè dǝ̀ nYesu ānté bembe de kó dināānhāntírì. ²⁰ Kè bèè tǝ́āté benìtìbè kè bè ndò mbè tu benitisāābè kè bo dii nYesu, kéyà bè bo ò pǝ́nnè o náan̄ti mieke kéduó kǝ̀māndāa. ²¹ Kè bèè ò beke kè dǝ̀: Okótì ti yǝ̀mu kè dǝ̀ nha tú wèè nāa ntimǝ́mmǝ̀nti kè tiè nweti weti, kè í yǝ̀kù òmǝ̀u bá kòò tu wè kè benkú Kuyie nkó kuce kè tǝ̀ ntimǝ́mmǝ̀nti. ²² Dè wenni kè dǝ̀ ntí nyietì dǝ̀mpóò okpǝ̀àtì diewè wèè bo Odommāa, kè ti bá nyietì?

²³ Kè Yesu banté bè dǝ̀mè kóò dii nke dǝ̀: Benkenè fǝ́dífē fǝ̀māa kè n yà. Kè bèè ò duó nkòo bè beke kè dǝ̀: ²⁴ We nte diyuu dii nnè diyètírì dii ndèè wǝ̀ri fē ìnkè? Kè bèè ò tǝ́nné kè dǝ̀: Sesaa, okpǝ̀àtìdiewè wèè bo Odommu.

²⁵ Kè Yesu bè náké kè dǝ̀: Duónnè tǝ̀nké Sesaa o kperè, kéduó nKuyie nku kperè.

²⁶ Kè dèè bè di bè í nyà bè bo ò pǝ́nnè ti benìtìbè ìnkè, kéyóu kè dǝ̀ yúóó.

Dipopuò í bo kéĩnkè

(Wénté Matie 22:23-33 nè Mariki 12:18-27)

²⁷ Kè Sadusīēbè bèè í yie mmukúkǝ́yǝ́ntímù bomè, kè bèè kǝ́tení Yesu borè kóò beke kè dǝ̀: ²⁸ Okótì, Mǝ̀yiisi kó ikuó tú kòo nìtì ku kè yóu o pokù bá

debire í bo, o nantèe ò tùóté kòo peité ibí kè ìi sɔɔté wèè ku o cɛ̀tè. ²⁹ Kè diyɔ̀fũ̀ marì kàbe né mbo bèyiekè, kòo ketiwèe puoke kékú bá debire í bo. ³⁰ Kòo nantèe túóté de kóo kúpokù ke múnkee kú, bá debire í bo. ³¹ Kè bè mme nhɔ ke yàa tuakenè oyiénwè bá debire í bo. ³² De kó difɔ̀nkúò kè de kóo nitipòkù kú. ³³ Mukúkéyántímù yìe be we nyóó nte de kóo nitipòkù, bəmɔu bè me nhò puokemèmu.

³⁴ Kè Yesu bè tɛ́nné ke dɔ̀: Di mmònnì kó benitibè puokúmu ke yenkú, ³⁵ bèè bo mmànnè kéta mɛborime mɛè kpaaní, bèè yóó yánté kéta mɛborime pammè mieke bè í yóó mpuokú bè me nyí yóó nyenkú. ³⁶ Bè ténke í yóó kú, bè yóó ndònnè Kuyie ntòrè nye, kéntú Kuyie mbí, ke yé bè kúmèmu ke yánté. ³⁷ Kè tì tu mukúkéyántímù kpɛti. Məyiisi do béimmu ò yà diì mònnì difapèù kè di còú nkòo yú Kuyie nke dɔ̀: Kuyie, Abarahamu nè Isaki nè Sakòbu bè tũ nkù. ³⁸ Kuyie nyí tú bɛcírìbè kòku ke yé kunku borè bè í kúmè.

³⁹ Kè ikuó wāābè mabèe béi nke dɔ̀: Okótì a nàké kè dè wenni.

⁴⁰ Bè ténke í ndàátì kòò beke tìmatì.

Yesu Odeɛ́tíwè nè dafiti

(Wénté Matie 22:41-46 nè Mariki 12:35-37)

⁴¹ Kè Yesu bè beke ke dɔ̀: Benitibè bo yíme ke dɔ̀ Kirisi tú Dafiti yaàbire? ⁴² Dafiti mómumu do béimmu Yesāá mpátíri mieke ke dɔ̀: N Yìe nKuyie nnàkému n Yìe nke yí: Ñkari m bakù you. ⁴³ Kè n yàà da duónnè a kpantídèntòbè kàa bè cùùti. ⁴⁴ Kè Dafiti do ò yu ke tú o Yìe, nho Yìe mbo yíme kéwɛ́tè kéntú o yaàbire?

Yesu nàkéme benitibè ke tú bè ndake ikuó wāābè kpéi

(Wénté Duku 23:1-36 nè Mariki 12:38-40)

⁴⁵ Kè benitibè bəmɔu nkémú Yesu náàntì, kòo nàké o tancòumbè ke dɔ̀: ⁴⁶ Daatenè ikuó wāābè kpéi bèè ɔ̀ ndó kénhā yeyaàbòrè diɛyè ke centi kè benitibè bo mbè dɔ́u nke bè sántí yaárè mieke, ke ɔ̀ ndó yekàrè deyiikè kpɛye titiíntouti mieke nè yekàrè kètiyè yebaa mmieke. ⁴⁷ Ke fekù bekúpobè kpɛɛ, ke ɔ̀ mbáá nKuyie nkè dɛɛ mɔnte, ke bo ndò mbè wenni, Kuyie mbo bè bekénè kè dè ncáá nke yòu mediè.

21

Okúpocĩri kó dipānni

(Wénté Mariki 12:41-44)

¹ Kè Yesu mbo Kuyie ncɛ́tè mieke, kéwénté kéyà tikpàti yembè pāammè Kuyie nyidííti ke āā ndibuu mieke, ² kéyà okúpocĩri mɔu pāmè mɛdítibii mɛdémè mɛè í tùòke dɛmarè. ³ Kè Yesu béi nke dɔ̀: N di náá mmómumu nwe okúpocĩri yie nweè ānné kè dɛ pɛ́tè betòbè bəmɔu. ⁴ Ke yé betòbè āāmè ke suømmu mediè, wenwe nè o cĩti mieke kòò ānné ò do mɔke ì ke bo dinè.

Yesu nàkéme Kuyie ncɛ́tè kó mupòmmù kpéi

(Wénté Matie 24:1-2 nè Mariki 13:1-2)

⁵ Kè Yesu tancòumbè mabè nnáá Kuyie ncɛ́tè maá mɛè boti nè yetárè wenniye nè bè pāmmú tìi sātì tɛ kpéi. ⁶ Kè Yesu be nàké ke dɔ̀: De kó yewe kpaanĩmu, kè di mè nwùò ndè, ditàri marì í yó nkpaá nónké diteri ñnkè de mɔu dè bo duó.

Yesu nàkémè o wētimù kpéi

(Wénté Matie 24:3-14 nē Mariki 13:3-13)

⁷ Kè bèe beke Yesu ke dō: Okóti dè yóo tuàkení òmmònni? Tì yóo yà ba kébanté ke dō ndè auténí? ⁸ Kè Yesu bè tēñné ke dō: Nyénè kòò mǎu báa di souté ke yé benitibè péu kǎrinímè ke yóo nsóu nke tú bè tu Kiriisi, dè tuàkenímu ke dèè, di báa bè tūnnè. ⁹ Kè di kèè dii mǎnni kè bè nǎa mmudoò kpéi nnè tikpàti kó mufèè, kufōwǎa mbáa di pī, dèè dō nkéketé kētuàkení, dè nē mu nyí yó ntú kumǎnku.

¹⁰ Ku mboti bo íté kénkpǎnnè kutèkù, kè di ñkpààtiyuu íté kénkpǎnnè diteri. ¹¹ Kè ketenkè nsǎnti mediè nkè mumǎmmú yeimuu tanní tipúti timǎu nē yekòbè kè dèmarè yeire ndǎori kēinkè nē yebenkùye cǎnyè. ¹² Bè yóo keté ke di pīmmúmu, ke di fēũ, nke di kǎtenè titíintouti, ke di kpetínnè, ke di duó mbekpǎàtibè nē kùmǎndáábè di tú mēè kpéi n kǎbe. ¹³ Nè mēè mièke nke di yóo namè kè bè nàké n kpéi. ¹⁴ Nyénè ke níí báa niité kénwǎa ndi bii yóo náké tì kényè. ¹⁵ Ke yé mǎi yóo di duómmè tinǎaanti nē mēciì, bá di kpantidèntǎu mǎu báa na kè di baàní, yoo wèè tì yete. ¹⁶ Di yembè nē diyǎfǎ kǎbe nē di cǎpǎetitabè nē di nǎpobè bè bo di fíftí kékua besǔkùbè. ¹⁷ Benitibè bemǎu bo ndi níí ndi tú mēè kpéi n kǎbe. ¹⁸ Di yǎ kó kuyùrikù kùmǎa mē mbáa feti. ¹⁹ Ntēñnè, mēmme di bo namè kédèetè di fòmму.

Sedisademma kó mupòmmù

(Wénté Matie 24:15-21 nē Mariki 13:14-19)

²⁰ Kè di yà dii mǎnni kè behǎǎpòmbè cǎtè Sedisademma, di banté ke dō nho pǎntimù muu duunní. ²¹ Kè dè sǎ mbèè bo Sudee bèe coké kèdeke yetǎrè, kè bèe bo Sedisademma mièke bèe yè, kè bèè bo depaa mbè báa konní diheì. ²² Kuyie nkó tiyēiti kó yewe nyè, kè dè bo dǎo tì wǎri ke yēmmè. ²³ Dè bo nyóùnè benitipòbè bèè bo mpúo nnè bèè tǎ ibí, ke yé meyeñcaàrimè diemè yóo mbomè dè kó diheì mièke kè Kuyie mmieke ncóu nde kó kubotí. ²⁴ Bè bo kua bèmabè nē disiè, kǎpīmmú betabè kè bèe nǎa nyibotí imǎu kó tidaati, kè bèè í tú Sifube kè bèe pǎnte Sedisademma kédéité, kè dè mme ndò nke kémunnè dè kó mēfiè mbo deèmè.

Mèdǎòrimè mēè yóo dǎo kè Yesu nē wēteni

(Wénté Matie 24:29-31 nē Mariki 13:24-27)

²⁵ Dè mǎnni dèmarè cǎnnè bo ndǎori, diyè nē otǎnkù nē siwǎa dè ñnkè, dà mèèrì kó kunampoo nē o kó kutoweku bo nte kè yebotè yemǎu yēmmè caàrè. ²⁶ Kufōwǎa ndiekù bo pī mbenitibè nē dèè dǎòri dè kpéi, nke yé siwǎa diesi yóo sǎntèmmè. ²⁷ Dè mǎnni kè bèe yà Onitibire, kè dè cutiní yewetè mièke nē muwērimú diemù nē tikpeti. ²⁸ Kè dè kó mèdǎòrimè keté dii mǎnni di ténke bá nsí, cǎtinnè di yēmmè ke yé Kuyie nyóo di dèetémè bàmbà.

Dèè benkú ke dō nYesu wētimù tǎóní

(Wénté Matie 24:32-35 nē Mariki 13:28-31)

²⁹ Kè Yesu bè nàké ke dō: Wénténè fikíè kó dǎtie nnè dǎtie nterè dè kó medonnimè. ³⁰ Kè dè bité dii mǎnni di ǎǎ bantému ke dō ndiyǎǎ tǎónní. ³¹ Mēè botí nku kè di yà dii mǎnni dèndè kó dimǎa di banté ke dō nKuyie ñkpààtiyuu tǎónní. ³² N di nǎa mmómmu nwe benitibè bèè fòu di mmǎnni bè í yóo kú bemǎu, kè dè mu nyí tuàkení. ³³ Kēinkè nē ketenkè dè bo pǎetè, n nǎaanti mē mbáa pǎetè bitì.

Ti bo nwúómmè ke báa nKuyie

³⁴ Nḁakenè kè de kó diyìè bá nyóó tuòkení ke sá ndi bo yebaa mmieke ke yà ke muó, nkè kutekú kuu nkó iyentotí di na, kè di di déété, ³⁵ ticùàti 35 pí mmèè botí sinə de kó diyìè yóó me ndéété kutekú kuməu kəbe. ³⁶ Nwúónnè ke báá nKuyie nsáá kémməke muwérímú kəna kéyenténè dèè kó dimàà yóó tuòkení, kəna kécómmú Onitibire iikè.

³⁷ Kè Yesu ní ntúú nke tiè mbenitibè Kuyie ncíètè mieke ke yàa kəte kényíe Odifíè tārì ìnkè. ³⁸ Kè benitibè ní pike cute Kuyie ncíètè, ke bo keè o tié.

22

Sudaasi do dómè kífíté Yesu

(Wénté Matie 26:1-5 nè Mariki 14:1-2 nè Isā 11:45-53)

¹ Kè dè nkpaá yewe sámṑp kè pḗḗbè bèè í kərenè mutie mùu muuti kó dibanni bè tú di diyentébannii tuòkení, ² kè ikuó niúbè kó bekótíbè nè ikuó wāàbè nwanti bè bo yīmè ké kuə Yesu, ke né ndé benitibè. ³ De mōnni kè dibə ta Sudaasi Isikadiyoti Yesu tancóumbè tepíítè nè bédébè kóò məu. ⁴ Kòo kəte kényà ikuó niúbè kó bekótíbè nè ikuó wāàbè ké bè nàké ò yóó yīmè, kè bèe pí nYesu. ⁵ Kè dèe bè narike kè bè dò bè bo ò duó nyidíítí. ⁶ De mōnni kè Sudaasi íwanti ò bo yīmè kè bèe pí nYesu bá ditínni bá nyé.

Yesu do yēmmè bèe bēnné diyentébanni kó mudii

(Wénté Matie 26:17-25 nè Mariki 14:12-21 nè Isā 13:21-30)

⁷ Pḗḗbè bèè í kərenè mutie mùu muuti kó dibannii, bè 35 fíé dii yìe ipe diyentébanni kpéi nkè dii tuòkení. ⁸ Kè Yesu tṑ mPieri nè Isā ké bè nàké ke dō: Kətenè kébénne diyentébanni kó mudii kè tí di. ⁹ Kè bèe ò beke ke dō: A dó tí mù bēnné de? ¹⁰ Kòo bè tēnné ke dō: Kətenè dihei, di bo conè onitidòu məu kòo tṑ didúu nè menie, nkè dí ò túnne. ¹¹ Kòo ta dè dí nàké de kó tēcḗtè yìe nke dō: Okóti tu yé ò yóó di kùu dieku mieke diyentébanni kó mudii nè o tancóumbè? ¹² Ò bo di benke kudieku diekú makú kudànkú ìnkè kè kú tūnte páíí, deñde di yóó bēnnémè diyentébanni kó mudii.

¹³ Kè bèe kəte kénsó ndè dō nhò do bè nàkémè, kè bèe bēnné diyentébanni kó mudii.

Mudii sààmú kó ikuó

(Wénté Matie 26:26-30 nè Mariki 14:22-26 nè 1 Kədentí 11:23-25)

¹⁴ Dè tùòke dii mōnni Yesu nè o tṑrè kè bè nkari ke yo. ¹⁵ Kè Yesu nàké o tancóumbè ke dō: N dó nè n yēmmè mēməu ndi, mí nnè dindi tí wēnné kēdi diyentébanni dii nkó mudii, kè n né na kḗḗtṑtṑ. ¹⁶ N di náá mmómmuə nwe n ténke í yóó mù di kè diyentébanni kó mebenkùmè í dòò kè Kuyie nkànnə ku kpààtiyuu.

¹⁷ Ò yí mēmme kḗtṑótṑ fēbòòfè kəsānte Kuyie nké bè duó ke dō: Ntonè kényà diməu. ¹⁸ N di náámmu n ténke í yóó yà fīnyí be kó mēnaə, kè Kuyie nyàa kànnenè ku kpààtiyuu.

¹⁹ De kó difōnkúò ke tṑótṑ pḗḗ, kəsānte Kuyie, kóo wérí ké bè duó nke dō: Die ndeə benkú m pāmè n kònti di kpéi, ndəərinè de, ke denniní n kpéi.

²⁰ Kè bèe di kédeə kòo tṑótṑ fēbòòfè ké bè duó nke dō: Fə mbòòfè fəə benkú n yíí mmèe yó ntemè kè metaummè pāmmèe dāò. ²¹ Wèe yó n fíté ò me nkəkému die nti yo ndè. ²² Onitibire yóó kúmu kéndōnnè tì wārimè de kpéi, wèè me mbo dè fíté ò bo yà.

²³ Kè bè mbékú betəbè ke tú, ti mieke we mbo dāò me kó kubotí?

Kuyie nkpatì cǎǎnnèmu kutenkù kpeti

²⁴ Kè Yesu tancòumbè ñnèi ke bo yà wèè yó mbè baké. ²⁵ Kè Yesu bè nàké ke dǎ: Yebotè kó bekpààtibè bèè yè fěũnko, bèè baké yebotè bèè duò nkè bè bè yu ke tú mesàà ndòòribè. ²⁶ Di kpere í dò nké mme ndò, wèè kòtí wè ndò di kóo sǎmpòu, wèè baké kòò ndò ndi kóo tǎnti. ²⁷ Wèè kàri ke yo nnè wèè ò duò mmudiì, be we ndeunè otòu? Wèè kàri ke yo nweè í ðeudá? M bo di cuokè ke dò nwèè duò nwènwe mudii. ²⁸ Di tú bèè wěèrì bèmbè ke m bonè n fěũtímè memòu mieke. ²⁹ N cice n duómmu dikpààtiyuu kè m bo na ké di ndi duó. ³⁰ Di yó nyommu ke yǎ, n kpààtiyuu mieke kékari yekpààtikàrè, kèbekénè Isidayeēribe kó iwuo tepítè nè idéi.

Yesu nàkémè Pieri ò yóó ò nènnimè

(Wénté Matie 26:31-35 nè Mariki 14:27-31 nè Isǎa 13:36-38)

³¹ Kè Yesu nàké Simò ke dǎ: Simò, Simò, dibòò yǎũtému dinuù ke bo da meèrè bè ã meèrèmè medibii nké mè bàte nè tifènti. ³² Kè m bántè Kuyie nha kpéi nkè dè bo yie nkàa tákùmbè báa bonke. Kàa wète ke fiikú dii mǎnni a kpénkùnnè a kǎbe.

³³ Kè Simò ò nàké ke dǎ: N Yiè, kè bè bo ti wěnné kékpetinné n yiemmu, kè dè me ntú mukũ nni mmu tí kú. ³⁴ Kè Yesu ò těnné ke dǎ: Pieri n da náámmu tekote bo nyóó kuó nkàa nènnimu kuce mètǎati ke tú a í n yé.

Yesu náámmè o tancòumbè ke tú bèè báati

³⁵ Kè Yesu bè beke ke dǎ: N di tǎ ndii yiè bá di í ntò idíítí, di í ntò yeyòrè di í ntò tineùti, kè dèmarè di dóntáa? Kè bè dǎ: Áa, dèmarè í ti dònté.

³⁶ Kòò bè nàké ke dǎ: Di mmǎnni náke kè wèè mǎke idíítí we nyi tǎ, kè wèè mǎke diyòrì kòò ndi tǎ, kè wèè í mǎke disiè wèè fitè o yaàbòrì kédonté disiè. ³⁷ N di náámmu tii wǎri n kpéi ntì dò nkédòmmu. Tii tu: Bè ò wěnnénè benitiyeibe, ti me nhauté ke bo dòmmu.

³⁸ Kè bèè ò těnné ke dǎ: Ti Yiè nte yese yèdée, kòò bè těnné ke dò yè sànnèmu.

Yesu báámmè Kuyie nkòò bietimè naá mmeyĩ

(Wénté Matie 26:36-46 nè Mariki 14:32-42)

³⁹ Kè Yesu ité ke tó ñdeèti Odifiè tǎri, kòò tancòumbè nhò tũ. ⁴⁰ Kòò tuòke kè bè nàké ke dǎ: Mbáánnè Kuyie nkè mesòummè báa di na.

⁴¹ Kékenté kè dè mmannè a bo dootémè ditǎri, kòò nínkóo kémbáa nKuyie nke tú: ⁴² N cice kàa dǎ a n déttinne febòòfè fie, dè bá ntú mú kó medókkùmmè dǎò a kǎme mee dǎò. [⁴³ De mǎnni kè Kuyie ntǎnni marii cúténi kéĩnkè kóò kpénkùnnè. ⁴⁴ Kè Yesu yèmmè cààrè mediè nkòò mbáa nKuyie nè o wérímu mumòu, kòò bietimè naá mmeyĩ kéndóu ketenkè.]

⁴⁵ Ò bántè dii mǎnni Kuyie nkédeè kéwětení o tancòumbè borè, ke nsó mbe yèmmè cààrè, kè bè yè nke duó. ⁴⁶ Kòò bè beke ke dǎ: Di yè nke duómaà? Íténè kémbáa nKuyie nkè mesòummè báa di na.

Bè dómè képĩ nYesu

(Wénté Matie 26:47-56 nè Mariki 14:43-50 nè Isǎa 18:3-11)

⁴⁷ Yesu kpaá ke me nnáa nkè ditĩnni marii tuòkení kè Sudaasi, Yesu tancòumbè tepítè nè bèdébè kóò mǎu, di ni, ke tǎónni Yesu borè ke bo ò orí. ⁴⁸ Kè Yesu ò nàké ke dǎ: Sudaasi, a bo orímu Onitibire ké dè fitáa?

⁴⁹ Bèè neinè Yesu kè bèè yà dèè yóó dǎò kóò beke ke dǎ: Ti Yiè, tí kpànnè ti seà?

⁵⁰ Kè bε kóò mǎu kpatε disie kéhei nkédate ikuó nùtì diεwè kóo tǎnti toò youri. ⁵¹ Kè Yesu dǎ: Yóunε mεmmε. Kékááké dε kóò niti toò, ké di miεkúnne, ⁵² kédeε kénáké ikuó niùbε nε bèε bàa Kuyie ncǐtè bε kó bekótibε nε beheikènkótibε bèε kàtení kε bo ò pí nke dǎ: Di kàtenení yεse nyε nε ipààti kε dò n tú onitikòùtàà? ⁵³ Nh ǎǎ ndi bonεmu yεwe yεmǎu Kuyie ncǐtè miεke bá di í m pí. Di kó dimǎnni dii tùàke dǐndi nε dibìnni kóò kpààti.

Pieri nennimε Yesu

(Wénté Matie 26:57-58, 69-75 nε Mariki 14:53-54, 66-72 nε Isǎa 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Kè bèε pí nYesu kékotenε ikuó nùtì diεwè cǐtè, kε Pieri ntǔ nke diεtiri. ⁵⁵ Kε sǎ mbε tùòti muhǎǎ nke iiri kudànkù cuoké, kε Pierii karoo bε borε. ⁵⁶ Kòo nitipotǎnti mǎu ò yà, kòò kàri muhǎǎ ntaké, kòo mme nhò wùò nkébéi nke dǎ: We nniti do neínεmu Yesu.

⁵⁷ Kè Pierii nenni kε dǎ: Onitipòkù, n yí ò yé.

⁵⁸ Kè dεε yíε sǎmpó kòo tòu mǎu ò yà, kébéi nke dǎ: A tú bε kóò mǎu nwe, kε Pierii ò tǣnné kε dǎ: N yí ò wǣnnε.

⁵⁹ Kè dεε yíε kémantoo sǎmpó tεwebiètε mēmáǎ tēmε kòo tòu mǎu búi nke dǎ: Mǎmmuǎ nhoniti yie ndo ò neínεmu, ò tú Kadidee kou nwe. ⁶⁰ Kè Pierii ò tǣnné kε dǎ: N yí yé a dǎ kε n náké tì. Ò kpaá kε mε nnáǎ nké tekotεε kuó. ⁶¹ Kè ti Yiε nwǣtε kéwénté Pieri, kòo dentení ò do ò náké tì kε dǎ: Tekote bo nyóó kuó nkàa nenni kuce mètǎǎti kε tú a í n yé. ⁶² Kè Pierii yé kénkuò tinǎnniεti.

Bè do daúmε Yesu kòò puoti

(Wénté Matie 26:67-68 nε Mariki 14:65)

⁶³ Bèε bàa Yesu kε bèε nhò daú kòò puoti, ⁶⁴ kε níí kǎǎ nho ìiké kuyààkù kε nhò bèkú kε tú: Náké wèε da poté.

⁶⁵ Kòò sǎǎ nyεsǎǎmbε tεyε péu.

Bè bekénenε Yesu kubeéndieku kudiekù

⁶⁶ Kè dεε wenté kε dihei kó bekótibε nε ikuó niùbε kó bekótibε nε ikuó wǎǎbε, kε bèε tíi nkékatεnε Yesu kubeéndieku diékù, ⁶⁷ kóò beke kε dǎ: Ké fǎǎ tú Kirisi a ti náké, kòò bè tǣnné kε dǎ: Bá kε n di náké di í yóó yie. ⁶⁸ Kè m mε ndi beke timatì di í yó n tǣnné. ⁶⁹ Onitibire bo kari yíε Kuyie mmuwǣrímú mumǎu yie mbakù youú.

⁷⁰ Bεmǎu kε bèε dǎ: A tǔ ntú Kuyie mBire ndaà? Kòò dǎ: Di ti mbéi, n dε n tú.

⁷¹ Kè bèε dǎ: Ti né ténke baǎ ònti ti kèemu ti mómmǎmbε ò béi ntì nε o nùu.

23

Bè kàtennεmε Yesu Pidati borε

(Wénté Matie 27:1-2, 11-14 nε Mariki 15:1-5 nε Isǎa 18:28-38)

¹ Kè bèε ité bεmǎu kékotenε Yesu Pidati borε, ² kε nhò wátiri kε tú ò sukii benitibε mbε kε bèε bo yetε okpààti, kε bèε nǎǎ nke tú bèε bá nyietì dàmpóò okpààti diεwε Sesaa, kε yu omáǎ kε tú Kirisi okpààti.

³ Kè Pidatii ò beke kε dǎ: Fǎǎ tú Sifubε kóò kpààtàà? Kòò tǣnné kε dǎ: A ti mbéi.

⁴ Kè Pidatii náké diǣnni nε ikuó niùbε kó bekótibε kε dǎ: N yí yà oniti yie nkó mεyi.

⁵ Kè bèε nyetíróo kε tú: Ò sukii benitibε mbε kε bèε bo yetε okpààti. Ò dε keté Kadidee nwe kε ta Sudee omǎu kε tùàkenení diε.

Pidati duómmè Yesu Edoti

⁶ Pidati kèè diì mǎnni Kadidee kó diyètìrì kébèkè kè dò: A tú Kadidee kou nweà?

⁷ Ò kèè diì mǎnni Yesu túmè Kadidee kou kóò duónko Edoti, kè sǎ nhEdoti bo Sedisademma de kó yewe. ⁸ Kè Edotii yà Yesu kè dèè ò narikè mediè nke yé ò do yomè o kǎmè, kéndó wèè dǎò tidièti kòò yà. ⁹ Kòò bíéké Yesu tináànti péu ò mē nyí nhò tǎnné tìmatì. ¹⁰ Kè ikuó niùbè kó bekótìbè nè ikuó wǎàbè ncómmú kè wátìrì Yesu mediè. ¹¹ Edoti nè ò kó behāāpǎmbè kè bè nhò daú, koò sǎá, kóò dàtǎnné diyaàbòrì sààrì, kèwète kóò duónko Pidati. ¹² De kó diyìè Edoti nè Pidati kè bèè narikè kè do sǐ.

Bè fūmmè Barabaasi kè baaké Yesu kudapāātì

(Wénté Matie 27:15-26 nè Mariki 15:6-15 nè Isāā 18:39-19:16)

¹³ Kè Pidatii tii nyikuó niùbè kó bekótìbè nè dihei kó bekótìbè, kè bè nǎké kè dò: ¹⁴ Di kǎtènni onitì yie m borè kè tú ò sukii benitìbè kè bè bo yete okpààti kpèti, kè nh ò biéké di ìikè m mē nyí yà ò càkè mù. ¹⁵ Edoti mē mmúnkè í yà o yei mmamè kè wète kè wè nni nduǎnni, ò tǔ nyí dǎò mēyèi mmamè mēè bo nte kè ti ò kùò. ¹⁶ M bo duó nkè bèè ò puotí kè nh ò fīi.

[¹⁷ Bá diì yentébanni Pidati do ò ndò nkè bè fīi nkukpetínkù kùmáà ndi.]

¹⁸ Kè bèè pīéké bēmou kè dò: Kuò onitì yie nkéfi Barabaasi.

¹⁹ (Bè do yete okpààti kpèti nti kè dikpǎnni ānné kè Barabaasi kuò onitì kè bè nhò kpèti.) ²⁰ Kè Pidati ndó kǎfi nYesu, kè yí kǎbèinné diǎnni. ²¹ Kè diǎnni dǎkè pīéké kè dò: Baaké we kudapāātì! Baaké we kudapāātì!

²² Kè Pidatii wète kǎbèi nkuce metāámmè kè dò: Ò dǎò òmmè yei? N yí yà ò cààrèmu mùu bo nte kè ti ò kùò. M bo duó nkè bèè ò puotí kè nh ò fīi.

²³ Kè bè nyetíróo kè pīèkù kè tú: Baaké we kudapāātì, baaké we kudapāātì! Kè bē toweku dǎkè dǎukú kóò na. ²⁴ Kè Pidatii yóu kǎyie mbè kpèti, ²⁵ kǎfi mbè do yete okpààti kpèti kè dikpǎnni ānné kè wèè kuò onitì kè bè nhò kpèti, kè bè duó nYesu kè bè bo ò dǎò bè ò dónmè.

Bè do kǎrinèmmè Yesu kè bo baaké

(Wénté Matie 27:32-44 nè Mariki nè 15:21-32 nè Isāā 19:17-27)

²⁶ Kè bè ñkǎrinè Yesu kè bo baaké, kǎconè Simǎ Sidenni èi kóò nitì mǎu kòò kǔntinì kupaku, kè bèè ò pī nkóò tou nkudapāātì, kòò nkù tǎ kè tǔ nYesu.

²⁷ Kè diǎnni ò urí, kè benitipòbè mēi mēi kè kuò nho kpéi. ²⁸ Kè Yesu wǎète kǎ bè nǎké kè dò: Sedisademma kó benitipòbè bá nkuònnè n kpéi, pètínkè ñkuònnè dimáà kpéi nke nè di bí kpéi. ²⁹ Kè yé yewe kpaanímèmu kè bè bo yí dè ñnaati sihāūnsi, bèè í pié, bèè í yǎá nyibí. ³⁰ De mǎnni benitìbè bo nnáa nyetǎrè kè tú: Duónèni kǎ ti yǎkè! Kè náá nsitǎa kè tú: Tí kǎánnè. ³¹ Kè bè dǎòrì miè nkudǎu kusūùkù, kukperíkù kperè bo ndómmè?

³² Kè bèè kǎtènni benitikǎùbè bèdébè, bè yóó wǎnnénè bè Yesu kǎkuò. ³³ Bè tǔòkè diì mǎnni dibòrì marì bè tu di Kodikotaa (dèè tu kuyukǎū) kǎ de mbaaké Yesu nè benitikǎùbè bèdébè, yie nho bakù yóu, otǎu kucǎnku.

³⁴ Kè Yesu bǎi nke dò: N cice cǎé mbè bè í yé bè dǎòrì dè.

Kè tihāāpǎntii tǎá tété kǎtoté o yààti. ³⁵ Kè benitìbè ñcómmú deborè koò wúò nkè Sifubè kó bekótìbè nhò daú kè tú: Wenwe wèè dǎeté betǎbè, kòò mǎnkè tú Kirisi nwe, Kuyie ntǎáté wè wèè dǎeté omáà.

³⁶ Kè tihāāpǎnti múnkè nhò daú, kè tǎónko kóò duó mménýǎá nke dò: ³⁷ Kǎa mǎnkè tú Sifubè kóò kpààti nwe, dǎeté amáà!

³⁸ Kè bèe wāri tɛdabɛɛtɛ kɛ dɔ: Yie nwee tu Sifube koo kpààti. Kédanne kudapāātí yómmè.

³⁹ Bèe nitikòubè bè ò wēnnénè bè kɛ baaké kè bɛ kóò mǎu nhò daú kɛ tú: Fǎǎ baa tú Kirisǎa? Dɛɛtɛ amáa kɛ né ti dɛɛtɛ.

⁴⁰ Kòo toúu ò kpannè kɛ dɔ: A baa dé Kuyie naa? Fǎ nnè we di bo difǎtiri dimáa ndi. ⁴¹ Tínti dòò mèè yei mmànnè bè ti kuomu, wenwe me nyí dòò mèyei mmamè, ⁴² kédeè kénáké Yesu kɛ dɔ: Kàa wɛɛní dìi mǎnni a kpààtiyuu mieke a nyé n kpéi. ⁴³ Kè Yesu ò nàké kɛ dɔ: N da náá mmómmuo nwe, a bo nni mbonè yíe ndiwèihèi mieke.

Yesu kǔi nkó tináànì

(Wénté Matie 27:45-56 nè Mariki 15:33-41 nè Isǎa 19:28-30)

⁴⁴ Diyie dó kécómmú dìi mǎnni yeyo kè dèe biitoo ketenke kemau kémbi, kɛtuokénè tɛwebiètè mǎtǎati. ⁴⁵ Bá diyie ténke í nná kè Kuyie ncǐètè kó kuyàakúu kɛtɛ ku cuokè. ⁴⁶ Kè Yesu pǐkè kɛ dɔ: N cice nh ānné m máa a nǎu mieke nke.

Ò béi memme kédeè kɛtɛ. ⁴⁷ Kè Odommu kabe kó kuhāpǎnkúu yà dèe dòò késǎntɛ Kuyie nke dɔ: Oniti yiè mmènke í dòò mèyei mmamè.

⁴⁸ Bèè do kǎtení muwéimù, bè yà dìi mǎnni dèe dòò kè bɛ yèmmèe caàrè kè bè ncǐèrì kɛ pǐ mpǐ mbe cǐncǐrè nè mèyencààrimè. ⁴⁹ Bèè yé Yesu nè benitipòbè bèè do ò neitinè nè Kadideenì kè bè ncómmú mekɛntimè kɛ wúó ndèè dòòri.

Bè kǔnnémè Yesu

(Wénté Matie 27:57-61 nè Mariki 15:42-47 nè Isǎa 19:38-42)

⁵⁰ Oniti mǎu weè do bo dibeéntǐnni mieke kè bè ò tu Sosefu, kòo tú onitisáa kɛ dǎari Kuyie ndó dè. ⁵¹ Wenwe do í yie nho kabe kpeti, ò me nyí nkáké bè ti dòòri dè, ò do tú Adimatee èi kou nwe, kɛ baa Kuyie nkpààtiyuu. ⁵² Kòo kɛtɛ kɛmǎo Pidati dinúu kɛ bo kǔnné Yesu, ⁵³ kóò cǔūnni kudapāātí, kóò pǎu nkuyaàsàakú, kédǎu nkufǎti mieke bè do keú kù dipèrì ìnkè, bá bè mu nyí nkù kǔnné òmǎu. ⁵⁴ Dè do tú Sifube kó tɛompùtè ketíri kùu yuoku nku, kè dè né bo wenté kè tɛ mbo.

⁵⁵ Bèè nitipòbè do neinèni Yesu Kadidee, kè bèe neinè Sosefu kɛyá kufǎti nè bè ò dóu mmèè botí, ⁵⁶ kéwɛtɛ kékò nkédǎo mekúò nnè tǔdǎarí, kénhompú tɛompùtè yiè ikuó yèmmè.

24

Yesu yǎntémè

(Wénté Matie 28:1-10 nè Mariki 16:1-8 nè Isǎa 20:1-10)

¹ Dímáási kó dikǔnweñni sèi kè benitipòbè nkǎri kufǎti kɛ tɔ mekúò mmèè kǎkénè tǔdǎarí bè dòò mè, ² kénss nditári dìi do poke kufǎti di pòòtɛ. ³ Kè bèe ta bá bè í nya ti Yiè nYesu. ⁴ Kè dɛe bè di, kè bèe yà benitibè bèdébè kè bè dàátí tiyaapéiti kè ti mièti. ⁵ Kè kufǎwáa mpǐ mbenitipòbè kè bè nsíi nsíi, kè dɛ kó benitibèe bè beke kɛ dɔ: Dè dòmmè kè di wáa nwèè fòu becíribè mieke? ⁶ Ò í kpaá die nhò yǎntému, dentenèni ò sòò di nàké ti ò kpaá dìi mǎnni Kadidee kɛ dɔ: ⁷ Bè bo pǐ Onitibire kédúo mbèè í tǔ nKuyie nkè bèe ò baaké kudapāātí ìnkè koo yánté diyie tǎánni yiè.

⁸ Kè bèe denteni Yesu sòò bè nàké ti, ⁹ kéwɛtɛ kékò nkénáké Yesu tancóumbè tɛpítɛ nè omáa nè bɛtɔbè. ¹⁰ Maari Makitadaa kou nè Isanni, nè Maari Isaku yǎ, nè benitipòbè tɔbè bèè do ti nàké Yesu tancóumbè. ¹¹ Kè Yesu tancóumbè yèmmè ndò mbè í yé bè nàa ntì ntì bá bè í ntì tá. ¹² Kè Pierii

coké kékote kufōti késiéké, káyà tiyààti bè sòò ò pāũ nti mǎá, kénwētini o kòbe borè, kè dè ò di nè dèè dǎò de kpéí.

Yesu benkemè omáà bèè kòri Emayuusi

(Wénté Mariki 16:12-13)

¹³ De kó diyie kè Yesu tancòumbè bèdébè nkòri teheitè matè bè tu tē Emayuusi, nè Sedisademmu kè dè mǎke cidòmétiribè tepíitè nè omáà, ¹⁴ kénkéri kè náante dèè dǎò. ¹⁵ Bè náante memme kè Yesu bè nintè kè bè níneí. ¹⁶ Kè demarè nè nkánkè be nuò nkè bè í nna kóò banté. ¹⁷ Kè Yesu be beke kè dǎò: Di náá mba nkpeí?

Kè bèè cómmóò kè bè yèmmè cààrè. ¹⁸ Bè tu wè Kedeopaasi kòò ò ténne kè dǎò: Fí nwe amáà wèè bo Sedisademmu kè í yé dèè dǎò yè ñwe mieke. ¹⁹ Kè Yesu beke kè dǎò: Ba ndǎò? Kè bè dǎò: A í kèè tii tǔòkení Yesu Nansarēti kou, wèè tu Kuyie mpāānāanti náantò kè dǎòri tidietì kè náá nkòò náanti mǎke muwērímú, Kuyie nnè benitibè kè dè yéà? ²⁰ Kè ikuó niùbè nè diheí kó bekótibè kè bè ò pī nke yè mbèè ò kùò, kè duó nkè bè ò baaké kudapāatí. ²¹ Ti yèmmè do dǎò nweè yóó deeté Isidayēribè! Yíe nwe diyie tāānni nè dè dǎòmè. ²² Kè ti kó benitipòbè mabè pike cùte kè kòte kufōti kè wēténí kè nàké kè dè ti di, ²³ kè yè mbè í ò yà kè yà Kuyie ntōrè, kè yè bè nàké kè tú ò yǎnté. ²⁴ Kè ti kòbe mabè kòte kufōti kè sǎ ndè dǎò benitipòbè do tì nàkémè, bè me nyí ò yà.

²⁵ Kè Yesu dǎò: Díndi benitibè bèè dónté meyèmmè kè í cǎā di bo ntámè Kuyie mpāānāanti náam̃bè nàké tì. ²⁶ Kirisi do í dǎò nkéféutè meè botí kè né na kédeukaà?

²⁷ Kédeè kè bè nàké Kuyie nnáanti tii wǎri Mǎyiisi kó yepáte nè Kuyie mpāānāanti náam̃bè kpèye, kè bè nàké timou tii wǎri o kpéí.

²⁸ Bè tǎōnnè dii mǎnni bè kòri tēè eitè kè Yesu dǎò kéndò nhò pēnké. ²⁹ Kè bèè yete kè dǎò: Yóu kè tí yíe nkè diyie dèèmu, kè keyènkè biiri.

Kòò yie nkè bèè ta kébáté. ³⁰ Bè yóó di dii mǎnni kòò túóté pēè, kēsānte Kuyie, nkòò wérí kè bè duó. ³¹ De mǎnni kè dèè bè wenke, kè bèè ò banté kè né ò mǎntóo. ³² Kè n náá mbemáà kè tú: Dè do í dǎò muhǎā mmamù cóú nti mieke ò ti náānnè dii mǎnni kuce kè ti benkú Kuyie nnáantàà?

³³ Kè bèè pǎnkee íté kēwēte Sedisademmu kénsǎ nYesu tancòumbè tepíitè nè omáà nè betòbè kè bè tikú. ³⁴ Kè bèè bè nàké kè dǎò: Móm̃muo ti Yiè nyǎntému kè benke omáà Simóo.

³⁵ Kè bè nàkénè tii dǎò bè kèrí dii mǎnni nè bè ò bantémè ò wéú dii mǎnni pēè.

Yesu benkemè omáà o tancòumbè

(Wénté Matie 28:16-20 nè Mariki 16:14-18 nè Isāā 20:19-23 nè Yesu Tōrè 1:6-8)

³⁶ Bè kpaá kè me nnáá nkè Yesu cómmóò be cuokè kè dǎò: Kunaatí ndi bonè!

³⁷ Kè kufōwǎa mbè pī nkè be yèmmè ndò ndibǎò mari ndi. ³⁸ Kè Yesu be beke kè dǎò: Di kǎmbùòti duònè ba? Dè dòmmè kè di í tá kè dò mmí nwe? ³⁹ Wénténè n nou nè n naàcèi, mínwe m mǎmmuo, n káákénè káyà, dibǎò mari í mǎke tikǎnti di me nwúó nkè m mǎke tì.

⁴⁰ Ò bēi mmemme kè bè benke o nou nè o naàcèi. ⁴¹ Kè diwèi bè pī mbè né mu mbaa í ntá kè dò nweñwe, kòò bè beke kè dǎò: Di í mǎke demarè kè n diàà?

⁴² Kè bèè ò duó ndiyĩnkèè dii āũ. ⁴³ Kòò di cǎutè kécáákè be ìlkè. ⁴⁴ Kédeè kè bè nàké kè dǎò: N sòò tì ndi náá, n kpaá di bonè dii mǎnni kè tú: Tii wǎri

n kpéi Mɔyiisi páte miéke nè Kuyie mpããnáànti náámbè kó yepáte miéke nè yesãã nkpeye miéke ti dò nkédòòmu.

⁴⁵ Memme kòo bè duó mmeciù nkè bè bo banténè tii wàri, ⁴⁶ ké bè nàké ke dò: Tì wàrimu ke tú Kirisi dò nkéffútému, kè bèe ò kùo, kòo yánté diyie táánni yie. ⁴⁷ Kè Kuyie nnáànti náké kéketénè Sedisademmu nè ibotí imou miékoo. Kè benitibèe banté be yei nkéceete kè Kuyie mbè cífé. ⁴⁸ Di dè yàmu ke dò nkénáké di yà dè. ⁴⁹ Né nkpaánè die nSedisademmu kè n di duó nkéĩnkè kó muwérímú n cice yé nhò yóó di duó mmù.

Yesu dèkemè keĩnkè

(Wénté Mariki 16:19-20 nè Yesu Tɔrè 1:9-11)

⁵⁰ Kè Yesu deè ké bè kòtenè Betannii bíékè, kéyoute o nou be ĩnkè ké bè pã mesàà. ⁵¹ Ò bè pãã ndii mònni mesàà nkéíté kèndeètì keĩnkè. ⁵² Kè bèe nínkú, kóò sãnte kéíté nè kuyèñnaatí kéwète Sedisademmu, ⁵³ kémbo Kuyie ncífètè sãã ke sántí Kuyie.

Isāā wàrimè Tináaansààtì Di mpátírì tɔ̀ tìì náàntì

Yesu tancóumbè tepíitè nè bédébè kóò mǎù bè tu wè Isāā Sebedee kó debire. Weè Isāā weè wàri Tináaansààtì kó dipátírì kòò náàntì yuu tú: Benitibè banté ke dò nYesu weè tu Kirisi Kuyie mBire. Kè bèè dè yie mbèe pété mufòmmu mùù bo sǎà. Isāā weè mǎà nàké ke ìkú Yesu kó yetannò ò do náá nyè ke tú: Mí tu timómmǎnti ke tú kuce nè mufòmmu. Isāā nàkèmu o pátírì mièke tidièti Yesu dǎò tì, deè benkú Yesu tímè Kuyie mBire. De kó dipátírì dii nàké ke bàte meborime mamè tináaansààtì kó yepáte tɛyè í nàkémè. Kéndonnè mupotúòmù mùù do ànnè Kanaa, Nikodemmu kàtemè kɛyà Yesu, Sammarii kóò nitipòkù nè Yesu be kó tináàntì, bè peité wèè niti kòò tu kuyũ̀nkù o kó tináàntì.

Di mpátírì náàntì duó ke dòmmè

1. Bè tu wè tináàntì ò tùótémè tinitikǎntì 1:1-14
2. Isāā-Batiisi nàkémè Kuyie mBire kpéi 1:15-34
3. Kuyie mBire benkemè de wǎrímú 1:35-12:50
4. Kuyie mBire benkemè dè dómè benitibè nè de tǎmmú mièke 13-17
5. Kuyie mBire duómmè demáà kè bè dè kùò 18-19
6. Kuyie mBire yǎntémè kèbenke demáà 20-21.

Bè tu wè Tináàntì weè tu kuwenniku

¹ Kuyie nyóó dǎò kute nkù bè tu wè Tináàntì kòò bomu, ke bonè Kuyie nke tú Kuyie. ² Bè tu wè Tináàntì ò do bonèmu Kuyie nkù yóó dǎò dii mǎnni kute nkù. ³ Kuyie nwe ndǎnnè dèè kó dimáà bo demǎu, demarè í dǎò kòò kpa. ⁴ Mufòmmu do bo weè mièke, kè de kó mufòmmu tú kuwenniku ke mí benitibè. ⁵ Kuwenniku mímu dibìnni mièke bá dibìnni í na ke kù dàtinnè.

⁶ Kuyie ntǎnnímu onitì mǎu kòò yètiri tu Isāā, ⁷ kòò kàtení, ke nàké benitibè kuwenniku kpéi kè dè bo yie nkè bèe keè kǎntá kuwenniku. ⁸ Isāā do í tú o mǎmmu nkuwenniku, ò do kàtení ke bo nàké kuwenniku kpéi nke. ⁹ De kó kuwenniku kuù mǎà do tú kuwenniku mǎmmǎnkù, kùù kàtení kute nkù ke mí benitibè bemǎu.

¹⁰ Bè tu wè Tináàntì ò do bomu kute nkù, Kuyie nwe ndǎnnè kute nkù, kute nkù me nyí ò banté. ¹¹ Ò kàtenímu o nìtibè borè, bá bè í ò cǎuté. ¹² Bèè me nhò cǎuté koò tá, ò bè duómmu muwǎrímú kè bè naá nKuyie nkó ibí. ¹³ Kuyie nyí bè peité onitì peimè kù bè duó mmufòmmu pǎmmù mmu.

¹⁴ Bè tu wè Tináàntì weè naá nhonitì ke kàtení ti borè ke tǎnì mesàà nnè timómmǎnti, kè ti yà o kpeti o cice Kuyie nhò duó nti wenwe weè bo omáà.

¹⁵ Isāā do náá nweè kpéi nke tú: Ntènè, n di náá nke tú wèè n tǎnni, ò n kpeñnèmu, ò do yó mbo kè m mu nyí bo.

¹⁶ Weè ti duó ndemǎu, ke ti duó mmesàà mmebotí mebotí. ¹⁷ Mǎyiisi weè ti nàké Kuyie nkó ikuó kè Yesu ti tǎnì Kuyie nkó mesàà nnè timómmǎnti.

¹⁸ Òmǎu í yà Kuyie, ku Bire dèè bo demáà, ke kù bonè deè te kè ti kù yǎtè.

Isāā-Batiisi kó mutǎmmú

(Wǎnté Matie 3:1-12 nè Mariki 1:1-8 nè Duku 3:1-18)

¹⁹ Ntènè Sedisademmu èi kó bekótibè do tǎnni ikuó niùbè nè Defiibe Isāā borè, kè bèe beke Isāā ò tú wè, kòò bè tǎnnè tì. ²⁰ Ò do ò bè sǎnnè, ò do bè nàkèmu mpáí ke dò: Mí í tú Kirisi. ²¹ Kè bè dò: A tú we náke? A tú Edii

ñweà? Kòò dò: N yí tú Edii. Kè bè dò: A tú Kuyie mpāānāānti náāntò ñweà? Kòò dò: Ɔ̀. ²² Dε mōnni kè bè dò: A né tú we? Ti náké kè ti kò nkénáké bèè ti tōnni. ²³ Kè Isāā bè nàké ke dò: Kuyie mpāānāānti náāntò Esaii do náá mmī kpéi nke tú: Oniti mōu kó metamme péú dikpāá miεke ke tú: Tūntenè ti Yiè nkó kuce.

²⁴ Bè do tōnni bè Isāā borè bè do tú Fadisiēbe mbe. ²⁵ Kè bèε wēte kóò beke ke dò: Kāa í tú Kirisi, a me nyí tú Edii, a me nyí tú Kuyie mpāānāānti náāntò, dè né dōmmε kāa āā bátémmu? ²⁶ Kè Isāā bè tēnné ke dò: Mí ndi āā bátémmu nè menie mme, òmōu né bomu di cuokè di mu nyí yé wè. ²⁷ Ó n tūnnimu m me nyí tūàke m bo ūtémè o nēuti kó mutāā.

²⁸ Demōu memme dè do dōori Betannii nwe Suditēε kó kukó nyāā Isāā do āā dè bátémmu.

Isāā-Batiisi nàkémè Yesu kpéi

²⁹ Kè dēε wenté kè Isāā yā Yesu kòò kèríní kòò béi nke dò: Ntenè Kuyie mpebii dii dèi benitibè kó meyei. ³⁰ N di náá nweè kpéi nke ke tú wèè n tūnni, ò n dēunemu, ò do yó mbo kè m mu nyí bo. ³¹ M mómumu n do í ò yé. N né kōtení ke āā benitibè bátémmu nè menie mme kè dè bo yie nkè Isidayεribεε ò banté.

³² Kè Isāā béi nho kpéi nke dò: N yā Muyaānsāāmū cūtení mēmmε keīnkè ke dōnnè dikpetinōnkperi ke cōmmú o īnkè. ³³ Nh 55 í nhò yé Kuyie nkūu n tōnni kè nh āā bátémmu nè menie, kuū n nàké ke tú kè n yā kè Muyaānsāāmū cūtení wèè īnkè, wèε yóó nhāā bátémmu nè Muyaānsāāmū. ³⁴ N dε nyā ke náá nke tú ò tu Kuyie mBire.

Yesu yumè o tancōumbè kètibè

³⁵ Kè dēε wenté, kè Isāā wētení ò wee borè nè o tancōumbè bèdébè. ³⁶ Kè Yesu mpēnké kòò ò yā ke dò: Ntenè Kuyie mpebii.

³⁷ Kòò tancōumbè bedéε keè ò béi ntì, kētūnnε Yesu. ³⁸ Kè Yesu wēēte kényà bè ò tūmmè ké bè beke ke dò: Di wanti ba? Kè bè dò: Okóti, yé a ā dè? ³⁹ Kòò dò: Kōtenní kè di bo yā nh ā dè.

Kè bèε kōte kényà ò ā dè, ké nhò bonè dε kó diyìè. Dè do s̄ ntewebiètè puoti mēnāā ndi kuyuoku.

⁴⁰ Simōo Piēri nantè Āntidee, wèε do tú bèè do kèè Isāā béimmè kētūnnε Yesu bε kóò mōu. ⁴¹ Kè Āntidee mánànè o kóo kóti Simōo kóò nàké ke dò: Ti yāmu Kirisi, Kuyie ntāāté wè,

⁴² kóò niitè Yesu borè kè Yesu nhò wùó nkébéi nke dò: A tú Simōo nwe Sonaasi kó debire, di mōnni bè bo nda yu ke tú Sefaasi, dèε tu: Ditári.

Yesu yumè Fidipu nè Natannayεeri

⁴³ Kè dēε wenté kè Yesu nkōri Kadidee kéconè Fidipu kóò nàké ke dò: N tūnnε.

⁴⁴ Fidipu do tú Betisaidaa εi kou nwe, bè pēité dè Āntidee nè Piēri. ⁴⁵ Kè Fidipuu mánànè Natannayεeri kóò nàké ke dò: Ti yāmu Mōyiisi nè Kuyie mpāānāānti náāmbè bè nàké wèε kpéi, Yesu Nansareti kou Sosefu kó debire.

⁴⁶ Kè Natannayεerii ò beke ke dò: Dēmarè sàārè bo na kényènni Nansareti miεkà? Kè Fidipuu ò tēnné ke dò: Kōtení kényà.

⁴⁷ Kè Yesu yā Natannayεeri kòò kèríní kòò béi nke dò: Isidayεeri mómumu ntú yie, ò í mōke siyāābisí. ⁴⁸ Kè Natannayεerii ò beke ke dò: A n yīté dε? Kè Yesu dò: N do da yāmu a kari dii mōnni dityuu, kè Fidipu mu nyí da

²³ Yesu bo dii mōnni Sedisadēmmu diyentēbanni kē benitibē péuu yà ò dōdri tii dieti ké nhò tá. ²⁴ Yesu me nyí mbè tá kē yé ò yémè bē yēmmè bēmou. ²⁵ Dè do í dò mbèè ò nàké onitì dōmmè, ò do yēmu nè omáá tii bo onitì yēmmè miēke.

3

Yesu nàké ti Nikodēmmu

¹ Onitì mōu wèè do bo Fadisiēbē kó fēnafē miēke, kòo yetirì tu Nikodēmmu, kòo tu Sifubē kóò kótì. ² Kòo kōte keyènkè makè Yesu borè kébéi nke dō: Okótì, ti yēmu kē dō nKuyie nkuù da tōnni kàa bo ti nàké ku náaṅtì, kē yé òmōu báa namè kéḁḁ a mè ndōdri tii dieti kē Kuyie nyí ò bonè. ³ Kē Yesu ò nàké kē dō: N yóó da nàké timóm̄m̄nti nti, kē bē í peité onitì mēpām̄m̄ ò báa na kéyà Kuyie nkpaàtiyuu. ⁴ Kē Nikodēmmu dō: Bè bo yīme kéwēte képeité onitikótì? Ò bo na kéwēte kēta o yō poutì kē bēè ò peitáa? ⁵ Kē Yesu ò tēñné kē dō: Timóm̄m̄nti nti n da nàkémmè, kē bē í peité onitì nè menie nnè Muyaánsààmù ò báa na kēta Kuyie nkpaàtiyuu miēke. ⁶ Onitì peité wè tu onitì nwe kē Muyaánsààmù peité wè tu Muyaánsààmù kou. ⁷ Dè báa da di n da nàkémmè kē tú: Di dò mbè di peité mēpām̄m̄. ⁸ Kuyaakù ò nfuuti kù dō kēè bíkè nkè, kàa yo kù nampùmè, a me nyí yé kù iténí dè yoo kù kòri kè. Muyaánsààmù peité wè o kperè me ndò. ⁹ Kē Nikodēmmu dō: Dè yóó yīme kéḁḁ? ¹⁰ Kē Yesu dō: Fí nwèè tu Isidayeeribē miēke ikuó wāābè kóò kótì a í tì yéà? ¹¹ N da náa mmóm̄muo nwe: Ti náa ti yé tì nti nè ti yà tì, di me nyí dō kē tì yie. ¹² Kē n di náa kutenkù kpeti kē di í tá, di bo yīme kēntá n di náa ndi mōnni kéñkè kpeti? ¹³ Òmōu í dēke kéñkè kē dè í tú Onitibire, dèè cùténí kéñkè. ¹⁴ Mōyiisi do cōnné mèè botí femátìwāāfē dikpāa miēke, mèè botí nku bē yóó baakēmè Onitibire kudōú kécōnné. ¹⁵ Dè mōnni bēè ò tá kē bē mmōke mufōmmu mùu bo sáa. ¹⁶ Kē yé Kuyie mmēnke dākēmè kutenkù, kē duōnni ku Bire dèè bo demáa, kē bēè dē tá bē báa kú, bē mmōke mufōmmu mùu bo sáa. ¹⁷ Kuyie nyí duōnni ku Bire kē dè bo bekénè kutenkù, kù dè duōnni kē dè bo kù dēetēmu. ¹⁸ Wèè tá Kuyie mBire kù báa ò bekénè, wèè me nyí dē tá kù ò bekénè kē dēèmu, kē yé ò yetēmè Kuyie mBire dèè bo demáa. ¹⁹ Nte Kuyie mbeénti tú tì: Kuwenniku kōtēnímu kutenkù kē benitibè dōke dibiñni kē dē pēētē kuwenniku, kē yé bē dōdri mē tumè mēyime. ²⁰ Wèè dōdri mēyie nhò í dō kuwenniku, ò ò mbo dibiñni miēke nke, ò dōdri mèè yei nyàa bo faité mèè kpéi. ²¹ Wèè me ndōdri dèè wenni ò ò mbo kuwenniku miēke nke kē benitibè bo yà ò dōdri mē Kuyie ndó dè.

Yesu nè Isāā-Batiisi

²² Yesu nè o tancōumbè kē bēè kōte Sudee kó kutempē nke dō yewe sām̄pó kòo āā benitibè bātēmmu. ²³ Dè mōnni kē benitibè péu nkōriní Isāā borè kòò bē āā bātēmmu Enō, Sadimmu také, kē yé menie ndè sūmè. ²⁴ (Dè mōnni kē bē mu nyí kpetínné Isāā.)

²⁵ Sifu mōu nè Isāā-Batiisi tancōumbè kē bē nneí Isāā āā wèè bātēmmu kpéi. ²⁶ Kē bēè kōte kēnáké Isāā kē dō: Okótì, nè wè di sòò bo Suditē kó nyáa, a sòò náa nwèè kpéi, wèè āā bātēmmu kē benitibè bēmou kòri o borè. ²⁷ Kē Isāā bē tēñné kē dō: Onitì mōke dē Kuyie nkuù dē nhò duó. ²⁸ N sòò di nàkému weti weti kē dō: Míu í tú Kirisi, Kuyie ntāāté wè, n niiténí kē bo

náké o kpéi nke. ²⁹ Onitì ã ntóú o pokú kòo népo còmúmú ke yo o tammè kè dè ò naati mèè botí, n kperè me ndo. ³⁰ Ò dò nkéndéúkúmu kè n kékú.

Keĩnkè kou nè ketenkè kou de kó tináaanti

³¹ Wèè bonní keĩnkè wèè baké demou, wèè bo ketenkè kòò tu ketenkè kou, ke náá nketenkè kó tináaanti. Wèè bonní keĩnkè wèè baké demou. ³² Ke náá nhò kèè tì nè ò yà dè Kuyie mborè, òmòu me nyí tì yie. ³³ Wèè tì yie nhò bantému ke dò nKuyie ntú timómmanti kaku nku. ³⁴ Kuyie ntónnì wè wèè náá nku kpeti ke yé Muyaánsààmù ò piékémè ke í mọke kumànkú. ³⁵ Kuyie ndómu ku Birè, ke dè duó ndemou kè dè baké. ³⁶ Wèè tá Kuyie mBirè ò mọkemu mufòmmu mùù bo sáá, kè wèè í tá Kuyie mBirè ò báá mù pèté, Kuyie mmieke bo nhò còú.

4

Yesu nè Sammarii kóo nitipòkù

¹ Kè Fadisiḗbèe keè Yesu maddemè benitibè kè bè sūnè Isāā kọbe kòò bè ǎǎ bātémumù. ² Weti weti, Yesu do í ǎnné òmòu bātémumù, ò tancóumbè bèè do ǎǎ bātémumù. ³ Yesu kèè dii mōnni bè náantemè o kpéi nkéítè Sudee kénkòri Kadidee, ⁴ kè dè ndò nwèe yè Sammarii.

⁵ Kòò tuọke Sammarii kó dihei marì, bè tú di Sisaa, kè di tókénè Sakabu do duó nkùu paku o birè Sosefu. ⁶ Kè Sakabu do keú tèè bintè dè bo. Ke sá ndiyiè còmúmú yeyo kè Yesu ɔu kékaroo tebintè také.

⁷ Kè Sammarii kóo nitipòkù mọu ketení ke bo dó menie, kè Yesu dà: M pǎ menie nkè n yà. ⁸ (Dè do sá nho tancóumbè ta dihei ndi ke bo donté mudii.)

⁹ Kè dèe di de kóò nitipòkù kòò dà: Dè yíme fǎ nSifu kàa m móú menie mí nSammarii kou ke bo yǎ? (Sifube í naatinè Sammarii kọbe.) ¹⁰ Kè Yesu ò tēnné ke dà: Kàa do nyé Kuyie mpǎǎ ndè, ke yé wèè da móú menie ke bo yǎ, fǎǎ na nhò mọ kòò da pǎ menie mmèè duò mmufòmmu. ¹¹ Kòò nitipòkù ò tēnné ke dà: Okóti, a í mọke dihōnni kè tebintè cūmpuri, a bo yíme kénintè menie? ¹² A yèmmè do nha deunemu ti yààri Sakabu wèè do yǎ nde kó tebintè kó menie nnè o bí nè o wǔs ke ku ke tè nti yóunàà? ¹³ Kè Yesu ò tēnné ke dà: Wèè bo yǎ menie mmie sinéyēi wēti ke bo ò pǐmmu. ¹⁴ Wèè me mbo yǎ menie nh ò pāmè sinéyēi ténke báá ò pǐ, mè bo naá ntebintè kémpūǎ nho mieke, koò duò mmufòmmu mùù bo sáá. ¹⁵ Kòò nitipòkùu béi nke dà: Okóti m pǎ de kó menie kè sinéyēi ténke bá m pǐ kè n wētení diè mmudúò.

¹⁶ Kè Yesu dà: Kote ke yúni a dòu. ¹⁷ Kòò nitipòkù ò tēnné ke dà: N yí mọke n dòu. Kè Yesu dà: A naatimu a me ntúmè a í mọke a dòu. ¹⁸ A béi mómmu nwe, ke yé a yenkemè benitidaabè bènùmmù, kàa mè mbo wè yíe nyí tú a dòu. ¹⁹ Kòò nitipòkùu béi nke dà: Okóti, m bantému, a tú Kuyie mpǎǎnǎanti náantò nwe. ²⁰ Tínti Sammarii kọbe ti yembè ã mbáá nKuyie ndi ntāri ĩnkè nke. Kè dǐndi Sifube kè di tú Sedisademmu nwe ti dò nké nkù báammè. ²¹ Kè Yesu ò tēnné ke dà: Onitipòkù fǎ, a nyé ke tú de mōnni kpaanímu kè bè ténke í yó mbáá nKuyie di ntāri ĩnkè nè Sedisademmu. ²² Dǐndi Sammarii kọbe di í yé di báá mmù, tínti Sifube ti yému ti báá mmù, ke yé medeetímè bonnime Sifube borè nde. ²³ De mōnni duunnímu ke tūǎkení, bèè tū nKuyie nnè timómmanti kè bè bo nkù báá nnè timómmanti nè Muyaánsààmù, Kuyie ndó muu báammu botí. ²⁴ Kuyie ntú muyaá mmu, bèè kù báá mbè do nké nkù báá nnè timómmanti ntí, nè Muyaánsààmù. ²⁵ Kòò nitipòkù ò nàké

ke dō: N yému ke dō nKirisí Kuyie ntāāté wè kàriní, ò bo kōtení diì mōnni ò bo ti náké demau. ²⁶ Kè Yesu dō: Mí nwèè da náánnè, mī ò tū.

²⁷ De mōnni kòo tancóumbè wētení, ke nsó mbè nàá, kè dēè bè di, bè me nyí ndàátí ke beke onitipòkù wanti mù yoo Yesu ò náánnè mùù kpéí.

²⁸ Kòo nitipòkùu yóu ò dúú deborè kēwēte dihei kénáké ke dō: ²⁹ Kōtenní kényà wèè n náké n dōò dèè kó dimàà, Kirisí bo nní nwe.

³⁰ Kè beñitibèè ítení kékōtení Yesu borè.

³¹ Ke nsó kòo tancóumbè ò báá nke tú: Okótì, a báá dià? ³² Kòo bè náké ke dō: N kó mudii di í mù yé.

³³ Kòo tancóumbè mbékú betòbè ke tú: Òmòu weè sàà ò duó nkòò dià?

³⁴ Kè Yesu bè náké ke dō: N kó mudii tú m bo dàòmè wèè n tōnni ò dō dé, kédeè mutōmmù ò n duó mmù. ³⁵ Díndi tú betààbè kpaá bèndàà kè tidiiti bi, mi nné di náámmu ke tú: Wénténè depaa tidiiti bimu ke baa mukō. ³⁶ Wèè kōū tidiiti ò mòkemu o kó tiyeti, ke tíkí tidiiti mufōmmu mùù bo sàà mu kpéí. Wèè buatì nè wèè kōū be wèi dimàà ndi. ³⁷ Kè dè dō mmemme tiì náànti tú yie mbuatì kòo tōū kōū, ti tú timómmanti nti. ³⁸ N di tō nkè di kōū ti diiti dí í ti kùútí, betòbè bèè ti kùútí ke di dèi.

³⁹ Kè Sammarii kòbe péuu yie nYesu, onitipòkù bè náké mèè kpéí nke tú: Ò n nákému n dōò dèè kó dimàà. ⁴⁰ Kè bèè kōtení Yesu borè kóò bántè ke dō wè nkpaá, kòo yie nkénkpaá ke dō yewe yèdèè. ⁴¹ Kè kusūkùu keè ò bè nàà nti kényie nkè nhò tá, ⁴² kénáké onitipòkù ke dō: De í tú a ti náké ti, ti te kè ti yie kòò tá. Ti mómmambe ti kèèmu ò náámmè ke banté ke dō nhò tu kutenkù kumau kó Odeétiwè.

*Yesu miékùnnemè onitidièwè biré
(Wénté Duku 7:1-10, 17:5)*

⁴³ Yewe yèdèè kó difōnkúò kè Yesu íté kénkōri Kadidee. ⁴⁴ Bá nè ò do me mbéimè ke dō: Bè òò í ndé Kuyie mpāānāānti náāntò mōu o èi miéke. ⁴⁵ Ò tūòkoo diì mōnni Kadidee kè bèè ò cōuté mesàà, ke yé bè do kōtemè diyentébanñi Sedisademmu kényà ò dōò dè.

⁴⁶ Kè Yesu íté kékōte Kanaa ò do cèète dè menie nkè mèè naá mmēnaà, ke sò nhonitidièwè mōu dè bo ke yènni Kapennaummu, kòo biré mō. ⁴⁷ Kòo keè kè bè tú Yesu ítení Sudee ke tūòkení Kadidee, kòo kōte kóò bántè ke dō: M biré deè mō nke duúnnè mukūū, ti kò nkāa dè miékùnnè. ⁴⁸ Kè Yesu ò náké ke dō: Kè n yí dōò tidièti nè medòòrimè càmmè di òò í ntá! ⁴⁹ Kè wèè nitidièwè nhò báá nke tú: Okótì! Tí kò nkè m biré mu nyí kú. ⁵⁰ Kè Yesu ò náké ke dō: Kò! Nkàa biré miétemu.

Kòo yie nYesu ò náké ti kékété, ⁵¹ kénkūnti, kòo tōmbèè ò co kóò náké ke dō: A biré miétemu.

⁵² Kòo bè beke ke dō: Dè dè tōūke òmmōnni? Kè bèè ò náké ke dō: Ò wee miétemu tewebièè mēmāà mōnni.

⁵³ Kè debiré ciceè banté ke dō Yesu wee ò náké diì mōnni ndi ke dō: A biré miétemu. Wenwe nè o cīètè kòbe kè bèè yie nkéntá Yesu.

⁵⁴ Yesu do yìè kédòò tiì dièti dérìnti ò ítení diì mōnni Sudee ke wētení Kadidee.

5

Yesu miékùnnemè wèè mō nyebie nsipísitāāti nè yèni

¹ De kó difōnkúò kè Sifubèè ānnè dibanni mari Sedisademmu kè Yesu kōte. ² Kè dibòrì mari bo kè bè di tu Ipe kó dibòrì, kè kubinku makù dè bo kè bè kù yu nè ebedee ke tú Betesitaa, kè bè kù cèète tifiiti tìnùmmù.

³ Kê bemuɔmbɛ pɛu duɔ ti miɛke, tiyũǎnti, nè yekpĩɛ nè tihũuti. [Bɛ do ɔ mbaa meniɛ mbo nampɛmɛ mmɛ, ⁴ kɛ yɛ Kuyie ntɔnni mari do ɔɔ cútɛnɛmɛ kɛnampɛ meniɛ nkɔo muɔnti wɛɛ niitɛ kɛ ta, wɛɛ miɛtɛ, bá kòo mɔ mmũu mɔmmũ botí.] ⁵ Kòo niti mɔu dɛ bo kɛ mɔ nkɛ tũðkɛ yɛbie nsipísitãati nè yɛni. ⁶ Kê Yesu ò yà kòò duɔ, kòo bantɛ ò dɛ bomɛ kɛ dɛ mɔntɛ, kòò beke kɛ dɔ: A dɔ kɛmɛtãã? ⁷ Kòo muɔntii ò tɛnnɛ kɛ dɔ: Okóti n yí mɔkɛ òmɔu wɛɛ bo n tannɛ kubinku miɛke, kɛ meniɛ nnampɛ kɛ nh àrì kɛ bo ta otɔu wɛɛ ɔɔ niitɛ kɛta. ⁸ Kê Yesu ò nàkɛ kɛ dɔ: Ítɛ! Túótɛ a miɛkũ kékɛtɛ.

⁹ Dɛndɛ bàmbà nkòò miɛtɛ kɛtúótɛ ò miɛkũ kékɛtɛ.

Dɛ do tú tɛom̃pùtɛ yiɛ ndi. ¹⁰ Kê Sifubɛ ò nàkɛ kɛ dɔ: Dɛ cimu a bo ntɔmɛ a miɛkũ tɛom̃pùtɛ yiɛ. ¹¹ Kòo bɛ tɛnnɛ kɛ dɔ: Wɛɛ m miɛkũnnɛ, wɛɛ yɛ n túótɛ m miɛkũ kékɛtɛ. ¹² Kê bɛɛ ò beke kɛ dɔ: Weninwe wɛɛ mɛ nyɛ?

¹³ Dɛ kóo niti mɛ ndo í yɛ wɛnnɛ, ditɛnni dii do sũ kɛ Yesu taroo di miɛke.

¹⁴ Dɛ kó difɔnkũ ò kɛ Yesu ò yà Kuyie ncĩtɛ miɛke kóò nàkɛ kɛ dɔ: A mɛ mmietɛmɛ a tɛnkɛ báá dɔɔ mɛyɛi, dɛdɛrɛ yàà bo da tuɔkɛni.

¹⁵ Kê dɛ kóo niti kɛtɛ kɛnákɛ Sifubɛ kɛ dɔ: Yesu wɛɛ m miɛkũnnɛ. ¹⁶ Dɛ mɔnni kɛ Sifubɛ nkpannɛ Yesu wɛ ò miɛkũnnɛ mɛɛ kpɛi nteom̃pùtɛ yiɛ.

¹⁷ Kê Yesu bɛ nàkɛ kɛ dɔ: N ciccɛ pĩmmu mutɔmmũ sãã kɛ m múnkɛ pĩ.

¹⁸ Kê Sifubɛ ndó kóò kũ, dɛ í tú ò dɔɔ mɛɛ kpɛi ndɛɛ ci tɛom̃pùtɛ yiɛ mää, ò yɛ mmɛɛ kpɛi nho ciccɛ tú Kuyie nkɛ ɛrɛnɛ omää Kuyie.

Kuyie nduɔmmɛ ku Birɛ muwɛrímú

¹⁹ Kê Yesu bɛ tɛnnɛ kɛ dɔ: N di náá mmómmuɔ nwe, dɛbirɛ í dɔɔri dɛmarɛ nè dɛmää. Dɛ wũò nkɛ dɛ ciccɛ dɔɔri dɛ, dɛ dɛ ndɔɔri. Dɛ ciccɛ dɔɔri dɛ dɛ múnkɛ dɛ ndɔɔri. ²⁰ Dɛbirɛ ciccɛ dɛ dómu kɛ dɛ bɛnkũ ò dɔɔri dɛɛ kó dimää dɛmɔu, kɛ yóó dɛ bɛnkɛ mutɔmmũ diɛmũ, kɛ dɛɛ mù dɔɔ kɛ dɛ di di. ²¹ Ciccɛ Kuyie nduɔ mmɛɛ botí kɛ bɛcírɛbɛ yãnni, mɛɛ botí nku dɛbirɛ duɔmmɛ mufòmmu dɛ mù dónɛ wɛ. ²² Ciccɛ Kuyie nyí bekũnɛ òmɔu, kũ duɔ nku Birɛ ndɛ muwɛrímú mumɔu, kɛ dɛ bo bekɛnɛ bɛnɛtɛbɛ. ²³ Kê bɛnɛtɛbɛ bɛmɔuu déúkũnnɛ dɛbirɛ, kɛndònnɛ bɛ déúkũnkɔmɛ dɛ ciccɛ. Wɛɛ í déúkũnko dɛbirɛ ò í déúkũnko dɛ ciccɛ wɛɛ dɛ tɛnni.

²⁴ Kê Yesu yí kɛbɛi nkɛ dɔ: N di náá mmómmuɔ nwe, wɛɛ kemmu n náànti kɛ dɔ wɛɛ n tɛnni ò mɔkɛmu mufòmmu mùu bo sãã, bɛ báá ò bekɛnɛ. Ò yɛmu mukũ mmiɛkɛ kɛ ta mufòmmu miɛke. ²⁵ N di náá timómmɔnti nti, dɛ mɔnni tũðkɛ kɛ dɛɛmu, kɛ bɛcírɛbɛ bo keɛ Kuyie mBirɛ tammɛ, kɛ bɛɛ mɛ kɛɛ kɛ bɛ nfòu sãã. ²⁶ Ciccɛ Kuyie mmɔkɛ mɛɛ botí mufòmmu, mɛɛ botí nku kũ duɔmmɛ ku Birɛ mufòmmu kɛ dɛ mù mɔkɛ. ²⁷ Kòò dɛ duɔ mmuwɛrímú kɛ dɛ bo bekɛnɛ bɛnɛtɛbɛ kɛ yɛ dɛ túmɛ Onɛtɛbirɛ. ²⁸ Dɛ báá di di, dɛ mɔnni duunnímu kɛ bɛcírɛbɛ bo keɛ Onɛtɛbirɛ tammɛ, ²⁹ kɛyántɛ kɛyɛnni ífɔti miɛke. Bɛɛ dɔɔri mɛsàà nkɛ bɛɛ ta mufòmmu miɛke, bɛɛ dɔɔri mɛyɛi nkɛ bɛɛ bɛ bekɛnɛ.

Yesu í wanti bɛnɛtɛbɛ nhò sãnti

³⁰ N yí yóó na kɛdɔɔ timati nè m mää, m bekũ n ciccɛ yɛ nni mbekũ mɛmmɛ, kɛ m beɛnti wetí kɛ yɛ n yí wantimɛ kɛdɔɔ n dɔ dɛ. N dɔɔri wɛɛ n tɛnni ò dɔ dɛndɛ. ³¹ Kê mũ náá m mää kpɛi n náànti bá ntú timómmɔnti. ³² Otɔu mɔu wɛɛ náá n kpɛi, kɛ n yɛ kɛ dɔ nhò náá nti n kpɛi nti tu timómmɔnti. ³³ Di tɔmmu bɛnɛtɛbɛ Isāā borɛ, kòò nàkɛ ò yɛ ti timómmɔnti ònkɛ. ³⁴ N yí dɔ bɛɛ nàkɛ n kpɛi, m bɛi nyIsāā kpɛi kɛ dɛ bo yie nkɛ di cootɛmu. ³⁵ Isāā do dònɛnɛ fitirɛ ndɛ kɛ mɛtɛ, kɛ di yie nkɛ yãnkɛ sãmpó

o wenniku mieke. ³⁶ M pī mmùù tōmmú dεumu ke pēētē Isāā kōmu, muù benkú ke dò nKuyie nni ntōnní. ³⁷ N cice wèè n tōnní ò nàammu n kpéí. Di í kèè o tammè diyìè mari, di me nyí ò yà diyìè mari. ³⁸ O náàntì í kari di mieke, ke yé di í támè ò tōnní wè. ³⁹ Di feí ntù wàri kè di yèmmè dò ndi bo pété ti mieke mufōmmu mùù bo sáà, tii me nni nti tii náà n kpéí. ⁴⁰ Di me nyí dó kékatení m borè kèpété mufōmmu.

⁴¹ N yí wanti benitibè nni nsāntí. ⁴² N di yému, kè di í dó Kuyie. ⁴³ N cice wèè n tōnní bá di í n cōuté, kòò tòu mōu kàtení nè omáa di bo ò cōuté. ⁴⁴ Di bo yíme kéntá, dindí bèè wanti ditābè kó yesāā, ke í wanti Kuyie nkuù máa di sante. ⁴⁵ Di yèmmè bá ndo mmù yóó di sei nKuyie mborè, Mōyiisi di yie nwèe kpèti wèè yóó di sei. ⁴⁶ Kè di mènke do nyiemmu Mōyiisi kpèti di na nyiemmu n kpèti, ke yé ò nàkémè mii kpéí. ⁴⁷ Di né í me nyiemmmè Mōyiisi wàri ti, di bo yíme kényie n kpèti.

6

Yesu duómme kè pēē sūū

(Wénté Matie 14:13-21 nè Mariki 6:30-44 nè Duku 9:10-17)

¹ Kè Yesu sénté Kadidee kó menie mbè tu mè Tiberiyati me kó diyáa. ² Kè benitibè péu nhò tū mbè yà mèè kpéí kòò miékunko bεmuōmbe ³ kè Yesu deke ditāri kénkari nè o tancōumbè. ⁴ Kè s s nSifube kó dibanni bè tu di diyentébbanni kè di duunni. ⁵ Kè Yesu yà ditīnni kè di kārini o borè kòo beke Fidipu ke dò: Ti bo donté dε mudii kè ditīnni dii ndi? ⁶ Ò do yému ò yóó dàòmè ke né beke Fidipu ke bo yà ò bo tēnné ti. ⁷ Kè Fidipuu ò tēnné ke dò: Bá kè ti donténè dibenni tōmmú díítí pēēbè, dè bá nsànnè bá wè ò bo pétémè tewétitè.

⁸ Kè Yesu tancōumbè kóò mōu Āntidee, Simōo Pieri nantèe ò nàkè ke dò: ⁹ Dεdapumbire marè mōke diε mpēēbè bènnūmmù nè siyī sidési, dende né bo dàò ba kunitisūkù kuu? ¹⁰ Kè Yesu dò: Duónnè kè bèè kari.

Ke s s ntimùti dè bo kè bèè karoo ti ìnkè, bè do bo mbo sikōupisinnūmmù (5000). ¹¹ Kè Yesu cōuté pēēbè kēsānte Kuyie nkè bè totí nè siyī bè dó mèè botí. ¹² Bè di dii mōnni kénsànnè kè Yesu nàké o tancōumbè ke dò: Tíinnè yewétiyè yèè kpaá, kè òimari báa feti.

¹³ Kè bèè yè tíi nkè yèè píe yemómmùyákè tepíitè nè yèdèè.

¹⁴ Kè bèè yà Yesu dàò dè ke dò: Onitì yie mmènke tú Kuyie mpāānāānti náāntò nwe, kù yē nwèè kārini.

¹⁵ Kè Yesu ns s mbè dó kóò pī ntikpàti nè muwērímú, kéwēte kédeke ditāri o máa borè.

Yesu kèémè menie nyīnkè

(Wénté Matie 14:22-33 nè Mariki 6:45-52)

¹⁶ Kuyyoku mōnni kòo tancōumbèe kōte menie mborè, ¹⁷ kédeke kudabekù kénsenti Kapennaummu biékè, ke s s ndè biite kè Yesu mu nyí wētení bε borè. ¹⁸ Kè kuyaakperikú makùu íté kénfuuti ke íinko yenéfinfirè. ¹⁹ Dè do bo ns s mbè tūke cidòmétiribè bènnūmmù yoo bèkuá, kénya Yesu kòò kéroo menie nyīnkè ke bè tóóntoo kè kufōwáa mbè pī. ²⁰ Kè Yesu bè nàké ke dò: Mí nwe! Kufōwáa mbáa di pī.

²¹ Kè bè ndó kóò tuóténè kudabekù kénya bè pānke tūkémè bè kòri kè.

Bèè do wanti Yesu pēē kpéí

22 Kè dèe wenté kè bèè kpáá menie nyáá bè wee ité dè, kè bèe dentení kudabekù wee dè bomè kumáá ndi, kè Yesu tancóumbèe kù ta kéité bá ò í neí. 23 Dè mǎnni kè tidabæti mati bonní Tiberiyati kétuakéní Yesu wee sǎnte dè Kuyie mpéè kpéí kè bèe dè cááké. 24 Benitibè banté dii mǎnni kè dò nYesu nè o tancóumbè bè í dè kpáá kéta de kó tidabæti kékote Kapennaummu o wammù.

Yesu wee tu mudii mùu duò mmufòmму

25 Bè yà dii mǎnni Yesu kóo beke kè dǎ: Okóti, a tǔakéní die òmmǎnni? 26 Kè Yesu bè tǝnné kè dǎ: N di náá mǎmmuǎ nwe, di n wanti kè naati kè yé di wee cáákémè pǝèbè kénsànnè, dè í tú di yà mǝè kpéí n dǎori dè. 27 Di bá mpí mmutǎmmú mudii mùu yóó cake mu kpéí, mpínnè mùu í yóó cake mu kpéí, mùu yóó di duó mmufòmму mùu bo sǎá. Onitibire dǎ kè mu ndi duó nke yé o cice Kuyie nhò cànnemè koò duó mmuwǝrímú.

28 Kè bèe ò beke kè dǎ: Ti dò nkédǎ ba kè pí nKuyie ntǎmmú? 29 Kè Yesu bè tǝnné kè dǎ: Kuyie nkó mutǎmmú tú di bo ntámè kù tǎnni wè. 30 Kè bèe ò beke kè dǎ: A bo na kédǎ ònti dieti kè ti yà kè né ntá, a bo na kédǎ òmmu tǎmmú! 31 Ti yembè do dimu mǎnni dikpáá mieke, kéndǎnnè tì wǎrimè kè tú: Kù bè duó nkǝnkè kó mudii kè bè di. 32 Kè Yesu bè tǝnné kè dǎ: N di náá mmǎmmuǎ nwe, dè í tú Mǎyiisi weè di duó kǝnkè kó mudii, n cice weè di duó kǝnkè kó mudii mǎmmǎmmu. 33 Kuyie nduó mùu dii tú wèè cùténí kǝnkè kè duó mmufòmму kutenkù. 34 Dè mǎnni kè be dǎ: Okóti, nti duó nde kó mudii sǎá. 35 Kè Yesu bè nǎké kè dǎ: Míi tú mudii mùu duó mmufòmму, wèè kǎtení m borè dikǎnni tǝnke báá ò pí, wèè n tá sinéyǝ tǝnke báá ò pí. 36 M mè nti ndi nǎké: Di n yǎmu, di mǝ nyí tá. 37 N cice n duó mbè bemǎu bè kǎrinímu m borè, m mǝ nyí yóó yete òmǎu! 38 Kè yé n cùténimè kǝnkè kè bo dǎ wèè n tǎnni ò dǎmè mmǝ, dè í tú m mǎmmuǎ n dǎmè. 39 Wèè n tǎnni ò í dǎ n fétinne ò n duó mbè koò mǎu, ò dǎ n duó nkè bèe yǎntému diyie sǎnni yie. 40 N cice dǎ bèè kó dimàà yà debire kè dè tá bè mmǎkemu mufòmму mùu bo sǎá, kè dèe duó nkè bèe yǎnté diyie sǎnni yie.

41 Kè dèe yonke Sifube Yesu yí mǝè kpéí nhò tú mudii mùu cùténí kǝnkè. 42 Kè bè dǎ: Sosefu kó debire nde, kè ti yé o cice nè o yǎ, ò bo yíme kéna kè dǎ o cùténí kǝnkè.

43 Kè Yesu dǎ: Bá nhǔntínè dimàà. 44 N cice wèè n tǎnni, kòò í yǔǎnni òmǎu, ò báá na kékoténí m borè, kè n duó nkòo yǎnté diyie sǎnni yie. 45 Kuyie mpǎānǎanti náamèbè páte mieke tì wǎri kè tú Kuyie mbo bè duó nyitié. Wèè kèè Cice tié nke ì yie nweè kǎriní m borè. 46 Dè í tú n yǝ nhòmǎu yà Cice Kuyie, wèè iténí Cice Kuyie mborè weè kù yà. 47 N di náá mmǎmmuǎ nwe, wèè n tá ò mǎkemu mufòmму mùu bo sǎá. 48 Míi tú mudii mùu duó mmufòmму. 49 Di yembè do dimu mǎnni dikpáá mieke nè memme kè ku. 50 Mudii mùu cùténí kǝnkè muú tú muu, wèè mù di ò báá kú. 51 Míi tú mudii mùu cùténí kǝnkè kè duó mmufòmму. Kè wèè di dè kó mudii ò yó nfoumu sǎá. N yóó pǎ mùu dii tú n kǎnti, n yóó mu mpǎ kè dèe yie nkè benitibè nfòu.

52 Ò béi mmemme, kè Sifube nǝnèi bemàà mediè nke tú: Ò bo yíme kè ti duó nho kǎnti kè ti cááké.

53 Kè Yesu bè nǎké kè dǎ: N di náá mmǎmmuǎ nwe, kè di í cááké Onitibire kǎnti kè yà de yíi ndi bá mmǎke mufòmму. 54 Wèè càá n kǎnti kè yǎ n yíi weè

màke mufòmmu mùù bo sáà, kè n yóó duó nkòo yánté diyie sɔnni yiè. ⁵⁵ Kè yé n kɔ̀nti tii túmè mudii móm̃mm̃mmu, kè n yĩ ntú menie mmóm̃mm̃mm̃e. ⁵⁶ Wèè càà n kɔ̀nti kè yò n yĩ wèè n taunè, kè nh ò taunè. ⁵⁷ N cice wèè n tɔ̀nni ò fòùmu sáà, kè te kè n fòù. Mèè boti nku wèè càà n kɔ̀nti m bo ntemè kòò nfòù. ⁵⁸ Mii tú mudii mùù cùténí kèfinkè, mù í wéfnè di yembè do di mù kékú. Wèè bo di de kó mudii ò bo nfòù sáà.

⁵⁹ Kapennaummu kó kutiintouku mieke nke Yesu do nàkémè de kó tináànti.

Yesu tancòumbè mabè do ò yetemè

⁶⁰ Bè kèè dii mɔ̀nni Yesu béimmè de kó tináànti kòo tancòumbè sũkùbè dɔ̀: De kó tináànti yóumu, we mbo na ké ti yie.

⁶¹ Kè Yesu banté ti kòkénèmè o tancòumbè, ké bè beke kè dɔ̀: Ti di kòkénèmaà? ⁶² Dè né bo ndi dómme di bo yà dii mɔ̀nni kè Onitibire deèti ò do bo kè nè dimɔ̀nni? ⁶³ Muyaánsààmù muù duó mmufòmmu, tikɔ̀nti í dɔ̀ori dèmarè, tináànti n di nàké ti tú Muyaánsààmù mmu kè fòù. ⁶⁴ Bè mabè di mieke me nyí ti tá. Yesu do yému nè dimɔ̀nni bèè í ò tá, nè wèè yóó ò fité.

⁶⁵ Kè Yesu yíé kébéi nke dɔ̀: Dèè kpéi nte kè n di nàké kè tú òmòu í yóó na kékatení m borè kè n Cice í ò yũnní.

⁶⁶ De mɔ̀nni kòo tancòumbè besũkùbèè ò yóu bá bè ténke í nhò néinè. ⁶⁷ Kè Yesu beke o tancòumbè tepíítè nè bédé kè dɔ̀: Díndi í dɔ̀ kékítáà? ⁶⁸ Kè Simɔ̀ Pierii ò ténké kè dɔ̀: N Yiè nkè ti da yóu ti bo kote we mborè? Fɔ̀ m̀ke tináànti tii duó mmufòmmu mùù bo sáà. ⁶⁹ Ti támu kè banté kè dɔ̀ nha tú wèè kpa meyei, Kuyie ntɔ̀nni wè. ⁷⁰ Kè Yesu bè nàké kè dɔ̀: Mii di tãáté dimòu tepíítè nè bédébè, nè memme di mieke kòò m̀u tu dibò.

⁷¹ Ò do náá Sudaasi Simɔ̀ Isikadiyoti kó debire kpéi nke, o tancòumbè tepíítè nè bédébè kòò m̀u wèè yóó ò fité.

7

Yesu nei do í yie nho kpeti

¹ De kó difɔ̀nkúò kè Yesu ícènti Kadidee kó kutempè mmieke, ò í nyie nke kòte Sudee, kè yé Sifube do wantimè kè bo ò kùò. ² Kè ś śifube kó dibanni bè tú di titouti kperi di tɔ̀nní. ³ Kòo néi ò nàké kè dɔ̀: Kote Sudee kàa tancòumbè múnke yà a dɔ̀ori dè. ⁴ Wèè dɔ̀ bèè ò yíťé ò ɔ̀ ò ndɔ̀ori dèmarè disòri, benke a dɔ̀òrimè kè bè da yà.

⁵ (Yesu néi múnke do í ò tá.)

⁶ Kè Yesu bè nàké kè dɔ̀: M mɔ̀nni mu nyí tùòke, díndi borè yemòrè yemòu tú yesààyè nye. ⁷ Kutenkù kòbe báa na ké ndi níí, bè níimmu mí, kè yé m bè nàámmè kè tú be dɔ̀òrimè í wenni. ⁸ Kòtenè dibanni, mí m mu nyí kòri, m mɔ̀nni mu nyí tùòke.

⁹ Ò bè nàké memme kédeè kénkpaá Kadidee.

Yesu do tièmmè Kuyie ncítè mieke

¹⁰ Kòo néi kote dibanni kòò múnke kote, ò me nyí nyie nkénfeí. ¹¹ Kè Sifube nhò waà ndibanni mieke kè tú: Yé ò borè?

¹² Kè bè ònèi ò kpéi nkè bè mabè tu onitisàawè nwe, kè betabè tu ò sounte benitibè mbe. ¹³ Bá òmòu í nnáá nho kpéi kè dè feí, kè yé bè do démè Sifube kó bekótibè.

14 Kè dibanni kó yewee toté ye cuokè, kè Yesu ta Kuyie ncîètè kénduò nyitié mbenìtibè. 15 Kè dèe di Sifube kè bè mbékú bemáà ke tú: Ò yîme ke yé Kuyie nnáànti mie mbotí ò me nyí tì bebíí? 16 Kè Yesu bè ténne ke dò: N di náá ntí í tú n kpeti, wèè n tónnì wèè tì te. 17 Wèè dó kédòò Kuyie ndó dè, ò yóó bantému kénsà kè n náá ntí tú Kuyie nkpeti yoo m mómmuò n kpeti. 18 Wèè náà nhomáà kpeti ò wanti o kó disānni ndi, kè wèè waà nwèè ò tōnni o kó disānni ò í náá ntimatì tii tu siyáàbisi. 19 Mōyiisi di nākēmu Kuyie ntannò, di kóo mōu me nyí yè tū, dè yîme kè di dó kè n kuò?

20 Kè ditinnii ò tēnné ke dò: Dibòò dii da ta, we ndó ke da kuò? 21 Kè Yesu bè nākè ke dò: M pī mmuutōmmú mūmāà ndi kè dè di di. 22 Mōyiisi wèè duò mucāmmú kó ikuà, dè me nyí tú wèè keté mucāmmú, mù bonèni di yembè borè nde, nè memme kè di yie nke ò cānté onitì bá teompùtè yie. 23 Kè di yie mōyiisi dōu ndii nùu ke ò cānté debire bá teompùtè yie, ba nkpeí nné te kè di mieke m pèi m miékūnne mēè kpéi nhonitì teompùtè yie? 24 Di báa mbekūnè mebatimè, dí mbekū ke tū ntīmōmmanti.

25 Kè Sedisade mmu kabè mabè nnáà nke tú: Dè í dò mbè wanti wèè niti nwe ke bo ò kùà? 26 Nte we ke náá mbá ò í sari kè bè ò wúónko. Bekótibè sàà bo mbantému ke do nhò tú Kirisàà? 27 Ti yēmu onitì yie nyēnni dè. Kirisi bo tuakeni dii mōnni òmōu í yó nyé ò bonni dè.

28 Kè Yesu ntié mbenìtibè Kuyie ncîètè mieke kēpīkē ke dò: Di yē ndi yē n nyēnni dè? N yí kōtení nè m mää, wèè n tōnni ò tu timōmmanti yie nwe, di me nyí ò yé. 29 Mí nh ò yēmu ke yé m bonimè wèè borè kè wèè n tōnni.

30 De mōnni kè bè ndó kóò pī, òmōu me nyí nhò kááké, ke yé o mōnni mu ndo í tūdekemè. 31 Kè kusūkūu yie nho kpeti kēnnáà ke tú: Kirisi bo tuakeni kédòò dēmarè kè dēe pēētè onitì yie nkperaà?

Bè tōmmè tihāāpōnti kè tì bo pī nYesu

32 Kè Fadisēbēe keè bè ūntí ūntimè o kpéi, ke náké Kuyie ncîètè kó benìubè, kè bèe dake kētò ntihāāpōnti kè tì bo ò pī. 33 Kè Yesu bè nākè ke dò: N yó nkpaà ke di bonèmu kè dèe yíe sámpó kè n kò nwèè n tōnni o borè. 34 De mōnni kè di n wammú kémōnté, ke yé di í yóó namè kékote m borè.

35 Kè Sifube mbékú bemáà ke tú: Ò yóó kote ke, kè tì né báà ò yà? Ò sàà yóó kote kēntiè Sifube bèè ciété bēmbē ke bo Kerekibe cié? 36 Ò me mbéi tii náànti ke tú: Tì bo ò wammú ke báà ò yà, ke báà na kékote ò borè, tì tú ba?

Menie mēè duò mmufōmmu

37 Dibanni dēnni dii yie kè benìtibè nsū kè Yesu cómmú ditinnii cuokè kēpīkē ke dò: Kè sinéyēi bo wè, wèè kōtení m borè kēyā! 38 Wèè yie n kpeti, menie mmēè duò mmufōmmu mē bo mpūš nho mieke kēndōnnè tì wārimè.

39 Yesu do náà Muyaánsààmù kpéi nke, bèè ò tá bè yóó pétè mù. Muyaánsààmù mu ndo í kōtení ke yé Yesu mu ndo í dēkemè kēnkè.

Bè nēnnimè Yesu kpéi nkétoté yetīrè

40 Kè benìtibēe keè dè kó tináànti ke dò: We nnitì mēnke tú Kuyie mpāānānti náāntò nwe.

41 Kè bēmbē ntu Kirisi nwe, kè betabè tu: Kadidee nwe Kirisi dò nkéyēnnimè? 42 Tì í wāri ke tú Kirisi dò nkéyēnni Dafiti kó kufuku mieke nke kè bèe ò pēitè Betide mmu Dafiti kó dihelà?

43 Memme kè ditinnii toté Yesu kpéi. 44 Kè bēmbē ndó kóò pī, òmōu me nyí nhò kááké.

Bè tōmmè tihāāpònti kè ti bo pī nYesu

⁴⁵ Kè tihāāpòntii wētoo ikuó niùbè nè Fadisiēbe borè, kè bèe bè beke ke dò: Dè yīme kè di í ò pīnní.

⁴⁶ Kè tihāāpòntii bè tēnné ke dò: Ti mu nyí yà wèè náaànti dōnnè onìti yie nkpeti. ⁴⁷ Kè Fadisiēbe bè beke ke dò: Di múnke yie nkè bè di soutémaà?

⁴⁸ Di yà kè ti kó bekótibè kóò mǎu yoo Fadisiē mǎu kòò yie nho kpetaà?

⁴⁹ Bèe yie nho kpeti bè í yé Mǎyiisi kó ikuó, bè tu Kuyie ncǎǎ bēmbe.

⁵⁰ Ke sǎ Nikodemmu Fadisiēbe kóò mǎu wèè do kǎte keyènkè makè kǎyà Yesu kòò dè bo kǎbǎi nke dò: ⁵¹ Ti kó ikuó yé nti níi bekénemu onìti kòo náké o kpeti, kè ti banté ò càarè mù ke né na kóò kù.

⁵² Kè bèe ò tēnné ke dò: A múnke tú Kadidee kou nweà? Wénté mesàà nKuyie nnāaànti kǎa bo yà Kuyie mpāānāaànti náaànti mǎu mu nyí yēnnímè Kadidee. [⁵³ Mēmè kè bèe cíeté kékūū mbe cǎi.

8

Bè pī nwèè nitipòkù kòò duónè onitidǎu

¹ Kè Yesu deke Odifé tǎri, ² ké pike wēte Kuyie ncǎtè, kè benitibèe tíi nkòo nkari ke be tiè. ³ Kè ikuó wāābè nè Fadisiēbe tǎni onitipòkù mǎu kóò cǎnné ditǎnni cuokè, ⁴ kǎnáké Yesu ke dò: Okòti, ti sǎ nhonitipòkù yie nduónè onitidǎu mǎu nwe kè ti ò pī. ⁵ Mǎyiisi kó ikuó yé nti níi bústí wèè dǎò me kóò botí yetárè nye kǎku. A yēmme dōmmè?

⁶ Bè do náa mmemme kòo díintemu ke wanti bè bo ò sei ntii ònkè. Kè Yesu sǎnné kénwǎū ketenkè nè o nǎmbii. ⁷ Kè bè bǎa nsǎké kòò bekú, kòo ònní o yuu kǎbǎi nke dò: Di mieke wèè í dǎò meyei nnè ò bomè, wèe keté kóò bǎtè ditǎri.

⁸ Kéwēte kǎsǎnné kénwǎū ketenkè. ⁹ Bè kèè dii mǎnni de kó tināaànti kényiiti bema bema, kǎketènné bekótibè ke yāa dentènné bebémbe, ke yóu Yesu nè onitipòkù deborè. ¹⁰ Kè Yesu ònní o yuu kǎbeké onitipòkù ke dò: Yé bèè da pīnní? Òmǎu ténke í dǎ kǎ da kuà? ¹¹ Kòò ò tēnné ke dò: ǎ ò n Yie! Kè Yesu ò náké ke dò: M múnke í dǎ ke da ku, kǎte, ke ténke né bǎá dǎò meyei.]

Yesu wèè tú kuwenniku

¹² Kè Yesu wēte kǎbǎinné ditǎnni ke dò: Mii tú kútenkù kó kuwenniku, wèè n tú nhò bá nkérí dibiinní, de kó kuwenniku ò kǎrinè mufōmmu borè nde.

¹³ Kè Fadisiēbe ò náké ke dò: A náa nhamáa kpéi nke, a náaànti í tú timómmǎnti. ¹⁴ Kè Yesu bè náké ke dò: N náa m mǎa kpéi nke, kè ti tu timómmǎnti, ke yé n yémemu m boní dè nè n kǎri kè, díndi me nyí yé m boní dè nè n kǎri kè. ¹⁵ Díndi bekú di nuǎ nwúò ndènde, mí mme nyí bekùnè òmǎu. ¹⁶ Kè dè tǎðkení ke dò m beké, m bekénè timómmǎnti, ke yé n yí bomè m mǎa, n cice wèè n tǎnní ò m bonèmu. ¹⁷ Di kó ikuó mieke ti wǎrimu ke tú: Benitibè bèdébè yà ti ke bǎi ntii ǎ ntú timómmǎnti! ¹⁸ N náammu m mǎa kpéi, nkè n cice wèè n tǎnní kòò náa n kpéi. ¹⁹ Kè bèe beke Yesu ke dò: A cice bore? Kòò bè tēnné ke dò: Di í n yé, di me nyí yé n cice, kè di do n yé di na nyému n cice.

²⁰ Yesu do bo Kuyie ncǎtè mieke nke, bè āā dè idíúti ke náa nde kó tināaànti, òmǎu me nyí nhò pī nke yé o mǎnni mu ndo í tǎðkemè.

Yesu nàkémè ke tú ò kǎnti o cice bo kè

²¹ Kè Yesu yíé ké bè nàké ke dā: N yitimu kè di bo n wammú ke kú di yei mmieke. Di báá na kékote n kori kè.

²² Kè Sifube nnáá mbemáá ke tú: Ò sàà yóó ku omáà ndaà? Ba nnè tú ti báá na kékote ò kori kè. ²³ Kè Yesu bè nàké ke dā: Di tú ketenkè kabe mbe, kè n tu kènkè kou, di tú ku ntenkú kabe mbe, mí mme nyí tú kutenkú kou. ²⁴ Deé kpéi nte kè n di nàké ke tú di yóó kú di yei mmieke, ke nsà kè di í yie nke dò n tú n tú wè, di yóó kú di yei mmieke nke. ²⁵ Kè bèe beke Yesu ke dā: A tú we? Kòò bè ténne ke dā: N di nàkému n tú wè nè dimónni. ²⁶ M makemu tináanti péu n na nnàké ti di kpéi nnè m bo di bekénè ti, n cice wèè né n tónni ò tu timómmonti yiè nwe, n kèè ti o borè, n ti nnáa nkutenkú.

²⁷ Bá bè í mbanté ke dò nhò bè náá nho cice kpéi nke. ²⁸ De mōnni kè Yesu bè nàké ke dā: Di bo dee ndi mōnni Onitibire kudapāāti finkè di bo banté n tú wè, kèbanté ke dò n yí náá ntīmāti nè m maa, n náa n cice m benke tinti. ²⁹ Wèè n tōnni wè m bonemu wè í n yóu m maa, ke yé n dōrimè ò dómè mme sáa.

³⁰ Yesu nàké dii mōnni memme kè benitibè péuu yie nké nhò tá.

A bo yèmè tidaati mieke

³¹ Kè Yesu nàké Sifube bèè do ò tá ke dā: Kè di yie n náanti, ndōrinè ti yēmmè, di bo ntú n tancōumbè mómmōmbè. ³² Di bo yíétè timómmonti, kè ti di denne tidaati mieke. ³³ Kè bèè ò ténne ke dā: Ti tú Abarahammu yaabi nyi, ti í náa nhòmòu kó tidaati diyie mari, a báá na ke dā ti bo yè tidaati mieke. ³⁴ Kè Yesu bè ténne ke dā: N di náa mmómmu nwe, wèè dōri meyei nhò tú meyei nkó kudaakú nku. ³⁵ Kudaakú sá í nhā ke bo ku yiè ncifèté sáa, tēcifèté bire deé s mbo sáa. ³⁶ Kè n di denne tidaati mieke di mēnke yēmu ti mieke. ³⁷ N yēmu di tūmè Abarahammu kó iyaabi, ke né dō ké n ku, di í yie mmèè kpéi n náanti. ³⁸ Mí n di náa n cice m benke tinti, kè di dōri di kóò cice di nàké ti. ³⁹ Kè bè dā: Ti cice tú Abarahammu nwe. Kè Yesu dā: Kè di mēnke do ntú Abarahammu yaabi nyi di na mpimū ò do pí mmū tōmmú. ⁴⁰ N di nàké timómmonti nti n kèè ti Kuyie mborè kè di dō ké n ku, Abarahammu í dō mē kóò boti. ⁴¹ Di pí ndi cice kó mutōmmú mmu. Kè bè dā ti í tú ipocēmbi, ti cice bo omáa ndi, wèè tu Kuyie. ⁴² Kè Yesu dā: Kè Kuyie nku do ntú di cice, di na nni ndómu, ke yé nè ku tū bomè, kè ku n tōnni, n yí kōtení nè m maa. ⁴³ Ba nte kè di í banní n náanti? Di to kpeñni mēè kpéi nke. ⁴⁴ Di cice tú dibō ndi, kè di dō kēdā di cice dibō dómè. Dibō tu okōuti nwe nè di bomè, di sá í nna kénáké timómmonti, di náanti timōu sá ntú siyāabisí nsi, ke yé di tumè siyāabisí yiè nwe, siyāabisí cice. ⁴⁵ Mí n náa ntīmómmonti nti, deé te kè di í yie n kpeti. ⁴⁶ Di mieke we mbo benke n dō mēè yei? N náa ntīmómmonti nti, deé yime kè di í dō kéyie n kpeti. ⁴⁷ Wèè tu Kuyie nkou wèè kemmu ku náanti. Dindi mē nyí tú Kuyie nkabe, deé te kè di í kemmu n náanti.

Yesu nè Abarahammu we nkóti?

⁴⁸ Kè Sifube ò nàké ke dā: Ti naatimu ti yime a tú Sammarí eì kou, kè dibō da ta. ⁴⁹ Kè Yesu bè ténne ke dā: Dibō mari í n ta, n déúkunko n cice yētiri ndi, dindi mē nyí dō ké n déúkunnē. ⁵⁰ N yí wanti disānni, Kuyie nku dō n sānni kè ku bekú. ⁵¹ N di náa mmómmu nwe, wèè yie n náanti ò báa kú.

⁵² Kè Sifube ò nàké ke dā: Di mōnni ti bantēmu weti weti ke do ndibō da ta. Abarahammu kumu kè Kuyie mpāānāanti náambè ku, kè fō ntú wèè

yie nha tié nhò báá kúà? ⁵³ Fǎǎ ɔ̃u kɛ pɛ̃ɛtɛ Abarahammu wèè kú nè Kuyie mpāānāānti náāmbè bèè kúà? A yèmmè do nha tú we?

⁵⁴ Kɛ Yesu bè tɛ̃ɛnɛ kɛ dɔ: Kɛ n sǎnti m mǎa n sǎnni bo ndò ndɛtɛtirɛ. N cice weè n sǎnti, wenwe di yɛ nwèè tú di kó Kuyie. ⁵⁵ Di í ò yɛ, mí mmɛ nhò yému, kɛ n yĩ n yí ò yɛ n tú siyáabisí yiè nwe kɛ di dònɛ, m mɛ nhò yému, kɛ yíè nho náānti. ⁵⁶ Dè do naatimu di cice Abarahammu n kǎrini mɛɛ kpɛí, kòo n yà kɛ diwèi ò pĩ.

⁵⁷ Kɛ Sifubɛɛ ò beke kɛ dɔ: A bie mmu nyí tùòkɛ sipísìnùmmù kàa yɛ nha yà Abarahammaà? ⁵⁸ Kɛ Yesu bè tɛ̃ɛnɛ kɛ dɔ: N yó mbo kɛ bè mu nyí pɛitɛ Abarahammu. ⁵⁹ Dɛ mǎnni kɛ bèè túótɛ yetárɛ kɛ bo ò bùótí, kòò mǎntóo Kuyie ncíɛtɛ miɛkɛ, kòò yɛ.

9

Wèè do tú kuyũ̀̀̀nkù nè bè ò pɛitɛmè

¹ Kɛ Yesu mpɛ̀̀nkɛ kɛyá oniti mǎu, kòò tú kuyũ̀̀̀nkù nè bè ò pɛitɛmè. ² Kòo tancóumbèè ò beke kɛ dɔ: Okótí, ba nte kòò tu kuyũ̀̀̀nkù nè bè ò pɛitɛmè? O kó mɛyɛi mmɛɛ te yáa o yembè kǎmɛ? ³ Kɛ Yesu bè tɛ̃ɛnɛ kɛ dɔ: Dè í tú o kó mɛyɛi mmɛɛ te yoo o yembè kǎmɛ, ò yɛi kɛ Kuyie nkuù bo bɛnkɛ ku wɛ́rímu ò ìnkɛ. ⁴ Ti dò nképĩ wèè n tǎnni ò tǎmmú mmu kɛ diyèi kpáá, dɛ yóó biitemu bá òmǎu tɛnkɛ báa na kɛpĩ mmutǎmmú. ⁵ M bo kutenkù miɛkɛ kɛ tú kutenkù kó kuwenniku nku.

⁶ Ò bɛi mmɛmmɛ kɛdɛɛ kɛtũ̀̀tɛ ketenkɛ, kɛdɔò titáti kɛwaare kuyũ̀̀̀nkù nuò, ⁷ kɛ kù nǎkɛ kɛ dɔ: Kɛtɛ Sidowee kó kubinku kɛyuuɛ (diyètiri dii tu Sidowee di bɛnkú kɛ tú: Bè tǎ nwe.)

Kɛ kùu kɛtɛ kɛyuuɛ, kɛnwɛ́tiní kɛ wúó mpáíi.

⁸ O cɛpɛtitábè nè bèè do ò yɛ kòò múótɛ kɛ bè dɔ: Dè í dò nwèè do kari wɛnwɛ kɛ mǎáá?

⁹ Kɛ bèmabè ntú wɛnwɛ.

Kɛ betábè tu weè dǎkɛ, bè dòmmu.

Kɛ wenwe tú: Mí nwe m mǎmmuò.

¹⁰ Kɛ bèè ò beke kɛ dɔ: A yĩmɛ kɛ wɛntɛ? ¹¹ Kòò bè tɛ̃ɛnɛ kɛ dɔ: Oniti bè tu wè Yesu weè dòò titáti kɛ waare n nuò, kɛ yɛ ñ kɛtɛ Sidowee kó kubinku kɛyuuɛ. Kɛ n kɛtɛ kɛ yuuɛ kɛ wɛntɛ. ¹² Kɛ bèè ò beke kɛ dɔ: Dɛ kóo niti bore? Kòò dɔ: N yí yɛ ò borɛ.

Fadisĩɛbɛ bèkúmɛ kuyũ̀̀̀nkù wèè ku wéi

¹³ Kɛ bèè kɛtɛnɛ oniti wèè do tú kuyũ̀̀̀nkù kɛ wɛntɛ Fadisĩɛbɛ borɛ. ¹⁴ Tɛom̃pùtɛ yiè do ndi Yesu dòòmɛ titáti kɛwaare o nuò kóò wéi. ¹⁵ Kɛ Fadisĩɛbɛ ò beke ò yĩmɛ kɛ wɛntɛ? Kòò dɔ: Ò waare titáti nti n nuò, kɛ n yuuɛ kɛ wɛntɛ.

¹⁶ Kɛ Fadisĩɛbɛ mabè dɔ: Dɛ kóo niti í tú Kuyie nkou kɛ yɛ ò í tũmmɛ tɛom̃pùtɛ kó ikuó.

Kɛ betábè dɔ: Wèè mǎkɛ mɛyɛi nho báa na kɛdɔò yiè mmɛ ndòò tii diɛti.

Mɛmmɛ kɛ metotímɛɛ ǎnnɛ bɛ cuokɛ.

¹⁷ Kɛ Fadisĩɛbɛ yiè kɛbeke oniti ò wéi nwè kɛ dɔ: A yèmmè dò nhò tú we? Kɛ yɛ ò wéimmɛ fǎ nwe. Kòò bè tɛ̃ɛnɛ kɛ dɔ: Ò tú Kuyie mpāānāānti náāntò nwe.

18 Nè mēmmē Sifubē í nyie nhò do túmè kuyũ̀̀̀nkù kē wènté kè deè nte kè bèe yúni o yēmbè, 19 kè bè beke kē dā: Di birē nde di yē nde tú kuyũ̀̀̀nkù nè dē peitēmā? Dē né wũ̀̀̀kēmē kòò wènté?

20 Kòò yēmbè dā: Ti birē nde kòò tu kuyũ̀̀̀nkù nè ò peitēmē. 21 Ti mē nyí yé dē yīmē kòò wènté, yoo wèè ò wéi, bekēnē we o mómumu, ò kòtēmu kē bo na kē di tēnnē.

22 O yēmbè do dé Sifubē mbē kēnnāá mēmmē, kē yé Sifubē do túmè kē wèè yie nYesu túmè Kirisi Kuyie ntāātē wè, bèe ò bèti kutiintouku mieke.

23 Kè deè nte kòò cītē kōbe dā: Ò kòtēmu, bekēnē we o mómumu.

24 Kè Fadisiēbē wēte kēyúni onitì wèè do tú kuyũ̀̀̀nkù kē wènté kē dā: Náké timómmōnti Kuyie nyìkē, tinti yé kē dò nhonitì yie ntú mēyē nyiē nwe. 25 Kòò bè tēnnē kē dā: Kòò tu mēyē nyiē nyoo ò í ò tu, n yí yé, n yé timatì maa ndi: Nh ̃ ntú kuyũ̀̀̀nkù nku, di māmōnni kē wúó. 26 Kè bèe ò beke kē dā: Ò da dā̀̀̀ ba? Ò da wéi nhōmmē botí? 27 Kòò bè tēnnē kē dā: N ti ndi nākēmu, di mē nyí dō kēyie, dē yīmē kē di dō n wēte kēbēi? Yāa di múnke dō kēnaa nho tancōumbē mbē?

28 Kè bè nhò sã̀̀̀ nke tú: F̃̀̀̀ tu dē kòò nitì kóo tancōuntì, tinti tú Mōyiisi kōbe mbē. 29 Ti yēmu Kuyie ndo náanēmē Mōyiisi, ti mē nyí yé yiē nyēnni kḕ̀̀ biékē.

30 Kòò bè tēnnē kē dā: Dē n dimu di túmē di í yé ò bonni dē, kē weè né n wéi. 31 Ti yēmu kē do nKuyie nyí cōú mēyē nyēmbē kó mubáammu, bèe kù dé kē dā̀̀̀ ri kù dōmē ku cōú bē kōmu. 32 Ti mu nyí kḕ̀̀ kòò mōu wéi mbē peitē wē kòò tu kuyũ̀̀̀nkù. 33 Kè dē kóo nitì do í boni Kuyie mborē, ò na bá nna kḕ̀̀ dṑ̀̀ dēmarē.

34 Kè bèe ò tēnnē kē dā: F̃̀̀̀ nwèè tú mēyē nyiē nè bè da peitēmē, f̃̀̀̀̀ bo ti tiēnnāa? Kòò bèti kutiintouku mieke.

Tiyũ̀̀̀nti mómōnti

35 Kè Yesu keè bè ò bētimē, kòò yà kóò beke kē dā: A tá onitibiraà? 36 Kòò ò tēnnē kē dā: Okótì, yé weè tu wè kē nnì nhò tá? 37 Kè Yesu ò nākē kē dā: A ò yāmu weè da náannē. 38 Kè weè nitì dā: N Yiē n tāmú.

Kē nínkóo Yesu iikē kóò bántē. 39 Kè Yesu ò nākē kē dā: N kōtenēni tibeēnti nti kutenkù mieke kē bèe wúó nkē bè bo yēi, bèe yēi kē bèe wènté.

40 Kè Fadisiēbē mabē dē bo, kékeè ò náammē, kóò beke kē dā: Ti múnke tú tiyũ̀̀̀nti ntaà? 41 Kè Yesu bè tēnnē kē dā: Kē di do ntú tiyũ̀̀̀nti dē na bá ntú di kó mēyetimē, di yēmmē né mē ndōmmē di wúó, deè te kē dē tu di kó mēyetimē.

10

Opecēnti sàawē

1 N di náá mómumu nwe, wèè í ta dipētou kó dibòri kē ta kupíkù tekù kuduotì ò tu oyúókù nwe, okò̀̀̀tì. 2 Wèè mē nta dibòri weè tu opecēnti. 3 Wèè bàa dibòri ò ̃̃ we nkpeté, kòò nyi yu kē ì yo o tammē kòò ì yēnnē, 4 kēnni kē ì tū nke yé í yēmē o tammē. 5 Ipe í tū̀̀̀ nyi í yé wè, ì ̃̃ nhò cokumu, kē yé ì í yēmē o tammē.

6 Yesu do bè āntēmu, bè mē nyí mbanté ò tu mù.

Yesu weè tu opecēnti sàawē

⁷ Kè Yesu yíé kébéi nke dò: N di náá mmómumu nwe, mîi tu dipètou kó dibòrì. ⁸ Bèè kó dimàà keté ke kòtení bè tú beyóóbè mbe, bekòùbè, ipe me nyí yie mbe kpeti. ⁹ Kè Yesu dò: Mîi tu dibòrì, wèè ta m borè ò bo cooté, ke níí ta, kényè, kèpété mudii. ¹⁰ Oyúókù òò kòtení ke bo yúúkúmu, ke bo kuò, ke bo cake. Kè mí nkòtení ke bo duò m pe mufòmumu kè ì mmù mòke mediè.

¹¹ Mîi tu opecènti sààwè, opecènti sààwè duò nho fòmumu mmu o pe kpéi. ¹² Wèè í te ipe ke ì cèmmù idíítí kpéi, kòò yà dimanní kè dì kèríní, ò òò yóumu ipe kécoké kè dì pîmmù ipe, kè iteli ciété. ¹³ Ke yé ò cèmmúmè idíítí kpéi nke, o kpeti í ì bonè. ¹⁴ Mí n yému m pe kè m pe n yé. ¹⁵ N cice n yé mèè botí m me nhò yé ke yé m pe kè ì n yé, kè n duò n fòmumu i kpéi. ¹⁶ M makemu ipe teli ì mu nyí ta dipetou mieke, n dò nke múnkèe ì kpààkenímu kè ìi keè n tammè kèwènnè kupecènkú kumàà, ocènti omàà.

¹⁷ N cice n dómu, n yóó duò mmèè kpéi n fòmumu, kèwète kè mù còuté. ¹⁸ N duò n fòmumu nè mmàà ndi, òmòù báá na kè n kuò, n cice weè n duò nde kó muwèrimù, kè m bo duò n fòmumu kèwète kè mù còuté.

¹⁹ Nè de kó tinàànti kpéi nkè metotímèe wète kèánnè Sifube cuokè. ²⁰ Kè besükùbè ntú: Dibòò dii ò ta, ò wáátému! Ba nte kè di kemmu o náànti.

²¹ Kè betabè tu: Dibòò ta wè báá na kènnáà mmie mbotí, dibòò bo na kèwéi kuyūñkàà?

Sifube do yetemè Yesu

²² Dè do tú muséé nkó dimònni ndi, kè bèè ànnè Kuyie ncíètè wénkùmè kó dibanni Sedisademmu. ²³ Kè Yesu ñcènti Kuyie ncíètè kó ditowaà, Sadomòò kó kufiiku mieke. ²⁴ Kè Sifubee ò cèètè, kòò beke ke dò: Ìndaà ndi a yóó ti nákéme a tú wè, kè dè ti wenke? Kè fòò tu Kirisi, a ti náké weti weti. ²⁵ Kè Yesu bè téníne ke dò: N ti ndi nákému bá di í yie, mutómumu m pî mmù nè n cice kó diyètiri muù benkú n tú wè. ²⁶ Di me nyí tá ke yé di í tímè n kó ipe. ²⁷ M pe yomu n tammè kè n yí yé kè ì n tū. ²⁸ Kè n yí duò mmufòmumu muù bo sàà, ì í yóó kú bitì! Òmòù me mbáá na kè ì fiète n nòutè mieke. ²⁹ N cice wèè ì nni nduò, ò pèètému demòu, òmòù báá na kè ì fiète o nòutè mieke. ³⁰ Mí nnè n cice ì tū onití omàà ndi.

³¹ Kè Sifube tó aké yetàre ke bo ò bùótí kékuò. ³² Kè Yesu bè náké ke dò: Di yàmu m pîmmè mutómumu sààmù nè n cice kó muwèrimù, òmmu kpéi nke di dóme kè m búótí yetàre kékuò? ³³ Kè Sifubee ò téníne ke dò: Ti í dó ke da kuò mutómumu sààmù kpéi, a caàri Kuyie nyètiri ndi. Fò nhonití kàa tú amàà Kuyie. ³⁴ Kè Yesu bè téníne ke dò: Ti wàrimu di kó ikuò pátiri mieke ke tú: Mí nKuyie mmù béi nke yé ndi tú kèinkè kòbe mbe. ³⁵ Kè ti wàri ke tú kù do náánnè bè tú kèinkè kòbe ti me nyí yóó na kè ti kùò. ³⁶ Kuyie nnè tātè mínwe ke n tōnní kute nkù mieke, di bo yíme ke dò n caàri Kuyie nyètiri, n yí mèè kpéi n tú Kuyie mBire? ³⁷ Kè n yí pî n cice kó mutómumu di báá nni ntá. ³⁸ Kè mme mmù pî, nke di í n tá, ntánè tūnké m pî mmù tōmmú kè dèe yie nkè ì banté ke dò n cice bo m mieke kè m bo o mieke.

³⁹ Kè bè tó ndó kóò pî nkòò yè kéité.

⁴⁰ Kékote Suditèè, Isāā do keté kénhā dè benitibè bátèmmu kèmbò. ⁴¹ Kè kunitisükù nkòri o borè ke náá nke tú Isāā í dàò tidietí matí, ò né náké tìi kó dimàà onití yie nkpéi tì tú timómmannti nti.

⁴² Deborè kè kunitisükùu yie nkéntá Yesu.

11

Dasaa kúmè

¹ Dasaa do tú Betannii kó diheì kou nwe kòo tãbè bo bèdébè, Maari nè Mariti, kè Dasaa muòke. ² Dasaa tãũ Maari wèè do còu nYesu naàcèi tũdààrì kéùtènè o yùtì, wèè tãũ Dasaa do muòke. ³ Kòo tãbè tã nkè bèè nàké Yesu ke dò: Ti Yiè nha népo wèè m̀.

⁴ Kè Yesu keè de kó tináàntì ke dò: De kó muməmmú í yóó ò kùə, mù pètìnke yóó déúkunnè Kuyie nyètìrì ndi, kènte kè bèè sànte ku Birè.

⁵ Yesu do dómu Mariti nè Maari nè Dasaa mēdiè, ⁶ kékeè Dasaa məmmè kénkpáá dēborè ke dò yewe yèdèè, ⁷ kénáké o tancòumbè ke dò: Ti wētənè Sudee. ⁸ Kòo tancòumbè ò nàké ke dò: Okótì, dè mu nyí m̀ntè Sifubè sòò dómè ké da kuə kàa tu ti kè wētàà? ⁹ Kè Yesu bè nàké ke dò: Diyiè dimàà tēwebiètè mēfitímè tēpíitè nè mēdémè m̀m̀, kòò m̀əu kèrì kuyie nhò báá bété, ke yé ò wùómmè kuwenniku kùu bo kutenkù. ¹⁰ Kòò m̀əu m̀ nkèrì keyènkè ò bo bété ke yé ò í m̀kəmə kuwenniku.

¹¹ Yesu béi m̀m̀m̀ kédeè ke dò: Ti népo Dasaa yé nke dúmu, m̀ m̀ nkòrimu ke bo ò èntè. ¹² Kòo tancòumbè dò: Ti Yiè nkòò yé nke dúmu ò yóó mietému.

¹³ Yesu do dó ké bè nàké Dasaa kúmè m̀m̀, kè bəmbe yèmmè né ndò ò nàa mmunəndəmmú kpéi nke. ¹⁴ De m̀nni kè Yesu bè nàké páíi ke dò: Dasaa kúmu. ¹⁵ Dè né n naatimu di kpéi n yí bomè dēborè dè bo yiemmmè kè di nni ntá. Tí kətenè o borè.

¹⁶ De m̀nni Tomaa wèè do tú detáátébire kòo nàké betəbè ke dò: Ti kətenè kéwənnénè ti Yiè nkékú.

Yesu dúmmè kè Dasaa yánté

¹⁷ Kè Yesu m̀bo tuəkoo Betannii ke sò mbè kũnné Dasaa kè dè m̀əke yewe yènàa. ¹⁸ Betannii do í dētìrìnè Sedisadəmmu, dè bo m̀bo cidòmētìrìbè bētāāti. ¹⁹ Kè Sifubè yènni péu kékətení ke bo dəu mMariti nè Maari be tãũ kũũ.

²⁰ Mariti kèè d̀i m̀nni Yesu kèróomè, kè Maari íkari tēçtètè kòo kəte kóò co, ²¹ kóò nàké ke dò: N Yiè nkàa do m̀bo diè n tãũ na ba nkú. ²² N né yému ke do nkàa beke ti Kuyie kù bo ti d̀ò. ²³ Kè Yesu ò nàké ke dò: A tãũ yóó yántému. ²⁴ Kè Mariti d̀ò: N yému ke d̀ò mmukúkéyántímù yìè, diyiè sənni yìè ò bo yánté. ²⁵ Kè Yesu ò nàké ke d̀ò: M̀i tu mukúkéyántímù ke tú mufòmmu. Wèè n tã ò bo nfòu bá kòò ku. ²⁶ Bèè kó dimàà n tã bè báa kú bitì. A ti yienaa? ²⁷ Kè Mariti ò tēínné ke d̀ò: N Yiè, n tãmu ke d̀ò nha tú Kirisi Kuyie mBire dèè kətení kutenkù mieke.

²⁸ Ò béi m̀m̀m̀ kédeè kékəte kéwə Maari ke d̀ò: Ti Yiè nkətení ke da yu.

²⁹ Kè Maarii íte mēcāā nkénkəri Yesu borè. ³⁰ Yesu mu ndo í ta diheì mieke, ò do kpáá Mariti do ò co dè nde. ³¹ Sifubè bèè do bonè Maari kòò báa nkè bèè yà ò itémè mēcāā nkóò tũnnè kè be yèmmè d̀ò nhò kəri kufəti borè nde ke bo kuó.

³² Kè Maarii tuəke Yesu borè kénínkóo o ìkè kóò nàké ke d̀ò: N Yiè, kàa do m̀bo diè n tãũ na bá nku.

³³ Kè Yesu yà ò kuəmmè, kè Sifubè múnke kuə, kòo yèmmè caàrè mēdiè nkè mēsém̀m̀è ò p̀i. ³⁴ Kòo beke ke d̀ò: Di ò kũnné de? Kè bèè ò tēínné ke d̀ò: Ti Yiè nkətení káyà.

³⁵ Kè Yesu kuó. ³⁶ Kè Sifubè d̀ò: Wénténè wè ò dó m̀è botì.

³⁷ Kè bèmabè ntú: Wenwe wèè wéi nkuyũ̀nkù ò na bá nna kédòò tìmatì kè Dasaa báá kúà?

³⁸ Kè Yesu yèmmè wēte kēcaàrè kòo kòte kufōti borè. Bè do kù keú ditári ndi kópoo nditári. ³⁹ Kè Yesu bè nàké ke dò: Pootenè ditári! Kè Mariti, ocí tãũ dò: N Yiè, nhò bo ncààrè, diyie naanni ndi yie nè bè ò kũnnémè. ⁴⁰ Kè Yesu ò tḗnè ke dò: N da nàké tì, kàa tì tá, a bo yà Kuyie nkó tikpeti.

⁴¹ Kè bèe pootè ditári, kè Yesu bóútè kḗnkè ke dò: N Yiè nda dǔ́nnè mutǔmmú a dǔ́dmè n da mǔo tì. ⁴² N yēmu ke dò nha dǔori n da békú tì kó dimàà, nné bēi mēmme kè dè bo yie nkè benitibè bèè m murí kè bèe nyé ke dò nfǔ́ò n tǔnní.

⁴³ Ò bēi mēmme kédèè kēpī́kè ke dò: Dasaa yènní!

⁴⁴ Kòo cii yènní ke fī ntiyààti o naàcèi nè o nǔu nè o ìkè, kè Yesu bè nàké ke dò: FIntenè we kòo íté.

Bè do wēnnémè dinùu ke bo kuo Yesu

(Wénté Matie 26:1-5 nè Mariki 14:1-2 nè Duku 22:1-2)

⁴⁵ Kè Sifube bèè do bonè Maari kēyà Yesu dǔò dè, be mieke kè besũkùbèe yie nYesu. ⁴⁶ Kè be kó bèmabèe kòte kénákè Fadisĩ̀be Yesu dǔò dè. ⁴⁷ De mǔnni ikuú niùbè kó bekótibè nè Fadisĩ̀be kè bèe tíi dibeéntĩnni dieri ke dò: Tì yóó yĩme? Oniti yie mmè ndǔ̀rimè tidietì pēu? ⁴⁸ Kè ti yóu kòo mē dǔ̀ri benitibè bēmǔu bo yie nho kpēti, kè Odommu kǔbēe kǔtení, kēpǔnte Kuyie ncĩ̀tè kētieke ti èi.

⁴⁹ Kè be kóò mǔu bè tu wè Kayifu, wèè do tú ikuú niùti diewè de benni, kòo bè nàké ke dò: Di í banté. ⁵⁰ Di í yé ke dò ndè tú di kó mēsàà mme oniti òmàà bo kúmè kubotí kpéi, kè kubotí kumǔu cootàà? ⁵¹ Ò do í náá nde kó tináànti nè o mǔmmuǔ, ò do me ntúmè ikuú niùti nwe de kó dibenni, kè Kuyie nduú nkòò nnáá Yesu wèè yóó kúmè kubotí kpéi. ⁵² Dè í tú Sifube mǔa kpéi nke ò yóó kúmè, ò dǔ kēwēnnè Kuyie mbí nyi kè ìi náá nhoniti òmàà.

⁵³ De kó diyie ndi Sifube wēnnémè dinùu ke bo kuo Yesu. ⁵⁴ Bá ò tḗnke í nyie nkénfēi Sifube mieke, kékòte diheì dii bo dikpǔa mieke kè bè di tu Efadayimmu, kè nke mbo nè o tancǔmbè.

⁵⁵ Ke sǔ ndiyentebanni tǔ́nni kè benitibè kǔ̀ri Sedisadēmmu, ke bo wénkūnne bēmǔa kè dibanni né tuǔkení. ⁵⁶ Kè bè nwanti Yesu, ke békú betǔbè Kuyie ncĩ̀tè mieke ke tú: Di yèmmè dǔ nhò bo kǔtení dibannaà?

⁵⁷ Ikuú niùbè nè Fadisĩ̀be do nàkému ke tú kè wèè ò yà, wèè nàké kè bèè ò pī.

12

Maari do cǔ́ummè tǔ̀dǔ̀arí Yesu naàcèi

(Wénté Matie 26:6-13 nè Mariki 14:3-9)

¹ Dè do kpǔa yewe yēkuú ndi diyentebannii bo tuǔkenímè, kè Yesu kòte Betannii, Dasaa, ò do dúo nkè wèè yǎnté o cie. ² Kè bèè ò ānnè kupǔ̀òkù, kè Mariti mbè ā̀a tidiiti Dasaa nè betǔbè kè bè kǔ̀ri nè Yesu kè bè yo. ³ Kè Maarii túótè tǔ̀dǔ̀arí natiwè wèè donku yóu, kécóú Yesu naàcèi, kḗténè o yùti, kè kufǔ̀kkuu dátinnè tḗtè tēmǔu. ⁴ Yesu tancǔmbè kóò mǔu Sudaasi Isikadiyoti wèè yóó ò fité kòo bēi nke dǔ: ⁵ Dè dōmmè kòo cǔ̀ke de kóò tǔ̀dǔ̀arí, ti na báa nhò fité dibenni tǔmmú díti, kēpǔmmú becĩ̀ribàà?

⁶ Dè í tú mēsémme do ò bonè becĩ̀ribè kòò nnáá mēmme, ò do tú oyúókù nwe kè wèè ntǔu idíti ke yuuku de mieke. ⁷ Kè Yesu ò nàké ke dò: Yóu we,

ò còu nde kóò tùdààrí n kùnnímù kpéí nke. ⁸ Bēcīribè yó ndi bonèmu sáà, mí mme nyí yó nhā ke di bonè.

Ikuó niùbè kó bekótibè dàkèmè ke bo kuɔ Dasaa

⁹ Kè Sifubè péuu keè Yesu bomè Betannii, kétéínko ke bo yàné Dasaa Yesu do duó nkè wèè yánté. ¹⁰ Kè ikuó niùbè kó bekótibèè dakè ke bo kuɔ Dasaa. ¹¹ Kè yé weè do temè kè Sifubè péuu bè yóu kētūnne Yesu.

Yesu do korimè Sedisadèmmu ke deke disāmmarimbii
(Wénté Matie 21:1-11, Mariki 11:1-11, Duku 19:28-40)

¹² Kè dèe wenté kè benitibè bèè kàtení diyentébanii Sedisadèmmu kè bèè keè Yesu kéroómè, ¹³ kékōū tipuonti kékote kóò co kēmpīēkù ke tú: Mesàà nní mbonè Isidayeeribe kóo kpààti wèè kèríní nè ti Yìè nkó diyètìrì.

¹⁴ Kè Yesu yà disāmmarimbii kédeke, kè dèe dàò tì wàrimè ke tú:

¹⁵ Díndi Sedisadèmmu kàbe di bá nyīēkù,

ntènè di kóò kpààti ke kèríní

ke deke disāmmarínseri kó dibii.

¹⁶ Dè mōnni Yesu tancóumbè mu nyí mbanté dèè dàòrì. Ò dèke dii mōnni ndi kēínkè kè bèè dentení tii wàri o kpéí tii sòò dàòmè.

¹⁷ Bèè kó dimàà do nēínè Yesu kényà ò yumè Dasaa kufōti mieke kòò yánté, kè bè nnáá nhò dàò dè. ¹⁸ Yesu duómme kè Dasaa yánté deè dàke do te kè benitibè péuu kàtení kóò co. ¹⁹ Kè Fadisiēbe nnáá mbetòbè ke tú: Ti í yóó na kédòò dèmarè, benitibè bəmou we ntūnne.

Kerekibe do wantimè Yesu

²⁰ Kè Kerekibe mabè kàkè bè mieke bèè do kàtení Sedisadèmmu dibannii Kuyie mbáámmu. ²¹ Kè bèè kate kénáké Fidipu wèè yènni Betisaidaa Kadidee kó kutempè nke dà: Okóti, ti dó kényà Yesu nwe. ²² Kè Fidipuu náké Āntidee kè bèè nēi bedé kè tì nàké Yesu. ²³ Kè Yesu bè nàké ke dà: Dè tūðkemu kè bè bo déúkūnne Onitibire. ²⁴ Timómmanti nti n yóó di nákémè, kè bè í buótí medibii mmè ò mbo mè maa ndi, kè bè mē mmè buótí, dè mōnni ndi mè ò yènnimè, kēbute kè tidiitii peité péu. ²⁵ Wèè bo ndó o fōmmu, ò bo mù fétinne, kè wèè í dó o fōmmu ketenkè kie mmieke kòo mmù mōke sáà. ²⁶ Kòò mōu pī n kó mutómmú, ò nni ntū, kè m borè wè nde mbo. Wèè pī n kó mutómmú n cice bo ò sante.

Yesu nàkémè o kũĩ nképí

²⁷ Di mōnni n yèmmè cààrè mediè, m bo yī n deeténè mē nfēūtímàà? Biti! N kàtení mēè kpéí. ²⁸ M bo yī: N cice déúkūnne a yètìrì. Dè mōnni kè bèè keè metammè mamè kēínkéní kè mè tú: N di déúkūnnemu ke bo yíé kè di déúkūnne.

²⁹ Benitibè bèè do dè bo kékeè dè kó metammè kè bè dà: Fetapíēfè nfe. Kè betòbè dà: Kuyie ntōnni mari dii ò béinnè.

³⁰ Kè Yesu bè nàké ke dà: Di kèè mèè tammè í náá mmū kpéí, mè náá ndū kpéí nke. ³¹ Di mōnni ndi Kuyie nyóó bekénmèè kute nkù kuu, di mōnni ndi Kuyie nyóó betimè kute nkù kuu nkóo kpààti. ³² Kè bè n dèe ndi mōnni kudóú ònkè, m bo yūōnni benitibè bəmou m borè * mmēmme kudapāātí ònkè nè ò yóó dekemè kēínkè.

³³ (Ò do bēi mēmme ke bo benke ò yóó kú mùu kũĩ mbotí nku.) ³⁴ Kè benitibè dà: Bè ti nàké ikuó mieke ke tú Kirisi yó nfōumu sáà. A bo yīme ke dà bè bo dee nhonitibire kudóú? We òniti bire nde? ³⁵ Kè Yesu bè nàké

* **12:32** Dè kó dináańkèè mieke Yesu náá mbè yóó ò dèe

ke dō: Kuwenniku kpaá di bonèmu, kù né í yóó mǎnte, ñkérínè kè kù kpaá bo, kè dibìnni báá di déété, ke yé wèè kèrì dibìnni miéke ò í yémè ò kòrì kè. ³⁶ Kuwenniku kpaá ke di bonèmu, ntánè ku, kè dèe yie nkè di naá nkuwenniku kó ibí. Yesu béi mmemme kédeé kéité késari.

Sifube í tāmè Yesu

³⁷ Bá Yesu do me ndòòmè tidietì péu kè bèe yà, bè í nhò tá. ³⁸ Kè dè bo dōo Kuyie mpāānāānti náāntò Esaii do béi nti ke dō:

N Yiè, we nyie nha náānti ti náá nti,
we mbanté a wērímú a benke mù?

³⁹ Esaii do béimmu mùu te kè bè í banté, ke dō:

⁴⁰ Kuyie nkuu bè yèikünne
kuu kpénkünne be to,
bè yàá bo yà mèè kpéi nnè be nuò,
kébanté kè be yèmmèe ceete
kè kuu bè miékünne.

⁴¹ Esaii do yà Yesu kó tikpeti nti kénnáá nho kpéi.

⁴² Kè Sifube kó bekótibè péuu yie nYesu bá dè né í nfeí, Fadisīēbe yàá bo bè bèti mèè kpéi kutiintouku. ⁴³ Ke yé bè do dómè benitibè kó yesāā nyé kè dè pēēté Kuyie nkperi.

Yesu náānti bo ti bekénè

⁴⁴ Kè Yesu piéké ke dō: Wèè n tá dè í tú ò tá mí nwe m maa ò támu wèè n tōnni. ⁴⁵ Wèè n yà ò yamu wèè n tōnni. ⁴⁶ Kè Yesu dō: N tú kuwenniku nku ke kōtení kutenkù miéke, kè wèè n tá ò bá mbo dibìnni miéke. ⁴⁷ Kòò mòu kèè n náānti ke í dōori ti yèmmè mù í yóó ò bekénè, ke yé n yí kōtenimè ke bo bekénè kutenkù, n kōtení ke bo kù dēetému. ⁴⁸ Wèè n yete ke yete n náānti, n náānti tii yóó ò bekénè diyie sōnni yiè. ⁴⁹ Ke yé n yí náámmè m mōmmuò n kpeti, n cice wèè n tōnni wèè n duó n dò nkénáké ti benitibè ké ti mbè tié. ⁵⁰ N yému ke dò nhò yé n náké ti tu mufòmму mùu bo sáa mu kpeti nti, dèè kpéi nte kè n naá nhò yé n náké ti maa.

13

Yesu òumè o tancòumbè naàcèi

¹ Kè diyentébanni ntú nanke kè Yesu banté ke dò nho mōnni tūàke ò bo itémè ketenkè ñnkè kédeke o cice borè, ò né me ndómè o kabe bèè bo ketenkè ñnkè, kòò bè benke ò bè dómè mediè.

² Bè yo ndii mōnni ke sá ndibòò dié nke ānné Sudaasi Isikadiyoti Simō kó debire meyèmmè ò bo fiténèmè Yesu. ³ Yesu me nyémè ke dò nhò bonni Kuyie mborè, ke wēti ku borè, kè kù ò duó ndemou. ⁴ Kòò ité kédáté o yaàbòrì, kébouté kuyààkù ò do bou kù o ka, ⁵ kéānné menie ndibuu kéketé kénhou o tancòumbè naàcèi, ke ūūtìnè kuyààkù ò do bou kù o ka. ⁶ Kétuàke Simō Pieri borè, kòò dō: Fí n Yiè, nkè fíóó súté n naàcèià? ⁷ Kè Yesu ò nàké ke dō: Di mōnni n dōori dè a mu mbáá dè banté, a bo dè banté diyie mari. ⁸ Kè Pierii yete ke dō: A báá sú n naàcèi. Kè Yesu ò nàké ke dō: Kè n yí sú a naàcèi ti bá nkpaá wē. ⁹ Kè Simō Pierii ò nàké ke dō: Kè mēmme n Yiè, ndè í tú n naàcèi maa, sūnè n nou nè n yuu. ¹⁰ Kè Yesu ò nàké ke dō: Wèè wuò ò ténke í dò nkéwuò, kòò í sú o naàcèi nsi ke wenke. Díndi wennimu dè né í tú dimou.

¹¹ Yesu do yému wèè yóó ò fité, kè dèè rite kòò dō: Di í wenni di mōu.

¹² Ō sú dii mōnni be naacēi kédeē kédáátí o yaàbòrì kékaroo bè yo ndè, ké bè beke ke dō: Di banté n dōrāà? ¹³ Di n yu ke tú Okótì, di Yiè, mómumu nwe, n we ntú. ¹⁴ Mí nwèè tú Okótì, di Yiè, kè nh sú di naacēi, di dò nkéshúmu ditābè naacēi. ¹⁵ N di benke di dò nkéndōori mēmme ditābè. ¹⁶ N di náá mómumu nwe, otōnti í deunè ò pī nwè mutōmmú, ditōnni me nyí deunè wèè di tō. ¹⁷ Di bantému de kó mēdōðrīmè, mmè dōðrinè dè bo ndi naati.

¹⁸ N yí náá ndimou di kpéí, n yému n tāāté bè, tì wàri tì né dò nkédōumu tìlú: Nè wè ti wè nwèè kōnté ke n dokùnè. ¹⁹ M pànke ti ndi nàkémú kè ti mu nyí tūðkení, kè dè tūðkení dii mōnni di nyé ke dò n tú, n tú wè. ²⁰ N di náá mmómumu nwe, wèè cōuté n tō nwè ò cōuté mínwe, kè wèè n cōuté ò cōutému wèè n tōnni.

Yesu nàkémè wèè yóó ò fité

(Wénté Matie 26:20-25 nè Mariki 14:17-21 nè Duku 22:21-23)

²¹ Yesu béi mēmme kòo yèmmè caàrè mediè nkòò dō: N di náá mmómumu nwe di kòò mōu wèè yó n fité.

²² Bá o tancòumbè í mbanté ò yè nwè kénwéí wéi betābè. ²³ Yesu tancòumbè kòò mōu ò dō wè mesāà, kòò kàri kòò pékénè. ²⁴ Kè Simō Pierii ò pāsiri ke dō: Beke we kényà ò yè nwè nwe. ²⁵ Kòò sīnnōó kébeke Yesu ke dō: N Yiè wenninwe? ²⁶ Kè Yesu ò nàké ke dō: N yóó pōàtè pèè tikūnti kédúo nwè nwe.

Mēmme ò pòòtēmè pèè kédúo nSudaasi, Isikadiyoti bire. ²⁷ Sudaasi cōuté dii mōnni pèè kè dibāò ta o yèmmè kè Yesu ò nàké ke dō: A yóó dōò tì, dōò tì mēcāā.

²⁸ (Ō kàrinè bè ke yo, be kóo mōu í mbanté mùu te kòò ò nàké mēmme. ²⁹ Sudaasi wèè do me ntōumè idíítí, kè bèmabè yèmmè ídò nYesu yè nwèè kōte kédonténí dibanni kó mudii mmu, yoo wèè pā dēmarè beçiribè.) ³⁰ Kè Sudaasii cōuté pèè kényè mēcāā, ke sō ndè urike.

Ditannùu pànni Yesu ti dúo ndi

³¹ Sudaasi yè dii mōnni kè Yesu béi nke dō: De mōnni tūðkemu kè Onitibire bo déúkūnne de yètiri, kédéúkūnne Kuyie nkperi. ³² Kè Onitibire déúkūnne Kuyie nyètiri, Kuyie mmúnke bo déúkūnne de kperi bàmbà. ³³ M bí, n yí yó nkpaá ke di bonè kè dè mōte. N yitimu kè di bo n wammú kémónté, n nàké tì Sifube n ti ndi náá, di báa na kékote n kōri kè. ³⁴ N di nàké ditannùu pànni ndi, n dónè ditābè. N di dake mēè botí rīme ndónè ditābè. ³⁵ Kè di dō ditābè, mēmme bè bo bantémè ke dò ndi tú n tancòumbè.

Yesu nàkémè Pieri ò yóó ò pàrikēmè

(Wénté Matie 26:31-35 nè Mariki 14:27-31 nè Duku 22:31-34)

³⁶ Kè Simō Pierii ò beke ke dō: N Yiè a kōri ke? Kè Yesu ò tēñné ke dō: A báa na kè n neinè bàmbà, dè yóó yíému kàa n tūnnō. ³⁷ Kè Pierii ò beke ke dō: N Yiè, ba nte kè m báa na ke da neinè bàmbà? N yiemmu ke bo kú a kpéí. ³⁸ Kè Yesu ò tēñné ke dō: A mēnke yè nha bo kú n kpéinàá? N da náá mómumu nwe, tekote bo nyóó kuó nkàa pàrikè kuce mētāāti ke tú a í n yé.

14

Yesu wèè tu kuce

¹ Kè Yesu bè nàké ke dō: Di yèmmè báa caàrè. N tánè Kuyie nké nni ntá. ² Mefiè nsūmu n cice cīètè, kè dè do í dò mēmme nna bá mbéi. N kūnti ke bo

tūnte di yó mborè nde. ³ Kè n kò ke tūnte di yó mborè, m bo wētení ke di túóté kè dí mbo m borè. ⁴ Di yému n kūnti kè, ke yé kuce.

⁵ Kè Tomaa dō: N Yiè, ti í yé a kūnti kè, ti bo yīme kényé kuce? ⁶ Kè Yesu ò nàké ke dō: Mfi tu kuce, nè timómmoni, nè mufōmmu. Òmòu í kōri n cice borè ke í yè m borè. ⁷ Kè di do n yé di na nyému n cice, di me nhò yému ke ò yà.

⁸ Kè Fidipuu béi nke dō: N Yiè, nti benke a cice kè dè nti sannè. ⁹ Kè Yesu ò tēnné ke dō: M me ndi bonè dii daa a mu nyí n yītāā? Wèè n yà ò yàmu n cice. Dè dōmmè kàa tú n da benke n cice? ¹⁰ A í tá ke dō n cice bo m miéke kè m bo o miéka? N di náa ntii náanti í tú n kpeti, n cice wèè bo m miéke weè pī nho tōmmú. ¹¹ Nni ntānè m bomu n cice miéke kòo bo m miéke, kè di me nyí n tá tū nni ntānè m pī mùu tōmmú. ¹² N di náa mmómumu nwe, wèè n tá ò bo pī mmutōmmú m pī mmù kè mù nde kēpēēté m pī mmù ke yé n kūntimè n cice borè. ¹³ Di bo mōo dèè kó dimāa nè n kó diyètiri, m bo dè dōò kédékūnne n cice yètiri. ¹⁴ Kè di mōo dēmarè nè n kó diyètiri m bo dè dōò.

Wèè n dō wè nyié n kó tináanti

¹⁵ Kè di n dō mpīnnè n tannè. ¹⁶ M bo bántè n cice kòo di duōnní obáanti tòu, kòo ndi bonè sáa. ¹⁷ Wèè tu Muyaánsàamù timómmoni kōmu, kutenkù kuu nkòbe báa na ké mù cōuté, bè í mù wùò mbè me nyí mù yé, dīndi me mmù yému, kè mù di bonè ke bo di miéke.

¹⁸ N yí yóó di yóu kè dí ndò nyiciribí, n wētínímu di borè. ¹⁹ Dè bo yíe sámpó kutenkù kuu nkòbe ténke bá n yà, dīndi me n yóó n yàmu ke yé n fòumè kè di yó nfòu. ²⁰ Dè kó diyè di bo banté ke dō m bo n cice miéke, kè di bo m miéke, kè m bo di miéke.

²¹ Wèè yie n náanti ke dōri ti yēmmè weè n dō, kè wèè n dō, n cice bo nhò dō, kè nni nhò dō kòò benke m maa.

²² Kè Sudii ò beke ke dō: N yiè ndè dōmmè kàa bo ti benke a maa, ke báa benke a maa kutenkù kòbe. ²³ Kè Yesu ò tēnné ke dō: Wèè n dō ò yó mpīmmu n náanti kè n cice nhò dō, kè tí kōtení kè nhò bonè. ²⁴ Wèè í pī n náanti ò í n dō. N di náa ntii náanti í tú n kpeti, n cice wèè n tōnní o kpeti nti.

²⁵ N ti ndi nàkému ke kpaa ke di bonè. ²⁶ Obáanti Muyaánsàamù n cice yóó duōnní mù n kó difētiri mù bo di náké demòu, kè di dentè n di nàké ti timòu.

²⁷ N di duó ndiwèi ndi, n kó diwèi. N yí di ndi duó nkutenkù kuù nkòme, di yēmmè báa caarè, di kōmbùtì báa do. ²⁸ Di kēèmu n di nàkéme ke tú n kūnti n cice borè ke wētini. Kè di do n dō dè na ndi naatimu ke yé n kūntimè n cice borè wèè dèu ke m pēēté. ²⁹ N ti ndi nàkému kè dè mu nyí tūðkení, kè dè bo yie nkè dè tūðkení dii mōnni di ntá. ³⁰ N ténke í yóó di náké timatì péu, ke yé kutenkù kuu nkòò kpàatì kērínimè, ò í mōke muwērímú mamù n yīnkè. ³¹ Ò kēríní kè kutenkù kòbe bèè bo banté ke dō n dō n cice ke dōri ò dómè. Íténè kè tí pēēté.

15

Yesu dōnnenè mē o maa mutie bè tú mù fīnyī

¹ Kè Yesu dō: Mfi tú fīnyī tie kó dikūnni kè n cice tú wèè mù te. ² Ibake ìi n tukúnè ke í pēí ò ì kōūmu, kè ibake ìi pēí ke ì kēí kè ì bo dōke peité. ³ Tináanti

n di nàké tì dié nke di ciému, kè di wenke páíí. ⁴ Di nni ntaunè kè n di taunè. Kutebaku báa na képeité ke í taunè mutie. Mèè botí nku di báa na képeité ke í n taunè.

⁵ Míi tú mutie kǔnni kè di tú ibake, wèè n taunè kè nh ò tàunè weè peí yebe péu, kè di í n taunè di báa na kédòò dèmarè. ⁶ Wèè í n taunè Kuyie nhò dootóomu, kutebaku ǝ kpeí kè bèè kù dootóo mèè botí, kè bèè kù tùóté kécóu nkè kùu cóúté. ⁷ Kè di n taunè kè n náànti bo di mieke, mǝnè di dó dè, m bo dè ndi pǎ. ⁸ Kè di peité yebe péu, mǝmǝ n cice yètiri bo deukemè, kè dèè benke di túmè n tancóumbè. ⁹ N cice n dó mèè botí, m mē ndi dó, n fíí kúnè. ¹⁰ Kè di pǐ n tannò m bo ndi dó kè di nfíí kú, m pǐmmè n cice tannò kòò n dó kè n fíí kú.

¹¹ N ti ndi nàké kè dè bo yie nkè di mǝte n kó diwèi ndi kè di di píe. ¹² Ntēnè n di nàké dii tannùu: Ndónè ditǝbè n di dó mèè botí. ¹³ Wèè duó nho fǝmmu o kǝbe kpéí, weè bè dó mēdiè. ¹⁴ Kè di dǝori n di nàké dii nùu di tú n népobè mbe. ¹⁵ N ténke í di tú betǝmbè, ke yé otǝnti í yémè wèè ò duó mmutǝmmú ò dǝori dè. N di tú n népobè mbe, ke yé n di benkemè n cice m benke dè demǝu. ¹⁶ Dii í n tǝáté mii di tǝáté, ke tú di kǝte képeité yebe yèè yó mbo sǝá kè dèè yie nkè di mǝ dèè kó dimàà n cice nē n kó diyètiri, wèè dè ndi pǎ. ¹⁷ N di duó dii tannùu tú: Di bo ndómè ditǝbè.

Kutenkù kǝbe níímmè Yesu nè o kǝbe

¹⁸ Kè kutekù kǝbe di níí, nyénè ke dò mbè keté ke níí mínwe. ¹⁹ Kè di do ntú kutekù kǝbe bè na ndi dómu, di mē nyí tú ku kǝbe, ke yé n di dēnenimè kutekù, dē te kè bè di níí. ²⁰ Dentēnēnī n di nàké tì: Otǝnti mǝu í deunè wèè ò duó mmutǝmmú. Kè bè n fēū mbè yóó di fēūmmu kè bè mē nyie n kpēti bè yóó yiemmu di kpēti. ²¹ Bè yóó di fēū ndi tú mèè kpéí nke n kǝbe, ke yé bè í yémè wèè n tǝnni. ²² Kè n do í kǝtení ke bè nàké dè na bá ntú be kó meyetimè, n né mē nkǝtenimè ke bè nàké bè báa na képeri. ²³ Wèè n níí ò níímmu n cice. ²⁴ Kè n do í pǐ mmutǝmmú otǝu mǝu í na ke pǐmmú, kè bè yà, dè na bá ntú be kó meyetimè. Bè mē mmù yǝmu ke ti níí, mmí nnè n cice. ²⁵ Tii wǝri be kó ikuó mieke tii dǝò tii tú: Bè n níí detetirè.

²⁶ Obǝànti Muyaánsǝàm n cice yó n duó mmù kè n di duó, mù bo tuǝkení dii mǝnni mù yó nnáa n kpéí nke. ²⁷ Kè di múnke n náa n kpéí, nke yé di m bonēmè nè diketirini.

16

¹ N ti ndi nàké dè bo yiemmmè mme kè di báa duó. ² Bè bo ndi beti titiintouti, mǝnni mari ké ndi kǝu kè be yēmmè dò mbè pǐ Kuyie ntǝmmú. ³ Bè yó ndǝori mēmmē bè í yé mèè kpéí nke n cice, bè mē nyí n yé m mǝmmu. ⁴ N ti ndi nàkému kè dē mǝnni tǝǝkení, di dentēnī n di nàké tì, n yí ti ndi nàké nè dimǝnni ke yé n di bonēmè.

Yesu nàkémmè Muyaánsǝàm yóó pǐ mmùu tǝmmu

⁵ Di mǝnni n kǔnti wèè n tǝnni o borè nde, di kòò mǝu mē nyí m békú n kori kè. ⁶ Kè di yēmmè né cààrè n di nàké mèè kpéí n kori kè. ⁷ N di náa mǝmmu nwe, kè n kò dè bo ntú di kó mēšàà, nke yé kè n yí kò, Obǝànti sǝàwè í karini, kè m mē nkò m bo wè ndi duǝnni. ⁸ Obǝànti bo kǝtení dii mǝnni, ò bo nte kè benitibèe banté be yei, kébanté dèè tú timǝmmanti, kébanté Kuyie mbeénti bomè. ⁹ Be yei ntú bè í n tǝmè. ¹⁰ Bè í bantémè ke dò n dǝori Kuyie ndómè ke kǔnti ku borè, di ténke í yó n yà, ¹¹ kébanté ke dò

nKuyie mbeénti bo ke yé Kuyie mbekénèmè kutenkù kuu nkóo kpààti ke dèè.

¹² Tináaànti kpaámu péu n na ndi nàké tì, di me mmu mbáá na ké tì kèè di mmònni. ¹³ Muyaánsààmù mùù tu timómmènti mù bo kàtení dii mònni, mù bo di nàké timòu, ke yé mù í yó nnáámmè nè mu kó muwérímú, mù yó nnáá mmù kèè tinti ke di nàké dèè kpaaní. ¹⁴ Mù bo nni nsánti ke yé mù yó nnáámmè mù kèè tinti m borè. ¹⁵ N cice mǎke dè demòu dè tú n kperè nde, dè te kè n tu Muyaánsààmù bo ndi náá mmù kèè tì m borè.

Yesu yèmmè o kǎbe yèmmè bo caàrè kéwèté kénarike

¹⁶ Dè bo yíé sámpó di ténke bá n yà, kè dè wèté kéyíé sámpó kè di n yà, ke yé n kùntimè n cice borè.

¹⁷ De mònni kòo tancòumbè mabè mbékú betabè ke tú: Ònti náànti tu, dè bo yíé sámpó di ténke bá n yà, kè dè wèté kéyíé sámpó kè di n yà, ke yé n kùntimè n cice borè? ¹⁸ Ba ntú dè bo yíé sámpó? Ti í banté mùù me ntú.

¹⁹ Kè Yesu banté bè dómè kóò beke kè bè nàké ke dò: Di dó kébanté mùù tu dè bo yíé sámpó kè di ténke bá n yà, kè dè yíé sámpó kè di wèté ké n yaà? ²⁰ N di náá mmómmuò nwe, di bo kómmú, kè kutenkù kǎbe nyǎnku. Di yèmmè bo caàrè, ke dè kó meyeñcaàrimè né naá ndiwèi. ²¹ Onitipòkù péi dii mònni dè ñ nhò yóumu, ke yé o mònni tùòkemè kè debire yènni ke dè wèé yènkò kuyonku, ke yé ò peitémè oniti. ²² Di kperè me ndò, di yèmmè caàrèmu di mòmònni, ke bo narike di bo wèté ké n yà dii mònni, bá òmòu báá na kédeite dè kó kuyeñnaati.

²³ Kè dè kó diyie tùòke di ténke í yó mbeke timatì n di náá mmómmuò nwe dè kó diyie di móú dèè kó dimàà n cice nè nkó diyètiri ò bo dè ndi pǎ. ²⁴ Nè yíenní di mu nyí mǎo demarè Kuyie nè n kó diyètiri, mǎonè kè kù di pǎ, kè di yèmmè ñnaati.

Yesu namè kutenkù

²⁵ N di nàké dè kó tináaànti nè dináaànhántiri ndi, de mònni kpaanímu, n ténke í yo ndi náánnè ke di ámmù, de mònni n yó ndi náá mpáíí nwe n cice kpeti. ²⁶ De kó dimònni di bo mmóú n cice di dó dè nè n kó diyètiri. Dè í tú n yé n yó nhò báá ndi kpéi. ²⁷ N cice mómmuò ndi dómu di n dó mèè kpéi, ke tá ke do m bonní o borè. ²⁸ N yiténí n cice borè nde ke kàtení kutenkù, ke iti kutenkù ke kùnti n cice borè.

²⁹ Kòo tancòumbè ò nàké ke dò: Nte a náámmè páíí bá a í ámmù. ³⁰ Di mòmònni ti bantému ke dò nha yé demòu, kè dè í dò nhòmòu benné ké nda békú timatì. Dè te kè ti tá ke dò nha bonní Kuyie mborè. ³¹ Kè Yesu bè beke ke dò: Di tá di mmònnàà? ³² De mònni duunnímu ke tùòkení, kè di bo cíté kékũñ ndi cèi ké n yóu. M me nyí yó mbo m mǎá, n cice m bonèmu. ³³ N ti ndi nàké kè dè bo ndi naatimu ti kó metaummè mieke, bè yóó di fèũmmu, di yèmmè né báá caàrè n namu kutenkù.

17

Yesu bàritèmè Kuyie nho tancòumbè kpéi

¹ Yesu béi mmemme kédeé kébóuté kéĩnkè ke dò: N cice dè mònni tùòkemù, déúkúnne a bire yètiri kè dè déúkúnne a kperi. ² Ke yé a dè duómmè muwérímú kè dè bo duó mmufòmmu mùù bo sǎá benitibè a dè duó mbè. ³ Bè bo yíètémè fǎ nKuyie mmómmònkù kùù bo kumáá, nè Yesu

Kirisi a tōnní wè deè tú mufòmmu mùù bo sáà. ⁴ N deèmu mutōmmú a yē m pī mmù ke déúkùnnē a yètìrì ketenkè ìnkè. ⁵ Di mmònnì n cìcē déúkùnnē n yètìrì, kè n duó ndisānni n do mọke di a borè kè kute nkù mu nyí dǎò.

⁶ Míi duó nkè bè da yǐtété, benitibè a dèiteni bè kute nkù, ke bè nni nduó, fǒò do bè te ke bè nni nduó nkè bè yie nha náaàntì. ⁷ Bè bantému di mmònnì ke dò mmọke deè kó dimàà bonní a borè. ⁸ Ke yé m bè nàkémè tináaàntì a n duó ntì kè bè tì cǎuté ke banté ke dò m mènke bonní a borè ke yie nke dò nfǒò n tōnní.

⁹ N yí da báá nkute nkù kọbe kpéí, n da báá nha n duó mbè kpéí nke, ke yé fǒò bè temè. ¹⁰ M mọke deè tú a kpere nde, kàa mọke deè tú n kpere. Memme kè bè déúkùnkò n yètìrì. ¹¹ N kùnti a borè nde, n ténke í yó nkpaá kute nkù mieke, kè bembé yó nkpaá. N cìcē wèè dò mpáíí, rǐpí mbé nè a kó diyètìrì kè bè ñwē nke dò onitì omáà mí nnè fǒò nti dòmmè. ¹² M bè bonè ke bè bàamu kute nkù mieke nè a kó diyètìrì, ke pī nha n duó mbè bá be kòò mǎu í feti, kè de í tú wèè do dò nkéfeti wènwé kè deè dǎò tì wàrì ke yēmmè. ¹³ Di mmònnì n kùnti a borè nde, ke kpaá ke bo kute nkù mieke, ke bè nàa nkè bè bo mmọke n kó diwèi medìè. ¹⁴ M bè nàkémú a kó tináaàntì kè kute nkù kọbe bè nií bè í tú mēè kpéí nkute nkù kọbe kéndònnè m mómumu n yí túmè kute nkù kou. ¹⁵ N yí da báá nke yē nha bè dènnē kute nkù mieke, n yē nha mbè kánké oyeiwe nwe. ¹⁶ Bè í tú kute nkù kuu nkọbe, m mómumu n yí túmè kute nkù kou. ¹⁷ Wénkùnnē be né a náaàntì, a náaàntì tu timómmǎnti nti. ¹⁸ A n tōnní mēè botí kute nkù mieke mme mbè tǔò nku mieke. ¹⁹ N duó m mǎa beè kpéí, kè de bo yie nkè bè mènke ntú a kọbe.

²⁰ N yí da báá mbèè mǎa kpéí, n da báammú nè bèè yóó keè a náaàntì kè nni ntá be kpéí. ²¹ N da báá nke tú bè ñwē nke dò nhonitì omáà, mí nnè fǒò nti dòmmè kè nti taunè kè kute nkù banté fǒò n tōnnímè. ²² M bè duómmu tikpeti a n duó ntì, kè bè bo ñwē nke dò nhonitì omáà m mí nnè fǒò nti dòmmè. ²³ Kè nní mbo be mieke kàa rǐbo m mieke kè bè ñwē nke dò onitì omáà, kè kute nkù banté fǒò n tōnnímè kè bè dǎ a n dǎ mēè botí.

²⁴ N cìcē n dǎ kè m borè a n duó mbè nde mbo, ke wúó n kpeti a n duó ntì ke yé a n dǎkemè ke mu nyí dǎò kute nkù. ²⁵ N cìcē a tú timómmǎnti yiè nwe, kute nkù kọbe í da yé, mí mme nda yému, kè n tancǎumbè yé ke dò nfǒò n tōnní. ²⁶ M bè nàkémú a tú wè ke yó nsókè ke bè benkú, kè bè nyé ke dò nha bè dǎ a n dǎ mēè botí, kè m bo be mieke.

18

Bè pǐmme Yesu

(Wénté Matie 26:47-56 nè Mariki 14:43-50 nè Duku 22:47-53)

¹ Yesu naké memme kédeè, nè o tancǎumbè kè bèè íté kékote Setinǎo kó kukó, kè kupúú makú de bo, kè bèè ta ku mieke. ² Sudaasi wèè yóó fité Yesu ò do yému de kó kupúú, ke yé Yesu nè o tancǎumbè do kǎrimè deborè sáà. ³ Ikuó niùbè kó bekótibè nè Fadisiēbe kè bèè tōnní behāāpǎmbè nè ntihāāpǎnti tii bàà Kuyie ncǐtè kè Sudaasii bè niitè kè bè tǎ fiti nè dehānne ke tǎnè tikpǎrinenti. ⁴ Yesu me nyémè tii yóó ò tǎòkení, kòò tǎónko be borè kè bè beke ke dò: Di wanti we? ⁵ Kè bèè ò tǎnné ke dò: Yesu Nansarèti kou. Kè Yesu bè naké ke dò: Mínwe! Kè Sudaasi wèè ò fité kòò bè nēinè. ⁶ Ò bè naké dii mǎnni ke dò: Mínwe. Kè bè mbótirí ke duò. ⁷ Kè Yesu wète kè bè beke ke

dò: Di wanti we? Kè bè dò: Yesu Nansareti kou. ⁸ Kòò dò: N di nàkémú ke tú mínwe, kè di wanti mínwe, yóunè betòbè kè bèe ité.

⁹ Mémme kè dèe dǎò kéndònnè ò búi nti ke tú: N cice n yí fétinne a n duó mbè kóò mǎu. ¹⁰ Kè Simǎo Pierii kpaté disie kékǎũ ikuó nùtì dièwè tǎnti toò youri. De kóò tǎnti yètiri do tú Madikuusi. ¹¹ Kè Yesu nàké Pieri ke dò: Nǎnnè a siè di nǎrikù, a yèmmè dò m báá yǎ febòòfè n cice n duó nfèà?

Bè kàtenèmè Yesu Anni borè

¹² Kè behǎǎpòmbè kóò kótii duó ndinùu tihǎǎpònti nè tii bàa Kuyie ncǐètè kè bèe pǐ nYesu kébou. ¹³ Kè kété kóò kàtenè Anni, Kayifu cǎkù cǐètè, wèe do tú ikuó nùtì dièwè de benni. ¹⁴ Wèe Kayifu do nàké Sifube ke dò: Dè bo nwenni oniti omáa bo kúmè kubotí kumǎu kpéi.

Pieri nǎnnimè Yesu

(Wénté Matie 26:69-70 nè Mariki 14:66-68 nè Duku 22:55-57)

¹⁵ Simǎo Pieri nè Yesu tancóuntì tǎu mǎu, kè bè ntũ nYesu. Ikuó nùtì dièwè né me nyémè Yesu tancóuntì tǎu, kè wenwee ta. ¹⁶ Kè Pieri nkpaá ditowaa ke kari dibòri kè Yesu tancóuntì, ikuó nùtì dièwè yé wèe yènní kénáké osapàa nwèe bàa dibòri kè Pieri bo ta. ¹⁷ Kè de kóo sapàa mbeké Pieri ke dò: A múnke í tú we òniti kóò tancóuntì nweà? Kè Pieri dò: ǎ! N yí ò tú!

¹⁸ Kè sǎ mmuséé mbo kè behǎǎpòmbè nè betòmbè kè bè tǎtinne muhǎǎ nke iiri, kè Pieri ncómmú deborè ke iiri.

Ikuó nùtì dièwè beké ti Yesu o tié nyǎnkè

(Wénté Matie 26:59-66 nè Mariki 14:55-64 nè Duku 22:66-71)

¹⁹ Kè ikuó nùtì dièwè beke Yesu o tancóumbè kpèti nè o tié nkpeti. ²⁰ Kè Yesu ò tǎnné ke dò: N yí nàké tǎmatì disòri, nh ǎ ntie ntítíntouti nè Kuyie ncǐètè diètè mièke nke Sifube bémǎu ǎ tǐ ndè. ²¹ Dè dòmmè kàa m bèkú? Beke nh ǎ nnáa nkè bèè bo, bè yému n nàké ti.

²² Yesu búi mémme kè kuhǎǎpònkù kùu ò tòkénè kè kùu ò bèntè ke dò: Ikuó nùtì dièwè nwe a náámmè memmaà? ²³ Kè Yesu dò: Kè m búi tiyèiti nti benke tii tu tiyèiti? Kè m me búi tisààti nti ba nte kàa m poté?

²⁴ Mémme kè Anni yóu kòo nkpaá bou kòo ò duónko ikuó nùtì dièwè Kayifu.

Pieri nǎnnimè Yesu

(Wénté Matie 26:71-75 nè Mariki 14:69-72 nè Duku 22:58-62)

²⁵ Kè Simǎo Pieri ndè kpaá ke iiri, kòò mǎu wèe kóò beke ke dò: A í tú we òniti kóò tancóuntì nweà?

Kè Pierii ò nenni ke dò: N yí ò tú. ²⁶ Kè ikuó nùtì dièwè kóo tǎnti, Pieri dàte wèe toò cǐètè kouu búi nke dò: N do da yǎmu kàa ò nǎinnè kupúú mièke.

²⁷ Kè Pierii wèe kóò nenni ke dò: N yí ò yé. De mǎnni kè tekoté kúo.

Pidati bekénèmè Yesu

(Wénté Matie 27:1-2, 11-14 nè Mariki 15:1-5 nè Duku 23:1-5)

²⁸ Kè bèe iténè Yesu Kayifu cǐètè, kóò sóónnè kùmandáa cǐètè kè de kpaá uu, kè Sifube yete mutarimù bè yàa bo sǎu mèe kpéi mbemáa képaà ndiyentébanni kó mudii. ²⁹ Kè Pidatii yènní kè beke ke dò: Di yé nhoniti yie òcàke ba? ³⁰ Kè bèe ò tǎnné ke dò: Kòò do í càke dèmarè, ti na bá nhò kǎtènni a borè. ³¹ Kè Pidatii bè nàké ke dò: Túóténè we, kóò bekénè di mǎmmǎmbe di kúo dòmmè. Kè bè dò: Tí kó ikuó í yie nti kuómè òmǎu.

³² Kè dè bo yie nkè dèe doò Yesu do yē nhò yóó kú mùu kũũ. ³³ Kè Pidatii ta kudieku kényú Yesu kóò beke ke dā: Fǎǎ tu Sifube kóò kpààtàà? ³⁴ Kè Yesu ò tǎnné ke dā: A m békú nè amáà ndaà? Kè betabè bèe yē nha m beke? ³⁵ Kè Pidatii ò tǎnné ke dā: N túmu Sifua? A botí kabe nè ikuú niùbè kó bekótíbè bèe da kǎtenní m borè. A càke ba? ³⁶ Kè Yesu ò tǎnné ke dā: N kó tikpàti í tú kute nkú kuu nkpeti, kè tì do nti ntú, n kabe na mbàaomu bá Sifube bá m pĩ. N kó tikpàti mē nyí tú kute nkú kuu nkpeti. ³⁷ Kè Pidatii ò beke ke dā: A tú okpààti nwe yáa ba? Kè Yesu ò tǎnné ke dā: A ti mbéi, n tú okpààti nwe ke kǎtení kute nkú, kè bè m pèité kè m bo náké timómmanti. Bèe dó timómmanti bèe kemmu n náahiti.

Bè do yēmmè bèe kuò Yesu

(Wénté Matie 27:15-31 nè Mariki 15:6-20 nè Duku 23:13-25)

³⁸ Kè Pidati dā: Ba ntú timómmanti? Ò béi mmemme kényè kékote Sifube borè ké bè náké ke dā: Nyí yà oniti yie n càkemu ke dō nti ò kùu. ³⁹ Kéndōnnè di kó ikuú mièke di ǎǎ duómmè kè n fĩ nkukpetinkú makú diyentébanni yie, di dó n fĩ nSifube kóò kpààtàà? ⁴⁰ Kè bèe wekí ke dā: Ti í dó a fĩ nyie, ti dó a fĩ mBarabaasi nwe!

Barabaasi mē ndo tú onitikòuti nwe.

19

Bè dómme Yesu ipo kó dipii

¹ Memme kè Pidatii duó nkè bèe puotí Yesu yedá. ² Kè tihāāpàntii duoke ipo kó dipii kóò òò, kóò dàtinné diyaàbòrì wūšrì. ³ Kè níí tǎnní kóò dāu nkè dā: A kpeñnaà Sifube kóò kpààti? Mbo sǎà! Kóò bènte. ⁴ Kè Pidatii wēte kényenni ké bè náké ke dā: N yóó ò dēnnemu kè di banté n yí yàmè ò càkemu ke dō nti ò kùu. ⁵ Kè Yesu yēnní ke óké ipo kó dipii ke dáátí diyaàbòrì wūšrì, kè Pidati dā: Ntēnē we! ⁶ Ikuú niùbè kó bekótíbè nè tihāāpàntii tii bàà Kuyie ncīētè kè bèe yà Yesu kēpīēké ke dā: Baaké we kudapāātí! Kè Pidati dā: Túóténē we di mómmambē kébaaké! Mí n yí yà ò càke mù ke dō nti ò kùu. ⁷ Kè Sifube ò tǎnné ke dā: Ti kó ikuú tú ò dō nkékuomu, ò yí mēè kpéi nhò tú Kuyie mBire.

⁸ Kè Pidatii keè de kó tináànti kè kufōwaá nhò auté. ⁹ Kòò wēte kéta kudieku kébeke Yesu ke dā: A yēnní de?

Yesu mē nyí nhò tǎnné timatì. ¹⁰ Kè Pidati dā: A í dó ké n tēnné timatàà? A í yé ke dō m mōke muwērímú ke bo na ke da fĩ, ke mōke muwērímú ke bo na ke da baakáa? ¹¹ Kè Yesu ò tǎnné ke dā: A na bá mmōke muwērímú mamú n yīnkè kè Kuyie ndo í mù nda duó. Deē kpéi nte wēè m pĩ nke da duó nkóò kó mēyei ndeunè a kōmē.

¹² De mōnni kè Pidati ndó kēfĩ nYesu, kè Sifube pīēké ke dā: Kàa ò fĩ nha í dó okpààti diewè Sesaa, wēè tú omáà okpààti, ò yete Sesaa kpēti nti.

¹³ Kè Pidatii keè de kó tináànti kédennēnī Yesu kékari obeénkàrì ìnkè, bè tú dè dibòrì bè ce di. Nè ebedee kó tináànti: Kabata. ¹⁴ Dè do tú diyie sōnni yie ndi kè diyie cōmmú yeyo kè dè né bo wenté diyentébanni. Kè Pidatii náké Sifube ke dā: Ntēnē di kóò kpààti.

¹⁵ Kè bèe pīēké mēdi nke dā: Baaké we! Baaké we kudapāātí ìnkè! Kè Pidati dā: M baaké di kóò kpààti kudapāātàà? Kè ikuú niùbè kó bekótíbè dā: Ti í mōke okpààti tòu mōu kè dè í tú Sesaa.

Bè baakémè Yesu

(Wénté Matie 27:32-44 nè Mariki 15:21-32 nè Duku 23:26-43)

¹⁶ Mēmme kè Pidatii bè duó nYesu kè bè ñkòrinè ke bo baaké. ¹⁷ Kè Yesu ñto o dapāātí kētuake dibòrì marì bè tú dì kuyukóŭ, nè be kó tináaŋtì mieke Kodikotaa. ¹⁸ Deñde bè baakémè Yesu kudapāātí nè benitibè mabè bèdébè, kòò soó mbè cuoke.

¹⁹ Kè Pidatii duó nkè bèe wāri tedabeetè ke dò: Yesu Nansareti kou, Sifube kóò kpààtì, kédanne kudapāātí yómmè. ²⁰ Bè do baaké dè Yesu do í dètirinè dihei. Bè do wāri ebedee nè datēē nè kereki nwe kè benitibè péu mpēnkù ke tì kàà. ²¹ Kè ikuó niùbè kó bekótibèe náké Pidati ke dò: A na bá nwāri ke yī Sifube kóò kpààtì, wāri ke dò ò yē nhò tú Sifube kóò kpààtì. ²² Kè Pidati dō: N wāri tì tiñti.

²³ Kè tihāāpòntii baaké Yesu kédeè kététe o yààtì yecúò yènáà, bá kù nè ku kpèti, kè dè nkpaá o yaàbòrì dièrì dii í mæke kuyī. ²⁴ Kè tihāāpòntii náké titabè ke dò: Ti báá kété di nyaàbòrì, ti tãũ tété kéyà wèè bo dì di.

Mēmme kè dèe dòò tì wāri ke yēmme tì tu: Bè totì n yààtì ke tãũ n yaàbòrì dièrì tété. Tihāāpònti do me ndòò.

²⁵ Kè Yesu yō nè o yō nantè nè Maari Kodopaasi pokù nè Maari Makitadaa kou, kè bè còmму Yesu dapāātí také. ²⁶ Kè Yesu ñwúó nho yō kòò pekénè o kóò tancóuntì ò dós wè mediè, nkòò ò náké ke dò: N yō, nte a biré. ²⁷ Kè náké o kóò tancóuntì ke dò: Nte a yō.

Mēmme kòò ò tùóté kékonne.

Yesu kumè

(Wénté Matie 27:45-56 nè Mariki 15:33-41 nè Duku 23:44-49)

²⁸ Yesu me nyémè ke dò ndemou dè dòò kébéi nke dò: Sinéyēi sii m bo, kè dè bo dòò tì wāri ke yēmme.

²⁹ Kè sŭ ndidúú marì dè ñkú ke píéké menéyāā nkè tihāāpòntii méú disŝsŭ mè mieke kéccò isópù kó kudóú kéyoutoo kētuú nYesu nù. ³⁰ Kòò sũŝte menéyāā nke béi nke dò: Demou dè dòòm.

Ke sŭnné o yuu kékú!

Kuhāāpònkù kũūmè Yesu pikù dikpānni

³¹ Dè do tú diyie sɔnni ndi kè dè né bo wenté teomputè, kè Sifube nyīkù teomputè bo nsómmè bè kpaá idapāātí ñnkè. De kó teomputè do mǎánè diyentébanni ndi, kè Sifubee mǎo Pidati dinùu ke bo píé bè baaké bè tààke, kè bè cũūnní.

³² Mēmme kè tihāāpòntii kote kápíé bè baakénè bè Yesu be tààke. ³³ Ke tuake Yesu borè kénsŝ nhò ku, bá bè í mpíé o tààke. ³⁴ Kè kuhāāpònkù makùu kũũ o pikù dikpānni kéduute, menie nnè meyī nkè dèe yènní. ³⁵ Wèè dè yà wèè nàà nkòò nàà ntì tú timómmanti, ò yà tì ò ti nnáá nkè dè bo yie nkè di ntá. ³⁶ Dè dòò ti wāri ke yēmme mme tì tu: Bè í yóó kéété o kŝũ marì. ³⁷ Kè titetì wāri ke tú: Bè yóó yàmu bè dùute wèè pikù.

Bè kũnnémè Yesu

(Wénté Matie 27:57-61 nè Mariki 15:42-47 nè Duku 23:50-56)

³⁸ Dè dòò mēmme kédeè, Sosefu Adimatee ei kou wèè do tú Yesu kou kè dè sòri, ke yē ò do démè Sifube, kòò kote kémǎo Pidati dinùu ke bo túóté Yesu. Kè Pidatii yie, nkòò kote kóò tùóté. ³⁹ Nikodemmu wèè do kote keyènkè maké kéyà Yesu kòò múnkee kote, ke to tũdààrí kòò kǎrenè mutie mùu ò nte kòò cŭi báá pāake mecāā. De kóò tũdààrí do bo mbo cidóòbè sipísitāāti. ⁴⁰ Bédé kè bèe túóté Yesu kédoò Sifube òò dòòmè, kóò pŝũ ntiyāātì kéyǎore tũdààrí.

⁴¹ Bè do baaké dè Yesu, dè do tókénè kupúú makù nku, kè kufōti pànkù makù dè bo bè mu nyí tanné kù òmòu. ⁴² Dè do yóó wenté teompùtè nte, kè dèè nte kè bè ndò mecāā, dè kó kufōti né me ntókémè deborè, kè bèè dè nhò dōú.

20

Kufōtikperi

(Wénté Matie 28:1-8 nè Mariki 16:1-8 nè Duku 24:1-12)

¹ Dìmāàsì kó kukūnwentóo kè dè nkpaá ke uu kè Maari, Makitadaa èi kouu, kòte kufōti kénsá nditári pòòte. ² Kòo coké kéwēte kénáké Pieri nè Yesu tancòuntì tòu Yesu dó wè ke dò: Bè kūtému ti Yiè, nti me n yí yé bè ò yīmè.

³ Pieri nè Yesu tancòuntì tòu kè bèè íté kénkōri kufōti ⁴ ke cokù kè Yesu tancòuntì tòu diennè Pieri kētuake kufōti, ⁵ késiéké kéyà tiyààti bè do pōū nti Yesu kè ti duó ò me nyí nta. ⁶ Kè Simō Pierii tuakení kéta kéyà tiyààti bè pōū nti Yesu kè ti duó ketenkè. ⁷ Kè kuyààkù kùu do fī ndiyuu kè kù kpéú ke cāā nke duó. ⁸ Kè Yesu tancòuntì tòu wèè do niitè kētuake, kòò múnkē ta kéyà kéntá. ⁹ (Yesu tancòumbè mu ndo í banté tì wàri ke tú: Yesu do nkéyánté.) ¹⁰ Dè kó difōnkúò kè Yesu tancòumbèè kò.

Yesu yāntémè

(Wénté Matie 28:9-10 nè Mariki 16:9-11)

¹¹ Kè Maari kpaá kécómmú kufōti bènni ke kuò, nke sīnné késiéké ¹² kéyà Kuyie ntōrè yèdèè kè yè dàátì tiyaàpéti ke kari bè do dōú ndè Yesu, dii nho yuu do duó dè, diteri o naacèi do borè. ¹³ Kè yèè ò beke ke dò: Onitipòkù a kuònnè ba? Kòo yè tēnné ke dò: Bè tùóté n Yiè nwe, m me nyí yé bè ò yīmè.

¹⁴ Ò bēi mēmmē kéwēte kéyà Yesu kòò còmmú, ò me nyí nhò banté. ¹⁵ Kè Yesu ò beke ke dò: Onitipòkù dè dōmmē kàa kuò? A wàa nwe?

Kòo yèmmè ndo okūnyòrìwè nwe, ke dò: Kè fāò ò tùóté, m benke a ò dōú ndè kè n kòte kóò tùóté. ¹⁶ Kè Yesu ò yu ke dò: Maari!

Kòo bunno ke dò: Okóti! Nè be kó tináàntì miēke dabunnii! ¹⁷ Kè Yesu ò nàké ke dò: Bá n kááké, m mu nyí dèke n cice borè. Kòte kénáké n kòbe ke dò: N deèti n cice borè nde, wèè tu di kóo cice, Kuyie nkùu di te.

¹⁸ Kè Maari Makitadaa èi kouu kòte Yesu tancòumbè borè ke dò: N yàmu ti Yiè.

Kòo bè nàké wè ò nàké ti.

Yesu benkemè omāa o tancòumbè

(Wénté Matie 28:16-20 nè Mariki 16:14-18 nè Duku 24:36-49)

¹⁹ Dè kóò dìmāàsì kó kuyuoku kòo tancòumbè ntíkú tecfētè matè miēke, ke kpetinnè yeborè ke pàá, mbè dé mēè kpéi nSifube, kè Yesu taroo kécómmú be cuoké ke dò: Kunaatí ndi bonè!

²⁰ Ò bēi mēmmē kédeè kébenke o nōu nè o píkù kè diwèi bè pī mbè yàmè be Yiè. ²¹ Kè Yesu yíé kébéi nke dò: Kunaatí ndi bonè! N cice n tōnni mēè boti m me ndi tūð.

²² Ò bēi mēmmē kédeè kéfuute be ñnkè ke dò: Cōuténè Muyaánsààmù. ²³ Di bo cífè mbè be yei mbè bo pété mecífèmmè, kè di í cífè mbè be yei, mbè báa pété mecífèmmè.

Yesu kpannèmè Tomaa ò í tāmè

²⁴ Dè do sǝ nTomaa, Yesu tancòumbè kòò mǝu, bè tu wè Didimmu í dè bo. ²⁵ Kè Yesu tancòumbè tǝbèè ò nàké ke dǝ: Tí yǝ tí Yìè.

Kè Tomaa dǝ: Kè n yǝ yǝ sikkǝu kǝ yebòrè o nǝu ke baá n nǝmbii, kè n yǝ baá n nǝmbii o pikù m bá n tá.

²⁶ Kè dè mmǝke seménni òmǝá kè Yesu tancòumbèè wète kǝtíí nkudieku mieke kè Tomaa ndè bo, kè yebòrè kpetí ke páké, kè Yesu taroo kécómmú be cuokè ke dǝ: Kunaatí ndi bonè! ²⁷ Kédeè kénáké Tomaa ke dǝ: Youtení a nǝutè kébaá a nǝmbii yebòrè, ke baá m pikù kǝntǝ ke bá nyǝkù. ²⁸ Kè Tomaa kuónko ke dǝ: N Yìè! N kó Kuyie! ²⁹ Kè Yesu ò nàké ke dǝ: A n yǝmu ke tá. Dè nǝnaati bèè í n yǝ ke tá. ³⁰ Yesu dǝòmu tidietí péu kòo tancòumbè yǝ, bá tí í wǝri dipátíri dii mmieke. ³¹ Tii nwǝri kè di bo banté Yesu Kirisi túmè mme Kuyie mBire ké nhò tá kǝpété mufòmму.

21

Yesu benkemè omǝá o tancòumbè Tiberiyati nie nnùu

¹ Kè Yesu wète kébenke omǝá o tancòumbè Tiberiyati kó menie nnùu. ² Nte ò bè benke mǝè botí omǝá: Simǝ Pieri nè Tomaa bè tú wè Didimmu nè Natannayeerí Kanaa Kadidee kó kutempǝ nkou, nè Sebedee kó ibí, nè Yesu tancòumbè tǝbè mǝbè bèdébè kè bè ntíkú. ³ Kè Simǝ Pierii bè nàké ke dǝ: M bo kǝte muyĩnpĩmmù.

Kè betǝbè dǝ: Tí bo nneí.

Kè bèè kǝte kényiè nke buò, mbá bè í pĩ mmùmamù.

⁴ Dikũnweñní kè Yesu nǝcómму menie nnùu bá o tancòumbè í nhò banté. ⁵ Kè Yesu bè beke ke dǝ: Bǝdapǝmbè, di pí nsiyĩá? Kè bè dǝ: Ǟ, tí í pǝté.

⁶ Kòo bè nàké ke dǝ: Bǝnnè muditìmmù kubakù yǝu bíéké di bo pǝté.

Kè bèè bǝ nkè siyĩ píe mmǝdiè, bá bè í nna ke mù dǝnnení. ⁷ Kè Yesu tancòuntí ò dǝ wèe náké Pieri ke dǝ: Tí Yìè nwe.

Kè Simǝ Pierii tí kèè ke dáátí o yaabòri ke yǝ ò do í dáátímè mùmamù, kédoroo menie mmieke kǝndǝití.

⁸ Kè Yesu tancòumbè tǝbè nkéríní nè kudabekù ke yǝš muyĩnditìmmù kè siyĩ piéké. Bè do í dǝtirinè menie nnùu, dè do bo mmǝke mǝtìrì tekǝutè (100). ⁹ Kè bèè yǝnní kǝyǝ muháá, nkè siyĩ ãũ mu ïnkè nè pǝé. ¹⁰ Kè Yesu bè nàké ke dǝ: Dǝitenèní siyĩ di pí nsi.

¹¹ Kè Simǝ Pierii ta kudabekù kǝcũũnní muyĩnditìmmù kè siyĩ diesi piéké, ke bo tekǝutè nè sipísinnùmmù nè sitǝáti (153), nè memme muyĩnditìmmù í nkǝté. ¹² Kè Yesu bè nàké ke dǝ: Kǝtenèní kǝdi.

Ò tancòumbè kòò mǝu mǝ nyí ndǝátí kòò beke ò tú wè, bè do bantému be Yìè nwemè. ¹³ Kè Yesu tǝónní kǝtúóté pǝé ké bè duó, ké bè duónnè siyĩ.

¹⁴ Kuce metǝámmè mme Yesu yǝánté kébenkemè omǝá o tancòumbè.

Yesu bekemè Pieri kuce mǝtǝáti ke tú: A n dǝàà?

¹⁵ Bè di dii mǝnni kédeè kè Yesu beke Simǝ Pieri ke dǝ: Simǝ Isāā kó dǝbire a n dǝ kè dǝ pǝéte betǝbàà? Kòò dǝ: Ẽ n Yìè a yǝmu n da dǝmè. Kè Yesu ò nàké ke dǝ: Cǝmmú m pǝbí. ¹⁶ Ke yǝ kòò beke kuce mǝdérímè ke dǝ: Simǝ Isāā kó dǝbire a mǝnke n dǝàà? Kòò dǝ: Ẽ n Yìè a yǝmu n da dǝmè. Kè Yesu ò nàké ke dǝ: Cǝmmú m pǝ. ¹⁷ Kè Yesu wète kòò beke metǝámmè ke dǝ: Simǝ Isāā kó dǝbire a yǝ nha n dǝà? Kòò dǝ: N Yìè, nha yǝmu dǝmǝu. Kè Pieri yǝmmèe caàrè Yesu wète kòò bekemè kuce metǝámmè ke tú: A ndǝàà? Kòò dǝ: N Yìè a yǝmu dǝmǝu, ke yǝ n da dǝmè. Kè Yesu ò nàké ke dǝ: Cǝmmú m pǝ. ¹⁸ N da náá mómму nwe. A do kpaá ke be ndi mǝnni ke yiì a naàkǝnfè

amáà ndi, ke kərì a dɔ̀ kè. A bo kóté dìì m̀nni ke níi nyuo a n̄u nsi kòo t̄ù f̄e nda yìi, ke da k̄tenè a í dɔ̀ kè.

¹⁹ (Yesu náá mm̄mm̄ ke b̄enkú P̄ieri yóó kú mùù kũũ mbotí nku ke déúkũnn̄e Kuyie nyèt̄ir̄i.) Kédeè kóò nàké ke d̄ò: N tũnn̄e.

Yesu nàké tì Isāā kp̄í

²⁰ Kè P̄erii w̄ēēte k̄yà Yesu tancòunt̄i ò dɔ̀ wè kòò k̄erín̄i, (w̄èè do ò beke b̄è yo ndi m̀nni diyent̄eb̄anni kó mudii ke d̄ò: N Yiè, we nyóó da f̄ité?)
²¹ Kè P̄erii beke Yesu ke d̄ò: N Yiè, yie ntá, o k̄peti yó ndòm̄m̄e? ²² Kè Yesu ò t̄ēñné ke d̄ò: Kè n dɔ̀ we nf̄òu kè n yàa w̄ēten̄en̄i a k̄peti í bo, f̄s̄ ní nni ntũ.

²³ Kè de kó tináānt̄i pité be cuokè, kè b̄è d̄ò de kóò tancòunt̄i í yóó kú. Yesu m̄e ndo í nàké P̄ieri ke d̄ò wè í yóó kú, ò do yĩ: Kè n dɔ̀ wè nf̄òu kè n yàa w̄ēten̄n̄i, a k̄peti í bo.

²⁴ W̄èè tancòunt̄i móm̄muo nweè b̄ei nde kó tináānt̄i, ke tì w̄ari, kè ti ȳé tì tum̄è timóm̄m̄nt̄i.

²⁵ Yesu do p̄ĩr̄mu mut̄ōmm̄ú t̄ēm̄u, kè b̄è ȳē mb̄è bo tì w̄ari tim̄ou yep̄ate mīeke, n ȳemm̄è dò kutenk̄u báa p̄ét̄é k̄u bo ȳè d̄ou nd̄è.

Yesu Tõrè tǝmmú pátíri Di mpátíri to tǝi náahtǝ

Yesu tǝrè kó dipátíri sǝtǝnè tináahtǝatǝi kpɛyɛ kó tináahtǝi nti. Duku dǝǝtǝrǝi diɛwè Pǝǝri népo, ò do neitinè wè weè wǝri de kó dipátíri (Kǝdǝǝsi 4:14). De kó dipátíri mieke yɛnáahtǝkékè yèè ti náá mMuyaánsààmù pǝi mmùu tǝmmú yè sǝmu.

De kó dipátíri dii ti náá nKirisǝi kǝbe tǝrè keté mèè botǝi Sifubɛ cuokè kékɛténè Sedisadɛmmu bèè tu Sifubɛ. Nè bèè í tú Sifubɛ: Kǝdenti nè Āntiyǝsi nè Fidipu. De kó dipátíri dii ti náá mbè do mǝánè ù dièti mɛsàà nKirisǝi kǝbe tǝrè yɛpǝnyè mieke, nè Muyaánsààmù do bè niitè kè bèè tǝ tǝntɛ mèè botǝi.

Di mpátíri náahtǝi duó ke dǝmmè

1. Muyaánsààmù cǝténímè nè Kirisǝi kǝbe tǝnnǝi ketémè Sedisadɛmmu 1-12
2. Pǝǝri itémè Kuyie nnáahtǝi náammù 13-28

¹ N népo Teofiiri, m pátíri ketiri mieke n da nàkému Yesu pǝi mmùu tǝmmú mumǝu nè ò tié nti benitibè nè ò keté ndii yìè o tǝmmú, ² kǝntǝ kǝtuǝkɛnè Muyaánsààmù ò niitémè kǝǝ duó nho tannǝ o tancǝùmbè ò tǝátè bè ke ítè kékɛke kǝínkè. ³ O kǝũ nkó difǝnkúǝ kǝǝ mbè benkú omáà nè mɛbenkùmè péu mèè benkú ò fǝutémè, ke dǝ yɛwe sipísínàà ke bè náá nKuyie nkpaàtiyuu kpeti. ⁴ Diiyè marǝi ke sǝ mbè yo nke Yesu bè nàké ke dǝ: Di báá dǝténè Sedisadɛmmu, dí nkari ke baà n cice do yè nhǝ yóó di pǝ dè, n di nàké dèè kpéi. ⁵ Isǝà do di ãà bàtémù, nè menie mme yɛwe sǝmpǝ mieke bè bo di ãnnè bàtémù nè Muyaánsààmù.

Yesu dèkemè kǝínkè

⁶ Kè bèè ò beke ke dǝ: De mǝnnǝi ndi a yóó fíímmè Isidayɛeribɛ kó dikpaàtiyuuà? ⁷ Kè Yesu bè tǝínnè ke dǝ: Di kpeti dǝke, di bo yǝtémè de kó yemǝrè nè de kó yɛwe, n cice Kuyie nkumǝmmǝnku kuù dǝú ndè kó yemǝrè nè de kó yɛwe. ⁸ Kù bo di duó mmuwǝrímú, kù bo cǝũnnǝi Muyaánsààmù di ínkè kè di náá mbèè yo nnáa n kpéi nSedisadɛmmu mieke nè Sudee nè Sammarǝi de kó ketenkè kemǝu mieke nè itemmǝnke imǝu miékoo.

⁹ Ò tǝ mbè nàké dii mǝnnǝi kékɛè kéké kéndèèti kǝínkè, kè bè nhǝ búò kè diwɛtirǝi marǝi ò dàtínko.

¹⁰ Kè bè nkpaá búó, kǝyà benitibè bèdébè kè bè dàátǝ tiyaàpéitǝ kékɛténǝi be borè kékéi nke dǝ: ¹¹ Kadidee kó benitibè dè dǝmmè kè di cǝmmú ke búó kǝínkè? Yesu ité mèè botǝi di cuokè ke dèke kǝínkè ò yóó wǝténǝi mèè botǝi.

¹² Mèmmè kè bèè ítè Odifíè tǝri kǝwǝténǝi Sedisadɛmmu. De kó ditǝrǝi do í dǝtirínè Sedisadɛmmu, dè do bo mbo cidǝmǝtǝrǝi òmáà ndi. ¹³ Bè tuǝkɛnǝi dii mǝnnǝi kékɛke tɛcǝtè bè sǝ tǝj ntèè mieke. Ntɛ o tancǝùmbè bèè do mbe be yètè: Pierǝi nè Isǝà nè Isaku nè Āntidee nè Fidipu nè Batidemii nè Matie nè Isaku Adifɛe kó dǝbirɛ nè Simǝ Sedǝtibɛ kó ditǝnnǝi kou nè Sudi Isaku kó dǝbirɛ. ¹⁴ Kè benitipòbè mabè múnke ndè bo nè Maari Yesu yǝ nè Yesu nǝi, bɛmǝu kè bè nwǝ nke báa nKuyie nè mɛyèmmè mèmáà.

Wèè cǝutè Sudaasi kó difǝtirǝi

¹⁵ Diiyè marǝi ke sǝ mbè tó tǝkú, ke bo ntùàke tekǝutè nè sipísidé (120), kè Pierǝi béi nke dǝ: ¹⁶ N kǝbe Muyaánsààmù do niité Dafitǝi kǝǝ wǝri tǝ

Sudaasi kpéí, nwèè niiténí bèè pĩ nYesu ti dò nkédàòmu. ¹⁷ Sudaasi do tú ti kou nwe kè ti wè nke pĩ mmutōmmú.

(¹⁸ Kòò yè ke donténè kupaku o yei nkó idíítí, ò nùnné dè omáà, ke donní ke pònte, kòo nauti ciété ciété. ¹⁹ Kè Sedisadēmmu kàbe bēmōuu yīété dè kó tináànti ke yu dè kó kupaku ke tú: Mukūñ nkó kupaku. Nè be kó tináànti Akedidamaa.)

²⁰ Ti wārimu Yesāā mpátíri mieke ke tú:
O ciété bo naá nkudobonkù,
bá òmōu ténke bá ntè ā,
kòo tōu mōuu cōuté o fītīrī.

²¹ Dè do ntí yà onitì mōu nwe wèè do ti bonè Isāā āā diì mōnni bàtēmmu,
²² kēntō kētūakenè Yesu dēkemè kēīnkè, kòo ti wēnnénè kè ti nnáá nYesu kumè ke yānté.

²³ Kè bèè deite benitibè bèdébè, Sosefu bè do tú wè Baadisabasi kóò yu ke dà Susituusi nè otōu mōu bè tu wè Matiasi. ²⁴ Kédeè kébántè Kuyie nke dà: Ti Yiè nfōó yé benitibè yēmmè, a tí benke a tāāté wè benitibè biē mmieke,
²⁵ kòo cōuté Sudaasi fītīrī, ò yóu di, ke kōte o kó kuce.

²⁶ Kè bèè tāū tété kè tétéè do Matiasi īnkè, kòo wēnnénè Yesu tōrè tēpītè nè dimáà.

2

Muyaánsààmù cùténímè

¹ Kè Pāntikoti kó diyie nyóò tuàke, ke sǎ mbè tiku dibòrì dimáà. ² Kè nyóó daate kékeè kutoweku makù kè kù cutiní kēīnkè ke donnè kuyaakperíkù, ké bè kpéété bēmōu bè kàri tēè ciété mieke. ³ Kè bèè yà ihāādeembii kè ì dōnnè inóndie nkéñtotírí ke commu be īnkè. ⁴ Kè Muyaánsààmùu bè píe, kè bèè keté kēnnáá ntināāncànti.

⁵ Dè do sǎ nSifube bèè iténí titenti timōu ke kōtení ke bo Sedisadēmmu. Bè do tú bèè dé bēmbe Kuyie. ⁶ Bè kēè diì mōnni kutoweku ke tīnni, kè dēè bè di mediè nke yé bá wè ò do yomè kè bè nàá nho kó tináànti mómmaniti. ⁷ Kè dēè bè kpeí mediè, kè bè mbè wùò nke tú: Dè í dò nKadidee kàbe mbe bēmōuà? ⁸ Dè né dōmmè bá wè kòò yo bè nàámmè o kó tináànti? ⁹ Ti mieke kè bēmabè bonní Paditi kó ketenkè: Medii nè Medammu Mesopotamii nè Sudee nè Kapadoosi nè Pōō Asii kó ketenkè mieke. ¹⁰ Nè Fidisii nè Pānfidii nè Esibiti nè Dibii kàbe mabè bèè tākénè Sidenni, kè bēmabè bonní Odōmmu, kè betabè tu Sifube mómmanmbe nè bèè tū nSifube kó kuwedōuncè nè Kereti kàbe nè Adabii kàbe. ¹¹ Nè mēmmè kè ti yo bè nàámmè bá wè o kó tináànti ke sǎnti Kuyie nku dieti kpéí.

¹² Kè dēè bè di mediè, bè í nyà bè bo béi ntì, kēmbékú betabè ke tú: Ba mboti nku die?

¹³ Kè bēmabè mbè daú ke tú: Bè muó mmenàà nnatimè mme.

Pieri nàké ti Muyaánsààmù cùténí dii yie

¹⁴ Kè Yesu tōrè tēpītè nè yèlèé ité kécómmú, kè Pieri nnáánnè dītīnni mekperímè ke tú: Dīndi Kadidee kàbe nè bèè kó dimáà kōtení Sedisadēmmu mieke! Kétténè kékeè n yóó di nàké ti. ¹⁵ Di yēmmè bá ndò mbenitibè biē mmuó mmenàà, diyie kpáá ke bēmmu. ¹⁶ Kuyie pāānāànti nāāntò Sowēeri do nàké ti tū dōò. Tū tu:

¹⁷ Yēwe sōnye mmieke m bo cūūnni Muyaánsààmù benitibè bēmōu īnkè,

di kó bɛdapàmbè nè di kó bɛsapàmbè
bo naá m pāānāānti náam̃bè.
Kè bɛbémbè ñyau mɛbɛnkùmè.
Kè bɛkótíbè ñyau tidòuntì.

¹⁸ Dɛ kó yɛwɛ miɛkɛ
m mènke yóó cūũnkumu n Yaá
n kó benitìbè bɛm̃ou ñnkè,
benitidaabè nè benitipòbè
kè bèe naá m pāānāānti náam̃bè.
¹⁹ M bo dɔ̀ò tidiɛti kɛ̃nkè nè kɛtenkè,
mɛyĩ nnè muháá nè kuyukú diekù
dè bo mbo dɛ kó diyìè.

²⁰ Diyìè bo soute,
kòo tãnkũu wṹtɛ kéndò mɛyĩ,
kè ti Yìè nkó diyìè diɛrì né na kɛtuakɛní,
dii duò tikòm̃bùàtì.

²¹ Dɛ m̃nni wèè bo kuónnè
ti Yìè nKuyie nhò bo cooté.

²² Díndi Isidayɛribɛ kénténè kékeè n yóó di náké ti. Yesu Nansarɛti kou
Kuyie ndi benke wèè miɛkɛ ku w̃rímú, kòò dɔ̀ò tidiɛti, di móm̃m̃m̃bɛ kè
di yà. ²³ Bè we ndi fiténè Kuyie ndo ti yému nè dim̃nni, kuù duó nkè ti dɔ̀ò,
kè di ò duó mbèè í yé Kuyie nkè bè ò baaké koò kù. ²⁴ Kè Kuyie nduó nkòò
yánté, kè kù ò dɛɛténè mukũũ nkó iw̃ĩ, kɛ yé mukũũ ndo í dom̃mè mù bo
na kóò p̃ĩnné muw̃rímú. ²⁵ Dafiti do nàké wèè kpéi nke dɔ̀:

M búó n Yìè sãã,
kɛ yé we m bonèmmè m báá kpeutɛ.

²⁶ Dɛɛ te kè n yèmmè naati,
kè n diènnè diw̃èl.

²⁷ Kɛ yé kɛ dò mbá kè n ku,
m bá nkpaá kuf̃ti miɛkɛ.
Kɛ yé a í yóó yóumè a kou kòo pããkɛ.

²⁸ A m benkɛmu mufòm̃mu kó kucɛ,
kɛ yóó nni mbonè kɛ n duó diw̃èl.

²⁹ N kɔ̀bɛ n dɔ̀ kɛ di náké ti yààrì Dafiti kpéi nke, ò kúmu, kè bè ò kũnné
kòo f̃ti kpaá bo nè yíenní. ³⁰ Ò do tú Kuyie mpāānāānti náāntò nwe kɛ nyé
kɛ dò nKuyie mbéi kɛ tú kù yóó kanne o yaábire marè o kpààtikàrì ñnkè.

³¹ Dafiti do náá nKirisì yóó yántémè mme kɛ tú:

Ò í yó nkpaá kuf̃ti miɛkɛ.

Ò í yóó pããkɛ.

³² Wèè Yesu nwe Kuyie nduómmè kòò yánté tim̃ou kè ti ò yà. ³³ Kè Kuyie
nhò tùóté koò kãnnè kubakù you, koò duó Muyaánsààmù kù do nàké mùù
kpéi, kòò mù nti duōnni, dɛndɛ di kèèmmè kɛ dè yà. ³⁴ Dafiti í dèkɛ kɛ̃nkè kɛ
né bɛi nke dɔ̀:

Kuyie nnákɛmu n Yìè nke tú:

Nkari m bakù you,

³⁵ kè n yàa da duó nha kpantídèntòbè
kàa bè cùùti.

³⁶ Isidayɛribɛ di tũ mbanté kɛ dò nYesu di baaké wè kudapãātì ñnkè,
Kuyie nwe ndòò ti Yìè nti dɛɛtíwè.

37 Bè kèè diì mǎnni de kó tináaǎnti kè tii bè kàáké mesàà, nkè bèe beke Pieri nè Yesu tǎrè tɛyè ke dà: Ti kǎbenè ti dò nkédàà ba? 38 Kè Pierii bè nàké ke dà: Ceetenè kè bè di ànné bàtémǔ nè Yesu kó diyètiri, kè Kuyie ndi cǐé ndi yei nke di pā Muyaánsààmù. 39 Ke yé kù béimmè de kó tináaǎnti dii kpéi, nè di bí, bèè bo diè nnè bèè dètiri. Nè betòbè ti Yiè nKuyie nyóó yu bè.

40 Kè Pieri mbè nàà ntináaǎnti teti péu ke yáúkunko be kǎnti ke bè tiè nke tú: Yiénnè Tináaǎnsààti kéyatènè dimáà benitiyeibe bie.

41 Bèè yie nho náaǎnti kè bèe bè ànné bàtémǔ kè bè nsū, be bo ntùòke sikǔpísitǎati (3000), kè bèe wéǎnnénè Yesu kǎbe de kó diyie. 42 Ke níi nkémǔ Yesu tǎrè bè nàà nti nè be yèmmè mèmǔ, kénwè nke yo nke yonnè Mudisààmù, ke báá nKuyie.

Kirisi kǎbe ketibè kó mufǒmmu

43 Kè Yesu tǎrè ndǎori tidietì nè mebènkùmè péu nè de kpéi nkè benitibèe yote Kuyie. 44 Kè Kuyie nkǎbe ntiku sǎà, kè wèè màke dè bè nde wè mbèmǔ. 45 Kè bè nfiiti be kperè nè be paa nke totíri nè bèè kpa bá wè dè ò bèkúmè. 46 Ke níi ntíkú ke bo Kuyie ncǐètè ke báá nKuyie, ke wè mme yèmmè mèmáà ke yo mbetòbè cǐi, ke yonnè Mudisààmù. 47 Ke sǎntí Kuyie, nkè benitibè bèmǔ be dó kè ti Yiè mbè yèútí yewe yemǔ ò deetè bè.

3

Pieri nè Isāā bè miékunnemè kuhàùkù

1 Diyie mari, diyie tǔntè diì mǎnni Pieri nè Isāā kè bè nkǎri mubáammù. 2 Ke nsó nhoniti mǔ kàri ke tú kuhàùkù nè bè ò peitémè, kè kù kàri Kuyie ncǐètè kó dibòri bè tú di disàari. Bè do kù tǔnǐmu yewe yemǔ ke kanninko dèborè kè kù bo mmóú idiítí bèè taà mubáammù. 3 Pieri nè Isāā kè bè ntati kè kùu bè mǔ idiítí. 4 Pieri nè Isāā kè bè nkù wúó nkè Pierii kù nàké ke dà: Ti wénté.

5 Kè kùu bè wénté kè ku yèmmè ndò mbè yóó kù pā dèmarè nde. 6 Kè Pierii kù nàké ke dà: N yí màke idiítí ke bo da pā, m màke dè, m bo dè nda pā. Nè Yesu Nansareti kou kó di yètiri íté kékété!

7 Ke pǐ nku nǔtè youte, kéyínní, dende bàmbà nkè ku naàcèi nè ku báá nkè dèe kpenke. 8 Kè kùu puu kécómmú, kénèinè Yesu tǎrè, kè bèe ta Kuyie ncǐètè, kòo ncenti ke yǎnku, ke sǎntí Kuyie. 9 Kè benitibè bèmǔ nhò wúó, kòò cènti ke sǎntí Kuyie. 10 Bè banté diì mǎnni ke dò nwèè do kari wenwe Kuyie ncǐètè kó dibòri sàari ke móú, kè dèe bè di bèmǔ kè kufǔwáà mbè pǐ nkè bèe mǎnté ò yǐmè ke miété.

Pieri do nàké ti

11 Kè de kóo niti baa ntū Pieri nè Isāā, kè dèe di benitibè bèmǔ, kè bè ncokòo be borè kufiiku bè tú kù Sadomǔ kó kufiiku mieke. 12 Kè Pierii bè beke ke dà: Isidayeeribe dè dòmmè kè dè di di? Kè di ti wúó nke donnè tǐ kó muwèrimú mmu yoo ti kpa mèè kpéi meyei nte nkè oniti yie mmieté? 13 Kuyie nti yembè, Abarahammù nè Isaki nè Sakǎbu do tǔ nkù kuù miékunne de kóo niti, ke déúkunne ku kóo tǎnti Yesu yètiri di pǐ nwè, ke duó ndihèi yembè, Odommu kǎbe, kè di ò yete Pidati iikè, ke sǎ nhò do dó kóò fǐi. 14 Kè di yete wèè dǎdri Kuyie ndómè ke kpa meyei, nke bàntè okpàati Pidati ke dà wèè fǐi onitikǔtì. 15 Kè di kù mufǒmmu yiè, kè Kuyie nduó nkòò yǎnté. Kè ti ò yà ke náá. 16 Yesu ti tá wè kó diyètiri dii te, oniti

di me nwúó nwè koò yé ò miétémè páíí. Ti tá mèè kpéí nke Yesu dèe te kòo kpenke.

¹⁷ N kàbe n yému ke dò nde kó dimònni dínndi nè di kó bekótíbè di do í yé di dòrri dè. ¹⁸ Kuyie mpāānāānti náām̀bè bəm̀ou do ti nàkém̀u nè dimònni ke tú: Odeetiwè dò nkéféúté. ¹⁹ Ceetenè tũnke kécuo nKuyie mbíékè kè kũũ úté di yei. ²⁰ Kè dèe yie nké ti Yiè nKuyie di pā meom̀p̀um̀, ke di duōnni Odeetiwè Yesu kũ nàkè wèè kpéí nnè dimònni. ²¹ Yesu yó mbo kēĩnkè nke kè Muyaānsāām̀u tũntenè dem̀ou kè dèe naá ndepānnè ku pāānāānti náām̀bè do ti nàkè mēm̀me. ²² M̀oyiisi do náá nweè kpéí ke tú: Kuyie mbo di duōnni ku pāānāānti náāntò kòò nni ndònnè. Di nyíé nho kpéti tim̀ou. ²³ Wèè bo yete o kpéti bè bo ò dènnè Kuyie nkó benitibè mieke kóò kũ. ²⁴ Kuyie mpāānāānti náām̀bè, kēketénè Sammuyeri nè o fōnkúò kàbe bè nàkém̀u bəm̀ou ti mè mbo yèè we kpéí. ²⁵ De kó yewe bo dũ kpéí nke, kè di kàke Kuyie nkó metaummè mieke, ke yé kũ do náānnè dũ yembè kũ náá ndi mōnni Abarahammu ke tú kũ bo dō mesàa nyibotí im̀ou ketenkè mieke nè o kpéí. ²⁶ Kuyie nduōnni ku Bire dũ kpéí nke meketimè, kè dè bo di dō mesàa nke di teennè kè di yóu di dòrri mèè yei.

4

Bè p̃m̀m̀ P̃ieri nè Isāā ke kpetínne

¹ P̃ieri nè Isāā kè bè nkpaá ke náānnè benitibè, kè ikuó niùbè kó bekótíbè nè Sadusēbe nè tihāāp̀nti tii bāa Kuyie ncīētè ti kóo kóti kè bèe tuākeni. ² Kè be miekeke peike Yesu tōrè náāmmè benitibè ke tú: Yesu yānté kè becíríbè múnke bo yānté. ³ Kè bèe bè p̃i nke ś ndè d́ kēbiite kè bèe bè kpetinnè dikpetintou kēm̀baanè dè bo wentém̀. ⁴ Bá nè mēm̀me bèè kèè de kó tināānti, kè bēm̀abèe ti yie nkénsũ, bè bo ntũàke sikōupisínũmm̀u (5000).

⁵ Kè dèe wenté, Sifube kó bekótíbè nè dihei kó bekótíbè nè ikuó wāābè kè bèe tíí nSedisademmu. ⁶ Kè ikuó niùti diēwè Anni ndè bo nè o cīētè kàbe: Kayifu nè Isāā nè Adekisāntiri nè ikuó niùti diēwè cīētè kàbe sōmbe, ⁷ kédúo nkè bèe kōtennī P̃ieri nè Isāā kè bèe bè beke ke dō: We ndi dúo mmuwērím̀u? Nè we nkó diyētiri ndi di ò miékũnnem̀?

⁸ Kè Muyaānsāām̀u piéké P̃ieri kòo bè nàkè ke dō: ⁹ Isidayeriibe kó bekpāātibè nè bekótíbè, ti dōò mèè sàa nkuhòukũ kpéí nte kè di ti békú ke tú ti nàkè dè yĩm̀è kè kũ miété. ¹⁰ Benitibè bəm̀ou nè Isidayeriibe banténè tũnké weti weti ke do nnè Yesu Kirisi Nansareti kou di baaké wè kudapāātí, kè Kuyie nduó nkòò yānté, wèè kó diyētiri te kòo niti yie mmieté páíí ke cómm̀u di ìlkè. ¹¹ Yesu di yete wè, Kuyie nnāānti náá nweè kpéí ke tú:

Bèè maà bè dootóo dii t́rri,

dii naá ndipũ kó ditári móm̀m̀nni.

¹² Banténè ke dò nkutenkũ kum̀ou mieke òm̀ou t̀u b́á na kédēeté, Kuyie nti dúo nYesu nwe, wèè ti dēeri.

¹³ Kè bebeémbèe yà P̃ieri nè Isāā be m̀ake dii kōmb̀ùò kè dèe bè di mediè, nke yé bè do yém̀è ke dò mbè í bebíi yepáte mediè, bè do yé bè neitinèmm̀e Yesu. ¹⁴ Bè né me nwúóomm̀e wèè miété kòò còmm̀u be borè bè í nyà bè bo tēnnè tì. ¹⁵ Kè bèe bè dènnè ke nàkè bem̀áa ke dō: Ti bo yĩme benitibè bie? ¹⁶ Sedisademmu kàbe bəm̀ou yému beè d̀òmm̀è tidietii tii, ti b́á na ḱé ti

nènni. ¹⁷ Kè ti né dó kè de kó tináànti dake báá pité, ti bè kpànnè, kè bè bàà kè bè ténke báá béinnè òmòu Yesu kó diyètìrì.

¹⁸ Kè bèe wēte kè bè yùní kè mbè kpànnè kè tú: Di yò báá kú kè di wēte kényú Yesu yètìrì òmòu borè yoo dí ò nàké o náànti. ¹⁹ Pieri nè Isāā kè bèe bè tēñné kè dò: Wénténè di mómmbè Kuyie nyìkè nsa kè de wenni, ti bo yiemmmè dīi kpeti kényete Kuyie nkpeti. ²⁰ Tínti báá na kè í mbéi ti yà dè nè ti kèè ti.

²¹ Kè bebeembèe wēte kè bè yùní bè í nyà bè bo yīmè kè bè puotí, kè yóu, kè bè kpànnè, kè bè fīinko, kè yé benitibè bemòu do sántimè Kuyie nnè dèè dód de kpéí. ²² Kè yé kuhòkùkù bè mièkùnne kù bie do pēētémè sipísìnàà.

Yesu tōrè mōmè Kuyie ndikōmbùò

²³ Bè fīi ndiì mōnni Pieri nè Isāā kè bè pānkèe kote be kabe borè, kè bè nàké ikuò niùbè kó bekótibè nè bekótibè bè bè nàké ti. ²⁴ Bè ti kèè diì mōnni kēwēnné kébántè Kuyie nke dò: Ti Yiè nfó nwèè dód ketenkè nè kēīnkè nè dāmēēri nè dèè kó dimàà bo o mièke. ²⁵ Fōò do duó Muyaánsààmù ti yààri Dafiti a kóo tōnti kòo béi nke dò:

Ba nte kè ibotí mièke còu?

Ba nte kè yebotè dākii

meyei nkpeí ndetetirè?

²⁶ Kè kutenkù yembè baati dikpànni,

kè sikipàatibii wēnné

kè kpànnè Kuyie nnè kù tāātè wè.

²⁷ Mómmbu Edoti nè Pōnsi Pidati bè wēnnému dihei mièke nè bepòbè nè Isidayeribe kè bo dód meyi nha kóo tōnti Yesu a tāātè wè wèè dò mpáíí.

²⁸ Dè dód a dó tìnti nè dimōnni kè ti tāātè. ²⁹ Ti Yiè nwénté bè ti kpànnèmè, kédúo nha kó betōmbè dikōmbùò kè bè nnáá nha náànti. ³⁰ Benke a wērímú kēmmièkùnko bemuōmbè, kēndòri tidietì nè mebenkumè nè a kóo tōnti Yesu yètìrì wèè dò mpáíí.

³¹ Bè bántè diì mōnni Kuyie nkédeè, kè ketenkèe sántè bè tikú dè kè Muyaánsààmù bè píe nkè bè nnáá Kuyie nnáànti nè dikōmbùò.

Yesu kabe kó mēwēnnímè

³² Bèè kó dimàà do tá Yesu kè bè nwē mmeyèmmè mēmáà, òmòu í ntú ò te o kperè omáà, bè do dè wēñmu bemòu. ³³ Kè Yesu tōrè nnáá mbenitibè nè muwērímú Yesu yāntémè, kè Kuyie mbè bonè kè bè dódri mesàà. ³⁴ Òmòu í mmōnni dēmarè be mièke, bèè mōke depaa nyoo sicéí kè bè ndè fiiti kè touni idiíí ³⁵ kè duó nYesu tōrè kè bè toti bá wè dè ò bèkúmè.

³⁶ Oniti mōu kè bè ò tu Sosefu Defii kó kuwuò kou, kè bè ò paité Sipiri kó kutempē mmieke, kè Yesu tōrè ò yu kè dò: Tikōnyauti yiè. Nè be kó tináànti Bannabaasi. ³⁷ Kòo fité o paku kētóni idiíí kè ì duó nYesu tōrè.

5

Ananniyaasi nè o pokù Safidaa

¹ Ananniyaasi nè o pokù Safidaa kè be múnkèe fité be paku, ² kēyaate kēsōnnè, kòo nkōrinè isōnyi kè bo duó nYesu tōrè kòo pokù yé. ³ Kè Pierii o beke kè dò: Ananniyaasi! Dè dōmme kàa yóu kè dībòò da ta kàa soute Muyaánsààmù, kè fité a paku kè yààte idiíí kè sōnnè? ⁴ A í kù fité diì mōnni kè kù í tú a kòkàà? A kù fité diì mōnni kè í nte idiííáà? Dè dōmme kàa yóu kè meyèmmè mēmmè da ta? Dè í tú benitibè mbe a souteémè, a soute Kuyie nku.

⁵ Kè Ananniyaasii kèè tii náànti kédò kékú. Kè benitibèe dè kèè kè kufōwaa mbè pī mmèdiè. ⁶ Kè bedapàmbèe íté kóò tùóté kékote kékūnné.

⁷ Kè dè mmòke tewebiètè mēfitímè mētāāti kòo pokuu taroo bá ò í yé dèè dò. ⁸ Kè Pierii ò beke ke dò: Di fité di paku i ndíítí nyiá? Kòò dò: Ẹ ẹ inyi.

⁹ Kè Pieri dò: Dè dōmmè kè di dàke ke bo yááké Muyaánsààmù? Nte bèè kūnné a dōu ke bo dibòri ke bo da tùóté.

¹⁰ Kòò pànkèe do Pieri ìikè kékú. Kè bedapàmbèe taroo ke sá nhò ku, kè bèè ò tùóté kékote kékūnné kèpéénnè o dōu. ¹¹ Kè kufōwaa mpī Kirisi kòbe nè bèè kó dimàà tì kèè.

Yesu tōrè dōmmè tidietì péu

¹² Yesu kòbe do wēmumu meyèmmè mēmáà, ke tiku Sodomoo fiiku mieke, kè Yesu tōrè dōdri tidietì péu. ¹³ Bá betòbè í ndáátí ke bo bè wēnnénè kè benitibè mbè sántí. ¹⁴ Bèè tá ti Yiè nYesu benitidaabè nè benitipòbè kè bè nyéúti ke sūũnko. ¹⁵ Ke benitibè ntouni bemuòmbe nè be mièti nè be tēi ke dōũnko kuce nùu, kè Pieri bo mpēnké kòo fēnkù dátinné be mieke òmòu. ¹⁶ Kè Sedisadēmmu kó sihekésí kòbe ntouni bemuòmbe nè yebakè ta bè, bemou kè bèe miété.

Bè fēũmmè Yesu tōrè

¹⁷ Ikuó niùti dièwè nè o kòbe Sadusīēbe kè bèe íté nè kemieke, ¹⁸ kēpī nYesu tōrè kékpetinné dikpetintou. ¹⁹ Keyènkè mōnni kè Kuyie ntōnni kōtení kékpeté dikpetintou kó yecàkè kè bè dēnne, kè bè nàké ke dò: ²⁰ Kōtené Kuyie ncīētè kēnnáà mbenitibè mufōmmu kó tináànti.

²¹ Kè bèe yie nkékote dikūnweñni sèi Kuyie ncīētè, ke nnáà nKuyie nnáànti.

Kè ikuó niùti dièwè nè o kòbe kè bèe yú bebeémbè nè Sifube kó bekótibè kētō nkè bè bo yúni Yesu tōrè dikpetintou. ²² Kè tihāāpònti kote kè bè mōnté, kēwētení kè bè nàké ke dò: ²³ Ti sá ndikpetintou kpetímu táu kè tihāāpònti bàà, kè ti kpeté ke ta ti me nyí yà òmòu.

²⁴ Kè dèe di tihāāpònti tii bàà Kuyie ncīētè kóo kóti nè ikuó niùti dièwè kè bèe mōnté de kó tináànti tu mù. ²⁵ De mōnni kòo mōu kōtení kè bè nàké ke dò: Di me nkpetinné bèè nìtibè bo Kuyie ncīētè ke náà nKuyie nnáànti.

²⁶ Kè tihāāpònti kóo kóti neinè o tōmbè kè bèe bè pīnni meyōmmè ke yé bè do demè benitibè yàà bo bè bùótímè yetárè kékú. ²⁷ Kè bèe bè kōtenè bebeémbè borè kè ikuó niùti dièwèe be beke ke dò: ²⁸ Ti di nàkému ke tú: Di bá nnáà nhoniti yie nkpeí. Dè dōmmè kè di pité de kó tináànti Sedisadēmmu omou mieke, ke dó dè ndò tii te kè bè ò kùo?

²⁹ Pieri nè Yesu tōrè tēyè kè bèe bè tēnné ke dò: Ti dò nkéyie Kuyie nkpeti nti kè dèe pēēté benitibè kpeti. ³⁰ Kuyie nti yembè do tū nkù kuù te kè Yesu yānté wenwe, di baaké wè kudapāātí koò kù. ³¹ Kuyie nwe ndéúkūnne koò dōò okpààti, Odētíwè, kè Isidayēeribe bo ceete kè Kuyie mbè cīé mbe yei. ³² Ti ti nyé kè Muyaánsààmù tì yé mummu Kuyie duó mmù bèè yie nku náànti.

³³ Bebeémbè tì kèè dii mōnni kè be mieke peike, kè bè ndó kékú Yesu tōrè. ³⁴ Kè Fadisīē mōu dè bo kòo yètiri tu Kamadiyēeri kòo yé Kuyie nkuó mēsàà nkè benitibè ò dé, kòo íté kédúú nkè bèe mu ndenne Yesu tōrè. ³⁵ Kòò bēi nke dò: Isidayēeribe, dōnnè meyōmmè benitibè bié. ³⁶ Dè í mōnte oniti mōu ānnémè kè bè ò tu Tedaasi kòo yèmmè ndo nhò tú òmòu, kè benitibè sikousinàà (400) nhò tū. Kè bèe ò kùo kè bèe ciété kè dè dèe. ³⁷ De kó difōnkúò kè Sidaasi Kadidee kouu ānné, kè kunitisúkúu ò tūnne kòo múnke kù kè

bèe ciété. ³⁸ N di náámmu di ténke bá ndake benitibè biε nkpeti, kè bε tōmmú bε pī mmù tú benitibè kōmu mmu mù yóó deemu. ³⁹ Kè mù mε ntú Kuyie nkōmu mmu di báá na ké mù pàa. Dòñè meyoðmmè kè di báá dokénè Kuyie.

⁴⁰ Kè bèe yie nho kpeti ke yúni Yesu tòrè kéduó nkè bèe yè puotí yedá kè bε dò yè ténke bá nnáá nYesu kpéi kédeè ké yè fīinko. ⁴¹ Kè Yesu tòrè ité bebeémbè borè nε kuyehnaatí, ke yé Kuyie nsómmè bε mǎnnè bèe bε fēū nYesu kó diyètiri kpéi. ⁴² Kè bε nsóké yewe yemou Kuyie ncīètè nε sicēī mieke ke náá nTináaṣààti Yesu Kirisi Odeetiwè kpeti.

6

Yesu kòbe tāāté bε bèyiekè

¹ Dε mǎnni kè Yesu kòbeε sūū nkè Sifube bèe nàa nkèrékì kè bε nkpannè Sifube bèe nàa nhebedee ke tú: Di í toti ti kó bekúpobè mudii mesàa. ² Kè Yesu tòrè tepítè nε yédèé tíí nYesu kòbe tīnni, ké bε nàké ke dò: Dè í wenni ti bo yóumè Kuyie nnáaṣàti kéndakenè mudii kó mutotimù. ³ Tāāténè di mieke benitibè bèyiekè, bèe borime wenni, kè Muyaánsààmù bε piéké, kè bε mǎke mecii, kè tí bε duó nde kó mutōmmú. ⁴ Dε mǎnni kè ti pété mēfié nke mbáa nKuyie nke nnáa ku náaṣàti.

⁵ Kè Yesu kòbe tīnni yie nde kó tináaṣàti kētāāté Etienni wèè tá Kuyie mmesàa kè Muyaánsààmù ò piéké nε Fidipu nε Podokoo nε Nikannoo nε Timoo nε Padimēnaa nε Nikodaa Āntiyōsi ei kou wèè do tū nSifube kó kuwedounce, ⁶ ké bε kōtenè Yesu tòrè borè, kè yèe nós nye nou be inkè kébánté Kuyie mbε kpéi.

⁷ Kè Kuyie nnáaṣàti dake mpitirí, kè Yesu kòbe nsūūnko Sedisadēmmu mieke, kè ikuó niùbè péuu yie nkéntá Yesu.

Bε pīrēmè Etienni

⁸ Kè Kuyie nni mbonè Etienni kòò duó mmuwērímú kòò ndoori tidietí nε mēbenkumè cāmmè benitibè cuokè. ⁹ Kè sifube bèe do kōri kutíntouku bε tú kù tidaatí bε fīi ntí kōku nε Sifube tōbè, Sidenni ei kòbe, Adekisāntiri ei kòbe, Sidisii nε Asii ekè kòbe kè bèe yete Etienni kpeti ké nhò nēinè. ¹⁰ Bε mε nyí nhò na ke yé ò do náánnēmè mecii Muyaánsààmù ò duó mmè. ¹¹ Kè bèe yóu kēyietí benitibè kè bε dò: Ti kēemu ò sǎámmè Mōyiisi nε Kuyie. ¹² Kè bèe íi mbenitibè mieke, dihei kó bekótibè nε ikuó wāābè, kè bèe pī nhEtienni kóò kōtenè bebeéndiebbè borè, ¹³ kénneínè benitibè kè bèe souté ke dò: Oniti yie nsǎa nKuyie ncīètè nte ke sǎánnè Mōyiisi kó ikuó. ¹⁴ Ti kēemu kòò tu Yesu Nansareti kou bo pante Kuyie ncīètè kéceete Mōyiisi daú nyii kuó.

¹⁵ Kè dibeéntīnni diērì nwúó nhEtienni kòò ìkè cèète ke dò Kuyie ntōnni kòke.

7

Etienni nàké ti

¹ Kè Ikuó niùti diewèe beke Etienni ke dò: Bè nàa mómumu nwaà? ² Kè Etiennii béi nke dò: N tebií nε n cicebè kénténè kékeè, Kuyie nnè ku kó tikpeti kuò do benke kumáa ti yàari Abarahammu ò kpaá bo dii mǎnni Mesopotamii ke mu nyi kó Anaa, ³ kóò nàké ke dò: Yóu a ciētè kòbe nε a ei kékatε dihei n yóó da benke di. ⁴ Mēmme kè Abarahammu ité Kandeé kékò Anaa, kòò ciceε kú. Kè Kuyie nhò sǎánnēnni di mè mbo dii ei mieke

yíe. ⁵ Kuyie nyí nhò duó nketenké ðe borè bá sámpó, ke né ò nàké ke dà kù bo ò duó nde kó dihéi kòo yaábí di tieke ke sá nhò nyí mọ́ke ðebire. ⁶ Kè Kuyie nhò nàké ke dà: A yaábí bo kọ́te betàbè cie kénàa ntidaati kè bèè ì fěũ nyebie sikousinàà (400) mieke. ⁷ Kè n fěũ nde kó benitibè kè ìi íté ke pĩ n tǎmmú die ndi nhèi mieke. ⁸ Kè Kuyie ntaunnè kumáa Abarahammu ke dò bè ncāmmù. Mēmme kè Abarahammuu peité Isaki kóò cānté diyie niñni yiè, kè bèè me nsọté. Kè Isakii peité Sakabu kóò cānté kè Sakabuu cāmmú ti yààribè tepítè nè bèdébè.

⁹ Kè ti yààribè mieke mpèi be tèbite Sosefu, kè bèè ò fité kòò bo naá nkudaakù Esibiti mieke. ¹⁰ Kè Kuyie me nní nhò bonè, koò ðeeri kóò duó mmeciì nkòo kpààti ò pénsiri, kóò duó nho cǐtè temou kòò mbaké. ¹¹ Kè dikōnni ðieri tanní Esibiti omou nè Kannahā kè ðe nyóù, bá ti yembè í mpètè bè bo di mù. ¹² Kè Sakabuu keè tidiiti bomè Esibiti kètō nti yààribè meketimè. ¹³ Kè bèè wète medérimè kè Sosefuu bè benke omáà, kòo kpààti banté ò kabe tú bè. ¹⁴ Kè Sosefuu tǎ nkè bè bo yúní o cice Sakabu nè o cǐtè kabe bemou sipisiyiekè nè bènnūmmù. ¹⁵ Mēmme kè bèè kò nhEsibiti Sakabu ðe nku, kè ti yembè múnke ðe nku. ¹⁶ Kè bèè bè tǎ kékūnné Sisemmu Abarahammu do donté kùù fǎti nè idíí Emə bí borè.

¹⁷ Kè ðe tuòke Kuyie ndo nàké ti Abarahammuu ti bo ðə̀mè, kè ti kó kubotíi sũ mmeciè Esibiti mieke. ¹⁸ Kòo kpààti pànwè mǎu buoté wèè í yé Sosefu, ¹⁹ kényóù mediè nke senninne ti yembè, kè n duó nkè bè mbuònkò be bí kè ì kǎ. ²⁰ ðe mǎnni ndi bè peitémè Məyiisi kòo nwenni, kè Kuyie nni nhò dǎ, kè bè nhò yù̀ri o cice cǐtè mieke, kòò mmọ́ke betā̀bè bètā̀ti ²¹ kè bèè ò bə̀ntóo, kè Esibiti kóo kpààti kóo sapàà nhò tǔóté kè nhò yù̀ri ke dò nho bire mómmə̀nde. ²² Kè Məyiisi bebí Esibiti kó meciì mmemou kénno mmutǎmmú ke yé tináànti.

²³ Ò tuòke diì mǎnni yebie nsipísìnàà kétā̀tè kékote ke bo yà o kabe Isidayeeribe, ²⁴ kénsǎ Esibiti kou puotí Isidayeeribe kou, kòo kónné o botí kou, képoté Esibiti kou kékua. ²⁵ Kòo yèmmə̀ ñdò nho kabe bo banté Kuyie nyóó duómmè kè weè bè ðeeté. Bè me nyí mbanté. ²⁶ Kè ðe wenté kòo tó nsǎ Isidayeeribe máà kpà, kòo mbè pààti ke dà: N kabe ðe yíme kè di kpa díndi kubotí kumáà kabe? ²⁷ Wèè do dǎ kénə otòu kòo bə̀ao ke dà: We nda pĩ ntikpàti kàa bo nti bekùnè? ²⁸ A dǎ kè n kua a wee kùomè mme Esibiti koua? ²⁹ Kè Məyiisi ti kèè kécoké kékote Mandiyā kó ketenke kè nke mbo kémə̀te ibi idéi.

³⁰ Yebie sipísìnàà kó difōnkúò kè Kuyie ntōnni katení o borè Sinaii kó ditā̀ri také, dikpàa cuoké difapèu mari mieke kè di cǎú. ³¹ Kè Məyiisi ðe yà kè ðeè ò di kòò ntǎntoo ke bǎ ðàke wénté, kékeè ti Yiè nKuyie ntammè kè mè tu: ³² Mũ tu Kuyie nha yembè Abarahammu, Isaki nè Sakabu bè do tũ nkù, kè Məyiisi kǎnti ñhau ò í ndáátí kéwénté. ³³ Kè Ti Yiè nKuyie nhò nàké ke dà: Deite a neùti a cómmú kèè tenké tú Kuyie nkọ́ke nke. ³⁴ N yà n kó ibi fě̀urimè mme Esibiti ei mieke, ke kèè i dabùò nke cùténí ke bo i ðeeté ke yóó da tǎ nhEsibiti.

³⁵ Məyiisi Isidayeeribe do yete wè ke dà: We nda pĩ ntikpàti kàa ti bekùnè, Kuyie nwète ke we ntōnni kòo naá mbe kóo kpààti, be ðeetiwè nè Kuyie ntōnni ò do yà di difapèu mieke di kó meteemmè. ³⁶ Wèè bè ðenne tidaati mieke, ke dòò tidièti Esibiti mieke nè ðaméèri wū̀swè mieke nè dikpàa mieke yebie nsipísìnàà. ³⁷ Wèè do bè nàké ke dà: Kuyie mbo di duōnni

ku pāānāānti náāntò mǎu, di botí kou, kòo nni ndònnè. ³⁸ Weè do bonè Isidayεεribe ti yembè dikpāā cuokè bè do tìkù dè Sinaii tārì, kè Kuyie ntǎnni ò náānnè, Kuyie nwe nduó mmufòmmu kó tināānti, kòò tì nti tùo.

³⁹ Kè ti yembèe yete o kpeti kóò bààò kéndó kèwēte Esibiti. ⁴⁰ Kè náké Anǎo ke dǎ: Tí í yé tii tùòkèni Mǎyiisi wèè ti dènneni Esibiti. Tí dǎò Kuyie nkùù nti dǎnnè. ⁴¹ Kè bèe dǎò mesǎo nkè dè ndò nkunaabiiku, kè bèe kù fié iwūš, kényānku nè bè dǎò dè bè mómǎmbè de kpéí. ⁴² Mémme kè Kuyie mbè yóu kè bè mbáá ndiyie nè otǎnkù nè siwǎā, kéndònnè tì wǎrimè Kuyie mpāānāānti náāntò pátiri mieke ke tú:

Isidayεεribe,

di do n feumu iwūš yebie nsipísìnàà

di do dǎò yè dikpāā miekaà?

⁴³ Di do dǎò dibǎò Mǎdǎki tenkaanitè nte

nè Defǎā kó tēwātè kè nde báá.

Dèe te kè n yóó di denne

ke di pēē mBabidǎnni.

⁴⁴ Ti yembè do mǎke Kuyie nkó ditou ndi dikpāā cuokè, Mǎyiisi do dǎò di kè di ndònnè Kuyie nyē nwèe di dǎò kè di ndòmmè kù do di nhò benke kè di ndòmmè. ⁴⁵ Kè bè ndi tǎuti kè Sosuwee yàà bè tanné dihei Kuyie ndo bèti dii mieke bèè í kù tū. Kè di mbo kétuǎkenè Dafiti kó dimǎnni. ⁴⁶ Kòò dǎ: Ò bo maá Kuyie nSakǎbu do tū nkù tǎcǐtè kè yé kù ò dǎòmè mesǎà. ⁴⁷ Nè mémme kòò bire Sadomǎo wèè né kù maá tǎcǐtè.

⁴⁸ Kuyie nkùù bo kēĩnkè kù í ā benitibè maá sù cēĩ mieke, Kuyie mpāānāānti náāntò béimmu ke yī: ⁴⁹ Kuyie ntu:

Kēĩnkè tu n kpààtikàri,

kè kētenkè tu n nacēdaánni.

Ǔndi bǎri ndi n dò nkéomǎmè?

⁵⁰ Dè í tú mǐ dè dǎò demǎu?

⁵¹ Kè Etiennii sǎoté kébéi nke dǎ: Di to yé kpeĩni di yembè kpēye do dǎommè, di í dǎ kēkē Kuyie nkpeti, ke yetíri Muyaánsǎàmù yē mmù sǎà.

⁵² Di yembè do fēũmmu Kuyie mpāānāānti náāmbè bēmǎu, kékua bèè náà nhowenniwe kǎrinímè, kòò kǎtení, kè di ò fité kòò kù. ⁵³ Kuyie ntǎrè di duómmu Kuyie nkó ikuó bá di í yie nke ò tūnnè.

Bè bǔstímè Etienni yetárè ke kù

⁵⁴ Kè bebeémbe tì kèè kè bè miekeε peike Etienni kè bèe maá nyebiè nhEtienni kpéí. ⁵⁵ Kè Muyaánsǎàmù mpíéké Etienni kòò bǔs kēĩnkè, káyà Kuyie nkó tikpeti kè Yesu cómmú Kuyie mbakù yóu. ⁵⁶ Kòò béi nke dǎ: Kēĩnkè kpetému kè n wùò nhOnitibire kè dè cómmú Kuyie mbakù yóu.

⁵⁷ Kè bèe pi be to kēwekii mediè, kébunnǎo bēmǎu o bíékè. ⁵⁸ Kòò dènnè dihei mǎnku kóò bǔstí yetárè kébanne be yààti odapàà mmǎu kòò yetiri tu Sǎori. ⁵⁹ Kè bè mbuǎti Etienni yetárè, kòò bántè Kuyie nke dǎ: N Yiè nYesu cǎutè n wēnni.

⁶⁰ Kédeè kédò kénínkù kēpíéké ke dǎ: N Yiè mbáá bè yietí be yei!

Ò béi mmémme kékú.

8

¹ Sǎori do wēĩnnèmu bèè kòu Etienni.

Bè fēũmmè Kirisi kǎbe

De kó diyie kè bèe fẽũ nKirisì kòbe Sedisadẽmmu miẽke. Kè bèe ciété bẽmɔu kékɔte Sudee nè Sammarii kó ketenkè kè Yesu tõe yẽe maa nkpaá. ² Bèe dé Kuyie nkè bèe kũnné Etienni kékammú o kũũ mmèdiè.

³ Kè Sɔɔri nkɔri Kirisì kòbe cẽĩ ke pĩ mbenitidaabè nè benitipòbè ke kpeti.

Fidipu nàkémè Tináãsààti Sammarii

⁴ Bèe ciété kè bè nkɔri yehékè yẽmɔu ke náante Tináãsààti. ⁵ Kè Fidipuu kɔte Sammarii kó diheì marì ké bè nàké Kirisì kpéí. ⁶ Kè benitibè bẽmɔuu yie, kénkemmú o náãnti, ke wúo nhò dɔ̀̀rimè tidietì. ⁷ Kè yebókè kuò nke yie benitibè miẽke, kè tihòuti pèu nè yecĩè nkè dè miérì. ⁸ Kè kuyẽnaatí diẽkú mbo de kó diheì miẽke.

⁹ Kè s̃ nhonitì mɔ̀̀u dè bo kòo yètiri tu Simɔ̀̀, kòò ní ndɔ̀̀ri tidietì kè dè di Sammarii kòbe, kòo yẽmmè ndò nhò tú òmɔ̀̀. ¹⁰ Kè benitibè nhò tũ, nyibí nè bekótibè ke tú onitì yie mmòke Kuyie nkó muwẽrímú diemù.

¹¹ Bè do ò tũ nke yẽ ò dɔ̀̀rimè tidietì sáá. ¹² Bè yie ndiì mɔ̀̀nni kéntá Fidipu bè náa ntii náãsààti, Kuyie nkpaàtiyuu kpeti, nè Yesu kó diyètiri kè bèe bè ǎnné bātẽmmù benitidaabè nè benitipòbè. ¹³ Kè Simɔ̀̀ múnke yie nkéntá Yesu kè bèe ò ǎnné bātẽmmù kòò mbonè Fidipu ke wúo nho dɔ̀̀rimè tidietì nè mɛdɔ̀̀rimè cãmmè kè dè ò di.

¹⁴ Yesu tõe yèe bo Sedisadẽmmu miẽke kè yèe keè Sammarii kòbe yiemme Yesu, ké bè duónko Pieri nè Isáã. ¹⁵ Kè bèe tuókoo ké bè bántènè Kuyie nkè bè bo pété Muyaánsààmù. ¹⁶ Ke yẽ mù mu ndo í cùténimè be kòò mɔ̀̀u ìnkè, bè do bè ǎnné bātẽmmù nè Yesu kó diyètiri maa ndi. ¹⁷ Pieri nè Isáã kè bèe bè nò nsinɔ̀̀u kè bèe pété Muyaánsààmù.

¹⁸ Kè Simɔ̀̀ yà bè bè nòmmè sinɔ̀̀u kè Muyaánsààmù cùténì kètóni idííti ke dò. ¹⁹ N duónnè de kó muwẽrímú, kè n nò nwè sinɔ̀̀u wèe pété Muyaánsààmù.

²⁰ Kè Pieri ò nàké ke dò: Feti nè a dííti, ke yẽ a yẽmmè dòmmè bè do nKuyie nkó dipãnni nè idííti. ²¹ A í káké de kó mutõmmú miẽke, a báa pété de kó dipãnni, ke yẽ a toti mèe yẽmmè í wennimè. ²² Yóu meyẽmmè yeime kéceete kẽmɔ̀̀ Kuyie mmecĩẽmmè kè dè naati kù da cĩẽ nha toti mèe yẽmmè yeime. ²³ M bantẽmu ke dò nha mòke meyẽmmè yeime ke tú meyei nkó kudaakù.

²⁴ Kè Simɔ̀̀ nàké Pieri nè Isáã ke dò: Di mómmòmbè bántènè ti Yie nKuyie n kpéí nkè di nàké ti bá n tuòkeni.

²⁵ Pieri nè Isáã kè bèe nàké bè yà dè ke nàké Tináãsààti kédeè, kénwẽti Sedisadẽmmu ke náantoo Tináãsààti Sammarii kó yehékè pèu yèe tókénè kuce.

Fidipu nè Etiopii kou

²⁶ Ke Kuyie ntõnni nàké Fidipu ke dò: Íté kékɔte diyie yie kèe bíékè. Sedisadẽmmu kó kuce, kùu yie dikpáa cuokè ke kòrinè Kasaa.

²⁷ Kè Fidipuu íté kékɔte kèyà Etiopii èi kóo nitipokpàati Kãndaasi kpàatiçètè kóo kóti. Bè do ò fõntẽmu kòo mbaa tikpàti. Dè do s̃ nhò boni Sedisadẽmmu nwe ke kũnti o cie, ²⁸ ke kari o naàsãntè miẽke ke kaà nKuyie mpããnãnti náãntò Esaii kó dipátiri. ²⁹ Kè Muyaánsààmù nàké Fidipu ke dò: Kétóo kénintè de kó tenaasãntè.

³⁰ Kè Fidipuu coké kètõnko, kékeè ò kàammè Kuyie mpããnãnti náãntò kó dipátiri, kòo ò beke ke dò: A banté a kaà ntàà? ³¹ Kòo ténné Fidipu ke dò: M bo yĩme kébanté kòo mɔ̀̀u í n nàké ti tu mù? Kéduò nkè Fidipuu dekoo o naàsãntè miẽke kékari kòò pèennè. ³² Ò do kaà ntii náãnti tu:

Ò do dò nfepièfè bè kòrinè fènfe mukòù,

dipebii bè kěí dìi cìti kè dì cǐěké,

ò í ààte o nùù.

³³ Kè kékùnnè omáà kè bè ò sènkèrì,

koò dǎò bè do í dò nkóò dǎò dè,

òmǎù báá na kénáké o wuò nna ndòmmè.

Kè yě bè ò kùòmèmu ketenkè ìnkè.

³⁴ Kè de kóo āpònkótii beke Fidipu ke dò: N da báámmu n náké, Kuyie mpāānāānti náāntò náā nhomáà kpéínáà kòò mǎù kpéí?

³⁵ De mǎnni kè Fidipuu ò tǔnte de kó tináānti, kóò nàké Tináānsààti, Yesu kpèti. ³⁶ Kè bè nkéri kétuàke meniè mmamè, kè weè nìti dò: Nte meniè,

bá ndiíti a bo nhānnémè bàtèmmù? [³⁷ Kè Fidipu dò: Kàa tá nè a yèmmè memǎu dè í yóù. Kòò dò: N tǎmu ke dò nYesu Kirisi tu Kuyie mBire.]

³⁸ Kòò cónné tenaasāntè kè bèe ta meniè mmieke bedé, kè Fidipuu ò ānné bàtèmmù. ³⁹ Bè yènni dìi mǎnni meniè mmieke, kè Muyaānsàāmùu túóté Fidipu, kè weè nìti ò mǎntóo, kénsaké o ce nè kuyeñnaatí. ⁴⁰ Kè Fidipu nyóó daate ke bo Asoo, késǎoté kénnaantoo Tináānsààti yehéké yemǎu ke yàa tuàkenè Sesadee.

9

Sǎori cèètemè

(Yesu Tõrè 22:6-16, 26:12-18)

¹ De kó yemǎrè kè Sǎori baa kpaá fěũnko Yesu kǎbe ke bè kòù, kékote ikuó nùti diwè borè, ² kóò beke yepáte ke bo kǎte Damaasi kó titiintouti, kèpimmú Yesu kǎbe benitidaabè nè benitipòbè kéboú kékònnè Sedisadèmmu.

³ Mèmmè kòò nkéri kéhautóo Damaasi ké nyóó daate kè kuwenniku makù cùténì ò ìnkè ke pǐnti. ⁴ Kòò do ketenkè, kékeè metammè mamè kè mè tu: Sǎori, Sǎori, dè yĩme kàa nfěũnko? ⁵ Kè Sǎorii beke ke dò: Fǎ nwe nni nwe kè mèe ò tènné ke dò: Mí nYesu nwe a fěũnkomè. ⁶ A né íté kéta dihei kè bè da náké a dò nkédoòmè.

⁷ Bèe ò neínè kè bèe keè metammè bè me nyí nyà wèè náà, kè dèe bè di kè bè ndò nyúóó. ⁸ Kè Sǎorii ítení kéwénté ò í nna káyà dèmarè, kè bèe ò dète kékotenè Damaasi. ⁹ Kòò mbo, ke dò yewe yètàāti bá ò í wúó, nhò í yo, nhò me nyí yǎ.

¹⁰ Kè sǎ nYesu kou mǎù dè bo kòò yètiri tu Ananniyaasi, kè Kuyie nhò yu ke dò: Ananniyaasi! Kòò dò: N Yiè nte mí! ¹¹ Kè kùu ò nàké ke dò: Íté kékote kuce bè tu kù kuce kùu sié, Sudaasi cǐètè, kébeke bè tú wè Sǎori Taasi kou, kòò m bàá. ¹² Kè nh ò benke òmǎù kòò yètiri tu Ananniyaasi, kòò kàtoo koò nǎò sinǎu ke bántè Kuyie nkòò bo wète kéwénté. ¹³ Kè Ananniyaasii béi nke dò: N Yiè! Benitibè péu n nàkému de kóo nìti dǎò mèe yei nha kǎbe Sedisadèmmu mieke. ¹⁴ Kè ikuó nùbè kó bekótibè ò duó ndinùù kòò bo pimmú bèe tu a kǎbe kéboú. ¹⁵ Kè ti Yiè nhò nàké ke dò: Kǎte kè mú ò tǎāté kòò bo náké n kpéi nyebotè nè bekpààtibè nè Isidayeeribe. ¹⁶ N yóó ò benkemu ò dò nkéféüté mèe boti n kpéi.

¹⁷ Kè Ananniyaasii kǎte kénǎò sinǎu Sǎori ìnkè ke dò: N tebite Sǎori! Ti Yiè nwèe da benke omáà kuce weè n tǎnni kàa bo wète kéwénté kè Muyaānsàāmù da píe.

¹⁸ De mǎnni kè dèmarè yènni o nuò ke donnè yeyĩnyíéké kédo, kòò wète kéwénté, kè bèe ò ānné bàtèmmù. ¹⁹ Kòò di, kéwète kèpéte muwèrímu.

Sõari nàkémè Yesu kpéi Damaasi

Kòò nkpaá Damaasi ke dò yewe sám̀pó ke bonè Yesu kàbe. ²⁰ Ke p̀anke nnáa titiántouti mieke Yesu tùmè Kuyie mBire. ²¹ Kè dèe di bèè kó dimàà tì kèè kè bè ntú: Dè í do nwèè do f̀ũnko wènwè Yesu kàbe Sedisademmaa? Ò í kòtení ke bo bè p̀ĩm̀m̀umu kéboú kédúó nyikuó niúbàà?

²² Kè Sõari dake nképénkú Kuyie nnáànti mieke, ke náá nSifube bèè bo Damaasi mieke Yesu tùmè Kirisi.

²³ Kè dèe yí kémante sám̀pó kè Sifubee dake ke bo kuó Sõari, ²⁴ kémbaa yebòrè keyènkè nè kuyie nkè dè bo yie nkè bèè ò kùó. ²⁵ Kè Yesu kàbee ò tùóté nè dimámmúyáà keyènkè makè késée nkuduotí.

Sõari wënnémme Yesu tõe

²⁶ Kè Sõarii tuòke Sedisademma kéndó kèwënnénè Yesu kàbe, kè bè nhò dé, bè í ntá ke dò nhò mènke còuté Yesu. ²⁷ Kè Bannabaasii ò niité Yesu tõe borè, kè bè nàké ò yà mèè boti ti Yiè nnè ti Yiè nhò nàké tì, nè ò nàké mèè boti ti Yiè nkpeí Damaasi mieke nè dikõmbùò. ²⁸ Kè bèè ò còuté, kè bè nwè nke centi Sedisademma ke náá nYesu kpéi nè dikõmbùò. ²⁹ Kòò múnke nnáa Sifube bèè náa kerekí, kè bè nèi kè bè nwanti ke bo ò kùó. ³⁰ Kòò kàbee tì kèè, kòò kòtenè Sesadee kòò bo kò nTaasi.

³¹ Dè kó yemàrè mieke Kirisi kàbe bèè bo Sudee nè Kadidee nè Sammarii dè kó itempè mmièke kè bèè ompè, kénkpénkú Kuyie nnáànti mieke ke sũũnko kè Muyaánsààmù bè bonè.

Pieri miekùnnemè Endee

³² Kè Pieri ñcenti tipúti tímou ke síète Yesu kàbe, kékote Didaa èi kàbe borè. ³³ Ke nsó nhoniti m̀ou bè tú wè Endee náa kuhòkùkù, yebie nyèni ke òu. ³⁴ Kè Pierii ò nàké ke dò: Endee Yesu Kirisi da miekùnnemu! Íté kétúóté a dóù!

Dende bàmbà nkòò íté. ³⁵ Kè Didaa èi kàbe bemou nè Sanoo èi kó kutempè nkàbe kè bèè ò yà kèyie nYesu.

Pieri fòukùnnemè Dørikaasi

³⁶ Onitipòkù m̀ou wèè do bo Sopee kòò yètìrì tu: Tabitaa, nè kerekí kó tináànti Dørikaasi, kòò dààri mesàa ke teénnè beçĩribè, ³⁷ kèmuòke kékú kè bèè ò wùò kédúú nkudànkù kudieku. ³⁸ Kè Yesu kàbee keè Pieri bomè Didaa ke tákénè Sopee, kètõ mbenitibè bèdébè, kè bè bo ò bántè kòò kòtení meçãã. ³⁹ Kè Pieri p̀anke ité kè bè neinè kè bèè tuòke kédeke kudànkù kudieku, kè bekúpobè kàri ke kuò, nkóò benke Dørikaasi do kpaá ke fòu kè bè dùàke yèè yaàbòrè. ⁴⁰ Kè Pierii denne benitibè bemou kénínkú kebántè nKuyie kèwëète ocí bíkè ke dò: Tabitaa, íté!

Kòò wénténí kóò yà, kè íté, kékari. ⁴¹ Kè Pierii pĩ nho nòutè kóò teennè kòò íté kécómmú, kòò yu Yesu kàbe nè bekúpobè kè wè mbè benke kòò fòute.

⁴² Kè Sopee kàbe bemouu tì kèè kè kusũkùu yie nYesu. ⁴³ Kè Pieri mbo Sopee kémante. Ò do bo okõnnuuriwè m̀ou cĩètè nte kè bè ò tú Simoo.

10

Kørinei yumè Pieri

¹ Onitì m̀ou wèè do bo Sesadee kòò yètìrì tu Kørinei, kòò tu ohããpànkóti, ke ni Odommu kó tihããpànti tekòutè (100), ² ke dó Kuyie nnè ò cĩètè temou, ke kù dé, ke kù bàà nsãa ke pãa nyepãrè Sifube kó beçĩribè. ³ Diyiè mari kuyuoku tewebiètè mètàãti m̀onni kè Kuyie ntõnnii taroo ò cĩètè kòò di yà weti weti, kè ò yu ke dò: Kørinei.

⁴ Kòò dì wènté kè kufɔwaa nhò auté kòò dò: N Yìè ndè dòmmè? Kè dii ò nàké ke dò: Kuyie ncoutému a báámmu, ke pènsiri a pàrè a pāā nyè beɕiribè, ke dàatení a kpéí. ⁵ Tɔ mbenitibè Sopee kè bèe yúní Simɔɔ bè tu wè Pieri. ⁶ Ò bo Simɔɔ okɔnnuuriwè cɛtè nte dàméèrì také.

⁷ Kuyie ntɔnni ò nàké kédeè kéité, kòò yú o tɔmbè bèdèbè nè kuhāāpònkù ò tá kù, kè kù dó Kuyie, ⁸ ké bè nàké dè dòò mèè botí kédeè ké bè tɔ nSopee.

Kuyie mbenkemè Pieri dèmarè

⁹ Kè dèe wenté kè bè nkéí ke tóonnènko Sopee, kè Pieri dèke kudànkù ke bo dɔu nKuyie kè diyie còrmú yeyo. ¹⁰ Kè dikònni ò pī nkè bè nhò bérì mudii, kè Kuyie nhò benke dèmarè. ¹¹ Kòò yà tiwetì kpetémè kè dèmarè cutiní kéinkè ke donnè kuyàakù, ke pítí de pítí tinàà ke tóonteni ketenkè. ¹² Kè iwūš imou boti bo de mieke: Itàake inàà kpèyi nè iwàake nè tinòti tibotí tibotí. ¹³ Kòò keè metammè mamè kè mè tu: Pieri íté kékuo kécaáké. ¹⁴ Kè Pierii yete ke dò: Áà n Yìè! N yí di diyie marì ikuo yete dè nè dèè í wenni. ¹⁵ Kè metammè yíe ke dò: Bá nwúo nKuyie nyí dèè wenni ke tú dè sī.

¹⁶ Kè dè mme nhò ke dà kuce mètàāti kéwétoò kéinkè.

¹⁷ Kè Pieri ntoti o yèmmè ke bo yà Kuyie ndó kóò nàké ti ke dè nhò benke, kè Kòrinei tɔnni bè tūàkení ke cómmú dibòrì, ¹⁸ kébeke ke dò: Diè nde Simɔɔ bè tú wè Pieri ò bomàà?

¹⁹ Kè Pieri baa nkpaá toti o yèmmè kè Muyaánsààmùu ò nàké ke dò: Benitibè betāāti bie nkòtení a borè nde. ²⁰ Cútóo ké bè neinè, ke bá nyíèkù, mī bè tɔnni.

²¹ Kè Pierii cútóo ké bè nàké ke dò: Mī tú onitì di waa nwè, di yē mba? ²² Kè bè dò: Ohāāpònkótì Kòrinei wèè dòòrì Kuyie ndó dè, ke kù dé, kè Sifube bemou ò dó, Kuyie ntɔnni we nnàké kòò ti tɔnni ke tú a kotoo kóò nàké a mōke ti.

²³ Kè Pierii bè coute, kè bèe yíe.

Kè dèe wenté kè bèe nei, kè Yesu kabe bèè bo Sopee kè be kó bèmabèè ò cíe. ²⁴ Di wentiri kè bè ntuakòo Sesadee ke sɔ nKòrinei yu o cɛtè kabe bemou nè o néposàabè kè bè ò bàa. ²⁵ Kè Pieri ntatoo kè Kòrinei íté kóò co kéninkóo o iikè. ²⁶ Kè Pierii ò ínni ke dò: N tú a nititòu nwe.

²⁷ Kè bè nnáante kataroo kè benitibè tikú péu. ²⁸ Kè Pierii bè nàké ke dò: Di yému ke dò nSifube ci bè bo tamè wèè í tú Sifu o cɛtè, mí nKuyie nnè n nàkému ke tú m bá nwúo nhòmou osínwè. ²⁹ Deè te kè di n yu kè n yie nke kòtení, n nàkénè di n yu mùu kpéí.

³⁰ Kè Kòrinei dò: Dè mōke yíe nyewe yènàà n sòò báámmè Kuyie, kè tewebiètè bo mètàāti, kè nní nyóó daate kéyà onitì mōu kòò còrmú n yìikè ke ā tiyāāti kè tì mīèti, ³¹ ke n nàké ke dò: Kòrinei, Kuyie ncoutému a báámmu, kù í yē nha pāre, a pāā nyè beɕiribè. ³² Tɔ mbenitibè Sopee kè bèe yúní Simɔɔ bè tú wè Pieri, ò bo okɔnnuuriwè mōu cɛtè kè bè ò tu Simɔɔ, kòò bo dàméèrì také. ³³ Memme kè m pānkèe tɔ mbenitibè kè bè bo da yúní, kàa yie nke kòtení. Ti tikú diè nKuyie nyìikè ke bo keè Kuyie nda duó ntinti kàa bo ti nàké.

Pieri nàkéme Kuyie nnāānti Kòrinei cɛtè

³⁴ Kè Pierii bēi nke dò: M bantému di mmònni ke dò nKuyie nyí baati òmōu. ³⁵ Bá kùu boti mieke wèè kù dé ke dòòrì kù dómè kù we ndó. ³⁶ Kuù tu benitibè bemou Yìè, ke duó nkè bè nàké Isidayeeriibe Tināānsàāti tìl bo taunnè benitibè Kuyie nnè Yesu Kirisi kpéí. ³⁷ Di yému tìl dòò Sudee omōu nè Kadidee Isāā ānné dii mōnni benitibè batémmu kédeè. ³⁸ Di yému Kuyie

ntããtémè Yesu Nansareti kou, kòò duó Muyaánsààmù nè muwërimú kòò ncenti tipîiti timou ke miékunko dibɔɔ fëũnko bè, ke yé Kuyie nhò bonèmè. ³⁹ Kè ti yà ò dɔ̀ò dè demou Sifube kó ketenkè Sedisademmu nè yehékè yemou. Kè bè ò baaké kudapããti ke kùɔ. ⁴⁰ Kè Kuyie nhò fòũkunnè diyè tãánni yìe ke duó nkòò ti benke omáá. ⁴¹ Tínti kù tãáté bè nè dimònni kè ti bo náké o kpéí, kè ti ò wënnénè ke di ke yá. ⁴² Kòò yé nti nnáá mbenitibè, weè túmè Kuyie ntãáté wè kòò bo bekénè befòubè nè becíribè. ⁴³ Kuyie mpããnaãnti náam̃bè bemou náké weè kpéí nke tú wèè ò tá kùu ò cǐé nho yei nnè o kó diyètiri kpéí.

Muyaánsààmù cùténimè bèè í tú Sifube be ìnkè

⁴⁴ Pieri kpaá ke náá memme kè Muyaánsààmù cùténí ò nàánnè bè ìnkè. ⁴⁵ Kè dèè di Sifube bèè tu Yesu kòbe ke neínè Pieri, Muyaánsààmù Kuyie nduó mmù cùténimè bèè í tú Sifube be ìnkè. ⁴⁶ Ke yé bè do yomè kè bè náá ntináaancanti ke sánti Kuyie nkù deumè. ⁴⁷ Kè Pieri dò: Ti bo na kéyeté ti bo bè ánnémè batémmù menie nkou, bembe Muyaánsààmù cùténí bèè ìnkè mù cùténí mèè botí ti ìnkàà?

⁴⁸ Memme kè bèè bè ánnè batémmù nè Yesu Kirisi kó diyètiri, kédeè kè bèè ò bántè ke dò ò nkpaá be borè yewe sám̃pó.

11

Bè kpannèmè Pieri ò kòtemè Kòrinei cǐtè

¹ Yesu tõe nè Yesu kòbe bèè bo Sudee kè bèè keè bèè í tú Sifube bè còutémè Kuyie nnáahti. ² Pieri wètoo dii mōnni Sedisademmu, kè Sifube bèè tu Yesu kòbe kè bè nhò kpānnè ke tú: ³ Dè dōmmè kàa kòte bèè í cāmmù be cie ke di wēnné ke di?

⁴ Kè Pierii tuú nké bè náké dèè dòò demou ke dò: ⁵ N sòò bo Sopee èi mieke nke, ké mbáá nKuyie, nkè kù m benke demarè kè dè dōnnè kuyàakù ke pííí tipííí tinàà, ke cutiní ke ìnkè ke n tóontenní kè dè n di. ⁶ Kè n wénté de mieke kèyá iwũ itààke inàà kpeyi nè iwààke nè tinòti timou botí, ⁷ kékeè metammè mamè túmè: Pieri íté kékuo kécááké. ⁸ Kè n dò: Áà n Yìè! N yí di diyè mari ikuó ci dè nè dèè í wenni. ⁹ Kè metammè yíe ke dò: Bá nwúó ndèmarè Kuyie nyí dèè wenni ke tú dè sǐ. ¹⁰ Kè de mme nhò ke dò kuce mètàãti kéwètoo ke ìnkè. ¹¹ De mōnni kè benitibè bètàãti tũ̀kení ke boní Sesadee kè bè bè tōnni m borè. ¹² Kè Muyaánsààmù n náké ke dò: Kòte ke bá nyíèkù. Kè ti kòbe bekuò bie nni ncíe nké tí kòte kéta Kòrinei cǐtè. ¹³ Kòò ti náké ò yàmè Kuyie ntōnni o cǐtè mieke, kè di ò náké ke tú: Wèè tǝ mbenitibè Sopee kè bèè yúni Simɔɔ bè tú wè Pieri. ¹⁴ Kòò ò náké tináahti tii bo ò deetè wenwe nè o cǐtè kòbe. ¹⁵ Kè nní nti mbè náá nkè Muyaánsààmù cùténí be ìnkè kèndōnnè mù cùténimè ti ìnkè meketimè mōnni. ¹⁶ Kè n dentení ti Yìè ndo béi nti ke tú: Isã do ãã batémmù nè menie mme, díñdi bè bo di ánnè batémmù nè Muyaánsààmù. ¹⁷ Kè Kuyie mbè pã dipānni kù pã di tinti bèè còutè Yesu Kirisi, yé n tú wè kè m̃i bo paa nKuyie nkó mutōmmù!

¹⁸ Bè kèè dii mōnni de kó tináahti kè be mieke do kè bè nsánti Kuyie nke tú: Kuyie ntũ̀ nkpètemu kuce bèè í tú Sifube kè bè bo ceete kèpétè mufōmmu mùu bo sãã.

Mefëũtímè mèè cíe nYesu kòbe

¹⁹ Bè do kùo Etienni kédeè kè mefëũtímè mèè tanní kè Yesu kòbe cíté tipííí timou, kékòte Fenisii nè Sipiri nè Antiyoši kènnáante Tináaasáati

Sifube mää. ²⁰ De mōnni Yesu kabe bèè bo Sipiri nè Sidenni kè bèè kote Āntiyosi, kēnnāā Kerekibe Tināaṣṣààti ti Yiè nYesu kpeti. ²¹ Kè ti Yiè nkó muwērímú mbè bonè kè benitibè péuu yie nkéceete, kētūnne ti Yiè.

²² Kè Sedisademmu kó Kuyie ncīètè kabee ti kèè kētō mBannabaasi Āntiyosi. ²³ Kòo tuakoo kēyà Kuyie mpīrmè mutōmmú, kè dèe ò narikè kòo yáúkūnne be kēnti ke dō, bè dōke duó mbemāà ti Yiè nke nhò tàunè be yèmmè memou. ²⁴ Bannabaasi do tú onitisàù nwe, ke dō Kuyie nkè Muyaánsààmù nhò piéké kè benitibè péuu yie nYesu.

²⁵ Kè Bannabaasi sōtè kékote Taasi Sōori wammù. ²⁶ Ò ò yà dii mōnni kè bèe wēte Āntiyosi kēmbō ke tiè Kirisi kabe ke dō dibenni. Bè de nyú meketimè bèè tū nYesu ke dō Kirisi kabe.

²⁷ De mōnni kè Kuyie mpāānāaṣṣi náam̃bèe íte Sedisademmu kékote Āntiyosi. ²⁸ Kè Muyaánsààmùu píe be kóó mōu kòo yètiri tu Akabuusi kòo íte kēbēi nke dō, dikōnni diēri bo tanní ketenkè kemou mieke. Kè di mēnke tanní Kododi kó tikpàti mōnni. ²⁹ Kè Yesu kabee wēnné kénáké ke dō bá wè wèe pā ò pètè kè dè māmè kéteennè Yesu kabe bèè bo Sudee. ³⁰ Bè me ndòò kédúo nde kó yepārè Bannabaasi, nè Sōori kè bèe kote kédúo nSedisademmu kó bewedunkótibè.

12

Bè kùamè Isaku

¹ De kó dimōnni kòo kpààti Edoti nfēũnko Kirisi kabe mabè, ² kédúo nkè bèe kuò Isaku Isāa nantè nè disiè, ³ kēyà dè narikemè Sifube kòo yíe kédúo nkè bèe pī mPieri, ke sō ndè tu pēēbè bèè í kōorenè mutie mùu muuti be kó dibanni mieke. ⁴ Kòo duó nkè bèe ò kpetinné kēbanne tihāāpònti tepítè nè tikuò, tìnàà tìnàà, kè diyentébanni bo pēētè kè bèe ò bekénè. ⁵ Kè Pieri mbo dikpetintou kè Kirisi kabe báa nKuyie nho kpéi sáa.

Kuyie ntōnni deetémè Pieri

⁶ Bè do boumu Pieri mēfimme mēdémè kòo nduó tihāāpònti tìdētì cuokè kè tìtētì bàa dibòri, kēè yènkè na nwenté kè Edotii duó nkè bèe ò bekénè, ⁷ kè Kuyie ntōnni taroo kè kuwenniku makùu míité kufáá, kè dii baùtè Pieri.

Kè mēfimmee tū. ⁸ Kè dii ò nàké ke dō: Yì a naakññfè kéānnè a neùti.

Kè Pierii me ndòò. Kè di dō: Daátí a yaabòri ké n tūnne.

⁹ Kè Pierii di tūnne kè bè nyeti kè dè ò dō ntidòuntì bá ò í yé ke dō ndè tu mómumu. ¹⁰ Kè bèe pēētè dibòri ketiri kēpēētè didēri, kētuake timáti kperi, bè yìe di, ke kōri dihei, kè dii kpeténè dimáa kè bèe yè, kédétóo sámpó kè Pierii móntóo Kuyie ntōnni.

¹¹ De mōnni kè Pierii banté ke dō, Kuyie kuú tōnni ku tōnni kè di ò deeténè Edoti nè Sifube do ò dónè mēè yei.

¹² Kòo totíní ò yèmmè, kékote Isāa bè tu wè Mariki, o yō Maari cīètè, ke nsó mbenitibè tikú péu ke báa nKuyie. ¹³ Kòo bente dicàù kòo sapàa mmòu bè tu wè Odotii íténi kēbeke ke dō: Wenni nwe? ¹⁴ Kēbanté Pieri tammè kè diwèli ò pī nkòo yóu ò bo kpetémè kēwētoó kè bè nàké ke dō: Pieri còmúmù dibòri. ¹⁵ Kè bè dō: A yèmmè í naataa?

Kòò dō: N yí so, kè bè dō: A dōu ntidòuntì nti.

¹⁶ Kè Pieri baa m̃bie ndicàù, kè bèe kpeté kóó yà, kè dèe bè di. ¹⁷ Kè Pierii bè yèkii tenòutè kè bè dō yúóó, kòo bè nàké Kuyie ntōnni ò dēnne mēè boti dikpetintou mieke, ke dō: Nákénè ti Isaku nè Yesu kabe tóbè.

Ò me nyĩ káyè kékòte kupíkù tekù.

¹⁸ Kè dèe wenté kè tihāpòntì ñkpeutí ke békú titòbè Pìeri kòte kè? ¹⁹ Kè Edòtì duó nkè bèe wammú Pìeri ke mónté. Kòo bekénè tihāpòntì kè dò bèe tì kùò, kédeè kékòte Sesadee kémbo.

Kuyie ntõnni potémè Edòti

²⁰ Edòti do í naatinè Tiiri nè Sitõõ ekè kòbe, kè bè né wènnè dinùù kékòte káyà Edòti kó ditõnni, Badasitusi ke bo taunnè Edòti ke yé be diitì do yiènimè weè èi mièke.

²¹ Kè Edòtìi dóú mmetaummè kó diyìe. Kè dii tuòke kòo ànnè o kpààtìyààtì kénkari okpààtì kàrì ìnkè ke náánnè benitibè. ²² Kè bè pìèkù ke tú: Kuyie nkuù nàá ndè í tú onitì.

²³ Dènde bàmbà kè Kuyie ntõnni ò poté kè yebièe ò càáké kòo kú ke yé ò do còutémè Kuyie nkó disànni.

²⁴ Kè Kuyie nnáàntì dake mpitírì tipitì timòu.

²⁵ Bannabaasi nè Sòori kè bèe duó nyepārè bè do bè tōnnè yè Sedisademma kénwèti Sesadee ke nneínè Isāa bè tu wè Mariki.

13

Muyaánsààmù tãāátémè Bannabaasi nè Sòori

¹ Kìrisi kòbe tñnni dii bo Āntiyòsi di mièke Kuyie mpāānāantì náam̀bè do bomu nè bèè tiè mbenitibè Kuyie nnáantì: Bannabaasi nè Simmèõ osòuwè nè Dusiyu Sidenni kou nè Mannaa wèè do biíkú nè okpààtì Edòti nè Sòori.

² Diyìe mari kè bè mboú dinùù ke báá nKuyie nkè Muyaánsààmùu bè nàké ke dò: Cǎnnénè Bannabaasi nè Sòori kè bèe pĩ mmutõmmù m bè yu mùù kpéí.

³ Mèmmè kè bè nsoké ke bou dinùù kédeè kè bè nòó nsinòu kébántè Kuyie, kè bè yóu kè bèe íté kékòte.

Sòori nè onitinòntì Edimaasi

⁴ Kè Muyaánsààmùu bè niitè kè bèe kòte Sedisii kéta bàtòò kénkari Sipiri kó ketenkè kèè soké menie mmieke, ⁵ kètuòke Sadaminni kènnáá nSifube Kuyie nnáantì titiintouti mièke, kè Isāa Mariki bè teénnè.

⁶ Kè bè nnáante Kuyie nnáantì kètuòke kumànkù tekù Pafòosi, ke mǎánè Sifu mǎu kòò tú onitinòntì, kòo yètìrì tú Baari-Yesu, kòò tu omǎà Kuyie mpāānāantì náantò. ⁷ Ke bo de kó dihèi kóo kumàndáà Seesuusi Poduusi borè, wèè tu mecii nyiè, kéduó nkè bèe yúnì Bannabaasi nè Sòori kè bè bo ò nàké Kuyie nnáantì. ⁸ Kè weè nitinòntì Edimaasi, ò yètìrì me ntú nè kerèki, kòò ndó képaannè kumàndáà Kuyie nnáantì. ⁹ De mǎnni kè Muyaánsààmù pìéké Sòori, bè yu wè Pòori, kòo ò wènté, ¹⁰ kébéi nke dò: F́ ndibòò bire, onitisountì, ociintì, a í yóó yóu a bo ncaàrimè Kuyie nkó mutõmmáà? ¹¹ Kuyie mbo da poté bàmbà nkàa yéi ke ténke bá nwúó ndiyiè yemòrè mayè mièke.

Dènde bàmbà kè Edimaasi yéi kénhǎá nke wanti wèè bo ò dète. ¹² Kè kumàndáà dè yà kè dèe ò di, kè Kuyie nnáantì kááké o yèmmè kòo yie nYesu.

Pòori do nàké tì Āntiyòsi

¹³ Pòori nè o népobè kè bèe ta bàtòò Pafòosi kékòte Pedisi Pānfidii kó ketenkè, Isāa Mariki de mbè yóu kéwète Sedisademma. ¹⁴ Kè bè nsoké kètuòke Āntiyòsi Pisidii kó kutempè mièke, teomputè yiè kéta kutiintouku kénkari. ¹⁵ Bè kàà ndiì mǎnni Kuyie nkuó páte nè ku pāānāantì náam̀bè

kpɛyɛ, kɛ kutiintouku kó benìùbèe duó nkɛ bèe náké Pɔɔri kɛ dɔ: Ti kɔbɛ kɛ di mɔkɛ tìmatì kɛ bo ti teennè di bo na kébéi.

¹⁶ Kɛ Pɔɔrii youtɛ o nòùtɛ kɛ bè dɔ yúóó kòò bɛi nkɛ dɔ: Isidayɛɛribɛ nè dínɔi bèè dé Kuyie nkémùnè kékèè. ¹⁷ Kuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkũ, kuù tãátɛ ti yembɛ kɛ duó nkɛ bè sũũ mbɛ bo dii mǎnni Esibiti, dɛ kó difɔnkúò kɛ kũu bè dɛnnɛ nè ku kó muwérímú. ¹⁸ Kɛ mbɛ tɔ yɛbie nsipísìnàà dikpáà cuokɛ, ¹⁹ kékũu ibotí iyiekɛ Kannahãã kó ketenkɛ kɛ kɛ duó nku kɔbɛ kɛ bèe kɛ tiekɛ, ²⁰ kɛ dɛ mmɔkɛ yɛbie sikɔusìnàà nè sipísìnùmmù (450).

Kɛ Kuyie mbɛ duó mbebaatíbɛ kɛ bè ríbo kɛtuɔkenɛ Sammuyɛɛri kó dimǎnni. ²¹ Kɛ bè dɔ bè dɔ okpààtì, kɛ Kuyie mbɛ duó Sauri Kiisi kó dɛbire, Bensamɛ kó kufuku kou, kóo ñtɔ tikpàtì kɛ dɔ yɛbie nsipísìnàà. ²² Kɛ Kuyie nhò dɛnnɛ kédúú nDafiti tikpàtì, kɛ bɛi nkɛ dɔ: M pètɛ onitì n yèmmè kou, wèè yó ndɔɔri n dómè mɛmɔu. ²³ Nè Dafiti kó kufuku miɛkɛ nkɛ Kuyie nduǎnnímè Yesu Odɛtíwè, kũ yɛ nkũ yóó duǎnni wè, kòò dɛɛtɛ Isidayɛɛribɛ. ²⁴ Yesu mu ndo í kàtɛnì kɛ Isãã nákému Isidayɛɛribɛ kɛ dɔ bèe ceetɛ kòò bè ãnnè bàtémù. ²⁵ Isãã dèu dii mǎnni o tǎmmù kɛ nnáá nkɛ tú: Mii í tú di baa wè, ò kèrínímu, n keté kɛ í sannè m bo seutemè o neùtì kó iwɛĩ.

²⁶ N kɔbɛ dínɔi Abarahammu kó kufuku kɔbɛ nè betɔbè bèè dé Kuyie, tímbe Kuyie nduǎnnímè mɛdɛɛtímè kó tináahtì tii. ²⁷ Sedisadɛmmu kɔbɛ nè bɛ kó bekpàatíbɛ mɛ nyí banté Yesu, kòò kũu kɛ né dǎǎ Kuyie mpǎānǎahtì náambɛ wǎri tì kɛ bè tì kàa nsiom̃pùu simɔu. ²⁸ Bè í nyà mɛyɛi mmamè Yesu dǎǎ mè kɛ nɔ́fɛ́kɛ kɛ náké Pidatì kɛ dɔ wèè ò kũu. ²⁹ Bè dǎǎ dii mǎnni tii wǎri o kpéi tì yèmmè, kóò cũũnni kudapáatì kédúú nkufɔtì miɛkɛ. ³⁰ Kɛ Kuyie mme nduó nkòò yǎnté. ³¹ Kòò bɛnkɛ omáá yɛwɛ péu miɛkɛ bèè do ò nɛínè Kadidee kékɔtɛ Sedisadɛmmu, bàmbà nkɛ náá nyIsidayɛɛribɛ o kpéi. ³² Ti di náá tii náaṣààtì Kuyie ndo náké tì yembɛ tii kpéi. ³³ Kɛ tì dǎǎ tɛnti bɛ yaàbí tì kpéi, kɛ duó nkɛ Yesu yǎnté tì wǎri kɛ yèmmè Yesãã mmiɛkɛ mukàmmù mudérímù kɛ tú:

A tú m bɛrɛ ndɛ
kɛ n da pɛitɛ yie.

³⁴ Kuyie ndo náké wèè kpéi nkɛ dɔ:

M bo duó nkòò yǎnté
m báá yóu kòò pǎãkɛ.

M bo di dǎǎ mɛsàà
n do yɛ n yóó dǎǎmè Dafiti.

³⁵ Tì wǎrimu Yesãã mmiɛkɛ kupíkù tekù kɛ tú:

A í yóó yóu kàa kou pǎãkɛ.

³⁶ Dafiti do dǎǎmu Kuyie nyɛ nwèè dǎǎmè, kɛ ku, kɛ bè ò kũnnè o yembɛ borè kòò pǎãkɛ. ³⁷ Kuyie mɛ nduó nkɛ wèè yǎnté ò í pǎãkɛ. ³⁸ N kɔbɛ banténè tũnkɛ kɛ dɔ nnè Yesu borè ndɛ Kuyie mbo di cífèmmè di yɛi. ³⁹ Kɛ wèè ò tá, wèè ùtɛ o yɛi mmɛmɔu, Mɔyiisi kó ikuó do í yóó na kɛùtɛ mè. ⁴⁰ Ndakenè tũnkɛ kɛ Kuyie mpǎānǎahtì náambɛ do náké tì báá di tuɔkení. Tii tu:

⁴¹ Wéntɛnè dínɔi sifɛi yembɛ,
kɛ dɛ di di kɛ di kú.

N yóó pĩ mmutǎmmù mamù mmu
di kó yɛwɛ miɛkɛ
di do í yóó yie nkɛ dɔ mmùu bo dǎǎ
bá kɛ bè di náké.

⁴² Bè yènni dii mǎnni kutííntouku kè bè dǎ: Pǎori nè Bannabaasi bè wēteni teompùtè tetè yìe ke yíe kè bè náké de kó tináànti. ⁴³ Bè cìtè dii mǎnni kè benitibè péu, Sifube nè bèè í Sifube ke tǔnne Sifube kó kuwedǎunce kè bèe cíe mPǎori nè Bannabaasi kè bèe yáukǔnne be kǎnti ke dǎ, bè ntaunè Kuyie nkù bè dǎd mēè sǎa nkpéí.

Pǎori nè Bannabaasi bè kpāātémè be nacètǎá

⁴⁴ Teompùtè tetè yìe kè dihei kǎbe bemǎuu sǎkēe tíi nke bo keè Kuyie nnáànti. ⁴⁵ Kè Sifube yǎ benitibè tímmè ke sū kè dēe bè yonke. Kè Pǎori nnáá ntii kè bè nǎá ntiteti koò sǎá. ⁴⁶ Pǎori nè Bannabaasi kè bèe bè náké weti weti ke dǎ: Dè do dǎ mbēe keté kénáké dímbē Kuyie nnáànti. Di né me nti yetemè ke benke di mǎmmǎmbē di í dǎmmè ke pété mufǎmmu mùu bo sǎá. Di mǎnni ti bo kǎte bèè í tú Sifube be borè. ⁴⁷ Ke yé ti wǎrimè ke tú:

N da tǎātému,
kǎa bo ntú yebotè yemǎu kó kuwenniku
kénáké titenti timǎu kǎbe
medetímè kó tináànti.

⁴⁸ Bèè í tú Sifube kè bèe keè de kó tináànti kè dēe bè narike mesàà, bèè tú mufǎmmu mùu bo sǎa mu kǎbe kè bèe yie nYesu.

⁴⁹ Kè Kuyie nnáànti pítè de kó ketenkè kemǎu. ⁵⁰ Kè Sifube sukú benitipodiebè bèè tǔnne Yesu nè dihei kó benitidiebè, kè bèe fǎu mPǎori nè Bannabaasi kè bè dēnne be tenkè. ⁵¹ Pǎori nè Bannabaasi kè bèe kpǎé be nacètǎá*, kédeè kékǎte Ikǎnni. ⁵² Kè diwèi ríbo Yesu kǎbe bèè dè bo, kè Muyaánsǎàmù bè piéké.

14

Pǎori nè Bannabaasi bè do bomè Disiri

¹ Pǎori nè Bannabaasi kè bè tǎ ta Ikǎnni kó kutííntouku, ke nnáá nKuyie nnáànti kè dēe narike Sifube nè bèè í tú Sifube, kè benitibè péuu yie nYesu. ² Bèè tu Sifube kè bèe sukú bèè í tú Sifube kè bè bo dǎd meyei mPǎori nè Bannabaasi. ³ Pǎori nè Bannabaasi kè bè mbo Ikǎnni kémǎnte, kénáá Kuyie náànti nè dikǎmbùd, ke náá nKuyie mbè dǎd mēè sǎa, kè ti Yìe nkó muwérímù bè bonè kè bè dǎdri tidietì péu. ⁴ Kè de kó dihei kǎbe toté mǎdémè, ke bie nni ndó Sifube kè betǎbè dǎ Yesu tǎrè.

⁵ Sifube nè bèè í tú Sifube nè de kó bekpàatibè kè bèe dake ke bo fǎu mPǎori nè Bannabaasi, ke bo bè bùótí yetǎrè kékua. ⁶ Kè bèe ti kèè kécoké kékǎte Dikaonii kó yehekè: Disiri nè Deribu nè yehekè teyè yèè dè tǎké, ⁷ kénáá Tináànsàati.

Bè do dǎmè kǎfíe Pǎori nè Bannabaasi inààke

⁸ Kǎo niti mǎu bo Disiri ke tú kuhǎkù nè bè ò peitémè ò í nǎ nke ceñti. ⁹ Kè Pǎori nnáá nkè kù kǎmmù kè Pǎorii wénté kǎbanté kù tǎmè ke do nKuyie mbo kù miékǔnne. ¹⁰ Ke búi mmekeperímè ke dǎ: Ítè ke cómmù, kè kuu puuní mecǎá nkékété. ¹¹ Kè benitibèe dè yǎ kǎwekii nè Dikaonii kó tináànti ke dǎ: Kuyie nnáá mbenitibè ke cùténí ti borè!

¹² Kè bèe bè yú be kó yebǎké yètè, ke yú Bannabaasi ke dǎ: Seyuusi, ke yú Pǎori ke dǎ: Edimesi, ke yé weè do náámmè. ¹³ Kè be kóo bǎyìè nwèè kó dibǎdtou do bo dihei kó dibòri borè kǎo tǎní yenaadakè yèdèè, kè yè dùúkú

* **13:51** kpǎátè be nacètǎá: Dè benkú ke dǎ mbe kpeti ténke í bè bonè ke yé bè yetemè bè bè tǎní tii náànti.

mutepóó, nè benitibè kè bè bo wènné ké yè fié Pòori nè Bannabaasi. ¹⁴ Pòori nè Bannabaasi kè bèe ti kèè kè be yèmmèe caàrè, kè bèe kèri be yaàbòrè kécokóo dítínni mieke kékúónko ké dò: ¹⁵ Ti kàbe dè dòmmè kè di dòòri memme? Ti tú benitibè mbè ké di dònne, ti di tóni Tináansààti nti, ké tú di yóu yebakè kètúnne Kuyie kùù fòù, kùù dòò kéfinkè nè ketenkè nè dàméèrì nè dèè kó dimàà bo o mieke. ¹⁶ Kuù do yóu yebotè bá wè kòo ntũ ò dó kùù ce. ¹⁷ Nè memme kè kù baa di benkú kù bomè, ké di dòòri mesàà, nke di duónni fetaafe, kè di paa mpèi kè di màke ké yo nkè di yèmmè naati.

¹⁸ Kè dèe ari mesàà nkè bè né na ké bè bàà bè bo bè fiémè de kó inààke.

¹⁹ Kè Sifube yènni Āntiyosi nè Ikōnni, késukú benitibè, kè bèe búótí Pòori yetàrè, ké nyé ké tú ò ku, kóò fūrí kédennè diheì mánku. ²⁰ Kè Yesu kàbe tíí nho borè kòo íté kéta diheì, kè dèe wenté nè Bannabaasi kè bèe kòte Deribu.

Pòori nè Bannabaasi bè wètemè Āntiyosi

²¹ Pòori nè Bannabaasi kè bèe náké Tináansààti Deribu kè benitibè péuu ti yie nkè bèe íté kéwète Disiri nè Ikōnni nè Āntiyosi, ²² kényáúkunko Yesu kàbe kònti ké bè nàà nke tú bè nyé ké dò nti dò nkéfēūtēmu ké né ta Kuyie nkpaàtiyuu mieke.

²³ Kè kanninko Kirisi kàbe tīrè yeməu bewedəunkótibè, ké bou yenò ké báá nKuyie, ké bè nàà nke tú ti Yiè ndi dó wè di teennè.

²⁴ Kòo deè kéyè Pisidii kó kutempē nkéta Pānfidii kaku, ²⁵ kénáké Pēdisi Kuyie nnáanti kédèe kékòte Atadii. ²⁶ Bè de ndèke bàtòò, kéwète Āntiyosi, bè do bè bántènè dè Kuyie nkè bèe kòte ké pī mmutōmmú bè bo ké deu mù.

²⁷ Kòo bè náké Kuyie mpī mmèè botí mutōmmú ké kpeté kuce bèè í tú Sifube kè bè yie nYesu. ²⁸ Kè bè ndè bo nè Kirisi kàbe kè dèe mōnte.

15

Bè nēnnimè Sedisadēmmu

¹ Kè bèmabèe yènni Sudee kékòte Āntiyosi kénnaá mbèè yie nYesu ké tú: Kè bè í di cāmú Mōyiisi kó ikuó yèmmè Kuyie mbáá di còuté. ² Pòori nè Bannabaasi kè bèe yete kè bèe nēnni mēdiè, nkè Yesu kàbe dò: Pòori nè Bannabaasi nè Āntiyosi kàbe mabè bèe kòte Sedisadēmmu kéyà Yesu tòrè nè bewedəunkótibè kè bèe náké de kó tináanti.

³ Kè bèe bè cie nkédennè diheì, kè bè nkéí kéyènnè Fenisii nè Sammarii kó ketenkè kénnaante bèè í tú Sifube bè còutéme Yesu, kè de kó tináanti nnárinkunko Kirisi kàbe bəməu yèmmè. ⁴ Bè tuòkoo dii mōnni Sedisadēmmu Kirisi kàbe nè Yesu tòrè nè bewedəunkótibè kè bèe cò Pòori nè Bannabaasi kè bèe bè náké Kuyie mbè pīnnè mùù tōmmú. ⁵ Kè Fadisiēbe mabè bèè yie nYesu kè bèe béi nke dò: Bèè í tú Sifube ké yie nYesu bè dò nkécāmúmu kètúnne Mōyiisi kó ikuó.

⁶ Kè Yesu tòrè nè bewedəunkótibè kè bèe tíí nke bo yà de kó tináanti, ⁷ kénnei kè dèe mōnte, kè Pierii íté ké béi nke dò: N kàbe, di yēmu Kuyie nni ntāātēmè nè dimōnni kè m bo náké Tináansààti bèè í tú Sifube ké yie nYesu.

⁸ Kuyie nkùù yé benitibè bəməu yèmmè kè kù bè duò Muyaánsààmú kù ti duò mmù, ké benke kù bè còutéme. ⁹ Mecánnímè mamè í bo tínti nè be ti cuokè, be yie ndi mōnni Yesu kè Kuyie nhutè be yei. ¹⁰ Dè dòmmè kè di dó kéyíi nKuyie mmieke kétoú mbèè yie nYesu dītòu tínti nè ti yembè tí í na ké tó di. ¹¹ Di í yé ké dò nnè ti Yiè nYesu kó mesàà mme timəu ti còutéme tínti nè beàà?

¹² Kè benitibè dò yúóó, Bannabaasi nè Põori kè bèe bè nàké Kuyie ndòò tii dieti bèè í tú Sifube be cuokè. ¹³ Bè nàké dii mònni ke dèè kè Isaku dò: N kòbe kémùnè! ¹⁴ Simòò nàkému Kuyie ndààtenimè bèè í tú Sifube be kpéi nke tánkíi ku kòbe. ¹⁵ Kuyie mpāānāānti náam̀bè do nàké tì dè wēm̀mu tii tú:

¹⁶ M bo wētení kémaá Dafiti cīētè,
kéyíi nho dobuò.

¹⁷ Kè benitibè bem̀ou
nè bèè í tú Sifube
n yu bè kè bè bo n tú n kòbe
kè bèe wammú Kuyie.

¹⁸ Kuyie nti nnàké kunku kùù tì nti benke nè dimònni.

¹⁹ Kè Isaku dò: N yèmmè í dò nti duó mbèè í tú Sifube ke yie nYesu de kó ikuó kè bè nhààrì. ²⁰ Yóunè kè tì bè wàri ke dò: Bè bá nyo iwũò bè fié ì yebòkè, kémenténè bem̀aa bè bo ndòutinèmbè betòbè, ke báá cááké fehòfè bè í feúté fè yoo meyĩ. ²¹ Ke yé Mòyiisi kó ikuó bomè nè dimònni kè bè ì kàa sioǹpùu sim̀ou titiintouti mieke.

Bè do wàri dii pátiri mucāmmú kpéi

²² Yesu tõe nè bewedòunkótibè nè Kirisi kòbe bem̀ou kè bèe pènsirì de kó ikuó, kētāāté Sudi bè tú wè Baarisabaasi nè Sidaasi benitibè bem̀ou tā bè, kè bè neinnè Põori nè Bannabaasi kè bèe kòte Āntiyòsi, ²³ kè bè duó ndipátiri kè di tu: Di kòbe tinti Yesu tõe nè bewedòunkótibè, ti di dòunko dínđi bèè í tú Sifube ke bo Āntiyòsi nè Sidii kó itempè. ²⁴ Ti kèè ti kòbe mabè kàtoomè ke di kòkénè ke cààrè di yèmmè, tii í bè duó nde kó dinùù. ²⁵ Dè te kè ti wènnè ke tāāté bem̀abè ke bè neinnènkò ti népobè sààbè Bannabaasi nè Põori. ²⁶ Bèè duó mbem̀aa ke kàáté mukũ kuce m̀péu ti Yiè nYesu kó mutōmmú kpéi. ²⁷ Ti tōnko Sudi nè Sidaasi kè bè bo di tuo ntii wàri tinti dipátiri mieke. ²⁸ Muyaánsààm̀u muu ti niitè kè ti yé nti báa di sũũ mmucirim̀u kè dè í tú ikuó ì ì dò nkéyóu. ²⁹ Ìi tu di bá nyo iwũò bè fié ì yebòkè nè meyĩ nè iwũò bè í fié ì, kémenténè dimáa di bo ndòutinèmbè ditòbè, kè di dòòri memme dè bo nwenni. Dè nsúónnè diyìè marì.

³⁰ Kè bèe cau mbetòbè kédeè kè bèe kòte Āntiyòsi kətíi nYesu kòbe péu, kè bè duó ndipátiri. ³¹ Kè bèe di kàa nkékeè, kè dèe bè narike bem̀ou. ³² Sudi nè Sidaasi bè me ntúmè Kuyie mpāānāānti náam̀bè mbe, kè bèe bè duó nyitié mpéu kényúkùnne be kònti. ³³ Kè mbè bonè kè dèe m̀ante, kè bèe bè cau nkéwēte bèè sòò bè tōnni be borè nè kunaatí. [³⁴ Kè Sidaasi yie dò ò bo nkpaá.]

³⁵ Põori nè Bannabaasi nè betòbè kè bè m̀bo Āntiyòsi ke tiè nYesu kòbe ke bè nàa Tināānsààti Yesu kpèti péu.

Bannabaasi nè Põori bè yàtemè

³⁶ Kè dèe m̀ante kè Põorii náké Bannabaasi ke dò: Tí wēte yehekè yem̀ou késiéké tì sòò nàké bè Kuyie nnāānti, kényà bè bo kè dè dòmmè.

³⁷ Kè Bannabaasi ndó Isāa bè yu wè Mariki m̀bè neínè. ³⁸ Kè Põorii yete ke dò: Ò bá nti neínè ke yé ò do ti yóunèmbè mutōmmú Pānfidii kéité. ³⁹ Kè dèe naa tineiti mediè nkè bèe yate, kè Bannabaasii túóté Mariki kè bèe ta kudabekù kəkòte Sipiri. ⁴⁰ Kè Põorii tāāté Sidaasi kè bèe bè bántènè Kuyie nkè bèe ité. ⁴¹ Kòo kòte Sidii nè Sidisii kénkpénkùnko Kirisi kòbe Kuyie nkó kuce mieke.

16

Pɔ̃ri do tùótémè Timɔ̃ntee

¹ Kè Pɔ̃rii kɔ̃te Dɛribu kɛ̀pɛ̀tɛ́ kékɔ̃te Disiri, kɛ̀yà odapàà mmàù bè tú wè Timɔ̃ntee, kòò tu Yesu kou, kòò yɔ́ tú Sifu ke tũ nYesu, kòò cice tú Kerekí. ² Kè Yesu kɔ̃be bèè bo Disiri nè Ikɔ̃nni kè bè ò sántí. ³ Kè Pɔ̃ri ndó Timɔ̃ntee ò neinè, kòò tùóté kécānté Sifube bèè dè bo be kpéí, ke yé bè do yémè bemou o cice tùmè Kerekí. ⁴ Kè bè nkɔ̃ri yehékè ke náante Yesu tārè nè bewedəunkótibè bè tātātè tì Sedisadɛmmu, ke tú bèè tì yie. ⁵ Mɛ̀nàme kè Kirisi kɔ̃be ñkpénkú Kuyie nnáàntì mieke ke sũũnko yewe yemou.

Kuyie nyúmè Pɔ̃ri Maseduɔ̃nni

⁶ Kè Muyaansààmúu yete bè bo nàkémè Kuyie nnáàntì Asii kè bèè pɛ̀tɛ́ Fidisii nè Kadasii, ⁷ kétuɔ̃ke Misii kó kutemmànku ke ndó kékɔ̃te Bitinnii kè Muyaansààmúu yete. ⁸ Kè bèè yóu kéta Misii kɛ̀pɛ̀tɛ́ kékɔ̃te Todowaasi. ⁹ Kè Pɔ̃ri nduó keyènkè kè Kuyie nhò benke mebenkùmè kòo yà Maseduɔ̃nni kou m̀ò, kòò còmmú kòò bàà nke tú: Kɔ̃tení ti cie kè ti teennè! ¹⁰ Kè ti banté ke dò nKuyie nkuu kè n ti yu kè ti bo náké Tináansààtì, kè ti pànkɛe íté Todowaasi, ¹¹ kéta bàtòò kékɔ̃te Sammutaasi diheì diì soké menie mmieke. Kè dɛ̀ wenté kè ti kɔ̃te Neapodii. ¹² Kè íté deborè kékɔ̃te Fidipu Maseduɔ̃nni kó kutempè nkó diheì kètiri kè Odommu kɔ̃be di baké, kè tì nke mbo ke dɔ́ yewe sàm̀pó.

Didii tũnnemè Yesu

¹³ Teompùtè yie kè ti yè, kéta kukó nke bo yà Sifube bo nke bàà nKuyie. Ke sɔ̀nké benitipòbè mabè deborè kékaroo kè mbè nàa Kuyie nnáàntì, ¹⁴ kɛ̀yà onitipòkù m̀ò bè tú wè Didii kòò bonní Tiyatiiri, ke fiiti tiyaakpeti tiwũ̀tì ke tũ nKuyie, kè Kuyie nkpeté o yèmmè kòò nkémmú Pɔ̃ri nàà ntì. ¹⁵ Kè tì ò ànné bàtèmmú nè o cɛ̀tɛ́ kɔ̃be.

Kòò nyetiróo ke tú: Kè di yie nke dò m mènke cɔ̃utè Yesu kɔ̃tenenì kémbo n cɛ̀tɛ́.

Pɔ̃ri bètimè onipopāũ kó dibò

¹⁶ Diyè marì ke tì nkɔ̃ri mubáammu kéconè osapàà mmàù kòò tu kudaakù, kè dibò ò ta, kòò pāũ kòò yembè pèù idíítì. ¹⁷ Kòò nti tũ nke wékíí ke tú: Benitibè bie ntú Kuyie ndiekù tɔ̃mbè mbe, ke di nàa mmedɛ̀tímè kó tináàntì.

¹⁸ Kòò mme nhò nyewe yemou kè dɛ̀ ɔ̀u Pɔ̃ri kòò wɛ̀tɛ́ kɛ̀péí ndibò ke dɔ́: Nè Yesu Kirisi kó diyètiri yè onitipòkù yie mmieke! Dɛ̀ndɛ̀ bàmbà nkè dii yè. ¹⁹ Onitipòkù yembè sɔ́ ndii m̀nni bè ténke í yó mpéù idíítì, ke pĩ mPɔ̃ri nè Sidaasi kékɔ̃tenè bebeémbè borè. ²⁰ Ke dɔ́: Benitibè bie ntú Sifube mbe ke k̃tɛ̀nni die mmekòdmmè. ²¹ Ke benkú be kó ikuó tinti Odommu kɔ̃be tì í dɔ́ nkéntũ nyi.

²² Kè ditĩnni tì yie nkè bebeémbèe duó nkè podĩsibèe dáté Pɔ̃ri nè Sidaasi be yaàborè kè bè puotí yedá, ²³ kédeé kè bè kpetínné kéduó nkè kuhāāpònkù mbè bàa mesàà, ²⁴ kè bè táu nkétanné kufáà ndétikù.

²⁵ Keyènkè cuokè kè Pɔ̃ri nè Sidaasi kè bè bàà nKuyie nke diè nke kù sántí, kè tikpetintì teti kèrímú. ²⁶ Kè bè nyóò daate kè ketenke sàntè, kè dikpetintouu sàntè kè yebòrèe kpeté, kè bè bou m̀èe fimme tikpetintì nè bè bè táu nnè dè kè dèe duó. ²⁷ Kè kuhāāpònkùu entení kɛ̀yà yebòrè kpetémè ke nyé ke tú bè coké, kékpate disiè ke bo kuə kumáà. ²⁸ Kè Pɔ̃rii péi nke dɔ́: Báà dɔ́ amáà mɛ̀yɛ́. Tì bomu timou.

²⁹ Kè ku kònti au kè kùu duó nkè bèe míítè kè kùu cokóo Pɔɔri nè Sidaasi be borè kéninkóo be ìikè, ³⁰ kè bè dènnèni kè bè beke ke dò: Bekótibè, n dò nkéyímè kè Kuyie nni ndeeté? ³¹ Kè bèe kù téníne ke dò: N tá ti Yiè nYesu a bo cootè fí nnè a cîètè kòbe.

³² Kè bèe kù naké Kuyie nnáànti nè bèe kó dimàà bo ku cîètè. ³³ Kè kùu bè tùótè ke óu be muo, nkè bè pánkèe kù ànné bàtémumu de kó keyènkè nè ku cîètè kòbe. ³⁴ Kè kùu yú Pɔɔri nè Sidaasi kékonne kè bè duó mmudii, kè diwèi nkù bo nè ku cîètè kòbe bè còutémè Kuyie.

³⁵ Kè dèe wenté kè bebeémbèe tɔ mpòdísibè, kè bèe kù naké ke dò kùu bè fíi.

³⁶ Kè kuhāāpònkùu naké Pɔɔri ke dò: Bebeémbè tōnni ke tú n di fíi, di mmònni yènnè kèpèētè ke bá nyíèkù.

³⁷ Kè Pɔɔrii naké pòdísibè ke dò: Tínti Odommu kòbe bè ti puotí benitibè ìikè bá bè í ti bekénè ke né dó ke ti fíi ndisòràà? Ti báa yie. Bèe kòtení be mómómbe kè ti denne.

³⁸ Kè pòdísibèe kòte kénáké bebeémbè Pɔɔri nè o kòbe bè tumè Odommu kòbe kè kufōwaa mbè pī. ³⁹ Kè bèe kòte kè bè mōo mēcīēmme, kè bè dènnè dikpetintou, kè bè bántè ke dò bèe yè dihei. ⁴⁰ Kè bèe yè dikpetintou kékòte Didii cîètè, kèyà Yesu kòbe ke yáúkūnnè be kònti, kèpèētè.

17

Bè pīrímè Sasōō nè o kòbe ke kòtenè bebeémbè borè

¹ Kè bèe pèētè Ānifodii nè Apodonii kētuake Tesadoniki, kè Sifube kó kutiintouku dè bo. ² Kè Pɔɔri tó ta Sifube kó kutiintouku ke dò sionpūu sītāāti ke náa Kuyie nnáànti. ³ Kè mbè náa nkè tú: Kirisi do dò nkéféūtému kékú kèyántè, Yesu n di náa nwèè kpéi weè tu Kirisi.

⁴ Be mièke kè Kerekibe bèe do dé Kuyie benitipodiebè kè bèe yie mPɔɔri nè Sidaasi kpeti kénsū mesāa.

⁵ Kè dèe yonke Sifube kè bèe yú becièmbè kè bèe wēnné kéānné dikpānni kèiténè kemieke kénwanti Pɔɔri nè Sidaasi, kékòte Sasōō cîètè ke bo bè kòtenè diññi borè, ⁶ kè bè mōntè, kèpī nSasōō nè Yesu kòbe mabè kékòtenè bebeémbè borè kénwékíi ke tú: Dè kó benitibè càari kutenkù kumōu kó ikuó nyi ke tūakení diè nkè Sasōō bè còuté. ⁷ Kè sènkèrì okpààti Sesaa ke náa nkè tú okpààti mōu bo kè bè ò tu Yesu.

⁸ Kè dèe yonke bebeémbè nè dihei kòbe. ⁹ Sasōō nè o kòbe kè bèe yietí idiítí dihei yèmbè kè bè né na kè bè fíi.

Pɔɔri nè o kòbe bè nakémè Kuyie nnáànti Bedee

¹⁰ Kè keyènkèe biite kè Yesu kòbe duó nkè Pɔɔri nè Sidaasi kè bèe kòte Bedee, bè tūòke dii mōnni kéta Sifube kó kutiintouku. ¹¹ Kè bembè ndó Kuyie nnáànti kèpèētè Tesadoniki kòbe, ke níi ntí kàa nyewe yemou ke bo yà kè nsà kè bè náa ntí tu timómmānti. ¹² Be mièke kè benitibè péuu yie nYesu, Kerekí kó benitipòbè nè benitidaabè péu. ¹³ Sifube bèe bo Tesadoniki kè bèe keè Pɔɔri nàámmè Kuyie nnáànti Bedee kékòtoo késukú benitibè. ¹⁴ Kè Yesu kòbe kòtenè Pɔɔri dàméèrì kòò bo ta bàtòò, kè Sidaasi nè Timantee kè bèe nkpaá Bedee. ¹⁵ Kè bèe ò cíe nkētuake Atenni kèwēte Bedee kénáké Sidaasi nè Timantee ke dò: Pɔɔri tu bèe kòtoo mēcāa.

Pɔɔri kòtemè Atenni

¹⁶ Kè Pɔɔri mbaa Sidaasi nè Timantee Atenni, kèyà yebòkè sūmè de kó dihei kòo yèmmèe cààrè mediè. ¹⁷ Kòò nnáánnè Sifube nè bèe í tú Sifube

ke tũ nSifube kó kuwedəunce titíntouti mieke, yewe yeməu ke nnáánnè ò maunè bè. ¹⁸ Ke múnke mmaunè mecii nyembè bè tu bè Epikudiyèbe, nè Sitoyisĩèbe, kè bèmabè ntú onìti yie nnáa nhènti? Kè betəbè tu de dò nhò náa nKuyie ncànkù makù kpéi nke, ke yé ò do náámmè Yesu kumè mme ke yánté.

¹⁹ Kè bèe ò kàtenè dihei kó bekótibè ɔɔ tíí ndè kóò beke ke dò: Dòò ke ti náké tináam̃panti a náa ntí tú mù. ²⁰ Ti mu nyí kèè de kó tináam̃ti diyie mari ke dó kébanté tì tu mù.

²¹ Atenni kəbe bəməu nè bepəðbè bèè bo de kó dihei, bè do ɔ ntũũ ke náámmu ke kém̃mú tináam̃panti tii yìni.

²² Kè Pəorii íté kécómmú benitibè ìkè ke dò: Díndi Atenni kəbe n yàm̃u ke dò ndi wanti Kuyie mm̃ediè. ²³ N cè ndihei ke yà di báa ndè ke tú Kuyie nke wāri dēmarè ìnkè ke tú: Kuyie nti í yé kù. Di báa nkùu yie nke í kù yé, n kàtení ke bo di náké kuù kpéi. ²⁴ Kuù dɔ̀ò ketenkè nè dèè kó dimàa bo, kuù baké kēìnkè nè ketenkè, kù í ā benitibè maá tii touti mieke. ²⁵ Kù í yé nti nkù duò ndēmarè ke yé kuù duòm̃mè mufòm̃mu denennè deməu. ²⁶ Kuyie ndɔ̀ò wèè niti borè nde ibotí iməu sũũmmè kutenkù kuməu. Kè kù yé bá wè ò yó mborè nè o we māmè. ²⁷ Kù mè dɔ̀ò ke dó benitibèe kù wammúmu, kè bè kù waá mbá ke í yé bè bo kù wammúme bè bo kù yà, ke yé kù í ti dētirinēmè. ²⁸ Ke yé kuù temè kè ti fòu ke bo, ke ɔ̀ na kédɔ̀ò dēmarè. Di kó bepátiwāðbè mabè ti nwāri ke tú: Ti tú kuù kó ibí. ²⁹ Kè ti tú ku bí, ti yèmmè bá ndò Kuyie ndònnè tetenkaanitè mēsəə nkpete, yoo mebieirim̃e kpete, yoo ditári onití dɔ̀ò dè nè o kó mecii. ³⁰ Kuyie mbùútóomu meyei nti í kù yé dii mǎnni ke dɔ̀ori mè ke náa ndi mmǎnni benitibè ke tú: Bèe cèète meborim̃e. ³¹ Ke yé kù tāātēmè diyie ke yóó duó nkè Yesu bekénè benitibè bəməu. Kù de mbenke ke duó nkè Yesu yánté

³² Kè bèe keè Pəorii náámmè mukúkéyántimù kpéi kè bèmabè nhò daú kè betəbè tu: Diyie mari ndi a bo tì nti nákéme.

³³ Mēm̃me kè Pəorii íté dēborè. ³⁴ Nè mēm̃me kè bèmabè nhò tũ nkéyie nYesu. Bèe kóò mǎu tu: Deniisi dibeéntĩnni kou, nè onitipòkù mǎu bè tú wè Dammariisi nè betəbè mabè.

18

Bè pĩm̃mè Pəori Kədenti

¹ Kè Pəorii íté Atenni kékəte Kədenti ² ke mǎánè Sifu mǎu bè tú wè Akidaasi Pɔ̀ɔ̀ ɛi kou, kóò boni Itadii nè o pokù Pirisiidi ke tũakeni bām̃bà. Ke yé okpàati diewè Kododi do duómmè kè Sifube yè Odomm̃u kè Pəorii kəte ké bè yà. ³ Pəori do me nnəmm̃e muyaadùò kè bèe wēínè kénduðkù tiyàati bè dɔ̀drinè tì titouti. ⁴ Kè Pəori nnáa nKuyie nnáam̃ti sioñpūu siməu kutíntouku mieke ke yáúkunko Sifube nè Kerekibee kònti kè bè yíe nKuyie nnáam̃ti.

⁵ Sidaasi nè Timəntee kè bèe ítení Maseduənni kētuakeni, kè Pəorii pété mēfiè nke nnáa nSifube Kuyie nnáam̃ti ke tú Yesu wèe tu Odētíwè, Kuyie nnáké wèe kpéi. ⁶ Kè Sifube yete ké nhò nsǎa, nkè Pəorii piurè o yàati ke dò: Kè di feti dè í tú n kpeti, di yei ndo di yə ìnkè nke, di mmǎnni n kəri bèè í tú Sifube be bíkè nke.

⁷ Kòò yè kéta onití mǎu cīètè bè tú wè Tituusi Susituusi kòò tũ nKuyie, kòò cīètè pèkénè kutíntouku. ⁸ Kè Kirisipusi kutíntouku kóo kótì nè o cīètè

kòbe bẽmòu kẹ̀ bẹ̀e yie nYezu kẹ̀ Kòdenti kòbe pẹ̀uu keẹ̀ Pòori nàámmẹ̀ ke múnkẹe yie nYezu kẹ̀ bẹ̀e bẹ̀ ǎnnẹ̀ bàtẹ̀mmù.

⁹ Kẹ̀yẹ̀nkẹ̀ makẹ̀ kẹ̀ ti Yiẹ̀ mbenkẹ̀ omáá Pòorii kóò nàkẹ̀ ke dọ̀: Bá nyĩ̀kù, sọ̀tẹ̀ kénnaá, báá yóu a bo nnáámmẹ̀. ¹⁰ N da bonẹ̀mu, òmòu báá na ke da dọ̀dọ̀ mẹ̀yeyi, ke yẹ̀ n kòbe sũmẹ̀ diheì dii mmieke.

¹¹ Mẽmmẹ̀ kẹ̀ Pòori mbo Kòdenti ke dọ̀ dibenni nẹ̀ dikẹ̀e ke bẹ̀ nàa Kuyie nnáànti.

¹² Kayõõ naá ndiì mǎnni kùmàndáa Akayii kó kutempẹ̀ nkẹ̀ Sifubẹe wẽnnẹ̀ kẹ́pfi mPòori kékàtenẹ̀ kubeéndieku. ¹³ Ke dọ̀: Onitì yie ndó benitibẹ̀ mbáá nKuyie mèmamẹ̀ boti nku ikuó yetemẹ̀.

¹⁴ Kẹ̀ Pòori ndó ke na mbéi nkẹ̀ Kayõõ náké Sifube ke dọ̀: Kòò do nyeténẹ̀ diheì kó ikuó nyi, yoo ò dọ̀dọ̀ mẹ̀yeyi ndiemẹ̀ mamẹ̀, n na nkẹ̀emu di tú mù. ¹⁵ Dẹ̀ né me ntúmẹ̀ tináànti nẹ̀ yeyètẹ̀ dẹ̀ tu di kó ikuó kpere, dẹ̀ tu di kpeti nti, m báa na kẹ̀ ti bekẹ̀.

¹⁶ Dẹ̀ mǎnni kẹ̀ bẹ̀ bẹ̀ti kubeéndieku. ¹⁷ Kẹ̀ bẹ̀e pĩ Sositenni, kutiíntouku kóo kóti kubeéndieku borẹ̀, kẹ́mpuotì, kẹ̀ Kayõõ bùúútóo.

Pòori wẹ̀temẹ̀ Ǻntiyosi

¹⁸ Kẹ̀ Pòori nkpaá Kòdenti kẹ́mǎnte kẹ́cau nYezu kòbe kẹ́einẹ̀ Pirisiidi nẹ̀ Akidaasi ke bo kote Sidii, kẹ́tuoke bàtòò commu dẹ̀ Sǎnkidee kẹ́kuó ke yẹ̀ ò do cànnenẹ̀mẹ̀ dinùu Kuyie. ¹⁹ Kẹ̀ bẹ̀e tuoke Efeesi kẹ̀ Pòorii yóu Akidaasi nẹ̀ Pirisiidi kẹ́ta kutiíntouku kénnaánnẹ̀ Sifube. ²⁰ Kẹ̀ bẹ̀ dọ̀ wẹ̀ nkpaá kòo yete, ²¹ kẹ̀ bẹ̀ cau nke dọ̀: Kẹ̀ Kuyie ndó m bo wẹ́tení diyie mari. Ò me nyĩ kẹ́ta bàtòò kẹ́pẹ́tẹ̀, ²² kẹ́cútẹ̀ Sesadee kẹ́pẹ́tẹ̀ Sedisadẽmmu kẹ́dau Kirisi kòbe kẹ́deẹ̀ kẹ́kote Ǻntiyosi, ²³ kẹ́mǎnte sǎmpó kẹ́pẹ́tẹ̀, kẹ́kote Kadasii nẹ̀ Fidisii de kó itempẹ̀ mmieke kẹ̀ nyáúkunko Yezu kòbe kǎnti.

Apodoosi nàámmẹ̀ Kuyie nnáànti Efeesi

²⁴ Kẹ̀ Sifu mǎu bẹ̀ tu wẹ̀ Apodoosi, Adekisǎntiri eì kouu tuokení Efeesi. Ò do tú onitì nwe wẹ̀e yẹ̀ Kuyie nnáànti mesàà, ke nò nke náá. ²⁵ Ò do tì bebí mesàà mme, kénnaá Yezu kpeti weti weti nẹ̀ tikǎnyauti, bá ò me nyẹ̀mẹ̀ Isǎa kóo bàtẹ̀mmù máá. ²⁶ Kòò nnáá nkutííntouku mieke ke í yĩ̀kù kẹ̀ Pirisiidi nẹ̀ Akidaasi kẹ̀ bẹ̀ nkémmù, kẹ́deẹ̀ kóò yu be cĩ̀tẹ̀ kóò benkẹ̀ dẹ̀ ò dǎnni Kuyie nnáànti mieke. ²⁷ Kòò ndó kẹ́kote Akayii, kẹ̀ Yezu kòbe yáúkunnẹ̀ o kǎnti kẹ́wǎri dipátiri Kirisi kòbe bẹ̀ kẹ̀ bo, kẹ̀ bẹ̀ bo ò cǎutẹ̀. Kòò kǎtoo kẹ̀ Kuyie nkó mesàà nní nhò bonẹ̀, kòò teénnẹ̀ bẹ̀ cǎutẹ̀ Yezu. ²⁸ Kòò nnáá Sifube weti weti bá ke í sǎri, ke bẹ̀ benkú nẹ̀ Kuyie nnáànti mieke Yezu túmẹ̀ Odeetiwẹ̀.

19

Efeesi kòbe pẹ̀temẹ̀ Muyaánsààmù

¹ Apodoosi bo dii mǎnni Kòdenti kẹ̀ Pòori ñcẹ̀nti Asii kó yehẹ̀kẹ̀ yẹ̀ bo yetǎrẹ̀ ìnkẹ̀, kẹ́tuoke Efeesi kẹ́yà bẹ̀mabẹ̀ kẹ̀ bẹ̀ tú Yezu kòbe. ² Kòò bẹ̀ beke ke dọ̀: Di pẹ̀tẹ̀ Muyaánsààmù nnẹ̀ di tũnnemẹ̀ Kuyienaà? Kẹ̀ bẹ̀ dọ̀: Ti ketẹ̀ ke í kẹ̀ Muyaánsààmù kpéi diyie mari. ³ Kẹ̀ Pòorii bẹ̀ beke ke dọ̀: Bẹ̀ di ǎnnẹ̀ we mbàtẹ̀mmù? Kẹ̀ bẹ̀ dọ̀: Isǎa kou. ⁴ Kẹ̀ Pòorii bẹ̀ nàkẹ̀ ke dọ̀: Isǎa do ǎà bàtẹ̀mmù bẹ̀ dọ̀ kẹ́ceete bẹ̀mbẹ̀ be borime, ke bẹ̀ náa nke tú bẹ̀ tũnnẹ̀ wẹ̀e kẹ́rini o kó difǎnkúò, wẹ̀e tu Yezu.

⁵ Kẹ̀ bẹ̀e keẹ̀ de kó tináànti kẹ́duó nkẹ̀ bẹ̀e bẹ̀ ǎnnẹ̀ bàtẹ̀mmù nẹ̀ ti Yiẹ̀ nYezu kó diyètiri. ⁶ Kẹ̀ Pòorii nọ̀o nho nòu be ìnkẹ̀, kẹ́bántẹ̀ Kuyie nkẹ̀

Muyaansààmùu cúténí, kè bè nnáá tináañcàntì, ke náá Kuyie mpāānāaṅtì.
 7 De kó benìtibè do bo tepítè nè bédébè mbe.

8 Kè Pɔɔri ntaà kutíintouku ke dò betāābè bètāāti ke náá Kuyie nkɔpààtiyuu
 kpɛti bá ke í yīkù, ke dó bèè tì yie. 9 Kè itookperí yembèe yete kénsáá nYesu,
 benìtibè ìkè. Kè Pɔɔrii túóté Yesu kòbe kékatenè Tidanuusi kóo dàkòòrì ké
 mbè náá Kuyie nnáaṅtì yewe yemau. 10 Kè dò yebie nyédéé kè Asii kòbe
 bemau Sifube nè bèè í tú Sifube kè bèè keè Kuyie nnáaṅtì.

Dibò puotímè Sefa bí

11 Kè Kuyie nkó muwérímú ríbonè Pɔɔri kòò dòòrì tidièti. 12 Kè bè ntou
 tiyààti tii kàáké Pɔɔri ke nɔnku bemuambe kè bè mieri kè yebokè yìè yè ta
 bè. 13 Sifube mabè bèè do centi ke beti yebokè kè bè múnke ndó kébèti dibòò
 nè Yesu kó diyètiri ke dò: Nè Yesu, Pɔɔri náá nwèè kpéi kó diyètiri mī tu a
 yè oniti yie mmieke.

14 (Ikuó kóo nùtì dièwè Sefa kó ibi iyiekè ìi do dòò mème.) 15 Kè dibòò
 dò: N yému Yesu! Ke yé Pɔɔri! Dínì né tú òmbe?

16 Kè dibòò ta wèe bunnóò, kè bè puotí kè bè kòute kòute, kékèrì be yààti,
 kè bèè yè kécoké mèbii. 17 Kè Efesi kòbe bemau Sifube nè bèè í tú Sifube kè
 bèè keè de kó tináaṅtì, kè kufōwaa mbè pī nkè bè ndéúkunko ti Yìè nYesu
 kó diyètiri. 18 Benìtibè péu bèè yie nYesu kè bè nkòrini ke dáanko be yei.
 19 Kè betetiebe ntounni betetepáte ke còunko benìtibè ìkè, de kó yepáte
 díítí bo ntùòke mèdítibii nsikòupisìnùmmù (5000). 20 Mèmmè kè Kuyie nkó
 muwérímú mbè bonè kè Kirisi kòbe sũũnko.

Bè kɔammè Dianni kpéi

21 Kè Pɔɔri dò: M bo nkòrì dii mǎnni Sedisadèmmu káyè Maseduonni nè
 Akayii kó itempè. Kè n deè mème nkòte Odommu.

22 Mème ò duómmè kè Timòntee nè Edasiti bèè do ò teénnè mutómmú,
 kè bèè niité kékòte Maseduonni kóo nkpaá Asii ke dò yewe sámòp.

23 De mǎnni ndi dikònkòonni dièrì tannímè Kuyie nnáaṅtì kpéi. 24 Kòò
 niti mǎu bè tu wè Demetiriyuusi kòò mǎátí mēsò ke donnikonè Dianni kó
 kudieku, ke yietì o tǎmbè mēsàà. 25 Kòò tíi ndiyiè marì betabè bèè múnke pī
 nde kó mutómmú, kè bè nàké ke dò: N kòbe di yému ke dò mmu ntómmú
 muu te kè ti mǎke ti kperè. 26 Di wúómmu ke yo dè í tú Efesi mǎà, Asii kó
 ketenke kemau ndi Pɔɔri náammè benìtibè ke tú benìtibè dòòrì sii tenkaanì
 í tú Kuyie, kè kusùkù yìè nho kpèti. 27 Dè í dò ndè yóó caàrè ti kó mutómmú
 mǎà, dè bo cake nè ti kó dibòò dièrì Dianni Aditemiisi kóo yètiri kèke, Asii
 kòbe nè kutenkù kumau kòbe tũ ndi bo naà detetirè.

28 Kòò kòbèe ti kèè kè be miekèe peike kè bè nwékii ke tú: Efesi kó dibòò
 Dianni deumu!

29 Kè kutowekuu dátinnè diheì dimau kè bèè pī Kayuusi nè Adisitaki
 Maseduonni kòbe bèè cienní Pɔɔri, kékatenè bè ǎó tíi ndè. 30 Kè Pɔɔri dò ò
 bo kòte, kè Yesu kòbèe yete. 31 Kòò népobè Asii kó benitidiebè mabèe tǎnni
 òmǎu ke dò ò báá kòtoo. 32 Kè benìtibèe sǎnté kénwékii be bíékè be bíékè,
 besùkubè ketè ke í yé bè tíi mmùu kpéi. 33 Kè bèè nàké Adekisǎntiri diínni
 mieke dè dòmmè, kè Sifube dò wèe béi, kóò tǎntoo deyìkè, kòò dò: Kémùnè!
 34 Kè bèè bantè ò tùmè Sifu nwe kénwékii bemau ke tú: Efesi kóo Dianni
 Aditemiisi deumu kè dè mmǎke tewebiètè mǎfitimè mǎdémè.

35 Kè diheì kóo pátíwǎàtìi bónkùnne benìtibè yèmmè, kébéi nke dò: Bá wè
 ò yému ke do ntínti Efesi kòbe tũ bàa Dianni kó kutouku nè tetenkaanitè
 tèè donni kéĩnkè. 36 Òmǎu báa na kè tì nènni, di dò nkétotí di yèmmè

mme ke báá sǒnté kédǎò tìmatì mecǎā. ³⁷ Di pīnní benìtibè bié mbè me nyí yùúkú dǎmarè ti kó kubǎotouku mieke, bè me nyí sǎá ti kó tetenkaanìtè Dianni. ³⁸ Kè nsà kè Demetiriyuusi nè o kǎbè kè bè mǎke nè òmǎu tìmatì nti, yebeénwe bomu, kè bebeémbè bo, bè dò nkényu yè betǎbè. ³⁹ Kè di mǎke tìtèti matì di bo na kè ti tǔntè bebeémbè borè. ⁴⁰ Ketenkè yembè bo na ke dò ti dó kéyete be kpèti nè tii dòò yíe nti kpéi nke yé tí í yóó namè kénáké mùu te kè benìtibè tii.

⁴¹ Ó bēi mēmmē kédeè kécié mbenìtibè.

20

Pɔ̃ri kòtemè Maseduanni nè Keresi

¹ Dikankǎðnni dèè dii mǎnni kè Pɔ̃rii tíi nYesu kǎbè kényáúkunnè be kǎnti kè bè cau nkéité kénkǎri Maseduanni. ² Kényáúkunko Yesu kǎbè kǎnti yehékè péu mieke kékǎte Keresi. ³ Kémmǎke betǎǎbè bètǎǎti kéndó ke na nkǎte Sidii kékeè Sifubè ò diimè kényóu kéwǎte Maseduanni. ⁴ Nte bèè do ò cíe mbè yètè: Piduuusi Bedee èi kou bire nè Sopatèe Adisitaki nè Sikunduusi Tesadoniki èi kou nè Kayuusi Deribu kou nè Timǎntee nè Tisiki nè Todofimmu Asii kó kutempǎ nkou. ⁵ Kè bèè niitè kè nti baa Todowaasi. ⁶ Kè pǎǎbè bèè í kǎorenè mutie mùu muuti de kó dibannii pǎǎtè kè ti ta bàtòò Fidipu èi kémmǎke yewe yènummù kè bè sǎntóo Todowaasi, kè tí mbo ke dà yewe yèyiekè.

Pɔ̃ri duómme kè Etiisi yǎnté

⁷ Dimǎási yìè kè ti tíi nteçtètè tèè mǔmmu, ke bo di kédinè Mudisààmù, kè Pɔ̃ri nnáá nKuyie nnáànti kè keyènkè yàa totè ke cuokè, ke yé ò naa itimè. ⁸ Ti do tǐkú kudànkù tǎànkù nku, kè ifitíyì cǎú mpéu. ⁹ Kè Pɔ̃ri nnáá nkè dèè mǎnte mediè, kè dedapǔmbire marè karì kudieku kó tebòtè ìnkè kè de yètiri tu Etiisi, ke yè nke duó kédonní, kè bè dà bè bo dè íi nke sǒ ndè kú. ¹⁰ Kè Pɔ̃rii cúténí kè dè tuóté kébéi nke dò: Di bá nyǐèkù debire fòumu. ¹¹ Kéwǎte kédeke kè bèè di kédinè Mudisààmù. Kòo sǎǎtè kénnnáá nkè diyìè yàa yènní, kòo pǎǎtè. ¹² Kè bèè kpènné de kó dedapǔmbire kè dè fòu kè benìtibè bémǎu yèmmèè narike.

Pɔ̃ri ítemè Todowaasi kékǎte Mideti

¹³ Kè ti ta kudabekù kéniiitè Asoo kémbaa mPɔ̃ri, ke yé ò kèrímè o naàcèi. ¹⁴ Kòo ti sǎnténí kè ti pǎǎtè kékǎte Mitedonni. ¹⁵ Kè dèè wentè kè tí tuǎke Kiyo, diyìè terì kétuǎke Samǎasi ke cómmú, kèpǎǎtè kékǎte Mideti. ¹⁶ Kè Pɔ̃ri ndó kémbò Sedisademmu pǎntikoti kó diyìè kè nsà kè dè bo yie, kè dè nte kòò í ndó kécómmú Efesi Asii kó kutempǎ mmieke.

Pɔ̃ri caummè Efesi kǎbè mesomme

¹⁷ Kè Pɔ̃rii mbo Midee kètǎ nkè bèè yúní Efesi kó bewedǎunkótibè. ¹⁸ Kòo bè nàkè ke dò: Di yému meborime do dòmmè nè n tǔðkenímè di borè Asii kó kutempǎ mmieke ke n yàa íténè. ¹⁹ Di yému n kékunkomè mmáà ke pǐ Kuyie ntǎmmú nè tinǎnnietì, kè Sifubè n díi ke n fǎũnko. ²⁰ Di yému n di nàkè tí timǎu, metíímmè mieke nè sicéí mieke, n yí di sǎnnè tìmatì tii dò nkè di teennè. ²¹ N nàkému Sifubè nè bèè í tú Sifubè ke tú bèè ceete be borime kètũnnè Kuyie nkéyie nti Yìè nYesu. ²² Di mmǎnni Muyaánsààmù muu yé n kǎte Sedisademmu, m me nyí yé dè yó nni ndòmmè de bíékè. ²³ Bá dii èi Muyaánsààmù ò n nákému dikpetíntou nè mefǎũtímè dè m bàamè. ²⁴ N

kpɛti í bonè n fòmму, n dós n deè ti Yiè nYesu n duós mmùù tómmú mму ke yē n náké Kuyie nkó Tináaṣààti benitibè.

²⁵ Di mmònni n yému ke dò ndi ténke í yó n yà, dín-di n náké bè Kuyie nkpààtiyuu kpɛti. ²⁶ Deè te kè n di náá nyíe nke tú: Kè tì di tuàkení dè í tú n kpɛti. ²⁷ N di nákému demou Kuyie ndós dè, n yí di sònne demarè. ²⁸ N dakenè di mómmámbe kpéi nnè Muyaánsààmù di duós mbè kpéi. Mbaanè Kuyie ndonté bè nè ku Birè kũũ. ²⁹ N yému ke dò m bo íté dii mòmni, benitiyeibe bo katení kéndò yekpamaa nké ndi daòri meyei, mbá mesémmè í mbè bo. ³⁰ Benitibè yóó yému di cuokè ké n náá nsiyáábísi ke bo yũs nYesu kabe be bíkè. ³¹ Dentenní tũnke n di tiémmè yebie nyètáati mieke, keyènkè nè kuyie nnè tinønniiti.

³² Di mmònni n di duós nKuyie nku, kè ku kó mesàà nkó tináaṣàti bo ndi baà. Kuù yóó na ke di kpénkũnnè, ke di duós ndemou kù yē nkù yóó duós ndè ku kabe. ³³ N yí beke òmou idííti yoo tiyààti. ³⁴ Di yému ke dò nnè n nou sii nsi m pímmè mutómmú ke teénnè mmáà nè n kabe nè bè ti neiti. ³⁵ Ke di benke di dò nkémpí mmèè botí mutómmú, ke teénnè beçiribè, kè n dènnini ti Yiè nYesu béi nti ke tú: Dè ɔɔ nda naati a pà dii mòmni ke pèètè bè da pà dii mòmni.

³⁶ Pɔɔri náké memme kédeè ke nínkú kè bèe wènnè ke bántè Kuyie. ³⁷ Kè bèe ò cau nkóò ɔrí kékuò mbemou. ³⁸ Kè be yèmmè cààrè mediè nhò béi ntii kpéi nke tú, bè ténke í yóó ò yà. Kè bèe ò cíe nkékatenè bàtòò commu dè.

21

Muyaánsààmù tumè Pɔɔri bo fěũtè Sedisademmu

¹ Kè tí cau ntibàbè kédeè, kè tí ta bàtòò kétuake Koosi, kè dèe wenté kè tí tuake Odoti képèètè kékote Patadaa. ² Ti de mpètè bàtòò wèè kàri Fenisii kéta képèètè. ³ Kétóónnè Sipiri, kóò yóu kubakù cànku kéwetinné Sidii kó kutempè, kétuake Tiiri, bàtòò dò nkécũũ ndè tinenti. ⁴ Ti de nyà Yesu kabe, ké mbè bonè ke dò yewe yèyiekè kè Muyaánsààmù bè niitè kè bèe náké Pɔɔri ke dò ò báá kote Sedisademmu. ⁵ De kó difónkúò kè bè ti cíe mbemou, benitidaabè nè be pobè nè be bí, ke ti denne dihei mánku, kè tí nínkú dàméèrì také kéwènnè kébántè Kuyie. ⁶ Kécau ntibàbè kè tí ntati bàtòò, kè be kũnti.

⁷ Kè tí íté Tiiri kétuake Potodemayiisi ke dò diyie dimáà ke doú nti kabe Yesu kabe. ⁸ Kè dèe wenté kè tí pèètè kétuake Sesadee kéta Fidipu çiètè, bè do tãátè bè beyiekè kè bè bo nteénnè Yesu tōrè kóò maù nwe. ⁹ Kòò màke besapàmbè bènáà bá bè í ye, ke tú Kuyie mpāānāaṣàti náāmbè. ¹⁰ Kè tí nde mbo ke dò yewe sám̀pó, kè Kuyie mpāānāaṣàti náāntò mōu bè tú wè Akabuusi boní Sudee kétuakéní. ¹¹ Kékotoo ti borè kétúótè Pɔɔri naàkònfè kébou omáà o nou nè o naàcèi ke dò: Nte Muyaánsààmù n náké tì, wèè te fenaàkònfè fie, Sifube yóó ò bou mie mbotí nku Sedisademmu kéduós mbèè í tú Sifube.

¹² Ti kèè dii mòmni de kó tináaṣàti, nè Sesadee kabe kè tí bántè Pɔɔri ke dò ò báá kote Sedisademmu. ¹³ Kòò béi nke dò: Di kuònnè ba ke caari n yèmmè? N wákému kè bè bo n kpetinné Sedisademmu bá bè n kuò ti Yiè nYesu kó diyètiri kpéi.

¹⁴ Ti í nna ke bo ò bàà keyóu ke dò: Kuyie ndòò kù dómè.

¹⁵ Kè tí mmòke yewe sárnpó ke báátí kékote Sedisademma. ¹⁶ Kè Yesu kòbe bèè bo Sesadee kè bè ti cíe nkè ti bíi báté onìti mǎu cǐtè bè tu wè Manasǝǝ, Sipiri èi kou, kòò tu wèè cǎuté Yesu nè dimǝnnì.

Pǎri dǝmè Kuyie nkó ikuó Sedisademma

¹⁷ Tí tǔòke dìl mǝnnì Sedisademma kè Yesu kòbe ti cǎuté nè diwèl. ¹⁸ Kè dèe wenté, kè Pǎri ti kǎtenè Isaku cǐtè, ke bewedǝunkótibè bemǝuu tíí. ¹⁹ Kè Pǎrii bè dǝu nkédeè, kè bè nàké demǝu Kuyie nhò pǝnnè mèè botí mutǝmmú bèè í tǔ Sifube be mièke. ²⁰ Kè bèè sǎnte Kuyie nkédeè ke né ò nàké ke dǎ: Wénté Sifube cǎuté Yesu ke sǔ mèè botí, ke né kpaá tǔ mbe kó ikuó weti weti. ²¹ Bè kèè kè bè tu a yè nSifube bèè bo ibotí tǎi mièke bèè yóu Mǝyiisi kó ikuó, ke bá ncǝmmù be bí, bè me mbá ntǔ Sifube kó medǝðrímè. ²² Kè bè kèè a tǔðkenímè ke kǎtení ti yǐme? ²³ Dǎò ti yóó me nda nàké ti: Tí mǎke diè mbenìtibè bèndà ndi bèè cǎnnenè Kuyie ndinù. ²⁴ Neìnè be kè dí dǎò Kuyie nkó ikuó kéwenke, kǎa yietí be kó tiyeti kè bèè be kuó, kè benìtibèe banté a tǔmmè Mǝyiisi kó ikuó, kè bè kèè tì, í tǔ timǝmmǝntí. ²⁵ Tí wǎrimu dipátiri bèè í tǔ Sifube, ke cǎuté Yesu, tí tǎáté tì, ke tǔ bè bá nyo nyiwǔs bè fié ì yebókè nè mǝyǐ nè iwǔs bè í fié ì kè mǝyǐ nyè, kémenténè bemáà bè bo ndǝutinè mè betǎbè.

²⁶ Kè Pǎrii bè neìnè kè bèè dǎò ikuó kéwenke, kè dèe wenté kè bèè ta Kuyie ncǐtè mièke kénáké ke dǎ yewe yèyiekè ikuó bo deè, bá wè kòò tǎní o wǔs kéfié.

Bè pǝmmè Pǎri Kuyie ncǐtè mièke

²⁷ Kè de kó yewe yeyiekè ndó kédeè, kè Sifube bèè bonní Asii kó kutempè kè bèè yà Pǎri Kuyie ncǐtè késukú benìtibè, kè bèè ò pǝ, ²⁸ kékuónko ke dǎ: Isidayeeribe ti deeténè! Onìti yie, nweè náante tipítí timǝu Isidayeeribe kpéí, ke yete Mǝyiisi kó ikuó, ke dàátí ke tanné bèè í tǔ Sifube Kuyie ncǐtè, ke tè sǝnkǝnnè.

²⁹ (Bè do náa memme ke yé bè yàmè Todofimmu Efeesi èi kou wèè tu Kirisi kou dihei mièke kòò neìnè Pǎri kè be yèmmè ndò mPǎri ò tanné Kuyie ncǐtè.) ³⁰ Kè dèe yonke benìtibè kè bèè yènní bemǝu dihei képǝ mPǎri Kuyie ncǐtè mièke kédete kéyènnè, kékpetínnè yebòrè mecǎā. ³¹ Kè bè nwékíí ke dǎ kóò kù, kè bèè nàké Odommu kó behǎāpǝmbè kóò kótí ke dǎ: Dikpǎnni bo dihei mièke. ³² Kòò yú behǎāpǝmbè nè iwǎí yembè kè bèè kǎte mecǎā. Bè bè yǎní dìl mǝnnì kéyóu bè bo mpuotimè Pǎri. ³³ Kè behǎāpǝmbè kóò kótí tǝónko kéduó nkè behǎāpǝmbèe bóu Pǎri mǝfímme mèdémè kédeè kòò beke benìtibè Pǎri tǔ wè nè ò càke mù. ³⁴ Kè bie nni nnáa ntii, kè betǎbè náa ntiteti, bá ò í mbanté kéduó nkè bèè ò kǎtenè tehǎāpǝncǐtè, ³⁵ kéndeètí yedetisàkè kè tihǎāpǝntí ò buuté benìtibè mièke ò péi mèè kpéí. ³⁶ Ke yé kunitisǔkù do tǔmmè ke wékíí ke tǔ: Kuǎnè we!

Pǎri beémmè o kpèti

³⁷ Kè bè nhò tannìnkoo kudieku kòò beke behǎāpǝmbè kóò kótí ke dǎ: A bo yie nkè n da nàké timatàa? Kòò āāpǝnkótí dǎ: A yomu kerekìàa? ³⁸ Fǎǎ í tǔ Esibiti kou wèè yete dihei kpèti ke wáa mbekpǝribè sikǝupísinnà (4000) kè dí ta dikpǎa mièka? ³⁹ Kè Pǎri dǎ: N tǔ Sifu nwe kè bè m peité Taasi dihei die, Sidisií kó kutempè, n da báammu yóu kè m b́í.

⁴⁰ Kòò āāpǝnkótí yie nkè Pǎrii ncómmú yedetisàkè kéyekíi o nùtè benìtibè kè bèè dǎ kǎré. Kè Pǎri béinnè Ebedeebe kó tináañti ke dǎ:

22

¹ N nǝpobè nè n cicebè kémmúnè kè n di náké kè di banté n yí cààrèmè mùmamù.

² Kè bèe keè ò bè nàànnèmè Ebedeebe kó tináaànti ke ðàke dà káré. ³ Kòò dà: N tú Sifu nwe, kè bè m peité Taasi, Sidisii kó kutempè, kè m bìikú ðie Sedisadɛmmu, kè Kamadiyɛeri m benke ti yembè kó ikuú weti weti, kè n kǝnti ñyaunè Kuyie nkó mutǝmmú ke dò ndi kpeti mè ndòmmè yíe. ⁴ Kè nní nfǝũnko Yesu kǝbe, benitidaabè nè benitipòbè, kè bè pĩ nke kpeti betabè. ⁵ Ikuú niùti ðiewè nè o kǝbe bè yému, beè do n duú yepáte kè m bo kǝte Damaasi ke pĩmmú Yesu kǝbe kékonnènní Sedisadɛmmu kéfǝũ.

*Pǝri nàkémè ò cèète mèè botí
(Yesu Tǝrè 9:1-19, 26:12-18)*

⁶ Kè nní nkeri ke tǝónko Damaasi kè diyie còmú yeyo, kè kuwenniku makúu cúténí kéinké kè n fité. ⁷ Kè n do ketenké kékeè metammè mamè tumè: Sǝri! Sǝri! Dè dòmmè kàa n fǝũnko? ⁸ Kè n dà: Fǝ nwenninwe n Yiè? Kòò dà: Mí nYesu Nansareti kou nwe a fǝũnkomè. ⁹ Nè bè ti nei kè bèe yà kuwenniku bè mɛ nyí nkèè metammè. ¹⁰ Kè n dà: N Yiè n dò nkédǝò ba? Kòò dà: Íté, kékǝte Damaasi, bè yóó ke nda náké a dò nkédǝò ti. ¹¹ Dɛ mǝnni ke sǝ nde kó kuwenniku n tiité bá n yí wúó, kè n nǝínè bè n dete kétannè Damaasi.

¹² Kòò niti mǝu dè bo bè tú wè Ananniyaasi kòò dé Kuyie nke yíe nku kuú, kè Sifube bɛmǝu ò dà. ¹³ Kòò kǝtení m boré ke dà: N tebite Pǝri, wǝte kéwénté, dɛ mǝnni kè n na kéwénté kóò yà. ¹⁴ Kòò búi nke dà: Kuyie nti yembè tú nku kúu da tǝáté kàa yà wèè dǝòri kú dómè kòò búi nkàa kèè ke bo banté o dó dè. ¹⁵ Fǝ yóó náké o kpéi benitibè bɛmǝu a kèè ti nè a yà dè. ¹⁶ A ténke baa ba? Íté kè bè da ànnè bàtémú kàa duú nhamáa ti Yiè, nkòò da óúté a yéi.

Pǝri nàkémè ò kàtemè bèè í tú Sifube bɛ cie

¹⁷ Kè n wǝtení Sedisadɛmmu, kémbáa nKuyie nku cǝtè mèie. ¹⁸ Kè ti Yiè nni mbenke omáa kè n náké ke dà: Íté keyè Sedisadɛmmu mɛcǝa nke yé bè í yóó yiemme a bè nàa nti n kpéi. ¹⁹ Kè n dà: N Yiè, mbè yému bɛ mómmǝmbɛ mĩ do kǝrimè titíntouti ke pĩ nha kǝbe kè bè puotí, kè bè kpeti. ²⁰ Bè do kǝu a kóo tǝnti Etienni kè m bomu ke wǝnnè bèè ò kǝu, ke baa bɛ yààti. ²¹ Kè ti Yiè nni nnáké ke dà: N yóó da tǝ ndédétirè nde bèè í tú Sifube bɛ boré.

Pǝri nè Odommu kó kuhǝpǝnkù

²² Pǝri do náa kè bè kèmmúmu, bè né kèè dii mǝnni bèè í tú Sifube bɛ kpeti kéwekí ke dà: Kuǝnè oniti yie, nwè í dò nkénfǝu.

²³ Kè bè nwékí ke buǝnkoo bɛ yààti ke déi mutǝá. ²⁴ Kè bɛhǝpǝmbè kóo kótii duú nkè bèe tannè Pǝri tɛhǝpǝncǝtè, ke bo ò puotí yedá, kòò náké mùu te kè benitibè mèie ò cǝu. ²⁵ Kóò tau nke bo ò puotí, kòò beke kuhǝpǝnkù kúu do bè baa dɛ kó diyie ke dà: Di mǝke kuce ke bo puotí Odommu kou ke í ò bekénàa?

²⁶ Kè kúu coké kénáké bɛ kóo kótii ke dà: A bo yĩmɛ oniti yie? Ò tu Odommu kou nwe.

²⁷ Kòò ǝpǝnkótii kǝtení kébeke Pǝri ke dà: A mènke tú Odommu kou nweà? Kòò dà: Ɛɛ, n we ntú.

²⁸ Kòò ǝpǝnkótii dà: Mí n yietí idiítii nyi mɛdiè nke naa nhOdommu kou. Kè Pǝri dà: Mí nhò tu nè bè m peitémè mme.

²⁹ Bèè do dɔ kóò puotí kè bèè íté, kè kufɔwaa mpí nhohāāpònkóti ò duómme kè bè bou mēfimme Odommu kou.

Pɔori nè bebeémbè diebè

³⁰ Kè dē wenté kòò āāpònkóti ndó káyà mùu te kè bè pī mPɔori, kè tí nyikúò niùbè kó bekótíbè nè bebeémbè kébouté Pɔori mēfimme kécūūnní kécónné be cuokè.

23

¹ Kè Pɔori nwúó mbebeémbè kébéi nke dò: Kuyie nni nwúómu, nè m bomè timatí í kóōnnè n yēmmè.

² Kè ikuó niùti diewè Ananniyasii duó nkè bèè tákénè Pɔori kè bèè poté o nùu. ³ Kè Pɔori dɔ: Kuyie nyóó poté fɔ nwe, a dò nnè ditou sīnni bè bi di mumòmmu péimù. A kari die nke bo m bekénè ikuó yēmmè ke wēte ke í yeténè, ke duó nkè bè m poté.

⁴ Bèè tákénè Pɔori kè bèè ò nàké ke dò: Ikuó niùti diewè nwe a sáámmàà? ⁵ Kè Pɔori dɔ: N kòbe n do í yē ke do ikuó niùti diewè nwe, ke yē tí wārimè ke tú: A báá sáá nwèè ni a kó kubotí.

⁶ Kè Pɔorii banté bebeémbè bomè ibotí idèl, Sadusīēbe nè Fadisīēbe, ke béi nke dò: N tú Fadisīē nwe kè n cice tú Fadisīē, n tá mēè kpéi nke dò mukúkéyántimù bo, deè te kè di m bekùnè.

⁷ Ò béi memme Fadisīēbe nè Sadusīēbe kè bèè íté tineiti káyate. ⁸ Kè Sadusīēbe ntú mukúkéyántimù í bo, Kuyie ntōrè me nyí bo, yoo muyaá ntēmù mamù me nyí bo, kè Fadisīēbe bie nyé ke dò dende kó dimàà bo. ⁹ Kè kuṭowekuu deuke kè ikuó wāābè bèè tu Fadisīēbe kè bèè kónnè Pɔori ke dɔ: Tí í yà oniti yie ndò mēè yéi, kè dè yēmmè Kuyie ntōnni mari dii bo nhò béinnè, yoo muyaá ntēmù mamù.

¹⁰ Kè dikpànni deuke, kòò āāpònkóti híyīkù bè bo kuómè Pɔori, kéduó nkè behāāpòmbèe cútóo kóò tūóté ditīnni mieke kētannè tehāāpòncfētè.

¹¹ De kó keyènkè kè ti Yìè nkatení kénáké Pɔori ke dɔ: A kànti báá yārike, a nàké mēè botí nkpeí Sedisademmu kòbe a yóó me nnáké Odommu kòbe n kpéi.

Sifube dàkemè ke bo kuò Pɔori

¹² Kè dē wenté kè Sifube wēnnè ke dò bè báá di, bè me mbáá yà dèmarè ke í kuò Pɔori. ¹³ Bèè do wēnnè ke bo ò kuò bè do bo mbo sipísìnàà, ¹⁴ kékote káyà ikuó niùbè kó bekótíbè nè bekótíbè kè bè nàké ke dɔ: Tí yetemu ke tú ti báá di dèmarè ke í kuò Pɔori. ¹⁵ Bekenè ohāāpònkóti kè dè ndò ndi dɔ káyà Pɔori ke wénté o náànti mesàà, kè bè ò kòrinní, ti bo mbo de mōnni kuce kóò kuò kòò mu nyí tūòkení.

¹⁶ Kè Pɔori tūū biree keè bè dàkemè ke bo kuò Pɔori, kékote tehāāpòncfētè kéta kóò nàké. ¹⁷ Kè Pɔorii yú kuhāāpònkù makù ke dɔ: Niité we ndapàà nhOkóti borè, ò mōke timatí nti ke dɔ kóò nàké.

¹⁸ Kè kuhāāpònkù ò neinè kè bèè kote ohāāpònkóti borè, kè kùu ò nàké ke dɔ: Kukpetinkù Pɔori weè yē n kōtēnni we ndapàà nha borè kòò da nàké timatí.

¹⁹ Kòò āāpònkóti dete weè dapàà nkè bèè kenté kòò dɔ: A yē mba? ²⁰ Kòò dɔ: Sifube bèè dake ke duó nkè bebeémbè bo da beke kaa naa nkōriiŋko Pɔori kè dè ndò mbè dɔ ke wénté o náànti mesàà. ²¹ Báá yie mbe kpēti! Bèè dɔ kóò kuò bè bo mbo sipísìnàà ndi ke tú bè báá di, bè me mbáá yà dèmarè ke í ò kuò. Bè bàátimù ke baà fɔ nwe.

22 Kòo āāpònkòtì dā: Kò, a né báá náké òmòu a tì nni nnàkémè.

Bè kàtemmè Pɔɔri Fediisi borè

23 Kè behāāpòmbè kóo kótii yú iwēi yembè bèdébè kè dā: Duónnè kè behāāpòmbè sikousināa nè sipísiyiekè (470) báátí. Kè sikousidé (200) n̄to tikpārinenti, kè sipísiyiekè n̄deke sisēī, kè sikousidé tesii báátí, kè di íté keyènkè tawebiètè mēwei mōnni kékote Sesadee. 24 Waánnè sisēī s̄i yó n̄to Pɔɔri kòo tuoke kùmāndāa Fediisi borè nè kusāakù.

25 Ò bēi mmemme kēwāri dipátiri kè dā:

26 Kudodi Disiyasi m̄i d̄aunko kùmāndāa Fediisi. 27 M mē nda duónko wèè n̄ti Sifube bēè sòò ò p̄i nkéndó kóò kùò, kè n k̄otoo nè nh āāpòmbè. Kékeè ò túmè Odommu kou kóò fiète, 28 kéndó kēyā bē ò p̄i mmuù kpéi, kóò k̄atenè bebeéndiebè borè. 29 Kè s̄s mbè ò p̄i mbè kó iwed̄aunkus kpéi nke, ò mē nyí d̄d̄ mēyēi mmamè m̄èè d̄o mbèè ò kùò yoo bēè ò kpetinnè. 30 N kēè bē dākemè mme kè d̄o kóò kùò, kè p̄ankè wè nda duónko kè bē bo k̄otoo k̄a yā ò kpeti.

31 Kè behāāpòmbèè d̄d̄ bē kóo kótì bē náké tì, kétúóté Pɔɔri dē kó keyènkè kékotenè Āntipatirisi. 32 Kè d̄e wenté kè behāāpòmbè bēè c̄enti bē naàc̄ei kè bēè kp̄énté kè bēè d̄eke sisēī kè bē nhò s̄akénè. 33 Kétuoke Sesadee kēduó nkùmāndāa dipátiri nè Pɔɔri. 34 Kè kùmāndāa k̄a ndipátiri, kébeke Pɔɔri ò tu kùù temp̄e nkou, kòò dā: Sidisii. 35 Kòò dā: N yóò w̄ete kè da bek̄emu bēè da p̄i bē bo tuak̄enì d̄i mōnni kédeè kóò tanné Ed̄oti do maá t̄èè c̄iètè miēke.

24

Bè bekunnèmè Pɔɔri Fediisi borè

1 Yewe yènn̄mmù kó dif̄nkuò kè ikuó n̄t̄i diēwè Ananniyaasii tuak̄enì nè dihei kó bekótibè nè op̄útiwè Tetiduusi, kè bo náké kùmāndāa Pɔɔri kó mēyēi. 2 Kè bēè yúnì Pɔɔri, kè Tetiduusi nyóò ò w̄atì kēsānte kùmāndāa kè dā: Kùmāndāa diēwè Fediisi, 3 f̄s̄ te kè ti òmpè, kè ti èi c̄èete kè wenke. Tì da s̄antì s̄āa tip̄it̄i tim̄ou a s̄āa nk̄p̄éi. 4 N né da báammu nè a s̄āa nk̄p̄éi, yóu kè n da náké on̄t̄i yiè nk̄peti s̄ám̄p̄. 5 Ò tú on̄tiyiēwe nwe, kè yaáat̄i Sifube tip̄it̄i tim̄ou, ò tu Nansareti k̄abe kó dif̄nn̄i kóo n̄t̄i nwe. 6 Ò d̄o kēs̄ink̄unne Kuyie nc̄ièt̄è nte kè ti ò p̄i, [kè na nhò bek̄enè ti kó ikuó yēmmè. 7 Kè behāāpòmbè kóo kótì Disiyasi ò fiète nè muw̄erímù, 8 kēduó nk̄e bēè ò p̄i nk̄e bē ò k̄aten̄enì a borè.] Beke we a móm̄muo nkòò da náké.

9 Kè Sifube yie mb̄em̄ou nke dā: Ò n̄aá móm̄muo nwe.

Pɔɔri nàkémè o kpeti Fediisi borè

10 Kè kùmāndāa dā Pɔɔrii bēi, kè Pɔɔri dā: Kùmāndāa diēwè Fediisi, n ȳēmu kè d̄o n̄ti kó ketenkè kem̄ou k̄abe bekù f̄s̄ nwe yēbie mp̄eu miēke, n yí ȳiēkù m bo da nákémè n kpeti. 11 A bo na ké bē beke. Nè n t̄uòkenním̄è Sedisad̄emmu kè bo bánt̄e Kuyie d̄e í p̄ēēt̄e yewe tep̄it̄è nè ȳed̄è. 12 Òm̄ou í n yā Kuyie nc̄ièt̄è miēke yoo tit̄īntouti yoo dihei kè n n̄eín̄è òm̄ou yoo n suk̄ií ben̄it̄ibè. 13 Bē nn̄it̄ibè báa na kénáké t̄imat̄i bē m p̄i t̄i kpéi. 14 T̄imat̄i m̄a ndi n ȳém̄. N t̄u ti yembè kó kuce nku meborime p̄amm̄è miēke, bemb̄e ȳe mm̄è í wenni, m mē nyí yete t̄i w̄ari ikuó kó yep̄ate nè Kuyie mp̄ān̄aant̄i náamb̄è kp̄eye miēke. 15 N t̄amu bē t̄am̄è kè d̄o nKuyie mbo duó nk̄e ben̄itis̄aáb̄è nè ben̄itiyeib̄e kè bēè ȳánt̄e. 16 Deè te kè n yet̄ir̄oo kè í d̄o k̄eyet̄en̄è Kuyie nè ben̄it̄ibè.

¹⁷ Dè màke yebie mpéu n yitémè Sedisademmu, ke wètení ke to idíítí ke bo pã n kãbe kápã Kuyie nyepārè. ¹⁸ Nsòò yé mpãã Kuyie ncîètè mièke bá kutoweku í bo. ¹⁹ Kè Sifube mabè bèè ã mboní Asii kè bè n sánté, beè dò nke na mbo dié, kè n cààrè dèmarè nde bèè béi. ²⁰ Yoo bèè bo dié mbèè béi mbè sòò m bekùnè káyà mèè yéi. ²¹ Kè dè í tú n sòò béi ntí mækperímè be ìikè ke dò: N tá mèè kpéí nke dò mukúkáyántímù bo, deè kpéí nte kè di m bekùnè yíe.

²² Fediisi wèè yé Yesu kó kuce do mmèè botí, kòo tentè dikàtìrì ke dò: Behāāpāmbè kóo kótí Disiyasi bo tuākení dii mōnni m bo dāò kēwénté de kó tināānti.

²³ Ò béi mēmmē kénáké kuhāāpānkù ke dò kùu kpetínné Pōori, ke né ò pā mēfiè ke yóu kòo kãbe nhò teennè.

Pōori nàkémè o kpeti Fedikisi nè o pokù Turisiiri

²⁴ Kè dè dò yewe sām̀pó kè Fedikisii neinè o pokù Turisiiri wèè tu Sifu, kékote, kédúò nkè bèè yúní Pōori kòo mbè nāá nYesu Kirisi kpeti kè bè kérmmú. ²⁵ Kè Pōori nnáá onití dōmmè kéndōori Kuyie ndó dè, kénno nke pīi nhomáà. Nè Kuyie nyóó bekénèmmè benitibè. Kè kufōwāá mpī Fediisi kòò dò: Kè m pètè mēfiè m bo wēte ke da yú.

²⁶ Ò do dó Pōori bo ò pāmè mme idíítí kè deè nte kòo nhò yu sáà kè bè nāá.

²⁷ Kè yebie nyèdèè pēētè, kè Pōdisuusi Fesituusii cōutè tikpàtì kè Fediisi ndó kénnaatinè Sifube ke yóu kè Pōori ñkpetí.

25

Pōori dómè káyà okpààtì dièwè Sesaa

¹ Kè Fesituusii tuākení Sesadee kēmmōke yewe yētāātì kékote Sedisademmu. ² Kè ikuó nùbè kó bekótibè nè Sifube kó bekótibèe kōtení o borè ké nhò nāá mPōori kó mēyèi. ³ Koò bāá nke tú wèè duó nkè Pōorii kōtení Sedisademmu. Bè do dākemu ke bo ò kùu kuce mièke. ⁴ Kè Fesituusii bè nàké ke dò: Pōori kpetí Sesadee nwe. Mí mmómmuò nkè n kūnti bām̀bà. ⁵ Di kó bekótibè bo na ké n neinè Sesadee, kòò dāò mēyèi mmamè mme bèè náké.

⁶ Kè Fesituusi mbè bonè ke dò yewe yèni yoo tēpíítè, kēwētè Sesadee. Kè dèè wenté kòo ta kubeéndieku kédúò nkè bèè yúní Pōori. ⁷ Kòo tuākení, kè Sifube yènní Sedisademmu kóò kénné, ke nnáá ò nu ndòò mèè yéi mpéu, bè mē nyí mpètè dèè benkú ke dò mbè nāá ntí tú timómmōnti. ⁸ Kè Pōorii yete ke dò: N yí yete Sifube kó ikuó mai, m mē nyí yeténè Kuyie ncîètè, m mē nyí yete ketenkè yíè nkpeti matì.

⁹ Kè Fesituusi ndó kénnaatinè Sifube kēbeke Pōori ke dò: A dó kékote Sedisademmu kè bè nda bekùnè kè m boàà? ¹⁰ Kè Pōorii ò tēñné ke dò: N dó kékote okpààtì dièwè Sesaa borè nde kè wèè m bekénè, n yí dāò Sifube mēyèi mmamè kéndōnnè a yémè a mómmuò. ¹¹ Kè n do ncààrèmu yoo n dāò mēyèi mèè dò mbè n kuò, n yí yetírì m bo kúmè, kè bè mē nsōñté ke n níímmu òmōù í mōke kuce ke bo m pī nkè bè duó. N dó káyà okpààtì dièwè Sesaa nwe.

¹² Fesituusi nè o kãbe kè bèè náké bemáà kédeè kòo náké Pōori ke dò: Kàa dó káyà Sesaa nwe a yóó ò yāmu.

Akiripaa dómè kékèè Pōori nàámmè

¹³ Kè dè dò yewe sām̀pó kóo kpààtì Akiripaa nè Beriniisi kè bèè kote Sesadee ke bo dōu Fesituusi, ¹⁴ kēmbō kè dèè mōnte sām̀pó kè Fesituusii

ò nàké ke dò: Fediisi n yóunè onìtì mǎu kòò kpáá kpetí. ¹⁵ Kè n sòò kàte Sedisademmú kè ikuó niùbè kó bekótíbè nè Sifube kó bekótíbè kè bè n nàké o kpéi nke dò nh ò kùu. ¹⁶ Kè m bè tēñné ke dò: Odommú kàbe ɔɔ í nduó nhonitì o kpanfidèntàbè kè bè í beké, kòò nàké o kpeti. ¹⁷ Mēmme kè bèe kàtení dié, kè dèe wenté kè m pánkèe ta kubeéndieku kèduó nkè bèe yúni de kóo niti. ¹⁸ Bèè ò pí mbè me nyi nàké mēyei mmamè n yèmmè do dò mbè yē nh ò dàòmè. ¹⁹ Bè do nēi be kó muwedəummu kpéi nke nè Yesu mǎu wèe ku kè Pɔɔri tu ò fòu. ²⁰ Bá n yí mbanté m bo beke mēè botí de kó tináaanti, kébeke Pɔɔri kòò bo ndó kékate Sedisademmú kè bèe ké mbeké. ²¹ Kè Pɔɔri yete ke tú: Ó dó okpààti dièwè wèè ò bekénè, kè m me nyóu kòò kpetí ke kémùnè m bo ò duónkomè Sesaa.

²² Kè Akiripaa dò: M múnke dó kékeemu de kóo niti nàá nti. Kè Fesituusi dò: A naa bo ò yà kékeè ò nàammè.

²³ Kè dèe wenté Akiripaa nè Beriniisi kè bè nkɔri kè benitibè bè urí, kè bèe ta kubeéndieku ke neinè iwēi yembè nè dihei kó bekótíbè, kè Fesituusii duó nkè bèe yúni Pɔɔri. ²⁴ Kè Fesituusii béi nke dò: Okpààti Akiripaa nè dindi bèè bo dié, ntenè onitì Sifube bemau Sedisademmú kàbe nè Sesadee kàbe yē n kuw wè. ²⁵ Mí n yí yà ò dàò mēè yēi nke dò nti ò kùu, ò né me nyēmme ò dó káyà okpààti dièwè, kè m me nyie ke bo wè nhò duónko. ²⁶ N yí yà m bo wāri tì, dèe te kè nh ò yúni, fí nhokpààti Akiripaa a ìkè nè betàbè, kè ti bo nàké de kó tináaanti kè n yà m bo wāri tì ketenkè yìè. ²⁷ Mí m borè dè í wenni m bo duónkomè kukpetínkù okóti ke í nàké kù càkemú.

26

Pɔɔri beémme okpààti Akiripaa

¹ Kè Akiripaa nàké Pɔɔri ke dò: Ti da duómmu dinuù. Nàké bè yē nha càkemú.

Kè Pɔɔri youte o nùtè ke bo beé nho kpeti ke béi nke dò: ² Okpààti Akiripaa dè n naatimu yíe mmesàà n yóó béímmè a ìkè Sifube m bekùnè tìi kpéi. ³ A yému Sifube kó ikuó nè bè màkemè tineiti, n da báammú a minné kè n kénté.

⁴ M biíkú Sedisademmú n kàbe cuokè nke kè Sifube bemau yé. ⁵ Bè n yému nè dimónni kè bè dó bè bo na kénáké n do túmè Fadisiē wèè tū nti kó ikuó kperiyi. ⁶ Bè m bekùnè yíe n tá mēè kpéi nke Kuyie ndo nàké tì ti yembè. ⁷ Kè ti kó iwua tepítè nè idéi pí nKuyie nkó mutəmmú ke baa tì bo dàòmè. Okpààti, n ti ntá kè Sifube m bekùnè. ⁸ Dè dōmmè dindi Sifube kè di í tá ke dò becírìbè bo yánté?

⁹ Mí m mómumu ò do yé ke tú desààrè nde kémmau ke bo paa mbè bo nyumè Yesu Nansareti kou kó diyètiri. ¹⁰ Kè ikuó niùbè kó bekótíbè n duó ndinùu kè m pírmú Yesu kàbe péu Sedisademmú mieke ke kpetinné, kè bè mbè kòu kè n dó, ¹¹ kè m bè píi titiintouti mieke ke puoti, kè bè bo yete Yesu, kè m mieke mbè cǎu mmesàà kè m bè fēũnko nè yehékè tēyè miekoo.

Pɔɔri nàkémè ò cèète mēè boti

¹² Mēmme kè ikuó niùbè n duó ndinùu kè nní nkɔri Damaasi ke neinè n kàbe. ¹³ Okpààti! Kénkááké kuce kè diyie cōmmú yeyə, kè kuwenniku makúu cúténí ti ìnkè kēpēēté diyie kòku. ¹⁴ Kè ti duó timòu ketenkè, kè n keè metammè mamè nè Ebedeebe kó tináaanti kè mē tu: Sɔɔri! Sɔɔri ba nte kàa n fēũnko, dè bo nda yóunè a bo m baaomè. ¹⁵ Kè m beke ke dò: Fí wenni nwe? Kè mè dò: Mínwe Yesu a fēũnkomè. ¹⁶ A né íté kécómmú, n da benke

m màà ndi kàa bo naá n kóo tǎntì, kénnaante a me nyà dè yíe nè n yóó yíe da benke dè. ¹⁷ N da tǎatè Sifube nè bèè í tú Sifube be cuokè nke, ke bo da tǎ mbè borè. ¹⁸ Kàa bè wéi, kè bè duó nKuyie, kè bèe yie nkè kùu bè cǐè nkè bèe wènnèné ku kòbe ku cǐètè.

Pɔ̃ri keté yèè ekè Kuyie nnáãnti

¹⁹ Mèmmè okpààti Akiripaa n yí nyete Kuyie nni mbenke dè. ²⁰ N keté kénáké Kuyie nnáãnti Damaasi nwe nè Sedisademmu nè Sudee kó yehékè yemou nè bèè í tú Sifube, ke tú bèe ceete kéndò̃ri Kuyie ndómè. ²¹ Dè te kè Sifube m pǐ Kuyie ncǐètè mieke kéndó kè n ku. ²² Kè Kuyie nni ndeetè kè n kpáá fòu, ke náá ku náãnti besám̃pòbè nè benitidiebè. N yí náá ntímatì kè dè í tú Kuyie mpā̃nāãnti náam̃bè nè M̃ỹiisi bè do nákè tì ke dò: ²³ Kirisi dò nké̃f̃ũtému kékú, kéntú oketiwe wèè yǎnté, kémíúté ti kó kubotí nè ibotí t̃ei kuwenniku.

Pɔ̃ri nàammè Kuyie nnáãnti Akiripaa

²⁴ Kè Pɔ̃ri nkpaá náá kè Fesituusi ò péi nke dò: A bebíi yepáte kè yè da wáammaa? ²⁵ Kè Pɔ̃ri dò: Okpààti, n yí wàáté, n náá timómmanti nti. ²⁶ Okpààti Akiripaa tì yému timou, dè te kè n náa ke í yìèkù, ke yé tì í dòdmè disòri. ²⁷ Okpààti Akiripaa, n yému ke dò nha yie Kuyie mpā̃nāãnti náam̃bè nákè tì. ²⁸ Kè Akiripaa dò: Pɔ̃ri a yóó duó kè nni mbo ke náá nYesu kou nwe. ²⁹ Kè Pɔ̃ri dò: Kè dè cārike yoo dè ɔ̃te, mbáá nKuyie nku f̃f̃ nnè betòbè bie ndi kpéi, kè di bo náá nYesu kòbe, kè nni ndònnè, bè né báá di bou m̃ef̃im̃mè bè m boumè.

³⁰ Okpààti Akiripaa nè kùmandáa nè Beriniisi nè betòbè bemou, kè bèe íté. ³¹ Kénkérí ke náante ke tú onitì yie nyí dòd̃ meyei mmamè ke dò mbèè ò kùo yoo bèè ò kpetínne.

³² Kè Akiripaa náké Fesituusi ke dò: Ti na nhò f̃f̃im̃mu kòò do í yē nhò dó k̃yà ketenkè yìè.

27

Pɔ̃ri k̃òrimè Odommu

¹ Bè yí d̃iì m̃onni ti dò nké̃k̃ote Itadii kédúo mPɔ̃ri nè tikpetínti teti kuhā̃p̃ònkù, kùu ni ketenkè yìè nkó f̃ehā̃p̃ònnafè bè tú kù Sidiyusi. ² Kè ti ta Atidamiti kóo bàtòò kòò k̃òri Asii, kè Adisitaki Maseduonni kó kutemp̃è nkou kòò èi tu Tesadoniki kòò nti neínè. ³ Kè d̃eē wenté kè tì tuòke Sit̃̃. Sidiyusi wèè dó Pɔ̃ri kòo yóu kòò k̃ote k̃yà ò kòbe, kè bèe ò c̃outé mesàa. ⁴ Kè ti íté d̃eborè kè kuyaakùu yete ke ti kónté k̃yè Sipiri bakù you. ⁵ Kè ti sénté d̃am̃èrì wèè pekénè Sidisii nè Pā̃nfidii kó itemp̃è nkétuòke Midaa Disii kó kutemp̃è. ⁶ Dẽnde kuhā̃p̃ònkù yāmè Adekisā̃ntiri kóo bàtòò kòò k̃òri Itadii kè kù ti tannè.

⁷ Kè ti nkérí ke dò yewe péu ke f̃é̃úté mediè nke né na kétuòke Kinidi, bá kuyaakù í nyie kè ti kónté k̃yè Sadom̃onni kétuòke Kereti. ⁸ Kè nhò peké ke áari, kétuòke dibòri mari kè bè di tu: Dicónni sàari, kè di tókénè Dasee kó diheì.

⁹ Kè bàtòò kó mucèmmu d̃òke yónkú ke ti m̃onte kuce mediè dè do s̃ mmenùboummè kó dim̃onni p̃è̃tému. ¹⁰ Kè Pɔ̃rii béi nke dò: N kòbe, ti kó kuce kuù nyó nyóumu, bàtòò bo cake nè tinènti, kè ti í yé ti kú.

¹¹ Kè kuhā̃p̃ònkù ntá wèè piú bàtòò nè wèè ò te kè dè p̃è̃tè Pɔ̃ri béi nti. ¹² Bàtòòbè commu dè í wenni diyò̃, kè bèmabè dò bèe p̃è̃tè k̃é̃k̃ote

Fennikisi, Kereti kóo bàtóòbè commu dè ke wetí diyìe taà kèè bíékè, dèè do dò á nde mbo diyìè.

Kuyaakù diekù itémè dàméèrì mieke kénfuu

¹³ Kè kuyaakù makùu ítení kubakù cànku bíékè kénfuuti meyòðmmè, kè be yèmmè ndò bè bo tuàke bè dó dè, kédeite bàtóò cónnìrì, kèmpékénè Kereti kó ketenkè. ¹⁴ Kè dè nyóó yíé kè kutèkù makùu ítení kubakùu yóu diyìe yìenì kèè bíékè kó kuyaakù ke kpeñnì. ¹⁵ Bá ti í nna ke kù kété, ke yóu kè kù nti tó. ¹⁶ Kè ti pēēté Kodaa, dihei dii soké dàméèrì mieke kè di nti kánkè sámpòrè, kè ti áké ke né na kédeè mbátóò sámpòu. ¹⁷ Kódò boú iwēi kényièkù ò bo tamè mubirimù kécūū ntiyàati, ke yóu kè kuyaakù nti tó. ¹⁸ Kè dèe wenté kè kuyaakù baa nkpaá ti kóonko mekperimè, kè tí ndei tinenti ke buòko dàméèrì mieke. ¹⁹ Kè dè tó wenté kè bàtóò yembè mómòmbe ndei tipotanti ke dokò dàméèrì mieke. ²⁰ Yewe péu mieke kè kuyaakù baa kpaá kpeñnì, bá ti í nwúó diyìe nè siwàà, ti ténke í nyé ke dò nti bo cooté.

²¹ Yewe péu mieke òmòu í ndi dèmarè, kè Pòarii cómmú kébéi nke dò: N kàbe kè di sòò do nyie n kpeti kè tí nkpaá Kereti ti na bá nyà meháàrimè mie nkè ti kperèe cake. ²² Di mmònni dí cátinne di yèmmè, òmòu í yóó kú, bàtóò weè maa yóó yei. ²³ Kuyie nkùu n te kè m pī ku tómmú ku tōnni kàtenímu ke nyènkè ke n nàké ke tú: ²⁴ Pòari bá nyièkù a dò nkétuakemu ketenkè yìè mborè, Kuyie nda dó mèè kpéi nte kè kù yóó dèté a néinè bè. ²⁵ Dè te kè n tú cátinne di yèmmè, n yému weti weti dè yó ndòmmè Kuyie nni nnàkémmè mme. ²⁶ Ti né yóó fūūkúmu dibòrì mari dihei dii soké dàméèrì mieke di borè.

²⁷ Keyènkè tepítè nè kenaankè do nke, kè kuyaakù kpaá ti kóonko kè ti baa bo dàméèrì mieke, kè bàtóò yembè yèmmè ndò ti tònnè ketenkè, ²⁸ kébo nkuhōu kè mecūmpume mbo mētiri sipisitaati nè mèyiekè, kè bèe yíé dētóo kébo nkè mè mbo sipisidé nè mēni. ²⁹ Kè bè nyièkù bàtóò bo bootemè dipèri mari, kébo mbátóò cónniyè yènaà o fōnkúò bíékè, kèmbaa dè bo wentémè kè dè bè aati. ³⁰ Kè bàtóò yembè ndó kécoké kécūūnko bàtóò sámpòu ke dàòri ke dò mbè pitiri bàtóò cónnìrì. ³¹ Kè Pòarii náké iwēi yìè nnè tihāpònti tēti ke dò: Kè be nnitibè í kpaá bàtóò mieke òmòu báa cooté.

³² Kè tihāpònti kééte iwēi ì pītī bàtóò sámpòu kòo pōnté.

³³ Kè dèe auté ke bo wenté kè Pòarii bè nàké ke dò: Dè mòke yíe nyewe tepítè nè yènaà di í dimè mùmamù. ³⁴ Dinè kénfòu, di kóo mōu kó kunónkúókù í yóó feti.

³⁵ Pòari béi memme kētuóté pēè kēsante Kuyie mbe ìikè ke wété kéncaá. ³⁶ Bèmau, kè be yèmmèe cāté, kè bèe di. ³⁷ Timau ti do bo sikousidé nè sipisiyiekè nè bèkuò (276) ndi bàtóò mieke. ³⁸ Kè bèe di kédeè kédootóo tidiiti sonti dàméèrì mieke kè bàtóò bo yauke.

Bè diunèmmè bàtóò

³⁹ Dè wenté dii mōnni bá bè í mbanté ketenkè, kéyà kubinkenkenkù makù kè mubirimù de bo, kè be yèmmè ndò kè bè bo na, bèe katenè bàtóò dèborè. ⁴⁰ Kè kééte bàtóò cónniyè kèpité dèe piunè bàtóò kédeè kécōnné kuyàakù, kè kuyaakù mbè tēmmù kè bè kàri dèborè. ⁴¹ Kéta mubirimù kó kupē mmakù, kè bàtóò fūūkù o ìikè kè menie nni mpuoti o fōnkúò kòò wéu.

⁴² Kè tihāpònti nyièkù tikpetinti bo deimè kè kùmakùu coké, kéndó kè ti kùò timau. ⁴³ Kè iwēi yìè nni ndó kédèté Pòari kéyete ke dò, bèè nò nke dei

bèe dei kéniiité késénté. ⁴⁴ Kè betòbè mbe tū ke deitínè tidabæti yoo bàtòò kó yewétiyè. Mémme kè bèe sénté bemou bá dèmarè í bè dǎǎ.

28

Fewààfè dǎntémè Pǎori

¹ Ti sènté dii mǎnni nè kukǎnnaatí kékèe de kó dihei yètiri túmè Mariti. Di do soké dǎmèèrì miéke nke. ² Kè de kó dihei yembè ti dǎǎ mesàà. Kè sǎ nfetaafè niu kè muséé mbo, kè bèe tǎtinnè muhǎǎ mmèdiè. ³ Kè Pǎorii oté tidabiti ke bo ǎnné muhǎǎ mmieke, kè fewààfè ǎ ti miéke kékèe kuhǎǎyiinkù kényènni kédǎnté o nǔtè kéncaátí. ⁴ Kè de kó dihei kǎbæe yà fewààfè càátímè Pǎori nǔtè kénnaá mbemáà ke tú: Oniti yie mmènke tú onitikǎuti nwe, bá ò me ncootémè dǎmèèrì miéke meyei mbaa ò tǔmmu.

⁵ Kè Pǎorii míétóo fewààfè muhǎǎ mmieke bá ò í nkèè kuyonku. ⁶ Kè bè nkémmú dè bo múútímè yoo wèe doroo bàmbà nkékú. Kè dèe mǎnte bá dèmarè í dǎǎ, kè bèe ceete tináǎnti ke dǎ ò dǎ nKuyie nku.

⁷ Kè sǎ nkùmandáà bè tú wè Pibidiyuusi, wèe te dihei kòo bàtè dè bo, kòo ti cǎuténè diwèl. Kè tí mbo ke dǎ yewe yètǎāti. ⁸ Kè timíétí bo o cice kòò yénkú meyi ke dú kè Pǎorii ò nǎǎ nsinǎu, ke bántè Kuyie nkòo miété. ⁹ Kè bemuambe tǎbè nkǎrini kòò bè miékunko. ¹⁰ Kè bè ti dǎǎ mesàà. Kè ti pèétimúu tuǎkeni dii mǎnni kè bè ti pǎmmú dè ti békú dè.

Odommu kǎbe do dǎmè Pǎori

¹¹ Betǎǎbè bètǎāti kó difǎnkúò kè ti ta bàtòò mǎu wèe do dè bo diyǎǎ miéke, ke bonni Adékisántiri, ke mǎke sitenkaanii sidési kè bè si tu itáátébi. ¹² Kè ti tuǎke Sidakii ke cómmú ke dǎ yewe yètǎāti. ¹³ Kè ité dǎborè kémpékénè ketenkè kè dǎe wenté kè ti tuǎke Desiyo kè kubakù cǎnku kó kuyaakù mbo, kè ti mmǎke yewe yédéè kétuǎke Pusǎori. ¹⁴ Kè dè yà Yesu kǎbe kè bè dǎ ti mbè bonè ke dǎ yewe yèyiekè. Kè ti mbè bonè kèpèété kénkǎri Odommu. ¹⁵ Kè Yesu kǎbe bèe bo Odommu kè bèe keè ti kpéí, kékǎtení Dapiyusi bè taà dè dikǎtiri ke ti co, kè betòbèe kǎtení bè tu dè titouti titǎāti bépǎǎbè kpeti. Kè Pǎorii bè yà kòo yèmmèe narike kòo sǎnte Kuyie. ¹⁶ Ti tuǎke dii mǎnni Odommu kè bèe dú mPǎori kudieku kòo mbo kè kuhǎǎpǎnkù ò bàà.

Pǎori nǎámmè Kuyie nnǎǎnti Odommu

¹⁷ Yewe yètǎāti kó difǎnkúò kè Pǎorii yú Sifube kó bekótibè bèe bo Odommu kè bèe tínni kòo bè nǎké ke dǎ, ti kǎbe n yí yeténè ti yembè kó ikuǎ, kè bè m pǐ Sedisadèmmu ke dú nhOdommu kǎbe. ¹⁸ Kè bè m biéké kéndó ké n fǐi ke yé bè í yàmè meyei n dǎǎmè ke dǎ mbè n kuǎ. ¹⁹ Kè Sifube né yete, kè dèe nte kè n dǎ: M bo yà ketenkè yiè, dè né í tú n yè m bo ò yà kòò nǎké be kó meyei mmamè. ²⁰ Dèe te kè n dǎ ke di nǎké, Isidayeeribe baa wè kpéí ntemè kè m bou mǎfimme.

²¹ Kè bèe ò tǎnné ke dǎ: Bè í wǎri a kpeti matí Sudee ke ti duǎnni, ti kou mǎu me nyí ke yènni ke ti nǎké a cààrè mù. ²² Ti yému ke dǎ ntipiti timǎu bè í dǎ a tǔ nkùu wedǎuncè, a ti nǎké a mǎmmuǎ nde kó tináǎnti.

²³ Kè bèe dǎu ndikǎtiri kékǎtení de yiè Pǎori borè kénšūnè bè sòò mǎmè. Kè Pǎori ntǔu nke bè nǎa Kuyie nkpǎatiyuu kpeti, kè bè benkú Mǎyiisi nè Kuyie mpǎǎnǎǎnti nǎǎmbè do nǎké ti, ke yetiróo ke dǎ bèe bántè Yesu túmè Odétiwè. ²⁴ Kè bèmabèe yie nkè betòbèe yete. ²⁵ Kè bè nyiti ke nei bemáà,

Pɔɔri wàri dī pátírí Kirisi kɔɓe bèè bo Odommu Di mpátírí tɔ tīi náànti

Kuyie nkóo tǎnti Pɔɔri weè wàri de kó dipátírí Odommu kɔɓe. De kó dipátírí dīi ti náá nKuyie ndeeri mēè boti oniti, dīi ti náá mbenitibè bemou tūmè meyei nyembè mbe kè Kuyie nti deeri ti tá dīi mǎnni Yesu. De mǎnni ndi Kuyie nhɔɔ ti cīēmme kè Muyaánsààmù ti wénkūnne. Kòò bēi nho pátírí miēke ke tū tináaṣààti ò náá nti tu benitibè bemou kpeti nti. Ò í baati òmòu.

Pɔɔri yóó pǎnté o pátírí, kè bè nàkemu bè dò nkénfòu mēè boti be cuokè nè bè bo ndómme ketenkè yembè iikè.

Di mpátírí náànti duó ke dómme

1. Pɔɔri do dómme kékote késiéké Yesu kɔɓe bèè bo Odommu 1:1-17
2. Benitibè bemou tū meyei yembè mbe Kuyie mborè 1:18-3:20
3. Oniti ɔ ntá Kirisi nwe kè Kuyie nhò wénkūnne 4-5
4. Ti wēnnénè Kirisi nwe ke ku, koò wēnnénè ke yǎnté, deè te ke ti wenke 6-8
5. Isidayeribe do í yiemme Kuyie nkpeti 9-11
6. Yesu kou kó mufòmму nè o borime de dómme kéndéúkunko Kuyie nyètiri 12:1-15:13
7. Yesu kou bo mbenkumè o dókumè 15:14-16:27

Mudummu

¹ Mí mPɔɔri, Yesu kóo tǎnti mī di wàri di mpátírí, Kuyie nkuu n yu ke n tǎatè ke n dǎò ku kó ditǎnni kè m bo náké ku náaṣààti. ² Kù do náké tīi kpéi ku pāānāaṣànti náam̀bè nè dimǎnni kè bè tī wàri. ³ Tī náá nti Yīè nYesu kpéi nke wēè tūtótè tinitikǎnti kè bè ò pèité Dafiti kó kufuku miēke. ⁴ Kè Kuyie nhò duó mmuwērímú kè Muyaánsààmù duó nkòo yǎnté ke benke ò tumè ku Birè. ⁵ Weè te kè Kuyie nni ndǎò mesàà kè n náá nku kó ditǎnni ke bo yūṣǎnni ibotí imou kè ì nhò tá kényíè nho kpeti. ⁶ Dīndi Odommu kɔɓe di tū ì boti kó bēmaḃè kè Kuyie ndi yu.

⁷ N di dūmmu dīndi, Kuyie ndó bè, ke di tǎatè, kè di bo nfòu kù dómme. Ti cice Kuyie nnè tī Yīè nYesu Kirisi bè di pā mesàà nnè diwèi.

Pɔɔri dómme kékote kényà Odommu kɔɓe

⁸ N sānti Kuyie nnè Yesu Kirisi kó diyètiri di kpéi, nke yé nh ɔɔ kote kèè bíékè kè bè n náámmu di tá mēè boti Kuyie. ⁹ M báámmu Kuyie ndi kpéi nsáà kè kù yé, kunku m pī nkùu tǎmmú nè n yēmmè memou ke náá nku Birè kó Tináaṣààti. ¹⁰ M báámmu Kuyie nsáà, ke tū kè kù dó kù m pā kuce kè n kotoo di cie. ¹¹ N do dó ke di yàmú kè di náké Kuyie nkó yepārè mayè kpéi nkè dèe yie nkè di kpenke Kuyie nkó kuce miēke. ¹² Ke wētè ke do dó tī mǎá kényáúkūnne titabè kǎnti, ke yé timou ti wērímme ketá Kuyie.

¹³ N kɔɓe n dó dí nyému n do dómme kékotoo di cie ke di náké Kirisi kpeti kè di tī yie, kéndò n tī nàkémè ibotí tēi kè ì tī yie. ¹⁴ N kó mutǎmmú mmu n dò nképī mmú bèè tū Kerekibe nè bèè í tū Kerekibe, bèè yé yepátè nè bèè í yé yé be cuokè. ¹⁵ N dó tī tū m bo di nákémè Tináaṣààti dīndi bèè bo Odommu.

Tináaṅsààtì tú Kuyie nkó muwērímú mmu

¹⁶ Kε yé ifei í m bonèmè m bo nákémmè Tináaṅsààtì, tì tú Kuyie nkó muwērímú mmu, kε dεērí bèè kó dimàà tì tá kéketénè Sifube borè nè besomboo. ¹⁷ Kuyie nhǎǎ wénkùnnε onitì ò tá diì mǎnni ndi nè o yèmmè mεmou. Tì wàrimu kε tú: Wèè weti ò bo nfòu ò tá mèè kpéí.

Benitibè báa na képeri Kuyie nyiikè

¹⁸ Kuyie mmieke cóúnni kéinkè benitibè caàrimè nè meyei mbè dǎdri mè kè mè diití timómmǎnti. ¹⁹ Dèè dò nkénte kè benitibèε banté Kuyie ndè feímu, Kuyie mmómmǎnku kuù dè mbè benke. ²⁰ Kuyie nkó mǎdómmè nè ku wērímú mùu bo sǎà dè í dò nna kéyà. Kàa né wénténí kù dǎdri kútenkù dè feímu kε dò ntí na kè dè banté dεε te kòo nitì báa na képeri Kuyie nyiikè. ²¹ Kε yé bè kù bantémè kε yete bè bo déúkùnnemè ku yètiri, kè kù sǎnte, kε túnne iyeṅtotí detetirè kpéyi nè itookperí, kε ta dibiiinni mieke. ²² Kè be yèmmè dò mbè ciì kè bè né yei. ²³ Bè bo mbáámmè Kuyie nkùu í deu, kè bè bàá nsitenkaanli sii dǎnnè benitibè nè sinǎo nè tiwanwanti nè iwààke.

²⁴ Dεε te kè Kuyie mbè yóu kè bè dǎdri meyei mbè dómè, kε dǎdri isǎke kpere nè be kǎnti. ²⁵ Kε yóu Kuyie nkpeti kε tū nsiyáàbisí, bè bo mbáámmè Kuyie nkè bè bàá nkù dǎdri dè. Kuù do dò nkénsǎntí sǎà, kè dè mme ndò.

²⁶ Dεε te kè Kuyie mbè yóu kè bè dǎdri isǎke, kè benitipòbè yóu bè bo ndǎunèmè benitidaabè kε dǎunè betòbè. ²⁷ Kè benitidaabè yóu bè bo ndǎunèmè benitipòbè kε dǎunè betòbè. Mεmme kè Kuyie mbè yóu kè bè yàu be dǎdri mè kó tiyeti.

²⁸ Bè me nyetemè Kuyie ndεε te kè kù bè yóu kè bè tū mme yèmmè yeime kε dǎdri bè do í dò nkéndǎdri dè. ²⁹ Bá bè í weti, kε dǎdri, kε dǎ idití, kε yóu, kε mǎke meheṅmmè, kε dǎ munitikùu, kε dǎ yekpàrè, kε sou mbetòbè, kε ciì mbetòbè, kε dǎ munáàntòu. ³⁰ Kε náante betòbè kpéí, kε í dǎ Kuyie, kε sǎante betòbè, kε tú sifei yembè, sipǎo yembè, kε wàa mmeborime pǎmmè bè bo yímè kédoò meyei kε yetirí be yembè kpéti. ³¹ Bè í yé bè dǎdri dè, bè me nyí dǎdri bè náké tì, bè í dǎ betòbè, bè í mǎke betòbè kó mesémmè. ³² Bè yému kε dò nKuyie nkó ikuó mieke bèè dǎdri me kóò boti bè dò nkéta muhǎá mmieke. Bá nè mεmme kè bè sǎké kε dǎdri meyei, dè í tú bè dǎdri meyei mmáà, bè kómímumu bèè mè dǎdri.

2

Kuyie mbeénti wennimè

¹ Fǎ wèè bekùnè betòbè, bè í yóo da coo, kε yé a bekùnè diì mǎnni betòbè a bekùnè a máa ndi. Kε yé bè dǎdri tì a tì dǎdri mè. ² Ti yému kε dò nKuyie mbo bekénè bèè dǎdri dε kó meyei mboti kénnaati. ³ Fǎ nwèè náa mbetòbè dǎdri mèè yei nke mè dǎdri, a yèmmè dò nha bo yenténè Kuyie nkó tibeéntàà? ⁴ Yáa a sènkèri Kuyie nkó mesàa mme nè ku minnimè nè ku nitì? Kè kù í da kpetinnè bǎmbà nkù mirímu kε dǎ a ceete. ⁵ Kàa yèmmè kpenke kàa í dǎ kéceete a yéutí amáa ndi Kuyie nkó tiyēiti, ku beénti bo tuǎke diì yiè. Kunku kùu bekù weti weti. ⁶ Kù yóo yietí bá wè o tǎmmú mannè tì yeti nti, ⁷ kéduò mmufòmmu mùu bo sǎà bèè wéèrì kε dǎdri mesàa, kε dǎ kùu bè sǎnte, ⁸ képuotí bèè yete ku kpéti nè kemieke, bèè duó mbemáa meyei nke tū nsiyáàbisí, ⁹ kè bè fěũ, kè bè ǎnné meyeñcaàrimè, Sifube meketimè nè bèè í

tú Sifube, ¹⁰ kēsānte bèè dòòri mesàà nké bè duó ndiwèi, Sifube meketimè nè bèè í tú Sifube. ¹¹ Ké yé Kuyie nyí baàtìmè òmòu.

¹² Bèè dòòri meyei nke í yé Mòyiisi kó ikuú, bbè báá kú i kó mukũũ, kè bèè yé de kó ikuú ke dòori meyei bè yóó i mbè bekénè. ¹³ A bo nyémè ikuú deè í tú a wenni, a dòori dii mòmni ndi ikuú yèmmè, Kuyie nhò da wénkùnnemè. ¹⁴ Bèè í tú Sifube ke í yé Mòyiisi kó ikuú bè dòòrimu i yèmmè, bè í yé Mòyiisi kó ikuú kè i né bo be mièke. ¹⁵ Be dòòrimè benkúmu ke dò mbè yé Kuyie nkó ikuú. Be yèmmè meè ò mbè bekùnè dimòmni mari, ditéri ké mbè kòmú. ¹⁶ Dèè sòri dè bo yènni Kuyie nyóó duó ndii yiè kè Yesu Kirisi bekénè benitibè be dòòrimè ìnkè. Tináansààti n náá tì me nyè.

Sifu mómmu nyí tú wèè cānté

¹⁷ Fí nSifu wèè pòti a tùmè Sifu ke yé Kuyie nkó ikuú ke sonku a yémè Kuyie. ¹⁸ A yému Kuyie ndó dè, ikuú dè nda benkemu kàa bo na kétāātè dèè wenni. ¹⁹ Kàa yèmmè dò nha tú tiyũnti kóo dèri, ke mí bèè bo dibiiñni. ²⁰ Ke tú amáa tiyeñti nè ibi be kóo tenti, ke tú ikuú da duó mmeyíētímè kàa yé timómmanti. ²¹ Fí nwèè tiè mbetòbè ke í tiè nhamáa, ke tú bè bá nyuuku ke né yuuku. ²² Fí nwèè tu bá ndouti doutinè ditòbè ke douti doutinè betòbè, ke tú yebakè í wenni ke wète ke yè waà nke bo kparikè. ²³ Ke déúkunko amáa a yémè ikuú, ke né dòori i yete dè, ke caàri Kuyie nyèti. ²⁴ Tì wàrimu ke tú: Díndi Sifube dii te kè ibotí tēi sàà nKuyie.

²⁵ Fí nSifu kàa dòòri Kuyie nkuú yèmmè, mucāmmu ñwenni, kàa né í dòori i yèmmè mucāmmu tú detetirè nde. ²⁶ Wèè í tú Sifu ke í cānté kòò yie nyikuú yèmmè Kuyie nhò wùò nwèè cānté wènwè. ²⁷ Deè te wèè í cānté kòò bo da bekénè fí nwèè tu Sifu ke cānté, ke mōke ikuú kó dipátiri, ke í tū nyi yē mmu. ²⁸ Kè bè da peitè kàa tu Sifu ke cānté dè í sannè. Sifu mómmu ntú wèè cèète wènwè. ²⁹ Dè tu Muyaánsààmú kó mutómmú mmu, dè í tú ikuú ìi wàri dipátiri mièke. De kóo Sifu í wanti benitibè bo nhò sántimè, ò wanti Kuyie nkuú ò sante.

3

Kuyie nwetímè bá kè ti í weti

¹ Kàa tu Sifu dè bo dòò ba? Mucāmmu bo da dòò ba? ² Dè né bo dòòmu bāke, ke yé Kuyie nketé kedúómmè Sifube mbe ku náañti. ³ Tì bo yí ba? Kè Sifube mabè í yie nKuyie mbéi nti dè dó ké dò Kuyie nyí dòòmu kù béi ntàà? ⁴ Biti! Bá kè benitibè bemou í weti Kuyie mbáá yóu kù bo nwetímè kèndonnè tì wàrimè ke tú: Kàa náá, nha náañti ntú timómmanti, kè bè da bekùnè a kpeti ñnaati.

⁵ Kè nsà kè ti yé ti bo dòò dè ke í dè dòò, kè kù dòò kù béi nti, ti yí kù í wenni kù ti kpetinnè dii mòmni? (N náá mbenitibè yèmmè dòmmè mmè.) ⁶ Biti! Biti! Kè Kuyie nyí weti kù bo yíme kébekénè benitibè.

⁷ Kè nsà kè n yáábisi bo nte kè Kuyie nkó timómmantii feitè kédéúkùnnè ku yètiri, ba nkpeí bo nte kè kù m bekénè ténke? ⁸ Bèè tū nyè nti ñdòori meyei nkè mēe peitè mesàà, bèè náá mmemme Kuyie mbo bè kpetinnè kénnaati.

Òmòu í dòori Kuyie ndómè bá omáa

⁹ Ti bo yĩ Sifube p̄ēētē bèè í tú Sifubaa? Bitì! Tì béimmu ke tú Sifube nè bèè í tú Sifube bè tu m̄eyei nkó tidaatì nti. ¹⁰ Tì wàrimè ke tú:

Òmòù í bo wèè wetí, bá omáà.

¹¹ Òmòù í cù,

òmòù í wanti Kuyie.

¹² B̄em̄ou bè yetému,

ke d̄ētēnē Kuyie.

Òmòù í d̄ōri d̄ē wenni bá omáà.

¹³ K̄ē b̄e náànti d̄o nkuf̄ōti kùu f̄eí,

k̄ē b̄e soú,

t̄i ȳen̄í b̄e n̄o k̄ē t̄i t̄i

ke d̄o mm̄ewaàd̄ōmm̄ē.

¹⁴ Bá b̄e n̄o í wenni,

k̄ē b̄e náànti t̄i.

¹⁵ K̄ē b̄e ñ nd̄o m̄ec̄ā n̄ke bo kūo.

¹⁶ K̄ē b̄e p̄ēētē k̄ē b̄íék̄ē,

m̄eyei nn̄e m̄eyēñcaàrim̄e d̄ē ãnn̄ē.

¹⁷ B̄e í ȳē m̄eom̄p̄um̄e kó kuce.

¹⁸ B̄e í dé Kuyie.

¹⁹ Ti ȳemu ke d̄o n̄Kuyie nkó ikūo náánn̄e bèè ì te b̄emb̄e, k̄ē d̄e bo yie nk̄ē b̄e báá na képeri, k̄ē ben̄itib̄e b̄em̄ou bant̄e b̄e túm̄e b̄eyei b̄e Kuyie nȳìk̄ē.

²⁰ Òmòù báá na k̄ed̄o ikūo ȳemm̄e k̄ēwenke Kuyie nȳìk̄ē, ikūo ti b̄enkú ti tum̄e mm̄e ben̄itiyei b̄e.

Kuyie nwénkũnko m̄ē botí ben̄itib̄e

²¹ Di mm̄ōnn̄i Kuyie nȳí ti wénkũnko nè ikūo mieke, ku p̄ān̄n̄aànti náam̄b̄e nè ikūo páte d̄e t̄i béimmu. ²² Kuyie nh̄ō wénkũnne on̄it̄i ò tá dii m̄ōnn̄i ndi Yesu Kirisi. Kù m̄e d̄ōri bèè kó dim̄à tá b̄emb̄e Yesu, kù í baàti òmòù.

²³ Ben̄itib̄e b̄em̄ou yetému ke p̄àa Kuyie nkó tikpeti. ²⁴ Di mm̄ōnn̄i Kuyie nn̄e ku kó m̄esàà nk̄ē kù b̄e wénkũnne f̄ààr̄e k̄ē Yesu Kirisi b̄e d̄ēet̄e nè m̄eyei. Dip̄ānn̄i ndi f̄ààr̄e. ²⁵ Kuyie ndo mir̄mu nè dim̄ōnn̄i, kù né m̄e nd̄ōrim̄e kù b̄ei nt̄i kù báá yie nk̄eȳo m̄eyei nȳemb̄e s̄àà ke í mb̄e k̄pet̄inn̄ē, d̄ē te k̄ē kù t̄āat̄e ku Bir̄e k̄ē b̄e d̄ē k̄ūo, ke d̄e bo ùt̄e ben̄itib̄e ȳei. ²⁶ Di mm̄ōnn̄i Kuyie nwénkũnko bèè tá b̄emb̄e Yesu ke b̄enkú kù túm̄e tim̄ōmm̄ōnti ȳiè.

²⁷ Kuyie nwénkũnko òmm̄e botí ben̄itib̄e? B̄e d̄ō m̄ē k̄p̄éi nȳikūo ȳemm̄àà? Ì! B̄e tá m̄ē k̄p̄éi n̄ke Yesu. K̄ē d̄e d̄o mm̄emme on̄it̄i bo ȳime k̄ésānt̄e omáà. ²⁸ Ti ȳemu ke d̄o nhon̄it̄i í d̄ōri Kuyie nkó ikūo k̄ē kù ò wénkũnko, ò tá dii m̄ōnn̄i ndi Yesu. ²⁹ Ȳàa Kuyie ntu Sifube m̄àa k̄oku n̄ku? Ì! Kù tú ibotí im̄ou k̄oku n̄ku. ³⁰ Kuyie m̄bo kum̄àa ndi ke wénkũnko Sifube nè bèè í tú Sifube bè tá dii m̄ōnn̄i Yesu. ³¹ Ti paànk̄omu ikūo ti tá m̄ē k̄p̄éin̄àà? Ì, ti p̄ēt̄inke ì commu i f̄ēt̄ir̄i ndi.

4

Kuyie nwénkũnne mm̄ē botí Abarahammu

¹ Ti bo náké ònti ti yààri Abarahammu k̄p̄éi? Kuyie ndo ò d̄ō ba wenwe on̄it̄i? ² K̄ē kù do nh̄o wénkũnne o t̄ōmmú k̄p̄éi n̄ke ò na mp̄ōtimu, Kuyie m̄bor̄e d̄e m̄e nn̄e í d̄o mm̄emme. ³ Tì w̄arimu ke tú: Abarahammu do tá Kuyie n̄ku k̄ē d̄ē n̄te k̄ē kù d̄o ò wetí. ⁴ K̄o n̄it̄i p̄i mm̄ut̄ōmmú b̄e ñ nh̄o yiet̄imu, d̄e kó tiyeti í tú dip̄ānn̄i, o t̄ōmmú yeti n̄ti. ⁵ Kuyie m̄bor̄e d̄e í tú nè

mutšmmú kpéi nke kù ɔ́ wénkùnemè onìtì, ò tá dii mònni ndi Yesu kù ɔ́ ò wénkùnemè. ⁶ De te Dafiti béimmè ke tú: Diwèi ɔ́ ríbo Kuyie nwénkùnne wè bá dè í tú nè o tšmmú kpéi.

⁷ Dè náaati Kuyie ncíè mbè be yetímè, ke ütè be yei.

⁸ Dè nnaati Kuyie nténke í kaànnè bèè kó meyei.

⁹ De kó diwèi bo Sifube máa kpéi nkaà? Ɔ́! Di bomu bèè í tú Sifube be kpéi mmúnke. Ti bo ke náá nke tú Kuyie nwénkùnne Abarahammu ò kù tá mèè kpéi nke. ¹⁰ Ɔ́mmònni ndi Kuyie ndo wénkùnemè Abarahammu? Dè do ś nho cāntāa kòò mu nyí cānté? Kuyie nyóó ò wénkùnne kòò mu nyí cānté. ¹¹ Ò mu ndo í cānté kéntāmu Kuyie nkè kùu duó nkòò cānté kè dèe benke kù ò wénkùnemè ò kù tá mèè kpéi. De te kòò tu bèè tá Kuyie mbe kóo cice. ¹² Wee wète ke tú bèè cāmmú be kóò cice, dè né í tú bèè cāmmú beməu, bèè tá bəmbe Kuyie nhò do kù tá mèè botí ke mu nyí cānté.

Abarahammu yiemme Kuyie mbéi ntì

¹³ Kuyie ndo yē nhAbarahammu nè o yaàbí bè bo tieke kutenkù kuməu, dè í tú ò do yie mmèè kpéi nku kuó, ò do tá mèè kpéi nke Kuyie. ¹⁴ Kè nsà kè bèè yie nKuyie nkuó kè beè máa yóó tieke kutenkù, Kuyie mbè dounnè dii nùù tū ntú detetirè nde, kè bèè kù tá kè bè kù tá detetirè. ¹⁵ Ikuó íinko Kuyie nkó kemieke nke, kè ikuó í bo a báá ì yeténè.

¹⁶ Ti tá mèè kpéi nKuyie nde te kè kù yē nkù bo ti pā dipānni fààrè, kè di ntú Abarahammu yaàbí iməu kperi, di í tú bèè yie nyikuó máa be kperi, di tu nè tinti bèè tá Kuyie nhAbarahammu do kù tá mèè botí ti kperi ndi. ¹⁷ Ti wàrimu ke tú: N da dòò ibotí péu kóò cice. Abarahammu yīme ke naá nyibotí kóò cice? Ò do tá mèè kpéi nke Kuyie nkùu duó nkè beciríbè yānni, kùu dènninkoní dèè í bo. ¹⁸ Dè í dò ndi mònni wèe yie nkòò yie, mēmme kòo naá nyibotí péu cice, kéndonnè ti wàrimè ke tú: A yaàbí bo nsū mediè. ¹⁹ Abarahammu bie ndo bo ntùòke tekòutè (100), kòo pokù Saraa múnke kóté képēētè ò bo peité dè, bá nè memme kòo tākùmmè nfííkú. ²⁰ Kòo yie nKuyie mbéi ntì ke í nyièkù, ò tá mèè kpéi nkè dèe ò duó mmuwērímú kòo déúkùnne Kuyie nyètiri. ²¹ Kòo nyé weti weti ke dò nKuyie mbéi ntì kù mōke muwērímú ke bo ti dòò. ²² Nè de kpéi nkè Kuyie ndò: Ò weti. ²³ De kó ditannùu dii tú Kuyie nhò wénté wèe weti ti í wàri Abarahammu máa kpéi. ²⁴ Ti wàrinəmu ti kpéi, ti tú Kuyie nyóó ti wénté bèè weti tinti bèè tá ti Yiè nYesu, kù duó nkè wèe yānté. ²⁵ Wèe ku ti yei nkpeí nke yānté ke ti wénkùnko.

5

Kuyie ntaunnemè kumáa onìtì

¹ Kuyie nhɔ́ ti wénkùnne ti yie ndi mònni ndi ku kpeti, Yesu dòò dè ti kpéi nde te nè Kuyie nkè ti narike. ² Ti tá mèè kpéi nke Yesu de te kè Kuyie ntì dòò mesàà kè ti na ke kù tšnnè. Ke kù wēñnè ke fòu kè dè ti naati kè ti baa Kuyie mbo ti dušmmè ku kó tikpeti. ³ Ti arìmu kè diwèi né ti bo ke yē meháárimè ti dušmmè mewēērímè. ⁴ Meminnímè mèe ɔ́ nte kè meháárimè ti tùòkení ti nwēērì. Kè mewēērímè nte kè ti pété ti baa dè. ⁵ De kó mubàrimu ti baa mù ɔ́ í ntì souté ke yē Muyaánsààmù muu ti benkú kù ti dómè.

⁶ Ti do í mọke diì mọnni muwẹrímú ke bo deetẹ timáà, kẹ Kirisi ku ti yei nkpeí nKuyie ntáátẹ diì mọnni. ⁷ We mbo yie nkẹ kú wẹẹ dọ̀dri Kuyie ndómẹ o kpéí? Kẹ dẹ yete a sàà bo kú mesàà nyiẹ nkpeí nke. ⁸ Kuyie mbenkemu kú ti dómẹ, kẹ Kirisi ku ti kpéí nti tú diì mọnni benitiyeibe. ⁹ Bàmbà nho kú mme ntemẹ kẹ ti wenke, ba mbo nte kòò báá ti deetẹnẹ Kuyie nkó kemieke? ¹⁰ Kẹ Kuyie nti taunnẹ kumáà ku Birẹ kó mukú mmiẹke, ti tú diì mọnni meyei nyembẹ, dẹ bo yíme ku Birẹ me nyàntémẹ kẹ kú báá ti deetẹ ti naá ndiì mọnni ku kọbe! ¹¹ Dende kó difonkúò, kẹ ti wẹte ke mọke diwẹi ke yé nẹ Yesu Kirisi kó mukú mmiẹke nke nẹ Kuyie nti taummẹ.

Adammu nẹ Yesu be kó tináànti

¹² Nẹ oniti omáà borẹ nde meyei ntannímẹ kutenkú kumọu, kẹ mukú mbuotẹ ke kọu benitibẹ bemọu, ke yé bẹ yetémẹ. ¹³ Ikuó do í bo diì mọnni kẹ meyei mbomu, ikuó né í me mbomẹ Kuyie nyí mbẹ bekunẹ, ke yé bẹ í yémẹ dèè tu meyei, ¹⁴ kẹtúótẹ Adammu kó dimọnni kẹtuakenẹ Mọyiisi, kẹ mukú nkọu bẹè í yete Kuyie nkpeti Adammu do yete mèè botí.

Adammu do tú dibenkẹrì ndi wẹẹ kẹrini o kpẹri. ¹⁵ Adammu yétimẹ í wẹnnẹ Kuyie nkó dipānni. Mómumu nwe oniti omáà yete mèè kpéi nke kusukú kómmẹ. Nẹ oniti omáà Yesu Kirisi borẹ nde, Kuyie nti pāmẹ mesàà nkẹ mẹ de. ¹⁶ De kó mesàà nyí wẹnnẹ oniti omáà yétimẹ, oniti omáà yete mèè kpéi nke benitibẹ yàtènèmẹ Kuyie nkẹ kú ti dọ̀d mesàà nnẹ Yesu Kirisi kpéi. ¹⁷ Oniti omáà yetémẹ kẹ mukú ntanní ke kọu benitibẹ, mèè botí nku oniti omáà Yesu kó mesàà nkpeí nke benitibẹ pẹu mufòmmu, ke bo ò wènnénẹ kẹdi tikpàti.

¹⁸ N wẹte ke náámmu ke tú oniti omáà yete mèè kpéi nke benitibẹ í naatinèmẹ Kuyie. Mèè botí nku oniti omáà wẹẹ weti o kpéi nke benitibẹ narikenèmẹ Kuyie, kẹ kú bẹ dúo mmufòmmu. ¹⁹ Oniti omáà yete mèè kpéi nKuyie nkpeti de te kẹ benitibẹ bemọu naá mmeyei nyembẹ. Mèè botí nku oniti omáà wẹẹ yie nKuyie nkpeti ò yó ntemẹ kẹ kúu wénkúnne benitibẹ bemọu.

²⁰ Ikuó ànnẹ ke bo fei mmeyei mme kẹ ti yà mẹ deumẹ. Meyei nde de, Kuyie nkó mesàà nhõ nde kẹpèetẹ memme. ²¹ Kéndonnnẹ meyei nkòumẹ benitibẹ, mèè botí nku Kuyie nkó mesàà nti duommẹ mufòmmu Yesu wẹe te kẹ Kuyie nti wénkunko.

6

Ti kunèmẹ Yesu ke yàntẹ

¹ Kẹ dẹ dọ̀d mmemme ti bo nsókẹ ke dọ̀dri meyei mme kẹ Kuyie nkó mesàà nnẹ deukaà? ² Biti, biti! Ti yemu meyei mmiẹke, ti ténke báá na ké mmẹ dọ̀dri. ³ Di í yé ke dọ̀d nkẹ bẹ ti ànnẹ diì mọnni batémmu ti wènnénẹ Yesu Kirisi nwe ke kúá? ⁴ Bẹ ti kúnne diì mọnni menie ndẹ dónnẹ bẹ ti kúnénẹ Kirisi nwe, kéndò Kuyie nkó muwẹrímú diemú duómmẹ kòò yàntẹ kú múnke bo nte kẹ tí nfòu mufòmmu pàmmu.

⁵ Kẹ ti ò wènnénẹ ke ku ti bo ò wènnénẹ kẹyántẹ. ⁶ Ti yemu ke dọ̀d nti fòmmu mukótímú, bẹ mụ wènnénẹ Kirisi ke baakẹ kudapāatí, kẹ meyèmmẹ mèè do ti yū mme yei mbiékẹ kẹ mẹ ténke í mọke muwẹrímú, ti ténke í tú meyei nkó tidaatí. ⁷ Ke yé wẹe ku ò ténke í bomẹ meyei mmiẹke. ⁸ Ti nyé ke dọ̀d nkẹ ti wènnénẹ Yesu ke ku ti bo ò wènnénẹ o fòmmu pàmmu. ⁹ Ti

yému ke dò nKirisí ku ke yànté, ò ténke í yóó kú. Mukũũ ténke báá na kóò kùò. ¹⁰ Ò ku ke na meyei nkuce memáà ndi sáà, ke yànté ke fòù ke bo Kuyie mborè. ¹¹ Wénténè dimáà meyei mbíéké kéndò ndi ku, ke nfòù Kuyie nkó mufòmmu Yesu Kirisí borè.

¹² Báá yiennè kè meyei ní nte di kònti, kè di yèmmè ndi yũò nkè di dɔɔri meyei. ¹³ Di báá yie nkè di tũòtii naá mmeyei nkó titònnenti. Duónnè dimáà kéndò mbenitibè bèè ku ke yànté, kéndò ntitònnenti Kuyie nkó mutòmmú kpèti. ¹⁴ Meyei nténke í di te, di ténke í dò nkéndé ikuú, di bo Kuyie nkó mesáà mmieke nke.

Ti yèmmè meyei mmieke

¹⁵ Kè ikuú ténke í ti te tí ndɔɔri meyei mme ti bo mɛɛ kpéí Kuyie nkó mesáà mmiekaà? Biti! ¹⁶ Di í yé ke dò nkàa duó nhamáà òmòu, ke yíè nhò yèmmu, a naá nho daakù nkuàà? Kàa dɔɔri meyei nha yóó kúmu, kàa me nyie nKuyie nkpeti kù da wénkùnnè. ¹⁷ Ti sánti Kuyie ndi do tùmè meyei nkó tidaati, di mmònni kéyie nnè di yèmmè memòu itié mbè ti nàké ì. ¹⁸ Di mmònni di yému meyei nkó tidaati mmieke, ke naá mmewetímmè kó tidaati. ¹⁹ N yóó béi nkédonnenè di yé tì nti, ke yé di mu nyí kpenkemè. Kéndò ndi do duómmè dimáà mufòmmu yeimu kènaá mmu kó tidaati, di mmònni duónnè dimáà kéndò mmewetímmè kó tidaati kè di fòmmu ndò mpáíí.

²⁰ Di do tú dii mònni meyei kó tidaati, di do í weti di do dɔɔri di dómè mme. ²¹ Di do dɔɔri dii mònni meyei nyifei mè ndi bonnèmè di mmònni képeú òmmu còntimu? Di kó mucòntimu do tú mukũũ mmu. ²² Di mmònni di yému meyei nkó tidaati mieke ke naá nKuyie nkó tidaati kè kù di wénkùnnè kè di pètè mufòmmu mùù bo sáà. ²³ Ke yé meyei nkó tiyeti tùmè mukũũ mmu, kè Kuyie nkó dipànni tú mufòmmu mùù bo sáà ti taunnè ti Yiè nYesu Kirisí nwe ke mù pètè.

7

Ikuú ténke í ti te

¹ N kɔbe n di náánnè ke dò mbenitibè mbe bèè yé ikuú, ikuú ò nte oniti ò kpaá fòù dii mònni ndi. ² Ntenè medonnimè mamè, kòò nitipòkù ye nho dɔù ikuú òò ò taunnèmu o dɔù, kòò dɔù me nku ì tòtemu. ³ Kòò yenke otòù kòò dɔù kpaá fòù ò tu wèè dɔuti dɔutinè wènwè benitidaabè. Kòò dɔù me nku ò feitèmu, de mònni kòò yenke otòù ò í tú wèè dɔuti dɔutinè benitidaabè. ⁴ Kéndò ndi wènnénèmè Kirisí ke ku, ikuú ténke í di te, di mmònni wèè ku ke yànté wèè di te, kè di dɔɔrimè bo nwenni Kuyie mborè. ⁵ Ti do fòù dii mònni ti mómme mbe ti dó mèè botí kè ikuú ì ti te, kè ti dɔɔri meyei, nkè de kó tiyeti tú mukũũ. ⁶ Di mmònni, ti yému ikuú kó tidaati mieke, ke yé Yesu kũũ nti dènnèmè ikuú kó tidaati mieke, kè Muyaánsààmù ti duó mmeborime pàmmè, kè ti bo na képí Kuyie ntòmmú kéyóu ikuú kó meborime kótímè.

Ikuú wennimè

⁷ Ti bo yí ikuú tú meyeimmaà? Biti! Ikuú ì né te kè n yíété meyei, n na bá nyé ke dò nha bo nyáámmè otòù kpere de í wenni, kè ikuú do í n nàké ke tú: A bá nyáá nhotòù kpere. ⁸ Meyei ndíinnè ikuú nyi ke í m mieke otòù kpere kó muyáámmù, kè ikuú í bo dè, meyei òò í nfeí. ⁹ Ikuú do í bo dii mònni kè dèmarè í n kóónnè, ì buotèmu kè n yíété meyei kè mè n kùò. ¹⁰ Merimè ikuú

ìi na nni nkòtenè mufòmmu bíékè, kè ì né n kòtenè mukũũ mbíékè. ¹¹ Kè meyei nni ndiinnè ikuó ke n nìnte ke n kùò.

¹² Ikuó dò mpáíí nwe kè ku tannùù dò mpáíí. ¹³ Desààrè deè n kuòà? Bitì! Meyei mmèè tùóté deè wenni ke n kuòné, kè de bo yie nkè meyei nfeité mè deü ke mamè.

Nyí dɔɔri n dómè

¹⁴ Ti yému ke dò nyikuó tú Kuyie nkpeyi, kè mí ntú onìti meyei nkó kudaakù. ¹⁵ N yí yé n dɔɔri dè, n yí dɔɔri mesàà n do dó kédòò mè, meyei n yí dómè n né me ndɔɔri. ¹⁶ Kè n dɔɔri n yí dómè n tũ nyiemmu ke dò nyikuó wenni. ¹⁷ Mii í dɔɔri n dómè, meyei mèè bo m mieke meè n tèmму kè m mè dɔɔri. ¹⁸ N yému ke dò n tú onìti kè mesàà nyí bo m mieke, nh ã ndómu kédòò mesàà nkémónté muwērímú. ¹⁹ N yí dɔɔri mesàà n dó kédòò mè, n né dɔɔri meyei mmè n yí dó mè. ²⁰ Kè n dɔɔri meyei n yí dó mè, de í tú mii mè dɔɔri, meyei mmèè bo m mieke meè n tèmму.

²¹ Nte ìi kuó bo m mieke: Nh ã ã ndó kédòò mesàà kénsó n dàò meyei mmè. ²² Nè n yèmmè mieke n dómu Kuyie nkó ikuó. ²³ M bantému ke dò mmeyèmmè mèdémè meè m màùnè: Mesàà nkóme nè meyei nkóme. Kè meyei nkóme n na kè n wète ke naá mmeyei nkó kudaakù. ²⁴ Mí nhosénniwè! We mbo n denne mukũũ kó diftìrì dii mmieke? ²⁵ Òmou bomu wèè tu Kiri. Kuyie nnè mutómmú! De kó meyèmmè mèdémè baa bomu m mieke ke mie ndó Kuyie nkó ikuó yèmmè, kè metémè dó n dàò meyei.

8

Muyaánsààmù kó mufòmmu

¹ Di mmònni Kuyie nténke í yóó kpetínnè bèè wéínnè Yesu Kiri. ² Kè yé Muyaánsààmù kó ikuó ìi duò mmufòmmu bèè tàunnè Yesu Kiri ìi n dènnemè meyei nkó ikuó mieke ìi kòù. ³ Ikuó do í na ke ti duò mmufòmmu, ke yé onìti í makemè muwērímú ke bo dàò ì yèmmè, deè te kè Kuyie ntónni ku Bire kè de tùóté tinitikònti, ke bo ti deéte ke ku kudapããti ìnkè ke na meyei. ⁴ Yesu ku ke dàò ikuó yèmmè mmè, di mmònni ti bo na ké ì túnne ke yé Kuyie nti duómmè Muyaánsààmù. ⁵ Wèè tũ nho mómmuò nkó meyèmmè ò dɔɔri tikònti kperè nde, kè wèè yie mMuyaánsààmù kpeti kòò dɔɔri mù dó de. ⁶ Kàa tũ nha mómmuò nkó meyèmmè de da kòrinè mukũũ mborè nde, kàa yie mMuyaánsààmù kpeti a pété mufòmmu nè diwèi. ⁷ Bèè tũ mbe mómmambe kó meyèmmè bè tú Kuyie nkpantidèntòbè mbe, ke yé onìti kó meyèmmè í tūmmè Kuyie nkó ikuó, mè keté ke báá na ké ì túnne. ⁸ Bèè dɔɔri be yèmmè dómè Kuyie mbáá bè pènsìrì.

⁹ Díndi ténke í tũ ndi kònti kó meyèmmè, di tũ mMuyaánsààmù kpeti nti mùù bo di mieke. Kòò mɔù í mɔke Muyaánsààmù Kiri duò mmù ò í tú Kiri kou.

Mufòmmu pàmmù

¹⁰ Bá di kònti me ntúmè tii yóó kú diyie mari, kè Kiri bo di mieke Kuyie ndi wénkummu, kè Muyaánsààmù di duò mufòmmu pàmmù mùù bo sáà. ¹¹ Kè Muyaánsààmù mùù te kè Yesu yáánté kè mù bo di mieke, mummu mùù te kè Kiri yáánté mù bo duò nkè di kònti foute.

¹² N kɔbe kɛ dɛ dɔ mmɛmmɛ di tɛnkɛ í dɔ nkɛndɔɔri di kɔnti dɔ dɛ. ¹³ Kɛ di dɔɔri di yɛmmɛ dɔmɛ di wɛrɛ bo kú, kɛ di mɛ nyóu kɛ Muyaánsààmù kùɔ di móm̃m̃m̃be kó mɛyɛmmɛ, di bo nfòu sáá. ¹⁴ Muyaánsààmù ni bèè kó dimàà bèè tu Kuyie mbí. ¹⁵ Kuyie nti duó mmùu Yáá nyí ti dɔɔri tidaati, kɛ ti áà kufɔwáá, mmù ti dɔɔri Kuyie mbí nyí, kɛ te kɛ ti kù yu kɛ tú ti cice. ¹⁶ Muyaánsààmù mmùu ti náá nti yɛmmɛ miɛkɛ ti túmɛ Kuyie mbí. ¹⁷ Kɛ ti tú Kuyie mbí kɛ wɛnnɛnɛ Kirisi kɛ fɛũtɛ ti bo tiekɛ Kuyie mm̃ɔkɛ dɛ, kɛwɛnnɛnɛ Kirisi kɛdi tikpàti.

Kuyie ndómɛ ti kù wɛnnɛnɛ kɛmbo ku kpeti miɛkɛ

¹⁸ N yɛmu kɛ dɔ nKuyie nti baanɛ tii kpàti dɛumu kɛ pɛɛtɛ ti mɛ nfɛũri mɛɛ fɛũtímɛ. ¹⁹ Kuyie ndòò dɛ kó dimàà bàamu Kuyie mbo dɛ benkemɛ ku bí kó tikpàti. ²⁰ Kuyie ndòò dɛ ta mɛɛ fɛũtímɛ detetirɛ kɔmɛ dɛ í tú dɛɛ mɛ dɔ Kuyie nkuu yɛ ndɛ mmɛ dɔ. ²¹ Kuyie ndòò dɛ bàamu bè bo dɛ dɛetɛnɛmɛ mɛfɛũtímɛ kɛ dɛɛ yɛ mɛ kó tidaati kɛwɛnnɛnɛ Kuyie nkó ibi mɛom̃pùmɛ. ²² Ti yɛmu kɛ do nnɛ dimànnini Kuyie ndòò dɛ dem̃ɔu yo mɛsɛmmɛ, kɛ fɛũri onitipòkù ɔ mpɛi kɛ fɛũri mɛɛ botí. ²³ Dɛ í tú Kuyie ndòò dɛ dɛɛ mǎá fɛũri, tinti bèè niitɛ kɛ m̃ɔɔtɛ Kuyie mpānni Muyaánsààmù, ti múnkɛ fɛũrimu kɛ baa Kuyie mbo dɛɛtɛ dii yiɛ ti kɔnti páíí, kɛ ti túótɛ kɛdɔɔ ku bí. ²⁴ Yíe nti cootɛmu kɛ ti cootímɛ móm̃m̃m̃be né kpaaní kɛ ti mɛ bàà. Kàa yà demarɛ a tɛnkɛ ɔɔ í ndɛ bàà. ²⁵ Kɛ ti baa ti í wúó ndɛ, ti ɔɔ ndɛ bàà nɛ mɛwɛɛrimɛ mmɛ.

²⁶ Ti í m̃ɔkɛ muwɛrimú, dɛɛ te kɛ Muyaánsààmùu ti teénɛ, kɛ yɛ ti í yémɛ ti bo nkù bàá mmɛɛ botí, kɛ mù kù bàá nkɛ sáútí ti do í yóó na kɛdɔɔ mɛ. ²⁷ Kuyie nkùu yɛ ti yɛmmɛ, kù yɛmu Muyaánsààmù dɔ ti, kɛ yɛ Muyaánsààmù tũmmɛ Kuyie ndómɛ mmɛ kɛ kù bàá nku kɔbe kpɛí.

²⁸ Ti yɛmu kɛ dɔ nKuyie ndòɔri dɛ dem̃ɔu kù dɛ dɔɔri bèè kù dɔ bɛ kó mesàà nkɛí nkɛ, bɛmbɛ kù yu bè kɛ tũ nkù do tǎátɛ ti bɛ kpɛí. ²⁹ Kuyie ntǎátɛ bè nɛ dimànni kù bè tǎátɛ kɛ dɔ bè ndònnɛ ku Birɛ ndɛ, kɛ dɛ ntú bɛ kóó Po. ³⁰ Kuyie ntǎátɛ bè nɛ dimànni ku bɛ nyu, kù yu bè kù bɛ nwɛnkùnnɛ kù wɛnkùnnɛ bè kù bɛ nduó nku kpeti.

Ba mbo na kɛ ti yatenɛ Kirisi

³¹ Ti bo yí ba nákɛ? Kɛ Kuyie nti kómmú we mbo nti níí? ³² Kunku í ti yetenɛ ku Birɛ móm̃m̃ɔndɛ kɛ duó nkɛ bè dɛ kùɔ, dɛ bo yí mɛ kɛ kù bàá ti duó ndɛ sɔnnɛ? ³³ We mbo sei nKuyie ntǎátɛ bè? Dɛ yiɛ nyí bo! Kuyie nkuu bè wɛnkùnnɛ. ³⁴ Kɛ yɛ Yesu Kirisi kumɛ ti kpɛí nkɛ kɛ yǎntɛ kɛ bo Kuyie mbakù yóu kɛ bàá nti kpɛí. ³⁵ Ba mbo ti yatenɛ Kirisi? Mɛháárimàà? Mɛyɛñcààrimàà? Mɛfɛũtímàà? Dikònnàà? Tidawantàà? Kufɔwaanàà? Yáa mukũũ? ³⁶ Ti wàrimu kɛ tú:

Fɔ̀ɔ̀ kpɛí nkɛ

bè ti dónɛmɛ mukũũ

kɛ ti dɔɔri kɛ dɔ ntipiɛti

tii bo mukòu kpɛí.

³⁷ Dem̃ɔu mɛmmɛ wɛɛ ti dɔ wɛɛ te kɛ ti tú bèè na kɛ mɛnkɛ na. ³⁸ N yɛmu weti weti kɛ dɔ ndɛmarɛ bàá na kɛ ti yatenɛ Kuyie nti dɔkɛ mɛɛ dókumɛ nɛ Yesu borɛ! Bá mukũũ, bá mufòm̃mu, bá Kuyie ntǎrɛ, bá yɛbàkɛ kó mɛyɛí, bá mɛháárimɛ di mm̃nni kɔmɛ, yoo mɛɛ kpaaní. ³⁹ Bá kɛĩnkɛ kó bekperífbɛ,

bá ketenkè kòbè. Dèmarè báá na ke ti yatenè Kuyie nkùù ti dó ke ti duwóní Yesu Kirisi wèè tu ti Yiè.

9

Kuyie nkó mesémmè

¹ N tú Kirisi kou nwe kè Muyaánsààmù bo m mièke ke n ni kè n nàá ntimómmanti n yí sou. ² N yèmmè mèè cààri mediè nkè dè nyóú sáà. ³ N na ndómu Kuyie nni ncṣṣ kè n yatenè Kirisi kè nsà kè dè bo yie nkè m botí kòbè Isidayeeribè cooté. ⁴ Bè tu Isidayeeri yaàbí nyi, kè kù bè dṣṣ ku bí, ke bè benke kù dèu mèè botí, ke bè taunne kumáà. Ke bè duṣ nyikuṣ, ke bè benke ku kpeti, ke bè benke bè yóó nkù báámmè ke bè dṣṣnnè yenṣ. ⁵ Bèè tu ti yààribè bèè yètè feí be kó iyaàbí nyi, kè Yesu boñní be kó kubotí mièke wèè baké denennè demou. Kuyie nyètiri ñdèu sáà. Kè dè mme ndò.

⁶ Dè í tú n yè nKuyie nyí dṣṣ kù do bè dṣṣnnè dii nùù, n dó ke yí Isidayeeribè bemou beè í tú Isidayeeribè mómmòmbe. ⁷ Dè í tú Abarahammu yaàbí imou ìi tu o bí mómmṣnyí, ke yé kù do yé nkù bo ò dṣṣ mesàà nyIsaki kó ibí kpéí nke. ⁸ Dè í tú bèè cice tú Abarahammu beè tú Kuyie mbí, bèè yie nkù do bè dṣṣnnè dii nùù beè tu ku bí. ⁹ Nte Kuyie ndo ò nàké ti ke dṣṣ: Dè yàà bo mmè nkàáké kè nní nwētini ke sṣ nSaraa peité denitidabire.

¹⁰ Debekaa kó ibí idèi do wēmumu i cice Isaki. ¹¹⁻¹² Ò mu nyí ì peité dii mṣnni, ì í dṣṣ meyei mmamè yoo mesàà mmamè kè Kuyie ntāātè dèmarè kè dè bo ntú ku kperè, dè í tú ì dṣṣ mesàà mamè kè mèè te, kù dṣṣ kù dó mēmme ke nàké Debekaa ke dṣṣ: ¹³ Osámṣòù bo mbaké Okòtí, kéndṣnnè ti wārimè ke tú:

N dṣke Sakòbu ke nii Esayu.

¹⁴ Ti bo yí Kuyie nyí wennaà? Áà! ¹⁵ Ke yé kù do nàkémè Məyiisi ke dṣṣ: M bo kuṣ mmesémmè n dó ké mè kuṣ nwè kéṣṣ mesàà n dó ké mè dṣṣ wè. ¹⁶ Dè í tú oniti weè ṣ ndṣ yoo nè o kó mēwēērīmè, Kuyie nkuṣ ṣṣ ò kuṣ mmesémmè. ¹⁷ Ti wāri ke tú Kuyie ndo nàké Esibiti kóo kpààti ke dṣṣ: N da duṣ ntikpàti ke bo benke n wērímú mmu, kè bèè déúkunnè n yètiri kutenkù kumou. ¹⁸ Kè dè dṣ mēmme Kuyie nhṣṣ kuṣ mmesémmè kù dó ké mè kuṣ wènwè kékpénkunnè kù dó kékpénkunnè wèè kó yeto.

We mbo sei nKuyie?

¹⁹ Kè dè yèmmè benitibè bo yí kè dè dṣ mēmme ba nnè te kè Kuyie mbo ti kpetinnè? We mbo na kéyete Kuyie nhò dṣmmè? ²⁰ A tú we fṣ nhoniti ke bo sei nKuyie? Tekūmbotè bo na kébeke wèè tè maá ke dṣṣ: Dè dṣmmè kaa m maá miè mbotáà? ²¹ Oyaamari bo na ke túótè tiyaati timáà ke maá tekūmbotè sààtè, kémaá kunésimbuuku.

²² Ti kperè mē ndò, Kuyie mmièke do peikemu kè kù ndṣ kébenke kù kpeñnimè, ké né mṣote mēminnimè bá kù í nkùṣ bèè do dṣ nkùṣ bè kùṣ. ²³ Ke ndṣ ké ti benke kù kpeñnimè mediè, nke ti kuṣ mmesémmè tinti kù tātè bè nè dimṣnni kè ti bo di ku kpàti. ²⁴ Tū tú Kuyie ntāātè bè ke ti kuṣ mmesémmè, Sifube nè bèè í tú Sifube be mièke. ²⁵ Ti wārimu Osee kó dipátiri mièke ke tú:

Bèè do í tú n kòbè

m bo bè dṣṣ n kòbè,

n do í dó bè m bo bè dṣke.

²⁶ Dīndi bè do í tú bè Kuyie nkòbè

bè bo di yú Kuyie nkòbè.

²⁷ Kè Esaii búi nyIsidayeeribè kpéí nke dò: Bá kè Isidayeeribè do sū ke mannè dàmèèrì kó mubirimú, be mièkè bèè bo nsúó mbèè yóó cooté.

²⁸ Kè yé ti Yiè nKuyie nyóó dādmèmu kù búi nti páíí ké ti dòò mecāā.

²⁹ Esaii do yiè kébèimmu ke dò:

Kè Ti Yiè nKuyie Mpakēdaa

do í coo nti kó bēmabè,

nè yíe nti kpere do dèèmu

ke naánè Sōdōmmu èi kòbè kpere,

ke sàáténè Komāō èi kòbè kpere.

Kuyie nwénkùnkómè bèè tá Yesu

³⁰ Tì bo yí ba náke? Bèè í tú Sifubè ke do í wanti Kuyie nku bè nwénkùnnè, di mmònni kù bè wénkùnnèmu bè tá mmèè kpéí nYesu. ³¹ Kè Isidayeeribè biè bèè do wanti Kuyie mbè wénkùnnè nè ikuó mièkè ke me nyí na ke dòò í yē mmù. ³² Kè yé bè í dómè Kuyie mbè wénkùnnè bè tá mēè kpéí, ke dó kùu bè wénkùnnè nè be dāòrīmè mièkè. Mēmme kè bè bētè dibététàri. ³³ Tì wàri dū kpéí nke tú:

Ntēnè n dāúmme dibététàri

Siyōō ìnkè dipèrì dū buò,

kè wèè di tá ò báá di ifei.

10

¹ N kòbè, n dó ti nè n yèmmè mēmōu ke báá nKuyie nti kpéí tìi tú Kuyie ndeetè Sifubè. ² N yému ke dò mbè kònti yau Kuyie nkpéí kè mēyíétímè né bè dònté. ³ Bè í banté Kuyie nwénkùnkò mēè botí benitibè ke wanti kéwenke nè bēmáá ke í tūnnè kuce Kuyie nwénkùnkò kù nè benitibè. ⁴ Mōmmuò nè Kirisi kàtenímè ikuó ténke í ti wénkùnkò di mmònni Kuyie nwénkùnkò bèè tá bēmbè Kirisi.

Yesu wèè maa deerí

⁵ Mōyiisi do wàri kè dè ntukúnè Kuyie mbo wénkùnnè onitì nè ikuó mièkè ke dò: Wèè bo tūnnè ikuó yèmmè, ì bo nte kòò nfòu. ⁶ Né nte ò nàké ti kè dè ntukúnè a bo ntāmè kè Kuyie nda wénkùnnè: Ò do tú: We mbo deke kēinkè? Ke yē nkécūnni Kirisi nwe. ⁷ Ò do tú: We mbo ta kudonkù? Ke yē nkéyinní Kirisi nwe becírìbè cuokè. ⁸ Ò né wàri ke yē mba? Tìi tú: Tináahtì í da dētirinè, tì bo a nùu ndi ke ā a yèmmè mièkè. Dè kó tináahtì tú a bo ntāmè mme, tìnti ti náantemè. ⁹ Kaa béinnè a nùu ke yí Kirisi tú a Yiè ke tá nè a yèmmè mièkè ke dò nKuyie nduó nkòò yānté, a bo cootému. ¹⁰ Kè yé onitì ò ntāmè nè o yèmmè mme kè Kuyie nhò wénkùnnè kòò búi nnè o nùu ke pétè medeetímè. ¹¹ Kè yé ti wàrimè ke tú: Wèè ò tá ò báá di ifei. ¹² Sifu nè wèè í tú Sifu dè tū nyí cáá, be Yiè nhomáa ndi, kòò nùtè yàa mbèè kó dimáa ò kuónnè be kpéí. ¹³ Tì wàrimu nke tú: Bèè bo kuónnè ti Yiè mbè bo cooté.

¹⁴ Bè bo yīme kóò kuónnè ke í ò tá? Bè bo yīme ké nhò tá kòò mōu í bè nàké o kpéí? Bè bo yīme kékeè o kpéí kòò mōu í bè nàké. ¹⁵ Bè bo yīme kénáké o kpéí kè bè í bè tō? Kédonnè tì wàrimè ke tú: Diwèi ò mbo bèè náante Tináahtì bē tūakénì dū mōnni. ¹⁶ Bēmōu òmōu mē nyí yie nde kó Tináahtì, Esaii do béimmu ke dò: N Yiè nKuyie, we nyie nha náahtì ti náá nti? ¹⁷ Onitì òò kèè tináahtì nti kéntá, dè kó tináahtì tú Kirisi kpeti nti.

18 M bo beke ke dò: Sifube sàà í kèèmu de kó tináàntàà? Bè tì kèèmu ke yé tì wàrimu ke tú:

Be náànti pitému kutekù kumou,

kè bè tì kèè itemmànkè imou.

19 M bo beke ke dò: Isidayeeribe sàà í bantému de kó tináàntàà? Kuyie ndié nke duó nkè Məyiisi béimmu ke tú:

M bo túóté bèè í tú Sifube,

di yèmmè dò mbèè í cù,

kè dè nte kè dè dí yonke,

kè di mièkè peike.

20 Kuyie nyí ke nàkému Esaii kòò tì wàri ke tú:

Bèè do í n wanti bè n yàmu,

m benkemu m máá bèè do í dake n kpéi.

21 Kuyie mbéimmu Isidayeeribe kpéi ke tú: N yuo n nou nsi yewe yemou itookperí yembè bèè yete n kpéti be bíkè.

11

Kuyie nyí yete Isidayeeribe

1 M bo yí Kuyie nyí dómu Isidayeeribàà? Bitì, ke yé n túmè Isidayeeri nwe, Abarahammu yaàbire, Bensamé kó kuwuò nkou. 2 Kuyie nyí yete ku kó benitibè kù tãáté bè nè dimònnì, yáà di í yé Edii do kuònnè Kuyie ke búi ntì Isidayeeribe kpéi nke dò: 3 N Yìè, mbè kùò a pāānāāntì náām̀bè bəmou ke pùò nha wũòtòrè, kè m̀i kpaá m máá kè bè dó ké n kuò. 4 Kuyie ndo ò tḗh́né ònti? Kù do ò tḗh́né ke dò: N sònnemu benitibè sikoupiisiyiekè (7000) bèè í nìnkú dibòò Baari iikè. 5 Mèè botí nku, bəmabè kpaámè yí nKuyie ntāāté bè nè ku kó mesàà nkpeí. 6 Kù bè tãáté nè ku kó mesàà nkpeí nke, dè í tú be dōòrimè kpéi kè mèè dake dè ténke í tú ku kó mesàà.

7 Tì bo yí ba náke! Isidayeeribe í pètè bè do wanti dèà? Kuyie ntāāté bè bèè máá dè pètè, kè besombè to kpenke. 8 Tì wàrimu ke tú: Nè yíenní Kuyie nkuu bè tanné tikṑh́cééti mièke, ke bè yḕik̀unne ke kpénk̀unne be to. 9 Kè Dafiti múnkèe búi nke dò:

Yebaa mbè āā yèè naá mbe kpéi timáti nè ticùòti

kè bè tùòti

kè dè ntú be yei nkó tiyeti.

10 Bèè naá ntiyũ̀ònti

ke ténke bá nwúò mbá sám̀pó.

Pṹtinnè be kè bè mpṹtí sáà.

11 M békúmu nke tú: Sifube bété ke do sáà nweà? Bitì! Be kóo kédo kpéi nte kè Kuyie ndeetè ibotí tēi kè dè bo bè yonke. 12 Kè Sifube yete mèè kpéi nte kè kutekù kumou pèté mesàà, kè bè pàà mèè sàà nnaá nyibotí tēi kṓme, dè né bo ndòmmè bè bo ceete dii yìè kēwētení Kuyie mborè?

Dikpàà kó itebake naámmè kupaku kpeyi

13 N náánnè dímbè bèè í tú Sifube. Kuyie nni ntāāté kè m bo náké dímbè ku náānti, kè dè n naatinè de kó mutōmmú. 14 Kè n yèmmè dò ndè bo yonke m boti kabè Sifube kè bəmabèe tūnne Kirisi. 15 Kè Kuyie ndo bè yóu kētaunnè kumáà ibotí tēi, dè né bo ndòmmè bè bo wēte kè kù taunnè dii mōnnì. De mōnnì dè bo ndò bè do ku ke yāánté.

¹⁶ Kè Kuyie nte dicawéítirì kètìrì, kù temu dicabuu dimòu. Kè kù te mutie kùnnì kù temu mutie mumòu. ¹⁷ Sifube dònne mutie bè buotí mòmumu kupaku, kè bèè í tú Sifube kè bè dònne dikpáa kòmu, kè bè kòunì mu baka ke tuuténè kupaku kòmu, kè í pèù mu kó mekūmmè. ¹⁸ A né bá mpòtì kàa yèmmè dò nha pèété bè kòú ìì baka, dikūnnì dii da tò, fíòó í dì tò.

¹⁹ Kè dè yèmmè a bo yí: Bè kòú ibake ke ùtòo ke bo tuuté mínwe. ²⁰ Mómumu nwe bè ì kòumè ì í tá mèè kpéí, ke da tuuté a tá mèè kpéí, a né bá mpòtì, dòò meyòmmè kéndé. ²¹ Kè Kuyie nyí yóu kù bo kòumè mutie mómumumu kó itebake, kù báa da yóu. ²² A nyé ke dò nKuyie nyóumu ke wète ke sà. Kù yóumu bèè kù yete be kpéí, ke sà a kpéí kénsà kàa í yè kù kó mesàa mmieke, kè meè dake kù bo da kòú itebake tòi kòme. ²³ Kè Sifube yóu be tookperì Kuyie mbo wète ké bè tuuté be kùnnì, ke yé kù màkemè muwèrimú ke bo mè dòò. ²⁴ A nyé ke dò nha tú kutebaku dikpáa kòku nku ke Kuyie nda kòunì ke tuuténè bè buotí mùù tie kupaku, dè tũ ténke bá nkù yóunè kù bo tuutémmè itebake mómumanyi í kùnnì.

Kuyie mbo deetè Sifube

²⁵ N kòbe n dó ke di náké disòrì kpeti matì nti kè di bá mpòtì, Isidayeeri be to í yó nhà ke kpeñnì sàà, yè yó nkpeñnì ke kémumùnè Kuyie mbo deetè mèmme kù tãáté bè bemòu ibotí tòi mieke. ²⁶ Meè botí nku Kuyie nyóó deetémè Isidayeeri be kéndònne tì wàrimè ke tú:

Odeetiwe bo yènnì Siyòó

kéutè Sakòbu yaabí yei mmemòu.

²⁷ Deè yó ntú mí nnè be ti kó metaummè, m bo bè úté dii mòmni be yei.

²⁸ Sifube yete Tináaṣàtì nti ke naá nKuyie nkpantidèntòbè. Dèè tú ti kó mucóntimu Kuyie mbè dómu kù tãáté mèè kpéí mbe yembè. ²⁹ Ke yé Kuyie nhòó í mpà kéfietè kù me nhò í nyete kù yu wè. ³⁰ Di do tú bèè yete bèmbè Kuyie nkpeti. Di mòmni kè kù di kuó mmesémmè Sifube yete mèè kpéí ku kpeti. ³¹ Sifube yetemè Kuyie nkè kù di kuó mmesémmè kù múnke yóó me mbè kuó mmesémmè. ³² Kuyie nyóumu kè benitibè bemòu yete ku kpeti, kè dè bo yie nkè kùu bè kuó mesémmè.

Kuyie nsàà ndeumu

³³ Kuyie nsàà ndeumu, kè ku cii ndeu kè kù yé demòu. We mbo na kénáké kù tãáté tì nè kù dó kédòò tì. ³⁴ Kéndònne tì wàrimè ke tú:

We nyé ti Yiè nyèmmè dòmmè?

We nkù duò nyitié?

³⁵ We nkù pã diyiè marì dèmarè

ke baa de kó tiyeti?

³⁶ Kuù dòò demòu, ke dè te, bá dè nè de kó mutómmú. Kuyie nyètìrì ndeu sàà. Kè dè mme ndò.

12

Tinti Kuyie ndeetè bè ti bo mpí mmè botí ku tōmmu

¹ N kòbe Kuyie ndi dòumu mesàa, deè te kè n di tiè nke tú dí kù duò ndi kòntì nè di fòmumu kè dè ndò ndipànni sààrì dii kù wenni dii dò páíí. Deè yó ntú mubáammu di dò nké nkù báa mmù. ² Bá ncóunè kúntenkù kuù

nkó mēdṑrīmē. Yóunē kē Kuyie nceetē di yēmmē páíí, mēmē di bo namē kébantē kù dō dē dēē wenni páíí.

³ Nē Kuyie nni ndòò mēē sàà nkpeí nkē n naá ku kó ditōnni, n dō ke di náké ke tú di yēmmē bá ndò ndi dēu ke pēētē di dommē. Kékūnnē dimáà kéyie nKuyie ndi duó nyēē fōtē. ⁴ Wénténē onitì mōke mēē botí itùòti péu kē i tōmmú cáá ncáá. ⁵ Tínti Kirisi kōbe ti kperē mē ndò, kē ti sū kòò tàunē, ti wē tikōnti timáà ndi, ke teé ntitabē. ⁶ Bá wē kòò pānni cáá nKuyie nhò pā kē dē māmē, kē Kuyie nyē nwēē duó nwē ku náah̄ti, wē nti náà nti tákūmmē dōmmē. ⁷ Kē Kuyie nyē nwēē nteé mbetabē, wē mbē teé, kē kù yē nwēē ntiē mbetabē, wē mbē tiē. ⁸ Kē kù yē nwēē nyáúkunko betabē kōnti wē nti yáúkunko, kē kù duó nkàa mōke a kperē a m̄pāā nnē mēyēmmē mēmáà, kē kù yē nwēē nni betabē wē nni kē dē wenni, kē kù yē nwēē íteé mbec̄iribē, wē mbē teé nnē diwēi.

Ti bo ndómē titabē

⁹ Ndónē ditabē nē timómmōnti ke níí m̄m̄yēi ke taunnē dimáà mēsàà nteii. ¹⁰ Ndónē ditabē díndi Kirisi kōbe, kéndé ditabē. ¹¹ Di bá ntú betōnnédíébē, di kōnti n̄yau kē di mp̄i nti Yíē ntōmmú kē Muyaánsàāmù ndi teennē. ¹² Dē ndi naati di baa dē kpéí, kē di fēūri di mmi ke báá nKuyie nsáá. ¹³ Nteennē di kōbe Kirisi kōbe dēmarē bē dōnni dii mōnni, kēncóu bēpṑbē nē diwēi.

¹⁴ Kē bē di fēūnko di mbékú Kuyie nkó mēsàà mbe kpéí, di mbékú Kuyie nkó mēsàà bēē di fēūnko bē kpéí, di bá mbē buò nkus̄ínkù. ¹⁵ Di níí n̄wḗn̄nē diwēi bo bē ke yānku ke n̄wḗn̄nē bēē kuò, nke kuò. ¹⁶ Nyonē titabē tú mù, di bá nhā sifeé, nkékunkonē dimáà, di yēmmē bá ndò di yē dem̄ou.

¹⁷ Di bá nfoku m̄yēi bēē mē ndi dōori. Ndōorinē dēē wenni kē bēnitibē bēm̄ou wúó. ¹⁸ N dōorinē di bo namē kēnnaatinē bēnitibē bēm̄ou. ¹⁹ Di bá nwanti képeite di móm̄m̄ombe, yóunē kē Kuyie nkpa ndi kpéí, nke yē ti wārimē ke tú: Mí nKuyie, m̄i yóó kpà ndi kpéí. ²⁰ Kē dikōnni bo a kpantídētòu, duó nwe kòò di, kē sinéyēí ò bo, duó nwe kòò yā. Kàa dōò mēmē dē dō nha còu yehāākūš nyē o yuu ín̄kē. ²¹ A báá yie nkē m̄yēi nda na, ndōori mēsàà nkē mēē nte kàa na m̄yēi.

13

Ndénē bēē baké

¹ Benitibē bēm̄ou dō nkényiém̄mu bēē baké bē kpeti ke yē Kuyie nkuù bē kànnēmē. Bēē kó dimáà baké Kuyie nkuù bē báá. ² Dēē kpéí nte kē bēē yete bēē baké bē kpeti, bē yete Kuyie nkpeti nti, kē bēē mē nti yete tibeénti tii doti bē yō ín̄kē. ³ Bēē dṑd̄ri mēsàà, mbē í dō nkéndé bēē baké, bēē dṑd̄ri m̄yēi mbēē dō nkē mbē dé. Kàa í dō kē mbē dé, dṑd̄ mēsàà nkē bē da s̄ante. ⁴ Bē p̄i nKuyie ntōmmú mmu ke bo da teennē kàa dṑd̄ mēsàà. Kàa dṑd̄ri m̄yēi ndé bē, ke yē Kuyie nkuù bē duómmē dē kó mutōmmú ke bē fēūnko bēē dṑd̄ri m̄yēi nke benkú Kuyie nyí dómē bē dṑd̄ri dē. ⁵ Dēē kpéí nte kē ti dō nkényiē mbēē baké bē kpeti, dē né bá ntú bē bo ti fēūmmē m̄áá kpéí, ti yēmmē yàà bo nti bekūnnēmē kpéí.

⁶ Dēē te kē di yietì dām̄pòò. Bēē p̄i ndē kó mutōmmú Kuyie nkuù mù mbē duó, nkē bē mù p̄i. ⁷ Nduōnnē bá wē ò te dē: Ke yietì dām̄pòò o yembē, ke yietì dēē dō dō nkényietì di dō nkē ndē yietì bē, kényiē di dō nkényiē mbēē kpeti, kéndé di dō nkéndé bē.

Ti bo ndómè ti kou tǎu

⁸ Di bá mbannè òmǎu, dibànni bomu di bo nyieti di dii tú di bo ndómè ditǎbè. Wèè dǎ betǎbè ò dǎ Kuyie nkuó imǎu yěmmè mme. ⁹ Ntènè ikuó yěmmè: Báá duónè wèè í tú a pokù yoo wèè í tú a dǎu, báá kuó onìti, báá souté kécaàrè a kou tǎu yètiri, báá yúúkú, báá yaa nhotǎu kperè marè. De kó ikuó imǎu kó dikūnni tú: Ndǎ a kou tǎu a dǎ mǎe boti amáa. ¹⁰ Wèè dǎ o kou tǎu ò í ò dǎori mǎyei, ò dǎori Kuyie nkuó yěmmè mme.

Ndakenè Yesu kó muwētímu kpéi

¹¹ Di yěmǎmu ti bo yèè mǎrè miéke. Dè tǎkǎmu di bo entǎmè, ke yé ti tǎnnǎmu mǎdǎetímè sǎmmè di mmǎnni. ¹² Kǎyènkè yǎtǎmu kè dè auté ke bo wenté, yóunè dibiinni kó mutǎmmú mumǎu, ke báátí kuwenniku kó tikpǎrinenti. ¹³ Ti fǎmmu nwenni kè ti kǎrí kuwenniku miéke. Ti yóu mudikétontímú nè tinayǎkǎmǎnti, ke bá ndǎuti dǎutinè titǎbè, ke bá nfǎu mufǎmmu yeimu, ke bá ndǎ yekpǎrè nè mehǎmmè. ¹⁴ Nfǎunè mufǎmmu pǎmmú mùu tu Kirisi kǎmu, ke ténke bá ndǎori di mǎmmǎmbè di kǎnti dǎmè.

14

Òmǎu bá mbekùnè otǎu

¹ Ncǎunè bèè kó mǎtǎkǎmè mu nyí kpenke, ke bá nsenku be yentoti. ² Òmǎu yěmmè dǎmmu ò bo na kényo ndǎmǎu, wèè tǎkǎmè mu nyí kpenke kǎo yo ntikūnfǎati. ³ Wèè yo ndǎmǎu ò báá senkèri wèè í yo ndǎmǎu, wèè í yo ndǎmǎu ò mǎ mbá mbekùnè wèè yo ndǎmǎu ke yé Kuyie mbè cǎutǎmǎmu. ⁴ A tú we ke bo mbekùnè otǎu kǎo tǎnti? Kǎo cǎmmú yoo ò do o yiè nkpeti nti. Ò mǎ nyó ñcǎmmúmu ke yé ti Yiè mmǎkǎmǎmu muwǎrímu ke bo nhǎ cús. ⁵ Bǎmabè yěmmè dǎmmu yewe mǎyè wenni nè yeteyè, kè betǎbè yěmmè dǎ yǎmǎyè í cǎá, òmǎu yěmmè cǎnke bá nhǎ bekùnè. ⁶ Wèè yěmmè dǎ nyewe mǎyè wenni nè yeteyè, ò sǎntí Kuyie nku, kè wèè yo ndǎmǎu kǎo múnke kù sǎntí, ke yé ò ñ nyóó dimè ké ku dǎunnè mutǎmmú. Kè wèè í yo ndǎmǎu kǎo múnke ku nsǎnti. ⁷ Òmǎu í fǎu omáa kpéi, òmǎu mǎ nyí kǎ nhomáa kpéi. ⁸ Ke yé kè ti fǎu, ti fǎu Kuyie nkpeí nke, ke ti ku, ti ku Kuyie nkpeí nke. Kè ti fǎu yoo ti ku, ti ñ Kuyie nnǎutè miéke nke. ⁹ Ke yé Kirisi kumè ke yǎnté, ke baké becírìbè nè befǎubè. ¹⁰ Dè dǎmmè kǎa bekùnè a kou tǎu? Ba nte kǎa ò senkèri? Timǎu ti yóó cǎmmú Kuyie nyìkè nke kè kù ti bekénè. ¹¹ Ti wǎrimu ke tú: Mí nKuyie m bomu!

Bǎnìtibè bǎmǎu bo nínkú n yìkè,

bá kùu boti kè kù n sǎnte.

¹² De mǎnni bá wè kǎo kù nǎké tǎi ò tukúnè.

A báa bǎ a kou

¹³ Ti tǎ nyóunè ti bo bekùnèmmè titǎbè, kǎtǎatè ké báá dǎ dǎmarè dèè bo bǎ nha kou tǎu. ¹⁴ Nè Yesu ti kó mǎtǎmmè miéke n yǎmu weti ke dǎ ndǎmarè í sǎ, a yěmmè dǎ ndǎ sǎ ndǎ ñǎ ndǎsǎnnè a kpéi. ¹⁵ Kǎa yo mmudii mamú kè dǎ kǎnnè a kou, a í ò dǎmu. Báa yie nkényo ndǎmarè dèè bo fétinne a kou Kirisi ku wèè kpéi. ¹⁶ A báa yie nkè bè dǎ wátí dǎmarè kpéi fǎ n yěmmè dǎ ndǎ wenni. ¹⁷ Kuyie nkpǎatiyuu í tú mudii nè muyǎa kperí. Di tú a bo nwetímè mme kǎmmǎke diwèi, Muyaánsǎamú duò ndǎ. ¹⁸ Wèè tǎ nKirisi mǎbotí Kuyie nwe ndǎ kè bǎnìtibè ò sǎntí.

¹⁹ Kè dè dò mmemme, yóunè kè ti ñwaà dèè bo nte kè kunaatí mbo ti cuokè, kè tí nkpénkunko titòbè Kirisi kó kuce mieke. ²⁰ Mudii muu bá nte kè ti cake Kuyie ntómmú. Mudii mamù í sī, ndè né í wenni a bo dimè dèmarè kébo nha kou. ²¹ Dèè wenni deè tú a bo yóumè imaa, ke bá nyō menaa, kéyóu dèè kó dimàa bo bo nha kou tǎu. ²² Kàa yèmmè dòmmè de kó tináaanti ñnkè, nyé ti fǝ nnè Kuyie ndidé. Dè ñnaati wèè dǝdri timati kè dè í ò bekùnè. ²³ Wèè me nyo mmudii mamù kòo yèmmè ò bekùnè, Kuyie mmúnke ò bekénèmu ke dèè. Oniti dǝdri dè kòo yèmmè ò bekùnè dè tú meyei mme.

15

Ti bo nteénmè titòbè

¹ Tinti bèè kó metákumè kpenke ti dò nkémimmu bèè mu nyí kpenke be kpéí, ti í dò nkéndǝdri ti mè ndómè. ² Timǝu bá wè ò ndǝdri dèè bo nnaati o kou, dèè bo ò teennè kòo tákumèe kpenke. ³ Ke yé Kirisi do í dǝdri mè ò mè ndómè. Tì wàrimu ke tú: Bèè da sǎá mbe sǎambè do n yuu ñnkè. ⁴ Kuyie nnáanti wàri ke bo ti benke ti do nkémimi mmèè botí nku, ke wéèrì ke baa Kuyie nyóó ti duó ndè. ⁵ Kuyie nkùù ã duó nhoniti meminnímè kóò bántè, kù di teennè kè dí nyo titòbè tú mù ke tũ nKirisi kó itié. ⁶ Mèmmè di bo nwèmmè meyèmmè mèmáà nè metammè mèmáà ke sǎnti Kuyie ti Yìè nYesu Kirisi cice.

Tináaṣàati bomè ibotí imǝu kpéí

⁷ Kè dè do memme ncóunè dītòbè, Kirisi di cǝuté mmèè botí kè Kuyie nyètiri deuke. ⁸ Mómumu nwe n di náámmè Kirisi dǝd omáa Sifube kóo tǝnti, ke benke Kuyie ndo nàké tì ti yembè tì túmè mme timómmanti. ⁹ Ò kǝtení kè bèè í tú Sifube kè bè múnke bo sǎnte Kuyie nku sàa nkpéí, kéndò ntì wàrimè ke tú:

M bo ndiè nke da sǎnti yebotè cuokè,
kéndéúkunko a yètiri.

¹⁰ Kè titètì wàri ke tú:
Ibotí imǝu kǝbe di wènnénè ku kó benitibè
kè di nyǎnku.

¹¹ Kè titètì tu:
Díndi yebotè yemǝu kǝbe
nsǎntinè ti Yìè nKuyie,
díndi ibotí ndéúkunkonè ku.

¹² Kè Esaii múnke búi nke dò:
Omǝu bo yènní Isaii kó kufuku mieke
kémbaké yebotè yemǝu,
kè ibotí imǝu nhò tá.

¹³ Kuyie nkùù ã te kè ti ntá, kù di píe ndiwèi nè kuyèṅnaatí di kù tá mèè kpéí. Kè Muyaánsààmù di teennè kè di dǝke ntá.

Pǝdri nàkémè muu te kòo bè wàrinè dikǝmbù

¹⁴ N kǝbe n yému ke dò ndi niti, ke yé demǝu, ke bo na kétié nditòbè. ¹⁵ Kuyie nni ndǝd mèè sàa nkpéí nte kè n di wàri nè dikǝmbù bá n yí di sǝnne timati, ke bo di dentè di kèè tì nè dimǝnni. ¹⁶ N tú Yesu Kirisi kóo tǝnti nwe ke náa mbèè í tú Sifube o kpéí. M pí nKuyie nkó mutómmú mmu ke náa nTináaṣàati kè Muyaánsààmù bo wénkùnè bèè í tú Sifube, kè bèe naa ndipǎnni sǎdri Kuyie ndó di. ¹⁷ Nè Yesu Kirisi ti kó metaumme mieke, dè n naatimu Kuyie nkó mutómmú m pí mmù kpéí. ¹⁸ N náa mmie nKirisi

n tee mmèè kpéí nke, kè n nàké bèè í tú Sifube kè bè còuté Kuyie. Weè n teé n náànti mieke nè n tómmú mieke. ¹⁹ Muyaánsààmù n teennèmu kè n dòò tidièti péu, kè nàké Kuyie nnáànti Sedisadèmmu nè Idirii kó kutempè nkumòu mieke. ²⁰ N tãáté kè dó kénnaante Tináańsààti nti bè mu nyí ti kèè kèè bíékè, kè báá sòò nhòmòu kó dipũũ ñnkè. ²¹ N dòò ti wãri memme kè tú: Bè do í nàké bè o kpéí, bè bo ò yà, kè bèè do í kèè o kpéí, kè bèè keè.

Pɔɔri dómè kékote Odommu

²² Deè n diíti sãã kè n yí kàtoo di ciè. ²³ Di mmònni n ténke í pĩ mutómmú mamù i ntempè mmieke, yebie mpéu mieke nke n dómè ké di síéké. ²⁴ Bàmbà n dó kékote Esipanyi nwe, m bo nkòri kéyeroo di ciè kè di yà, kè n yèmmèe narike kè ti dósóté, kè dí n teennè kuce. ²⁵ N né yóó niité kékote Sedisadèmmu nwe kéduó nKirisi kòbe yepārè. ²⁶ Maseduonni kòbe nè Akayii kòbe bèè pām̀m̀m̀ yepārè kè bo teennè Kirisi kòbe bećiribè bèè bo Sedisadèmmu. ²⁷ Bè tãáté nè bemáà ndi kè bè pā de kó yepārè, bè do dò nké bè pāmu. Kè yé Sifube bèè bo Sedisadèmmu bè bè nàkémmè Kuyie nnáànti bembe bèè í tú Sifube. Bè tũ ndò nké bè pāmu be kperè. ²⁸ Kè m bè duó nde kó yepārè kè deè, m bo nkòri Esipanyi kéyeroo di ciè. ²⁹ N yému kè dò m bo nkòroo dii yiè kè di tao Kirisi kó mesàa mme.

³⁰ N kòbe n di békúmu, nè ti Yiè nYesu Kirisi kó diyètiri kpéí nè Muyaánsààmù mùù ñ nte kè ti ndó titòbè kè tú di n wènnèné dimàù kèmbáa Kuyie n kpéí, ³¹ kè n yenténè Sudee kó itookperí yembè. Kè Sedisadèmmu kòbe còuté m bè tao yèè pārè. ³² Kè Kuyie ndó m bo tuakoo di ciè nè diwèl, kéom̀pè sámpó. ³³ Kuyie nkùù duó nkuyènaatí kù ndi bonè dimòu. Kè de mme ndo.

16

Mudəummu

¹ N dó kè di nàké kè di nyé ti tãũ Febee wèè pĩ nSankiree Kirisi kòbe tĩnni mieke mutómmú, ò kèróomè mme. ² Dí ò còuté nè ti Yiè nkó diyètiri, Kirisi kòbe dò nkéncòumè betòbè, ké nhò teennè de ò bèkú dii mōnni meteèmmè. Ò teennèmu benitibè péu, kè n teennè mí m mómumu.

³ N dounko Pirisiidi nè Akidaasi nè bè ti wè nke pĩ nYesu Kirisi tómmú. ⁴ Bèè kàáté mukũũ kè n deeté. Dè í tú mĩ máa bè sántí, nè Kirisi kòbe bemòu ndi bèè í tú Sifube. ⁵ N dounko bèè tiku be cĩètè kè báa nKuyie kè dōu n népo sàù Epaineti, wèè keté kè còuté Yesu Asii kó kutempè mmieke. ⁶ N dounko Maari wèè pĩ mmutómmú mediè ndi kpéí. ⁷ Kè dounko Ādonnikuusi nè Sunniyaasi n ciè kòbe, nè bè ti do wè nke kpetí, benitidièbè mbe Yesu tōrè mieke. Bèè n niiténè kè còuté Yesu.

⁸ Kè n dounnènkò Āmpidiyatuusi n néposàù ti Yiè nkó kuce mieke. ⁹ Kè dounko Udimèe wèè múnke pĩ nKirisi tómmú nè n népo Sitakiisi. ¹⁰ Kè dounko Apedesi Yesu tōnti wèè fiíkú ti Yiè nkó kuce mieke. Nè bèè pĩ mmutómmú Adisitobuuri cĩètè. ¹¹ Kè dounko Edodiyōō n cĩètè kou nè Nasiisi cĩètè kòbe bèè còuté ti Yiè. ¹² N dounko ti tãbè Tidifenni nè Tidifoosi, bèè pĩ nti Yiè ntómumu nè ti tãũ sàawè Pedisii wèè pĩ nti Yiè ntómumu mediè. ¹³ Kè dounko Dufuusi Kuyie ntááté wè nè ò yō, wèè múnke tú n yō. ¹⁴ Kè dounko Asēnkiriti nè Fekōō nè Edimesi nè Patirobaasi nè Edimaasi nè ti

kɔbɛ Kirisi kɔbɛ bɛɛ bɛ bonɛ. ¹⁵ Kɛ dɔunko Fidokɔsi nɛ Sudii nɛ Nɛdee nɛ o tãũ Odimpaasi nɛ Kirisi kɔbɛ bɛɛ bɛ bonɛ.

¹⁶ Di dɔunko ditɔbɛ nɛ diwɛl. Kirisi kɔbɛ bɛmɔu di dɔunko.

Nyɛnɛ bɛɛ ɔ̃ɔ metotímɛ bɛ kpɛí

¹⁷ N kɔbɛ n di náámmu kɛ tú: Di nyɛ bɛɛ ɔ̃ɔ metotímɛ Kirisi kɔbɛ cuokɛ bɛ kpɛí, kɛ náá ntii cãá kɛ bɛ fétinko. Di bɛ détinne dimáà. ¹⁸ Bɛ í pĩ nti Yiè nKirisi kó mutɔmmú, bɛ wanti bɛmáà kó mudii mmu. Kɛ ɔ nnáá nnɛ inunaatí nɛ yesãã, kɛ sou nKirisi kɔbɛ bɛɛ í kpenkɛ. ¹⁹ Benitibɛ bɛmɔu yɛmu di yiemɛ ti Yiè nkó tináaɛnti. Dɛ n naati mɛsàà, n nɛ dɔ di nyɛmu mɛsàà nnɛ mɛyɛi kɛ báá ta mɛyɛi mmiekɛ. ²⁰ Kuyie nkùu duɔ nkuyɛnaatí kù bo duɔ nkɛ di cuuti dibɔɔ kɛ di nantoo bàmbà.

Ti Yiè nYesu kó mɛsàà ní ndi bonɛ.

²¹ Timɔntee nɛ wɛ ti nɛiti wɛ di dɔunko, kɛ n ciɛ kɔbɛ dususi nɛ Sasɔɔ nɛ Sosipateɛ kɛ bɛ múnkɛ di dɔunko.

²² Mí nTerisuusi wɛɛ wãri dipátiri dii, m múnkɛ di dɔunko ti Yiè nkó mɛwɛnnímɛ miekɛ.

²³ Kayuusi m bátɛ wɛɛ cɛtɛtɛ nɛ Kirisi kɔbɛ tiku dɛ kɛ báá nKuyie nɛ Edasiti dihei kóò dítidóuntí nɛ ti népo Kadituusi bɛ di dɔunko.

[²⁴ Ti Yiè nYesu Kirisi kó mɛsàà ní ndi bonɛ dimɔu. Kɛ dɛ mmɛ ndò.]

Kuyie nyètiri ndɛu

²⁵ Ti sãntí Kuyie nkùu bo na kɛ di kpénkúnne ku kó kuce miekɛ nɛ Tináaɛsàatí n di náá ntí. Dɛ kó Tináaɛsàatí ti náá Yesu kpɛí nkɛ, kɛ ti benkú timómmɔnti Kuyie ndo sɔnnɛ ti nɛ dimɔnni. ²⁶ Di mmɔnni dɛ kó tináaɛnti tɛnkɛ í sɔri, Kuyie mpãánáaɛnti náamɛbɛ do ti nwãri. Kuyie nkùu bo sãã kuù yɛ ti ntí nàa nyibotí imɔu kɛ ò ti cɔuté kɛ ntí tá kɛ dɔɔri ti yɛmmɛ.

²⁷ Nɛ ti Yiè nYesu kó diyètiri Kuyie nyètiri ndɛu, kunku kùu mää tú mɛyɛmmɛ yiè yɛbie nyɛbie. Kɛ dɛ mmɛ ndò.

Pɔɔri wàri dīl pátírì ketírì Kirisi kàbe bèè bo Kòdenti Di mpátírì nàá ntì

Pɔɔri weè wàri di mpátírì Kòdenti kàbe. Ò do bo di wàri ke bo Efɛsi kó diheì ndi kékeè dikɔnkɔ̀nnì dīl bo Kòdenti Kirisi kàbe tīnnì miéke nè bémómmbè bè múnke do ò wàrimè kóò biéké itié mmaì Kuyie nkó kuce miéke.

De kó dipátírì mɔke itié nyibotí ibotí nku muwedounfòmму ñnkè dīl ti nàá mMuyaánsààmù duò nyèè pàrè kpéi nnè ti dò nke nyè pīñnè mèè botí ke teennè titòbè. Kòò wètè ke ñkú Yesu tanfòtè ke benke ke tú demou de miéke mэдóкùмè mèè tu deènnì.

Di mpátírì nàahtì duò ke dòmmè

1. Mudəummu 1:1-9
2. Metotimè mèè do ànné Kirisi kàbe bèè bo Kòdenti be cuokè 1:10-4:21
3. Kirisi kou dò nkéndò mpáíi nwe nè dipopuò kó tináahtì 5-7
4. Kirisi kou dò nkéntè omáá kékáá ndè 8:1-11:1
5. Kirisi kàbe dò nke níi ndómmè kuwedəundieku miéke nè Mudisààmù tu mù 11:2-34
6. Muyaánsààmù nduò nyèè pàrè kó tináahtì nè ti bo ndómè titòbè 12-14
7. Mukúkéyántimù kó tináahtì 15
8. Dikòu nè mudəummu səmmu 16

Mudəummu

¹ Mí mPɔɔri Kuyie nkuè n yu ke dó n nàá Yesu Kirisi kó ditənnì mí nnè n népo Sositənnì, tī di wāũ di mpátírì dīndi Kirisi kàbe bèè bo Kòdenti.

² Ti di dəunko dīndi Kirisi kàbe bèè bo Kòdenti, dīndi bèè wənnénè Kirisi kè Kuyie ndi wénkūnnè ke di cāñné, ke dəunko bèè kó dimàà yu ti Yiè nYesu Kirisi yètìrì tipūti timəu. Yesu wèè tú ti Yiè nke tú be Yiè. ³ Kuyie nti cice nè ti Yiè nYesu Kirisi bè di dɔò mmesàà nke di pā kuyèñnaatí.

Kuyie nti dɔò mèè sàà nnè Kirisi ti kó mɛwənnímè miéke

⁴ N sántimú Kuyie nsáà nè kù di dɔò mèè sàà nnè Kirisi di kó mɛwənnímè miéke, ⁵ ke di pā ndeməu botí, kè di nɔ nke nàá nKuyie nnáahtì ke yé deməu. ⁶ Ke yé Kirisi kó tináahtì fílkúmè di miéke tei tei. ⁷ Kè di mɔke Kuyie nkó yepàrè yeməu dīndi bèè baa Kirisi bo wətenímè. ⁸ Kuyie mbo di fíi kè di na kətuəke kumànkú. Kè ti Yiè nYesu Kirisi ñwətiní ke báa yà ò bo di sei ntì ñnkè. ⁹ Kuyie nkùu di yu ke di taunnè ku Birɛ ti Yiè nYesu Kirisi, kù dɔ̀drimú kù béi ntì.

Meyatimè Kirisi kàbe cuokè

¹⁰ N kàbe n di náámmu nè ti Yiè nYesu Kirisi kó diyètìrì, ke tú di nyo ditòbè tu mù kè meyatimè bá mbo di cuokè, kè dí nwə mmeyəmmè mèmáà nè iyehtotí imáà. ¹¹ N kàbe n nàá mmemme ke yé Kodowe cīètè kàbe n nàkémè ke tú yekpàrè bo di cuokè. ¹² N kèèmu bèmabè tumè: Mí ntú Pɔɔri kou. Kòo tòu tu: Mí ntú Apodoosi kou. Kòo tòu tu: Mí ntú Pieri kou. Kòo tòu tu: Mí ntú Kirisi kou. ¹³ Di yəmmè dò nKirisi toté toté maa? Mí mPɔɔri mī ku di kpéi nkudapāatí ñnkàà? Bè di ànné bàtəmmù nè mī kó diyètìràà?

14 N sánti Kuyie n yí ànnémè bàtém̀m̀ di kóò m̀òu kè dè í tú Kirisipusi nè Kayuusi. 15 Òm̀òu báá na ke d̀ò b̀è ò ànné bàtém̀m̀ nè n kó diyètìrì. 16 Éé! Nh ànnému bàtém̀m̀ Setifannaasi c̀f̀ètè k̀òbè, b̀e kó dif̀ònkúò n yí yé kè m bo nhànnè ot̀òu m̀òu bàtém̀m̀. 17 Kirisi í n t̀ò nkè m bo nhàà benitibè bàtém̀m̀, wè n yu kè m bo náké Tináaàsàtì nti, ke bá nti náà nnè onitì kó mecii, tì yàà bo k̀ék̀unne kudap̀aátì náàntì kó muẁerím̀.

Kuyie nkó mecii c̀aànnémè benitibè k̀òme

18 Kirisi kumè kudap̀aátì ìnkè kó tináàntì d̀ò nkuwaátóo nku b̀è feti b̀e borè, ke né tú Kuyie nkó muẁerím̀ t̀inti kù d̀etè b̀è ti borè, 19 k̀éndonè tì ẁarimè ke tú:

B̀èè m̀àke m̀eyèmmè m bo m̀è d̀èite,
k̀éutè mecii yembè cii.

20 We nténke né tú m̀eyèmmè yìè? We ntu opátíỳf̀étíwè? We ntu tinèitì yìè? Kuyie mbenkemu ke tú benitibè m̀àke m̀èè yèmmè tu m̀ewáátéyèmmè mme.

21 Benitibè í na ke banté Kuyie nnè b̀e kó m̀eyèmmè, d̀è te kè Kuyie ntáátè ke d̀eerí b̀èè tá tináàntì ti náà nti, t̀ì d̀ò ntiwááténáàntì b̀èè tì yete b̀e borè. 22 Sifube d̀ó k̀éyà tidietì, kè Kerekibe b̀ie wanti mecii. 23 T̀inti m̀e nnáà nKirisi kpéi nke b̀è baaké wè kudap̀aátì ìnkè, Sifube í d̀ó d̀e kó tináàntì, t̀ì d̀ò ntiwááténáàntì nti b̀èè í tú Sifube b̀e borè. 24 B̀èè kó dimàà yie nKuyie, nSifube nè b̀èè í tú Sifube Kirisi b̀è benkúmu Kuyie nkó muẁerím̀ nè ku kó mecii. 25 Kè yé Kuyie ndòòrì d̀è d̀òmmè d̀ewáátékpere nde ke né p̀èètè benitibè kó mecii, kù d̀òòrì kè d̀è d̀ò ndè c̀f̀innìmu ke né p̀èètè benitibè kó muẁerím̀.

26 Nkòbè wénténè dimàà d́indi Kuyie nyu b̀è. Mecii nyembè nè benitidibè nè bekpààtibè b̀è í sũ di mièke. 27 Kuyie ntùótè kutenkù kuù nkòbè wúó ndè kè d̀è d̀ò ndewáátékpere ke f̀èik̀unne mecii nyembè, ke t̀ùótè b̀è wúó ndè kè d̀è c̀f̀innì ke f̀èik̀unne bekperibè, 28 ke t̀ùótè b̀è wúó ndè ke d̀ò ndè í tú d̀èmarè, b̀è sènkù d̀è ke f̀èik̀unne dedierè, kè d̀è náà ndetetirè, 29 kè d̀è bo yie kòò m̀òu báá déúk̀unne omáà Kuyie nyiikè. 30 Kuyie nkuù di taunne Yesu Kirisi, kòò di dúó mmecii nke di wénk̀unne, ke di d̀etè ke di c̀ànnè kè di tú ku kòbè. 31 Tì ẁarimu ke tú: Kòò m̀òu d̀ó k̀énsántì omáà, ò nsántì omáà Kirisi ò d̀etè m̀èè kpéi.

2

P̀òòrì do í náánnè meniticii

1 Nkòbè n k̀òtoo dìi m̀ònni di cie, n do í di náké Kuyie n náàntì nè yetannò dieyè yoo nè onitì kó mecii. 2 N do í d̀ó kè di náké titetì matì t̀ì í tú Yesu Kirisi b̀è baaké wè kudap̀aátì ìnkè o kpèti. 3 M bo dìi m̀ònni di cie ke d̀ò nhoc̀rì nwe kè kuf̀òwáà nní nni mbo kè ò kpèutì. 4 N do í di tiè ke di náà nKuyie nnáàntì nè m̀enáànkùò nyoo nè mecii, n do náánnè Muyaánsààm̀ kó muẁerím̀ m̀mu kè benitibè banní, 5 kè d̀è bo yie nkè di tákùmmè bá nf̀ííkù onitì kó mecii nyiinkè, m̀è nf̀ííkù Kuyie nkó muẁerím̀ ìnkè.

Kuyie nkó mecii s̀òrimu

6 Nh ò nnáà mmecii nKirisi kòbè b̀èè kpenke bèmbè Kuyie nkó kuce mièke, d̀e kó mecii nyí tú kutenkù kuù nkòme yoo b̀èè baké b̀e kòme, ke yé b̀èè baké b̀e ẁerím̀ yóó d̀èèmmè. 7 Tì náà nKuyie nkó mecii m̀me m̀èè s̀òrì, kù d̀ò t̀áátè m̀è kè kutenkù mu nyí bo, ke bo tì tannè ku kó tikpeti mièke. 8 B̀èè baké kutenkù kuù mbè í banté d̀e kó mecii, nkè b̀è d̀ò mmè banté b̀è na bá mbaaké tì Yìè ntikpeti yìè nkudap̀aátì ìnkè. 9 Tì ẁarimu ke tú:

Òmòu í yà dè,
 òmòu í kèè tì,
 òmòu í totí tì o yèmmè
 Kuyie nde ndòò bèè kù dó bε kpeí.

¹⁰ Kuyie nduó nkè ku Yaá mbenke tímbe ku kó disòrì, ke yé Muyaánsààmù yémèmu demou bá Kuyie nkó disòrì dierì. ¹¹ We mbo na kényé otòu yèmmè dòmmè kè dè í tú o mómму, meè botí nku òmòu í yémè Kuyie nyèmmè dòmmè kè dè í tú Muyaánsààmù. ¹² Kuyie nti duó mmùu Yaá nyí tú kutekù kómu, Kuyie nkómu mmu kè dè bo yie nkè ti banté kù ti dòò dè nè ku kó mesàà. ¹³ Ti ɔ́ í nnáá Kuyie nnáànti nè onitì kó mecii, ti ɔ́ nnáá Muyaánsààmù ti duó nti nti. Ti ɔ́ nti ntiè Kuyie nkó benitibè.

¹⁴ Wèè í màke Muyaánsààmù ò báá na kéyie Muyaánsààmù ti náá Kuyie nkpeti tì, ti ɔ́ ndò ntiwááténáànti nti o borè. Bèè màke Muyaánsààmù bèè bo na ké ti banté, bèè í mù màke bè báá na ké ti banté. ¹⁵ Wèè màke Muyaánsààmù wèè bo na kébanté demou, wèè í mù màke ò báá na kóò bekénè, ¹⁶ tì wàrimu ke tú:

We nyé ti Yiè nyèmmè dòmmè?

We nkù duó nyitié?

Tínti me mmàkemu Kirisi kó meyèmmè.

3

Kuyie ntɔ́mbè bemou bè màmu

¹ N kàbe n yí di náánnè ke dònnè bèè kpenke Kirisi kó kuce mieke, n di náánnè ke dònnè kutekù kuù nkàbe mbe, ke yé di kpaá bemme Kirisi kó kuce mieke. ² N do di duó memiè mme, n do í di duó mmuciè, ke yé di do í yóó namè ké mù di, bá nè yiénní di báá na, ³ ke yé di kpaá màkemè kutekù kuù nkàbe kó meyèmmè dèè tu yekpàrè nè mehèèmmè dèè benkú di fòmmu í cèètèmmè. ⁴ Kòò mòu tú: Mí ntú Pɔ́ori kou nwe, kòò tòu tu: Mí ntú Apodoosi kou nwe. Di dɔ́ori ke dò mbèè í yé bèmbε Kuyie.

⁵ We ntu Pɔ́ori ke we ntu Apodoosi? Ti tú Kuyie nkó betɔ́mbè mbe ke di niitè Kirisi kó kuce, bá wè kòò pī nKuyie nyé nwèè pī mmùu tšmmú. ⁶ N fíímmu, kè Apodoosi yàre, kè Kuyie nte kè dè kòté. ⁷ Dè í tú wèè fíí nyoo wèè yàre bèè dòò mùmamù, Kuyie nkùu te kè dè kòté, kuù dòò demou. ⁸ Wèè fíí nnè wèè yàre bè màmu, Kuyie nyóó yietí bá wè o tšmmú dòmmè mme. ⁹ Ti wè nke pī nKuyie nkó mutšmmú mmu kè di tú Kuyie nkó kupaku, ke dò nKuyie ncīètè kó imarí. ¹⁰ Kuyie nkuu n duó kè n dò mbemariibè kóo kóti ke pūūtè kè betòbè sòkù, bá wè ò né ndake ò maà mèè botí. ¹¹ Dipūū dóu nke dèèmu dii tu Yesu Kirisi, òmòu báá na kèpūūtè diteri mari. ¹² Dipūū dimáá ñnkè bèmabè maàmu nè timátì péitì, kè betòbè maà nè mesò, kè betòbè maà nè yetásààyè, kè betòbè maà nè ideí, kè betòbè maà nè timútì, kè betòbè maà nè tiyontì. ¹³ Bá wè ò maánè dè bo feitè Kuyie mbeénti yiè, kè kùu dè yàákè nè muhāá. ¹⁴ Wèè maà dipūū ñnkè kè muhāá nyí còútè o kperε, dε yiè mbo pétè ticuuti. ¹⁵ Kè wèè kperε me ncòútè, ò báá pétè ticuuti, ò né yóó cootému kè dè né ndò nhò yenté muhāá mmieke ke yé.

¹⁶ Di í yé ke dò ndimou di wè nkétú Kuyie nkó təcīètè nte kè Muyaánsààmù bo di miekaà? ¹⁷ Kòò mòu kùu Kuyie ncīètè Kuyie mbo ò kùu múnke, ke yé Kuyie ncīètè dòmmè páíí nwe kè di wè nke te ntú.

¹⁸ Òmòù bá nsóú nhomáà, wèè yèmmè dò nhò cii kutenkù kuù nkó məcii wèè yei nkè dèe yie nkòo pété məcii móm̃mm̃m̃m̃. ¹⁹ Ké yé kòò m̃òù yèmmè dò nhò cii kutenkù kuù nkó məcii Kuyie nhò wùó nkuyeiñkù nku. Ti wàrimu ké tú: Kuù duò nkè məcii nyembè cii mbè pĩ. ²⁰ Kè titeti wàri ké tú: Kuyie nyému məcii n yembè yèntotí. Kù yému ì tùmè detetirè. ²¹ Òmòù tũ mbá mp̃otì ò wéñnnèmè yie nyoo yie, bəm̃ou bè tu di kəb̃e mb̃e. ²² P̃òòràà, Apodoosàà, Pieràà, kutenkàà, mufòm̃m̃aà, mukũñnàà, d̃əm̃ou dè tu di kp̃er̃e nd̃e, ²³ kè di tú Kirisi kəb̃e kè Kirisi tu Kuyie nkou.

4

Kirisi kó yetārè

¹ Di dò nkè nti wùó nKirisi kó betōmbè mb̃e ò duò nkè bèè nàà nKuyie nk̃peti tii s̃ari. ² Bè bèkù tì ot̃nti tu ò bo mp̃imm̃e ò t̃mm̃ú weti weti. ³ Mí nk̃p̃éi kè d̃indi yoo kutenkù kuù nkó kubeéndiek̃u makù bo m bek̃ènè, dè í n k̃óñnnè, n yèmmè m̃e mm̃únke í m bek̃ùnè. ⁴ N né í yè n wenni páíí, n Yie nweè tu n kóo beénti. ⁵ Dèè kp̃éi nte kè n tu di bá mbek̃ùnè òmòù kè dim̃nni mu nyí t̃ùk̃e. Mbaanè ti Yie mbo w̃et̃ením̃e, wèè yóó fei nd̃èè kó dim̃àà do s̃ari d̃əm̃ou, kédenñení d̃èè kó dim̃àà bo beñitib̃e yèmm̃e mĩeke, kè Kuyie ns̃ante bá wè ò m̃anñe dii s̃anni.

⁶ N t̃ùóté mí nñe Apodoosi ti kó m̃edonnim̃e kè dè bo di teenñemu kè di bant̃e d̃iñaanh̃ant̃iri dii tu: Òmòù báá s̃enté t̃ii w̃ari. Òmòù tũ mbá nd̃éúk̃unko om̃àà yoo Kuyie nk̃óo t̃nti m̃òù ké k̃ék̃unko ot̃òù. ⁷ Dè d̃omme kè di d̃éúk̃unko dim̃àà? Di m̃ake dè Kuyie nkuù í dè ndi p̃ā? Kè kuù dè ndi p̃ā, ba nte kè di p̃ot̃i ké dò nd̃i dè w̃aá nñe dim̃àà.

⁸ Di yèmm̃e dò ndi ỹét̃ému kè dè s̃anñe kè di kp̃enke ké baat̃e, dè í dò mm̃em̃m̃e, n né báámm̃u Kuyie nk̃e d̃ó d̃èe m̃e d̃òò kè t̃i w̃enñe k̃ébaat̃e. ⁹ Dè dò nKuyie nt̃ùóté t̃inti ku kó betōmbè mb̃e ké d̃òò kuyóú kəb̃e, kè ti d̃onñe beñitiyeib̃e bè d̃ó k̃ékuo bè, beñitib̃e b̃əm̃ou nè Kuyie nt̃ōr̃e d̃e ìik̃e. ¹⁰ Ti naá ntiỹeint̃i nti Kirisi kp̃éi, Kirisi kp̃éi nkè d̃indi ciit̃e, kè ti c̃iññi kè di kp̃eññi, kè bè ti s̃enku ké di s̃ant̃i. ¹¹ M̃ómm̃uo nwe nè ỹienñi ti f̃éñr̃im̃e nè dik̃ōnñi nè siñéỹéí, ké kpa tiỹàt̃i, kè bè ti f̃éññi, kè ti á̃ante tip̃it̃i tim̃ou ké kpa ti ā d̃e ¹² ké p̃i mm̃ut̃mm̃ú ké yonñe, kè bè ti s̃áá nkè ti bè p̃ā nKuyie nk̃ó m̃es̃àà, kè bè ti f̃éññi kè ti mi, ¹³ kè bè ti naá ntiỹeiti kè ti bè t̃énñinko tis̃àt̃i, kè bè ti wùó nkutenkù kuù mm̃ieke ké dò ntiyont̃i nè d̃es̃int̃ékp̃er̃e bè ùt̃óo d̃e.

¹⁴ N yí t̃i ndi w̃ari ké bo di ānñe if̃ei, n t̃i ndi w̃ari ké bo di tĩem̃mu d̃indi m bí n d̃ó ì. ¹⁵ Bá kè di mò̃te bèè di bak̃e kè bè t̃ù̃ake tek̃oupĩíit̃e (10000), m̃i tu di c̃ic̃e ké ỹé m̃i di ñak̃ém̃e Tiñaans̃àt̃i ké di beñke Yesu Kirisi kó kuce. ¹⁶ N di náámm̃u n t̃ūnñe n kó m̃eborim̃e. ¹⁷ Dèè te kè n di duónko m̃ bir̃e Tim̃ont̃ee n d̃ó wè m̃edĩe k̃òò t̃i nti Yie nYesu kè d̃e wenni, k̃òò bo di d̃ente n t̃i mm̃è bot̃i Kirisi ké m̃e tĩe nKirisi kəb̃e t̃ir̃e ỹem̃ou.

¹⁸ B̃em̃ab̃e di mĩeke m̃ake s̃ifei nsi kè b̃e yèmm̃e dò n yí k̃ar̃oo di c̃ie. ¹⁹ Kè Kuyie nd̃ó n k̃ar̃oomu ké bo yà d̃e kó s̃ifei yemb̃e, k̃éyà ns̃a kè bè ñaanñe b̃e ñò m̃àà yoo bè d̃ò̃ri tim̃at̃i. ²⁰ Kuyie nk̃p̃à̃tiỹuu í t̃i muñub̃emm̃u m̃àà, di tu nè m̃ed̃ò̃rim̃e mm̃e. ²¹ Di d̃ó nñi nk̃ar̃oo di c̃ie ké t̃o did̃aù ndĩà? Ỹaa di d̃ó nñi nk̃ar̃oo ké di d̃ó ké ỹò̃?

5

M̃eỹe mm̃è d̃ò̃ri Kirisi kəb̃e cuok̃e

¹ N yomu bè nàámmè tipítì timòu di borime í wennimè. Kè di dǎori bá bèè í tũ nKuyie mbè í dǎori dè. Bè tu òmòu dǎutinè o cice pokù. ² Nè memme kè di kpaá mǎke tefentè, dè do dò ndi yèmmè meè cààrè kè di beti dè kóo nìtì di cuokè. ³ Mí n kpéí, bá n yí me ndi bonèmè, n yèmmè di bonèmu kè n dié nke bekénè dè kóo nìtì. ⁴ Di tí nnè Yesu kó diyèfiri, n yèmmè nè ti Yìè nYesu kó muwérímú dè yó ndi bonèmu. ⁵ Kè di ò duó ndibǎò, kòo kǎntìi kú kòo wǎnni cootè tibeénti yìè.

⁶ Di í dò nkénsǎntí dimáá di wennimè, ke yé mutie mùu muuti pǎè mù ǎǎ mmamè sǎmpò nwe kè tipǎècootìi múútí timòu. ⁷ Dèitenè mutie mùu muuti pǎè di mièke kéntú tipǎècootìi pàntì, ke yé bè kùòmè Kirisi wèè tu diyentébbanni kó fepièfè ti kpéí. ⁸ Nè dè kpéí nyóunè kè tí mbaànnè pǎè wèè í kǎarenè mutie mùu muuti dèè tu ti bo nwennimè ke náá ntimómmǎnti, kényóu pǎè wèè kǎarenè mutie mùu muuti dèè tu tidǎnniti nè mufòmmu yéimu.

⁹ N sòò di wǎri dìi pátíri, n sòò di nǎké ke tú di bá ntaunè bèè fòmmu í wenni. ¹⁰ N sòò í yè ndi yatenè kutenkù kǎbe bèè fòmmu í wenni, kè bè duó mbe yèmmè idíítí, ke yuuku, ke feu yebǎkè. N sòò yè nKirisi kǎbe mbe bèè dǎòri me kóò botí. Kè n do mbe nyè n na nyí di yèmu kutenkù mièke. ¹¹ Di mpátíri mièke n dǎo kè di nǎké ke tú kòò mòu tu omáá Kirisi kou kòo fòmmu í wenni, yoo ò duó nho yèmmè idíítí, yoo ò feu yebǎkè, yoo ò cààri betǎbè yètè yoo ò tu kunaàyyǎàkù yoo ò tu oyúókù, di keté ke báá ò wǎnnénè kédì.

¹²⁻¹³ Mũ í dò nkèbekénè bèè í tú Kirisi kǎbe, Kuyie nkuu yóó bè bekénè. Di dòmmu kébekénè di kó diǎnni kǎbe, ti wǎrimu ke tú: Betinè oyeiwe di cuokè.

6

Kirisi kǎbe dò nkéntũnnimè be kpeti

¹ Dè dòmmè dǐndi Kirisi kǎbe, kè di mǎke timatì nè ditǎbè di tí kǎtenè bèè í tũ nKuyie mbe borè, ke yóu di bo tí kǎtenèmmè Kirisi kǎbe borè? ² Di í yé ke dò nKirisi kǎbe bèè yóó bekénè kutenkù kǎbǎà? Kè bèè yóó bekénè kutenkù kǎbe, dè dòmmè kè di né báá na kǎtũntè timatì sǎmpóti di cuokè? ³ Di í yé ke dò ntũ yóó bekénè Kuyie ntǎràà? Ti né bo yǐèke ti bo tũntemè mme kutenkù kuu nkpetǎà? ⁴ Dè né dòmmè kè di ǎ mmǎke timatì ke tí kǎtenè bèè í tú Kirisi kǎbe be borè kè bèè tí beké? ⁵ N tí búi nke ifei ìi bo di pǐ. Òmòu í bo di mièke bá omáá wèè cii ke bo na kǎtũntè timatǎà? ⁶ Dè keté ke í dò ndi mmǎkenè ditǎbè timatì ke né báá tí kǎtenè bèè í tũ nKuyie mbe borè.

⁷ Kè di mǎke timatì nè ditǎbè dèè benkú di yǐèkemè. Di ní na mmimmu bè di dǎòri dìi mǎnni meyei, nkè bè yúúkú di kpèrè di yóu kè dèe yei. ⁸ Dìi pètinkè dǎòri meyei nke yuuku ditǎbè. ⁹ Di yèmu ke dò mbèè borime í wenni bè í tati Kuyie nkpaàtiyuu. Di bá nsou ndimáá: Bèè fòu mufòmmu muyeimu nè bebǎǎféúbè nè bèè dǎuti dǎutinè betǎbè, nè bèè dǎòrite isǎke: Benitidaabè bèè dǎunè bedatǎbè nè benitipòbè bèè dǎunè bepótǎbè, ¹⁰ nè beyóóbè nè bèè duó mbe yèmmè idíítí nè tinaàyyǎàti nè bèè cààri betǎbè yètè nè yeyoyóókperè. Bembe kó dimáá í tati Kuyie nkpaàtiyuu. ¹¹ Di mièke bèmabè do tú bèè nìtìbè botí kè Kuyie ndi cǐé ndi yei, nke di càànnè kè di tú ku kǎbe, kè kù di wénkũnnè. Yesu wèè te kè Kuyie mmè dǎò nè ku Yáá mmieke.

Kirisi kou bo na kéndǎori ò dǎràà?

¹² Bèmarè di mieke tú dèmarè í ci, mómumu nwe, demou dè né í ti dɔɔri mesàà. N yí ci dèmarè n né í yóó yie nkénaà ndèmarè kó kudaakù. ¹³ Di tú tidiiti bo dipitiri kpéi nke kè dipitiri bo tidiiti kpéi, mómumu nwe, nè mème Kuyie nyému dedé de mánku tikònti tii me nyí bo di bo ndouti dɔutinè mèè kpéi nditòbè, ti bo ti Yiè nKuyie nképéi nke, kòò ti te. ¹⁴ Kuyie kùu te kè ti Yiè nyánté kuù kó muwèrimú yó nte kè ti yánté múnke.

¹⁵ Di í yé ke dò ndi kònti tu Yesu kpeti ntaà? M bo túóté n kònti kéduò nhonitipòkù wèè dɔuti dɔutinè benitidaabàà? Biti bitì! ¹⁶ Di í yé ke dò kòò niti duónè onitipòkù wèè dɔuti dɔutinè benitidaabè bè naà tikònti timáà ndià? Ke yé ti wàrimè ke tú: Bedé bè bo naà nhoniti omáà. ¹⁷ Kè wèè me ntàunnè Yesu Muyaánsààmù mieke bè naà nhoniti omáà ndi.

¹⁸ Ncokùnè di bo ndɔutinèmè ditòbè! Meyei ntēmè oniti dɔòmè í sīnkunko o kònti wèè me nduónè o pokù í tú wè yoo o dɔu í tú wè ò sīnkunnè o kònti nti. ¹⁹ Di í yé ke dò nKuyie ndi duò mMuyaánsààmù kè mù bo di mieke kè di kònti tu mu cīètàà? Di í te dimáà. ²⁰ Kuyie nkuu di donté kudonku diekù, ndéúkunkonè ku nè di kònti.

7

Pɔɔri tēñné ti dipopuò ñnkè

¹ M bo di tēñné di m beke tii náànti ke tú dè wenni oniti bo nkparamè o pokàà? Èè, kòò niti í kàáké onitipòkù dè wennimu. ² Benitibè né mè ndouti dɔutinèmè betòbè. Nè de kpéi mbá wèè nitidòu mmàke o pokù, bá wèè nitipòkù kòò mmàke o dɔu. ³ Onitidòu ñduò nho pokù ò dò nké nhò duò ndè, kòò nitipòkù múnke ñduò nho dɔu ò dò nké nhò duò ndè. ⁴ Onitipòkù í te o kònti o dɔu wèè ti te, onitidòu me nyí te o kònti, o pokù wèè ti te. ⁵ Òmòu báa yetenè omáà otòu, kè dè í tú di wēnnè ke tāté dimònni mari ke bo bánté Kuyie, kè di dèè di wēte kēsɔtè. Dibò yàà bo di souté mèè kpéi nke yé di báa namè kēpī ndimáà.

⁶ N di náà n yèmmè dò ndèè wenni dènde, n yí yē ndi dè dɔònè muwèrimú. ⁷ N na ndó dimou di nni ndònnèmu, timou ti né í wē nyepārè, bá wè Kuyie nhò pā dii pānni cāmamu.

⁸ Ntenè n náà nti tidakóóti nè tipokóóti nè bekúpobè: Dè wennimu di bo nni ndònnèmè. ⁹ Kè di me nyí yóó na ke pī ndimáà, puokenè kéyenke, kè dèè tōūnè di bo ndómè kè dè di tuò.

¹⁰ Kirisi kòbe bèè po nè bèè ye, n yóó mè mbéi ndii nùu í tú n kperi ti Yiè nkperi ndi, wèè ye nhò báa yete o dɔu. ¹¹ Kòò me nhò yete ò nkáké. Onitidòu me nyí dò nkébeti o pokù.

¹² Dindi betòbè (n yóó di náké ti í tú ti Yiè nkpeti, n kpeti nti) kè Kirisi kou mòu po wèè í yie nKirisi kòò dó ké nhò ye nhò báa ò bèti. ¹³ Kòò nitipòkù wèè me ntú Kirisi kou ke ye nwèè í yie nKirisi kòò dó ké nhò po ò báa ò yete. ¹⁴ Ke yé onitidòu wèè í yie nKirisi ò tákénèmè Kuyie nnè ò pokù kpéi, kòò nitipòkù wèè í yie nKirisi kòò tákénè Kuyie nnè o dɔu kpéi, kè bè me nyàte bē bí bo détenè Kuyie nke né do kù tákénè. ¹⁵ Wèè í dó Kuyie nkè wèè yete wèè dó Kuyie nwèè wè yóu. De mōnni dèmarè ténke í bè tàunko. Kuyie ndi dēté kè di bo nfòu diwèi mieke nke. ¹⁶ Onitipòkù, a bo yīme kényé ke dò nha bo dēté a dɔu? Onitidòu a bo yīme kényé ke dò nha bo dēté a pokù?

Bá wè wèè yie nho fētiri

¹⁷ Kè dè í tú m mè mbo ke náá ntù ìnkè, bá wè wèe yie nho fàtìrì Kuyie nyóó ò dèetè kòò bo dì. Tìnti n tièmmè Kirisi kòbe bəmou. ¹⁸ Kè Kuyie nyóó da dèetè ke sǝ nkàa cǎnté bá nsòrì kàa me nyí cǎnté bá ntú a bo cǎnté. ¹⁹ Kàa cǎnté yoo a í cǎnté de kpèti í bo, a bo nyíèmmè Kuyie nkuó dèè wenni. ²⁰ Bá wè wè mbo Kuyie nyóó ò dèetè kòò bo dii fàtìrì kèntù nKuyie. ²¹ Kè Kuyie nyóó da dèetè ke sǝ nha tú kudaakù bá nyǝkù. Kè kuce me mbo a bo yǝmè ke ténke bá ntú kudaakù á yè. ²² Ke yǝ wèè do tú kudaakù ò tiekemè omáa Kirisi kó metaummè mièke, wèè do te omáa kòò náa nKirisi kó kudaakù. ²³ Kuyie ndi dontému ke yietì kudonku diekù, ténke bá naánnè benitibè kó tidaati. ²⁴ N kòbe bá wè ò mbo Kuyie nyóó o dèetè kòò bo dii fàtìrì ké nkù tũ.

Bèè kóké nè bekúpobè

²⁵ Bèè í po nè bèè í ye, n yóó mè mbéi nti í tú ti Yiè nkpeti, mí nKuyie ndòò wè mèsàa mmí yèmmè mè dò, kè di bo na kéyie n kpèti.

²⁶ N yèmmè dò nti mè mbo yèè mǎrè yeiye mièke, dè wennimu ke dò nhonitì rǎbo o fàtìrì. ²⁷ Kàa mǎke a pokù, a báa yí a bo ò bèti, kàa me nyí mǎke, a bá nwanti képuoke. ²⁸ Kàa po a í dǎò mǎyei, kàa me nye nha í dǎò mǎyei. Bèè po nè bèè ye mbè yó nháarimu, dèè te ke n yí dǎ di ta meháarimè mièke.

²⁹ Nte n duó nyíi tié: Dimònni kǔpému, bèè po, bè ndò mbè í po. ³⁰ Bèè kuò mbè bá ndakenè yedabùò, bèè yǎnku bè bá ndakenè tiyǎnkùti, bèè do mbè bá ndakenè mudommu. ³¹ Bèè mǎke tikpàti bè bá nti dǎkenè, ke yǝ kutenkù autémè ke bo deè.

³² N dǎ ké di dèeténè iyentotí nyi, wèè í po ò ǝ ndakenè ti Yiè nkó mutǎmmú mmu, ke dǎ kédǎò ti Yiè ndǎ dè. ³³ Wèè po kòò ndakenè o cǝtè kó mutǎmmú, ke dǎ kédǎò o pokù dǎ dè. ³⁴ Kòò yèmmè bo tipǔiti tidé. Mèè botí nku onitipòkù wèè í ye nnè osapàa nwèè í ye mbè ǝ ndakenèmè ti Yiè nkó mutǎmmú, ke dǎ kénwenni be kǝnti nè be yèmmè. Wèè me nye nhò ǝ ndakenè o cǝtè kó mutǎmmú mmu ke dǎ kédǎò o dòu dǎ dè.

³⁵ N yí di dǎorinè muwǝrímù, n dǎ ké di teennèmu kè di mbo kè dè wenni, ke taunè Kuyie nke pǝ nku tǎmmú.

³⁶ Kòò mǎu waá ndipocǝnni ke sǝ ndi dǎ kǝpǝtè di túòrè, kòò dǎ ké di túóté, ke di túóté, wè í cààrè. ³⁷ Kòò mǎu me ntotí o yèmmè weti weti, ke bo na kǝmpǝ nhomáa, ke báa túóté o pocǝnni, wè í cààrè. ³⁸ Wèè túóté o pocǝnni ò dǎò kè dè wennimu, kè wèè í túóté kòò kpǝrǝ dǎke wenni.

³⁹ Onitipòkù wèè ye nhò taunè o dòu nwe be fǝmmu mumou mièke, kòò dòu me nku ò bo na kéyenke ò dǎ wè kè de yiè ncénke tú Kirisi kou. ⁴⁰ N yèmmè dò nkòò í wète ke yenke dè dǎke bo nhò naati. N yǝmu ke dò n náa nti Muyaánsààmù muù tì nni nduó.

8

Iwũs bè fié ì yebokè

¹ Di mè nni mbekemè di bo nhǎmmè iwũs bè fié ì yebokè i kó imaa.

Timou ti tì yǝmu. De kó mǝyǝtímè botí né ǎa onitì nwe tefentè, a bo ndómè otǎu dèè ti kpénkùnkou Kuyie nkó kuce mièke. ² Wèè yèmmè dò nhò yǝ dǝmarè ò mu nyí yǝtè ò dò nkényé kè dè mǎmè. ³ Wèè dǎ Kuyie, Kuyie nwe nyé.

⁴ Di m beke ke tú: Ti bo na kéncaá nyiwũs bè fié i yebókàà? Ti yému ke dò nyebókè í mannè Kuyie. Kuyie mbo kumáà ndi. ⁵ Bá kè benitibè yèmmè dò nKuyie nyí bo kumáà, kè detèrè marè bo ke kù mannè, ke mæke muwérímú kèinkè nè ketenkè. Kutenkù kuməu miéke yebókè bomu kè benitibè tu yè mannè Kuyie. ⁶ Tínti yé ke dò nKuyie mbo kumáà ndi, ti cice wèè dɔ̀dɔ̀ deməu, wèè ti te. Kè ti Yiè mbo omáà Yesu Kirisi, Kuyie nnè wè bè dɔ̀dɔ̀ deməu, wèè ti duó mmufòmму.

⁷ Kirisi kabè bèè do manténè bè bo nfeumè yebókè ke mu nyí kpenke nè yíenní, kè be yèmmè dò nyebókè yèè te de kó imaa nkè bè i càáké dè mbè kɔ̀ɔ̀nnè be yèmmè miéke ke bè sɪnkunko. ⁸ Mudii kpeti í bo tínti nè Kuyie nti kó metaummè miéke. Kàa í di dè í da yaari demarè, kàa me ndi dè í yóó da yíé demarè.

⁹ Kàa bo na kéncaá mbè fié ii wũs yebókè, kè dè báa da dɔ̀dɔ̀ demarè a né ndake ke báa bo nwèè mu nyí kpenke Kuyie nkó kuce miéke. ¹⁰ Wèè mu nyí kpenke Kuyie nkó kuce miéke kòdò yà fɔ̀ nwèè yé Kuyie nnáànti, kàa kàri yebókè kó ditou miéke ke yo ndè báa yáúkunnè o kònti kòdò ncáa iwũs bè fié i yebókàà? ¹¹ A yíétè mèè kpéi mba nte kàa bo nwèè mu nyí kpenke Kuyie nkó kuce miéke Kirisi ku wèè kpéi. ¹² Ke yé a bo ndii mɔ̀nni wèè mu nyí kpenke Kuyie nkó kuce miéke. A yeténè Kirisi nwe o mómму. ¹³ Kè imaa nyii bo nte kè m bo n kou mɛyɛi mmieke, m báa i càáké, n yàa bo ò bo mmèè kpéi.

9

Bè dò nkédɔ̀dɔ̀ dè Kuyie ntɔ̀nti nè o dò nkédɔ̀dɔ̀ dè

¹ M báa na kédɔ̀dɔ̀ n dómáa? N yí tú Yesu tɔ̀nnàa? N yí yà ti Yiè nè n nɔ̀nfàa? Mí í di naké Kuyie nnáànti? ² Bá kè betɔ̀bè yè n yí tú Yesu tɔ̀nni, dɪndi do dò kényému, ke yé mii di nakémè Kuyie nnáànti kè di cèète.

³ N ti nténninko bèè n wátiri. ⁴ M pĩ mùu tɔ̀mmú í dò di nni nduò kè n yo nke yɔ̀nnàa? ⁵ N do í dò nkémme m poku wèè tu Kirisi kou kè ti neita, Yesu tɔ̀rè nè o neí nè Pieri bè dómma? ⁶ Mí nnè Bannabaasi tii máa dò kèmpĩ mutɔ̀mmú ke yonnè, kè di teénnè betɔ̀bàa? ⁷ We nhāāpònti piú omáa? We nfiiku detie nke í yo nde be? We ncémму inàake ke í yō nyi miè?

⁸ Di yèmmè bá ndò n náa nke weti kute nkù kuú nkpeti máa. Tì wàrimu Məyiisi kó ikuó miéke ke tú: ⁹ Báa táú nfənàafè nùu fə puòti dii mɔ̀nni tidiiti, Kuyie nkuó nyinàake nyi mesémma? ¹⁰ Tì nàa ntii kpéi nke, ke tú, wèè kùúti tidiiti nè wèè ti puòti bè dɔ̀ mucɔ̀ntimu mму bedé. ¹¹ Mí nwèè di duó ndi wèrè kó mudii di bo n duómmè tidiiti dè di yonkaa? ¹² Kè di teénnè betɔ̀bè, n do í dò nké di beke kè dèe pèètè be kperaa?

M pètinke duó m máa ndi kè demarè báa dɪtɪnnè Kirisi kó Tináaṣààti. ¹³ Di í yé kè dò mbèè pĩ nyikuó tɔ̀mmú Kuyie ncɪtɪtè miéke bè de nyonnè, kè bèè feu iwũs diwũstɔ̀nni inkè kè bè mæke be kó imanaa? ¹⁴ Memme Kuyie mbéimmè ke tú bèè náa nKuyie nnáànti bè ti náa mbè, mbè duó nke bè yo.

¹⁵ Mí n yí beke demarè òmòu, bá m mè ndi wāūmè dipátiri n yí dɔ̀ di n duó ndèmarè, kè n ku nè dikònni dè tɔ̀ūnè m bo mɔ̀mè kécake n yètiri. ¹⁶ M báa na kényóu Kuyie nnáànti ke yé Kuyie nkuu ti nni nduómmè, kè n yí dɔ̀dɔ̀ memme Kuyie mbá n yóu. ¹⁷ Kè m pĩ nde kó mutɔ̀mmú nè diwèl, Kuyie mbo n yietí, bá kè n yí dɔ̀ ké mù pĩ, n dò nké mù pĩmmu ke yé Kuyie nkuu

mù nni nduómmè. ¹⁸ Dèndè tú n kó mutómmú kpamu tiyetaà? Ǿ, n kó tiyeti tú diwèi ndi nè m bo nákémmè Kuyie nnáànti fààrè ke báá còuté tiyeti n dò dò nkécòuté ti.

¹⁹ N temu m máà, n yí tú òmòu kó kudaakù, ke né duó m máà ke tú benitibè bémòu kóo tǎnti, ke bo yǔǔnní kusǔkù Kirisi kó kuce miéke. ²⁰ Nh ǝ mbo Sifube cuokè ke dǎòri bè dǎòrimè mme, kè bè tǔ nyikuó, nni nyi tǔ ke bo yǔǔnní kusǔkù Kirisi borè. ²¹ Kè m bonè dìi mǎnni bèè í tǔ Sifube, bèè í yé Mǎyiisi kó ikuó be cuokè, nni ndǎòri bè dǎòrimè, ke dò n yí mǎke ikuó ke né tǔ nKirisi kó ikuó. ²² Kè m bo bèè mu nyi kpenke Kuyie nkó kuce miéke, m bè ènnenè m máà, kè bè yǔǔnní Kirisi borè. M mè dǎòri mèmòu kè dè bo yie nkè n dèetè bèmabè mbè. ²³ N dǎòri mèmme ke bo pitè Tináànsààti nti, kè tí wènné kètoté ti kó ticuuti.

²⁴ Di yému ke dò mbèè beti muceé mbè ǝ ncokù kòò máà wèè pété tiyeti. Ncokùnè mesàà nképété tiyeti. ²⁵ Bèè dó kébeté muceé mbè ǝ keté kémbeú kè dè yóumu, kè bè mǎke bè ci dè péu. Bè wanti képété ketenkè kie nkó tiyeti nti, tii í mǎnni, kè tǐnti wanti képété kéǐnkè kó tiyeti tii yó mbo sǎà. ²⁶ Dè te kè n cokù ke yé m beti dè, n yí sǎnté ke puòti detetirè. ²⁷ N fèũnko m máà ndi weti weti ke pǐ n kǎnti mesàà nke yǐèkù m bo nákémmè betabè Kuyie nnáànti kè Kuyie nné n dootóo.

10

Di bá ndònnè Isidayeeri kǎbe

¹ N kǎbe n yí dó di yé nti yembè do kérémmè dikpáà cuokè kè diwetiri bè ni, kè bèè sénté dǎmèèri tipènti kou. ² Ti bo na ke dǎ bè ànné bàtémumu diwetiri miéke nè dǎmèèri miéke, bè yíè mmèè kpéi nke tǔ Mǎyiisi. ³ Kè bèè di bémòu mudii mùu duóni kéǐnkè, ⁴ kéyǎ bémòu Kuyie mbè duó mmèè nie, mèè yìèní dipèrì. Dè kó dipèrì do benkú Kirisi nwe. ⁵ Nè mèmme Kuyie nyi mpènsiri bèmabè be miéke kè bèè kú dikpáà miéke.

⁶ Dè dǎò mèmme ke bo benke tímbe kè ti bá mbè dònne kéndó mèyei nkó mudǎòrimù. ⁷ Di bá ntǔ nyebǎkè, be miéke bèmabè do dòmmè. Ti wǎrimu ke tǔ: Kè bèè di kéyǎ menaà nkéité kénhau. ⁸ Di báà ndouti dǎutinè ditabè, be miéke bèmabè do me ndǎò kékú sikǎupípísidé nè sikǎupísitǎati (23000) diyìè dimáà miéke. ⁹ Di bá nyíinko Kuyie mmiéke, bèmabè be miéke do me ndǎò kè iwǎàkèe bè dǎmmú kè bèè kú. ¹⁰ Di bá nséi nKuyie, be miéke bèmabè do me ndǎò kè Kuyie ntǎnni ku tǎnni dìi kǎu kè dìi bè kǎu.

¹¹ Dè mè dǎò kè bè ti wǎri ke bo benke tímbe yemǎrè sǎnye yìè nkǎbe. ¹² Kè dè tǔ ndò mèmme, wèè yèmmè dò nhò còmmú wè nyé kòò báá do. ¹³ Mèbennímè mamè í di tuǎkùni betabè í yémè. Kuyie mbéi nti kù ti dǎòrimu, kù í yóó yóu kè mèbennímèe pèètè di wèrimú kè mè di tuǎkeni kuú yé kù yóó yímè ké di mè na kéyè.

¹⁴ N kǎbe n di náámmu, bá ntǔnnè yebǎkè. ¹⁵ N di náánnè ke dònne benitibè bèè cii bémbe. Wénténè di mómmǎmbè n di náá nti. ¹⁶ Ti ǝ sǎnte Kuyie nkéyǎ fèè bòòfè fèè benkú ti wèmmè Kuyie nkó mesàà nti pètémè nè Kirisi kó mukǔ mmiéke. Ti wèrí dìi mǎnni pèè ke cáà ndè benkú ti wèrmè mme Kirisi kó tikǎnti miéke. ¹⁷ Ti ǝ nyóó wèrí pèè kòò wèrimu, dè me ndò nè Kirisi kǎbe, bá kè ti sǔ, ti wè nhoniti omáà ndi. ¹⁸ Wénténè Isidayeeri be kó meborimè, bèè cáà nyiwǔs bè feu i Kuyie mbè kù tàunèmu.

¹⁹ Dè í mè ndò nè imaa nyii fié yebòkè, imaa nyoo yebòkè dè í mæke muwërimú mamù. ²⁰ N né dó ké di náké tí tú: Kè imaa mbè fié í Kuyie mbè tàunkonè Kuyie, mæ botí nku imaa mbè fié í yebòkè bè tàunkonèmè yebòkè. N né í dó òmòu di miéke ntaunè dibòò. ²¹ Di báá na káyà tí Yìè nkó febòòfè nè yebòkè kòfè, di báá na kédì tí Yìè nkó mudii nè yebòkè kòmu. ²² Yáà di dó kèfí nti Yìè nkó kemieke nke? Di yèmmè dò ndii kpeñni kóo pèḗtáà?

Dèmarè í ci, demou dè né í dɔɔri mesàà

²³ Bèmarè di miéke tú: Dèmarè í ci! Mómumuò, demou dè né í tí dɔɔri mesàà. Dèmarè í ci, demou dè né í tí teénne Kuyie nkó kuce miéke. ²⁴ Òmòu bá nwanti omáà kó mmucɔntimu, ò pètínke nwanti otòu bo cɔntemè mme.

²⁵ Di bo na kèncáá mbè fiiti ò maa ndikàtìrì kè di yèmmè bá ndi bekùnè. ²⁶ Tì wàrimu ke tú: Ketènkè nè dèè kó dimàà bo ke miéke, tí Yìè nweè dè te.

²⁷ Wèè í tũ nKuyie nkòò di yu mudii kè di kòte, dí di bè di duó ndèè kó dimàà, di yèmmè bá ndi bekùnè. ²⁸ Kòò mòu mè ndi náké ke tú: Bè fèuté í nàmaa dibòò ndi. Di báá di, dè yàà bo kàkénèmè wèè di náké. ²⁹ Dè í tú n yè dũ kó mɛyèmmè yó ndi bekùnè, wèè mè ndi náké o kpéi nke.

Kè dè yèmmè òmòu bo yí otòu kpéi mbá nte kè n yóu n dó kédòò dè, ³⁰ kè n sante Kuyie mmudii kpéi nke yo, nhòmòu báá na ké n sei.

³¹ Kè di yo nyoo di yè, di dɔɔri dèè kó dimàà dè ndéúkunko Kuyie nyètìrì.

³² Di bá ndɔɔri dèmarè dèè bo bo nhotòu, Sifu yoo wèè í tú Sifu yoo Kirisi kou mòu. ³³ M mómumuò n yí wanti n kó kuyènnatí, n wanti betòbè kòku nku, kè dè bo yie nkè bèe còoté.

11

¹ Ntũnnè n kó meborime, kéndònnè m mómumuò n tũnnèmè Kirisi kòme.

Onitipòkù nè onitidòu bè bo ndòmmè bè báá ndii mɔnni Kuyie

² N di sánti di yèmmè n kpéi nyemòrè yemou nè di tũnnèmè itié n di duó nyi. ³ N né dó di nyé tí tũ tú tii: Kirisi wèè baké benitidaabè, kòò nitidòu baké onitipòkù, kè Kuyie mbaké Kirisi. ⁴ Dèè kpéi nte kòò nitidòu báá nyoo ò náà nKuyie náànti ke óké dèmarè ò sènkèrì Kirisi nwe. ⁵ Kòò nitipòkù mè nyí kánkè o yuu ò báá ndii mɔnni yoo ò náà nKuyie nnáànti ò sènkèrì o dòu nwe dè í cáánnè ò bo kuómè mɛyubii. ⁶ Kòò nitipòkù í dó kénkánkè o yuu wèè kuó, kè ifei mè nhò bonè ò bo kuómè wè nkánkè o yuu. ⁷ Onitidòu í dò kénhókè dèmarè ke yé Kuyie nhò dòmmè kòò bo nkù dònñemu ke kù déúkunko, ke dòò onitipòkù kòò bo ndéúkunko o dòu. ⁸ Kuyie nyí tùóté onitipòkù kó diwétìrì ndi ke dònnè onitidòu, kù tùóté onitidòu kperi ndi ke dònnè onitipòkù. ⁹ Kuyie nyí dòò onitidòu onitipòkù kpéi, kù dòò onitipòkù nwe onitidòu kpéi. ¹⁰ Dèè te kòò nitipòkù dò nkénkánkè o yuu, kè dèè benke Kuyie ntòrè ò yèmmè. ¹¹ Kuyie mborè onitidòu nè onitipòkù bè í cáá, ¹² kéndònnè onitipòkù yènnímè onitidòu borè, mèè botí nku onitipòkù peimè onitidòu. Bedé kè bè boñní Kuyie mborè.

¹³ Díndi wúó nkè dè wenni onitipòkù bo mbáámmè Kuyie nke í kánkè o yuua? ¹⁴ Tí kó meborime miéke dè dò nyifei nyi onitidòu yùtì bo nhokùmè, ¹⁵ ke tú diyètìrì onitipòkù yùtì bo nhokùmè. Ke yé Kuyie nkuu tí nhò duómmè kè tí bo nhò kánkè. ¹⁶ Kòò mòu dó ké tí yete, wè nyé ke dò mmí nnè Kirisi kòbe tòbè tí í mæke dè kó meborime.

Kuyie nkó mudii

(Wénté Matie 26:26-29 nè Mariki 14:22-25 nè Duku 22:15-20)

¹⁷ N dó ké di kpannèmu. Di tiku mɛ̀ɛ̀ tímmɛ̀ ke yo nKuyie nkó mudii, mɛ̀ í di dɔ̀ori mɛ̀sàà, mɛ̀ pɛ̀tínkɛ̀ di caàrimu. ¹⁸ Bɛ̀ n náké ke tú di ɔ̀ɔ̀ tíí nkɛ̀ metotímɛ̀ nbo di cuokɛ̀, kɛ̀ n ti yie ndikéè. ¹⁹ Metotímɛ̀ ɔ̀ nwennimu m̀nni marì, kɛ̀ bɛ̀ bo banténɛ̀ bɛ̀ kɛ̀rí kuce sààkù nè bɛ̀ yeté. ²⁰ Di ɔ̀ɔ̀ tíí nkényo mmùù diì í tú Kuyie nkɔ̀mu. ²¹ Di ɔ̀ɔ̀ tíí mbá wɛ̀ kòò nyo nho kó mudii mmu, wɛ̀ kpa kòò kàri dikònni kɛ̀ betə̀bɛ̀ de ndi ke sànnɛ̀, kɛ̀yà mɛ̀naà nkémuó. ²² Di í mɔ̀kɛ̀ di cɛ̀i di bo nyommɛ̀ ke yò ndi naàndà? Yàà di sɛ̀nkɛ̀rì Kirisi kɔ̀bɛ̀ tinnì ndi, ke dó kɛ̀fɛ̀ikunnɛ̀ bɛ̀ kpa bɛ̀ kpɛ̀rɛ̀? Di dó n di náké ɔ̀nti? Di dó n di sàntɛ̀maà? Biti! M báá di sàntɛ̀.

²³ Ntɛ̀nɛ̀ ti Yiè nni nnákɛ̀ ì tié kɛ̀ n yì ndi tùo: Bɛ̀ yóó pĩ nkɛ̀ yɛ̀nkɛ̀ ti Yiè nYesu, kòò túótɛ̀ pɛ̀ɛ̀, ²⁴ kɛ̀mɔ̀ Kuyie nkó mɛ̀sàà nkóò wɛ̀rí kɛ̀duó nho tancóumbɛ̀ ke dɔ̀: We mpɛ̀ɛ̀ wɛ̀ benkú ke dɔ̀ m pã n kònti di kpéi. Nɔ̀ɔ̀rinɛ̀ miɛ̀ nkɛ̀ denninì n kpéi. ²⁵ Kɛ̀ bɛ̀ cáákɛ̀ kɛ̀deɛ̀ kòò túótɛ̀ fɛ̀bòòfɛ̀ kɛ̀ bɛ̀ duó nkɛ̀ dɔ̀: Fɛ̀ mbòòfɛ̀ fɛ̀ benkú ke dɔ̀ n yĩ mɛ̀ɛ̀ yó nte kɛ̀ metaummɛ̀ pàmmɛ̀ dɔ̀. Nɔ̀ɔ̀rinɛ̀ miɛ̀ nyemàrɛ̀ yeməu ke denninì n kpéi. ²⁶ Di cáá ndii m̀nni de kóò pɛ̀ɛ̀ ke yò ndɛ̀ kó fɛ̀bòòfɛ̀, di náá nKirisi kú mɛ̀mmɛ̀ di kpéi. Di yó mmɛ̀ nhɔ̀ kòò yàa wɛ̀tɛ̀nni.

²⁷ Deɛ̀ kpéi nte wɛ̀ bɛ̀ cáákɛ̀ ti Yiè nkóò pɛ̀ɛ̀ kɛ̀yà o kó fɛ̀bòòfɛ̀ kɛ̀ í mannɛ̀, ɔ̀ yeténɛ̀ ti Yiè nkó tikònti nti nè o yĩ. ²⁸ Bá wɛ̀ ɔ̀ níí wénté omáa mɛ̀sàà, kɛ̀ né na kɛ̀cáákɛ̀ ti Yiè nkóò pɛ̀ɛ̀ kɛ̀yà o kó fɛ̀bòòfɛ̀. ²⁹ Kɛ̀ yé wɛ̀ bɛ̀ cáákɛ̀ de kóò pɛ̀ɛ̀ kɛ̀yà de kó fɛ̀bòòfɛ̀, kɛ̀ í bàtɛ̀ ɔ̀ ce nhomáa ndi Kuyie nkó tibeénti. ³⁰ Deɛ̀ kpéi nte kɛ̀ bemuəmbɛ̀ sũ di cuokɛ̀ nè tihòùti, kɛ̀ besũkùbɛ̀ ku. ³¹ Kɛ̀ ti bekùnɛ̀ timáà, Kuyie mbáá ti bekénɛ̀. ³² Kuyie nhɔ̀ ti bekénɛ̀ kɛ̀ ti tié, dɛ̀ bo yíemmɛ̀ mmɛ̀ kɛ̀ kù báá ti wɛ̀nnénɛ̀ kutenkù kɔ̀bɛ̀ kɛ̀kpetinnɛ̀.

³³ N kɔ̀bɛ̀ kɛ̀ di níí tíí nkɛ̀ bo di Kuyie nkó mudii, nbaanɛ̀ ditə̀bɛ̀. ³⁴ Kɛ̀ dikònni níí bo wɛ̀ wɛ̀ diní o cɛ̀tɛ̀ kɛ̀ di níí báá tíí kénce nKuyie nkó tibeénti. Kɛ̀ n kòtoo diì yìè m bo tũntɛ̀ tii kpaá.

12*Muyaánsààmù kó mutōmmú*

¹ N kɔ̀bɛ̀ n dó di bantému Muyaánsààmù pã yɛ̀ pãrɛ̀ benitibɛ̀.

² Di yɛ̀mu ke dɔ̀ ndi mu ndo í tũ ndii m̀nni Kuyie kɛ̀ yɛ̀bəkɛ̀ yɛ̀ di yōnti kɛ̀ di feu sitenkaanii sii í nɔ̀ nkɛ̀ náá. ³ Kɛ̀ Muyaánsààmù bonɛ̀ onitì ɔ̀ báa na kɛ̀sáá nYesu, kòò məu yĩ Yesu tú o Yiè ndɛ̀ bonni Muyaánsààmù mborɛ̀ ndɛ̀.

⁴ Muyaánsààmù bo mumáa ndi, kɛ̀ mu pãrɛ̀ sũ mù mpãa nyɛ̀. ⁵ Kuyie ntōmmú sũmu ke tú Kuyie nkumáa kó mutōmmú. ⁶ Ti bo mpĩ mmɛ̀ boti Kuyie ntōmmú mɛ̀ sũmu Kuyie nkumáa kuù né mɛ̀ nti benkú. ⁷ Kɛ̀ Muyaánsààmù pã wɛ̀ diì pãnni di ntú timəu kó mɛ̀sàà. ⁸ Muyaánsààmù ɔ̀ pãmu ɔ̀məu mɛ̀ciì nkó tináaɛ̀nti, kɛ̀pã ɔ̀təu mɛ̀yɛ̀tɛ̀timɛ̀ kpɛ̀ti, ⁹ kɛ̀pã ɔ̀təu metákùmmɛ̀, kɛ̀pã ɔ̀təu kòò mmiekunko bemuəmbɛ̀, ¹⁰ kɛ̀pã ɔ̀təu kòò ndɔ̀ri tidietì, kɛ̀pã ɔ̀təu kòò nnáa nKuyie mpãanáaɛ̀nti, kɛ̀pã ɔ̀təu kòò nnɔ̀ nkɛ̀ baati Muyaánsààmù kpɛ̀ti nè yɛ̀bəkɛ̀ kpɛ̀ti, kɛ̀pã ɔ̀təu kòò nnáa tináaɛ̀cɛ̀nti, kɛ̀pã ɔ̀təu kòò nnɔ̀ ke tì tũonko. ¹¹ Deməu mɛ̀mmɛ̀ Muyaánsààmù kó mutōmmú mmu muù pãa nyepãrɛ̀ kɛ̀ yɛ̀ cãá ncãá mmù dó mɛ̀ boti.

Onìti omáa itùòti péu

¹² Onìti bo omáa ndi ke mæke itùòti péu, Kirisi kabe kperε me ndò, kè bè sũ ke né wẽ. ¹³ Timou tínti Sífube nè bèè í tú Sífube, tidaati nè bèè í tú tidaati, Muyaánsáámù mmuù ti taunnè Kirisi bè ti ánnè dii mǝnni batémmù ke pĩ mmutǝmmù timou ti mieke.

¹⁴ Kutùòti kumáa kuú í tú onìti, ì sũmu. ¹⁵ Kè tenaàcètè yete ke yĩ tè í tú tenòùtè, tè í taunnè tikǝntì. Tè báá na, tè baa tú tikǝntì nti. ¹⁶ Kè ditoò yĩ di í tú fenǝnfè, di í taunnè tikǝntì. Di báá na, di baa tú tikǝntì nti. ¹⁷ Kè tikǝntì timou do ntú fenǝnfè nfe kè ditoò í bo ti yĩme kényo? Kè ti me ndo tú ditoò ndi kè dihǝnni í bo ti yĩme kényo kunóú. ¹⁸ Deè te kè Kuyie nhǝnnè itùòti onìti kunku Kuyie nkù dó mèè botí. ¹⁹ Kutùòti kumáa báa na kéntú onìti. ²⁰ Itùòti péu ì wǝnnè ke tú onìti.

²¹ Fenǝnfè báa na kénáké tenòùtè ke dò: M bo na m mǝa, bá kǝa í bo. Diyuu me mbáa na kénáké sinaàcèi ke dò: M bo na m mǝa bá kè di í bo.

²² Onìti kǝnti kperε deè kǝrni, deè kó mutǝmmù pètìnke deú. ²³ Onìti kperε deè í dò nkéyà, ti de nyári ke de daati tiyààti. ²⁴ Kè itùòti tɛi bo ti í sǝrì ì, Kuyie nhǝnnè bá kùù tùòti nè ku tǝmmù mmu, kè tikǝnti kperε ti sǝrì de kó mutǝmmù pǝètè itùòti tɛi kǝmu. ²⁵ Kutùòti kumáa báa na kǝpĩ mmutǝmmù imou ì dò nkénteénnè itòbè mbε. ²⁶ Kè kutùòti kumáa fǝùrì, iteì ò nfǝùrìmu, kè de kù naati, de nnaati iteì.

²⁷ Dimou di tú Kirisi kó tikǝnti nti, bá wè kòò tu kutùòti. ²⁸ Mèè botí nku Kuyie nhǝnnémè Kirisi kabe mieke, meketimè Yesu tǝrè, medérímè bèè nǝa nKuyie mpǝānǝaànti. Metǝāmmè bèè tiè mbenitibè Kuyie nnǝaànti, de kó difǝnkúò bèè dǝòrì tidietì nè bèè miekùngo bemuǝmbε nè bèè teénnè betòbè nè bèè baké nè bèè nǝa ntinǝaàncànti. ²⁹ Bemou beè í tú Yesu tǝrè, bemou beè í tú bèè nǝa Kuyie mpǝānǝaànti, bemou beè í tiè mbenitibè Kuyie nnǝaànti, bemou beè í dǝòrì tidietì. ³⁰ Bemou beè í miekùngo bemuǝmbε, bemou beè í nǝa ntinǝaàncànti, bemou beè í tuòngo tinǝaàncànti. ³¹ Tú ñwammúnè yepǝrè yèè pǝètè yeteyè.

M bo di benke deè pǝètè demou.

13

Medókùmè

¹ Bá kè n nǝ nke nǝa nyibotí imou kó tinǝaànti nè Kuyie ntǝrè kpeti, ke né í mæke medókùmè, n dò nkubaricírìkù nku bè bie nkù yoo kukǝnkǝnkù. ² Bá kè Kuyie nni mpǝ kè n nǝ ke nǝa ku pǝānǝaànti, ke yé deè sǝrì, ke yé mecii mmemou, ke tá Kuyie nkè m búi nyetǝrè fùte, kè n né í mæke medókùmè n tú detetirè nde.

³ Bá kè n totí n kperε demou becǝribè, ke duó m mǝa kè bè n cóu, kè n yí mæke medókùmè n tú detetirè nde. ⁴ Medókùmè yie nhǝ mmimmu, ke nitì, wè í ǝǝnnè betòbè, wè í mæke tipòti, wè í mæke tefentè. ⁵ Medókùmè yie nyí dǝòrì deè í wenni, ò í wanti omáa kó mucǝntimu, ò í mæke kemieke, ò ǝ ì nhu tinǝaànti. ⁶ De ǝ ì nnaati medókùmè yie otòù dǝò dii mǝnni meyei, de ò nhò naati otòù dǝò dii mǝnni ndi mesàa. ⁷ Medókùmè yie nhǝ cǝmmu, kéntá, kémbaa, kémimi ndemou mieke.

⁸ Kuyie mpǝānǝaànti nǝamòmù yóó deemu, kè tinǝaàncànti deè, kè meyǝtímèe deè, medókùmè me nyí yóó deè bitì. ⁹ Yie nti yé Kuyie nnǝaànti

dikée ndi, ke ti náà ndikée. ¹⁰ Dèè í kúmmú dè bo tuòkení dii mǎnni kè dèè kúmmú kè dèè pǝtǝmu.

¹¹ N do tú dii mǎnni debire ke náá ntibíkénnaànti nti, ke mǎke mebíkényèmmè, kè n yeñtotí tú ibíkénkpɛyi, ke kòtè ke yoo debíkénkpɛɛ. ¹² Yie nti wúó nkè dè dò nha ɔ nwúómmè mme oniti dihuri, de mǎnni ti bo yà páíí. Yie nti yé dikée ndi, de yiè ke bo yǝtè páíí Kuyie nti yé mèè botí.

¹³ Yie ndenennè dètǎati die ndèè bo: Metákùmmè, ti bo mbaamè dèè kpaani nè medókùmmè. Dèè pǝtè dɛtɛrè dèè tú: Medókùmmè.

14

Tináaṅcànti nè Kuyie mpǎānǎaṅti náammú

¹ Wammúnè meketimè medókùmmè, ke múnke ndó kémǎɔte Muyaánsààmú kó yepǎrè, kénwanti dǎke di bo nnáammè Kuyie mpǎānǎaṅti. ² Wèè náá tináaṅcànti ò nàánnè Kuyie nku, ke yé benitibè í yomè ò tú mù, ò náá ndisòri kpeti nti Muyaánsààmú ò duó nti. ³ Wèè náá nKuyie mpǎānǎaṅti, ò nàánnè benitibè mbe ke bè kpénkùnkò, ke bè tiè nke yáúkùnkò be kǎnti. ⁴ Wèè me nnáá tináaṅcànti ò kpénkùnkò omáa ndi, kè wèè náá nKuyie mpǎānǎaṅti kòo kpénkùnkò Kirisi kǎbe.

⁵ N dǎmu dimɔu di nnáa ntináaṅcànti ke né dǎke dó di nnáa nKuyie mpǎānǎaṅti, wèè náá nKuyie mpǎānǎaṅti ò pǝtǝmu wèè náá tináaṅcànti, kè de yiè nsàa í tì tuòmumu Kirisi kǎbe kè bèè kpenke. ⁶ N kǎbe kè n kàtoo di cie ke di náánnè tináaṅcànti, dè bo di teennàa? Kè m me ndi nàké Kuyie nkó disòri kpeti yoo n di yiè mecii, yoo n di nàké nKuyie mpǎānǎaṅti, yoo n di duó nKuyie nkó itiè, dè báa di teennàa?

⁷ Wénténè fetǎrife dòmmè yoo kukùtidùkù. Kè bè eu yoo bè bie nke í baàti a bo yǐme kébanté tii auti botí nku. ⁸ Kè wèè eu tekpǎriheutè, kòò í baàti, we mbo báátí kékate dikpǎnni. ⁹ Mèè botí nku kè di náá tináaṅcànti kè bè í yo di tú mù dè bo ndò ndetetirè. ¹⁰ Tináaṅti bomu kutenkù mieke ke sũ, bá kùu botí nè ku náaṅti. ¹¹ Kòò mǎu n nàánnè tináaṅti n yí yo tì ò ɔ ndò nhokpákpari nwe m borè kè n dò nhokpákpari o borè, ¹² kéndònnè di waàmmè Muyaánsààmú kó yepǎrè, wammúnè yèè bo íteénnè Kirisi kǎbe.

¹³ Wèè náá ntináaṅcànti, wèè mǎo Kuyie nkè kùu ò pǎ kòò nnǎ ke tì tuònkò. ¹⁴ Kè m báa nKuyie nè tináaṅcànti, n yèmmè mèè kù báa ndè í tú n cii. ¹⁵ N dò nké dè dǎdmu dǎdè. M bo mbáa nKuyie nnè tináaṅcànti, kémábáa nKuyie kè bè yo n tú mù. Kéndiè nè tináaṅcànti kéndiè kè bè yo n tú mù. ¹⁶ Kè nsà kàa sǎntí Kuyie nnè tináaṅcànti, bèè kàri kè bè í yo a tú mù bè bo yǐme ké da wǝnnénè ke dò: Dè mme ndò? ¹⁷ A sǎntí Kuyie nkè dè wennimu yie, dè né í teénnè betòbè.

¹⁸ N sǎntí Kuyie n náámmè tináaṅcànti ke di pǝtè dimɔu. ¹⁹ Kè m me mbo benitibè tikú dè, m bo béimmè yetannò yènúmmú kè dèè bè teennè, dè pǝtè m bo nákémè tináaṅcànti yetannò sikɔu sikɔu kè bè báa keè n tú mù.

²⁰ N kǎbe bá mmǎkenè ibí kó iyeñtotí, di né ndò nyibí meyei nyĩnkè, kè di yeñtotí dò mbenitimómmǎmbe kpɛyi. ²¹ Tì wǎrimu ke tú:

M bo duó nkè ibotí teli
náké n kó benitibè n náaṅti,
m bo duó nkè bepòòbèe
bè nàké n náaṅti,
bè me mbáa tì kénǎtè.

²² Tináaṅcànti benkú bèè í tũ bẽmbẽ Kuyie nku kó muwẽrímú. Kàa bo nákéme Kuyie mpāānāaṅtì dè benkú Kirisi kòbẽ kù kó muwẽrímú.

²³ Kè Kirisi kòbẽ tii nke náá ntināaṅcànti bẽm̃u, kè bẽwedũmpambè yoo bèè í tũ nKuyie nkè bè dè bo, bè báá yí di wáátáá? ²⁴ Bẽm̃u kè bè m̃e nnāa nKuyie mpāānāaṅtì, kòo wedũmpānwè yoo wèè í tũ nKuyie nkòò dè bo, kè kèè bè náá ntì, tì bo ò teennè kòo banté o yei. ²⁵ Kòo yèmmè kp̃eti tii sòri kè tii feitè, kòo s̃innè kébántè Kuyie nkébantè Kuyie mm̃enke bomè di cuokè.

Di bo ndòorimè kè dik̃onkòṅñi bá mbo

²⁶ N kòbẽ kè di ní tii nke bo bántè nKuyie, bá wè wèè dò Kuyie nhò duó ntì. Kè yie ndèntè feỹenfè, otòu duó nyitié, kòo tòu náké Kuyie mpāānāaṅtì, kòo tòu b̃ei ntināaṅcànti, kòo tòu tì tũ, kè d̃e teennè Kirisi kòbẽ kè bè kpenkè. ²⁷ Kè di ní náá ntināaṅcànti, benitibè báá p̃ẽtè b̃edébè yoo b̃etāāti, k̃enfeinko b̃etòbè, kòo m̃u tì tũonko. ²⁸ Kòo m̃u í bo wèè bo tì tũ, á nc̃éké Kuyie nc̃ĩtè mĩkè, k̃ennāa nhamāa nè Kuyie. ²⁹ Bèè náá Kuyie mpāānāaṅtì bè mbo b̃edébè yoo b̃etāāti k̃ennāa nke feinko b̃etòbè, kè b̃etòbè tì w̃ei kè bo yà tì bo ntũ Kuyie nk̃peti. ³⁰ Kàa náá, nkè Kuyie mbenke otòu timatì, á c̃ĩéké kòò feí. ³¹ Di bo na k̃ennāa nKuyie mpāānāaṅtì kè feinko ditòbè, kè d̃e yie nkè di yí benitibè m̃eci nke yáúk̃unne b̃e k̃ontì. ³² Wèè náá nKuyie mpāānāaṅtì ò dò nk̃enñmm̃u kè p̃ĩi nhomāa. ³³ Kuyie nyí tú dik̃onkòṅñi k̃aku, kù tú diw̃ei k̃aku nku.

³⁴ Kéndònnè d̃e d̃omm̃e Kirisi kòbẽ t̃irè yem̃u, n d̃ó d̃e m̃m̃e ndo ndi cie. Benitipòbè ní nc̃ĩéké Kirisi kòbẽ t̃irè mĩkè, kè yé ikuó túmè bè ñyòdm̃u. ³⁵ Kòo nitipòkù m̃e nd̃ó k̃ebekè timatì nti, wèè bekè o d̃ò t̃ec̃ĩtè, d̃e í wenni onitipòkù bo nnāamm̃e Kirisi kòbẽ t̃inñi mĩkè.

³⁶ Kè di d̃ó k̃eyet̃e d̃e kó tināaṅtì, Tināaṅsàatì í ỹenñi d̃i borè, bè tì ndi nákému. ³⁷ Kòo m̃u yèmmè dò nhò tú Kuyie mpāānāaṅtì náaṅtò yoo ò m̃akè Kuyie nkó dipānñi mari, wè nyé kè dò n di w̃ari tì tú tì Yiè nkó ditanñu ndi. ³⁸ Kòo m̃u yet̃e d̃e kó tināaṅtì, tì m̃unkè ò yet̃emu.

³⁹ N kòbẽ nwaannè di bo nnāamm̃e Kuyie mpāānāaṅtì, kòo m̃u d̃ó k̃eb̃ei ntināaṅcànti, di báá ò bàa. ⁴⁰ Dí ndòori d̃em̃u kè d̃e wenni bá dik̃onkòṅñi bá mbo.

15

Yesu kumè kè yānté

¹ N kòbẽ n d̃ó k̃é di dente Tināaṅsàatì n di náké tinti, kè di tì yie nke tì p̃ĩi tei tei. ² Kè di kp̃aá tũ nti n di náké m̃è boti Kuyie mbo di d̃et̃é, kè m̃è d̃akè di yie ntì, di tì yie nd̃et̃et̃irè nd̃e.

³ N kèè tì, n tì ndi náké, tii tú Kirisi ku tì yei nk̃p̃éi, kéndònnè tì w̃arimè nè dim̃oññi. ⁴ Kè bèè ò k̃unñe kòo yānté diyè t̃āanñi yiè, kéndònnè tì w̃arimè, ⁵ k̃eb̃enke omāa Pieri, d̃e kó dif̃onkúò k̃eb̃enke omāa o tanc̃òumbè t̃ep̃ĩtè nè b̃edébè, ⁶ k̃ew̃et̃e k̃eb̃enke omāa o kòbè dim̃oññi dimāa mĩkè, bè bo mp̃ẽt̃é sik̃ousiñum̃u (500). B̃emabè k̃umu kè bes̃ũkùbè kp̃aá fòu. ⁷ Kòo w̃et̃e k̃eyí k̃eb̃enke omāa Isaku nè Yesu t̃orè yem̃u.

⁸ D̃e kó dif̃onkúò kòo dente k̃é m̃ benke omāa, mí nwèè do í m̃anñe. ⁹ M̃i tu Yesu t̃orè kóo s̃amp̃òu, n do í m̃anñe bè nni ntũ Yesu t̃oññi, kè yé n f̃ẽũmm̃e Kirisi kòbẽ. ¹⁰ Nè Kuyie nkó mesàa nk̃p̃éi nkè ò tu n tú wè, kù n d̃ò m̃è s̃àa nyí yè d̃et̃et̃irè. Kè yé m̃ p̃imm̃e mut̃õmm̃u kè p̃ẽt̃é Yesu t̃orè t̃eyè yem̃u, m̃i

í pĩ nde kó mutǝmmú m máà, Kuyie nkó mesàà meè m bonè. ¹¹ Mĩ nnè Yesu tǝrè teyè ti wè nke náá Tináaǝsààti timàà ndi kè di ti nyie.

Ti yóó yǎntémè

¹² Ti di nàké ti kó diyuu tú: Kirisi ku ke yǎnté. Dè dòmmè kè bèmabè di mièke tú becíribè í yóó yǎnté? ¹³ Kè mukúkéyǎntímù í bo Kirisi na bá nku ke yǎnté. ¹⁴ Kè Kirisi do í ku ke yǎnté ti náá ntí na ntú detetirè nde, kè di ti tá detetirè. ¹⁵ Kè becíribè í yóó yǎnté tinti Yesu tǝrè ti na ntú siyáábísí yembè mbe, ke yé ti túmè Kuyie nduǝ nkè Kirisi yǎnté. ¹⁶ M bo yíe kébéi nke dò kè becíribè í yóó yǎnté, Kirisi tũ mmúnke í yǎnté. ¹⁷ Kè Kirisi ku ke í yǎnté di yie ntí tú detetirè nde, kè di kpaá di yei mmieke. ¹⁸ Kè Kirisi kǝbe bèè ku kè bè feti. ¹⁹ Kè ti do mbaa Kirisi bo ti duómmè ketenkè kie nkperè nde, tũ na ntú besénnibè kètibè.

²⁰ Kirisi weè tú oketiweè ke yǎnté, kè dè bo yie nkè bèè kú kè bèè yǎnté. ²¹ Ke yé onitĩ omáà weè temè kè mukũũ ntannĩ, meè botĩ nku onitĩ omáà yó ntemè kè becíribèe yǎnté, ²² kéndónnè Adammú kúmè kè benitibè bemou kǝ, mmèe botĩ nku Kirisi yǎntémè bemou kè bè yóó yǎnté. ²³ Bá wè nè o fiè mme, Kirisi weè tú oketiweè weè ku ke yǎnté, ò bo wètenĩ dii yìe kèduǝ nkòo kǝbe yǎnté. ²⁴ Kirisi bo na dii mǝnnĩ bekperibè bemou, bediebè bemou nè yebakè yemou, kéwète kèduǝ ntikpàti o cice Kuyie, kè kutenkũu deè. ²⁵ Ke yé Kirisi weè yó ntúmè okpààti ke kémúnè Kuyie m bo ò duómmè o kpantidèntòbè kòo bè cùuti. ²⁶ O kpantidèntòu sǝnwe ò yóó na wè tu mukũũ. ²⁷ Ti wàrimu ke tú: Kuyie nhò baá ndemou, bè né í yé nhò baké nè Kuyie nkũu ò baá ndemou. ²⁸ Demou dè bo bóúté dii mǝnnĩ Kirisi, o mǝmmuǝ nhò bo bóúté Kuyie nkũu ò duǝ ntikpàti. De mǝnnĩ kè Kuyie nkũu mbaké demou, demou páíi.

²⁹ N yo kè bè tu, di mièke bèmabè duǝ nkè bè bè ànnè bàtèmmù be kǝbe bèè ku be kpéi. Kè mukúkéyǎntímù í bo, de kóo bàtèmmù tukúnè ba? ³⁰ Ti mǝmmũbe ba nte kè ti káari mukũũ nyemǝrè yemou? ³¹ N kǝbe, n káari mukũũ nyewe yemou ndi, kè dè n naati nè dínidi ti wèrmè ti Yiè n Yesu Kirisi mièke. ³² Ketenkè kie nkó ticuuti kpéi nke m manèmè yekpamaà Efesi eì mièkaà? Kè becíribè í yóó yǎnté, tǝntinè dikotinùu mari tí nyo nke yǝ, nke yé ti naa yóó kúmèmu.

³³ Nyénè ke dò nkàa neitinè wèè borime í wenni a kǝme ǝǝ sǝntemu. ³⁴ Daatenè ke yóu meyei nkéndǝori mesàà, bèmabè di mièke keté ke í yé Kuyie, m béi nti kè ifei ìi bo di pĩ.

Ti yóó yǎnténè tii kǝnti

³⁵ Kè dè yèmmè òmou bo yĩ becíribè yóó yǎnté ǝmmè boti? Bè yó mmǝke ǝnti kǝnti? ³⁶ De yìe ntú kuyèinkù nku, ò í yé ke dò, nkàa buatĩ ditebii di ǝ kúmu kè mutie né na kékótáà? ³⁷ Bè ǝǝ í mbuatĩ kuye, bè ǝǝ buatĩ mǝdibii mme yoo ditebii mari, bè me nhǝ ntidibotĩ timou. ³⁸ Kuyie nkũu duǝ bá tii diiti ti kó kubotĩ, bá mùu tie mu boti.

³⁹ Benitibè nè iwũǝ nè tiwanwanti nè sinǝ dè í wè ntikǝnti.

⁴⁰ Keĩnkè kperè nè ketenkè kperè dè í wè ntikǝnti, demou dè wennimu kè de wenniku né cáá. ⁴¹ Kè keĩnkè kperè wète ke cáá, diyìe nè otànkù dè wenniku í wè, siwǝa me nyí wè nkuwenniku.

⁴² Mɛ̀ ɛ̀ botí nku, bè kũnné onìtì nè tìi kǎntì ɔ̃ ɔ̃ pǎākemu, ò yóó yǎnténè tì mɛ nyí yóó kú. ⁴³ Bè ɔ̃ nkũrì onìtì kòò í wenni, ke bo yǎnté ke íwenni, ké nhò kũrì kòo kpa muwɛ́rímú ke bo yǎnté ké mmù màke mɛdiè. ⁴⁴ Bè kũnné tìi kǎntì do màke kɛtenkè kó mufòmmu mmu, tìi yóó yǎnté kè tì yó mmàke kɛ́nkè kōmu. Kè kɛtenkè kó mufòmmu bo, kɛ́nkè kōmu múnke bomu. ⁴⁵ Onìtì kètiwè Adammu do màke kɛtenkè kó mmufòmmu mmu, kè Adammu sɔnwɛ Kirisi tú muyaá ke duò mufòmmu. ⁴⁶ Kɛtenkè kó mufòmmu muò ɔ̃ keté, kè kɛ́nkè kōmu ntũnní, dè báá na kéceetɛ. ⁴⁷ Kuyie ndòò Adammu kètiwè nè mutáá mmu, kè Adammu dɛ́rínwè Kirisi cùténí kɛ́nkè. ⁴⁸ Bèè tú Adammu kètiwè kɔbɛ, bè màke kɛtenkè kó mufòmmu mmu kè Adammu wèè cùténí kɛ́nkè kòo duò nkɛ́nkè kó mufòmmu bèè tú o kɔbɛ. ⁴⁹ Di mmònnì tì dònnè Adammu bè dàònnè wɛnwɛ mutáá, nkè dɛ mònnì kpaanì kè tì bo dontenè wèè cùténí kɛ́nkè.

⁵⁰ N kɔbɛ ntenè n dó ké di náké tì, kɛtenkè kó tikǎntì tìi í tati Kuyie nkpaàtiyuu mièke, ke yé tìi kǎntì yóó pǎake tì báá na kɛmbo sǎá.

⁵¹ Ntenè disòrì kpɛti n dó ke di náké tì: Tì í yóó kú timɔu dɔke, ti yoo ceetemu. ⁵² Kutenkù deèmu kó tɛheutè bo kuó ndiì mònnì, kè tì ceetemu mɛcǎá nfenànfɛ kóò kámii tɛmè, kè bɛcírìbɛ yǎnté kè tì mmàke tikǎntì tìi yó nfòu sǎá. ⁵³ Tikǎntì tìi pǎàkù kè tìi naá ntii í yóó pǎake, kè tìi kɔ nkè tìi naá ntii yó mbo sǎá. ⁵⁴ Tikǎntì tìi pǎàkù tì bo naá ndiì mònnì tìi í yóó pǎake, tìi kɔ nkè tìi naá ntii yó mbo sǎá, dɛ mònnì kè dɛè dàò tì wàrimè ke tú: Ò na mukũũ.

⁵⁵ Mukũũ nyé a nakùmè kòtɛ kè?

Yé a kpánnì kòtɛ kè?

⁵⁶ Mukũũ nkó dikpánnì tu mɛyɛi mɛɛ, kè mɛyɛi nkó muwɛ́rímú tú ikuó.

⁵⁷ Tì sǎntí Kuyie nkùù tì duò mmuwɛ́rímú nè tì Yìè nYesu Kirisi borè.

⁵⁸ Kè dè dò mɛmɛɛ, n kɔbɛ nfíikúnè tei tei, kè di kǎntì nyau, kè di pĩ nti Yìè nkó mutòmú kè dè kèrì dɛ ìikè, kényé ke dò ndi pĩ mùù tòmú tì Yìè nkpréi mmù í yé detetirè.

16

Bè pǎ yèè pǎrè Kirisi kɔbɛ bèè bo Sedisadɛmmu

¹ Dèè tu yepārè bè pǎa nyè Sedisadɛmmu kɔbɛ, ntenè n tiè ntì Kirisi kɔbɛ bèè bo Kadasii. Di dò nké tì ntũnnɛ. ² Bá tɛè om̀pùtè bá wè ò níi dɛitɛ ò dó kɛpǎ kè dè mmamè kédáú nho cǐtètè, ke báa mbaa m bo tuòkoomè kè di né cuó yepārè. ³ M bo tuòkoo diì mònnì m bo wāri yepátɛ kédúú ndi tǎátɛ bè kè bèè kɛtenè dɛ kó yepārè Sedisadɛmmu. ⁴ Kè dè mɛ ndò n kòtɛmu, bè n nɛinè.

Pɔ̃rì kó icɛ

⁵ N yó nkòroo di ciɛ kényè Maseduɔnni nwe, n dò nké ke nyè. ⁶ Kè dè yèmmè m bo mɔntɛ di ciɛ kédeè diyòò, kè di n teennè kè n na kékòtɛ n dò nkékòtɛ kè. ⁷ N yí dó ké di yà mǎá kɛpɛtètè, n dó tì mbo kɛmɔntɛmu kè nsà kè Kuyie ndó.

⁸ N né yó nkpaá diɛ ndɛ Efɛɛsi kɛtuòkenè Pántikoti. ⁹ Kuyie nkpetému kuce kè m bo pĩ mmutòmú diɛ mbá n kpantídɛntòbè mɛ nsùmè.

¹⁰ Kè Timɔntɛ tùòkoo di ò còutè kòo yèmmè báa caàrè, ke yé ò pĩmmè Kuyie nkó mutòmú mmu ke n dònnè. ¹¹ Òmòu báa ò sɛnkèrì, di ò teennè kòo wɛtɛnínè diwèi, nhò bààmu nè o kɔbɛ bèè ò cíɛ.

¹² N yáúkùnkomu ti kou Apodoosi kǎntì ke tú wèe neinè betàbè kékàtoo, kòò tu o yèmmè í yie, kè mè yie ndì mǎnnì ò bo kàtoo.

Pɔɔri bɛ nàké tì mɛsɔmmɛ ke bɛ cau

¹³ Ndakɛnɛ, kè di tákùmè hííúkú kè dí mmàke dikǎmbùò kénkpɛnì Kuyie nkó kuɛ miɛke. ¹⁴ Di dɔɔri dè demɔu di ndè dǎdɔri nè mɛdókùmè.

¹⁵ Nyénè Setifannaasi nè o cǐɛtè kàbe kpéí, mbèè keté ke cǔutɛ Kirisi Akayii tempɛ mmieke ke duó mbemáà Kirisi kó mutǎmmú, ke teénè Kirisi kàbe.

¹⁶ Ndénè de kó benìtìbè botí nè bèè kó dimàà bè wɛ́nnè ke pǐ mmutǎmmú.

¹⁷ Dè n naatimu ke yé m mu nyí kǎtoomè kè Setifannaasi nè Fɔritinnatuusi nè Akayikuusi kè bè kǎtení ke n teennè. ¹⁸ Ke yáúkùnnè n kǎntì bè yáukùnnè mèè botí di kpɛti. Nsǎntínè de kó benìtìbè botí.

¹⁹ Kirisi kàbe bèè bo Asii bè di dǎunko kè Akidaasi nè Piriisiidi nè Kirisi kàbe bèè tiku be cǐɛtè kè bè di dǎunko nè ti Yiè nkó metaummè miɛke.

²⁰ Kirisi kàbe bèè bo diɛ mbemɔu bè di dǎunko.

Ndǎúnnè ditàbè nè diwèi.

²¹ Mí mPɔɔri mǐ wǎri mudǎummu muu nnè n nǎtè.

²² Kòo mǎu í dǎo ti Yiè, Kuyie nhò cǎɔ. Maranata - Ti Yiè, nwɛtení!

²³ Ti Yiè nYesu kó mɛsàà ní ndi bonè.

²⁴ N di dǎumu dimɔu nè Yesu Kirisi kó metaummè miɛke.

Pɔɔri wàri dùi pátíri dèrì Kirisi kɔbe bèè bo Kɔdenti Di mpátíri tɔ tui náànti

Pɔɔri wàri dùi pátíri dèrì Kɔdenti kɔbe, kɛ ti di kàa nti bo yà Pɔɔri do bòòtɛnɛ mèè ààrìmɛ, Kɔdenti kɔbe nè wenwe be kó metaummè do dòmmɛ. Kɔdenti kɔbe do cààrɛmu Pɔɔri timómmannti bè í yiemmmè ke dò mPɔɔri mènke tú Kuyie nkóo tǎnti. Kɛ Pɔɔri bè wàri ke bo bè benke ò tumɛ Kuyie nkóo tǎnti. Mukàmmù niímmù mieke kɛ Pɔɔri nyáúkunko Kɔdenti kɔbe kǎnti ke tú bè nniti.

Di mpátíri náànti duó ke dòmmɛ

1. Pɔɔri do bòòtɛnɛ mèè ààrìmɛ Kɔdenti 1-7
2. Pɔɔri duómme kɛ bè pǎmmù idíítí Sedisadɛmmu èi kó beçiribè kpéi 8-9
3. Pɔɔri nàkémè ò tú wè 10-13

Mudɔummu

¹ Mí mPɔɔri Kuyie nkuù dó kɛ n naá nYesu Kirisi kó ditǎnni nè ti népo Timǎntee, tui di wàri di mpátíri, dínɔi Kirisi kɔbe bɛmɔu bèè bo Kɔdenti nè Akayii omɔu mieke. ² Kuyie nti cice nè ti Yiè nYesu Kirisi bè di duó mmesàà nnè diwèi.

Kuyie nnárikunkomè ti yèmmɛ

³ Ti sǎnti Kuyie nti Yiè nYesu Kirisi cice, ti cice wèè màke mesémmɛ ke náríkunko ti yèmmɛ mɛborime mɛmɔu mieke. ⁴ Ò náríkunko ti yèmmɛ kɛ dè bo yie nkɛ ti na kénáríkunnɛ bèè bo meyeñcaàrimɛ mieke be kǎmɛ mme nè kù ti duó mmùu wérímù. ⁵ Kéndònnɛ ti fěŭrímɛ Kirisi kpéi mmedie, mèè botí nku ò náríkunkomè ti yèmmɛ medie. ⁶ Ti fěŭri kɛ dè bo náríkunnɛ di yèmmɛ mme, kɛ dí pété medeetímɛ. Kirisi náríkunnɛ ti yèmmɛ kɛ dè bo náríkunnɛ dui kǎmɛ, kɛ dí mmi ndi fěŭri dui mǎnni ti fěŭri mèè fěŭtímɛ. ⁷ Ti yé ke dò ndi ti wěñnɛ mèè botí ke fěŭri, di yóó mɛ nti wěnnénɛ ti kó kuyehnaatí mieke.

⁸ N kɔbe ti dó dí yǐtému ti fěŭté mèè botí Asii tempɛ mmieke, kɛ dɛɛ cǐɛke kɛ ti yǎntɛ, kɛ ti keté ke í nyé ke dò nti bo nfòu. ⁹ Ti mènke sòò í yé ke dò nti bo nfòu, ke bútínko kénkémmù Kuyie mmáá, kunku kùu ǎ duó nkɛ beçiribè yǎnté. ¹⁰ Kuù ti deeténɛ mukũ, nke yóó nti deeri, ti ku mbúó, kuù yó nti deeri sáá. ¹¹ Ke yé di yóó nti wěñnɛmɛ ke báa nKuyie, nkɛ kùu cǔutɛ di báammu kɛ ti dòò mesàà, nkɛ dí kù sǎntɛ de kpéi.

Pɔɔri do dómè kékɔte Kɔdenti kéwɛte keyóu

¹² Ntɛ dɛ ti naatinɛ ti: Ti yèmmɛ ti náámmu ti borime wennimɛ kɛ ti dò mpáíí kutenkù mieke, ke né dɔke wenni di borɛ, dɛ í tú nè onítí kó mɛciì, ndɛ bonní Kuyie nkó mesàà mborɛ ndɛ. ¹³ Ti di wǎu ti í cáánnɛ di kàa nti ke ti yo. Ti yèmmɛ dòmmɛ ti ti ndi wàri, kɛ n yé ke dò ndi bo ti kàa nkékeè timɔu páíí. ¹⁴ Di yǐtému bàmbà ndikéè tui tú ti Yiè nYesu Kirisi yóó wětnímɛ kɛ di yèmmɛ ti narikenɛ ti kǎmɛ di naatinɛmɛ.

¹⁵ Nè de kó kuyehnaatí kpéi nke n do dómè kéketé kékɔte di ciɛ, keyíé kénáríkunnɛ di yèmmɛ, ¹⁶ képětɛ kékɔte Maseduonni kénwétiní kɛ dí n

teennè kè n kote Sudee. ¹⁷ N do tú dii mōnni m bo kotoo ke wántimáà? N do sǎnté kénnaá m máà? Ke níi bo yí ɛɛ kéwɛte ke dǎ áà? ¹⁸ Kuyie nyému n do í soúmmè, n nǎ í bo yédéè. ¹⁹ Timante n Sidifɛɛ nè mí mmómumu, ti di náké Kuyie mBire dèè kpéi, nYesu Kirisi ɔ́ ɔ́ nyí ɛɛ, kéwɛte ke dǎ áà. ²⁰ Yesu Kirisi kotenímè dèè benkú ke dò nKuyie ɔ́ ɔ́ mbéi nkéceete. Dèè te kè ti ɔ́ ɔ́ nyí nè Yesu yètiri: Kè dè mme ndò. Kédéúkūnne Kuyie nyètiri. ²¹ Kuyie nkumómmonku kuú ti tǎáté timou nè dínni, ke ti kpénkūnne Kirisi kó metaummè miéke. ²² Kuú ti cànnè ke ti duó mMuyaánsààmù mùù benkú kù ti baanè mèè sàà.

²³ Kè n soúmmu Kuyie nni nkuo! N yí dǎ kécaàrè di yèmmè dèè te kè n yí wètoò di cié Kodenti. ²⁴ N yí dǎ ké di náké nè muwérímú di dò nkéntū mmèè botí Kirisi. Di kpenkemu kè n dǎ kénárikūnne di yèmmè.

2

¹ Dèè te kè n tǎáté ke í dǎ kéwètoò di cié kényíé kécaàrè di yèmmè. ² M me nwúómme dímbè kè n yèmmè naati, kè n cààrè di yèmmè, n yèmmè ténke né nnaatinè òmbè? ³ Dèè te kè n di wàri n sòò di wàri ti. N do í dǎ n kotoo kè n yèmmè caàrè n na nwúó mbè kè mè naati. N yému ke dò nkè n yèmmè naati, di kōme múnke bo nnaati. ⁴ N sòò yó ndi wāū nè tinōnnietí nti nè meyeñcaàrimè, dè í dò n dǎ kécaàrè di yèmmè, n dǎ dí banté n di dǎ mèè botí nku.

Ti bo cǐmmè wèè dǎò meyei

⁵ Kòò mǎu te kè n yèmmè cààrè, mǐi máà kōme í cààrè, timou ndi, yoo bèmabè di miéke kè n dǎke báá dè sūū. ⁶ Kusúkú di miéke ò cónné mèè cónnimè sànnemu. ⁷ Di mmōnni di dò nké ò cǐmmu kénárikūnne o yèmmè kè mè dǎke báá cààrè. ⁸ N di náámmu ke tú dǎnnè dèmarè kòò banté di ò dómè. ⁹ Dèè te kè n di wàri dipátiri ke bo di yááké kényà kè di yíé n kó itié nyimou. ¹⁰ Kè di ò cǐé nho yei, m múnke ò cǐmmu. N dò nkécǐé nwè, nh ò cǐmmu di kó mesàà nképí kè Kirisi yé. ¹¹ Dè bo yiennèmè kè dibǎò báá pété mǐfié nke yé di yémèmu dibǎò yèmmè dòmmè.

¹² N tǔàke dii mōnni Todowaasi kè Kuyie nkpeté kuce kè m bo pǐ mmutōmmú. ¹³ N yí nyà n népo Titi kè n yèmmè caàrè kè m bè cau nképɛɛté Maseduōnni.

Fekperínafè kòbe

¹⁴ Kuyie nyètiri ndeu, kunku kuú ti tanné fekperínafè miéke, nè Yesu Kirisi kpéi. Kè ti dò tǔdààri kufɔ́ku kunatikú kou tipúti timou, ke bo nte kè benitibè banté Kirisi. ¹⁵ Kirisi ti dǎò tǔdààri wèè fɔ́ku naati wè nwe Kuyie nképí, bèè coorí nè bèè fieti kè bè bo nkú yo. ¹⁶ Kè ti tú bèè í coorí bè borè kufɔ́ku kuú kǎu. Ke tú bèè coorí bè borè kufɔ́ku kuú duò mmufōmmu. We mbo na kǐpí nde kó mutōmmú? ¹⁷ Ti í dōnnè betǎbè bèè dǎò Kuyie nnáànti kupotáá, tinti náá nKuyie nnáànti weti weti nwe, ke yé kuú ti tōmmè kè ti tú Kirisi kó betōmbè.

3

Metaummè pàmmè kó betōmbè dò nkéndōmmè

¹ Ti mè mbéi nti ti sǎntí timáà ndaà? Yáà ti dò nkénto yepáte nye yèè benkú ti tú bè, kéndōnnè bèmabè dǎòrimè? Yoo di ti duōnni di kó yepáte? ² Di tú yepáte yèè benkú ti tú bè, kè benitibè bo ndi wúó nkébanté ti pǐ mmùù tōmmú. ³ Dèè benkú di túmè dipátiri Kirisi wàri di ke di nti duó ti di

nàké dii mònni Kuyie nnáànti. De kó dipátíri í wàrinè mēwāānie, di wàrinè Muyaánsààmù mmu, di í wàri titápíetí ñnkè, di wàri menitiyèmmè mieke nke.

⁴ Ti náá mmie nke í yîèkù Kuyie mborè ti tá mēè kpéi nKirisi. ⁵ Ti í yē ntūi pī nde kó mutōmmú nē ti kó muwērímú ti dōori dēè kó dimàà bonní Kuyie mborè nde. ⁶ Ke yé kù ti duōmmè muwērímú kē ti náá mmetaummè pāmmè kó betōmbè. De kó metaummè pāmmè í bonní ikuú ìi wàri i borè. Ikuú kōumu kē Muyaánsààmù fòùkùnkò.

⁷ Ikuú bè do wāū ì yetārè ñnkè ì do kōumu. Nē memme ke nneínè Kuyie nkó kuwenniku dièkù, bá kù mē ntūmè kùu pēnké, kē Mōyiisi ìikè mpīnti bá Isidayēeribe í nna ke bo nhò wùó. ⁸ Kē Kuyie nkó kuwenniku dièkù do bonè ikuú ìi kòu, kù bo mbonè Muyaánsààmù mùu duó mufōmmu kēpēēté kù do dōmmè. ⁹ Kē kuwenniku do bonè ikuú ìi kòu, kù bo mbonè Muyaánsààmù mùu wēnkùnkò benitibè kēpēēté kù do dōmmè. ¹⁰ Ti báa na kētúóté Kuyie nkó kuwenniku di mmonni kōku kēhennè kùu do pīnti, di mmonni kōku kù pēētému. ¹¹ Kē Kuyie nkó kuwenniku do bonè dēè í yóó mōnte, kù bo mbonè dēè yó mbo sáà kēpēēté kù do dōmmè.

¹² Ti mē nyémè ke dò nkù í yóó deè, deè te kē ti náá nke í yîèkù. ¹³ Ti í dōnnè Mōyiisi wēè do s̄s̄ káà nho ìikè kuyààkù bá Isidayēeribe í nyà Kuyie nkó kuwenniku dēè dii mònni. ¹⁴ Memme kē de kó kuyààkù kpaá kānké be yēmmè, kē bè kàà mmetaummè kótímè kó dipátíri ke í banní. Kàa í wēnnénè Kirisi dē s̄s̄ í nda kāāté. ¹⁵ Nē yienní ke dē baa kpaá ke bè kānké, kē bè kàà mMōyiisi kó yepáte ke í banní. ¹⁶ Oniti cōuté dii mònni ndi Yesu, de kó kuyààkù s̄s̄ kāātémè. ¹⁷ Ke yé ti Yiè ntūmè Muyaánsààmù. Muyaánsààmù borè kunaati de mbo. ¹⁸ Tínti bèè cōuté Yesu, kē de kó kuyààkù kāāté, ti mōkemu Kuyie nkó kuwenniku kē kù ti ceeri kē ti naà nnè ti Yiè nyewe yemou duómè ke mōori o kpeti. Ti Yiè nkó muyaá mmuù pī nde kó mutōmmú.

4

Tikpàti tii bo tiyaamati mieke

¹ Kuyie nkuu ti dōò mesàà nke ti duó nku kó mutōmmú, deè te kē ti mù pī nkè ti kōnti í yárikú. ² Ti yóumu medōrìimè disòri kōme, ti dōrìimè memou síému, ti í cií nhòmòu, ti í ceeri Kuyie nnáànti. Ti náá ntimómmōnti nti benitibè kē Kuyie nwúó, bèè dó timómmōnti bè bo na kēbanté. ³ Bá kē Tináansààti ti náá nti kpaá ke sòu, ti sòunè bèè fieti bèmbè. ⁴ Bè í yie nke yé kutenkù kuú nkóo kpààti dibòò bè yēikunnemè ke bè díití bá bè í yau Tináansààti kó kuwenniku, Kirisi kōku kùu ti benkú Kuyie ndōmmè. ⁵ Ti í náá nti mómómbe kpéi, ti náá nYesu Kirisi kpéi nke, wēè tú ti Yiè, ti tú díi kó betōmbè Kirisi kó metaummè mieke. ⁶ Kuyie nkùu yī kuwennikuu mūtè dibìinnì mieke kuú mūtè ti yēmmè mieke, ke ti benke ku kpeti nē Kirisi borè.

⁷ Ti dōnnè tiyaamati nti kē dēmarè sààrè bo ti mieke, kē benitibè bo banté de kó muwērímú í túmè ti kōmu kē Kuyie nkōmu mmu. ⁸ Bè ti fēūkomu bè mē nyí ti na, ke ti àà iyîèke ti kōnti mē nyí yárike. ⁹ Bè ti fēūkomu kē Kuyie nti bonè kē bè ti buò nkè ti iiti. ¹⁰ Kē bè ti wantinè mukūū mbè do mù wantinè Yesu, kē bè bo banté Kirisi fōumè ti mieke, ¹¹ ke ti wantinè

mukũũ nsàà Yesu kpéí, kè bè bo banté Yesu fòùmè ti kó tikànti tii yóó kú ti miéke. ¹² Ti náá ntií náànsààti kè di péu mufòmmu tii te kè bè dós kè ti kuò.

¹³ Ti wàrimu ke tú: N yiemmu deè te kè n náá. Ti múnke yiemmu deè te kè ti náá. ¹⁴ Ti yému ke dò nKuyie nkuù te kè ti Yiè nYesu yànté kuù yó nte kè ti yànté nè dínidi kè ti wènné kékote kémbo ku borè. ¹⁵ Ti fěũrì dũ kpéí nke kusũkù di miéke bo pété Kuyie nkó mesàà kè ku kó yesàà ndake deuke.

Tikànti tii yóó kú

¹⁶ Deè te kè ti kànti í yárikú, bá kè tikànti cĩtiri ti wèrè yie péumu muwěrimú yewe yemau. ¹⁷ Ti fěũrì sámpós nwe kè de kó mēfěũtímē yóó pēētē, deè ti tũnni ke bo ti tanné Kuyie nkó tikpeti miéke tii deũ ke í senní ke yóó mbo sàà, ti pēētēmu ti mè nyo mmēē sémme. ¹⁸ Ti í wanti ti nuò nwúó ndè, ti wanti ti í wúó ndè nde, oniti wúó ndè 35 í nhote, ti í wúó ndè deè bo sàà.

5

¹ Ti yému ke dò nti kó tikànti tii ntú yefe nye kè ti bo ye miéke, kè ye ku dii yiè, Kuyie nti duómmu sicēkperí kēĩnkē kumóm̃m̃nku kú maá si, si yó mbo sàà. Si í maánè sinitinò. ² Deè te di mmònni kè ti fěũrì de kó yefe miéke ke dós Kuyie nti duó nkeĩnkē kó sicēĩ. ³ Ti me nyóó tamē de kó sicēĩ ti í yóó nfeío. ⁴ Ti mōke tii kànti ketenkē kie nti ti fěũkomu, kè ti ààrì, ti me nyí dós ke kú kénkpa tikànti, ti dós kápété kēĩnkē kpeti nti kè dēe yie nkē mufòmmu maánko mukũũ. ⁵ Kuyie nkuù dè dòò ti kpéí nke ti duó Muyaánsààmù mùù benkú kú ti baanēmē mesàà.

⁶ Ti kpaá bo dii mōnni tikànti tii mmieke ti í tókénè ti Yiè ncĩtētē ti kōmbùòti me nyí duò. ⁷ Ti kéri nè metákùmmē mme dē í tú ti dē wúó. ⁸ Ti kōmbùòti í duò, ti pètinkē dós káyemu ti nkànti miéke kékote ti Yiè mborè. ⁹ Deè te kè ti wanti kè ti ku yoo ti fòu Kuyie nti pēnsiri. ¹⁰ Ke yé ti yóó cómmumē diyie marì Kirisi iikē kòo yietí bá wē dōrīmē do dōmmē, mesàà nyoo meyei nhò dòò mè ò kpaá fòu dii mōnni.

Onitipànwē

¹¹ Ti dé ti Yiè nwe ke pĩ nho tōmmú, ke yũōnni benitibè o borè. Kuyie nyému ti yèmmē, kè n yèmmē dò ndi múnke n yé. ¹² Ti í dós kēsānte timáà, ti dós kè di náké ti náámmē mme timóm̃m̃nti kè di yèmmē nti naatinē, kè di níi na kētēnnē bèè di náánnē sipòó bá dē í bonnì be yèmmē miéke. ¹³ Kè ti wàáté, ti wàáté Kuyie nképéí nke, kè ti yèmmē me nweni mè wenni dũ kpéí. ¹⁴ Kirisi kó mēdókùmmē mēē ti temmù, kè ti yé ke dò nhoniti omáà kú dii mōnni benitibè bemau kpéí, timau ti kumu. ¹⁵ Ò ku timau ti kpéí nke, ti ténke í te timáà, ti dò nkénfòu wèè kú ke yànté ti kpéí o kpéí nke.

¹⁶ Kè dē dò memme ti ténke í wúó nhòmòu nè menitiyèmmē, ti me nténke í wúó nKirisi nè menitiyèmmē. ¹⁷ Kòò mōu tàunnē Kirisi ò náa nhonitipànwē nwe kè dē kótírē demau pēētē, demau kè dē náa ndepānnē. ¹⁸ Demau Kuyie nkuù dē dōòrì, kunku kùu ti taunnē kumáà nè Kirisi borè, ke ti duó mmutōmmú kè ti bo nyũōnì benitibè ku borè kè bèe kú taunnē. ¹⁹ Kuyie ntaukonē kumáà benitibè nè Kirisi borè nde ke bè cĩénko be yei nke ti duó nde kó mutōmmú ke tú tí náké metaummē kpéí.

²⁰ Ti cómmú Kirisi kó difètìrì ndi ke di náánnè, Kuyie ndi náánnè ti nò miéke nke, ti di báámmu ke tú dí yie nke taunnè dimáà Kuyie. ²¹ Kirisi do í mọ́ke mēyēi mmamè, kè Kuyie nhò tóú nti kó mēyēi mmēmou kè dè bo yie nkè kù ti sààkùnnè.

6

¹ Tínti bèè wḗrñnè Kuyie nke pī nku tṓmmú, ti di náámmu ke tú di báá yóu kè Kuyie ndi duó mmèè sàà nyè detetìrè. ² Ti wàrimu ke tú:

N kèèmu a báámmù dimònni sààrì,

ke ì còuté, ke da teénnè,

n dó ke da dèté dī mōnni.

Tóó, dimònni sààrì tú dīi. Yíe nwe Kuyie ndómè ké da dèté!

³ Ti í dó ti dṑrìmmèe bō nhòmou, kè bèe wátí ti tṓmmú. ⁴ Ti dó bèe bantému ti dṑrìmmèe mēmou miéke ti tūmè Kuyie nkó betōmbè. Dèè te kè ti fḗùrì ke áàrì, kè ti yèmmè cààrì, ke ti mi. ⁵ Kè bè ti puotì, ke ti kpetì, ke sukú benìtibè kè be miéke ti peike, kè ti pī mutōnyonkumu, ke wenté inuò, ke wenté dikònni.

⁶ Kè Muyaánsààmú ti teénnè kè ti borime wenni, ke ti yé Kuyie nnáàntì, ke mọ́ke mēmínnímè, ke niti, ke dó titòbè mómmuò. ⁷ Ti náá nKuyie nnáàntì weti weti nwe kè Kuyie nwḗrímú ti bonè, ti kó tikpàrìnentì tu ti bo dṑmmè Kuyie ndómè. ⁸ Kè biè nti sántí, betòbè nti sáá, kè biè nti wátìrì, kè betòbè náá nti kó mesàà nkpeí, ke ti wúó nsiyáábisi yembè kè ti né náá ntimómmòntì.

⁹ Ke dṑrì ke dò mbè í ti yé ke né ti yé, kè ti wúó mbèè yóó kú kè ti né fòù, ke ti kpetì, bè me nyí ti kòù. ¹⁰ Ke cààrì ti yèmmè kè diwèlì né ti bo sáá, ke ti wúó nyidawaá nkè ti né kparikùnkò benìtibè péu, ke ti wúó mbèè í mọ́ke dèmarè kè ti né mọ́ke dēmou.

¹¹ Ti kòbe, Kòdènti kòbe ti í di sònnè tìmatì, ti di dómu nè ti yèmmè mēmou.

¹² Ti di duómmu ti yèmmè, dīi í ti duó ndi kōme. ¹³ N di náánnè ke dò m bí nyi, ti duónnè di yèmmè ti di duómmè ti kōme.

Kuwenniku í wḗnnè dibiinnì

¹⁴ Di báá taunnè dimáà bèè í yé Kuyie. Dèwennire í wḗrñnè desínnè, kuwenniku í wḗrñnè dibiinnì. ¹⁵ Kirisi í wḗrñnè dibòò, Kirisi kou í wḗrñnè wèè í tú Kirisi kou. ¹⁶ Bè í fiiku yebòkè Kuyie ncìtètè. Ti tú Kuyie ncìtètè nte kù bo tēe miéke, kéndònnè tì wàrimè ke tu:

M bo mbo be cuokè ke be wḗnné,

ke be te ke bè tu n kòbe.

¹⁷ Dèè te kè ti Yíè nKuyie mbéi nke tú:

Yēnnè be miéke kécáánnè.

Di báá kááké dèè sī,

kè dèè yie nkè n di còuté,

¹⁸ ké n tú di cice, ke di tú m bí.

Mí nKuyie Mpakēdaa mī me nyē.

7

¹ N kòbe Kuyie nti dṓnnè yèè nò kó dimáà tú yesààyè nye, yóunè kè ti menténè timáà dèè sīnkùnkò tikònti nè meyèmmè, kéyetoo kéndò mpáí pái kéndé Kuyie.

Kòdènti kòbe cèètemè kè dè narike Pòrì

² N duónnè di yèmmè mēmou, n yí cààrè òmou dèmarè, n yí tannè òmou tidawantì miéke, n yí ciitè òmou ke di o kperè. ³ Dè í tú m béi mēmme ke di kpannè, n di nàkému kè n tú n di duó n yèmmè mēmou ke ti wḗnnè, ke

yó nwě mmufòmmu mieke nè mukũũ mmiekoo. ⁴ N di tá mediè mme kè n yèmmè di naatinè, kè m mòke dikòmbùò kè diwèi m bo mèsàà ndi kpéi bá nè ti me nfěũrìmè.

⁵ N tùòke dii mònni Maseduonni ke máánè meháárimè tipùti timòu, n yí nna ke om̃pè, kénharinè bie nke yĩèkù betabè. ⁶ Kuyie nkùù ɔ̃ bántè wèè yèmmè cààrè, kè kù m bántè kè Titii tuòkení. ⁷ Dè í tú dè n narike ò tùòkenímè mää kpéi, nè di sòò náríkunnè mèè botí o yèmmè ò n nàkèmu di dómè kè n yà nè di yèmmè sòò cààrèmè nè di mòke tii kònyauti n kpéi deè te kè diwèi dòke m pĩ.

⁸ N sòò di wàri dipátiri kécaàrè di yèmmè n yí dèmmu, bá kè ò dèmmu de kó idebii í ɔ̃te, ke yé di yèmmè cààrèmè dimònni sámpò nwe. ⁹ Dè n naatimu di mòmni n di wàrimè de kó dipátiri dè né í tú n yé ndi yèmmè cààrè mèè kpéi, de kó meyeñcaàrimè di tee mmèè kpéi nke kè di cèetè ke tũnnè Kuyie nkù dó ku kòbe mmòke mèè yeñcaàrimè botí. N tũ n yí di cààrè dèmarè. ¹⁰ Meyeñcaàrimè mèè tu Kuyie nkòme mè teénnè oniti nwe koò cèeri. De kó meyeñcaàrimè botí bè ɔ̃ í òdèmmu me kpéi. Kutenkù kuù nkó meyeñcaàrimè í ceeri oniti mè ò kòumu. ¹¹ Wénténè káyà de kó meyeñcaàrimè mieke Kuyie mpĩ mmùù tòmú, kè dè di yonke, kè di kòmbùòtii do, kè dí ndó kè n yà, kéíté kécómmú kédeite wèè dòò meyei, ke benke ke dò ndi í ò kòmú.

¹² N sòò í di wàri dipátiri wèè dòò meyei nhò kpéi nyoo ò cààrè wè kpéi. N di wàri ke di bo dòò kè dèe benke di ti dómè mme. ¹³ Di dòò kè dè n narikemu, ke yìè ke n narike di sòò còutémè Titi kénáríkunnè o yèmmè. ¹⁴ N sòò di sántemu Titi borè ke sò nhò mu nyí kòtoo, kòò kòtoo ke sò ndè mènke me ndò. Nh ɔ̃ ndi náá mómumu nwe, kèndonnè n sòò sántèmè Titi di borè kè di mènke de nyà. ¹⁵ Ò di dó mediè mme, ke í yĩè ndi sòò ò còutémè kényie nho tié nké nhò dé mediè. ¹⁶ N yèmmè di naatinèmu, n yí di yĩèkù timatí mieke.

8

Maseduonni kòbe kó yepārè

¹ N kòbe n dó kè di náké Kuyie ndòò mèè sàà mme Kirisi kòbe tĩrè yèè bo Maseduonni. ² Bá nè mefěũtímè me nti sònkémè mediè nè memme kè ti mmòke diwèi mediè, ke pā mediè, bá nè ti me ncĩnnimè. ³ Kè tii ndó nè timáà tii bo pāmè, kēpā kè dèe pēētē ti wērimú. ⁴ Tii do yetíróo ke ti báá nke tú tí yóu kè ti múnke pā ti kperè Kirisi kòbe bèè bo Sudee kó kutempē mmieke. ⁵ Tii do keté kédúò ntimáà ndi Kuyie nkéndonnè Kuyie ndómè, ke né ti duó timáà, ke pā kè dèe pēētē ti yèmmè do dò nti yóó pā kè dè mmamè. ⁶ Dè te kè ti bántè Titi ke tú wèè wētoo kēsòtē kényáukunnè di kònti, kédeè mutómmú ò keté mù. ⁷ Dii tú beketibè demou de mieke, ke dó Kuyie mmediè, nke mòke bèè nò nke náá Kuyie nnáànti, nè bèè nò nke ti tié nké di kònti yau, kè di ti dó mediè. Kè n yé ke dò ndi bo ntú beketibè bèè pāà mbe mieke.

⁸ N yí yé ndi pā nè muwērimú, n dó kè di náké betabè pāà mmèè botí nku, kè dèe yáukunnè di kònti ke di benke di dómè Kuyie. ⁹ Di yému ti Yiè nYesu di dòò mèè sàà, wenwe wèè do tú okpààti ke yie nticiiti ke di kpàrikunnè.

¹⁰ N di náá n yèmmè dòmmè mme, dè wennimu ke dò ndi sòtè kémpāà, ke yé dii yàà yàmè de kó meyèmmè kéketé di bo pāmè. ¹¹ Di keté de kó mutómmú nè tikònyauti nti, sòténè ké mù dèè nè diwèi, kémpāà ndi bo na

képāmè. ¹² Kàa pā nè a yèmmè mēmou, bá kè dè í deu Kuyie nhǝǝ cǝutému, Kuyie nwèí a mǝkè kè dè māmè mme.

¹³ Bè í yě ndí pā betǝbè kémǝnte di móm̃m̃m̃bɛ, bɛ yě ndi totému. ¹⁴ Di mǝkemu yíe, dí nteennè bèè kpa, kè bè naa mǝkè kè di kpa bè di teennè. Bè dɛ ntú di toté. ¹⁵ Kéndǝnnè ti wǝrimè kɛ tú:

Wèè do ǝǝ kǝú pǝu

o kperɛ do ǝ í nsùǝ,

wèè kou sǝmpó

o kperɛ mɛ ndo ǝǝ í nhò dǝnté.

Pǝori tǝmmè Titi nè o népobè

¹⁶ Ti sǝntí Kuyie nkuu teennè Titi kòò di dó ti di dómè. ¹⁷ Ò yiemmu kɛ bo kǝtoo di ciɛ, dè í tú ti ò nǝkémè mǝá, ò do dǝmu o móm̃muǝ kè di yà.

¹⁸ Ti ò nɛínnènkɔ ti népo wèè nǝá Tinǝǝnsǝàti kè Kirisi kǝbɛ bɛmou ò sǝntí.

¹⁹ Kirisi kǝbɛ bèè ò tǝáté kòò bo ti ciɛ nkè ti kǝtenè yepǝrè Sedisadɛmmu. Kè yèè déúkǝnnɛ Kuyie nyètiri kɛ benke ti dómè kènteennè titǝbè.

²⁰ N yí dó kèntǝ dɛ kó idiítí dieyi m mǝá bè yǝá bo n wátí mèè kpéí. ²¹ Ti í wanti dèè wenni Kuyie nyìlkè mǝá, ti dó dèè wenni dèndɛ Kuyie nnè benitibè ìlkè.

²² Ti yíè kɛ tǝnko ti népo wè, ti ò yǝákému kucɛ mǝpǝu kɛ sǝ nho kènti yau, kɛ né dǝkɛ yaukɛ di mmǝnni ò tá mèè kpéí. ²³ Mí nnè Titi tú wɛ nkɛ pǝ mmutǝmmú di kpéí, kè betǝbè, Kirisi kǝbɛ bèè bè tǝáté, kè bè pǝ mmutǝmmú kɛ déúkǝnkɔ ti Yiè nYesu Kirisi yètiri. ²⁴ Benkenè bɛ, di bè dómè, kè Kirisi kǝbɛ tǝrèè banté mùu te kɛ ti di sǝntí.

9

Kuyie nti pǝá nkè ti bo mpǝāmmu

¹ Dè ténkɛ í békú n di wǝri yepǝrè bè pǝá nyè Kirisi kǝbɛ bèè bo Sudee yɛ kpéí. ² N yému di dómè kè bè teennè, kɛ di sǝntɛ Maseduǝnni kǝbɛ borè, kɛ bè nǝké kɛ tú nè yǝkéní nwe Akayii kǝbɛ dómè kèpǝ. Di kó tikǝnyauti tii yǝúkǝnnɛ besúkúbè kǝnti. ³ N tǝnko ti kǝbɛ biɛ nkɛ dó nni nsǝ ndi bàátí kɛ dèèmu, kè n di sǝntɛ dii sǝnni ntú dimóm̃m̃nni. ⁴ Kè dè dò Maseduǝnni kǝbɛ mǝbè bo n nɛinè kè bè sǝ ndè í dò mbè nǝkémè dè bo nǝá nti kó ifeí kè m bǝá yí di kpɛyi. ⁵ Dèè te kè n tǝnko ti kǝbɛ kè di bo tii nyepǝrè di ti nǝké yèè kpéí. Nè di pǝrè miekɛ nkɛ bè bo bantémè di pǝmè nè mɛyèmmè mɛmǝá.

⁶ Di yému kɛ dò nkǝa buǝtí sǝmpó a ǝǝ kǝú sǝmpó nwe, kǝa buǝtí mediè nha kǝú mediè. ⁷ Bá wè wèè pǝ o yèmmè dò nwèè pǝ kè dè mmǝmè, kɛ bǝá pǝ kèdèè kèdemmu yoo dè ndǝnnè muwǝrímú, kɛ yé Kuyie ndómè wèè pǝ wɛnwɛ nè o yèmmè mēmou. ⁸ Kuyie mmǝkemu muwǝrímú kɛ bo di pǝ kè dè nsù kè ndi sǝnnè késúǝ nkɛ di dǝǝ betǝbè mɛsǝá. ⁹ Kéndǝnnè ti wǝrimè kɛ tú:

Kù nitimu kɛ pǝá mbɛcǝrìbè sǝá.

¹⁰ Kuyie nkùu ǝǝ duǝ nhotenkúti tidibotí kèntɛ kòò kǝú mediè kèpété kényo, kù bo ndi yéútí tidibotí kèntɛ kè dè kòtíri kɛ di niti dǝkɛ dɛukɛ. ¹¹ Kuyie nyóó di pǝmu mediè, nkè di múnkɛ pǝ mediè. Kè ti kǝtenè di pǝrè Sudee kè bèè sǝntɛ Kuyie nyɛ kpéí. ¹² Kɛ yé yepǝrè di pǝá nyè í teennè Kirisi kǝbɛ mǝá, yè yó ntemu kè bèè sǝntɛ Kuyie. ¹³ Di pǝrè yèè yóó benke di tú bè, kèntɛ kè kusúkùu déúkǝnnɛ Kuyie nyètiri, di yíè mmèè kpéí nTinǝǝnsǝàti kɛ totírínè di kperɛ betǝbè. ¹⁴ Bɛ yèmmè bo ndi naatinè kè bè ndi báánnɛ Kuyie nkù di dǝǝ mèè sǝá ndiemè kpéí. ¹⁵ Nsǝntínè Kuyie ku pǝnni dierì kpéí.

10

Pɔ̃ari nàké tì bèè ò wàtìrì

¹ Mí Pɔ̃ari mûi dó ké di béinnè. Mí nwèè yòò nKirisi n dòò mèè sàà nkpeí, kéndònnè di miéke bèmabè tumè nh ò nyòò n di bonè dii mònni kédété kékpenke. ² Báá duónnè kè n kotoo dii yie di cie kè n náànti ñkpeñi, n yí yó nnáánnè bèè yèmmè dò n dɔ̃ari nè oniti kó mecii nke yîékù. ³ Ti tú benitibè mbe, ti né í maù nè oniti kó mecii. ⁴ Ti kó tikpàrinènti í tú kutenkù kuù nkpeti, ti tú Kuyie nkpeti nti kè kpeñi, kè bo na kèpante sicékperí. ⁵ Ti ti nkòunè meyáàbìsìyèmmè nè sifei kàme, dèè ti dítinko Kuyie mbíékè. Ti ti mpînnè menitiyèmmè kè me niù Kirisi borè, kè mè yie nho kpeti. ⁶ Kè di yie ndii mònni ti kpeti ti bo kpetinnè bèè yetírí Kuyie nkpeti.

⁷ Bè wèi dèè wenni dènde fèndnfè. Kòò mɔ̀u yèmmè dò nhò tu Kirisi kou, wè nyé kè dò nti múnke be ntú. ⁸ Di yèmmè dò m pɔ̀ti Kuyie nni niímmè kpéi nke. N do dòmmu kèmpɔ̀ti kè dèè pèēté memme bá ifei bá nni mbo, kè yé Kuyie kuù n niímmè kè m bo pî mmutōmmú kè di kpénkūnne, dè í tú n yóó di bo. ⁹ N yí di wāù yepáte kè bo donnè di kōmbùtì. ¹⁰ Bèmabè nàà nke tú: M páte náànti ò nkpeñi kè yóù, kè n né kòtoo nni ncînni kè náà nke kɔ̀o nkɔ̀o nkè dè dò mmesémmè kperɛ. ¹¹ Wèè nàà memme wè nyé kè dò n di wāù ti nè nh ò kotoo kénnaá nti dè í cáá.

¹² M báá na kèmbèunè m maa bèè yèmmè dò mbè ðeu. Bè tu tiyènti nti kè erinè bemaà betòbè. ¹³ M báá na kènsánti m maa kè dèè pèēté Kuyie nni mbennè nè dè, n yó nsánti m maa Kuyie nni mbennénè dè nde. Dèè tú m bo kotoomè di cie. ¹⁴ N na nyí n dòò n do í dò nkédòò dè nde kè n do í kòtoo di cie, mûi me nkòtoo di cie kè di nàké Kirisi kó Tináaṣààtì. ¹⁵ Ti í dó kèmpɔ̀tinè betòbè pî mmùu tōmmú. Ti dó di tákùmmè mèè kpenke, kè n tōmmúu yí kèðeuke di cuokè, mù né báá pèēté Kuyie nyè mmù mberinè dè. ¹⁶ De kó difōnkúò m bo na kénáké Tináaṣààtì yehékè teyè òmòu mu nyí nàké yè, n yí dó n sɔ̀otè òmòu pî ndè mutōmmú.

¹⁷ Wèè dó kèmpɔ̀ti wè mpɔ̀ti nè Kuyie nhò dèetémè. ¹⁸ Kuyie nsánti wè weè tu oniti dè í tú wèè sánti omáa.

11

Pɔ̃ari nè besoùmbè

¹ Kè di bo na kèminné kè n nàké kuyènkù tēmè di minné. ² N di dó mediè mme kè dè n yóù, kè de kó kuyonku tú Kuyie nkaku. Di dònnè isapùmbi nyi, kè n di waá ndi dòu Kirisi, kè dó di nwe nwetì omáa. ³ Kè né yîékù bè bo di sukùmmè kè di ò yóu. Kéndònnè fewààfè do soutémè Efu kòò fétinne. ⁴ Di í yetírí tìmatì, bá kè bè di nàké Kirisi tɔ̀u mɔ̀u kpeti, di ò yiemmu, kè bè di nàké dibòò kpeti di baa yienko, kè bè di nàké tii càánnè Muyaáṣààmmù nè Tináaṣààtì kpeti, di baa tó yienko.

⁵ N yèmmè í dò n kèñninè di tú bè Kirisi kó yetōrè diyè. ⁶ Kè dè yèmmè n yí nò nke náá, n né yému Kuyie nnáànti páíi kè ti ndi nàké.

⁷ Meyei mme n kèkūnnemè m maa kè di nàké Kuyie nnáànti fààrè kè di bo kpenkaà? ⁸ N yóu kè Kirisi kɔ̀be n tɔ̀, kè m bè kòte, kè bo teénnè dímbè. ⁹ N sòò bo di cie kòò mɔ̀u í n tɔ̀. N kperɛ dèè dii mònni, kè ti kɔ̀be Maseduanni kɔ̀be bèè kotení kè m pà dèè kó dímaà n dōnté. Di kòò mɔ̀u sòò í n tɔ̀, m me nyí dó òmòu n tɔ̀. ¹⁰ Nè Kirisi timómmonti yie nwèè bo m miéke ò kpéi, m báá yie nkè de kó disānnii nóté n yīnkè Akayii kó kutempè nkumɔ̀u miéke.

¹¹ N yí di dómu dè te kè m bēi memmaà? Kuyie nyému n di dómè.

¹² N dàòmè n yóó nsáké ke me ndòori. De mǎnni bèè wanti kémpòti bè pĩmè mutǎmmú ke ti dǎnnè, bè báá pété bè bo mpòtinè mù. ¹³ De kó benitibè tú besòumbè mbe ke dǎò bémáá Yesu tǎrè. ¹⁴ Dè í dò nke ti di, dibǎò mǎmmǎnni 55 namu kédǎò dimáá Kuyie ntǎnni. ¹⁵ Dè í yóú dibǎò kó betǎmbè bo dàòmè bémáá Kuyie nkó betǎmbè, bè né yóó yámu de kó mucǎntimu diyìè mari.

Pòori fěũtémè

¹⁶ M bo yíé kébéi nke dò: Òmǎù bá nni nhwúó nkuyèinkù, kè di me nni nhwúó nkuyèinkù nku, yóunè kè nnáké tiyèinnáànti, ke múnke fómú sámǎpó. ¹⁷ N dǎ ke béi nti í tú ti Yìè nkpeti, tiyèinnáànti nti. Dè dò n fómúmu kè n yóó fómú. ¹⁸ Betǎbè fuommu, kè be yèmmè dò mbè yé dèmarè, m múnke bo fómú. ¹⁹ Díndi bèè yèmmè dò ndi ciì, di yie tiyèinnáànti, ²⁰ ke yie nke tú be kó tidaati, ke yie nkè bè di sou nke tóú di kpere, ke yie nkè bè di senku, ke yie nkè bè di bemmù. ²¹ Di naatimu di túmè n cǐnni, ifei iì tì nni mbonè n yí namè ke dǎò betǎbè dǎòrimè.

Mùu te kè betǎbè fuo m múnke mù mòkemu. N náá tiyèinnáànti nti. ²² Kè bè tu Ebedeebe mbe m múnke we ntú, kè bè tu Isidayeeribe mbe, m múnke we ntú, kè bè tú Abarahammu kó iyaàbí nyi, m múnke de ntú. ²³ M bo yíé kénáké tiyèinnáànti. Kè bè tu Kirisi kó betǎmbè mbe, m múnke we ntú ke pĩ mmutǎmmú ke bè pǎété, kè bè n kpetinné kuce mǎpéu, ke m puotí kuce mǎpéu, kè n kàáté mukũ nkuce mǎpéu. ²⁴ Kè Sifube m puotí kuce mènùmmù didáú sipísitǎati nè mèwei. ²⁵ Kè Odommu kǎbe m puotí kuce mǎtǎati, ke m bùótí yetárè kuce mènàà. Kè n diu nè bàtòò kuce mǎtǎati, kèmmǎke menie mmieke kuyie nku máá, keyènkè kemáá ke deitinè kudabekù kó diwétiri. ²⁶ N cemma mieke kè n kàáté mukũ nyikó mmieke, Sifube nè bèè í tú Sifube be mieke, yehèkè mieke nè depaa mmieke, dàméèri mieke nè bèè sou nke tú bè tu Kirisi kǎbe be mieke. ²⁷ Ke pĩ mmutǎnyonkumu ke fěũtè, ke wenté inuò, kè dikǎnni m pĩ nkè sinéyēi m poté, kè m mǎnté tidiiti ke bou dinùu, ke mǎnté tiyàati kè musée nni mpoté. ²⁸ Kè nni mme ndò nke wète kétotí n yèmmè Kirisi kǎbe bémǎu kpéi. ²⁹ Kòò mǎù í kpeñni muwedǎummu mieke n yèmmèe caàrè, kòò mǎù do mēyēi mmieke de nni yóú.

³⁰ Kè m bo mpòti nni mpòtinè n cǐti nti. ³¹ Kuyie nti Yìè nYesu Kirisi cice wèe tu mesàà nyiè nsáà, ò yému n yí soummè. ³² Okpàati Adetaasi kó dimǎnni, kè nni mbo Damaasi kè kùmàndáà duó nkè bèè báa dihéi kó yebòrè ke bo m pĩ. ³³ Kè bè mè nni n cǐũnnè dimámmù yáà kuduotí kó tebòtè, kè m bè yenténè.

12

Kuyie mbenke dè Pòori

¹ Dè í wenni a bo nfuommè. N né dǎ kényíe timati nti Kuyie nni mbenke dè nè kù n dáa nti. ² N yé Kirisi kou mǎù nwe Kuyie ndo tùóté wè ke dèkenè kèinkè, dè mǎke yíe nyebie ntepiítè nè yènàà. Kù mènke do ò tùótémáà, dè ò dǎò tidǎuntì ntaà, n yí yé, Kuyie nkuu máa yé. ³ N yému ke dò nkù ò tùóté ke kǎnnè diwèihèi. Kù mènke ò tùótémáà, dè ò dǎò tidǎuntì ntaà, n yí yé, Kuyie nkuu máa yé. ⁴ Deborè kòò keè tináànsàati mati, oniti í yóó na ke béi nti, oniti keté ke í dò nkè tì béi. ⁵ Míi tu de kóo niti, ke na nna kémpòti. N né dǎ kémpòtinè n cǐti nti. ⁶ Kè n do dǎ n na mpòtimu, dè me na bá ntú siyáàbísí,

ke yé n náámmè mómmuò nwe. N né yóumu kédó n dǎòrìmè nè n náànti dǎè benke n tú wè, kòò mǎu bá nni nwúó nke dò n òu.

⁷ Kuyie nyóu kè dibòò nh ànné mumǎmmú yonkumu, kè m bá mmǎke tefentè nè kù m benke dè kpéí. ⁸ Kè n kù bántè kuce mètààti ke tú kù m miékùnnè. ⁹ Kè kù n tǎnnè ke dǎ: N kó mesàà nda bonè kè dè sǎnnèmmù, nh ǎǎ pí mmutǎmmú onitì cǐnni dìl mǎnni ndi. Dǎ te kè dè n naati n cǐnnimè kè Kirisi kó muwǎrímú bo nni mbonè. ¹⁰ Dè n naatimu n cǐnnimè, kè bè n sǎá, ke n fǎũnko, ke caari n yèmmè Kirisi kpéí, ke yé n cǐnni dìl mǎnni ndi n kpeñnimè.

Pǎori dǎmè kékote Kòdenti metǎámmè

¹¹ Dìl te kè n nǎkè tiyèinnǎànti ke fǎmmú, dìl do dò nke nni nkómmú. Bá kè n yí tú òmǎu di yé mbèè tu Yesu tǎrè dieyè, bè í mpǎētè mmùmamù. ¹² N fǎũri ke mi nke dǎò tìl dieti di cuokè tìl benkú n túmè Yesu tǎnni. ¹³ N dǎò ba Kirisi kǎbe tǎrè teyè ke í mǎ ndi dǎò? Kè n cǎàrè di í n tǎmè mme, n cǐnnè.

¹⁴ N kǎtoò di cie kuce metǎámmè mme, n yí dǎ di kperè marè, n dǎ dímbè di mómmǎmbe ibí ì ǎǎ í mpií i yembè, i yembè beè ǎǎ i píí. ¹⁵ Dè n naatimu m bo di duómmè n kperè demǎu kédú m mǎá ke di teennè. M mǎ ndi dǎmè mediè di bo nni ndǎ sǎmpǎàà?

¹⁶ Di yému ke dò ndi í n tǎ, kè bèmabè yèmmè dò n dǎò mecìi nke di di kperè. ¹⁷ Yǎá n nǎkè n tǎnko bèmbè kè bè di ciitè? ¹⁸ N tǎnko Titi nwe nè ti kou di yé wè beè di ciitǎà? Mí nnè bè ti wǎ mmeyèmmè memǎá ndi nè ti pí mmèè boti mutǎmmú.

¹⁹ Kè de yèmmè di yèmmè ndò n náá mmie nke dǎ kébenke n wennimè mme. Dè í dò mmemme, Kuyie nyému n náámmè Kirisi dǎmè mme, ke bo di kpénkùnnè di tǎkùmmè mieke. ²⁰ N yǐèkù m bo tuǎkoomè kénsǎ ndi í dǎòri n dǎmè, kè m múnke dǎò di í dǎmè. N yǐèkù m bo nsǎmmè di kpaá ke ǎennè ditǎbè, kè di mieke péi ditǎbè, kè di sǎá nditǎbè, ke náá ntisǐnténǎànti, ke mǎke sifei ke kǎnnè ditǎbè. ²¹ N yǐèkù m bo tuǎkoomè kénsǎ mbèè dǎò meyei mbè kpaá sǎkè mufòmmu yeimu mieke ke dǎòri di dǎmè. Kè Kuyie nni ndií nyifei kè n yèmmè cǎàrè ke n kǎmmú be kpéí.

13

Pǎori wǎrimè Kòdenti kǎbe ke tú bè wénté bemǎá

¹ Kuce metǎámmè mme n kǎroomè di cie. Ti wǎrimu ke tú kè bè wátiri òmǎu di ti tǔnte benitǎbè bèdébè yoo bètààti ìkè bèè yǎ. ² N sǎò bo dìl mǎnni di cie kuce medérímmè kécaummu bèè dǎò meyei, nkéwǎte kè bè cau bá n yí mǎ mbè bonèmmè bembè nè betǎbè ke tú n ténke í yóó cǐfè nhòmǎu m bo tuǎkoo dìl mǎnni di cie. ³ Kè di dǎ kǎyà dèè benkú dènde ke dò n Kirisi náá m mieke di bo dè yǎ. Kirisi í cǐnni ò benkúmu o wǎrímú di cuokè. ⁴ Ò do cǐnnimù kè bèè ò baaké kudapǎàti kòò yǎnté nè Kuyie nkó muwǎrímú, ti múnke cǐnnimù ò do dòmmè, kè Kuyie nkó muwǎrímú né ti bonè mù do ò bonè mèè boti, kè ti pí mmutǎmmú di cuokè.

⁵ Wénténè dimǎá kǎyà kè di tǎkùmmè fíúkú, kǎyáákè dimǎá kǎyà kè Kirisi bo di mieke, kè di yǎákè ke sǎ nhò í bo di mieke di yǐèkemu. ⁶ N yèmmè dò ndi yému n yǎákémè m mǎá ke yǎ Kirisi bomè m mieke kè n tu o kou. ⁷ M báámmu Kuyie nke di báá dǎò meyei, n yí dǎ m benke n nǎmmè, bá kè n yí tú òmǎu di ndǎòri mesàà. ⁸ M báá na kéyete timómmonti tìl tu Kuyie

nkpeti, n ti ndó. ⁹ Dè ð nni nnaatimu n cĩnni dii mǎnni kè di kpeńni. M báámmu Kuyie nke tú kù dǎke di kpénkùnnε ku kó kuce mieke. ¹⁰ Dεε te kè n di wǎri dipátíri ke kpaáo, kè dè bo yie nkè n tǔòkoo m báá di kpannè. Kuyie nyí n duó mmuwērímu kè m bo di fěũ, kù mù nni nduó nkè m bo di kpénkùnnεmu ku kó kuce mieke.

¹¹ N kǎbe dè ndi naati, kè di nkótírí Kuyie nkó kuce mieke, ke nyáúkùńko ditǎbè kǎnti, kénwē ndinùù, kénnaatinè ditǎbè. Kuyie nkùù ti dó ke ti duó ndiwèi kù ndi bonè.

¹² Dǎunè ditǎbè mεsàà. Kírisi kǎbe bεmǎu bèè bo diε mbè di dǎunkoo.

¹³ Tí Yíε nYesu Kírisi kó mεsàà nní ndi bonè, kè Kuyie nni ndi dó, kè Muyaánsààmù mùù ti taunko kè mù ndi bonè dimǎu.

Pɔɔri wàri dī pátíri Kirisi kɔɛ bèè bo Kadasii Dī mpátíri tɔ tī náàntì

Pɔɔri do wàri di mpátíri Kirisi kɔɛ bèè bo bèmbɛ Kadasii. Pɔɔri do kɔri Ikɔnni nwe, kɛpɛɛtɛ dɛ kó yehɛkɛ miɛkɛ kɛ bè nàkɛ Kuyie nnáàntì. Pɔɔri ité dī mɔnni kɛsɔtɛ yehɛkɛ tɛyɛ, kɛ Sifubɛ kó ikuó tũmbɛ kɔtɛnì kɛyɛtɛ Pɔɔri nàkɛ tì, kɛcɛ nKadasii kó yehɛkɛ yɛmɔu kɛnákɛ benitibɛ kɛ dɔ bè ntũ mMoyiisi kó ikuó yɛmmɛ. Dɛ kó dipátíri miɛkɛ ò í yóu ò bo béimmɛ Pieri do wɛnnɛmɛ bèè í tú Sifubɛ kɛ yó kɛyà Sifubɛ kɛsɔri, kòo ò kpannɛ, kɛbenkɛ kɛ dɔ nyikuó ò í dɛerí, kàa bo ntámɛ Yesu dɛɛ dɛerí.

Di mpátíri náàntì duó kɛ dòmmɛ

1. Mùu kpéi nte kɛ Pɔɔri wàri dɛ kó dipátíri 1:1-9
2. Pɔɔri yetɛmɛ bè nàkɛ tì o Ìnkɛ 1:10-2:21
3. Kuyie nhɔɔ tì dɛɛtɛ tì kù tá dī mɔnni ndi, dɛ ò tì tũmmɛ ikuó 3-4
4. Kirisi kou wɛɛ tá Kuyie nhò dɔ nkɛnfòu mɛɛ botí 5-6

Pɔɔri dɔummɛ Kadasii kɔɛ

¹ Mí mPɔɔri Yesu kó ditɔnni mī di wàri, benitibɛ bèè í n duó ndɛ kó mutɔmmú yoo onitì mɔu, Yesu Kirisi nɛ tì cɛcɛ Kuyie nkùu tɛ kòò yàntɛ, bèè mù nni nduó. ² N kɔɛ bèè m bonɛ, bè di dɔunko dīndi Kirisi kɔɛ bèè bo Kadasii, kɛ tú ³ Kuyie nti cɛcɛ nɛ tì Yì nYesu Kirisi bè di dɔɔ mɛsàa nke di duó ndiwɛl. ⁴ Kirisi dɔɔ Kuyie ndó mɛmmɛ kɛ duó nhomáa kɛ bè ò kùu, kòò bo tì dɛɛtɛnɛ kutenkù yɛiku kuu. ⁵ Kuyie nyètìrì ndɛu sáa. Kɛ dɛ mɛɛ ndò.

Tínáaṣààtì bomɛ timáa

⁶ Dɛ n dimu di pánkɛ yóumɛ Kuyie, kunku kùu di yu Kirisi tì dɔɔ mɛɛ sàa nkɛí, kɛ dɔ kɛtũnnɛ kucɛ tɛkù. ⁷ N di náámmu kucɛ tɛkù makù í bo, benitibɛ bèè dɔ kɛ di sɔutɛ kɛ ceeri Kirisi kó tínáaṣàntì. ⁸ Kòò mɔu, yoo mí, yoo Kuyie ntɔnni marì di nàkɛ timatì kɛ tì cǎánnɛ n di nàkɛ tìlínáaṣàatì, Kuyie nhò cɔɔ. ⁹ N tì nàkɛmu kɛ wɛtɛ kɛ di náa, nkòò mɔu di nàkɛ timatì kɛ tì cǎánnɛ Tínáaṣàatì di yie ntì, Kuyie nhò cɔɔ.

¹⁰ N náa mmie nke dɔ benitibɛ bèè n sántaà? Bìtì, n dɔ Kuyie nkuu n sántɛ, kɛ n do dɔ benitibɛ bèè n sántɛ n na bá nkɛpáa tú Kirisi kóo tǎntì.

Pɔɔri náa mmɛ botí Yesu tǎnni

¹¹ N kɔɛ n di náámmu Tínáaṣàatì n di náa ntì í tú onitì kɛtì. ¹² Mí mmómmu onitì wɛɛ í tì nni nnàkɛ, Yesu Odɛtíwɛ wɛɛ tì nni mbenkɛ.

¹³ Di kɛɛmu n do dòmmɛ n tũ ndī mɔnni Sifubɛ kó itié, di yɛmu n do fɛũmmɛ Kirisi kɔɛ nɛ tikɔnyauti kɛndɔ kɛ bè dɛɛ, ¹⁴ kɛmpɛnkù n dapuntɔbɛ Sifubɛ kó itié mmie, kɛ n kǎntì nyaunɛ m bo ntũmmɛ tì yɛmbɛ kó ikuó mɛsàa.

¹⁵ Kuyie nnɛ ku kó mɛsàa nkɛí nkɛ kù n tǎatɛ kɛ bè mu nyí m peitɛ, kɛ m bo pí nku tǔmmú. ¹⁶ Kɛ dɛ mɔnni tũɔkɛ kɛ kù m benkɛ ku Bire kɛ m bo nàkɛ Tínáaṣàatì bèè í tú Sifubɛ, n yí mbekɛ òmɔu itié. ¹⁷ M mɛ n yí kɔtɛ Sedisadɛmmu kɛ bo yà bèè n niitɛnɛ kɛ náa nYesu tǎrɛ, kɛ m pánkɛ kɔtɛ Adabii, kɛwɛtɛnì Damaasi. ¹⁸ Yɛbie nyètǎatì kó difɔnkùò ndi n kǎtɛmɛ

Sedisadεmmu κε bo yίέτέ Pieri, κε δò yewe τεπίúτε nè yènùmmù o borè. ¹⁹ N yí nyà Yesu tōrè teyè kéyà Isaku nwe ti Yiè nnantè.

²⁰ N di wāū tì tú timóm̃m̃nti nti kè Kuyie nyé, n yí sou.

²¹ De kó difōnkúò kékote Sidii nè Sidisii. ²² De mǎnni Kirisi kabe bèè bo Sudee bè mu ndo í n yé. ²³ Bè do yo bè nàa mmèmmε κε tú: Wèè do ti fēūnko, weè nàa ndi mmònni Tináaṣṣàati ò do í dó tii mbo. ²⁴ Kè bè nsánti Kuyie n kpéi.

2

Yesu tōrè tūmmè Sedisadεmmu

¹ Kè dè mmoke yebie ntepiúte nè yènàa, kè nní nwēti Sedisadεmmu κε neínè Bannabaasi nè Titi. ² Ke yé Kuyie ndo n nakémè κε δò n kote. Nè bèè ni Kirisi kabe tīrè kè ti tii, kè m bè naké Tináaṣṣàati n nàa nti bèè í tú Sifube. N do í dó m pī mmùù tōmmù ntú detetirè kōmu, kè deè nte kè n kote kè bè naké. ³ Bè me nyí nti yete, kè deè nte Titi nè wè ti neiti, wèè í tú Sifu, bè í nduú nkòo cānté. ⁴ Mucāmmù kó tináaṣṣàti nā bá nhānné bèè sou nke tú bè tú ti kabe bèè tanní κε dó kéyà Yesu Kirisi ti dènnε mǎè boti ikuó mieke. Bè do dó kéwēte kè ti tanné ikuó kó tidaati mieke nke. ⁵ Ti í nyie mbe kpeti, bá sǎmpó, ti yàa bo ceete mǎè kpéi Tináaṣṣàati.

⁶ Bèè do tú Kirisi kabe tīrè kó benìùbè diebè bè í nni nyíe itié mmaì. Mí mborè timou timáa ndi, Kuyie nyí baati òmou. ⁷ Bè do bantému Kuyie nni ntátémè κε nnáa nTináaṣṣàati bèè í tú Sifube, kéndōnnè kù tāátémè Pieri kòò tì nàa nSifube. ⁸ Kuyie nkùù tō mPieri kòò nàa nSifube, kuù n tō kè n nàa mbèè í tú Sifube. ⁹ Isaku nè Pieri nè Isāā bèè ni Kirisi kabe kè bèè banté Kuyie nkuù n duóm̃m̃ de kó mutóm̃m̃, kényōkii mí nnè Bannabaasi ti nou, dèè benkú κε δò nti wēnné tináaṣṣàti. Kè ti kote bèè í tú Sifube bíékè kè bembεε kote Sifube bíékè. ¹⁰ Bè do ti naké κε tú ti nteénnè be kó becfiribè mbe, κε sò n die nke mè dōdri.

Pōori kpānnēmè Pieri Āntiyōsi èi mieke

¹¹ Pieri kōtení dii mōnni Āntiyōsi kè nh ò kpānnè benitibè ìkè κε yé ò dōòmè dèè í wenni. ¹² Ò do wēñnēmu Kirisi kabe bèè í tú Sifube κε yo, kè Isaku tōrèe tuōkeni kòo yè yòte kēsōri bá ò ténke í mbè wēñnè. ¹³ Kè Sifube tobè bèè cōuté Kirisi kè bèè wēnnénè Pieri kēsōri, kè Bannabaasi múnkεε me ndò. ¹⁴ M banté dii mōnni ò ténke í tūmmè timóm̃m̃nti weti weti, kòò naké benitibè ìkè κε δò: Fō nSifu nè bèè í tú Sifube di sòò wēñmu, dè dōmme kàa dó kè bè dōònè muwērimú kè bèè tūnnε Sifube kó ikuó?

Kirisi weè dēerí kè ikuó í dēerí

¹⁵ Mí nnè fō nti tú Sifube mbe ti í tú ibotí ìi í tū nKuyie. ¹⁶ Ti yému κε δò nKuyie nhōō wénkūnnε oniti o tá dii mōnni ndi Yesu, dè í tú ò tū mmèè kpéi nyikuó. Ti tá Yesu Kirisi nwe kè Kuyie nti wénkūnnε dè í tú ti tū mmèè kpéi ikuó, κε yé Kuyie nhōō í nwénkūnnε òmou ò tū mmèè kpéi ikuó.

¹⁷ Ti dó Kuyie nti wénkūnnε Kirisi kpéi nke, kè bè ti wúò mbèè í tū nKuyie, bèè í tū nyikuó. Dende benkú κε δò nKirisi weè te kè ti dōdri mēyεi nāa? Jò!

¹⁸ Kè n wēte κε tūnnε ikuó n yete ì, n tū n do ì yeténēmu. ¹⁹ Dèè tu ikuó bíékè n kumu, κε yé n yí namé κε ì tūnnε kè ì n kù. Di mmònni kè n fòu Kuyie nkó mufòm̃mu. ²⁰ Bè n wēnnénè Kirisi nwe kudapāāti κε kù mī ténke í fòu, Kirisi weè fòu m mieke. M mōke mùù fòm̃mu di mmònni m mù fòu n tá mèè kpéi nke Kuyie mBire, dèè n dó κε ku n kpéi. ²¹ M báa yete Kuyie

nkó mesàà, kè kù ɔ̃ wénkúnne onìtì ò tū mmèè kpéí nke ikuó, Kirisi tū nku detetirè nde.

3

Ikuó í deérí a bo ntámè Kirisi deè deérí

¹ Díndi Kadasii kòbe di yeimmaà? Bè di fèntemaà? N di nàkému páíí Kirisi kó mukũ nkpeti. ² N yóó di beke tìmatì máà ndi, Kuyie ndi duó nku Yaá ndi tū mmèè kpéí nke ikuóà, kè di kèè mèè kpéí nTináansààtì ke tì yie? ³ Dè dòmmè kè di yei mmemme, di keténè Muyaánsààmù ke né dó kédentenè bàmbà ndi mómmòmbe kó muwérímáà? ⁴ Muyaánsààmù di benke deè kó dimàà tū detetirè ndaà? Dè báá na kèntú detetirè. ⁵ Kuyie ndi duó nku Yaá nke dɔ̃ri tidièti di cuokè di tū mmèè kpéí nke nyikuóà, kè di kèè mèè kpéí nTináansààtì ke tì tǎ?

⁶ Tì wàrimu ke tǎ: Abarahammu do yie nKuyie nkè kùu ò wénkúnne, ò yie mmèè kpéí nkù yē mmù. ⁷ N yénè tǔnke ke dò mbèè tǎ Kuyie mbèè tǎ Abarahammu kó iyaàbí mómmɔ̃nyi. ⁸ Tì wàrimu nè dimònni ke tǎ: Kuyie mbo wénkúnne bèè í tǎ Sifube bè kù yie mmèè kpéí. Deè do te kè kùu nàké Abarahammu ke dɔ̃: Nè a kpéí m bo dɔ̃ mesàà nyibotí imɔ̃u. ⁹ Abarahammu do tǎ Kuyie nku kè kùu ò dòò mesàà. Mèè botí nku bèè kó dimàà bo yie nKuyie nkù múnke bo bè dɔ̃ mesàà.

¹⁰ Bèè tū nyikuó, kè be yèmmè dò nyi bo bè deetè bè bo yà. Tì wàrimu ke tǎ: Kè wèè í dɔ̃ri ikuó imɔ̃u yèmmè ò bo yà. ¹¹ Onìtì báá na kéwenke Kuyie nyilikè ò tū mmèè kpéí nyikuó. Tì wàrimu ke tǎ: Wèè wetí ò bo nfòu ò tǎ mèè kpéí*. ¹² Ikuó kó kuce í wènné Kirisi kòku. Tì wàrimu ke tǎ: Kè wèè tū nyikuó wè ndɔ̃ri í yèmmè imɔ̃u.

¹³ Kirisi tǔoté ikuó do ti dɔ̃ri mèè yei mme ke tǎ. Ke yé tì wàrimè ke tǎ: Kè bè baaké wè kudapǎātí ò tǎ Kuyie ncɔ̃ wènwè. ¹⁴ Nè Yesu borè nde ibotí imɔ̃u pètémè mesàà nKuyie ndo nàké Abarahammu mèè kpéí. Nè Yesu Kirisi borè nde ti pètémè Muyaánsààmù Kuyie ndo nàké mùu kpéí.

Ikuó nè Kuyie nnàké dùu nùu

¹⁵ N kòbe wénténè meborime dòmmè. Kòo nìtì dǎu ndinùu nè otòu ke wàri, òmòu ɔ̃ í nti cèète. ¹⁶ Kuyie ndo nàké mèè botí Abarahammu ke dɔ̃ nè o yaàbire nde, kù í yī nè o yaàbí kè dè bo ndò nyi sū, kù tu o yaàbire ke yē nKirisi nwe omáà. ¹⁷ Nte n dó kè di nàké tì: Kuyie ndo nàkému ke dɔ̃ kù yóó deetè bèè kù tǎ, ke yóó bè deetè, ikuó ì tǔàkení yebie nsikòusinàà nè sipísitǎātí (430) kó difǎnkúò báá na kè tì pàa nyoo ì tì cèète. ¹⁸ Kè ikuó do yóó na kè tì deetè Kuyie nna bá nnàké tìmatì Abarahammu, kù do ò nàkému ke dɔ̃: Kù yóó ò dɔ̃ mesàà nke mè nhò dòò.

¹⁹ Ba nnè te kè Kuyie ndǎu nyikuó? Kù í dǎu nkè dè bo benke benitibè mbe bè caàrimè. Ikuó do dò nkémbo kébennénè Abarahammu yaàbire bo kòtenímè mme wenwe wèè tǎunko Kuyie nnè benitibè, Kuyie ntǎrè yèè do ì nàké onìtì kòo ì tǔò mbetabè. ²⁰ Kòo nìtì bo omáà dè ɔ̃ í mbékú otòu mǎu wèè bo ò taunnè. Kuyie mbo kumáà ndi.

Ikuó pī mmùu tǎmmú

²¹ Dende tǎ ikuó pietinèmu Kuyie nnàké tǎà? Bìtì, kè ikuó do nyóó tì deetè, Kuyie nna nwénkúnne benitibè ikuó mieke nke. ²² Tì wàrimu ke tǎ: Meyei

* 3:11 Wénté Abakuku 2:4.

ntieke kutenkù kuməu, bèè kó dimàà tá ti Yiè nYesu Odeetiwè beè yàu Kuyie ndo yē nkù yóó ti dɔ̀ɔ̀ mɛ̀è sàà.

²³ Kuyie mmu ndo í ti kpeté dii mɔ̀nni metákùmè kó kuce kè ikuó ì ti te. Kè ti tú i kó tidaatì ke kɛmmúnè kù bo ti benkemè metákùmè kó kuce. ²⁴ Ikuó ì do ti cɛmmú ke kɛmmúnè Yesu bo kɔtenímè. Di mɔ̀nni Kuyie nhɔ̀ɔ̀ ti wɛnkúnne ti tá mɛ̀è kpéi nke Yesu. ²⁵ Odeetiwè me ntùɔkenímè, ikuó ténke í dɔ̀ nké nti cɛmmú.

²⁶ Ke yé di mɔ̀nni ti mɔu ti tùmè Kuyie nkó ibi nyi ti tá mɛ̀è kpéi nYesu Kirisi. ²⁷ Bè ànné dindi bè bātɛmmù ke di wɛnnénè Kirisi, di ò dɔ̀ntenɛmu. ²⁸ Òmòu tū nténke í cǎànnè otòu, Sifu nè wèè í tú Sifu, kudaakù nè wèè í tú kudaakù, onitipòkù nè onitidòu, bɛmɔu bè wɛnné oniti omáà ndi Yesu Kirisi kó metaummè mieke. ²⁹ Kè di tú Kirisi kɔbe, di tú Abarahammu yaabí nyi, ì yóó tieke Kuyie ndo yē nkù yóó duó ndè Abarahammu.

4

¹ Nténè n wɛ̀te ke dɔ̀ kɛ́yíé tì: Dɛbire dèè yóó tieke de cice kperɛ dè kpaá ke be dii mɔ̀nni dè ɔ̀ ì ncǎànnè kudaakù, bá dè me ntúmè dèè yóó tieke dɛmɔu. ² Dè ɔ̀ mbúó bèè dè cɛmmú bèmbɛ nè bèè dè piú, ke baa de cice dɔ́u ndii mɔ̀nni bo tuakemè. ³ Tinti múnke Kirisi mu ndo í kɔtení dii mɔ̀nni yebakè nè ikuó kè dè ti te. ⁴ Kè de mɔ̀nni tùɔke kè Kuyie nduɔnni ku Bire, kè bèè dè peitè Sifube kó kubotí mieke, kè dèè nte kòo ntū mbe kó ikuó. ⁵ Ke bo dɛetè tinti ikuó te bè, kè ti naá nKuyie nkó ibi.

⁶ Kè kù ti duó nku Bire kó Muyaá mmùu te kè ti kù yu ke tú ti cice. ⁷ Ti ténke í tú tidaatì, ti tú Kuyie mbí nyi, kè kù yóó ti duó nkù yē nkù yóó duó ndè bèè tu ku bí.

Pɔ̀ri do yĩ̀kùmè Kadasii kɔbe

⁸ Di mu ndo í yé dii mɔ̀nni Kuyie nke tú yebakè kó tidaatì nti, ke yè tú Kuyie yè me nyí kù tú. ⁹ Bàmbà nke yĩ̀tè Kuyie! Kuyie nkuu pètínke di yĩ̀tè, kè m báá yĩ̀ dii kù yĩ̀tè, dè dɔ̀mme kè di wɛ̀te ke dɔ̀ kɛ́yóu kè yebakè di tieke? ¹⁰ Di yèmmè dò nKuyie mbo di cɔutè di yé mɛ̀è kpéi nyewe nè betààbè nè yemòrè nè yebie ndèè pè̀tè dɛtɛrè ke dè bààtàà? ¹¹ N yĩ̀kùmu m pĩ mmùu tɔ̀mmú di cuokè bo ntúmè dɛtɛtìrè.

¹² N kɔbe n di báámmu, ànnénè dimáà n kó difɔ̀tìrì kéndònnè nh ànnémè m máà di kó difɔ̀tìrì. ¹³ Di í n dɔ̀ɔ̀ meyei mmamè. Di kpaá yému n do mɔ̀mmèmu ke báté di cie mɛketimè ke di náké Tináaṣààti Yesu Kirisi kpeti. ¹⁴ Di na nnamu ke n senkèrì yoo di m beti n tú mɛ̀è kpéi omuanti, kè di né pètínke n cɔutè kéndò n tú Kuyie ntɔ̀nni, ke n cɔutè di na ncɔutè mɛ̀è botí Kirisi. ¹⁵ Di do mɔke dii wèi kɔte ke? Kè di do bo na de mɔ̀nni kédɛite di nuɔ nké n duó, di na nyi dɛitemu. ¹⁶ N di náké mɛ̀è kpéi ntimómmanti dɛ̀ te kè n naá ndi kpantidɛntòuà?

¹⁷ De kó benitibè dò̀rri ke dò mbè di dómu kè né wanti tìi cáá, ke bo di yú́s mbe biéke kè di mbè mbúó. ¹⁸ Dè wennimu di bo nkémmúmè bè di náá nti, ke né mbaàti tìi tú tisààti, dè bá ntú n di bonè dii mɔ̀nni máá bá kè n kpa. ¹⁹ M bí dè n yóu mediè mme di kpéi nke dò nhonitipòkù ɔ̀ mpeímè, ke baanè m bo bantémè weti weti ke dò nKirisi bo di mieke. ²⁰ N dɔ̀ n na mbo di borè ndè bàmbà mmie, nkéyà m bo di náké mɛ̀è botí kè di keè, n yĩ̀kùmu mɛsàà ndi kpéi.

Kudaakù nè wèè í tú kudaakù be kó medonnimè

²¹ Di tũ nné n náké dínđi bèè dó kěntũ nyikuó kè nsà kè di í yo ì tú mù. ²² Ti wàrimu ke tú Abarahammu do mọke ibí ìdèi ndi, kè dèmarè kóo yō Akaa ntú kudaakù *, kè detèrè kóo yō Saraa í nku tú. ²³ Kè kudaakù peité ku kperè betòbè peí mèè botí, wèè í tú kudaakù kè Kuyie nkuù ò dǎúnnè dinùù kòo dè peité. ²⁴ De kó tináaṅti mọke mebenkùmè mèdémè mmè. Benitipòbè bedé bembè dǎnnè metaummè mèdémè mmè, metaummè kètimè do dǎò Sinaii tǎri ìnkè nke mèè peité idaabí (mèè tú Akaa). ²⁵ Diyètiri dìi tú Akaa di benkú Sinaii tǎri ndi dìi bo Adabii tenkè, ke wèè ke benkú Sedisademmu èi dìi bo di mmǎnni. ²⁶ Sedisademmu kè ìnkè kou í tú kudaakù, wèè tu ti yō. ²⁷ Ti wàrimu ke tú:

Dè nnaati fǎ ntehaũnte,
fǎ nwèè í peí,
tiitè tɛyĩtè
kényānku nè diwèi,
ke yé bè yete wèè nitipòkù
kó ibí yó nsũnnèmè
wèè ye nho kpeyi.

²⁸ N kọbe dínđi tú Kuyie nkó ibí nyi, kéndǎnnè Isaki Kuyie ndo dǎú ndinùù kè bè peité wè. ²⁹ Bè do peité dèè bire benitibè peímè do fěũnkomu bè peité dè nè Kuyie nYaa, ti kperè me ndò mmúnke. ³⁰ Ti wàrimu ke tú: Beti kudaakù nè ku bire ke yé kudaakù bire í yóó toténè wèè í tú kudaakù o bire de cice kperè. ³¹ N kọbe ti í tú kudaakù kó ibí, ti tú wèè í tú kudaakù o kpeyi nyi.

5

Kirisi nè ikuó de kó tináaṅti

¹ Kirisi ti dènnemu tidaati mieke páí kè ti mènke yè, nfíikúnè teii, báa yiennè kèwète kénáa ntidaati.

² Mí mPǎori n di náámmu ke tú kè di cǎmmú, Kirisi ténke báa di teennè. ³ M bo yíe kébèi nke dǎ kè bèè yie nkécǎmmú bè ntũ nyikuó imǎu. ⁴ Dínđi bèè dǎ Kuyie ndi wénkũnnè di yie mmèè kpéi nyikuó, di yàtènnè Kirisi, ke pàa Kuyie nkó mesàa. ⁵ Tínti yému ke dò nti tá Yesu kè Kuyie nyóó ti wénkũnnè, deñde ti baamè nè Muyaánsààmù kó muwērímù mùù bo ti mieke. ⁶ Kè ti taunè Yesu Kirisi ke cǎmmù yoo ti í cǎmmù, de kpeti í bo, ti bo ntámè Yesu, kéndó titòbè ke teénnè titòbè dèè tu.

⁷ Di do keté kè dè nwennimu, we ndi cǎnné kè di ténke í tũ ntimómmǎnti? ⁸ De yembè di tié nyii tié nyí bonní Kuyie nkùù di yu ku borè. ⁹ Mutie mùù muuti pèè mù ãã mma sǎm̀pòrè nde, kè tipéècooti timǎuu múútí. ¹⁰ N yí di yìkù, n yému ke dò ndi yèmmè í cààrè n kǎme. Wèè di kǎónnè bá kòo tú wè, Kuyie mbo ò kpetínne.

¹¹ N kọbe bèmabè yèmmè dò n náá mmucǎmmù deérímè, kè dè tú mǎómmuò mbè na bá nni nfěũnko. N náá nti ke tú Kirisi ku kudapǎáti ìnkè ti na bá nyóù òmǎu. ¹² Bèè me ndi kǎónnè mucǎmmù kpéi, mbè dǎke sǎoté kéfǎmmu.

¹³ Dínđi Kuyie ndi deeténemu ikuó, kù né í di deeté kè di bo ndǎori di dómè, kù di deeté kè di bo ndó ditòbè mbe, ke teénnè ditòbè. ¹⁴ Ke yé ikuó imǎu kó

* **4:22** kudaakù: Saraa do í mọke debire kétúóté o kó kudaakù be kó dimǎnni kó ikuó do yèmmè képuó nho dǎu Abarahammu, kè kùu púó nképeité debire Isimayeeri.

dikūnni tumè: N dó otàù a dómè amáà. ¹⁵ Kè di mē nkpa, nke dāmmù ditàbè, dāònè mēyāðmmè kè di báá kuò ditàbè kédeè.

Muyaánsààmù pī mmùù tōmmù onìti mieke

¹⁶ Ntènè n dó ké di náké tì: Bá ndāorinè di dó dè, yóunè kè Muyaánsààmù di benke di dò nkédāò dè. ¹⁷ Kè yé di dó dè í wēñnè Muyaánsààmù dó dè, di dó dè cāámmu, kè Muyaánsààmù dó dè cāá nkè dè pièti. Kè dè bo yie nkè di bá ndāori di dómè. ¹⁸ Kè Muyaánsààmù di ni, ikuó ténkè í di te.

¹⁹ Ti yému bèè dāòri bè dómè be kó mufōmmu tú mù: Kéndāuti dāutinè betàbè, kè fòu mufōmmu yēimu, kè fòu bè dómè, ²⁰ kè feu yebàkè, kè diiti dētie, kè ní mbetabè, kè kpanti, kè ēñnè betabè. Kè be mieke péi betabè, kè sīnkūnko betabè yètè, kè yaati be cuokè, ²¹ kè dó betabè kpere, kè tú tinayākémúnti, kè ā nyo kunaatí kè yonko, kè dāori mēyi ntēmè mēè mē dōnnè. N ti ndi nākēmu kè wētè kè di náá, bèè dāòri mē kó kubotí bè í tati Kuyie nkpaàtiyuu mieke.

²² Ntènè Muyaánsààmù kó mutōmmù: Muù ò nte kàa ndó otàù, kàa yēmè ñnaati, kàa mmàke diwèi kè nā nke mi, kè tú onitisāàwè, kè niti, kè náá ntīmómānti, kè bá ndāori, kè nnā nke pīi nhamáà. ²³ Ikuó í yete dende kó dimáà.

²⁴ Bèè taunnè Kirisi, be fōmmu kótímù nè mù do dó dè, bè dè wēñnénè Yesu Kirisi nwe, kè baaké kudapāātí. ²⁵ Muyaánsààmù mmùù ti duò mmufōmmu, mùù dò nke nti benkú ti bo ndāorimè. ²⁶ Ti bá ntú sipāo yembè, kè péikūnko titàbè mieke, kè dó titàbè fētè.

6

Onìti buatí dè ò ā de ndeite

¹ N kàbe dīndi Kuyie nkàbe, kòò mōu dāò mēyi ndīndi Muyaánsààmù bonè bè di ò tēñnéní kuce sààkù mieke diyāðnni, kè né nyé kè di báá do di mómāmbe mēyi mmieke. ² Ntounè ditàbè kó yetuò, de mōnni di yie nKirisi kó ikuó nyi. ³ Kòò mōu yēmè dò nhò tú òmōu ò sōu nhomáà ndi. ⁴ Bá wè wèè wénté o dāorimè kòò dāòri Kuyie ndómè dè nhò naati omáà borè, kòò bá mpòti kè erinè betabè omáà. ⁵ Kuyie nyóó bekénè bá wè nè o kpeti nti.

⁶ Bè nàá nwè Kuyie nnáàhtì, ò ntótírínè o kpere wèè tì nhò nàá.

⁷ Di bá nsoú ndimáà, bè í daú Kuyie, onìti buatí dè, ò ā de ndeite. ⁸ Wèè buatí o mómamuò nhò dó dè, dè bo ò peitè mukūf. Kè wèè buatí Muyaánsààmù dó dè, kè dè ò peitè mufōmmu mùù bo sáà. ⁹ Ti báá yóu ti bo ndāorimè mesàà. Kè ti dāori mesàà nkè ti kōntí í yāriike, kè de mōnni tuàke ti bo deite ti dāò dè kó yebe. ¹⁰ Ti kpaá mākemu di mōnni mēfiè, yóunè kè ti ndāori mesàà mbenitibè bemāu, kè né dāke mmè dāòri Yesu kàbe.

Mucaummu nè mudāummu

¹¹ Bāmbà mmī wāri m mómamuò nè n nōtè, di bo banté n wārii ì deum mēmme. ¹² Bèè di tié nke dó di cāmù, bè dó di mbè naatinēmu, bè í dó kēnnáà mbè baakémè Kirisi kudapāātí mää kpeti kè bèè bè fētū. ¹³ De kó benitibè bèè cāmù, bè í dāori ikuó imāu yēmè, bè dó di cāmù kēmpātinè di cāmumè mmē. ¹⁴ Mí m pōtinè bè baakémè mmē Yesu kudapāātí. Deè te kè n yí yé kè dò nkutenkù kpere bo, dè mē mmúnkè í yé kè dò m bo. ¹⁵ Kàa cānté yoo a í cānté de kpeti í bo. A bo naámmè onitipānwè deè tu. ¹⁶ Di

mieke bèè kó dimàà yèmmè dònne n kǝme Kuyie mbè duó mmesàà nké bè pǎ diwèi: Bembè nè Kuyie nkǝbè bεmǝu bèè bo kutenkù mieke.

¹⁷ Nè ti bo mbomè òmǝu ténke bá n kǝkénè, m mǝke tii fíétì tii benkú n tǔmè Yesu kóo tǝntì.

¹⁸ N kǝbè ti Yiè nYesu Kirisi kó mesàà nni ndi bonè dimǝu, kè dè mme ndò.

Pɔɔri wǎri dǔi pátírí Kirisi kɔbe bèè bo Efɛsi Di mpátírí tɔ tǔi náànti

Pɔɔri do bo wǎri di mpátírí kɛ bè è kpetí Odommu nwe. O pátírí náànti yuu tú: Kuyie nwɛnné kɛ́nkè kperɛ nè ketenkè kperɛ kɛ Kirisi dè baké.

O pátírí miɛke ò keté ke benke ti wɛ mmèè botí nku nè Kirisi, ke benke Kuyie nti yumè kɛ ti bo ntú ku kɔbe, ke benke kù ti dɛetémè nè ti yei nè ku Birɛ Yesu Kirisi borè nè kù ti cànnemè nè Muyaánsààmù.

Mɛdérímè ke náá nti dò nkéntaunè mɛè botí Kirisi. Nè mɛdonnimè mɛpéu miɛke kòò benke ke tú Kirisi kɔbe tǐnni dònne oniti kó tikánti nti, kɛ Kirisi tu diyuu, ke benke ke tú Kirisi kɔbe tǐnni dò nteɛtè kɛ Yesu tu dipũ. Kɛ bè wɛtɛ ke donnè onitipòkù kɛ Kirisi tu o dòu.

Di mpátírí náànti dúo ke dòmmè

1. Kirisi nè o kɔbe tǐnni 1-3
2. Mufòmму mupámmù nè Kirisi 4-6

Pɔɔri dɔummè Efɛsi kɔbe

¹ Mí mPɔɔri Kuyie ntááté wè, kɛ n tú Yesu Kirisi kó ditǔnni, mǐ di wǎri dipátírí dǐndi Kirisi kɔbe bèè bo Efɛsi ke taunnè Yesu. ² Ti cice Kuyie nnè ti Yìè nYesu Kirisi bè di dòò mɛsàà ke di dúo ndiwèl.

Nè Kirisi kpéi nke Kuyie nti dòmmè mɛsàà

³ Ti sǎntǐmu Kuyie nti Yìè nYesu Kirisi cice, wèè ti dòò kɛ́nkè kó mɛsàà mmɛbotí mɛbotí, ti taunnè mɛè kpéi nYesu Kirisi. ⁴ Nè Kirisi kpéi nke Kuyie nti tǎátémè kɛ mu nyí dòò kutenkù, kɛ ti bo nwenni páíi kɛ dè kù naati kù ti dó mɛè kpéi. ⁵ Nè Yesu kpéi nke Kuyie nti dómè ke mɛ tǎáté nè dimònni, kɛ ti dòò ku bí, kuù mɛ dó ke mɛ dòò. ⁶ Kɛ ti sǎntí Kuyie nkù ti kuó mmèè kpéi mmesémmè mɛdiè, nti taunnè mɛè kpéi nku Birɛ kù dó dè mɛsàà.

⁷ Kuyie nti donténè wèè kó meyĩ nke ti cǐɛ nti yei nku sàà ndeu mɛè kpéi, ⁸ kɛ kù ti dúo mmɛcǐi nnè meyǐtímè mɛdiè. ⁹ Kù ti benke dèè do sɔri dèndɛ, kù do tǎátémè nè dimònni nè Yesu Kirisi kpéi nke bo mɛ dòò. ¹⁰ Kù do dó kɛ dɛ mònni tùòke kùu wɛnné denennè demɔu ndi, kɛ́nkè kperɛ nè ketenkè kperɛ kɛ Kirisi ndè baké.

¹¹ Nè Yesu kpéi nke kù ti tǎátémè ke ti cǎnné. Kù do mɛ ndó nè dimònni, kù ò nkè kù tǎáté ti kù ti ndòò. ¹² Kù dó tǐnti bèè tá Kirisi nè dimònni ti nkù sǎntǐmu kù dɛu mɛè kpéi.

¹³ Dǐndi múnke di kèè dǐi mònni timómmanti, Tináànsààti ke tá Kirisi kòò di dɛetɛ, dɛ mònni ndi Kuyie ndi cànnemè ke di dúo Muyaánsààmù kù do yɛ nkù yóó di dúo mmù. ¹⁴ Muù ti benkù ti yóó tiekemè mɛsàà nKuyie mbaanè mɛ ku kɔbe, muù ti náá nti yóó tiekemè dɛ kó mɛsàà nkù bo ti dɛetɛ dǐi yìè páíi, ti nkù sǎntí kù dɛu mɛè kpéi.

Pɔɔri bàámmè Kuyie nhEfɛsi kɔbe kpéi

¹⁵ N kèèmu di tá mɛè botí Yesu, nè di dó mɛè botí di kɔbe tabè. ¹⁶ Dèè kpéi nte kɛ n yí yóu m bo nsǎntímè Kuyie ndi kpéi, ke denniní di kpéi m bàámmu miɛke sǎà. ¹⁷ Kɛ dè bo yie nkè Kuyie nti Yìè nYesu Kirisi cice di dúo mmɛcǐi kɛ di banté Yesu, kɛyǐtɛ ò dòò dè di kpéi. ¹⁸ N kù bàámmu ke tú kù di dúo mmɛcǐi nkè di banté kù di yu muù kpéi, kù bàanè dè bèè

tu ku kɔbɛ, ¹⁹ kɛbantɛ muwɛrímú diemù kù ti duó mmù tínti bèè tá Kirisi mù ðeu kɛ mamɛ. ²⁰ Nɛ muù wɛrímú mmu Kuyie nduómme kɛ Kirisi yǎntɛ, kɛ kù ò kǎnne ku borɛ kɛɪnkɛ dikàri sààri, ku bakù yóu. ²¹ Kòò baké muwɛrímú yɛmbɛ, nɛ ketenkɛ yɛmbɛ nɛ kɛɪnkɛ kɔbɛ, dɛɛ kó dimàà bo bàmbà, di mmònni nɛ dɛɛ kpaaní, Kirisi weè dɛ baké. ²² Kuyie nwe n duó ndɛmɔu, weè tu Kirisi kɔbɛ tɪrɛ yɛmɔu kó diyuu, ²³ dii tú o kǎnti ò bo dii miɛke, kɛ bo kute nkù kumɔu.

2

Ti do kumɛ kɛ yǎntɛ

¹ Di yei nnɛ di caàrimɛ dɛɛ do te kɛ di ntú bèè ku Kuyie nkó mufòmму bíékɛ. ² Di do fòu kute nkù kuù nkɔbɛ kɔmɛ mmɛ, kɛ yíé nku kóo kpààti wèè bo ketenkɛ nɛ kɛɪnkɛ dɛ cuokɛ o kpeti, wèè baké bèè kó dimàà yetɛ Kuyie nkpeti. ³ Ti múnkɛ do bɛ ntú, kɛ dɔòri ti kǎnti nɛ ti yèmmɛ dɔ dɛ, nɛ dɛ kpéi nkɛ Kuyie mmie kɛ ñdò nkédo ti ñnkɛ kɛ doti mèè boti bɛtɔbɛ ñnkɛ.

⁴ Kuyie nsémmɛ né mɛ ndɛumɛ kɛ kù ti dɔkɛ mɛdiɛ. ⁵ Ti yei nnɛ ti caàrimɛ dɛɛ do te kɛ ti ntú bèè ku Kuyie nkó mufòmму bíékɛ kɛ Kuyie nti dɔò mesàà nkɛ ti duó mmufòmму nɛ Kirisi ti kó mɛwɛnnimɛ, ku sàà mmɛɛ te kɛ kù ti coo. ⁶ Kɛ ti wɛnnénɛ Yesu Kirisi kɛ fòu, kɛ wɛ nkɛ kari kɛɪnkɛ ku borɛ. ⁷ Kuyie ndɔò mɛmmɛ kɛ bo bɛnkɛ kù ti dɔò mèè sàà ndɛu mɛ mmɛ, kɛ yó mbo sàà kù mɛ nti dɔò nɛ Yesu Kirisi borɛ ndɛ. ⁸ Kuù di dɔò mesàà nkɛ di dɛɛtɛ di tá mèè kpéi Yesu, dɛ í tú nɛ di mómmbɛ kó muwɛrímú, Kuyie nkó dipànni ndi. ⁹ Òmɔu bá nsánti omáà, kòo yèmmɛ dò nhò dɔò dɛmarɛ kɛ dɛɛ te kɛ kù ò dɛɛtɛ. ¹⁰ Kuyie nkuù ti dɔò, nɛ Yesu Kirisi ti kó mɛtaummɛ miɛke nkɛ kù ti dɔòmmɛ, kɛ ti bo ndɔòri mutómму sààmù kù tũntɛmu nɛ dimònni kɛ ti bo mmù dɔòri.

Yesu temɛ kɛ Sifubɛ nɛ bèè í tú Sifubɛ kɛ bè wɛnnɛ oniti omáà

¹¹ Dentenèni di do tú bè nɛ dimònni, di do í tú nKuyie, nkɛ Sifubɛ di yu kɛ tú bèè í cǎmmù, kɛ tú bɛmáà bèè cǎmmù, dɛ kó mucǎmmù né do í tú mùmamù. ¹² Dentenèni di do í tímɛ Kirisi kɔbɛ, di do tú bɛpòòbɛ mbɛ, di do í wɛɪnɛ Kuyie nkɔbɛ, di do í mɔkɛ di baa dɛ, di do í tú nKuyie. ¹³ Di do í tókénɛ Kuyie, di mmònni kɛ kù tóònnɛ, Yesu Kirisi duó mmɛè kpéi nhomáà kɛ bè ò kù. ¹⁴ Kòò kù mɛnímmɛ mèè do dò nkuduotí kɛ yaàti Sifubɛ nɛ bèè í tú Sifubɛ, kɛ bè narikɛ kɛ wɛnnɛ oniti omáà. ¹⁵ Kɛ pàa nSifubɛ kó ikuó yɛ mbɛ nci dɛ nɛ i yɛ mbɛ ndɔòri dɛ, kɛ wɛnnɛ ibotí idé, ò do kpa nkɛ i naà nkubotí kumáà, kɛ narikɛ. ¹⁶ Bè ò kùmmu kòò dɛitɛ mɛnímmɛ dɛ kó ibotí idé do mɔkɛ mɛ, kɛ i taunnɛ Kuyie, nkɛ i naà nhoniti omáà. ¹⁷ Ò pĩ mmuù tómmú kɛ nàkɛ Tináansààti, diwèi kpeti, dindi bèè í tú Sifubɛ kɛ dɛtɪrinɛ Kuyie, nnɛ Sifubɛ bèè do kù tókénɛ. ¹⁸ Timɔu Sifubɛ nɛ bèè í tú Sifubɛ, Kirisi weè ti niitɛ Kuyie mborɛ nɛ Muyaánsààmù kó mɛtɛèmmɛ.

¹⁹ Di ténkɛ í tú bɛpòòbɛ, yoo diheɪ marɪ kɔbɛ, di tú Kuyie nkó diheɪ kɔbɛ mbɛ, ku cɪtɛtɛ kɔbɛ. ²⁰ Yesu Kirisi weè tu dipũũ, o tɔrɛ nɛ Kuyie mpǎánáànti náambɛ kɛ bè yǎà nkɛ di sɔkɛ. ²¹ Kirisi weè te kɛ tɛ kpeɪni, kɛ kótírí, kɛ naà Kuyie ncɪtɛtɛ sààtɛ. ²² Nɛ Yesu kpéi di tú tɛcɪtɛtɛ nte Kuyie mbo tɛ nɛ Muyaánsààmù.

3

Pɔòri nàkémɛ bèè í tú Sifubɛ Kuyie nnáànti

¹ Mí mPɔɔri Yesu Kirisi kóo tǎnti, bè n kpetí n nàké mɛ̀ kpeí nke dínɔ̀di bèè í tú Sifube Kuyie nnáànti. ² Di yému Kuyie nni nkuómme mesémme ke n dɔ̀dɔ̀ mesàà ke yɛ n nàké Tináànsààti, dínɔ̀di bèè í tú Sifube. ³ Tii do sɔ̀ri Kuyie nti nni mbenke, kɛ n yíété ku kó disòri kpeti, m mɛ̀ mbo ke ti nwáũní. ⁴ Kɛ di ti kàa ndi bo banté Kuyie nni mbenkemè Kirisi kpeti tii do sɔ̀ri. ⁵ Kù do í benke de kó disòri kpeti dimònni kɔ̀be, kù mɛ̀ nti benkemè di mmònni Yesu tǔrè nè Kuyie mpāānāànti náam̀bè nè Muyaánsààmù kó muwérímù. ⁶ De kó disòri tu: Sifube nè bèè í tú Sifube bè wɛ̀nnémè onitì omáà, ke yóó di tikpàti, kù yɛ nkù yóó duó nti bèè yie nYesu Kirisi kó Tináànsààti.

⁷ Kù duó nkɛ n náà nti, kù n dɔ̀dɔ̀ mesàà mme ke n duó nde kó mutómmù ke benkú nè n tómmù mieke ku wérímù deumè. ⁸ Bá nè m mɛ̀ ntumè Kirisi kɔ̀be beməu kó besám̀pòbè kóo sámpòu, kɛ kù duó nkɛ m bo náké Tináànsààti bèè í tú Sifube, Kirisi kpàti deumè ke í mɔ̀ke kumànkù, ⁹ ke bè benke Kuyie nkó disòri kpeti, kunku kùu dɔ̀dɔ̀ deməu kuu mɛ̀ dó nè dimònni, ¹⁰ ke dó bèè baké kɛ̀nkè nè be kó bekperibèe yà Kirisi kɔ̀be tinnì, kɛ̀banté Kuyie ncii ndeumè mediè ke í mɔ̀ke kumànkù. ¹¹ Kuyie ndòò kù dómè mme nè dimònni ti Yiè nYesu Kirisi kpeí. ¹² Di mmònni ti bo na kɛ̀ kù tǎónnè ke bá nyíèkù, ti tá mɛ̀ kpeí nYesu, koò taunnè. ¹³ N di náámmu ke tú di kǎnti báa yàrike, bá kɛ̀ n fɛ̀uri, n fɛ̀uri dũ kpeí nkɛ̀ dɛ̀ bo di dɔ̀dɔ̀ mesàà.

Kirisi ti dó mɛ̀ boti

¹⁴ Deè kpeí nte kɛ̀ n nínkú n núu ti cice Kuyie nyiikè. ¹⁵ Kunku kùu te kɛ̀ kɛ̀nkè kɔ̀be nè ketenkè kɔ̀be kɛ̀ bè bo. ¹⁶ N kù bàámmu ke tú kù di duó nku kpàti dieti, kɛ̀ Muyaánsààmù di kpénkunnè, ¹⁷ kɛ̀ Kirisi mbo di mieke, kɛ̀ di nfíúkú tei tei, Kuyie nkó medókumè mieke, ¹⁸ kɛ̀wɛ̀nnénè Kirisi kɔ̀be tabè kɛ̀banté Kirisi ti dó kɛ̀ dɛ̀ deu mɛ̀ boti ke okù mɛ̀ boti ke cūmpuri mɛ̀ boti bá ke í mɔ̀ke kumànkù, ¹⁹ kɛ̀yíété Kirisi ti dómè kɛ̀ dɛ̀ pɛ̀tɛ̀ ti yíétímè, kɛ̀pété Kuyie nkperɛ deməu.

²⁰ Ti sántímu Kuyie nkùu wérímù diemù bo ti mieke, ke bo na kédòò kɛ̀ dɛ̀ pɛ̀tɛ̀ ti kù mɔ̀u dɛ̀ nè ti toti ti ti yèmmè. ²¹ Ku yètiri ndeu Yesu Kirisi kɔ̀be cuokè sáà Kirisi pĩ mmùu tómmù kpeí. Kɛ̀ dɛ̀ mmè ndò.

4

Kirisi kɔ̀be wɛ̀ mmɛ̀ boti

¹ N di náámmu, mí mPɔɔri bè kpetí wɛ̀ Yesu kpeí, nke tú di ndò nKuyie ndi yu ke dó di ndómmè, ² kɛ̀kunnè dimáà kényòò, kɛ̀mmi, kéndó ditàbè, kɛ̀ntéennè ditàbè. ³ Yetenko kɛ̀ Muyaánsààmù di tau, kɛ̀ di mmɔ̀ke Kuyie nkó diwèi. ⁴ Ti mɔ̀ke Muyaánsààmù mumáà ndi, ke dò nhonitì omáà, ke baa demarè máà, Kuyie nti yu dɛ̀ kpeí. ⁵ Ti Yiè mbo omáà ndi, kɛ̀ ti tũ nkuce kumáà, kɛ̀ batémmù bo omáà. ⁶ Kuyie mbo kumáà ndi, timəu ti cice wɛ̀ baké deməu, ke ti pinnè mutómmù timəu, ke bo timəu ti mieke.

⁷ Kuyie nti pāmu bá wɛ̀ dipānni kɛ̀ Kirisi yè nti toti bá wɛ̀ ò dó mɛ̀. ⁸ Ti wàrimu ke tú: Ò wɛ̀te ke deeti dii mōnni kɛ̀nkè ke neinè becírìbè kó yewèrè yèè do kpetí, ke pā benitibè yepārè.

⁹ Ba ntú ò wɛ̀te ke deeti? Dè benkú ke tú ò keté ke cùtému ke ta ketenkè miekoo decūmpure. ¹⁰ Wèè cùténì, wèè wɛ̀te ke dèke, ke bo kɛ̀nkè ke píléké tipitì timəu. ¹¹ Wèè duó nkɛ̀ bèmabè tu o tǔrè, kɛ̀ betàbè tú Kuyie mpāānāànti náam̀bè, kɛ̀ betàbè tu bèè náante Tináànsààti, kɛ̀ betàbè tu bèè ni Kirisi kɔ̀be tǔrè, kɛ̀ betàbè tu bèè tiè nKuyie nnáànti. ¹² Ò bè duó nde kó

mutɔmmú kɛ bè bo tũntɛ o kɔbɛ mbɛ, kɛ bèɛ na kɛ pĩ nKuyie ntɔmmú, kɛ Kirisi kɔbɛ tĩnni dii tu Kirisi kɔnti kɛ dii dɛukɛ. ¹³ Kɛ ti nwɛ ntimɔu ti kɛrí kùu cɛ, kɛ kótírí kékpenkɛ, kɛnaá mpáíí Kirisi dɔmmɛ. ¹⁴ Kɛ bá ndɔnnɛ íbì ìi mu nyi ciì, kɛ tũ mbeniticiimbɛ bèɛ tiè nyiyáábísítí kɛ ì ti tɔu kuyaakù tɔumɛ tífɔkpɛti. ¹⁵ Ti dò nkénnáá ntimómmɔnti nti, kéndó titɔbɛ, memmɛ ti bo nkótírímɛ kuwedɔuncɛ miɛkɛ, kɛ naánnɛ Kirisi wɛɛ tu diyuu. ¹⁶ Kirisi wɛɛ te kòo kɔbɛ bɛmɔu wɛ nke dò nhoniti omáá nè itùòti, kɛ kpeñni, bá kùu tùòti kɛ kù pĩ nku tɔmmú kù dò nkémpĩ mmù, kɛ tikɔnti timɔu kótírí, kɛ kpénkú Kuyie nkó mɛdókùmɛ miɛkɛ.

Mɛborimɛ pàmmɛ dò kéndòmmɛ

¹⁷ Ntɛnɛ n dó kɛ di náké ti, nè ti Yiè nkó diyètírí, di bá ntũ mbɛɛ í báa nKuyie mbɛ kó mɛborimɛ, bè tũ mmɛɛ yèmmɛ tú dɛtɛtìrɛ kɔmɛ mme. ¹⁸ Bɛ toti dibìnni kó iyentoti nyi, bè í yé Kuyie nduɔ mmù fòmmu, bè í banté mɛɛ kpéí nkɛ bɛ to kpeñni. ¹⁹ Bɛ ténkɛ í baàti mɛyɛi nnɛ mɛsàá kɛ dɔòri dɛɛ í wenni kɛ í diè ntikpàti, kɛ dɔòri dɛsɛntɛkperɛ dɛmɔu boti nè mɛyɛi mmɛmɔu bɛ yèmmɛ dómɛ kɛ í yìèkù.

²⁰ Díndi bè í mɛ ndi bɛnkɛ Kirisi kɛ di ò yìtɛ. ²¹ Díndi biɛ bè di tiémmu o kpeti kɛ di yìtɛ o kó timómmɔnti, dɛɛ tu: ²² Di bo yómɛ mɛborimɛ kótímɛ di do tũ mmɛ, di do mɔkɛ mɛdókùmɛ yɛimɛ mmɛ kɛ mɛ di sòu nke di fétinkɛ. ²³ Yóunɛ kɛ di yèmmɛ cɛetɛ nè di yɛntoti, ²⁴ kɛ di naá mbenitipàmbɛ Kuyie ndòò bè kɛ dɔnnɛnɛ kumáá, kɛ di borimɛɛ wenkɛ kɛ di ntũ ntimómmɔnti.

²⁵ Di yóu siyáábisi, kénnaá nditɔbɛ timómmɔnti kɛ yé ti túmɛ Yesu kɔnti kó itùòti nyi. ²⁶ Kɛ di miɛkɛ peikɛ di báá yóu kɛ kɛɛ ɔɔtɛ kɛ di cé mmɛyɛi, di báá yie nkɛ diyìè ta kɛ kɛ kpaá péi. ²⁷ Di báá pã dibɔɔ kucɛ. ²⁸ Wɛɛ do yuuku wɛɛ yóu muyóó kɛ pĩ mmutɔmmú kémɔɔtɛ o kperɛ kɛpã bɛcìribɛ. ²⁹ Di bá nnáá ntínáanyɛiti, kɛ di pɛtɛ mɛfiè nnáánnɛ tii bo teennɛ bɛtɔbɛ kɛ bèɛ kpenkɛ Kuyie nkó kucɛ miɛkɛ, tii bo teennɛ bá wɛ ò bo dii fɛtìrì. ³⁰ Di bá ncaari Muyaánsàámù yèmmɛ, muù tu mɛcannimɛ Kuyie nti cànnɛ mɛ, muù te kɛ ti yé kɛ dò nKuyie nyóó ti dɛɛtɛ páíí diyìè sɔnni. ³¹ Bá mpoonnɛ ditɔbɛ, bá nnínnɛ ditɔbɛ, di miɛkɛ bá mpéi ditɔbɛ, di bá mmɔkɛ yekpàrɛ, di bá nsínkùnkò ditɔbɛ yètɛ, di bá ndɔòri mɛyɛi. ³² Ndɔòrinɛ ditɔbɛ mɛsàá, nkɛ ndó ditɔbɛ, kɛ ncɛnko ditɔbɛ Kuyie nti cɛɛ mmɛɛ boti nè Kirisi kpéi.

5

Ti bo nyémɛ Kuyie ndó dɛ

¹ Ntũnnɛ Kuyie nkó mɛborimɛ, kɛ yé di túmɛ ku bí nyi, kù dó ì. ² Ndónɛ ditɔbɛ Kirisi ti dó mɛɛ boti kɛ duɔ nhomáá kɛ bè ò kùu kòò dò ndipànni kufɔɔku natikù kperì Kuyie ndó di.

³ Di tú Kuyie nkɔbɛ mbɛ, di bá ndɔuti dɔutinɛ ditɔbɛ di bá nsínkùnkò dimáá, di bá duɔ ndi yèmmɛ tikpàti. Dɛ ketɛ kɛ í dò mbɛ nyo dɛ kó tináànti di cuokɛ. ⁴ Di bá nnáante ifei kpeti nè tiyèinnáànti nè tináanyɛiti, dɛ í wenni. Pɛtinkɛ nsántinɛ Kuyie nku sàá nkpeí. ⁵ Nyénɛ kɛ dò nwɛɛ dɔuti dɔutinɛ bɛtɔbɛ nè wɛɛ sínkùnkò omáá, nè wɛɛ í diè ntikpàti, dɛ í cáánnɛ wɛɛ feu yɛbákɛ. Dɛ yiè mboti í tati Kirisi nè Kuyie mbɛ kpààtiyyu miɛkɛ.

⁶ Di báá yie nkòò mɔu di soutɛ nè dɛtɛtìrɛ kó tináànti: Dɛɛ te kɛ Kuyie mmɛkɛ cóú bèɛ yetɛ ku kpeti. ⁷ Di bá mmɔkɛnɛ dɛ kó benitibɛ boti mɛtaummɛ mamɛ. ⁸ Di do tú dibìnni kɔbɛ mbɛ di mmònni kɛ taunnɛ ti Yiè kɛ tú kuwenniku kɔbɛ. Nfòunɛ kɛ dò mmenáá nkó íbì. ⁹ Kuwenniku

kó mutǝmmú tú: Tiniti, mɛwetímmè, nè timómmanti. ¹⁰ Mbaàtìnè ti Yiè ndó dè. ¹¹ Di bá nkáké dibìnni kàbɛ kó mutǝmmú mièkɛ, mù tú mutetímù mmu, di petínkɛ mmù dáammu mmu. ¹² A bo nákémmè bè dàòrì dè disòrì dè màkɛ ifei nyi. ¹³ Dɛ kó mutǝmmú yènni dùi mǝnni kuwenniku mièkɛ, kuwenniku ɔ́ ɔ́ mù feimmu. ¹⁴ Mómmu nwe bè dènneni dè kuwenniku dè ɔ́ ɔ́ wenkɛmu. Tì wàrimu kɛ tú:

Entɛ,

fǝ nwèè duó bɛcírìbè mièkɛ!

Kè Kirisi da mítté.

¹⁵ Nɔakɛnè mɛsàà di fòu mɛè botí. Di báá ndò tiyèintì, ntúnè mɛcìi nyembè. ¹⁶ Bá nfétinkonè di fiè, ti bo yemàrè yeyiye nye. ¹⁷ Di bá ndò ntiyèintì, yetenko kényété Kuyie ndó dè.

¹⁸ Di bá mmuɔ́ mɛnaà, mè di tannínko mɛyɛi mmieke nke. Yóunè kè Muyaánsààmù di píɛ. ¹⁹ Kè di nwè nke yáúkunko ditàbè kǝnti, kéndiè nKuyie nkó yesàà, nnè ku kó iyie, kɛ diè Muyaánsààmù di duó nyii yie, kénsánti Kuyie nnè di yèmmè mɛmɔu, ²⁰ nsántinè ti cice Kuyie dɛmɔu kpéi nsàà nè ti Yiè nYesu Kirisi kó diyètiri.

Oniti nè o pokù bè dò kɛntaumè

²¹ Nyiènnè ditàbè kpɛti, di dé mɛè kpéi nKirisi.

²² Benitipòbè nyiènnè di daabè kpɛti, di yie mmèè botí ti Yiè nkɛti. ²³ Kɛ yé onitidòu wèè bakémè o pokù Kirisi baké mɛè botí o kàbɛ tǝnni dùi tú o kǝnti kɛ di dɛɛrì. ²⁴ Dɛè te kè benitipòbè dò nkényié mɛ daabè kpɛti timɔu, Kirisi kàbɛ tǝnni yie mmèè botí Kirisi kpɛti.

²⁵ Bá wèè nitidòu kòo ndó o pokù Kirisi dó mɛè botí o kàbɛ tǝnni kɛ ku di kpéi, ²⁶ kɛ di òuté nè mɛniɛ nnè Kuyie nnàànti. ²⁷ Ò dòò mɛmmɛ kɛ dó di ntú o kperi ndi kénwenni, kénkpa kuyènkù, kénkpa mɛyǝð, kénkpa mɛyɛi mmɛmɔu, kéndò mpáí kɛ í mmàkɛ bè bo di sei ntii ìnkè. ²⁸ Mɛè botí nku bá wèè nitidòu dò nkéndómè o pokù ò dó mɛè botí omáà. Wèè dó o pokù ò dó omáà ndi. ²⁹ Òmɔu ɔ́ í mpóò nhomáà, ò ɔ́ nyárimu omáà, kɛ piú omáà. Kirisi mɛ ndàòrì o kàbɛ tǝnni. ³⁰ Kɛ yé ti túmè o kǝnti kó itùòti nyi. ³¹ Tì wàrimu kɛ tú: Oniti bo yóu o cice nè o yǝ kɛtaunnè o pokù, kè bèɛ naá ntikǝnti timáà. ³² Tì nnàànti tú disòrì dièrì kpɛti nti, tì tú Kirisi nwe nè o kàbɛ tǝnni, ³³ kɛ múnkɛ tú di kpɛti. Bá wèè nitidòu wè ndó o pokù ò dó mɛè botí omáà, kòo nitipòkù ndé o dòu.

6

Ibí nè i yembè kó tináànti

¹ Díndi ibí nyiènnè di yembè kpɛti. Kuyie mɛ ndó. ² Ndé a cice nè a yǝ. Kuyie ndóu nyii kuó kɛ béi nke tú: ³ Kè dɛɛ yie nkè dè nda naati, kàa fòmму okè kɛtenkè ìnkè.

⁴ Díndi ibí yembè, di bá mpéikunko ibí mièkɛ, ñtiènnè i kɛ ì tǝnni ti Yiè ndó mɛè botí.

Tidaati nè ti yembè bɛ kó tináànti

⁵ Díndi tidaati, nyiènnè bèè di te diɛ nketenkè ìnkè bɛ kpɛti, ké mbè dé mɛdiè, kémpí mɛ tǝmmú nè mɛyèmmè mɛmáà, kéndò ndi pǝ nKirisi kǝmu. ⁶ Di níí bá mpí mmutǝmmú bè bo dùi mǝnni mǝà kè dè bo bè narikɛ, dàònè dimáà Kirisi kó tidaati, ké mmù pǝ nnè di yèmmè mɛmɔu Kuyie ndómè. ⁷ Di mpí mɛ tǝmmú kɛ dò ndi pǝ nti Yiè nkǝmu, dè bá ndò ndi pǝ mɛnìtìbè

kõmu. ⁸ Nyénè ke dò nkàa tú kudaakù yoo a í kù tu, Kuyie nyóó yietí bá wè ò dòò mèè sàà nkó tiyeti nti.

⁹ Kè dínđi tidaatì yembè di nti pĩ mmesàà ndi bá nti péinko, nyénè ke dò nwèè di te dimòu ò bo kēĩnkè nke, o borè òmòu í cáá.

Kirisi kabe dò nkémwòke tìlì kpàrinentì

¹⁰ Tisontì tú di bo ntaunnèmè Yesu kékpenke, kèpété o wěrimú diemù. ¹¹ Báátínè Kuyie nkpàrinentì timòu ke cómmú tei tei, kébaao dibòò kó mesòummè. ¹² Tì í kpànnè benitibè, tì kpànnè yebòkè nye, yèè bo muaá mmieke, yèè kpeñni, bēbòokpàatibè bèè te dibìnni kó kutenkù. ¹³ Nè de kpéí, túóténè Kuyie nkó tikpàrinentì timòu, kè diyìè yeiri tùòkení di na ke kpa nkè di kpa nke dèè, di nkpaá yé kénwāké.

¹⁴ Nyinè timómmonti di ka fenaàkōnfè kōmē, kénkānké mēwetímmè di cīncīrè dimátìyaabòrì kōmē. ¹⁵ Ānnénè tikōnyauti tinēutì kōmē, ke náké Tináaṣààtì tìlì duò mmeom̃pùmè. ¹⁶ Ntònè metákùmmè kè mè ndò nkudòpikù sàà kùù yó nte kè di na kékuò dibòò kó ipie nyìlì còú. ¹⁷ Túóténè mēdēetímè kédòò dipiì, kētúóté Muyaánsààmù kó disìè dīlì tú Kuyie náaṣtì. ¹⁸ Muyaánsààmù ndi bonè kè di mbáá nKuyie nsáà, di nkù báá nyibáamì imòu botí ke kù sàútínè. Mbáánnè ku Kirisi kabe bemòu kpéí. ¹⁹ Kè nkù báá n kpéí, kè dēe yie nkè nh ààte n nùù nni nnáá nTináaṣààtì tìlì do sori ke í yìèkù, tìlì tu Kuyie ndeeri bèè í tú Sifube. ²⁰ Mbáánnè ku, kè kù n teennè kè n na kénnaá Tináaṣààtì, bá nè bè mē nni nkpetímè.

Mucaummu

²¹ N tōnko tì nēpo sàù Tisiki, tì Yiè nkóo tōntì sààwè, kòo bo di náké de ndòmmè mme, ²² kè di náké tìlì kó dimàà bo ti ciē, kényáúkūnnè di kōntì.

²³ Tì cice Kuyie nnè Yesu Kirisi bè di duò mmeom̃pùmè, nè mēdókùmmè nè metákùmmè. ²⁴ Mesàà nni mbonè dínđi bèè kó dimàà dó tì Yiè nYesu Kirisi ke fílkú teii.

Pɔɔri wǎri dɔ̀ pátíri Kirisi kɔbe bèè bo Fidipu Di mpátíri tɔ̀ tìi náàntì

Bè do kpetí Pɔɔri Odommu nwe kòo wǎri de kó dipátíri, ò do yóó di wǎri kè benitibè mabè bèè tanní ke tiè nyitié nyeyi Kirisi kɔbe bèè bo Fidipu kè be yèmmèe caàrè. Bá nè mèmme kè Pɔɔri mmàke diwèi ke yé ke dò nnè metákùmmè ò mòke mè Yesu Kirisi ìnkè, de bo tũntè. Kòo bè sǎntè bè ò pǎ dii pǎnnì ke bo ò teennè dikpetintou mieke, kéndó kényáúkùnnè be kǒnti kè bè nwetí Kirisi ke báá yóu kè itié nyeyii ìi taní kè ìi bè souté. Ò do wètè kéndó kényáúkùnnè be kǒnti nti kè bèè wammú bè bo ntaunèmè betòbè kémmeke meyèmmè mèmáà Kirisi kó mutòmму kpeí.

Di mpátíri náàntì duó ke dòmmè

1. Mudummu nè ò bántèmè Kuyie mbè kpeí. 1:1-11
2. Ò do bo mèè borime mieke 1:12-26
3. Ò yèmmè bè ntaunè Kirisi 1:27-2:18
4. Epafadoosi nè Timontee bèè do dɔɔri dèè wenni Pɔɔri nè Fidipu eì kɔbe be cuokè. 2:19-30
5. Pɔɔri do caummè Fidipu kɔbe bedùontòbè kó meyei nkpeí 3:1-4:9
6. Ò dèntenè ti tú ò yáúkùnnèmè be kǒnti, ke bè dounè mutòmму, nè náke mudummu cénke 4:10-21

Pɔɔri dɔummè Fidipu kɔbe

¹ Mí mPɔɔri nè Timontee Yesu Kirisi kó betòmbè, ti di dɔunko dín di Kirisi kɔbe bèè bo Fidipu nè bèè ni Kirisi kɔbe tǐrè nè be kó bewedɔunkótibè. ² Ti cice Kuyie nnè tǐ Yiè Yesu Kirisi bè di dɔò mesàà nké di duó ndiwèi.

Pɔɔri dómè Kirisi kɔbe bèè bo Fidipu

³ M baa ò nkè n dèntení di kpeí nni nsántímu Kuyie. ⁴ Nh ɔ̃ mbáámmu Kuyie ndi kpeí nsàà kè dè n naati, ⁵ di n teennèmè kè ti pitírí Tináaṣààtì nè di yiemme Yesu nè yienní. ⁶ N yému weti weti ke dò nKuyie nkùu keté de kó mutòmму sààmù di mieke, kù bo mmù sòké kè mù dèè ti Yiè nYesu Kirisi bo wètennì dii yiè. ⁷ N di dómu mesàà n yí di yǐèkù, ke yé ti wèrímè Kuyie nkó mesàà di mmònni m me nkpetímè nè n yí kpetí dii mònni nè m maumè ke bo fíi nTináaṣààtì. ⁸ N di dómu kè Kuyie nyé, Yesu Kirisi weè n duó nde kó medókùmmè.

⁹ M báámmu Kuyie nke tú kù di teennè kè di dake ndó ditòbè, kényǐtè Kuyie nkébantè mesàà nkù dó dè, ¹⁰ kèna kémbaàtì mesàà nnè meyei kénwenni kè dèe yie nkè Yesu wètiní ò báá yà ò bo di sei ntii ìnkè. ¹¹ Yesu Kirisi yóó di teennèmu kè di dɔòrímè ñwenni kè bè nsántí Kuyie ke déúkunko ku yetìrì.

Tínti Kirisi kɔbe ti fòu Kirisi kpeí nke

¹² N kɔbe n dó di bantému tìi n tùàkení tii temè kè Kuyie nnáàntì né dake pité. ¹³ Tihǎpònti tii bàà okpààtì diwè nè besòmbè bemou bè yému be n kpetínnèmè Kirisi kpeí nke. ¹⁴ Kè Kirisi kɔbe kusùkù yà n kpetímè kè be kǒnti yauke, kè bè nàà nKuyie nnáàntì nè dikòmbùò.

¹⁵ Kè bèmabè tì nàá nke m betínè ke nh ɛ̀ɛ̀nnè, kè betòbè ti nàánnè meyèmmè mèè wenni, ¹⁶ bè n dó mèè kpéí, ke yé ke dò nKuyie nni nduó nde kó mutámmú kè m bo ma ku náànti kpéí. ¹⁷ Bèè nh ɛ̀ɛ̀nnè bè í náá nKirisí kpeti nè meyèmmè memáà, bè dó kè n yíé meyeñcaàrimè mme dikpetíntou mieke.

¹⁸ Kè be yèmmè wenni yoo mè í wenni, bè cénke me nnàkémè Kirisí kpeti, dè n naatimu ke yó nni naati sáà. ¹⁹ Ke yé n yému ke dò ndi báá Kuyie n kpéí, kè Muyaánsààmù n teénnè, demou dè tú n kó medeetímè mme. ²⁰ M báámmu Kirisí nè n yèmmè memou, ifei í we nni mbonè. Bá kè n fěũrì, n yó nnáámmu o kpéí nnè tikōnyauti, kéndònnè n tì nàkémè. Kè m bo kú yoo m bo nfòu, n dó kéndéúkunko o yètìrì ndi. ²¹ Kè n fòu n dò nkémpí Kirisí kó mutámmú mmu, kè m me nku n dake cāntemu. ²² Kè m me nfòu n yó nnáámmu benitibè Kirisí kpeti, deè te kè n yí banté mufòmmu nè mukũũ n dò nkétāātè dè. ²³ N yèmmè meè sũ. Mōnni marì dè ñ ndò nni nfòu, diteri kéndò n kú kékote Kirisí borè, n dake me ndó. ²⁴ Dè né békú ke dò nni nkpaá fòumu ke di teénnè. ²⁵ Deè kpéí nte kè n yé ke dò n yó nkpaá fòu kè ndi teénnè, kè di kpenke Kuyie nkó kuce mieke, kémōte diwèi. ²⁶ Kè dèe yie nkè n wètoo dii yie kè di n yà, di sante Yesu Kirisí mediè ndi fòmmu mieke.

²⁷ Bá kè dè dòmmè, ntūnnè Kuyie nnáànti yèmmè, kè n na ke kòtoo yoo n yí na, nni nyo di wěrmè meyèmmè memáà ke pitírí Kuyie nnáànti, ke fiíkú metákùmè mieke. ²⁸ Di bá nyĩkù di kpantídèntòbè bèè í dó Kuyie nnáànti, deè benkú bè fetimè, kè di kó tikōnyauti benkú di cootémè. ²⁹ Kuyie nyí di dòò mesàà nkè di bo yie nYesu máà, kù dó di fěũtému múnke. ³⁰ Mí nnè díndi ti wè nke maumu, di sòò yàmu m maùmè, ke kpaá maù nè yíenní.

2

Yesu kékùnnemè omáà

¹ Di yie nKirisí kè dè di kpénkunko o kó kuce miekaà? Ò di dó kè dè yaúkunko di kòntàà? Muyaánsààmù di bonàà? Di dó ditòbè mesàà nke kuò nditòbè mesémmàà? ² Kè dende kó dimáà bo, di nwě ndinùù, ke wè mmedókùmè, ke wè mmeyèmmè memáà, ke pí mmutámmú kè dè n naati. ³ Di bá ndaari dèmarè ke ɛ̀ɛ̀nnè ditòbè, yoo di ndè dòòrì ke dó disānni detetirè kperi. Di nkékunko dimáà di dòòrimè mieke, ke níí nwúó nditòbè kè dò mbèè di deunè. ⁴ Òmou bá nwanti ò kó mesàà mmáà, múnke nwaànnè betòbè kōme. ⁵ Ntūnnè Yesu Kirisí kó meborime.

⁶ Ò do tú Kuyie nku,

ò me nyí ndó kè kù ènnenè omáà,

⁷ kényóu o wěrimú kēnaà nhonitì,

kédòò omáà otōntì,

⁸ kékékùnnè omáà,

kényíé nKuyie nkpeti

kè bè yàà ò baakénè kudapāātí

onitikòutì kōme kòò kú.

⁹ Kè deè nte kè Kuyie nhò dèúkùnnè,

kóo duó ndiyetidieri

diì pēēté yesonye.

¹⁰ Kè kēĩnkè kòbe nè kētenkè

nè kētenkè mieke kòbe

kè bè bo nínkú o ìkè.

11 Bá wè kòo béi nnè o nùù,
kè dò Yesu Kirisi tú o Yiè!
Kè ti cice Kuyie nyètìrìi òukè.

Kirisi kòbe bo mmimmè kutenkù mieke

12 N kòbe nh 5 mbo di borè kè di yíemmu n kpeti, nyíennè ti bá kè n yí bo, dèè dòke wenni. Kuyie ndi dæetému, mpínnè ku tōmmú kè kù dé mediè.
13 Kuyie nkuù 35 di duó mmeyèmmè, kè di ndó kédòò kù dómè, kè di duó mmuwèrimú kè di na ké mè dǒò.

14 Di níi bá ndòori dèmarè kè di yèmmè í bo kè di kpa. 15 Di ñwenni páíi kè bè báá yà di caàrimè, Kuyie nkó ibí dò nkénwennimu páíi benitiyèibe bèè dǒori dèè í wenni be cuokè, kèmmí fitirè kōme, 16 kè bè náá mmufōmmu kó tináaàti. Kè di dǒori memme, n yèmmè bo ndi naatinè, kè Kirisi wētení dii yiè, dèe benke n tōmmú nè n wēèrimè dè í yèmmè detetirè.

17 Di tāmè Kuyie ndèè dò ndipānni di kù pā di. Kè n ku kè kpāā de kó dipānni, dè nni nnaati. Dè n naatimu kè diwèi m bo nè dindi. 18 Dindi múnke, nyānkunè kè ti nwè nke yānku.

Pòori tōmmè Timōtee nè Epafoditi Fidipu kó dihei

19 Kè Kuyie ndó m bo tōnko Timōtee bàmbà nkékeè di bo kè dè dōmmè, kè dèe yáukūnne n kǎnti. 20 Otòu mǎu í bo nè wè ti wè nke dake di kpéi. 21 Betòbè biè dakenè be kpere wammù mmu, bè í dake Kirisi kòbe kpéi. 22 Di yému Timōtee duómmè omáà kè n teennè kè ti náá nTináaàsààti, kè dò nhoniti nè o bire. 23 Kè m banté dii mǎnni dè yó nni ndōmmè m bo ò tōnko. 24 N yému weti weti kè dò nti Yiè mbo n teennè kè n kotoo m mómmuò nké di yà.

25 N yèmmè dò m bo wēte ké di duónko Epafoditi, di sòò m pā dipānni kéduōnni wè, kè dò wè n teennè mutōmmú kè ti wēnnè kè mù pī nke fēūtè. 26 Ò kèè di kèèmmè mme ò muòkemè kòo yèmmè cààrè, kòò dǒ ké di yà. 27 Ò mènke sòò muòkemmu, kékááté mukūū, kè Kuyie nhò kuó mmesémmè nè mí m múnke, koò mièkūnne, n yèmmè dòke báá cààrè mēè kpéi. 28 Dèè te kè n dǒ koò tēñnǒo mēcāā, nkè di ò yà kè di yèmmèe narike, kè n kōme múnke narike. 29 Cǒuténè we nè diwèi ti Yiè nkó mēwēnnímè mieke, ndénè de kó benitibè botí. 30 Ò duó nhomáà ndi Kirisi tōmmú kpéi, nke kàáté mukūū kè n teennè dindi bèè dētiri di do í yóo na ké n teennè mēè botí.

3

Pòori yóumè demǎu Kirisi kpéi

1 Tisǎnti tú ti, ñyānkunè ti Yiè nkó kuce mieke, n do ti wàrimu kè wēte kè ti yíé, kè wennimu di kpéi. 2 Ndakenè sinitimóò kpéi, betòmbè yeibe, bèè tú bè cǎmmú, de kó mucǎmmù né í tú mùmamù. 3 Tinti bèè báá nKuyie nnè Muyaánsààmù mmieke, kè í tū mbenitibè kó ikuó, tū tu bèè cǎmmù mucǎmmù mómmōmmu. 4 Kòò mǎu yèmmè dò nhò bo cooté ò tū mmèè kpéi nyikuó, n yému ikuó koò pēētè. 5 Bè m peité kè nni mmòke yewe yèni ndi kè bè n cǎnté, n tú Isidayeeri mómmuò nwe, Bensamēe kó kufuku kou, Ebedee mómmuò nke tú Faadisīe ikuó yiè mmómmuò. 6 Kè n kǎnti ñyau kè n fēũnko Kirisi kòbe, kè yetíróo kè bo ntú nyikuó imǎu. 7 Dèè do tú n kó disānni n dè ñwénté di mmōnni detetirè Kirisi kpéi. 8 Dè í tú dèè do tú n kó disānni mǎà nè dèè do tú n kó mucǎntimu, n dè yetemu n yīētè mēè kpéi nYesu Kirisi wenwe wèè pēētè demǎu. Weè te kè n dè wúó nkè dè dò

ntiyonti kè dè bo yie nkè nní mmàke Kirisi. ⁹ Nh ò mòòte dè í tú Kuyie nyè n wetí n tũ mmèè kpéí nyikuá, n tá Yesu nwe kè kù yè n wetí, ke yé Kuyie nhã yímè onitì wetí ò tá diì mǎnni ndi Yesu. ¹⁰ N dós tì di mmǎnni tu m bo yíété Kirisi máà, kèpété muwèrimú diemù mùu te kòò yǎnté, ke fèüté o kpéí nkékú o kpéí. ¹¹ Kè dè bo yie nní ntú bèè yóó yǎnté be kóò mǎu.

Ti bo ncokùmè ke dós kumànkú

¹² Dè í tú n yè n ninte m betí dè yoo n wenke páíí, n kpaá cokùmu ke yetíróo ke bo ninte Kirisi ò n ninte mǎè botí. ¹³ N kǎbe m mu nyí tǔàke kumànkú, n dǎori dǎmarè máà ndi, n yíè ndifǎnkúò kperè nde, ke betí dǎè bo n yìikè. ¹⁴ N cokùmu ke dós dèyìikè, ke bo ninte tikuuti Kuyie nti yu ke bo ti duós nti kèĩnkè, nè Yesu Kirisi kpéí.

¹⁵ Tínti bèè kpenke Kuyie nkó kuce mieke, ti dò nkémǎke mǎè yèmmè, kòò mǎu kǎme kpaá cáá, Kuyie mbo ò teennè kòò banté. ¹⁶ Ti yíété tì, yóunè kè ti ntì pĩ nke wè nke kéri kuce kumáà.

¹⁷ Ntũnne n kó meborime, ke múnke ntũ mbetǎbè bèè kǎme dǎnnè ti kǎme. ¹⁸ N tì ndi nǎkèmu ke wète ke tì ndi náá nnè tinǎnni, besũkùbè tǔ bǎmáà Kirisi kǎbe, kè be dǎòrimè né bǎnkú bè senkèrimè ò kúmè kudapǎátí. ¹⁹ Be kó kumànkú tǔ bè bo fetimè sǎà, kè be pite tǔ be kó Kuyie, kè dè bè naatinè ifei do dò nké mbè bonè dè, kè bè dós kutenkú kperè máà. ²⁰ Tínti tǔ kèĩnkè kǎbe mbe, ke baa ti Yiè nYesu Kirisi bo wètennime, ²¹ kéceete ti kó tikǎncĩti kè tì naánnè o kpeti kékpenke kéwenke, ò yóó namu ké dè dǎò ke yé ò mǎkemè muwèrimú ke baké denennè dǎmǎu.

4

Pǎori tiémme Fidipu kǎbe

¹ Díndi n kǎbe n di dǎmu mediè, n dós kéwète ké di yǎmu, dii tu n kó diwèi nè n kó mucǎntimu, di ntaunè ti Yiè ntei tei.

² M báámmu Efodii nè Sǎntisi ke tǔ bè ñwè mmeyèmmè Kuyie nkó kuce mieke. ³ Fós n népo Sisii nè wè ti wè mmutǎmmú, a nteennè de kó benitipòbè, bè n wènnénèmu kè ti nǎké Tináànsààti ke fèüté. Ke múnke wènnénè Kedemaa mutǎmmú nè betǎbè bèè kó yeyètè wǎri mufǎmmu pátiri mieke.

⁴ Nyǎnkunè sǎà ti Yiè nkó kuce mieke, n yíe ke tì béimmu, ñyǎnkunè.

⁵ Yóunè kè benitibè bǎmǎuu yà di nitimè, ti Yiè nduúnnimu. ⁶ Di bá nyíèkù, kè di dós dè, mǎnnè Kuyie nké nkù sǎntí. ⁷ Kè di dǎori mǎmmè Kuyie mbo di duós nku kó diwèi nè Yesu Kirisi di kó mǎwènnime mieke, dii dèu, ke í dò nkéna kéyà di mǎmè.

⁸ N kǎbe n náánnè timǎmmǎnti, kéndǎori dǎè wenni, kéndǎori Kuyie ndós dè, kéndǎori dǎè sà, dǎè dò nkéndós, dǎè mǎnnè disǎnni. ⁹ Ndǎorinè di kèè tì m borè, kèntũ n kó mǎdǎòrimè, Kuyie nkùu duós ndiwèi kù yó ndi bonèmu.

Pǎori dǎummè Fidipu kǎbe nè mutǎmmú

¹⁰ Dè n narike mediè kè n sǎntí ti Yiè ndi wète ke n teémmè, n yému ke dò ndi ã ndós ké n teennè di né mu nyí mpètè kuce. ¹¹ Dè í tú n kpa mǎè kpéí nte kè n náà mǎmmè, kè m mǎke yoo n kpa, dè ã nni nnaatimu. ¹² M manténèmu m bo mmǎkemè nè m bo nkpmè, kè n di ke sannè yoo nh auté, kè m mǎke kè dè sũ yoo dè n dǎnté, dè n naatimu. ¹³ Kirisi wèè n duós muwèrimú kè n dè nǎ ndemǎu. ¹⁴ Dè né wennimu di n teémmè nh áàrimè mieke.

¹⁵ Díndi Fidipu kǎbe, di yému ke dò n di nǎké dii mǎnni Tináànsààti mǎketimè, kényeti Maseduǎnni kó kètenkè dii máà kó ditĩnni do n teennè.

¹⁶ Kè nní mbo Tesadoniki kè di n teennè kucε mèdémè. ¹⁷ Dè í tú dè n naati yepārè mǎà kpéí, dèè n naati deè tu di bo pétémè mucśntimu. ¹⁸ Nyàmú di m pǎ dè kε duǎnní Epafoditi, di mmǎnni kè m mǎkε péu. Di pǎrè dǎnnè tudààrí nwe wèè fǝku naati kè Kuyie nyè cǝuté. ¹⁹ Kuyie nkùù n te ku kpàti í sénní, kù yó ndi duǎmmu dè di békú dè nè Yesu Kirisi di kó metaummè miεkε. ²⁰ Ti cice Kuyie nyètìrì ndεu sǎǎ. Kè dè mmè ndò.

Mucaummu

²¹ Dǎunnè Yesu Kirisi kǎbε bεmǝu bèè bo di ciε, kε dǎ bèè bo diε mbè bè dǎunko. ²² Kòo kpààtì diεwè Sesaa cǐètè kǎbε múnkε di dǎunko.

²³ Ti Yiè nYesu Kirisi kó mesàà nni ndi bonè.

Pɔɔri wàri dùi pátíri Kirisi kɔɓe bèè bo Kɔdɔɔsi Di mpátíri tɔ tùi náànti

Pɔɔri weè do wàri di mpátíri Kɔdɔɔsi Kirisi kɔɓe tɔnni, ké di duó nTisiki nè Onnesimmu kè bè bo di kàtenè Kɔdɔɔsi. Pɔɔri weè do í bè nàké Kuyie nnáànti. Be cie kou Epafadasi weè do wɛnné Pɔɔri ke náante Kuyie nnáànti weè do ti mbè nàké.

Bè do kpetí dùi mɔnni Pɔɔri Odommu kè Epafadasi katoo kòò nàké besòumbè mabè tannimè be cie Kirisi kɔɓe tɔnni mieke ke bè nàá nke tú: Kàa dó kɛyíté Kuyie nkè kù da dɛɛtɛ a dò nkémbáá nkéinkè kó bekperíbè mbe ke dɔɔrinè ikuó maí kéndònnè mucámmu nè ticiciti matí mudii ìnkè.... Pɔɔri ti kèè dùi mɔnni ke pánkɛe bè dɛntení Kuyie nduðmmè mufòmму nè Yesu borè maa ndi, ké bè wàri di mpátíri ke bo bè tié mbè dò nkéndòmmè ke báá tũnne mufòmму yeimu.

Di mpátíri náànti duó ke dòmme

1. Mudummu 1:1-8
2. Pɔɔri báá nti Kuyie mbe kpéí 1:9-14
3. Kirisi bakémè demou 1:15-23
4. Ò bè cau nti besòumbè kpéí 1:24-2:2
5. Mufòmму pàmmu nè Kirisi ti kó mɛwɛnnimè mieke 3:1-4:6
6. Mɛcaummè 4:7-18

Pɔɔri dɔummè Kɔdɔɔsi kɔɓe

¹ Mí mPɔɔri Kuyie ntáátè wè, kè n tu Yesu Kirisi kó ditɔnni nè Timantee tui di wàri dipátíri dindi bèè bo Kɔdɔɔsi ke tá Yesu.

² Ti cice Kuyie ndi dað mɛsàà nkè di duó ndiwèi.

Kuyie nti kuó mɛsémme ké ti dð mɛsàà

³ Ti ð nsántímu Kuyie nti Yiè nYesu Kirisi cice, koò báá nsáà di kpéí. ⁴ Ke yé ti kèèmé di tá mɛè botí Yesu Kirisi nè di dómè Kuyie nkɔɓe bemou. ⁵ Nè di kèè dùi yiè ndi Tináaansàati tui tu timómmonti, di bantémè Kuyie ndi baanè dè kɛinkè ke dè bàa. ⁶ Tináaansàati pitíri kute nkù kumou ndi, dè í tú di cie maa, kè benitibè ti yíé nkè be borime ceeri, di kóme cèètemè di ti kèè dùi mɔnni mɛketimè ke banté weti weti Kuyie nkó mɛsàà. ⁷ Ti népo mómmu Epafadasi nè wè ti wɛ nke pĩ nKuyie ntómmú, weè ti ndi nàké. Ò pĩ mmuú tómmú di cie mù tú musaàmù mmu, Kirisi dó mù. ⁸ Weè ti nàké Muyaansààmù di teé mmèè botí kè di dó ditɔbè.

⁹ Dèè kpéí nte nè ti kèèmé dɛ kó tináànti, ti í yóu ti bo mbáámmè Kuyie ndi kpéí nke tú kù di teennè kè di yíété kù dó dè, kè Muyaansààmù di duó mmeciì nkè di nyé di dɔɔri dè, ¹⁰ kéndɔɔri Kuyie ndó dè, dèè dèúkunko ku yètiri, kéndɔɔri ditɔbè mɛsàà nke dɔkɛe yíété Kuyie. ¹¹ M báámmu Kuyie nke tú kù di kpénkũnne demou dɛ mieke nè ku wérímú diemù kè di na kémmi nke wéèrì. ¹² Nsántínè ti cice Kuyie nkùu te kè di mannè kɛwɛnnénè ku kɔɓe bèè bo kuwenniku mieke, kè kù yóó wɛnné ké di duó nkù baanè dè ku kɔɓe. ¹³ Kuú ti fietè dibìnni kóo kpààti nou mieke, ke ti tanné ku Bire kù dó dè mɛsàà nkó dikpààtiyuu mieke, ¹⁴ wèè ti donté, ke ti cífè nti yei.

Kirisi weè tu oketiwè demou dɛ mieke

¹⁵ Òmòu báá na káyà Kuyie, Kirisi weè ti benkú kù dòmme, weè tu Mpo ke baké Kuyie ndòò dè demòu. ¹⁶ Weè te demòu ke dè dòò, keĩnkè kperè nè ketenkè kperè, ti wúó ndè nè ti í wúó ndè, bèè baké, bekótibè, muwèrímu yembè, bèè ni, kù dè dòò demòu weè kpéí. ¹⁷ Demòu dè yóó dòò kòò bomu, weè te kè dè bo kòò dè baké. ¹⁸ Weè tu diyuu, kòò kòbe tú o kǎnti, kòò bè duó mmufòmму. Weè tu oketiwe wèè ku ke yǎnté, Kuyie mme dòò kòò bo mbaké tipítì timòu ndi, ¹⁹ ke yé Kuyie ndómè kémbo ku Birè mieke nè ku dòmme memòu ndi. ²⁰ Kuù dó ketaunnè kumáà denennè demòu keĩnkè kperè nè ketenkè kperè nè ku Birè Yesu kó mukúú nkudapáati ìnkè te demòu kè dè narikenè Kuyie.

²¹ Díndi múnke di do tú Kuyie nkpantidéntòbè mbe kè kù détirinè, kè di yèmmè sǐ nkè di dǎori meyèi. ²² Di mmònni kè ku Birè tùóté tinitikǎnti ke ku, kè kù di taunnè kumáà. Kè di bo na kénkòri ku borè ke wenni páíí, ke kpa meyóò nkòò mǎu báá na ke di sei. ²³ Ntánè Kuyie nweti weti, kè dèmarè báá di yatenè ku kó kuce yoo di baa dè, Tináaǎsàati di benke dè. De kó Tináaǎsàati bè ti nàkému kute nkù kumòu, mí mPǎori kè n ti nàà.

Kuyie nduó mmùù tǎmmú Pǎori

²⁴ Di mmònni dè n naatimu kè n fèùrì di kpéí. Kè n sǎkè ke fèùrì Kirisi fèùtémè o kòbe díndi bèè tu o kǎnti di kpéí. ²⁵ Kuyie nkuù n tǎáté ke m pǐnnè Kirisi kòbe cuokè mutǎmmú kè m bo bè nàké ku náaǎnti páíí, kè ti mbè tié. ²⁶ Kuyie ndo ti mbè sǎnnenemu, di mmònni kè ti mbè benke bembe bèè tu ku kòbe. ²⁷ Kuyie nkuù dó kébenke ku kó disòri kpeti tii do sǎri, tii tu: Kè Kirisi bo di mieke di nyé ke dò ndi bo ò toténè Kuyie nkó tikpeti. ²⁸ Weè Kirisi kpéí nke ti náámmè benitibè bemòu, kè bè caú, ke bè tiè nKuyie nnáaǎnti ti yé kè dè mǎmè, kè dè bo yie nkè dí ntaunè Kirisi, kémbo tuakoo Kuyie mborè ke dò mpáíí. ²⁹ Dèè te kè ti pǐ nde kó mutǎmmú ke maù, Kirisi weè n duó nho kó muwèrímu diemù.

2

¹ N dó di yǐtému m maù mèè botí di kpéí nnè Daodisee kòbe kpéí nnè Kirisi kòbe tǎbè bèè í n yé be kpéí. ² M báámmu Kuyie nke tú kuu yáúkunnè di kǎnti, kè dí nwè nke dó ditǎbè, kè kù di duó mmecii nkè di dǎke yǐtè Kuyie nkó disòri dii tu Kirisi. ³ Weè tu mecii nnè meyǐtémè kó disòri.

⁴ N ti ndi nàké kè di bo nyému kòò mǎu báá di souté nè kununaatí. ⁵ Bá kè n yí di tǎkénè n yèmmè di bonèmu, kè n wúó ndi kéri mèè botí Kuyie nkó kuce mieke kè dè wenni kè di tá Kirisi kè dè n naati.

Dèè bo ti teénnè kè tí na iyáàbìsítíé nyembè

⁶ Di yièmmu Yesu Kirisi kòò tu di Yiè, dí nhò taunè weti weti. ⁷ Yóunè kè di cǐè nfiúkú o ìnkè teii kè di tákùmmè kpenke kè di ntù ndi cǎuté ìi tié nkédǎke nkù sǎntí sǎǎ.

⁸ Ndakenè kòò mǎu báá di souté nè meniticii nnè mebaoyèmmè ké di fétinne, de kó tináaǎnti í tú Kirisi kpeti, benitibè kpeti nti. ⁹ Kuyie nkó meborime memòu do bomu Kirisi mieke ò tùóté dii mǎnni tinitikǎnti. ¹⁰ Kè di ò taunè di pètému demòu. Weè baké bebaatibè bemòu nè keĩnkè kó bekperibè bemòu.

¹¹ Di wènnénè Kirisi kè dèè tu di kó mucāmmù, dè í tú benitibè kó mucāmmù Kirisi kó mucāmmù tu ò di dǎeténèmè mǎdókùmmè yeime. ¹² Dè dò mbè wè ndi wènnénèmu ke kǔnnè bè di ǎǎ dii mǎnni bàtémù, kè di ò

wēnnénè ke yǎnté di tá mēè kpéi nke dò nKuyie mmòke muwērímú ke bo duó nkè di yǎnté, kù duómmè kè Kirisi yǎnté. ¹³ Di yei mmeè do te kè dí ntú bēcírìbè Kuyie nkó mufòmmu bíékè, di do í cāmmù, di do í yé Kuyie. Di mmònni nè Kirisi kpéi nkè kù di kuó mmesémmè ke di cǐē nke duó nkè di yǎnté. ¹⁴ Ikuó do yē nti tú beyeibe mbe, ke dò nKuyie nti kpetínne, kè Kirisi kàtēni kè bè ò baaké kudapāātí kòò kùò de kó ikuó. ¹⁵ Kirisi ku dù mōnni kudapāātí ke namu muyaá mmieke kó bekperíbè bèè baké, ke bè fèikūnne kè benitibè bēmou yà ò bè namè.

¹⁶ Kè dè dò mmemme, di báa yie nkòò mōu di wátí di yo ndè nè di yē ndè ñnkè, nè yebaa ndi baà nyè, otāāpānwè kpere yoo teonpūtè kpere. ¹⁷ Dende kó dimàà do tú dèè kpaanì de kó kufènkù nku, demómmōnne tú Kirisi nwe. ¹⁸ Di báa yie nkòò mōu di souté di í yau mēè kpéi ntidoùnì, di í dōu mmēè kpéi nKuyie ntōrè, di í kékunko mēè kpéi ndimàà ke bè dōnnè. De kó benitibè tu sifei yembè mbe ke mōke menitiyèmmè detetirè kōme. ¹⁹ Bè í taunè Kirisi wèè tu diyuu. Dentēnni Kirisi kabe tīnni dōmmè onitì kó tikōnti dōmmè mme, ke mōke itùòti nè icīē nke nampú, ke kótirí Kuyie nkó kuce mieke kù dō mēè botí.

Ti kunèmmè Kirisi koò wēnnénè ke yǎnté

²⁰ Dindi bèè wēnnénè Kirisi ke ku, kòò di deeténè yebakè kó tidaatì. Dè dōmmè kè di yie nkè kute nkù kabe wēte ke di duó nyikuó ìi tu: ²¹ Báa túóté diè, báa déúté diè, báa kááké diè? ²² De kó ikuó tú benitibè kpere nyi, ì yóó deemu bāmbà. ²³ De kó ikuó tú mecii nkperi nyi bake a bo nkékunkomè amàà, ke báa nKuyie nke fēũnko a kōnti, dè né í teēnnè ke dèi meyèmmè yeime, dè teēnnè onitì kōnti nti.

3

¹ Di wēnnénèmu Kirisi ke ku kòò duó nkè di yǎnté, ñwaànnè Kuyie nkperè dèè bo ò kàri dè, Kuyie mbakù you. ² Nwaànnè kēñnkè kpere ke bá nduò ndi yèmmè kute nkù kpere, ³ ke yé di kumèmu kè di fōmmu pāmmù wēñnè Kirisi ke sōri Kuyie mborè. ⁴ Kirisi wèè tu di fōmmu kó dikūnni, ò bo wētení dii yie di bo nhò bonè, koò nwēñnè o kpeti mieke.

Meborime kótímè nè mepāmmè kó tináànì

⁵ Kuonè kute nkù kó meyèmmè, mēè tu: Di bo ndouti dōutinèmmè ditòbè, di bo mbenkumè dimàà ke yūš mbenitibè yèmmè, di bo mmōkemè iyentotí yeiyi. Di bá ntú bèè í diè ntikpàti, dè í cáānnè mubōfèù. ⁶ Kuyie mbo bekénè bèè yete ku kpeti ke dōori me kóò botí kè dè nyóò mediè. ⁷ Di do dōori mēè botí ke meyei ndi nò.

⁸ Di mmònni yóunè kumiepié nè kuyonku nè tidōnnitì nè yesáāmbè nè tináanyeti. ⁹ Di bá nsoú nditòbè, ke yé di dàtémè di borime kótímè ke dootóo, ¹⁰ ke túóté meborime pāmmè ke dàátí kēnaá mbenitipāmbè. Kuyie ndo di dōò kè dí ndōmmè, kēmmōke Kuyie nkó mecii. ¹¹ Mebatimè tēnke í bo Sifu nè wèè í tú Sifu be cuokè, wèè cānté nè wèè í cānté, okpákpàri nè timútì kou, kudaakù nè wèè í tú kudaakù bēmou bè taunnè Kirisi nwe kòò bè te.

¹² Kuyie nkuù di dō ke di tāāté kè di tú ku kabe. Di mmōkenè ditòbè mesémmè, kēnnitì, kēnkékunko dimàà, kēntú benitisààbè, ke nò nke mi. ¹³ Mmōkenè meminnimè nè ditòbè, kēncīēnko ditòbè, kòò mōu yeténè otòu

wèè ò cīē Kirisi di cīē mmèè botí. ¹⁴ Tii dōke tú tidietí tii tu di bo ndómè ditòbè mēsàà nkēna kēnwē nweti weti. ¹⁵ Kirisi kó diwèi mbo di miēke. Kuyie ndi yu dii kpéi kè di bo n̄wē nke dò n̄honitì òmáà. Nsántínè Kuyie kù di dōri dèè kpéi. ¹⁶ Kirisi kó tináaṅtì mbo di miēke mēsàà nkè di nciì, ke tiè nditòbè, ke yáúkunko ditòbè kǎntì, ke diè nKuyie nkó yesāā nnè ku kó iyie nke kù sántí nē Muyaánsàamu di duó nyii yie, ke nkù sántí nē di yèmmè mēmou. ¹⁷ Di dōrìmmè nē di náaṅtì dè mbenkú di tùmè Kirisi kòbe, kè di ndóunnè ti cice Kuyie mutōmmú Kirisi kpéi.

Bèè tu Kirisi kòbe bē borimè dò nkéndòmmè

¹⁸ Benitipòbè, nyiénnè di daabè kpèti, Kuyie nkòbe dò nké mme ndōri.

¹⁹ Benitidaabè, ndónè di pobè, di miēke báá sǎnté kè mbè còu nkè di bē kpànnè.

²⁰ Ibí, nyiénnè di yembè kpèti timou, Kuyie mme ndó.

²¹ Ibí yembè, di báá sǎnté kénkpànnè ibí, i yèmmè yàà bo caàrè.

²² Díndi tidaatí, nyiénnè bèè di te bē kpèti timou, dè bá ntú bèè bo dii mǎnni mǎà kè dè bo bè narike, mpínnè bē tōmmú nē mēyèmmè mēmáà di dé mēè kpéi nti Yìè. ²³ Di dōri dè demou, dí ndè dōri nē di yèmmè mēmou, kè ndò ndi pī nti Yìè nkó mutōmmú, dè bá ndò ndi pī mbenitibè kōmu, ²⁴ kényé ke dò ndi bo wēnnénè Kirisi kèdi o cice kpàtì ò bàanè tì bèè tu o kòbe. Kè yé wèè tumè di Yìè ndimou di pī nwèè tōmmú. ²⁵ Wèè mē ndōri mēyē, ò bo yà mē kó tiyeti, Kuyie mborè òmou í cáá.

4

¹ Díndi tidaatí yembè, di nti pī mmesàà nke nyé wèè múnke di te ò bomè kēinkè.

Pōri bè dènte tì

² Mbáánnè Kuyie nsáà ke kù dounnè mutōmmú ke báá ɔ ndimáà. ³ Kè múnke nkù bàánnè ti kpéi, kè kù ti pā kuce kè ti na kénnaá Tináaṅsàatì bē n kpèti tii kpéi. ⁴ Mbáánnè ku kè n na kè ntì nàà nweti weti, n dò nké ntì nàà mmèè botí.

⁵ Nyénè di bo nfòu mēè botí bèè í tú Kirisi kòbe bē cuokè. Kè Kuyie nní di pā dè mēfiè, di báá mē fétinne, di náké ku náaṅtì. ⁶ Di náaṅtì nnaati kéndò mmukókúú nkè bè ntì dó, kòò mōu di beke tìmatì di tì nhò tēñné weti weti.

Mudummu

⁷ Tì kou Tisiki tu ti Yìè nkóo tǎntì sààwè nwe kè nh ò dó, nē we tii wē nke pī mmutōmmú, ò bo kotoo dii mǎnni, ò bo di náké n kpèti. ⁸ Nh ò tǎnko kòò bo di náké ti bo kè dè dōmmè mme, kényáúkunnè di kǎntì. ⁹ Onnesimmu ti kou sààwè nwe wèè tii nti Yìè nweti weti, di cīè kou nwe, n we nēinnenko Tisiki kè bè bo di náké ti bo kè dè dōmmè.

¹⁰ Adisitaki nē wè ti wē nke kpèti ò di dōunko, kè Mariki Bannabaasi tebite di dōunko. (N di nákému o kpéi, kòò tùòkoo dí ò cōuté nē diwèi.)

¹¹ Sesua bè tu wè Susituusi ò di dōunko. Betāati bèè tu Sifube bèè yie nYesu, kè ti wē nke pī nKuyie nkpààtiyuu tōmmú, bēè yáúkunnè n kǎntì.

¹² Epafadasi di cīè kou di dōunko. Yesu Kirisi kóo tǎntì nwe, ò báammu Kuyie nsáà di kpéi nke tú kù di kpénkunnè kè dí ndò mpáíi ke dōri kù dómè. ¹³ M bo na kè di náké ke dò ò mǎumu mēsàà ndi kpéi, díndi Daodisee kòbe nē Yiedapodii kòbe kpéi. ¹⁴ Duku dōòtòrì ti népo sàù, nē Demaasi bè di dōunko.

¹⁵ Di dɔunko Kirisi kɔbe bèè bo Daodisee, kédɔunnè Nɛnfaa nè Kirisi kɔbe bèè tikɔ o cɛ̀tè ke báá nKuyie. ¹⁶ Kè di kàa nde kó dipátíri ke dèè dí duó nDaodisee kɔbe kè bèe kaa, kè bèe di duɔnní be kperi m bè wàri dì kè di kaa. ¹⁷ Di náké Asipu ke dò ò ndake ti Yiè nkó mutɔmmú kpéí, ké mmù pĩ mmesàà.

¹⁸ Mí mPɔɔri mĩ di wàri nè n nòtè mudɔummu muu, di báá yè mbè n kpetímè.

Kuyie nkó mesàà nni ndi bonè dimɔu.

Pɔɔri w̃ari d̃i pátiri ketiri Kirisi kɔbe bèè bo Tesadoniki Di mpátiri tɔ t̃i náànti

Tesadoniki do tú Maseduɔnni tempɛ nkó diheidiè ndi. Pɔɔri do nàké Kuyie nnáànti Fidipu èi kɔbe kédeè kékɔte kè, ké kè keté Kirisi kɔbe t̃inni kè né í nke m̀ntɛ kè ỹé Sifube mabè do yetemè o kpeti kénkɔ́ kóò bèti.

Mèmmè kòò dè ité kékɔte Bedee (Yesu T̃ɔrè 17:1-10). Ò kè mbo kè Tim̀ntee wèè do kpáá Tesadoniki kòò ò s̃́nkóo kóò nàké dè kè dòmmè. Kòò yèmmè narikè mesàà nkòò s̃́ntɛ Kuyie mbè kù yie mmèè kpéi nke kù dó. Kòò bè dèntení ò do dòò mùu t̃ómmú be cie mu kpéi k̃yáúk̀unne be k̃nti Kirisi kó kuce kpéi. Kè múnke bè t̃́h̃né t̃i do bè k̃ónnè mukúk̃yántimù ìnkè nè Yesu bo nyóó w̃eteni kè dè dòmmè.

Di mpátiri náànti duó kè dòmmè

1. Pɔɔri s̃́ntemè Kuyie Tesadoniki kɔbe kpéi 1-3
2. Pɔɔri tièmmè Tesadoniki kɔbe kè tú bè nfòu mufòmmu sààmù 4:1-12
3. Pɔɔri bè tié ñti Yesu yóó w̃eteni mèè boti 4:13-5:11
4. Itié nsɔnyi 5:12-28

Pɔɔri d̃óummè Tesadoniki kɔbe

¹ Mí mPɔɔri nè Sidif̃é nè Tim̀ntee, t̃i di w̃ari di mpátiri d̃indi Kirisi kɔbe bèè bo Tesadoniki kè taunè ti cice Kuyie nnè ti Yiè nYesu Kirisi kɔbe. Kuyie ndi d̃òò mesàà nké di duó ndiwèi.

Tesadoniki kɔbe yie mmèè boti Tináànsààti

² N kɔbe ti s̃́ntímu Kuyie ndi kpéi nke kù bàà ndi kpéi nsáà. ³ Ti í ỹé ndi p̃í mmèè boti mut̃ómmú di tá mèè kpéi nKuyie kè kù dó nè di t̃́m̃è kè baa ti Yiè nYesu Kirisi bo w̃eténimè. ⁴ N kɔbe ti ỹému kè dò nKuyie nkuu di d̃ake kè di t̃́áté, kè di tú ku kɔbe. ⁵ Ti k̃́tenko dii m̀nni Tináànsààti, di do í t̃i d̃òò dekpeitikpeɛ, Kuyie nkó muw̃érímú do ti bonèmu kè Muyaànsààmù ti teènnè kè t̃i nnáà nke í ỹéku. Di ỹému kè dò nti d̃òò d̃éè kó dimàà dè tu di kó mesàà mme. ⁶ Di do c̃outé Tináànsààti kè bè di f̃é̃mmu mediè nkè Muyaànsààmù me ndi duó ndiwèi, kè di t̃i nti Yiè nYesu kè t̃́nnè t̃i kó meborime. ⁷ Kè di borime wenni kè Maseduɔnni nè Akayii kó itemp̃è nkɔbe me t̃i. ⁸ Nè di borè nde Tináànsààti pitémè, kè s̃́nté Maseduɔnni nè Akayii kó itemp̃è nkè benit̃ibè ti kèè, bè kèèmu tip̃it̃i tim̃u di tá mèè boti Kuyie, dè keté kè í dò ñti ñti mbè náà. ⁹ Kè ti k̃́te kèè bíékè bè ò nnáammù t̃i k̃́toò kè dí ti c̃outémè nè diwèi nè di ùt̃óomè yebókè, kè t̃́nnè Kuyie mm̃ómm̃onku kùu duó mmufòmmu. ¹⁰ Kè baa ku Biré Yesu kù duó nkè wèè ỹánté, wèè ti d̃éerí nè Kuyie mbeénti t̃i k̃ériní.

2

Pɔɔri ketémè o t̃ómmú Tesadoniki

¹ N kɔbe di ỹému kè dò nti k̃́toò di cie nè mùu t̃ómmú í yè detetirè. ² Di ỹému bè ti s̃́r̃m̃ú mèè boti Fidipu kè ti f̃é̃u nkè ti né na kè k̃́toò di cie, kè Kuyie mme nti duó ndik̃m̃bùò kè ti náà nku náànti bá bèè do ti yete kè nti maunè bè do me ns̃m̃è. ³ Ti í náà nTináànsààti kè dó k̃́souté òm̃u, ti me

nyí wanti timáà kó mesàà nyoo ti ciité òmòù. ⁴ Ti í náá nTináaṣààti ke dó benitibè beè nti naatinè, ti dó Kuyie nkùù yé onitì yèmmè kuù nti naatinè, kuù ti wènté ke sós ndè dò ntí náké ku náàntì. ⁵ Kuyie nyému ke dò nti í di náá nke di kpenti, yoo ti dó ké di narikenè kédì di díítí. ⁶ Kù yému ke dò nti do í dó òmòù ti sànte, dínìdi yoo betòbè mabè. ⁷ Ti tú Yesu tǝrè nye, ke do dò ntí ndi békú di bo nti tǝmè, kè tǝ ní petinke yǝ, ke di yuǝri debire yǝ ñ ndè yùǝri mǝè botí. ⁸ Ti do di dó mǝdiè mǝe, dè í tú ti dó ké di náké Tináaṣààti mǝà, ti do í yete ti bo kúme di kpéí. ⁹ Ti kǝbe di yému ti do di náá ndi mǝnni Tináaṣààti ke pǝ mǝè botí mutǝmmú kuyie nnè keyènkè, ti í dó mǝè kpéí nkéntú òmòù kó ditǝu.

¹⁰ Di yému kè Kuyie nyé ti borime do wennimè, kè ti í nwanti timáà kó mesàà, òmòù í nyà ti caàrimè. ¹¹ Di yému dimǝu ke dò nti do di pǝ nhonitì ñ mpǝ mǝè botí nku o bí, ¹² ke yáúkunko di kǝntì, ke di báá nke di tiè nke yetíróo ke dó dí ndǝori Kuyie ndǝmè kuù di yu ke dó dí ta ku kpààtiyuu nè ku kpeti mieke.

Ti bo ndǝorimè Kuyie ndǝmè meháárimè mǝnni

¹³ Ti sǝntímu Kuyie nsǝà ti di nákéme ku náàntì kè di ti cǝuté. Di í ti cǝuté benitibè kpeti kǝme, di do ti cǝuté ti tu mǝè kpéí nke Kuyie nnáàntì ke pǝ mmutǝmmú di mieke, dínìdi bèè ti yie. ¹⁴ Kè di naá nYesu Kirisi kǝbe ke dònnè Sudee Kuyie nnáàntì keté dè kǝbe, kè di cie kǝbe di fǝù, Sifube do fǝù mǝè botí Sudee kǝbe. ¹⁵ Sifube beè kùò ti Yìè nYesu, ke kùò Kuyie mpǝnǝàntì náànbè, ke íimmu Kuyie mmieke ke níi mbenitibè bǝmǝu. ¹⁶ Kè bè ti paankonè ti bo nnáámmè benitibè Kuyie nnáàntì kè kùu bè deeté, ke dǝke yéútí bǝmǝà mǝyei kè Kuyie mmieke bè do.

Pǝori dǝmè kéwǝte kéyà Tesadoniki kǝbe

¹⁷ Nè ti itémè di cie, dè mǝnte sǝmpǝ, ti yèmmè kpaámu di borè, kè ti maù mmǝdiè nke dó kéwǝtoo ké di yà. ¹⁸ Ti sòò dǝmu ke na nkǝtoo di cie. Mí mPǝori kè m báátí kuce mǝpéu ke bo kǝtoo. Kè dibǝò dii ti ditínnè kè ti í kǝtoo. ¹⁹ Ti yèmmè naatinè dímbè kè diwèi ti bo, dii yó nte kè ti yetè ncǝè Yesu bo wǝtení dii mǝnni. ²⁰ Dii tu ti kó diyetìcǝèrì, diwèi ti bo dii kpéí.

3

Pǝori tǝmmè Timǝntee Tesadoniki

¹ Memmè ti í namè ke bo pǝ ntímáà, ti í yé mǝè kpéí ndi bo kè dè dòmmè, kè ti nkpaá Atenni, ² kǝtǝnko Timǝntee nè wè ti wǝ nke pǝ nKuyie ntǝmmú kòò bo yáúkunko di kǝntì, kè di kpenke Kuyie nkó kuce mieke, ³ kè mǝfǝútímè báá di na. Di yému ke dò nKuyie nkuù dó dè mǝe ndò. ⁴ Ti do bo di cie ke di nákému ke dà, bè yóó di fǝù, ndè tǝkénì di mǝnni. ⁵ Deè te kè n yǝkù dibǝò bo di soutémè, kè ti tǝmmúu naá ndetetirè. Ke tǝnkoo Timǝntee kòò bo yà di kǝrí kè dè dòmmè.

⁶ Kè Timǝntee wǝtení di cie bàmbà ke ti náké di tǝ mǝè botí Kuyie nkó kuce kè dè wenni, ke dó ditòbè, ke dó ké ti yà kéndònnè ti dǝmè ké di yà. ⁷ Kè de kó tináàntì yáúkunko ti kǝntì meháárimè nè mǝfǝútímè mieke. ⁸ Di mǝnni ti yèmmè narikemu di tǝmmè ti Yìè nkó kuce weti weti. ⁹ Ti mǝke dii wèi di kpéí ndi deumu ti í yé ti bo sǝnte mǝè botí Kuyie. ¹⁰ Ti kù báámmu keyènkè nè kuyie nke tú kù ti pǝ kuce kè tí kǝtoo ké di teennè, kè di kpenke weti weti ku kó kuce mieke.

¹¹ Ti cice Kuyie nnè ti Yiè nYesu Kirisi ti pã kuce, kè tí kotoo ké di yà. ¹² Ti Yiè ndi teennè kè di dake ndó ditabè nè benitibè bemou ti di dó mèè botí, ¹³ kè di kpenke metákùmè mieke, kè ti Yiè nYesu nwētini nè o kabe ke sś ndi wenni páíí, ke kpa meyei.

4

Meborime Kuyie ndó mè

¹ Ti kabe ti di nakému di dò nkéndəori mèè botí kè dè nnaati Kuyie nkè di mè dðri. Ti né di báámmu nè Yesu kó diyètiri ke tú dí nsaké ke dəori kè dè pēēté memme. ² Di yému ti Yiè nYesu kó itié nti di duó nyi. ³ Kuyie ndó di wenni páíí nwe, ke bá ndəuti dəuti nè ditabè. ⁴ Bá wè ò nweti o pokù máa kénwenni, Kuyie nnè benitibè bè me ndó. ⁵ Di báa duó ndi yèmmè medókùmè yeime, bèè í yé Kuyie mbe kōme. ⁶ Oməu báa kááké otəu kperé, ò me mbáa kááké otəu pokù, ti ti ndi nakému ke yié ke di náa, Kuyie nyóó kpetinnému bèè dðri de kó meyei. ⁷ Kuyie nyi ti yu kè ti bo ndəuti nè titabè, kù ti yu kè ti bo ndəori dèè wenni dèndé. ⁸ Wèè yete ti nnáanti, wè í yete oniti kpeti, ò yete Kuyie nkpeti nti kù di duó mMuyaánsaàmù.

⁹ Dè í dò ntí wāri ke di náké di bo ndó mèè botí ditabè, Kuyie nti ndi nakému. ¹⁰ Ti yému ke dò ndíndi Maseduənni kabe di dó ditabè, ke né di báa nke tú di dake ndó ditabè kè dè pēēté memme. ¹¹ Ti di nakému ke tú dí yóu tineiti kéndakenè di kpeti máa, kēmpī mmuṭəmmú ke yonnè, ¹² ke bá ntú oməu kó ditəu, memme bèè í tú Kirisi kabe bè bo ndi démé.

Beciribè yóó yāntémè

¹³ Ti kabe ti dó di nyému Kirisi kabe bèè ku be kpeti yó ndəmmè ke bá nyiékù bèè í tū nKuyie nke í baa dèmarè be kōme. ¹⁴ Ti yému ke dò Kirisi ku ke yānté ke yé ke dò nKuyie mbo duó nkè bèè tú o kabe ke ku kè bèè yānté.

¹⁵ Nte ti Yiè nYesu ti náké ti kè ti ti ndi náa, ò bo nwētini kè tinti bèè kpaá fòu ti í yóó niiténè bèè ku. ¹⁶ Kuyie mbo duó ndi mənni kè ku tənni dieri pīéké, kè diteri eé kutenkù deəmù kó tēheuté, kè ti Yiè ncúténi kéīnké, kòo kabe bèè ku kè beè keté kéyānté. ¹⁷ Tinti bèè kpaá fòu kè ti bè neinè, kédeke kéco ti Yiè nYesu yewetè mieke, kè ti mbo sáa. ¹⁸ Nyáúkunkonè ditabè kōnti nè de kó tináanti.

5

¹ Dè í dò nti keté ké di wāri ké di náké ti Yiè nwētini di mənni. ² Di yému di móməmbé ti Yiè wētini mē benitibè í dake di mənni ndi, oyúókù sś kəteni mèè botí keyènkè. ³ Benitibè bo yí di mənni: Bəmbə nkutenkù narike, ti ténké í yiékù dèmarè. De mənni ndi meyei ndiemè yóó bè domè, bá bè báa na kéyenté, onitipókù wèè pùo nhò sś í nnamé kéyenténé kupeitəyonku. ⁴ Ti kabe, di í tú dibinni kabe ke dò nde kó diyè di dééty oyúókù kōme. ⁵ Di í tú dibinni kabe, di tú kuwenniku kabe mbe. ⁶ Ndakenè kənnə nke pīi ndimáa, ke báa yé nkéduó bèè í tū nKuyie mbe kōme. ⁷ Bè dəu keyènkè nke, ke muó mmenaa nkəyènkè. ⁸ Tinti tú kuwenniku kabe mbe ke dò nkéndake kēmpī ntimáa, kēmməke medókùmè nè metákùmè kè dè nti dáátí dimátíyaəbəri kōme, kēmbaa Kuyie mbo ti dēetémè, kè dè nti kānké dipi kōme. ⁹ Kuyie nyi ti dð ke bo ti kpetinné, kù ti dð kè Yesu bo ti dēetému. ¹⁰ Kirisi ku ke bo ti duó mmufəmmu mmu, kòo wētini ke sś nti ku yoo ti kpaá fòu ò yóó

mù nti duómmu. ¹¹ Nyáúkùnkonè ditòbè kòntì, ke kpénkùngo ditòbè ti Yìè nkó kuce miéke, di dǎori mèè botí.

Kirisi kòbe kó meborimè dò kéndòmme

¹² Ndénè bèè pī nKuyie ntómmú di cuokè ti Yìè nkó kuce miéke, ke di ni, ke di tiè. ¹³ Di báa mbè sènkù, ndónè be nè di yèmmè memou. Yekpàrè bá mbo di cuokè.

¹⁴ Ti kòbe, ti di náámmu ke tú di ncaú mbèè fòu mufòmmu yeimu, kényéúti yekòmbò bèè yèmmè cààrè, ke teénnè bèè í kpeínì Kuyie nkó kuce miéke, kèmmàke meminnímè nè benitibè bemou. ¹⁵ Nyénè kòò mǎu bá nfoku bè ò dǎò mèè yei, nwaànnè di bo ndǎorinè mesàà nsàà Kirisi kòbe nè bèè í tú Kirisi kòbe.

¹⁶ Mmàkenè diwèi sǎà. ¹⁷ Mbáánnè Kuyie nsǎà. ¹⁸ Díndi Yesu Kirisi kòbe bá kè di bo tii miéke, nsántínè Kuyie, kù me ndó.

¹⁹ Di báa dítinnè Muyaánsààmù kó mutómmú. ²⁰ Di bá nsenku Kuyie mpāānāantì. ²¹ Di ndè wèi demou ke yíé ndèè wenni, ²² ke mennínè dimáà dèè í wenni demou.

²³ Kuyie nkùu duò ndiwèi kù di wénkùnnè páíí: Di yèmmè nè di wèrè nè di kòntì. Kè ti Yìè nYesu Kirisi nwétiní ke sǎ ndi dò mpáíí ke í dò nkései. ²⁴ Kuyie nkùu í sou nkùu di yu ke bo dè dǎò.

²⁵ Ti kòbe mbáánnè Kuyie nti kpéí.

²⁶ Di dǎu nKirisi kòbe bemou nè diwèi.

²⁷ N di báámmu nè ti Yìè nkó diyètiri ke tú di kaa ndi mpátiri Kirisi kòbe bemou.

²⁸ Ti Yìè nYesu Kirisi kó mesàà nní ndi bonè.

Pɔɔri wàri dùi pátíri d́erì Kirisi kɔbe bèè bo Tesadoniki Di mpátíri tɔ tùi náàntì

Pɔɔri do wàri o pátíri ketirì Tesadoniki kɔbe, kè dè í mmànte kòo bè wàri didèrì, ḱewɛte ḱe bè dènte Yesu kó muwɛtimù kó tináàntì, kè yé Yesu kó muwɛtimù kó tináàntì do tónímè dikɔnkɔ̀nnì Kirisi kɔbe cuokè. Kè bèmabè be mièke ntú: Kirisi wɛtenímu kè dèè, kè bèmabè yete mutɔ́mmù kè tú Kirisi wɛtimù duunnì kè kotìri betɔbè. Dèè do te kè Pɔɔri bè wàri dipátíri, kè bo tũnte iyentotí yeiyi ìi tannì be cuokè kè bè kɔ́onnè.

Di mpátíri náàntì duó kè dòmmè

1. Mudɔummu nè ò yàúkùnnemè be k̀ntì 1
2. Ò nàkémè osoùnti kpéi nnè Yesu wɛtimù kpéi 2:1-12
3. Tí bo ndéúkunkomè Kuyie nyètìrì nè tí dà̀rìrì mèi kè 2:13-3:15
- 4 Pɔɔri bè pāmè Kuyie nkó mesàà nnè Yesu kó diyètìrì nè mudɔummu sɔmmu 3:16-18

Pɔɔri dɔummè Tesadoniki kɔbe

¹ Mí mPɔɔri nè Sidifɛɛ nè Timɔntee, tui di wàri di mpátíri d́indi Kirisi kɔbe bèè bo Tesadoniki, ti cice Kuyie nnè ti Yiè nYesu Odɛtíwè kɔbe. ² Tí cice Kuyie nnè ti Yiè nYesu Kirisi bè di dà̀ mmesàà kè di duó ndiwèi.

Kirisi wɛtinímè kè bo bekénè benitibè

³ Nkɔbe tí sántímu Kuyie ndi kpéi nsáà, kè yé di kótírímè ku kó kuce mièke kè dɔ ditɔbè kè dè dèúkú sáà. ⁴ Dèè te kè dè tí naati, kè tí náante di kpéi Kirisi kɔbe t́irè yemɔu, di támmè kè mí nke t́ari mɛfɛ́útímè nè mɛháárímè mièke.

⁵ Kuyie ntu kùu bekù kùnkù weti weti, kè yóó di tannè ku kpà̀tiyuu mièke di fɛ̀ùrì dùi kpéi, ⁶ ḱéfɛ̀ù mbèè di fɛ̀ùnko. ⁷ Mómumu nwe ku yóó tí òmpùnnemè, Yesu bo cúténì dùi yìè ḱéinkè ḱennéinè Kuyie ntɔ̀rè dièyè, ⁸ kè bo fɛ̀hààdèènfè mièke ḱéketínè bèè yete Kuyie nke yete Tináànsààti. ⁹ Kè be kó tiyèiti bè mànnè tí ntù bè bo yatenèmè sáà kè d́éténè Kuyie mborè nè ku ẃerímù nè ku kpeti dièti. ¹⁰ Ò bo wɛtení dùi yìè di yóó ẃennénèmu o kɔbe bemɔu kè nhò sántí koò dèúkunko, kè yé di yiemmmè Tináànsààti tí di nàkè tí.

¹¹ Dèè kpéi nte kè tí báá nKuyie nsáà di kpéi, kè tú kù di tũnte kè di maatenè mufòmму pàmmù kù di yu mùu kpéi ḱéna kédà̀ mesàà nke ṕi mmutɔ́mmù di dɔ ḱépi mmù di tá mèè kpéi nKuyie. ¹² Mèmmè di bo déúkùnnemè tí Yiè nYesu yètìrì, kòo múnkèè déúkùnnè di kpɛyè, Kuyie nnè Yesu bèè kó mesàà nyó nte kè dèè dà̀.

2

Dèè yóó dà̀ kè Kirisi né na ḱewɛtení

¹ Tí kɔbe di baamu tí Yiè mbo wɛtenímè kè tí tíí nho borè, di k̀ntì ńyau di baa dè kpéi, ² kè benitibè náà nke tú tí Yiè nduunnì yoo ò tuàkénì yoo bè dà tui tí wàri dipátíri mari mièke, di báá yie nkè dè kó tináàntì di kɔkénè. ³ Di báá yie nkòò mɔ̀u di souté. Tí Yiè mbo nyóó wɛtení kè benitibè bèè yete

Kuyie nkpeti kòo yeiwe wèè feti kòo yènní ⁴ kèpaa nKuyie mbáámmu nè mubáaféù, kéta kékari Kuyie ncètè ke dò weè tu Kuyie.

⁵ Di í kpáá yé n sòò di nàkémè m bo dii mǎnni di cieà? ⁶ Di yému mùù ò diítí kòò í kǎtení, kè de mǎnni tǔòkè ò bo kǎtení. ⁷ Oyeiwe bomu bàmbà mmie, ke pĩ nho tǎmmú disòri nè mǎcìi nke bo feiténí dèè ò diítí dè bo íté dii mǎnni. ⁸ Oyeiwe yóó yènnímu, kè ti Yiè nYesu nwétiní nè tikpeti kóò kùò, kóò nàntè. ⁹ Obòakpààti weè yóó duò nhoyeiwe muwērímú, kòò ndòori tidietí pèu nè dèmarè cànnè, ¹⁰ késouté bèè feti kè í yie nke bo tǔnnè timómmǎnti kè Kuyie mbè dèeté. ¹¹ Dèè te kè Kuyie nyóu kè bè yie nsiyáàbísí. ¹² Kù yóó kpetinému bèè í yie ntimómmǎnti, ke dó siyáàbísí ke sì tǔ.

Kuyie nti tǎatémè ke bo ti dèeté

¹³ Ti dò nkésǎntímu Kuyie nsǎà, kùù di dó ke di tǎaté, kè di tú beketibè bèè cooté, kè Muyaánsààmú di cànné kè di tú Kuyie nkòbe di yie mmèè kpéi ntimómmǎnti. ¹⁴ Nè Tináàhsààti ti di nàké tǎnti Kuyie ndi yumè kè di bo mmòke tikpeti ti Yiè nYesu mòke tì. ¹⁵ Ti kòbe nfíikúnè Kuyie nkó kuce mieke, ke mpĩ nyitié ti di nàké i nè ti di wǎri ì.

¹⁶ Ti Yiè nYesu Kírisi mómmuò nè ti cice Kuyie nkùù ti dó ke ti dǎò mesàà nke yáúkunko ti kǎnti sǎà, ke ti teénnè ke ti baa mesàà nkù yé nkù yóó ti dǎòmè, ¹⁷ bèè di kpénkúnne, kè di duò mmuwērímú, kè di borime nè di náànti kè dè nweni.

3

Pòori bekemè mubáámmu

¹ Ti kòbe mbáánnè Kuyie nti kpéi nkè tí na kénsoké ke pitírí ti Yiè nkó tináànti, kè bè nti yíè ndi ti yie mmèè botí, ² kè nkù bàà kè kù nti dèérínè benitiyeibe nè benitidǎnnibè. Di yému ke tú benitibè bəmou bèè í tǎ Kuyie.

³ Kuyie nyí sou, kù yóó ti duómu muwērímú kè nti baa osoùnti. ⁴ Ti Yiè nKuyie nti teénnèmu, ke ti yé weti weti di dǎorimè ti di nàké tì, kè yó nsókè ke tì dǎàri.

⁵ Ti Yiè nKuyie ndi teennè kè dí mmòke ku kó mǎdókùmmè, ke mòke Kírisi kó mǎmínnímè.

Ti dòmmè kǎmpĩ mmutǎmmú

⁶ Ti kòbe di bá ntókunè bèè kó dimàà mòke metǎnnédecìi nke í tǔ nyitié ti di duò nyi. ⁷ Ti í tú betǎnnédíébè, di yému ti do bo di cie ke dòmmè, mme ntǔnnè. ⁸ Omòu do í ti piú, ti do pĩ mmutǎmmú mmu keyènkè nnè kuyie ke yonnè, ti do í tú òmòu kó dítou. ⁹ Dè í tú ti do í dò ndi nti tǎ, ti do dó kè di benke di dò nkéndòmmè mme. ¹⁰ Ti do bo dii mǎnni di cie kè di nàkému ke dǎ: Kè wèè í dǎ mutǎmmú ò bá nyo.

¹¹ Ti náà memme ke yé ti kèmmè kè bəmabè di mieke í dǎ mutǎmmú, ke taà tǔi í tú be kpeti ti mieke. ¹² De kó benitibè ti bè náámmu nè ti Yiè nYesu Kírisi kó diyètírì ke tú bèè pĩ mmutǎmmú kǎpété kédi.

¹³ Díndi ti kòbe, di báá yóu di bo ndǎorimè mesàà. ¹⁴ Kòò mǎu yete i ntié ndi nàké o kpéi kóò yàtenè, ke ifeii ò pĩ. ¹⁵ Di né bá nhò wùò ndi kpantidèntòu, di ò tié nhoniti ǎǎ tiémmè o kou.

Pòori mǎòmè Kuyie nkó mesàà nTesadoniki kòbe kpéi

¹⁶ Ti Yiè nKuyie nkùù duò ndiwèi kù ndi ndi duò nyemòrè yemou mǎborime mǎmou mieke. Ti Yiè nKuyie ni ndi bonè.

¹⁷ Mí mPɔ̃ri, mĩ di wàri mu ndɔumu nè n nòùtè. Nte nh ɔ̃ɔ wãri mpátíri ké di cànnɛmè.

¹⁸ Ti Yiè nYesu Kirisi kó mesàà nní ndi bonè dimɔu.

Pɔɔri wàri dùi pátíri ketirì Timōntee Di mpátíri tɔ tìi náàntì

Timōntee yɔ do tú Sifu nwe kòo cice tú Kerekì. Timōntee do yóó cɔuté Kuyie nke kpáá tú odapàà nwe. Pɔɔri do wàri Timōntee dipátíri ketirì ke bo ò cau nyitié nyeyi kpéi nke. De kó itié nyeyi do tú: Dèè kó dimàà tu tikònti kperε dè í wenni. Kàa dɔ kécooté a dò nkéyóu tidiiiti matì, a mε mbáá puoke yoo a yenke. De kó dipátíri ketirì miεke nke bè nàkémε mubáammu yó ndòmmε.

Kε Pɔɔri ò duónnε itié nhò bo ndòmmε otònti sààwε kéndò ndibenkèrì sàari betòbε kpéi nkényé ò bo mpímmε Kuyie nkòbε kó ditñni.

Di mpátíri náàntì duó ke dòmmε

1. Mudummu 1:1-2
2. Itié nyii tukúnε Kirisi kòbε tñni nε di kó betòmbε 1:3-3:16
3. Pɔɔri duómme itié Timōntee kε dε ntukúnε o mómmuɔ nho tómmú. 4:1-6:21

Pɔɔri dɔummε Timōntee

¹ Mi mPɔɔri, Kuyie nhOdεtíwε yu wε ke n dɔò Yesu Kirisi ti baa wε kó ditñni, mii wàri di mpátíri, ²Timōntee, m birε mómmɔnde Kuyie nkó kuce miεke. Ti cice Kuyie nnε ti Yìε nYesu Kirisi bè da kuó mmesémme ke da dɔò mesàa nke da duó ndiwèi.

Ti bo nyémε iyáàbisítíε nyembε kpéi

³ N sòò kòri Maseduonni ke da nákému ke dɔ a nkpaá Efεesi kébaa bèε tiε nyiyáàbisítíε nkε bèε ì yóu, ⁴ ké bè nàké kε bèε yóu bè bo ntūmmε tináànti detetirε kpεti, kéyóu bè bo nféimε ifuke, dε ce tineiti nti. Dè í yóó bè teennε kε Kuyie mbε dεeté, kù dεerí wèε kù tá wènwε. ⁵ N yε nhá ti mbε tiε nkε bè ndó Kuyie nku nε be yemmε memau kε timati bá mbε bekúnε kε bè tá Kuyie nweti weti. ⁶ Bεmabε bùtinnému dε kó itié nke dɔ tineiti sòntike kpεti. ⁷ Kε dɔ kéntú bèε benkú Kuyie nkuó, bè né í yé ì tú mù weti weti.

⁸ Ti yému ke tú ikuó wennimu kε nsà kàa dòdri ì yémme. ⁹ Ikuó í bo bèε dòdri mesàa mbe kpéi, nyi bo itookperí yembε kpéi nke nε bèε yetε Kuyie nkεti nε benitiyonkubε nε bèε dòdri meyei nnε bèε sɛnku Kuyie nnε bèε kòu be cicebε nε be yòbε, ke tú benitikòbε. ¹⁰ Ikuó bo bèε dauti dautinε betòbε be kpéi nke nε benitidaabε bèε dautinε benitidatòbε nε benitipòbε bèε dautinε benitipotòbε, nε bèε fiiti benitibε ke yonnε nε beyáàbisítíε nε bèε ò mpariku ke né sou nnε bèε dòdri dεtεrε dεtεrε Kuyie nnáànti kó itié nyete dε. ¹¹ Dε kó itié mbo Kuyie nkùu kpeñni ke dɔori mesàa ku kó Tináànsàati miεke nke. Kù ti nni nduó.

Pɔɔri sántímε Kuyie nku sàa nkpeí

¹² N sántímu Yesu Kirisi ò n dómε, ke n tãáté ke n duó muwérímú, kε m pĩ nho tómmú. ¹³ N do ò sàámmu, ke fěũnko o kòbε, kε m miεke bè còu mbá nε memme kε kù n kuó mmesémme ke yé n do í yémε n dɔori dε. ¹⁴ Kε ti Yìε nni ndòò mesàa mmedie ke n teennε kε n tá Kuyie ke kù dɔ n tàunnε mèε kpéi nYesu Kirisi. ¹⁵ Tináànti tii ntú tímómmɔnti nti, ke dɔ mbá wε wèε ti yie, Yesu Kirisi kòténí kútenkù ke bo dεeté benitiyeibe mbe, kε n tu beyeibe

kóo ketiwè. ¹⁶ Kòò n kuó mmesémmè mí mbeyeiibe kóo ketiwè, ke bo benke o minnímmè deumè bèè yó nhò tá bè yóó namè kápété mufòmmu mùu bo sáà. ¹⁷ Kuyie nyètiri ndeu sáà. Kunku kuú tu okpààti ke bo sáà, ke í kǎ, ti í wúó nkù. Kuú mǎà tú Kuyie nkè ti yó nkù sántí sáà. Kè dè mme ndò.

¹⁸ N kóo dapàà Timōntee, n da nàké tì nǎahti wēnnēmu Kuyie mpānǎahti nǎam̄bè do nàké tì a kpéí. Mpí nde kó tinǎahti kè ti da teénnè kàa na kéma dimàù sààrì, ¹⁹ kéntá Kuyie, ke yíe nkù da nǎannè tì a yèmmè mieke. A báa dǎò bèmabè dǎòmè ke yete Kuyie mbè nǎa nti be yèmmè mieke ke fétinne be tákumè. ²⁰ Be kó bèmabè tu Imindee nè Adekisāntiri. N duó mbè dibǎò, kè dì bo bè fěū nkè bèe yote bè bo nsáámmè Kuyie.

2

Ti bo mbáá mmèè botí Kuyie

¹ Meketimè, n dǎ di mbáámmu Kuyie mbenitibè bem̄u kpéí, ké nkù báa nke kù mǎù di kpa dè, ke kù sántí, ² ké nkù báa mbekpààtibè kpéí nnè bèè baké bem̄u be kpéí kè ti mbo bàmmùu kè dikonkǎnni bá mbo, kè ti nkù tū nke kù dé ke dǎari kù dómè. ³ Kuyie mme ndó, kunku kuú tu ti deétiwè. ⁴ Kù dǎmu benitibè bem̄uu cooté, ke yíété timómmonti. ⁵ Kuyie mbo kumáà ndi, wèè tàunko Kuyie nnè benitibè kòò bo omáà, wèè tu Yesu Kirisi wèè tǔóté tinitikǎnti. ⁶ Wèè duó nhomáà ke nǎa ntiyeti kè bè ò kùò kòò bo deéte benitibè bem̄u. Kuyie mmǎnni dii do tǔàke kòò mè dǎò. ⁷ Kuyie nkuú n tǎáté ke n dǎò ku tǎnni, kè m bo nàké bèè í tú Sifube timómmonti kè bè ntá Kuyie. N nǎa mmómmu nwe, n yí sou.

⁸ N dǎ bá wè wè mbáá nKuyie nhò berínè kèè bíékè nè o yèmmè mem̄u ndi, ke dǎ mpáíi ke bá mm̄ke mekpàriyèmmè yoo kemieke.

⁹ Benitipòbè níi nyi tiyààti mesàà, bè bá nwanti idííti ikperí kpeti nè mefímmè mesǎò nkǎme nè yetootǎre nè mǎdèi nke pǎàti tiyùti ke bo benke bemáà. ¹⁰ Be kó tisàti ntú bè bo ndǎarimè mesàà nke dé Kuyie. ¹¹ Onitipòkù níi nkémǔ itié mbéu, kéyie nyi yē mmù. ¹² N yí dǎ onitipòkù ntiè nhonitidùu yoo wè nhò baké. ¹³ Ke yé Kuyie nketé ke dǎòmè Adammu nwe ke dènte Efu. ¹⁴ Dè í tú Adammu nwe dibǎò soutémè, Efu nwe di soutémè, kòò yete Kuyie nkpeti. ¹⁵ Kuyie nnè yóó deétemu onitipòkù ò mòke dii mǎnni ibí, kè nsà nkòò kù tá ke kù dǎ, ke kpa meyei, kòò yèmmè wenni.

3

Kirisi kǎbe tīnni kó beniùbè bo ndòm̄mè

¹ Ti nnǎahti tu timómmonti nti, kòò mǎù dǎ kénni Kirisi kǎbe tīnni ò dǎ mutǎmmú sǎamù mmu. ² Wèè ni Kirisi kǎbe tīnni o borime dǎ nkénwennimu, kòò mpo onitipòkù òmáà, kénno ke pīi nhomáà, kénii ke dǎari dèè wenni, ke cǎú bepǎàbè, kénno nke tiè mbenitibè Kuyie nnǎahti. ³ Ò bá ntú kunaàyǎàkù, o mieke bá ntonni, wè nweni ke bá nwanti yekpàrè, ò báa duó nho yèmmè idííti. ⁴ Ò mpíi nho cǐètè mesàà, kòò bí nhò dé ke yíe nho kpeti. ⁵ Kòò niti í na ke píi nho cǐètè ò bo yīme kéndake Kirisi kǎbe tīnni kpéí? ⁶ Ò bá ntú wèè cǎuté Kuyie mbàmbà, ò yàà bo mǎote tefentè kè Kuyie nhò kpetínnè, dibǎò tè mǎòte mèè botí kè kù di kpetínnè. ⁷ Bèè í tū nKuyie kè bè báa pété bè bo ò wátí tīi kpéí, ò yàà bo ta dibǎò kó timáti mieke.

Bewedsuntǎmbè dò nkéndòm̄mè

⁸ Bēwedəuntōmbè borime múnke dò nkénwennimu kè bè bè dé, bè bá mməke yenò yèdé, bè bá ntú tinaayààti, bè bá ndəəri məcii nkperε ke yo nyidiítí. ⁹ Bè ntú ntímómmənti, ke bá ncaari Kuyie nyètiri. ¹⁰ Bè níi keté kè bè yàáké, kè bè na de kó mutōmmú bè né bè dǝdǝ bēwedəuntōmbè. ¹¹ Benitipòbè bèè tu bēwedəuntōmbè be borime múnke dò nkénwennimu, bè bá nnáante betəbè kpéi nkénno nke pīi mbemáà, kè be dǝdǝrimè nweni deməu de mieke. ¹² Owedəuntōnti dò nkémbo onitipòkù omáà ndi, ke pīi nho cīètè mesàà, kòo bí nyié nho kpeti. ¹³ Bēwedəuntōmbè bèè pīi mbe tōmmú mesàà mbè ǝ mbè dému, kè bè nàá nYesu Kirisi kpéi nnè dikōmbùd be borime wenni mēè kpéi.

Yesu weè tu ti tákumè kó dikūnni

¹⁴ N da wəri di mpátiri ke dó kékətoomu bāmbà nke da yà. ¹⁵ Kè mme n yí cārike ke kəto, di mpátiri bo da teennè kàa nyé a bo mpīi mmèè botí Kuyie nkəbe cuokè mutōmmú. Kuyie mbomu kè kuù tǝ timómmənti yesānkè ǝ ntǝ mēè botí təcīètè. ¹⁶ Timómmənti disəri kpeti Kuyie nti duó ntǝ kè ti ti nàá ntǝ demu, tii tu:

Kirisi naá nhoniti nwe ke kətení,
Muyaánsààmù bēimmu
ò tumè timómmənti yiè,
kè Kuyie ntǝrè ò yà,
kè bè nàké o kpéi nyebotè,
kè kutenkù kuməu kəbe ò yie,
kòo dèke kēīnkè nè diyetidiəri.

4

Kuyie ndǝdǝ dēè kó dimàà wennimè

¹ Muyaánsààmù ti náámmu nweti weti ke tú yewe sonye benitibè bo yete Kuyie nkó kuce kētūnne meyaábisiyèmmè nè yebəkè kó itié. ² Meyèmmè mēdémè yembè nè siyáábisi yembè bo mbè soú. De kó siyáábisi yembè demarè í káá mbe yèmmè bè dò mbè bè tūnnè timáti wūstǝ nti. ³ De kó benitibè bo nnáa nke tú dipopuò í wenni, ke tú bè nci mudii mamù. Kuyie ndè dǝdǝ kè dè tu oniti kó mesàà mme, bèè yie nKuyie mbè yītétumu timómmənti, ke ǝǝ kù dounnè mutōmmú kēdi. ⁴ Kuyie ndǝdǝ dēè kó dimàà wennimu, demarè í dò nkéyóu. Ti né dò nke níi kù dounnè mutōmmú mmu kè dè di. ⁵ Kuyie nnáantǝ nè mubáammu deè wénkunko deməu.

Kuyie nkóo tǝnti sààwè dò nkéndòmme

⁶ A ntiè nti Kirisi kəbe. Mēmme a bo ntúmè Yesu Kirisi kóo tǝnti sààwè, wèè bebíi Kuyie nnáantǝ sǝà kè ti dōnnè o kó mudii ke tū nKuyie nnáantǝ kó itié nweti weti a i bebíi mēè botí. ⁷ Bútinnè tiyààrineiti sǝntike kpeti, ti í yóo da teennè Kuyie nkó kuce, kéyetoo kéndəəri Kuyie ndómè. ⁸ A bo fēūmmè a kǝnti dè wennimu yie, a né bo yetoomè Kuyie nkó kuce deè pēēté. Ke yé dè í túmè mufòmму muù mmáà kpéi nnè mùu kpaaní mu kpéi nke. ⁹ Tináantǝ mómənti nti benitibè beməu dò nkéntá ti. ¹⁰ Deè te kè ti pīi mmutōmmú ke maù, ke yé ti támè Kuyie, kunku kùu bo sǝà ke deeri benitibè beməu, dòke bèè kù tá.

¹¹ Á dò nké ntǝ mbè náámmu, ke ti mbè tiè. ¹² Á báá yóu kè bè da senkəri a tú mēè kpéi nhodapàa. A náantǝ nè a dǝdǝrimè dè nweni, kàa ndó betəbè,

kéntá Kuyie mmesàà nke dɔɔri dèè wenni, kè bè nda wúó nke tũ. ¹³ Á nkaà Kuyie nnáànti benitibè, ke ti mbè tũnni, ke ti mbè tiè nke kémumú m bo tuokoomè. ¹⁴ A báá yè nKuyie nda pã dii pãnni, kè ku pãnãànti námmbè ti béi mbewedɔunkótibè da nɔ́ ndii mɔ́nni sínɔu ke bànté Kuyie. ¹⁵ Totí a yèmmè de kó dipãnni ñnkè, ke duó nhamáà de kó mutɔ́mmú, kè bè nwúó nha kéréimè de ñikè. ¹⁶ Nda ke amáà kpéi nké mbè tiè nkè dè wenni, kénfiíkú teii. Kàa dòòri memme a bo deetè amáà, kédeeténè a tiè mbè.

5

A bo nni mèè botí benitibè

¹ A ní bá nnáánnè wèè da kótí mekperímè, a nhò náánnè ke dò nha cice, kénnaánnè bedapàmbè ke dò nha neí, ² kéndɔɔri bepokótibè ke dò nha yǎbè, kéndɔɔri besapàmbè ke dò nha tǎbè, ke tìmati bá mbo di cuokè.

Kirisi kɔbe dò nkéndake bèè kúpobè kpéi

³ Á nda ke bekúpobè bèè í mɔke bèè bè teénnè be kpéi, ké mbè dé ke dò nha yǎbè. ⁴ Kòò kúpokù mɔ̀u me mmàke ibí yoo o yaàbí, ìi dò nké nhò tɔ̀ ò do ì tɔ̀ mèè botí kébenke ì tumè Kirisi kɔbe. Kuyie mme ndó. ⁵ Okúpokù wèè í mɔke wèè ò teénnè ò ɔ̀ mbús Kuyie nku, ke kù mmús meteèmmè sǎà. ⁶ Okúpokù wèè dòòri ò dómè ò kumu, kòo yèmmè né dò nhò fòu. ⁷ A dò nké ti mbè nàkému kè bè ndɔɔri dèè wenni. ⁸ Kòò mɔ̀u í dake o kɔbe kpéi, dɔke o cǐtè kpéi, wè í tú Kirisi kou. Wèè í tú nKuyie nho kǎme ò tǔñèmu.

⁹ Nte a dò nkéwǎri bèè kúpobè yètè ké mbè tɔ̀, wèè yenke onitidù omáà ke mɔke yebie sipísikuò. ¹⁰ Ke tiè nho bí mesàà, ke cɔ̀u bepòdbè, ke yáí Kirisi kɔbe, ke dake besénnibè kpéi. Kòò tómmú mumɔu wenni.

¹¹ A báá wǎri bekúpobè bèè kpaá be, Kirisi kɔbe dò nkéto bè be kó yeyètè mieke. Kè dè yèmmè bè bo bútinne bè dɔ́nnè dii nùu Kirisi kéwète kéndó kéyenke, ¹² kètòte bè do dɔ́nnè dii nùu Kirisi, kéyeténè Kuyie, ¹³ kénáà mbetónnédiebè, kéncenti centi sicéí, ke náante náante tii í tú be kpèti. ¹⁴ Deè te kè n dó bekúpobè bèè kpaá ke be bè nyenkú, képié ibí, kéndake be cǐi kpéi, kè ti kpantidéntòbè báá na ke ti wátí. ¹⁵ Ke yé bekúpobè mabè yóumè Kuyie nkó kuce ke tũnne obòòkpààti kaku. ¹⁶ Kòò kúpokù mɔ̀u mɔke o kɔbe bèè tũ nKuyie bè nhò tɔ̀, kòò bá ntú Kirisi kɔbe kó ditɔu kè bè ntò bèè í mɔke be kɔbe.

Bè dò nkéntòmè wèè nàa Kuyie nnáànti nè ò dò kéndòmmè

¹⁷ Wèè nàa Kuyie nnáànti ke ni Kirisi kɔbe tũnni di nhò yièti kè dèe pèètè di duó ndè bekúpobè kuce mèdémè. ¹⁸ Tì wǎrimu ke tú: A báá táú nfenàáfè nùu fè puotí dii mɔ́nni tidiiti. Ke wǎri kupíkù tekù ke tu: Bè dò nkényietimu otònti. ¹⁹ Kè bè wátiri owedɔunkótí a báá yie nké nsà kè bèdébè yoo bètǎati beè í yà ke béi. ²⁰ Kòò mɔ̀u dòò meyei, nha ò kpannè benitibè ñikè kè kufɔwáa mbè pí nkè bèe yote meyei nkó mudòòrimù.

²¹ N da báámmu Kuyie nyìkè nè Yesu Kirisi kɔke nè Kuyie ntòrè kù tǎátè yè ñikè, ke tú a ntú nde kó itíe ke bá mmàke yenò yédèè, ke bá mbaàti òmòu.

²² A bá ncǎá a bo tǎátémè oniti, kòò nɔ́ nsinɔu, kòò duó mmutɔ́mmú, kàa mè dòò, kòò do, a múnke kàkému de kó meyei mmieke, fí nní nwenni páíí.

²³ Á bá nyò mmenie mmáà, nyò ndiféè sǎnnpó a pɔuti yonku kpéi.

²⁴ Bèmbàbè kó mɛyɛi mpà̀nke ð nfeĩmu, kè betàbè kɔ̀mɛ ðð dente kéfeité.
²⁵ Mesàà nkperɛ mɛ ndò, bèmbàbè kɔ̀mɛ ðð nfeĩmu kè betàbè kɔ̀mɛ ðð dente kéfeité.

6

¹ Bèè tu Kirisi kàbe ke tú tidaatì bɛ ndé bɛ yembè, kè dɛɛ yie nkè bɛ báá sáá nKuyie nkésenkèrì ku náàntì. ² Tidaatì tìl yembè tu Kirisi kàbe, tì báá yóu tì bo mbè démè ke dà bɛ tu bɛmɔu Kirisi kàbe. Tì petinke dò ntì mpì mbe tɔ̀mmú mmu, kè dɛɛ pɛ̀ɛtɛ̀ dɛ na ndòmmè.

Iyààbìsítíe nnè tikpàtì móm̃m̃nti dɛ kó tináàntì

Ntɛ a dò nké mbè tiè ntì ke yáukunko bɛ kɔ̀ntì. ³ Kòò mɔ̀u tié nyitié mmaì ìi cǎànnè Kirisi kpɛyi, ò yetɛ Kuyie nkó kuce kpɛti ntì, ⁴ kɛ mɔ̀kɛ tɛfɛntɛ̀, wɛ í yé dɛmarɛ̀, kɛ mɔ̀kɛ tinɛ̀tì sɔ̀ntíkɛ kpɛti, tìl ce nyekpàrɛ̀ nè yesáàmbè, kɛ mɔ̀kɛ mehɛ̀ɛmmè, kɛ wúó mbetabè bɛyɛibɛ. ⁵ Bèè mɔ̀kɛ dɛ kó tinɛ̀tì botì bɛ ténkɛ í yé timóm̃m̃nti, kè bɛ yèmmè dò nkuwedɔuncɛ tu kuditikòku.

⁶ Kuwedɔuncɛ kó tikpàtì tu dɛ bo nda naatinèmmè a mɔ̀kɛ dɛ. ⁷ Tì yému kɛ dò ntì í tɔ̀nì dɛmarɛ̀ bɛ tì pɛ́i diì mɔ̀nnì, tì mɛ nyí yó ntɔ̀ dɛmarɛ̀ tì kũũ nyiè. ⁸ Kè tì mɔ̀kɛ tì yo mmù, kɛ mɔ̀kɛ tiyààtì dɛ tì sànnèmu. ⁹ Bèè dɔ̀ kɛnaà mbɛdítikpààtibè, bɛ ðð do mɛbennímè miɛkɛ nkɛ kè iyɛntotì yeyii bɛ souté kè bèɛ ta mɛyɛi mmieɛ, kéfeti kè dɛɛ dɛ. ¹⁰ A bo duóm̃m̃mè a yèmmè idíítì dɛ tu mɛyɛi nkó dikũnni ndi, bèmbàbè i ndàkɛ kɛ dɛténè Kuyie nkɛ fɛ̀ũrì.

Pɔ̀ori tiém̃m̃ Timōntee

¹¹ Fɔ̀ nKuyie nkóo nìtì, mɛnténè amáà dɛ kó mɛyɛi nkéntũ Kuyie nkɛ dɔ̀ori kù dɔ̀ dɛ, kényiè nku kpɛti, ké nkù dɔ̀, kénno nkɛ mi nkɛ bá ndɔ̀ri. ¹² Mà dimàù sààrì a tá mèè kpéi nKuyie nképétɛ̀ mufòm̃mu mùu bo sáà Kuyie nda yu mùu kpéi nkàa nàkè benitibè péu ìlkè a kù tǎmè. ¹³ Nè Kuyie nkùu duò mmufòm̃mu dɛnennè dɛmɔu ku yètìrì nè Yesu Kirisi wèè do í yòtɛ̀ ò bo nàkémè Pɔ̀nsi Pidati ìlkè ò tu wè o kperì, n da náámmu kè n tú: ¹⁴ A mpì nKuyie ntannùu kàa fòm̃mu nwenni páí, kòò mɔ̀u báá da wátì, kè tì Yiè nYesu Kirisi yàa wɛtɛnní. ¹⁵ Kuyie ndiekù kùu mǎá mɔ̀kɛ muwɛ́rímú mumɔu, bekpààtibè kóo kpààtì, kùu baké bèè baké, kè ku mɔ̀nnì tùðkɛ ò bo wɛtɛnì. ¹⁶ Kuù mǎá fòu sǎà, kɛ ã kuwenniku diekù miɛkɛ kùu kòu inuɔ̀, òmɔ̀u í yóó na kɛ tɔ̀nko kùu borè. Òmɔ̀u í yà Kuyie, òmɔ̀u mɛ mbáá na kè kù yà. Ku yètìrì ndɛu, kè kù nkpénni sǎà. Kè dɛ mme ndò.

¹⁷ Náké bèè mɔ̀kɛ ku ntenkù kó tikpàtì kè bɛ bá mmɔ̀kɛ sifeí, bɛ báá duò mbe yèmmè tikpàtì, kɛ yé bɛ í yémè tì pɛ̀nké diì mɔ̀nnì. Bèè duò mbe yèmmè Kuyie nkùu tì duò ndemɔu, kɛ dɔ̀ dɛ ntì naati. ¹⁸ Náké bɛ kè bɛ ndɔ̀ori dɛɛ wenni, kè bɛ borimɛ nwenni, kè bɛ nniti kɛ pǎa mbe kpɛɛ. ¹⁹ Mɛmmɛ bɛ bo pétémè tikpàtì kɛ́nkɛ kpɛti, tìl yó mbo sǎà, kém̃m̃m̃kɛ mufòm̃mu sǎà.

²⁰ Timōntee a báá yóu a bo mpímmè Kuyie nda duò mmùu tɔ̀mmú, mɛnténè amáà bèè yèmmè dò mbè cii, kɛ dɔ̀ tinɛ̀tì sɔ̀ntíkɛ kpɛti. ²¹ Bèmbàbè yèmmè dò mbè ciimu kɛ dɛténè Kuyie nkó kuce.

Kuyie nkó mesàà nní ndi bonè!

mmesémmè, kòo pété mesàà nKuyie mbeénti yiè. A yému wè n teennè mètè botí Efesi.

2

Kirisi āāpònti sààwè wèè dǎari Kirisi dómè

¹ Timóntee n kóo dapàà n tá wè mesàà, yetoo kè ti Yiè nYesu Kirisi da duó mmùù wérímú da kpénkùnnè. ² A kèè kè n nàà nti benitibè, tuo nti betòbè bèè borime wenni, bèè yóó na ke ti tùo mbetòbè.

³ N wènnénè kè ti fěŭtè a tú mètè kpéi Yesu Kirisi kóo āāpònti sààwè. ⁴ Ohāāpònti wèè dǎari wèè ò baké ò dómè, ò ǝ í ndǎari deterè marè kè dè í tú muhāāpòntǝmmú. ⁵ Kòo niti me ndó kécoké kédíé nhò ǝ ntǝmmu muceé nkó ikuǝ kòo í i tǝnnè ò báa na kénitè kèpétè tiyeti. ⁶ Wèè kùútí mesàà nweè ǝ ndò nkénitè kékǝŭ tidiiti. ⁷ Totí a yèmmè ti nnáahti ìnkè, ti Yiè nyóó da teennèmu kàa ti banté timòu.

⁸ Á báa yè nYesu Kirisi wèè ku ke yǎnté o kpéi. Bè peité wè Dafiti kó kufuku mieke. Tináaṣààti n nàa nti nàa nweè kpéi. ⁹ N nàa mmè kpéi nTináaṣààti dè te kè n fěŭrì, kè bè n kpeti ke dò n tú onitikòùti, bè me nyí yóó na képaà nKuyie nnáahti. ¹⁰ Dè te kè m mi nke fěŭrì Kuyie ntāātè bè kpéi, kè Yesu Kirisi bo bè dētè kè bèe ninte tikpeti tii bo sǎa. ¹¹ Tináahti tii ntú timómmanti nti:

Kè ti wènnénè Yesu Kirisi ke ku,
ti bo ò wènnénè kénfòu.

¹² Kè ti wěŕi koò tǝ,
ti bo ò wènnénè o kpàti mieke,
kè ti me nhò yete
ò bo ti yete múnke.

¹³ Kè ti í dǎari Kuyie ndómè,
wenwe dǎarimu kù dómè.
Ke yé wè í yóó namè ke yóu ò dòmmè.

Otǝnti sààwè bo ndómè

¹⁴ Dentè be ti nnáahti, ké tí mbè naké weti weti Kuyie nyìkè ke tú bèe yóu tisinténèiti, ti í dǎari mesàà, ti pètínke buǝmmu bèè ti kèrímú. ¹⁵ Yetoo kéndò nhotǝnti sààwè Kuyie nyìkè, ke bá mmàke tii bo da pǝ nyifei a tǝmmú ìnkè, kàa nnáa ntináaṣààti dè bèkúmè. ¹⁶ Nyennínè tineiti sǝntíke kpeti tii pìetinè Kuyie nkó kuce, bèè dǝ dè kó tisinténèiti ti bè dètínkonè Kuyie nku. ¹⁷ Dè kó tineiti dònnè dimǝnsǝnni ndi ke dǝmmù, bèè ti mǝke be kó bèmabè tu: Imindee nè Fideti. ¹⁸ Bè yóu timómmanti nti ke dètinnè bèmabè Kuyie, ke bè nàa nke tú Kuyie nduó nkè becíribè yǎnté ke dèemu. ¹⁹ Nè memme Kuyie ndǝu nyèè pǝke kè yè fiíkú teii, kè ku náahti wǎri ye ìnkè ke tú: Ti Yiè nKuyie nyému ku kǝbe. Kè titèti wǎri ke tú: Kè wèè yǝ ò tú ti Yiè nkou wèe yóu meyei.

²⁰ Tēfētè diētè mieke tinèti ǝ mbomu tibotí tibotí: Mesǝ kpeti nè timàti péti kpeti nè tiyaati kpeti nè ideí kpeti. Kè bè pǝnnè timati mutǝmmú yebaa mmieke, ke pǝnnè titèti yewe yemou, ke kounè titèti tiyonti. ²¹ Wèe yóu meyei n nàa mmè kpéi ndie nhò bo ntú ti Yiè nkou, kèntú kunenkù sǝákù bè pǝnnè kù mutǝmmú sǝamù. ²² Pǝ nhamáa kè tidapanti báa da tannè meyei mmieke, kèmbeti timómmanti, kényetíroo ke tá Kuyie, kénwaa mmedókumè, kèmbeti diwèl, kénwènnè bèè tǝ nKuyie nnè be yèmmè memou. ²³ Bá nyí ntiyeinnèti detetirè kpeti, ti ce nyekpàrè nye. ²⁴ Kuyie

nkóo tǎnti í dò nkéndó yekpàrè, ò dò nkéndó benitibè bəmou ndi, kénno nke bè tiè, kénno nke mi. ²⁵ Ké tiè mbèè í dó o náànti meyoðmmè, kè dè yèmmè Kuyie mbo bè teennè kè bèe banté timómmonti kéceete kè be borimèe wenke. ²⁶ Kè bèe yè dibòò dii do bè pī ndi nòutè mièke, kénáà mbesààbè kéndòri Kuyie ndómè.

3

Benitibè yó ndòmmè yewe sonye

¹ Timōntee, á nyé ke dò ndè yóó yonkemu yewe sonye mièke. ² Kè benitibèe naá nsinoutēi yembè, kéduó mbe yèmmè idííí, kénhā yepòrè, kèmmake sifei, kénsáá nKuyie. Ke í sánti bè bè pāā ndè kpéi, ke sèngu dèè tu Kuyie nkperè. ³ Kè be toò kpenke, kè bè nkpa mesémmè, ke náante betòbè kpéi, ke mǎke kemieyonke, ke yóu, ke níi mbenitibè bèè dòòri dèè wenni. ⁴ Bè bo nfiiti betòbè, ke mǎke kemieke nè sifei, ke dòòri be yèmmè dómè ke í dó Kuyie, ⁵ kéndòri ke dò mbè tū nKuyie nkó kuce ke né yetíí dèè tu bèè tá be kó muwērímú, á yatenè amáà de kó benitibè. ⁶ Bèè kó bémabè taà benitipòbè bèè mu nyí kpenke Kuyie nkó kuce be cēi. De kó benitipòbè mǎke meyei mme péu ke í nǎ nke pīi mbemáà, ⁷ ke tú bè wanti timómmonti bè me nyí na ke ti banté. ⁸ Bèè me ntaà benitipòbè cēi bè yete timómmonti nti, ke dònne Esibiti kó benitinòmbè Sannesi nè Sámbeesi * bè do yetemè Mōyiisi kpeti, kè be yèmmèe sīnte kè bèe búttinné Kuyie nkó kuce. ⁹ Be dòòrimè me nyí yó nhā ke sori, mè yóó feitému kéndònne de kó benitinòmbè kōme do feitémè.

Pòòri nàkémè Timōntee ò dò nkéndòmmè

¹⁰ Fǎ nTimōntee, a kèemu n tié, ke yà m borimè dòmmè ke yǐtè m beti mù ke yà n tá mèè botí Kuyie nnè m minnīmè nè n dó mèè botí Kuyie nnè benitibè, nè n fíikúmè Kuyie nkó kuce mièke. ¹¹ A yému bè n fēū mmèè boti nè nh àké mèè boti. A yému tii n tùòkení Āntiyosi nè Ikōnni nè Disiri. N yàmu mefēūtīmè memou boti kè Kuyie mme nni deeté. ¹² Bèè dó kéndòri Kuyie ndómè ke tū nYesu Kirisi bè yóó bè fēūmmu. ¹³ Kè benitiyonkubè biè nè iyáàbisítíe nyembè bè yó nsókemu ke tati meyei mmieke, ke fétinko benitibè nè bémómmòmbe. ¹⁴ Fǎ nni mpī mbè da tié ntì kàa ti yie nnè a yèmmè memou, a yému wèè ti nda tié. ¹⁵ A yému Kuyie nnáànti nè a bemmè, tii da duó mmecii nkàa yie nYesu kòò da deeté. ¹⁶ Kuyie nkuu niitè bèè wǎri ku náànti, kè bè ti wǎri kè ti wenni, ke ti benkú timómmonti nè ti yei nnè ti yetimè nè ti bo mbo mèè boti ke dòòri Kuyie ndómè. ¹⁷ Kù mè dǎò kè dè bo yie nkè ku kóo niti wèè tūnte omáà mesáà nképī mmutómmú sààmù.

4

¹ N da náámmu nè Kuyie nkó diyètiri nè Yesu Kirisi kperi, wenwe wèè wētini ke bo baaté kutekù kébekénè befòubè nè becírìbè kè n tú: ² A yetoo kénnaá Kuyie nnáànti sǎá, kè yemòrè wenni yoo yè sī. Kè wèè yeté a ò tié nkòò banté o yetimè, kè wèè dò nha ò kpānnè a ò kpānnè, kè dè dò nha yáúkūnne wèè kǎnti, á ti yáúkūnne, á mmi nké mbè tiè nnè meyèmmè memáà. ³ Yemòrè kpaanímu kè benitibè yóó yete itíe nsàayi, kéwammú bèè bo mbè ni ke bè náà mbè dó ti. ⁴ Kè bèe búttinné Kuyie nnáànti kéntūnne

* **3:8** Sannesì nè Sámbeesi: De kó benitinòmbè bè náà mbèè kpéi Mudennimù 7:11-22 bè me nyí kè wǎri be yètè.

iyáàbìsítíé. ⁵ A nnò nke pĩ nhamáà, kèmmòke meminnímè mēfēŭtímè miēke kénnaá nTínáaṣààtì ke pĩ nha tōmmú weti weti.

⁶ N da náá mmie nke yé n duómmèmu n fōmmu ke yóó kú. N kũũ mmònni dii tũòke. ⁷ M màmu dè bèkúmè, ke tá Kuyie nke tũòke kumànkú. ⁸ Ke baaticuuti obeénti sààwè yó n duó ntì tibeénti yiè, wè í yóó tì duó mmũ mmáà. Ò yóó tì duó mbèè kó dimàà ò bàà bèmbè nè diwèi ò yóó wētení dii yiè.

Pɔɔri do yē Timōntee báá yē ndè

⁹ Yetoo kékətení mēcāā nké n yà. ¹⁰ Demaasi dó kutenkú kuù nkperē nde ke n yóu ke kòte Tesadoniki, kè Keresāā kòte Kadasii, kè Titi kòte Dadimasii. ¹¹ Duku wēè mää kpáá ke m bonè. Kāa kòriní a nneinní Mariki kòo n teennè mutōmmú. ¹² Tisiki yie nh ò tš nhEfesi nwe. ¹³ Kāa kòriní a n tóní n yaàbòrì n yóu di Todowaasi, Kapuusi cīètè, kéntōnní m páte, a báá yè nha bo n tōnnímè Kuyie nnáaṣàtì kpēye.

¹⁴ Adekisāntiri omáátì n dōd mēyei mmēdiè, ti Yiè nyóó mè nhò yietímu. ¹⁵ Á nyé o kpéí, ò cààrimu ti náá ntì kó dimàà.

¹⁶ Bè do m bekùnè dii mōnni mēketimè kè bè n yóumu bēmou, Kuyie mbáá bè yietí bē caàrimè. ¹⁷ Kè Kuyie mme nní nni mbonè, kè n dēténè yēcìrìcìrè, kè n duó mmuwērímú kè n nàké Tínáaṣààtì bèè í tú Sifube. ¹⁸ Tì Yiè mbo nni ndeeri nè mēyei mmēmou, kè n tanné o kpààtiyuu, o yètiri ndeu sáà. Kè dè mme ndò.

Mucaummu

¹⁹ A dōu Pirisiidi nè o dōu Akidaasi nè Onnesifō cīètè kəbe. ²⁰ Edasiti kpáá Kədentì nwe, kè Todofimmu mō nkè nh ò yóu Mideti. ²¹ Yetoo kékətení kè diyōd kpaañí.

Ebuduusi nè Pitāā nè Dinuusi Kododiya nè ti kəbe təbè bè da dōunko.

²² Tì Yiè nni nda bonè!

Kuyie nkó mēsàà nní nda bonè.

Pɔɔri wãri dũ pátíri Titi Di mpátíri tɔ tũ náànti

Titì do tú onìti nwe wèè í tú Sifu kó kubotí kou. Kòo yie nYesu, kénneitinè Pɔɔri kè bè náà nKuyie nnáànti. Pɔɔri do yóó ò wãri di mpátíri kè s̄s̄ nhò bo Kɛdɛti nwe, Pɔɔri wèè do kè nhò t̄s̄ nkòò bo paatè mut̄s̄mmú centimè nè bè tũntemè Kuyie mbáammu.

Meketimè kòò d̄s̄ Titì dò nké bè dèntemu bèè ni Kirisi kɔbe t̄irè bè dò nkéndommè, de m̄nni bá wè ò do ȳemu kè dò nKɛdɛti kɔbe tú bèè f̄ommu í wenni.

De kó dif̄nkuò kè Pɔɔri ò duó nyitié nhò bo ntièmmè bedakótibè nè bepokótibè Kirisi kɔbe t̄inni mièkè, kè bè múnkɛe tuo nde kó itié mbèbémbè nè bèè tú tidaati. Kòo bè dènte Kirisi kɔbe d̄ommè kénnaatinè betòbè, kè d̄e yie nkè metotimè bá mbo.

Di mpátíri náànti duó kè d̄ommè

1. Bèwed̄unkótibè dò nkéndommè 1
2. Bedakótibè nè bepokótibè bè dò nkéndommè 2
3. Kirisi kɔbe dò nkéndommè 3

Mud̄ummu

¹ Mí mPɔɔri Kuyie nkóo t̄ōnti, n tú Yesu Kirisi kó dit̄ōnni ndi kè náá nTináànsààti.

Kuyie nkuu n duó nde kó mut̄s̄mmú kè m bo náké Tináànsààti kù tāātè bè kè bèè ti banté kéntá Kuyie, kéntũ nku kó kuce bè dò nké nkù tũmmè.

² Kè bèè banté kè dò mbè m̄kɛ muf̄ommu mùu bo s̄áà, kù do ȳè nkù yóó bè duó mmù kè mu nyí d̄d̄ kutenkù. ³ Di m̄m̄nni kè mù nti benke kè duó nkè n náá nTináànsààti. Kuù mè d̄d̄ kè bo ti d̄eetè.

⁴ Mũ da wãri di mpátíri f̄s̄ nTitì m bir̄e m̄ómm̄nde Kuyie nkó kuce mièkè. Ti cice Kuyie nnè ti Ȳiè nYesu Kirisi bè da d̄d̄ m̄esàà nke da duó ndiwèi!

Pɔɔri duó m̄m̄u t̄ōmmú Titì Kɛr̄eti

⁵ N do da yóu Kɛr̄eti k̄aa bo d̄e mut̄s̄mmú mùu kp̄aá m̄ummu, kéntũ nyitié n da duó nyi, k̄t̄ankè bèwed̄unkótibè bá d̄iì èi mièkè. ⁶ Wèè ni Kirisi kɔbe t̄inni o dò nkéntú onitisààwè nwe, k̄empo onitipòkù om̄áà, kòo bí ntú bèwed̄umbè, kè ì borimè wenni, kè ì ȳiè nyi yembè kp̄eti. ⁷ Wèè ni Kirisi kɔbe t̄inni ò p̄i nKuyie nt̄ōmmú mmu, kè dò nkénwenni, ò bá mm̄kɛ t̄efentè, ò bá mm̄kɛ kemieke, ò bá ntú kunaàyaàkù, ò bá nyòu, ò bá ncii nke yo nyidíí. ⁸ We nc̄u bep̄d̄bè, kénd̄ori m̄esàà nke cii, kè d̄ori Kuyie nd̄ómè, kòo borimè nwenni, kòo nn̄o nke p̄iì nhom̄áà. ⁹ Wè mp̄i Kuyie nnáànti weti weti, kè ti tiè mbè ti nhò tiè mèè botí, kòò d̄d̄ri m̄em̄m̄e ò bo na k̄entiè m̄benitibè itié m̄ómm̄nyi, kè wèè yetè wèè na kóo benke o yetimè.

¹⁰ Bèè í tũ nKuyie nkó itié nweti weti bè d̄d̄kè s̄ũ Sifube bèè c̄outè Yesu be mièkè nke, bá bè í ȳiè nt̄imatì, kè náá m̄benitibè tináànti péu kè bè f̄étinko.

¹¹ A bè bàà kè bè bá nnáà, bè buò nsic̄i nsi kè s̄i p̄uò mp̄áíi kè tiè nyitié nyeyi kè d̄s̄ ticuuti. ¹² Kɛr̄eti kɔbe kó Kuyie mp̄ānāānti náàntò m̄ou do béim̄mu kè d̄o: Kɛr̄eti kɔbe t̄i siyāābisi yembè mbè kè yóu tikpas̄inti k̄ōm̄e, kè dé mut̄s̄mmú, kè d̄s̄ mud̄i m̄áà. ¹³ Kuyie mp̄ānāānti náàntò b̄éi nti tu tim̄ómm̄nti nti, kp̄annè be m̄ediè, kè bèè banté bè bo ntũmmè Kuyie

nkó kuce kécooté. ¹⁴ Ké yóu bè bo ntũmmè Sifube kó iyáàbìsítíé kéntũ ntimómm̃anti ké yóu benitibè dǎú nyì tié. ¹⁵ Dem̃ou dè wennimu Kuyie nwénkũnnè bè borè. Dèmarè m̃e nyí wenni bèè yete Kuyie nkpeti ké sǐ mbè borè, b̃e yèmmè nè b̃e dǎòrìmè dè sǐmmu. ¹⁶ Kè bè yèmmè dò mb̃e yé Kuyie nkè b̃e dǎòrìmè m̃àk̃e isíé, bè í yie nKuyie nkpeti, bè báá na kédòò mesàà mmamè.

2

Kirisi kou dòmmè kéntiè nyitié nsàayi

¹ Fǒ nni mbè tiè nyitié nsàayi Kuyie nkpeyi. ² Náké b̃edakótibè kè bè nño nke pĩ mbemáà, ké tú benitibè móm̃m̃amb̃e, kè benitibè mbè dé. Kè bè ntá Kuyie nweti weti, kéndó b̃e k̃ab̃e t̃ab̃e, ké m̃àk̃e meminním̃e. ³ A náké b̃epokótibè kè b̃e borime nwenni, kè bè bá nnáante bet̃ab̃e kpéi mbè bá ntú tinaayǎàti. Bè nduò nyitié nsàayi ⁴ benitipobémbè, kè bè ndó b̃e daabè nè b̃e bí, ⁵ kéntú benitiposààbè kénwetí b̃e daabè, kéñño nke pĩ mbemáà, ké pĩ mmucētōmmú mesàà, kè b̃e yèmmè wenni, kè bè yíé mb̃e daabè kp̃eti kè b̃e dǎòrìmè bá nte kòò m̃òu senkèrì Kuyie nnáànti.

⁶ A ntiè mb̃ebémbè kè bè ncii, kéñño nke pĩ mbemáà dem̃ou miek̃e. ⁷ Fǒ nha móm̃muò nkàa borime nwenni, kàa mbè tiè nyitié nsàayi, ì tu imóm̃m̃onyi. ⁸ A tié nni ndò mpáí kè ti kpantíd̃ent̃ab̃è m̃ónté bè bo ti wátí tì, kè ifeii bè pĩ.

⁹ A tié ntidaati kè tì nyíé nti yembè kp̃eti, kénd̃òrì bè dóm̃è, bè níí báá tì béinnè kè t̃i b̃aao. ¹⁰ Tì bá mbè yuuku, tì nd̃òrì mesàà nkè tì borime nwenni. Kè benitibè ndé Kuyie nkùu d̃eérì, kù ti duó nt̃i náànti.

¹¹ Kuyie ndòò mesàà nke dó ké ti d̃eet̃emu kè benitibè kù banté. ¹² Kù dó ti yóu m̃eyei m̃m̃e nè kutenkù kó m̃eyèmm̃è, kè ti borime nwenni kè tì nño nke pĩ ntimáà, ké d̃òrì Kuyie ndóm̃è, ¹³ kénkém̃m̃unè diyìé d̃iérì tì b̃aa d̃i. D̃e kó diyìé Kuyie ndiekù, tì Yìè nYesu Kirisi od̃eet̃iwè bo f̃eít̃énì d̃i nè tikp̃eti. ¹⁴ Ò duó nhomáà ndi kè bè ò kù ti yei nkpeí, kòò ti d̃eet̃é, ké ti wénkũnnè, kè ti tú o k̃ab̃e, ké dó mesàà nke m̃è d̃òrì.

¹⁵ A dò nké nt̃i mbè tiè nñe muw̃erímú ké nyáúkũnko b̃e k̃ònti, kè bè nd̃òrì tì yé mmù, Kuyie nkuu da duó nd̃e kó mutōmmú, báá yie nkòò m̃òu senkèrì a tié.

3

Kirisi k̃ab̃e dò nkéndòmmè

¹ Náké b̃e kè bè ndé ketenkè yembè nè b̃ekpààtibè, kényíé mb̃e kp̃eti, k̃emp̃i mm̃utōmmú kè d̃e wenni. ² Bè bá mm̃àk̃e t̃is̃Int̃enáànti, bè bá nwanti yekp̃arè, bè nwanti benitibè b̃em̃ou kó mesàà. ³ Tì múnk̃e do tú tiỹeint̃i nt̃i, ké m̃àk̃e m̃eyèmm̃è ỹeime, ké í yíé nt̃imat̃i, ké tũ nkuce ỹeiku, ké dó kutenkù kp̃er̃e dem̃ou, ké d̃òrì d̃èè í wenni, ké è̃̃nñè tit̃ab̃è, ké beúñè tit̃ab̃è. ⁴ Kè Kuyie nti dó ké ti d̃òò mesàà nke ti d̃eet̃é. ⁵ D̃e í tu ti d̃òò mesàà mmamè, kù ti kuó m̃m̃esémm̃è m̃m̃e. Bè ti kũnñe d̃ii m̃ònñi ndi m̃eñie m̃Muyaánsààm̃u tì d̃òmm̃è benitipàmb̃è ké ti duó mm̃ufōmm̃u p̃àmm̃u. ⁶ Tì Yìè nYesu Kirisi weè te kè Kuyie nti duó m̃Muyaánsààm̃u mediè. ⁷ Ku kó mesàà m̃m̃eè te kè tì wenk̃e, ké b̃aa m̃ufōmm̃u mùu bo s̃àà kù ỹe nkù yóó ti duó mmù. ⁸ D̃e kó tináànti tu timóm̃m̃anti nti kè n dó a tì mb̃è tié nkè bèè tì c̃outé kè t̃i bè teenñè, kè bè nd̃òrì mesàà nd̃èè wenni ké yóó teenñè benitibè. ⁹ Á bá nk̃ak̃e t̃is̃Int̃eñeiti miek̃e: Ifuk̃e kó tineiti nè Sifube kó ikuó, d̃e ce nyekp̃arè nye, d̃e

í teennè mùmamù. ¹⁰ Kòò mǝù totírí Kirisi kǝbe, á ò cau nkucɛ mèdémè kòo yetɛ á ò bèti. ¹¹ De yiè nkó kubotí fetimu, kɛ dǝari mɛyɛi nkɛ caàri omáà.

Mucaummu

¹² Kè n tǝnko Aɛmaa yoo Tisiki. Á kǝɛní mɛcǎǎ Nikǝpǝdiisi n yó ndɛ mbo diyǝǝ. ¹³ Teennè Senaasi obeénti nè Apodoosi kè bèɛ kǝɛ kupǝǝkù kè dɛmarè báá bè dǝnté. ¹⁴ Ti kǝbe múnkɛ dò nkéndǝarimu mɛsàà, kɛ teennè benitibè bèè bo ticĩti miɛkɛ kɛ báá sǝnté kɛmbo dɛɛtɛrè.

¹⁵ Kirisi kǝbe bèè bo diɛ mbè da dǝunko. Á dǝunko Kirisi kǝbe bèè bo di ciɛ.

Kuyie nkó mɛsàà nní ndi bonè dimǝu!

Pɔɔri wàri dùi pátíri Fidemɔɔ Di mpátíri tɔ tùi náànti

Fidemɔɔ do tú onitidiawè nwe kéceete kètũnne Yesu kó kuce Kɔdɔasi Kirisi kɔbe tĩnni. Kòo mmàke o kó kudaakù makù kè ku yètiri tu Onnesimmu, kè kùu coké o borè, késónkoo Pɔɔri kukpetíndieku, ké ke nceete kényie nYesu. Dèè te kè Pɔɔri wàri Fidemɔɔ dipátíri ke bo ò bántè kòo wète kétaunnè o kó kudaakù koò nnàa nke tú wèe kù cɔuté ké kù cĩé, ke ténke bá nhò wùò nke dò nkudaakù ò nhò wùò nke dò nho kou.

Di mpátíri náànti duó ke dòmme

1. Pɔɔri sántemè Fidemɔɔ 1-7

2. Bè báámmè Fidemɔɔ ke tú wèe cɔuté Onnesimmu 8-25

Mudɔummu

¹ Mí mPɔɔri bè kpetí wè Yesu Kirisi kpéi nnè Timɔntee tĩ da wàri fĩ nti népo sàù nè wè ti wè nti pĩ mmùù tɔmmú. ² Ke dɔunnè Kirisi kɔbe bèè tikú a cĩtè nè ti tãũ Apiya nè Adisipu, wèè ti wènnè dimàù. ³ Ti cice Kuyie nnè ti Yìè nYesu Kirisi bè di dɔò mesàa nke di duó ndiwèl!

Fidemɔɔ tãme Yesu nè ò dómè o kɔbe tɔbè

⁴ Fidemɔɔ n népo sàù nh ã mbáa nKuyie nke kù sántímu a kpéi. ⁵ N kèèmu a tá mèè botí ti Yìè nYesu koò dɔ ke dónè o kɔbe. ⁶ M báámmu Kuyie nke tú metákùmmè mèè ti wènnìnko mí nnè fĩ, mè da teennè kàa banté ti mɔke mèè sàa mmemou ti wènnèmè Kirisi. ⁷ N tebite, a dómè Kirisi kɔbe dèè n duó ndiwèl ke náríkunko n yèmmè ke yáúkunnè Kirisi kɔbe kònti.

Pɔɔri yèmmè Fidemɔɔ cɔuté Onnesimmu nè diwèl

⁸ N tú Kirisi kóo tɔnti nwe kè n do dɔ n da náké nè muwèrímu a dò nkédò tì. ⁹ N né dɔ ke da bántèmu n da dɔ mèè kpéi nnè Yesu Kirisi ti dɔ wè kó diyètiri, mí mPɔɔri odakóti bè n kpetínnè Yesu Kirisi kpéi nke. ¹⁰ N dɔ a cɔuté Onnesimmu nwe kóò dɔò mesàa. Mĩ ò náké Kuyie nnàànti dikpetíntou mieke kòò cèète, ke tú m bire Kuyie nkó kuce mieke. ¹¹ N yèmu ke dò nhOnnesimmu do í da dɔò mesàa, di mmònni ke yóó mè nda dɔò ò mè nni ndòò mèè botí.

¹² Nè we ti náa nhoniti omáa ndi, kè n wè nda duonko. ¹³ N na ndómu wè nkpaá m borè, n kpetí dè Tináaansàati kpéi nke n teennè, a na nni nteennè mèè botí. ¹⁴ N né í dɔ n dɔò dèmarè kàa í dɔ, m me nyí dɔ á n dɔò mesàa nnè muwèrímu, n dɔ á wè nni nduonni nè amáa ndi.

¹⁵ Kè dè yèmmè dè dò nhOnnesimmu da yatenèmu yemàrè sám̀pó mieke, kè di wète kéwènnè sàa. ¹⁶ Di mmònni ò ténke í tú kudaakù cénkoo, ò náa nti kou nwe Kirisi kó mēwènnímè mieke, kè nh ò dɔ mesàa nke n yèmmè dò nha kperè yó mme ndò.

¹⁷ Kàa yé ke dò m mènke tú a népo nwe, cɔuté we a na nni ncɔuté mèè botí. ¹⁸ Kòò da cààrè dèmarè yoo ò da bannè m bo dè nda yietí. ¹⁹ Mí mPɔɔri mĩ wàri tináaanti tii nnè n nùtè ke tú m bo dè nda yietí. N né í yè nha n yietí a m bannè dè, ke yé a m bannèmè a fòmму. ²⁰ N tebite n da báámmu nè ti Yìè nkó diyètiri ke tú a n dɔò oniti ã dòmmè o kou Kirisi kó kuce mieke.

²¹ N tì n da wàri ke yému ke dò nha yóó tì dǎ̀ kè dèe pǎ́tè n yǝmmè. ²² A n tũnte kudieku, n yǝmmè dò nKuyie mbo cǎuté di báammu ké m pǎ kuce kè n kotoo di ciè.

Mucaammu

²³ Epafadasi, nè wè ti wě nke kpetí Kirisi kpéí nhò da dǎunko. ²⁴ Nè Mariki nè Adisitaki nè Demaasi nè Duku nè bè ti pǎ mmutǎmmú bè da dǎunko.

²⁵ Tì Yìè nYesu Kirisi kó mesàà nní nda bonè!

Bè wàri dùi pátíri Kirisi kàbe bèè tu Ebedeebe Di mpátíri tɔ tìi náàntì

Bè wàri Ebedee kó dipátíri Kirisi kàbe tīrè mayè nye yèè do ta meháárìmé kéndó kédootóo metákùmé, wèè bè wàri dipátíri kòò nyáúkùnkò be kòntì ke tú bè ntēī, ké nyé ke dò ndèè do dɔɔri metaummè kótímè miéke onitì kó mēdeetímè kpéi, Kirisi de ndòò nè o kùú mmieke.

Ebedeebe kó dipátíri náá nke íkú yetannò yètāātì ndi yèè tu:

1. Yesu Kuyie mBire kékùnnemè omáà ke yie nho cice kpeti ke fèŭté mediè. Yesu deunèmu Kuyie mpāānāāntì náām̀bè nè Kuyie ntōrè.
2. Kuyie nnàkémè ke tú Yesu weè tu ikuó nùtì dièwè.
3. Yesu kó mukūú mmuù te kòò nìtì na ke pètè mēdeetímè iwūš kó mufèù do í na ke duóm̀mè onitì.

De kó dipátíri kó dikéè didèrì miéke kòò yáúkùnnè Ebedeebe kòntì kè bè bo nwéèrì ke nfííkú Kirisi kó kuce miéke kéndònnè dimònni kàbe bèè do tá Kuyie. Kòò ntiè nKirisi kàbe ke tú bè nfííkú kèntā nkétuàkenè kumànkù.

Di mpátíri náàntì duó ke dòmmè

1. Yemòrè sonye yiè mmieke Kuyie nti benke kumáà nè ku Bire Yesu borè nde 1:1-3
2. Kirisi pēētémè demou 1:4-10:18
3. Metákùmé 10:19-13:17
4. Mudummu 13:18-25

Kuyie nti náánnè ku Bire nùù miéke nke

¹ Kuyie ndo náánnè ti yembè nè ku pāānāāntì náām̀bè nò miéke nke kuce mēpéu, nè meborime péu miéke. ² Yemòrè sonye yiè mmieke kè kù ti náánnè ku Bire nùù miéke. Nè ku Bire bèè wēnné ke dɔɔ kutenkù. Kù de ntāāté kè dè yóó tieke demou. ³ Tí yà Yesu deumè mme ke banté Kuyie ndeumè. Weè náāntì kpeñni ke tɔ kutenkù ke te demou kè dè kéri mesàà. Weè ku ke ütè ti yei nke dèè ke kàri Kuyie nkùù nò ndemou ku bakù you.

Yesu pēētémè Kuyie ntōrè

⁴ Yesu kpeñnìmu ke pēēté Kuyie ntōrè, Kuyie nwe n duó ndiyètìrì dièrì, dùi deu ke pēēté ku tōrè kpèye. ⁵ Kuyie nyí nàké ku tōnni marì ke yī:

A tú m bire nde yíe,

kè n tu a cice.

Kù mē nyí nàké ku tōnni marì ke yī:

M bo ntú a cice,

kàa ntú m bire.

⁶ Kuyie nyóó duónnì dùi mōnni kutenkù miéke ku Bire dèè tu Mpo ke béimmu ke dò:

Kuyie ntōrè ndè bàá.

⁷ Kuyie mbéimmu ku tōrè kpéi nke yī:

Kuyie nkuu cèèrì ku tōrè

kè yè naà nkuyaakù,

ke ceeri ku tōmbè

ke bè naà nfehāādeñfè.

⁸ Kè né nàké ku Bire ke yī:

A tú Kuyie nku,

kàa kpààtikàrì yó mbo sáà,
a baké nè timómmonti nti.

⁹ A dó timómmonti nti,

a í dó meyei,

deè te kè Kuyie nha Yiè nda tãáté

a kòbe mieke,

ke waare a yuu mekùò,

ke da duó ndiwèi.

¹⁰ Ke yìé ke bè nàké ke yĩ:

Fó nti Yiè

fóò dòò ketenkè nè dimònni,

tiwetì tu a nòùtè kó mutómmú mmu.

¹¹ Dende yóó pēētēmu,

kè fí nni mbo,

dè yóó kótēmu kuyààkù tēmè.

¹² A yóó dè kpèúmu kuyààkù kōme,

kè dēe ceete.

Fó nyie me mbaa yó ndò nha dònti nti,

a í deu.

¹³ Kuyie nyí nàké ku kó ditōnni marì ke yĩ:

Nkari m bakù youú

ke kēmmúnè m bo da duómmè

a dootitòbè kàa bè na ké bè cùùti.

¹⁴ Ba ntu Kuyie ntōrè? Ku tōmbè mbe kù tūōnni bè, kè bè teēnnè kù yóó deetè bè.

2

Kuyie ndeeri mēè boti wennimu

¹ Kuyie ndeeri mēè boti wennimu, deè kpéi nte kè ti dò nkémpí ntimómmonti ti kèè ti, ke báá yeté kuce. ² Nyénè ke dò nKuyie ntōrè do touni ti ke náá mbenitibè ti tu timómmonti nti, kè bèè ti yetíri kè Kuyie mbè fēũnko. ³ Ti kèè tii náahti, Kuyie mBire deè ti nti nàké, kè bèè ti kèè kè bè múnke ti nàké. Kè ti ti yete ti bo yíme kéyenté? ⁴ Kè Kuyie ndòò tidietì tibotì tibotì, ke benke bè náá nti tumè timómmonti, ke bè pā Muyaánsààmù kó yepārè kù dómè.

Yesu weè deerí

⁵ Kuyie nyí yē nku tōrè yeè yó mbaké kutenkù kùù kpaaní, ti náá nkùu kpéi. ⁶ Ti wārimu nke tú:

Oniti kpeti tú ba

kàa dēnniní ò kpéi?

Oniti tu we kàa dàke o kpéi?

⁷ A ò kékùnnèmu Kuyie ntōrè

dimònni sámpóri mieke

kàa ò duó ntikpeti nè diyetidieri,

⁸ koò duó nha dòò dèè kó dimàà

kòò dè baké demou.

Kuyie nhò duómmu demou kòò dè baké ti né mu nyí yà ò bakémè demou.

⁹ Ti yàmu Kuyie nhò kékùnnemè dimònni sámpóri mieke Kuyie ntōrè, koò dèúkùnnè koò kpénkùnnè ò fēũtémè ke ku ti kpéi. Kuyie nti dó mēè kpéi nte ò kumè timou kpéi. ¹⁰ Kuyie nkuù dòò dèè kó dimàà bo demou, ke dè te ke

dó benitibè péuu ta ku kpeti mieke, deè te kè kù duó nkè Yesu fěũté ke yè páíí ke bo bè deeté.

¹¹ Yesu weè ɔu benitibè be yei. Wèè wèńkũnko nè ò wèńkũnko bè bè wě mbe cice omáà ndi. Deè kpéí nte kè ifei í ò bo ò bo mbè túmè o kòbe, ¹² kòò béi nke dò:

M bo nnáá nha kpéí n kòbe cuokè,

m bo nda sántí dítĩnni cuokè.

¹³ Ke wěte ke yĩ:

M búó Kuyie nku.

Nte mí nnè ku bí kù n duó nyi.

¹⁴ Ó yu bè die nke tú ibí, ò yě mbèè màke bèmbè tinitikònti nè meyĩ. Yesu mómmuò nkòò naá nhoniti, ke mǎðte ti màke tii kǎnti, ke ku ke na mukũũ nyiè ndibòò, ¹⁵ ke deetè bèè do yĩèkù mukũũ nke mù dé. ¹⁶ Wè í kòtení ke bo deetè Kuyie ntǎrè nye, ò kòtení ke bo deetè Abarahammu yaábí nyi. ¹⁷ Deè te kòò dǎntenè o kòbe weti weti, ke tú ikuó niùti diewè ke kuò mmesémmè ke pĩ nKuyie ntǎmmú mesàà, ke ũùti benitibè yei. ¹⁸ Ó fěũtému o mómmuò nke yà mesoũmmè memou. Di mmònni ke bo na kéteennè bèè fěũri ke yau mesoũmmè.

3

Yesu deunèmè Mɔyiisi

¹ N kòbe Kuyie nyu bè, nwúónnè Yesu nwe, Kuyie ntǎnní wè, ikuó niùti diewè ti tũ nwèè kó kuce. ² Ò do dǎori Kuyie nkùù ò tǎáté kòò pĩ nde kó mutǎmmú kù dómè mme, ke dò mMɔyiisi do dòmmè. Ti wǎrimu ke tú Mɔyiisi do pĩ mmutǎmmú Kuyie ncǐètè kè dè wenni. ³ Kòò niti maá tǎcǐètè kè tè wenni, bè ɔ nsántí wèè tè maá wènwe. Mèè botí nku ti dòmmè kénsántí Yesu wèè pǎètè Mɔyiisi. ⁴ Kàa yà tǎcǐètè a ɔ nyému oniti weè tè maámè. Mèè botí nku ti yémè ke dò nKuyie nkuù dǎò demou. ⁵ Mɔyiisi do dò nhotǎnti nwe, ke pĩ nKuyie ncǐètè mieke mutǎmmú mumou kù dó mèè botí kè dè wenni, ke náá nKuyie nhò duó ntì. ⁶ Kirisi tu Kuyie mBire nde, ke dǎori kù dómè sǎà. Weè tu omari, bèè ò yie nkè bè tu tǎcǐètè ò maà tè kè nsà kè ti tá ke baa dèè kpaaní nè diwèl.

Kuyie ndo dómè kéom̃pũnnè ku kòbe

⁷ Deè te kè Muyaánsààmù nàa nke tú:

Mí nKuyie nkè n di béinnè yíe,

⁸ di báá kpénkũnnè di to,

di yembè do dǎorimè ke yetírí n kpeti,

n do bè yááké dii mǎnni dikpáà cuokè.

⁹ Yebie nsipísìndà mieke

di yembè do yaumu n dǎòri tii dieti,

ke baa ncǐéké ke n yáú.

¹⁰ Deè do te

kè m miekèe peike de kó benitibè,

kè m béi nke dò:

Be nnitibè í yie n kpeti,

be yèmmè mèè n dèténè.

¹¹ Kè m miekèe peike

kè m parikè ke dò:

Di í tati diheì meom̃pũmè kperi.

¹² N kàbe Kuyie mbomu, ndakènè kòò mǎu yèmmè báá sǐnte kòò toò kpenke, kòò kù dèténè. ¹³ Nyáúkùnkònè dítàbè kǎntì yewe yemǎu. Yíe nKuyie ndi yumu, di báá yóu kè mǎyei nsouté òmǎu kè de kó diyìè ò pǎǎtè, kòò toò kpenke kòò yete Kuyie nkpeti. ¹⁴ Ti bo ntú Kirisi kàbe kè nsà kè ti tū nKuyie nnáànti weti weti kè dò nti ti yie ndii yìe kè de ndòmme kè tùòkenè kumànkù.

¹⁵ Ti wǎrimu kè tú:
Mí nKuyie nkè n di béinnè yíe,
di báá kpénkùnnè di to,
di yembè do dǎrimè
kè yetírí n kpèti.

¹⁶ Ìmbè mbè bèè do kèè Kuyie nkpeti ké ti yete? Mǎyiisi do deetè bèmbè Esibiti kè bè dènnè. ¹⁷ Kuyie mmieke do péikú òmbè yebie nsipísìnàà? Bèè do dǎò bèmbè mǎyei nke kú dikpáà cuokè. ¹⁸ Kuyie ndo pàrikè kè dò òmbè í tati kù do dǎ bè ta kèè tenkè kéompè? Bèè do yete bèmbè ku kpèti. ¹⁹ Ba ndo te kè bè í nta? Bè do yete mǎè kpéi nke ku kpèti, deè do te kè bè í nta de kó ketenkè.

4

¹ Kuyie ndo béimmu kè dò: Bá wè ò bo na kéta ku om̐p̐m̐mieke, de kó dinùù kpáà bomu nè yíenní. Ndakènè kòò mǎu báá pàà de kó meom̐p̐m̐mè. ² Ti kèemu Tináànsààti bèè do bo dikpáà cuokè be kǎmè. Bè do ti kèemu ti me nyí mbè teennè bè do í ti tá mǎè kpéi. ³ Tínti bèè yie nKuyie nkpeti, ti tatimu meom̐p̐m̐mè mieke kù béi mmǎè kpéi nke yí:

Di í tati n do yē ndi ta

kèè tenkè mieke kéompè.

Kù yóó béi mmemmè kè sǎ nkù dèemu ku tǎmmú nè dimònni. ⁴ Ti wǎrimu kupíkù makù diyìè yíenní kpéi nke tú: Kuyie mpí nku tǎmmú kè deè kè om̐pè diyìè yíenní yìe. ⁵ Kè yìe kè wǎri kè tú: Di í tati n do yē ndi ta kèè tenkè mieke kéompè. ⁶ Bèè do niitè kékeè de kó Tináànsààti kè í nti tá, bè í ta de kó meom̐p̐m̐mè mieke. Yíe nkuce kpáà kè bomu de kó meom̐p̐m̐mè kpéi, kè bèè yie nTináànsààti bè bo na kéta me mieke. ⁷ Deè te kè Kuyie ndǎu ndiyìè tǎri kè di yu kè tú: Yíe. Dè do mǎntemu kè kùu duó nkòò kpààti Dafitii béi nke dǎ Kuyie ntú:

Mí Kuyie nkè n di béinnè yíe,

di báá kpénkùnnè di to.

⁸ Kè Sosuwee do mbè tannè meom̐p̐m̐mè mieke, Kuyie nna bá nwète kè nnáà ndiyìè tǎri marí kpéi. ⁹ Kuyie ndo deè ku tǎmmú kéompèmu, mǎè botí nku bèè kù yie mbè yóó om̐pèmu. ¹⁰ Wèè ta Kuyie nkó meom̐p̐m̐mè mieke, ò om̐pèmu nè o tǎmmú Kuyie ndo om̐pè mǎè botí. ¹¹ Deè te kè ti dò nkéyetoo kéta de kó meom̐p̐m̐mè mieke. Ti ndake kè báá yete Kuyie nkpeti képàà meom̐p̐m̐mè, bè do ti yete mǎè botí dikpáà cuokè ké mè pàà.

¹² Kuyie nnáànti fòumu kè kpénni kè si kè pǎǎtè disiè menatimè mèdémè kpèri, kè si kè tuòkù diwènni nè mǎyèmmè, kè kékíi yekũǎ kè tuòkù mǎfemmè, kè kpéinkoní mǎyèmmè mǎè sǎri nè iyentotí. ¹³ Kuyie nkuu dè dǎò demǎu, demǎrè í kù sǎrinè, demǎu dè fèimu, demǎrè í kù bíinninè, ti yóó ku nnáké ti dǎò dèè kó dimàà.

Kirisi tumè ikuó niùti diwèwè

¹⁴ Ti məkemu ikuó nùtì diewè, Yesu Kirisi, Kuyie mBire, wèè dèkè kèĩnkè. Tí ntǽi kè tũ nKuyie nti tá kù. ¹⁵ Ti kó ikuó nùtì yému ti cĩnnì mèè botí, kè mèsémme ò bo, ò yàmú mesourùmè mèmou ti yaumè, ò mē nyí dǎd meyi. ¹⁶ Yóunè kè ti tónnè Kuyie nkùù ti dó kè bá nyĩkù, kè kù ti kuó mmesémme, kè nti dó, kè nti teennè dè dò nkù ti teennè dìi mǎnnì.

5

¹ Ikuó niùtì dièwè benìtìbè ɔ̃ tãátè wè, o kó mutám̃mú ɔ̃ ntú ò bo mbáám̃mè Kuyie mbenìtìbè yei nkpeí, ke kù duò mbe pãrè, ke feu iwũs benìtìbè yei ncíém̃mè kpéí. ² Ò me ntúmè onìtì nwe ke cĩnnì, kè bè dòò meyei nhò yému bè í kpeñnì. ³ Ò cĩnnì mèè kpéí nke dɔ̃ri meyei dèè te kòò ɔ̃ keté káféútè o mómmuò nho yei ncíém̃mè kó fɛ̃fè, kédeè káfíé betòbè kó meyei ncíém̃mè kpeyi. ⁴ Òmòu ɔ̃ í ntãátè omáà kénáá nyikuó niùtì dièwè, Kuyie nkuu ɔ̃ ò tãátè, kù do tãátè mèè botí Anɔ̃.

⁵ Kirisi kpere me ndò nweè í tããtè omáà ke bo naá nyikuó nùtì diewè, Kuyie nkuu ò tããtè ke béi nke yí:

A tú m birε ndε yíe

kè n tu a cìcε.

⁶ Kupíkù tekù κε βέι nκε tú:

A yó ntú ikuó nìùtì nwe sǎǎ

kéndònnè Mesisedeki.

⁷ Yesu bo dii mǎnni kɛtenkɛ ɪnkɛ kɛ mbáá nKuyie nku, Kuyie nkùù kpɛ̀nɪ kɛ bo na kóò dɛɛtɛ̀nɛ̀ mukũũ, kɛ́kuò mmɛ̀diɛ̀ nkɛ̀ kùu cɔutɛ̀ ɔ̀ báámmu, ɔ̀ yie mmɛ̀ kɛ́i nku kpeti. ⁸ Bá ɔ̀ mɛ ntúmɛ̀ Kuyie mBirè kòò nɛ̀fũ̀ri kɛ baa yíé nKuyie nkpeti. ⁹ Kòò nyíé Kuyie nkpeti timɔu, ɔ̀ í nyóú timati kɛ naá nwèè duò mmufòmmu mùù bo sǎá bèè yie nho kpeti. ¹⁰ Kuyie mbéimmu kɛ tú wèè tu ikuò nùùti diwèè kɛ dònnè Mɛ̀sisedeki.

Ti bo nyémè kε báá yóu Kuyie nkó kucε

¹¹ Tináànti kpaámu péu n na ndi náké tì, ti mè nnàkéní tì ìnkè ke né yóu ti bo yímè ké tì ndi náké kè dí banté ke yé di ténke í cāāmè ke banní. ¹² Dī do dò nnè dimònnì kéntiè benitibè Kuyie nnáànti kè di né kpaá ke dò mbè ndi tiè nKuyie nkó itié nketiyi, di do dò kényo mmuciè mmu, kè di né kpaá yāá mmemiè. ¹³ Wèè kpaá ke yāá nhò báá na kébanté Kuyie nnáànti tu mù, ke yé ò kpaá ke túmè debirè ndé. ¹⁴ Bèè yo mmuciè bè kòtému ke yé mesàà nnè meyi.

6

¹ Ti sɔɔtɛnɛ Kuyie nnɔɔn̄ti kó itíe ntɛi, bɛkótíɛ kɛyɛi, kɛ yóu iketiyi, ìl tu ti bo yóumɛ mɛyɛi nkɛceetɛ kɛtũnnɛ Kuyie, ² bɛ bo nti ɔɔ mɛɛ botí bàtɛmmù, ti bo nnɔnkumɛ ti nɔu bɛn̄itíɛ ìnkɛ kɛ bɛ miɛrí, bɛcíríɛ yóó yántɛ mɛɛ botí nɛ Kuyie nyóó bɛkɛn̄mɛ bá wɛ ku beɛnti yiɛ. ³ N yɛmu kɛ dò nKuyie mbo ti teennɛ kɛ ti sɔɔtɛ kɛta itíe ncũmpuyi.

⁴ Bèè dié nke yíťé Kuyie nkè kù bè miíté ku kó kuwenniku ke bè pā keĩnkè kó dipānnì kè bè mòòte Muyaánsààmù, ⁵ ke yíťé Kuyie nnáañti wennimè, ke mòòte kutepànkù kó muwērímù, ⁶ kè bè yóu Kuyie ke ku yete bè báa na kéwéte keceete medérímè. Dè dònne bè baakù Yesu nwe kuce medérímmè koò sáa nkè dè feío.

⁷ Onìtì dònne ketenkè nke fetaafè niù kè sàà, kàa kùútí kè dè peité Kuyie nh̄s̄ kè dàòmu mesàà. ⁸ Kè kè me nyè tipotì nè timusĩntì, kè bo detetirè nde, kè Kuyie nyóó kè c̄s̄ kè kè c̄u.

⁹ N k̄be ti náá memme ke ȳmu ke dò ndi k̄rí kuce sààkù, ke yóó cooté. ¹⁰ Kuyie ntu timómm̄nti yìe nwe, kù í yóó ȳe ndi p̄i mmù t̄mmú ku kp̄í nke teennè Kirisi k̄be ke kpaà ke b̄e teennè, ke benkú di kù dóm̄e. ¹¹ Tì d̄ó di ns̄k̄emu ke p̄i nde kó mut̄mmú k̄tuake kumànk̄u, k̄ép̄ét̄ di baa d̄e. ¹² Tì í d̄ó di ntú bet̄nn̄ékót̄b̄e, tì d̄ó di nd̄onn̄e b̄e do yie mb̄embe Kuyie nk̄e nkù t̄u nke m̄i, k̄étieke kù ȳe nkù yóó b̄e duó nd̄e.

Kuyie nyemm̄e kù yóó d̄ò mesàà nh̄Abarahammu nè o yaàbí

¹³ Kuyie ndo yóó d̄aunn̄e dinù Abarahammu k̄eparik̄e nè ku ȳet̄ir̄i ke ȳe òm̄ou í bom̄e ke kù ðeun̄e ke dò nkùu parik̄e k̄eyú o ȳet̄ir̄i. ¹⁴ Kè kùu b̄éi nke tú, kù bo ò d̄ò mesàà nk̄ò yaàbí s̄ũ mm̄edīe. De kó tin̄aant̄i tu timómm̄nti nti. ¹⁵ Kè Abarahamm̄u yie nk̄embaa ke k̄emmú, kè Kuyie nh̄ò d̄ò de kó mesàà nkù do ȳe nkù yóó ò d̄ò mè. ¹⁶ K̄ò n̄it̄i d̄ó b̄e bant̄e ò náamm̄e m̄omm̄u, ò s̄s̄ yu w̄e ò ðeun̄e o ȳet̄ir̄i ndi kè tineit̄i dēe. ¹⁷ Dēe kp̄éi ndo te kè Kuyie mb̄éi nk̄eparik̄e ke bo benke ku n̄it̄ib̄e ke dò nkù b̄éi nt̄i í yóó p̄à. ¹⁸ Kuyie mb̄éi nt̄i nè kù p̄arik̄em̄e, de kó tin̄aant̄i tid̄e t̄i benkú ke dò nKuyie nyí sou, t̄inti b̄e yie nku kpeti, ti bo na k̄emm̄ake tik̄s̄nyauti ke k̄emmú kù ȳe nkù yóó d̄ò t̄i. ¹⁹ Tì ȳe m̄e kp̄éi nke dò nKuyie mbo d̄ò kù b̄éi nt̄i, dēe te kè ti kpeñ̄ni ke f̄iíkú, ke dò mb̄at̄óó cónn̄ir̄i. Tì támu Kuyie nk̄e d̄e kpeñ̄ni ke dò mb̄at̄óó cónn̄ir̄i kó m̄effim̄e, ke ti tann̄inko Kuyie nc̄ēt̄e kuf̄áá nkuyààkù kpeti kù. ²⁰ Yesu w̄e ti kpet̄e Kuyie nk̄o kuce kè ti bo k̄ote ku bor̄e. W̄e tu ikuó niùti ðew̄e ke d̄onn̄e Mesisedeki.

7

Mesisedeki kó tin̄aant̄i

¹ Mesisedeki do tú Sad̄em̄mu k̄òo kp̄àat̄i nwe, Kuyie nkùu bak̄e k̄eñk̄e nè ketenk̄e ku kuó niùti. Kè Abarahamm̄u dok̄en̄e bekp̄àat̄ib̄e k̄e b̄e na k̄enk̄unt̄in̄i k̄òo ò co, k̄òo p̄a Kuyie nk̄o mesàà. ² Kè Abarahamm̄u ðeite ò p̄ante ke eí d̄e bá d̄e kó ðep̄índ̄e k̄òo duó. Diȳet̄ir̄i dii tu: Mesisedeki di benkú ò tum̄e m̄me okp̄àat̄i s̄àaw̄e. Kè Sad̄em̄mu k̄òo kp̄àat̄i benkú ò tum̄e meom̄p̄um̄e k̄òo kp̄àat̄i. ³ Òm̄ou í ȳe Mesisedeki cice yoo o ȳs̄ yoo o yaàrib̄e. Òm̄ou í ȳe ò peité d̄e nè ò ku d̄e. Ò tu Kuyie nkuó niùti nwe s̄àà, ke d̄onn̄e Kuyie m̄Bir̄e.

⁴ Ò ðe m̄edīe m̄me, dēe te kè ti yaàr̄i Abarahamm̄u ðeite ò eí d̄e mieke bá d̄e kó ðep̄índ̄e k̄òo duó. ⁵ Defii yaàbí ìi tu ikuó niùb̄e, kè Kuyie nn̄ák̄e M̄oyiisi ke d̄ò b̄e mb̄e duó nd̄e tu ðep̄índ̄e. Bá b̄e me nt̄um̄e b̄em̄ou Abarahammu yaàbí. ⁶ Mesisedeki í tú Defii kó kuwū kou, nè memme k̄òo p̄a Abarahammu Kuyie nk̄o mesàà, k̄òo ðeite ò eí d̄e kó ðep̄índ̄e k̄òo duó. ⁷ Tì ȳmu tim̄ou ke dò nw̄e ðe w̄e s̄s̄ p̄a mesàà nh̄os̄amp̄óu. ⁸ Ikuó niùb̄e, b̄e duó mb̄e ðep̄índ̄e b̄e tu ben̄it̄ib̄e mb̄e ke k̄s̄. Kuyie nn̄aant̄i náamm̄u ke tú Mesisedeki í ku. ⁹ Abarahammu do duóm̄e ò eí d̄e kó ðep̄índ̄e, ti bo na ke d̄ò o yaàbí Defiibe b̄e duó mb̄e ðep̄índ̄e bēe do d̄e duó. ¹⁰ B̄e mu ndo í peité Defii, ò né do bomu o yaàr̄i Abarahammu mieke Mesisedeki ò co dii m̄nn̄ni k̄òo ò duó nh̄ò eí d̄e kó ðep̄índ̄e.

¹¹ Ikuó náá nke tú í niùb̄e yó ntú Defii kó kuwū nk̄obe mb̄e, kè Defiibe ikuó niùb̄e do nna k̄és̄út̄e Isidaȳeribe yei mp̄aíí, Kuyie nna bá nduonn̄i ikuó

niùtì tòu kòò ñdònnè Mesisedeki. Anɔ́ kó kuwuɔ kɔbɛ bèè tu Defii yààbí bè na nsànnèmu. ¹² Kè ikuɔ́ kó muniù cèètɛ, ikuɔ́ ɔ́ ndò nkéceetemu. ¹³ Ti Yiè nYesu, ti nnáànti náà nwèe kpéí wè í tú ikuɔ́ niùbè kó kuwuɔ nkou, o kó kuwuɔ nkou mɔ̀u í pī nyikuɔ́ kó mutɔ́mmú diyie mari. ¹⁴ Ti yému kɛ dò nti Yiè nYesu tú Sudaa kó kuwuɔ nkou nwe. Mɔ̀yiisi do náá ndii mɔ̀nni bèè yó mpī nyikuɔ́ kó mutɔ́mmú ò í mbéi ndɛ kó kuwuɔ nkpeí.

Yesu tumè ikuɔ́ niùtì kɛ dònne Mesisedeki

¹⁵ Ikuɔ́ niùtì tòu buotémè kɛ dònne Mesisedeki dɛɛ bɛnkú kɛ dò nDefii kó ikuɔ́ niùbè í na kɛ ùtɛ bɛnitibè yei. ¹⁶ Yesu í tú ikuɔ́ niùtì ò tu mɛè kpéí Defii kó kuwuɔ nkou, ò kpeínìmu kɛ fòù sáà, dɛɛ te kòò náá nyikuɔ́ niùtì. ¹⁷ Ti wàrimu kɛ tú:

Ò yó ntú ikuɔ́ niùtì nwe sáà,
kɛ dònne Mesisedeki.

¹⁸ Ikuɔ́ ketiyi do cīnnìmu, kɛ í nna kɛ dɛɛtɛ bɛnitibè kɛ Kuyie nyi yóu. ¹⁹ Mɔ̀yiisi kó ikuɔ́ do í na kɛsútɛ ti yei. Di mmɔ̀nni kɛ ti pètɛ kuce tekù kùu kòrinè Kuyie mborè.

²⁰ Kuyie mbéimmu kɛ pàrikè o kpéí. Kù í nàkɛ mɛ boti ikuɔ́ niùtì tòu mɔ̀u kpéí. ²¹ Kuyie mme mbéimmu Yesu túmè ikuɔ́ niùtì kɛ pàrikè kɛ yī: Mí ndi Yiè nKuyie m bémumu kɛ pàrikè, n yí yóó kpatɛ n nùu:

A tú ikuɔ́ niùtì nwe sáà.

²² Yesu weè tu metaummè pàmmè kó dikūnni, dɛɛ te kɛ mɛ kpeínì kɛ wenni, kɛ pɛɛtɛ mɛkótímè.

²³ Ikuɔ́ niùbè tɔ̀bè do sūmu kɛ yé bè kōmmè kɛ betɔ̀bè cɔ́u. ²⁴ Yesu yie mɛ nfòumu sáà, kɛ yó ntú ikuɔ́ niùtì sáà. ²⁵ Dɛɛ te kòò mɔ̀kɛ muwɛrímu kɛ dɛɛrí bɛnitibè, kɛ bè kòri Kuyie mborè bè ò tá mɛè kpéí. Ò fòumu sáà kɛ báá nKuyie mbɛ kpéí.

²⁶ Yesu weè tu ikuɔ́ niùtì diɛwè, dɛ dò nti mmɔ̀kɛ wè. Ò dò mpáíí nwe, wè í mɔ̀kɛ mɛyɛi mmamè. Òmɔ̀u báá na kóò wátí. Kuyie nhò cānnénèmu bɛnitiyeibɛ koò baá ndemɔ̀u. ²⁷ Dɛɛ te kòò í dònne ikuɔ́ niùbè diebè tɔ̀bè, bèè do feu iwūš yewe yemɔ̀u, kɛ ní keté kɛféútɛ bɛ kó mɛyɛi ncíémme kpɛyi, kɛdeé kɛfié betɔ̀bè kōmɛ kpɛyi, ò dúš nhomáá ndi kɛ bè ò kùu kuce mèmáà kɛ dè dèè. ²⁸ Kuyie ndo dúš nyikuɔ́ Mɔ̀yiisi kòò tãátɛ bèè nitibè kɛ bè ntú ikuɔ́ niùbè diebè bè do tú mɛyɛi nyembè mbɛ kɛ dɔ̀ori mɛyɛi, Kuyie mbéi ndii nùu kɛ pàrikè dii pàa nyikuɔ́ kɛ kù tãátɛ ku Birɛ kɛ dè tu ikuɔ́ niùtì diɛwè kɛ dò mpáíí sáà.

8

Yesu weè tu ti kó ikuɔ́ niùtì diɛwè

¹ Ntenè ti náá ntii náànti yuu: Kirisi weè tu ikuɔ́ niùtì diɛwè, kɛ kari kɛínkè dikàri diɛri Kuyie mbakú yóu, ² kɛ pī nKuyie nkuɔ́ tōmmú ku cīètɛ miɛkɛ, kù maa tɛ kumɔ́mmɔ̀nku, onitì í maa tɛ.

³ Bè ɔ́ kanne ikuɔ́ niùtì kòò bo nduɔ́ nyepārɛ nyɛ Kuyie kɛ kù feu iwūš. Dɛɛ te kɛ ti kó ikuɔ́ niùtì dò nkɛféútɛ o kɔ̀fɛ. ⁴ Kè Kirisi do bo ketenkè ínkkè nkɛ, ò na bá ntú ikuɔ́ niùtì. Kɛ yé ikuɔ́ niùbè dié nkɛ bomèmu kɛ feu iwūš ikuɔ́ yémme. ⁵ Ikuɔ́ niùbè do pī mmùu tōmmú do bɛnkú dèè dòdòri dènde Kuyie ncíètɛ kɛínkè, Mɔ̀yiisi do yóó maa dii mɔ̀nni metaummè tou kɛ kùu ò nàkɛmu kɛ dò: Maa di mɛsàa nweti weti kɛ di ndònnè n da bɛnkɛ di ditàri ínkkè. ⁶ Kirisi kó mutōmmú dɛumu, weè tàunko Kuyie nnè bɛnitibè kɛ dɛ

kó metaummè deũ ke pēētē mekótímē, weē tu Kuyie nyē nkù yóó dōòmē memou kó dikūnnì.

Metaummè pàmmē kó tináahtì

⁷ Kē metaummè kótímē do nsànnē, mēpàmmē na bá mbuoté. ⁸ Kuyie nyà mè í sànnēmē mmē, ke bēi nke yī:

De yiē kpaanímu

kē m bo wēte kētaunnē Isidayeeribe
nē Sudaa kōbe.

⁹ Dē ténke í yó ntú metaummē
n do dōònēmē be yembē
m bē dēte dii yiē Esibiti ke dēnne.

De kó metaummē bē mè tōtemu
kē m bē bütinnē.

Mí ndi Yiē nKuyie mmū bēi.

¹⁰ Kē ti Yiē nKuyie mbēi nke dō:

Nte de yiē n yóó dōònē
mēē taummē Isidayeeribe:

N yóó ānnē n kuó be miēke nke,

kē ì wāri be yēmmē miēke

kē m bē te mí nKuyie

kē bē ntú n kōbe.

¹¹ De yiē òmōu ténke

báá tiē n kuó o kou,

yoo o kouo ò tiē nke dō

wē n yīētē mí ndi Yiē nKuyie.

Bē yóó nyi yēmu bemou,

ibí sámpoi nē bekótibē.

¹² N yóó bē cīēmmu be caàrimē,

n ténke báá dentení be yei nkpeí.

¹³ Kē Kuyie nnàá metaummē pàmmē kpéi kù yē meketimē kòtemu ke pēnké.

9

Keĩnkē kó mubáammu nē ketenkē kōmu dē cāā ndē

¹ Metaummē ketimē do mōkemu ikuó bē bo mbáá mmē botí Kuyie nnē metaummē tou benitibē maá dì. ² De kó ditou do mōke tidieti tidéti nti, kē bē yu kuketikù ke tú ikuó dieku, kē fitírē nē táburi kē dē bo ku miēke, kē pēēbē bē pā bē Kuyie nke bē daké táburi ĩnkē. ³ Kē kuyàdkù kpetí kudéríkù kó dibòri kē bē kù tu ikuó nenti kó kufáá. ⁴ Kē dihúuntōnni mesō nkperi, bē cóunko dii ĩnkē tūdàarí kē di bo ku miēke, kē metaummē tou bē dàri di mesō nke di bo, kē titápiēti tidéti, bē wāri ti Kuyie ntannō tepíitē nē disōbbuu mudii bē tu mù mánni mù ā dì, nē Anō kó kupàati kùu do yē tifàati kē dē bo de kó metaummē tou miēke. ⁵ Kē beĩnkēmbàribē kó tifēnti cōmmú de kó ditou ĩnkē ke benkú Kuyie ndē bomē, kē si fiēti kánkē bē ã ã mīétē dē iwūš kó meyĩ nkémō Kuyie mbē yei ncīēmmē. Tináahtì kpaámu péu, ti me mbáá na kē ti nàké tìma tìma.

⁶ Dē do mē ndò ndē kó kudieku miēke, kē ikuó niùbē taà kudieku ketikù yewe yemou, ke pĩ mbē tōmmú. ⁷ Ikuó niùti diēwē máá weē do ã ã ta ikuó nenti kó kufáá nkuce mēmáà dibenni miēke, nē iwūš kó meyĩ nkémō Kuyie nho yei ncīēmmē, kédeè ké kù mō benitibē yei ncīēmmē. ⁸ Nē de kó

tidieti tidéti kó meborime mme Muyaánsààmù benkúmè ke dò nkè kudieku ketikù bo, kudérikù kó kuce mu nyí kpeté. ⁹ De kó tináànti ti náá nyíe nke dò nyepàrè bè do pāā nyè nè iwūš bè do feu ì, do í na kéwénkūnne benitibè yèmmè páíí bèè do báá nKuyie mme botí. ¹⁰ De kó mubáammu botí do tú tikònti kó ikuó kōmu mmu, kè bè nyé bè bo nyo ndi mōnni nè bè bo nyo ndè nè bè bo nyō mmu nè bè bo nhōu mēē botí bēmaā. Bè do me nhō nke baa Kuyie mbo dōd mēmmē metaummē pāmmē.

¹¹ Di mmōnni Kirisi kōtenímu ke tú ikuó niùti diēwè mōmmuō, ke ti cīē nti yei. Ò pī mutōmmú metaummē tou dii miēke di dēumu ke wenni ke pēētē diketiri, di í tú kutenkù kuu nkperi, oniti weē í di maā. ¹² Weē ta metaummē tou kuce mēmaā kè dē sànnē, ò tannē mēē yī nyí tú yebōdakè nè yēnaadakè kōmē. O mōmmuō nho kó meyī mme, kòò ti òuté ti yei nsāā. ¹³ Kè yebōdakè nè yēnaadakè kó meyī nnē yēnaaserē kó mutápeí mbè do sō míétē dē do sō wénkūnne benitibè. ¹⁴ Kirisi kó meyī mpēētēmu mēmmē mediē ke ti ōu ti yei mēmōu, Muyaánsààmù mmuō ò teennē, kòò duó nhomāa kè bè ò kù ti kpéí, wenwe wēē í mōke meyei mmamē, kòò ti dēetē ke ti bo na kēpī nKuyie nkùu duó mmufōmmu ku kó mutōmmú.

¹⁵ Mēē botí nku Kirisi tàunnēmē Kuyie mbenitibè, kè dē kó metaummē tu mēpāmmē. Nè mēē miēke nke Kuyie ndōmē ku do bēi nti ke dō kù yóó duó mmufōmmu mùu bo sāā benitibè. Kirisi kumu ke òuté benitibè yei mbè do dōori mē metaummē kótímē mōnni.

¹⁶ Kuyie ndōd mēē taummē dōnnē oniti s nyóó kù mēmmē kénáké wēē yóó túótē o kperē, dē yiē nnē sō í ndē túótē kòò kpāā fōu. ¹⁷ Ò bēi nti sō í ndōd ò kpāā fōu dii mōnni, ò sō kúmu kè tii dōd. ¹⁸ Metaummē kótímē do sō í mmōke muwērímú kè bè í fēuté fēōfē kè meyī ncōú. ¹⁹ Mēē botí nku Mōyiisi nàké dii mōnni Kuyie nkuó benitibè, kédeē kētúótē tipeciti wūōti nè tifaāti, bè tu ti isópù, kēpōtē yebōdakè nè yēnaadakè bè fiē yē kó meyī nkémíétē ikuó kó dipátiri nè benitibè. ²⁰ Ke dō: Mē nyī mmeē benkú Kuyie ndi taunnēmē kumāā. ²¹ Ò me nyī kémíétē meyī metaummē tou nè ikuó nenti. ²² Ikuó miēke meyī mmeē sō wénkūnne demōu. Ikuó miēke kè meyī nyí cōu nKuyie mbāā cīē mbenitibè bē yei.

Kirisi kumè ke òuté benitibè yei

²³ Ikuó miēke bè do sō wénkūnne demōu nè iwūš kó meyī mme. Dē do benkú kēīnkē kperē dōmmē mme. Iwūš kó meyī mbāā na kéwénkūnne kēīnkē kperē, dēterē marē dēē dō nkédōd dēē pēētē mēmmē. ²⁴ Kirisi weē ta Kuyie ncīētē mōmmōnte, wē í ta metaummē tou benitibè maā di, dii tu Kuyie ncīētē kó kufēnkù mōmmōnku. Ò dēke kēīnkē nke ke bo Kuyie mborē, ke kù báā nti kpéí. ²⁵ Kirisi í ta Kuyie ncīētē ke bo duó nhomāa kuce mēpēu, ikuó niùti diēwè do taānē meyī mmeē botí bá dii benni metaummē tou miēke kuce mēmaā. ²⁶ Kè Kirisi kperē do me ndō, nè Kuyie ndōd mē kutenkù ò na nku kuce mēpēu ndi. Ò kōtení yēmārē sōnye nye ke duó nhomāa kè bè ò kù kuce mēmaā, kòò dēite benitibè yei nkē dē dēē. ²⁷ Oniti sō kù kuce mēmaā ndi, dē kó difōnkúò kè Kuyie nhò bekēnē. ²⁸ Mēē botí nku Kirisi duómmē omāā kè bè ò kù kuce mēmaā, kòò òuté benitibè yei. Ò yóó dōd bèē ò bàā bēmbe kè bèē ò dōntenē.

10

¹ Mɔyĩisi kó ikuó do benkú Kirisi yóó ti daò mɛ̀è sàà mme. Í do í na ke bo deetɛ̀ bɛ̀è ì tũ nkɛ̀ deɛ̀ kpéí nní nte kɛ̀ bɛ̀ nfeu iwũs yɛbie nyemɔu. ² Kɛ̀ ì do mbɛ̀ deetɛ̀ páíí kɛ̀ bɛ̀ wenke, bɛ̀ tɛ́nke na bá nyĩ̀kù kɛ̀ feu iwũs. ³ De kó iwũs kó muféú pètínke do bɛ̀ dènni be yei mme yɛbie nyemɔu. ⁴ Kɛ̀ yé yenaadakè nɛ̀ yebɔ̀dakè kó mɛyĩ́ mbáá namè kɛ́súté onitì kó mɛyèi.

⁵ Deɛ̀ te Kirisi kòriní dìì m̀nnnì kute nkù kɛ̀ náké Kuyie nke d̀:

A í d́s bɛ̀ da feu ì wũs
nɛ̀ bɛ̀ da pãã nyèè pãrè

a nh ãnné tikòntì nti.

⁶ A í d́s be feu ì ke tuó nyewũs̀tòrè,
nɛ̀ bɛ̀ da feu ì mɛyèi ncíẽmmè kpéí.

⁷ Deɛ̀ te kɛ̀ n yĩ:

Nte mí n kòrimu
ke bo daò f́s nKuyie nha dómè,

tì wàri n kpéí
ikuó pátiri mieke ke yẽmmè.

⁸ Deɛ̀ te kɛ̀ Kirisi keté kébéi nke d̀: A í d́s iwũs bɛ̀ da feu ì nɛ̀ bɛ̀ da pãã nyi ke tuó nɛ̀ bɛ̀ da feu ì mɛyèi ncíẽmmè kpéí bá nɛ̀ bɛ̀ me ndè n da pããmmè ikuó yẽmmè. ⁹ Kòo yíé kébéi nke d̀: Nte mí n kòrimu kɛ̀ bo daò a dómè. Memme Kirisi pãammè ikuó kótíyì ke cèètɛ ipànyì. ¹⁰ Kirisi d̀d̀ Kuyie ndómè mme ke duó nhomáa kɛ̀ bɛ̀ ò kùo kuce memáa kòò ti òúté ti yei.

¹¹ Ikuó niùbè do ã mpí mbe tómmú yewe yemɔu ndi, ke baa feu iwũs sáa bá dè í ɔu be yei. ¹² Kirisi yie duó nhomáa kuce memáa ndi, kɛ̀ bɛ̀ ò kùo kòò òúté benitibè yei nke deè ke kàri Kuyie mbakù you sáa. ¹³ Ke baanè Kuyie mbo ò duómmè o kpantidèntòbè kòo bɛ̀ cùùti. ¹⁴ Ò duó nhomáa kɛ̀ bɛ̀ ò kùo kuce memáa ndi, kòò òúté benitibè yei nkɛ̀ bɛ̀ wenke kòò naánnè sáa.

¹⁵ Muyaánsààmù ti yẽmu, ke kònné Kuyie mbéi ntì ke yĩ:

¹⁶ Nte n yóó bɛ̀ d̀d̀nɛ̀ mɛ̀è taummè
de kó yewe mieke.

N yóó ãnné n kuó be mieke nke,
ké ì wàri be yẽmmè mieke.

¹⁷ N tɛ́nke báa dentení be yei nnè be caàrimè kpéí. ¹⁸ Kɛ̀ Kuyie ncíẽ mbenitibè be yei mbɛ̀ tɛ́nke ã́ í nfeu iwũs me kpéí.

Yesu ti kpetémè kuce pànkù

¹⁹ N kɔbe Yesu ku mɛ̀è kpéí nte kɛ̀ ti m̀ke kuce, ke tá ke d̀ò nti bo na kɛ́ta Kuyie ncíẽtè ikuó nentì kó kufáa kɛ́tuake Kuyie mborè. ²⁰ Kirisi weè ti kpeté kuce pànkù, mufòmmu kòku, weè kɛ́tɛ kuyàakù kùu do ti pí, ò duómmè omáa kɛ̀ bɛ̀ ò kùo. ²¹ Ti m̀kemu ikuó niùti diɛwè weè ni Kuyie ncíẽtè mieke. ²² Ti tũ ntónnè timáa Kuyie nnè ti yẽmmè wennimè ke bá nyĩ̀kù bá sám̀pó, ke yé bɛ̀ ti wùomè menésààmè. ²³ N kɔbe ti pĩnnè weti weti ti yie ntì kénkém̀m̀m̀ ti baa dè, Kuyie mbéimmu ke yóó daò kù béi ntì. ²⁴ N kɔbe ti ndake titòbè kpéí kéndó titòbè kéndòori titòbè mesàa. ²⁵ Ti báa yóu ti bo ntaunnè m̀ ti kó yetĩrè bèmabè d̀d̀m̀, tí nyáúkunko titòbè kòntì, ti yẽmu ke d̀ò nhò wétiní bàmbà.

²⁶ Kɛ̀ ti yĩtè timómm̀nti ke wète ke tãátɛ mɛyèi nke m̀ d̀d̀ri, Kirisi kó mukũũ mbáa na ké ti deetɛ̀. ²⁷ Tí pàanke nkpeutí, muháa ndiemù Kuyie

nyóó tanné mù bèè yete ku kpeti mu kpéí. ²⁸ Onìtì do ɔ nkòò dǎ̀ Mǎ̀yiisi kó ikuó ci dè, kè benìtibè bédébè yoo bètǎ̀ati ò yà ke b́éí, mbè ɔ́ ɔ́ nhò kuó mmesémmè, bè ɔ́ ò kùumu. ²⁹ Wèè bo senkèrì Kuyie mBìrè, késǎ̀ũ nde yĩ metaummè pàmmè m̀èè ò òúté kè mmè wúó ndetetirè ke sǎ́ǎ́ Muyaánsààmù, o kperè bo pèèté memme. ³⁰ Ti yému Kuyie nkuù b́éímmè ke tú kuù yóó pèite, kè kuù f́óó. Ke yíe ke b́éí nke tú kuù yóó bekénè ku nìtibè. ³¹ Kuyie nfòumu, dè bo nyóùnè ku mièke bo do wè.

³² Dentenèní di yie ndii mǎnni Kirisi kè dè ndòmmè, di do fèũtémè kéáké, meháárimè me nyí ndi na. ³³ Kè bè níí ndi sǎ́ǎ́ nyemǎrè mayè benìtibè ìkè ke di puoti yeteyè, kè di nkómmú bè fèũnko bè. ³⁴ Kè di wènné kéfèũtè kè bè nfekú di kperè kè dè di naati di yé m̀èè kpéí nke dò ndi kpàtì bo kèĩnkè, tii pèèté memme, tii yó mbo sǎ́ǎ́. ³⁵ Di báá yóu kè di kǎntii yárike, dí ndǎ̀rì Kuyie ndómè, kè kù di cú. ³⁶ Di do nkénwèèrìmu ke dǎ̀rì Kuyie ndó dè kè kù di duó nkù yé nkù yóó di duó ndè. ³⁷ Ti wǎrimu ke tú:

Ò wètinímu bàmbà nhò í yóó ɔ̀te.

³⁸ Kè titetì wǎri ke tú:

Wèè wetí de yiè mbo nfòu

ò tá m̀èè kpéí.

Kè wèè yete Kuyie nkpeti

ku mièke bo nhò cúu.

³⁹ Yóunè kè ti nwèèrì kè Kuyie nti duó mmufòmmu mùu bo sǎ́ǎ́, ti bá ntú bèè yete ku kpeti kè kù yóó bè kpetínné.

11

Bèè yie nKuyie nweti weti be kó tináahti

¹ A bo ntámè Kuyie ntú a bo nyémè mme weti weti ke dò nha baa dè a yóó dè yà, a bo nyémè ke dò ndè bo, bá a í me ndè wúómmè. ² Dimǎnni kǎbe do tá m̀èè kpéí nKuyie ndeè do te kè kùu bè pènsirì.

³ Ti tá m̀èè kpéí nKuyie, ndeè te kè ti yé ke dò nkuù b́éí nkè kutenkù dǎ̀. Ti támu ke dò nti wúó ndè Kuyie ndè dǎ̀ nè ti í wúó ndènde.

⁴ Abèeri do tá m̀èè kpéí nKuyie ndeè do te kòò kù pǎ dii pǎnni diwũstǎnni ìnkè, kè Kuyie ndi pènsirì képèèté Kayèè kperè, kè Kuyie ndò ò weti kécuté o pǎnni ò kù tá m̀èè kpéí. Abèeri támmè Kuyie nde kó tináahti kpaá ti náánnèmu bá ò me nkumè kè dè mǎnte.

⁵ Enǎki do tá m̀èè kpéí nKuyie ndeè do te kòò í nku, kè kùu ò tùóté, kè bèè ò mǎntóo. Ti wǎrimu ke tú: Kuyie mmu ndo í ò tùóté ke yému ò wetímè.

⁶ Ti tá dii mǎnni ndi Kuyie nkù ɔ́ ti pènsirìmmè, kè ti kù tũ nti dò nkéntámu ke dò nkù bo, ke yóó cú bèè kù wanti.

⁷ Nǎwee do tá m̀èè kpéí nKuyie ndeè do te kè kùu ò nàké dèè kpaanní kòò yie nké nkù dé kédaò bàtòò, nè o cǎ̀tè kǎbe kè bèè ta bemaɔ kécooté kè Kuyie nkuò betǎ̀bè ke dà Nǎwee weti ò kù tá m̀èè kpéí.

⁸ Abarahammu do tá m̀èè kpéí nKuyie ndeè do te kè kù dà wèè kǎte ketenkè kù yóó ò duó nkè diyie mari. Kòo yie nkéité kénkérì bá ò í yé ò kǎri kè, ⁹ kétuòke de kó ketenkè Kuyie nyóó ò duó nkè diyie mari, kémbo ke dò nhopdò, ke ǎ titouti mièke. Isaki nè Sakǎbu bè do me ndòò, o kó difǎnkúo

Kuyie mmúnke do ti mbè nàkému. ¹⁰ Abarahammu do baa Kuyie mbo ò duómme kéínkè kó diheì ndi kumómmánku kù maá dì kè dì kpeínì.

¹¹ Sarea do tá mềè kpéí nKuyie ndeè do te kòo mǎǎte debire ke sǎ nhò kòtè mediè nke tú tehǎunte. Ò do tá mềè kpéí nke dò nKuyie nyóó dǎò kù béi ntì.

¹² Abarahammu do kòtèmu mediè nkéduúnne mukũ nkémǎǎte debire, kòo yaábíi sũ nkémmannè siwǎǎ nè mubirímú dàméèrì nùu kǎmu.

¹³ Bemǎu bè do támu kékúnè ke í yà Kuyie ndo yè nkù yóó bè duó ndè, ke né ntá ke dò ndè kpaanì kè kù yóó dǎò kù béi ntì, kè bèe béi nke dò: Ti dò mbeṗǎǎbè mbe kute nkù mieke. ¹⁴ Bè nǎǎ mmemme ke benkú bè wantimè mme be kó diheì. ¹⁵ Kè bè do nkpaá dǎ be eì bè iténí dì ndi, bè na nnamu kéwěte. ¹⁶ Bè do dǎ diheì sààrì ndi dii pǎǎtè bè iténí dì, dii tu kéínkè kperi. Deè te kè ifeì í bo Kuyie bè bo nkù yumè ke tú: Ti Yiè nKuyie.

¹⁷ Abarahammu do tá Kuyie nku, kè deè nte kù ò yááké dii mǎnni ke dǎ wèe kù pǎ o bire kù ò duó ndè, kòo yie nke ndó ké dè kùu diwǎstǎnni ínke. ¹⁸ Kuyie ndo dǎunnèmu dinùu Abarahammu ke dǎ Isaki weè yóó ò pié iyaábí. ¹⁹ Abarahammu do támu ke dò nKuyie mmǎke muwérímú bá kòò kùu o bire kù bo na kéduó nkè dèe yǎnté, nè o yèmmè mieke ò do támu ke dò ndè ku kè Kuyie mme ndè fòùkùnnè kè dè tu dibenkèrì.

²⁰ Isaki do tá mềè kpéí nKuyie ndeè do te kòo kù mǎǎ mesàà nSakǎbu nè Esayu kpéí, kéntá ke dò nKuyie mbo dè dǎò.

²¹ Sakǎbu do tá mềè kpéí nKuyie ndeè do te, ò kòtè dii mǎnni ke duúnne mukũ nkòo nyíkú o pǎàti ke sǎ nkémǎǎ Kuyie nkó mesàà nSosefu kó ibí idé kpéí.

²² Sosefu do tá mềè kpéí nKuyie ndeè do te kòo nyóó kù kénáké Isidayeeribe ke dǎ kè bè yèti bè ntǎ o kũǎ kékònnè Kannahǎ.

²³ Mǎyiisi yembè do tá mềè kpéí nKuyie ndeè do te kè bèe ò pǎité kǎyà ò wennimè ké nhò sǎrì betǎǎbè bétǎǎti, bá bè í yǎte okpǎàti béi ntì.

²⁴ Mǎyiisi tá mềè kpéí nKuyie ndeè do te kòo kóténí kéyete bè bo nhò tumè okpǎàti kóo sapǎà mbire, ²⁵ kéwěnnénè Kuyie nkǎbe kè bè nfěũrì, kéyete ò bo ntúmè meyei nyiè, kédì kunaatí dimǎnni sǎmpó mieke. ²⁶ Kòo nyé ke dò nkòò fěũté Kirisi kpéí, Kuyie mbè nàké wèe kpéí, dè wenni ke pǎǎtè ò bo ntūmmè meyei nkó kuce ke mǎke Esibiti kó tikpàti timǎu. Ò do fěũrì memme ke yé Kuyie nyóó bè yietímè mme dèe pǎǎtè Esibiti kó tikpàti.

²⁷ Mǎyiisi do tá mềè kpéí nKuyie ndeè do te kòo kpǎàti mieke ò peike, kòo ité Esibiti, bá ò í yǎkù, kémbo nè dikǎmbùu ke dò nhò wùó nKuyie mbè í wùó nkù. ²⁸ Ò do tá mềè kpéí nke Kuyie ndeè do te kòo ǎnné diyentébanni, ke níké mepeyĩ nyebòrè, kè Kuyie ntǎnni dii kòu kè dì báá ku Isidayeeribe kǎbe bèe tu Mpo.

²⁹ Isidayeeribe do tá mềè kpéí nKuyie ndeè do te kè dàméèrì tipènti kouu kũũ kè bèe sénté, kè Esibiti kǎbe mbè tũ nkétuakoo ké bè tekii kǎpǎnté.

³⁰ Isidayeeribe tá mềè kpéí nKuyie ndeè do te kè bèe fité Sedikoo ke dǎ kuce mǎyiekè kòo duotii duó. ³¹ Dahabu do tú onitipòkù wèe dǎuti dǎutinè wèwè benitidaabè kéntá Kuyie nkè deè nte kòo cǎuté Isidayeeribe do tǎnkoo bè kè bè bo pǎatè diheì, kòo bè dǎò mesàà. Kè dè nte kòo í ńwěnnénè bèe yete Kuyie nkpeti kékú.

³² Kè n tú m bo náké bèè do tá nKuyie: Sedeṣṣ nè Baaraki nè Sānsṣṣ nè Sefutee nè Dafiti nè Sammuyeri nè Kuyie mpāānāānti náām̀bè kpeti m báá deè. ³³ Bè do tá m̀è kpéi nKuyie ndeè do te, kè bèè dokénè ibotí kè í na, kéndṣṣri Kuyie ndó dè, kéyà Kuyie ndo yē nkù yóó bè duós ndè, kè yeciricirèe bè yīēke mucáammù. ³⁴ Kè betòbèe bónkùnne fehāādeēnfē, kè betòbèe yenténè be kpantídèntòbè kó yese, kè betòbè ncīnni kè Kuyie mbè kpénkùnne, kè bèè kpa nkéna be kpantídèntòbè kébeti. ³⁵ Benitipòbè mabè do tá m̀è kpéi nKuyie ndeè do te kè kùu foukùnne be cēi kòbe.

Kè betòbèe yie nkè bè mbè fēũnko ke bè kòu bá bè í cokù bè tá m̀è kpéi nke dò nKuyie mbo duós nkè bèè yánté, kè kùu bè duós mmufòmmu pàmmù mùu wenni ke pēētē ti m̀è nfòu mù. ³⁶ Bè tá m̀è kpéi nKuyie, ndeè do te kè bè mbè daú, kēfēũ mbetòbè, kébou betòbè mefimme kékpetinné, ³⁷ kēbúótí betòbè yetārè kékua, kési betòbè kéyarí, kénkòu betòbè nè yese kēmbeti betòbè ke bè fēũnko, kè bèè naá nyidawaá ndieyi, kēndaati tibakònti nè tipekònti. ³⁸ Kè bè mbè bēti be cēi kè bè cokù ke taà yefòtè nè titādènti. Kutenkù do í wenni ke dò mbèè na kēmbò ku miēke.

³⁹ De kó benitibè bemou bè do tá Kuyie nku kè kùu bè pénsiri. Nè memme kè bèè kúnè bá bè í yà Kuyie nyē nkù yóó dṣṣ de. ⁴⁰ Kuyie ndṣṣ dèmarè sààrè nde timou ti kpéi, kù í dó beè máa ndè te, kù dó timou ti dè wēnnému.

12

Kuyie nti tiè nti kó mesàà nkpeí nke

¹ Ti yembè bèè do tá Kuyie mbè sūmu mediè nke í senní. Kè dè do mmemme ti dootóo dèè ti dītinko nè meyei m̀è ti caati mecāā mmecāā kēncokù ke wēēri ke tũ nkuce Kuyie nti benke kù. ² Yóunè kè ti nkéri ke wetí Yesu wèè ti kpeté Kuyie nkó kuce, ò yóó ti teennèmu kè ti tuòke kumànkù. Weè yie nke kú ifei kó mukũũ nkudapāātí ĩnkè ò do yē ò tati mēmmē diwēi miēke. Di mmōnni ke kari Kuyie mbakù you dikpāātikàri.

³ Wénténè benitiyeibe bèè í ò dó bè ò fēũ mmèè botí, kè dèè yáúkùnne di kònti ké di duós mmuwērímú. ⁴ Di maùnèmu meyei, di né mu nyí mà ke tuòke mukũũ. ⁵ Di báá yē nKuyie mbéi nti ke tú:

Kè kù yūš nha to,
a miēke báá peike
kè kù da tiè nha yèmmè báá caàrè.

⁶ Kuyie nhṣṣ yūš nkù dó wè kó ditoò ndi,
kētiē nwèè tu ku bire.

⁷ Kè Kuyie ndi tiè ndí mmi. Di tú m̀è kpéi nku bí deè te kè kù di tiè. We ndó o bire ke í ndè tiè? ⁸ Kuyie ntièmmu bèè tu ku bí, kè kù í di tiè ndi tú ipocēmbí nyi. ⁹ Ti do do nyibí kè ti yembè ti tièmmu, kè ti bè dé. Ti dò nkényíèmmu Kuyie nkpeti kè dèè pēētē ti yembè kpeti. ¹⁰ Ti yembè do ti tiè mbè dó m̀è botí nku dimōnni sām̀pó miēke, Kuyie nkuu me nti tiè nti kó mesàà nkpeí nke, ke dó ti wenke kù wennimè. ¹¹ Kè bè da tiè ndè ṣ ndò ndè yóumu, kàa yie nha yà de kó mesàà nkàa borime nwenni kàa mmòke diwēi.

Ti bo nyémè ke báa yete Kuyie nkpeti

¹² Kpénkùnnenè tũnké di baà ndèè dṣṣe kētēĩ ndi núu nyèè bṣṣtè. ¹³ Nkérínè kuce kùu èri, kè yecīē ntààke dōke báá tute, ò pètinkēe séítē.

¹⁴ Yetenko kénwanti kénnaatinè benìtibè bəmou, kénwenni páíí. Kè dè í dò mmemme, di báá na kèyà Kuyie. ¹⁵ Nyénè kòò mōu di mièke báá paa nhomáa Kuyie nkó mesàà nke fekènfè tiifèe yè o mièke kè fè dōmmèe càrè betabè. ¹⁶ Nyénè ke bá ndautinè ditabè, òmōu báá senkèrì Kuyie nkó kuce. Esayu do dōdmè kéceetenè dicabuu Mpo ɔ nte dè. ¹⁷ Ò wètè ke ndè dó dìi mōnni kēmbáá nhò cice ke kuò ndè mē nyí nyie.

¹⁸ Di í yà dekāmbòdorikpè Isidayeribe do yà dè Sinaii tārì ìnkè, muhāā ndo cōu ndè kè kuyukú fī, kè dibìnni bo nè fetaafè kó kuyaakù, ¹⁹ kè siheú kuò nkè Kuyie mpéú metamme, kè be kōmbùàtì duò, kè bè kù bàá nke tú kù ténke báá bè béinnè. ²⁰ Kè yé bè do í namè kēto dinùu Kuyie mbè nàké di ke tú: Kòò nìtì yoo fèfè kàáké de kó ditārì bèè ò bùótì yetārè kékua. ²¹ Dè do do Mōyiisi kōmbùàtì nti kòò béi ke dò: Kufōwāa nkuu m pī nkè n kpeutí.

²² Dīndi mē nkōtení ditārì bè tu dīndi Siyāā, Kuyie nkùu duò mmufōmmu ku eì, de kó diheì tu kēinkè kóo Sedisademmu nwe, Kuyie ntōrè tìkú dè péu ke yānkú ke kù sántí. ²³ Dīndi wēnnénè Kuyie mbí ketiyì nyi, ì yètè wārì kēinkè. Kè tōónnè Kuyie nkùu bekùnè benìtibè bəmou. Kè tōónnè bèè wetí ke wenke páíí. ²⁴ Kè wēnnénè Yesu wèè tàunko Kuyie nnè benìtibè, kòò yī nti òútè ke ti cīenko. Mè í dōnnè Abēeri kōmè mēè do dó képèite.

²⁵ Dōñè meyoōmmè, kékénté wèè di náánnè. Di bá ndōnnè Isidayeribe, bèè do yete Kuyie nkpeti Mōyiisi bè nàa nti kè kùu bè poté. Kè bè do yete ku kpeti kè kùu bè poté, kè ti yete Yesu ò múnke yóó ti potému. Ti báá na kēyenténè Kuyie nkùu bo kēinkè ke ti náánnènni. ²⁶ Kù do náá nditārì Sinaii ìnkè kè ketenkè sántimu, ke ti náá nyie nke tú kù yóó yíé sántèmu ketenkè nè kēinkè. ²⁷ De kó tináahtì benkú ke dò nKuyie ndòò dè yóó sántèmu kēpēēté, dèè í sánti kè dè nkpaá.

²⁸ Kuò béi nke tú dèè kó dimàà í yóó sántè deè yó nkpaá, òmōu í yóó na kēsántè Kuyie nkó dikpààtiyuu. Ti sántimu Kuyie ndè kpéi nke kù bàá nkù dó mēè botí ke kù dé. ²⁹ Kè yé ke dò nKuyie ndōnnè muhāā mmu ke cōu ndemou.

13

Ti bo yīmè kè Kuyie nti pēnsirì

¹ Nsokénè ke dó ditabè, ke dò ntēfētè tēmāā kabè. ² Nyénè kéncaú bepòòbè, bēmabè do mē nhā nkécouté Kuyie ntōrè bá bè í yé ke dò nKuyie ntōrè nye. ³ Nyénè tikpetintì kpéi, kéndò ndi bè wēnnè ke kpeti. Kè nyé bè fēũnko bè kpéi, kéndò mbè wē nke di fēũnko.

⁴ Nyénè ke dò nKuyie nkuu ānné dipopuò, di í dò ntí ndi càari. Onìtì nè o pokù bè nwetì betabè. Kuyie nyóó bekénèmu bèè dauti dautinè betabè nè bèè dautinè be pobè í tú bè yoo be daabè í tú bè.

⁵ Di báá yie nkéduó ndi yèmmè idíítí, dè ndi naati nè di mōke dè. Kuyie mbéimmu ke tú kù í yóó di yóu, kù í yóó di bontóo. ⁶ Deè te bá wè kòo bo na kēbéinnè dikōmbùò ke dò:

N Yìè nKuyie nni nkōmmúmu,

n yí dé dēmarè,

onìtì bo na kè n dōò ba?

⁷ Nyénè bèè do di ni, bèè di nàké Kuyie nnāahtì kè di kù yíétè be kpéi, nwéinè be borime do dōmmè kè bè yàa kúnè kēntá Kuyie mbè do kù tá mēè botí. ⁸ Yesu í ceeri, ò do dōmmè ò mē ndò, ke yó mme ndò nsāā. ⁹ Di báá

yie nkè itié nsóntíke kpèyi di fétinne, yóunè kè Kuyie ndi duó mmèè sàà ndi kpénkùnnè. Di báá na kékpenke di baàti mèè kpéi ndi yo ndè nè di ci dè. De kó ikuó botí í teénnè bèè ì tũ.

¹⁰ Ti məkemu ti kó diwũstònni. Ikuó niùbè bèè pĩ metaummè tou miəke mutōmmú bè báá na kédi dèè daké de kó diwũstònni ìnkè. ¹¹ Bè do 33 fié iwũs kè ikuó niùti diewèe tannè meyi nyikuó nenti kó kufáá kéməə Kuyie mmeyei ncíemmè, kè bèè yènnè imaa ndiheì m̀anku nku kécóu. ¹² Dèè te kè Yesu ku diheì m̀anku, kòo yi nhòuté ti yei. ¹³ Ti kətenè o borè diheì m̀anku, kóó wènnénè kédi ifeì ò di ì. ¹⁴ Kè yé ti í məkemè ketenkè kie ndiheì dii yó mbo sáà, ti wanti dii kpaaní dindi, dii yó mbo sáà.

¹⁵ Yóunè kè Yesu ti teennè, kè yesā nti kù sánti yè, ndònnè iwũs bè do feu ì Kuyie, kè ti nkù sánti sáà. ¹⁶ Di né báá yóu di bo ndərimè mesàà, di mpāā ndi kpere bèè kpa, Kuyie ndó yeè pāre botí.

¹⁷ Nyiénnè bèè di ni be kpeti, kəntũ mbe tié, beè daké di wèrè kpéi, ke yóó náké Kuyie mbè pĩ mùu tōmmú. Kè di yíé mbe kpeti bè bo mpĩ mbe tōmmú nè kuyeñnaatí. Kè dè í dò mmemme bè bo mmù pĩ nnè meyeñcaàrimè kè di paà mucóntimu.

¹⁸ Mbáánnè Kuyie nti kpéi, ti yému ke dò nti yèmmè í ti bekùnè tìmati ìnkè. Ti dó kéndəori desààrè nde sáà. ¹⁹ Mbáánnè Kuyie n kpéi kè n na kékətoo bàmbà.

Mubáammu

²⁰ Kuyie nkuu te kè ti Yiè nYesu yánté, wèè ku kòo yi ndòò metaummè mèè yó mbo sáà, wèè di cēmmú opecēnti 3 ncēmmúmè o pe. ²¹ Kuyie nkùu duò ndiwèi kù di teennè kè di ndəori mesàà nkù dó di ndəori mè, kù di teennè kè di ndəori dèè kù naati nè Yesu wèè de u ke yó mbo sáà o kó diyètiri. Kè dè mmè ndò.

Mudəummu səmmu

²² N kəbe n di báámmu ke tú dí mmi nkékénté n di wàri tìi náànti, ti dake í de u. ²³ N kəbe n dó ké di náké ke tú bè kpeté ti kou Timəntee. Kòò tùàkení mecāā nti bo nei kékətoo ke di yà.

²⁴ Di dəunko bèè di ni, kédəunnè Kirisi kəbe bəməu, ti kəbe Itadii kəbe di dəunko. ²⁵ Kuyie nkó mesàà nní ndi bonè diməu!

Isaku wàri dùi pátíri Di mpátíri tɔ̀ tii náànti

Isaku weè wàri de kó dipátíri ke duó nKirisí kɔ̀be itié mbè dò nkétũnnè ì ke náá nke duó mmedonnimè yewe yemou kɔ̀me Kirisí kou dò nkéntũmmè.

Kè de kó medonnimè benkú ti bo ndómmè tidawanti mieke nè tikpàti mieke. Ti bo ndómmè mehàárìmmè mieke, yoo dibɔ̀ kó mesòũmmè mieke. Kòo bè nàké kuwedəuncə mómmanku dò nkémbenkúmè nè ku dɔ̀rìmmè mieke nke. Ti bo mbaàtimè benitibè, fənónɔ̀nɔ̀nɔ̀ kó medómmè, de ìnkè kó mecii, yekpàrè nè tefentè, a bo kékũnnemè amàà, meminnímè, mubáammu. De kó dipátíri nè dake ìkú tii ìnkè tii tu: Ti bo mbenkúmè ti tákúmè nè ti dɔ̀rìmmè mieke.

Di mpátíri náànti duó ke dómme

1. Mudəummu 1:1
2. Metákúmè mèè ò nfííkú mebennímè mieke, nè Kuyie nkuù duómmè mecii 1:2-8
3. Fedawanfè nè okpààti 1:9-11
4. Məbennímè nè meyààmè 1:12-18
5. A bo keèmè kédɔ̀ tì yěmmè 1:19-27
6. Ti bo ndakemè ke bá mbaàti benitibè 2
7. Kirisí kou dómme nkéndake o nónɔ̀nɔ̀nɔ̀ kpéi 3:1-12
8. Kirisí kou dò nkéndómmè kutenkú kɔ̀be ìkè 3:13-5:6
9. Itié nsɔ̀nyi 5:7-20

Mudəummu

¹ Mí nylsaku Kuyie nnè ti Yiè nYesu Kirisí bɛ kóo tɔ̀nti, mú wàri di mpátíri, ke dɔu nKuyie nkɔ̀be bèè cìété ke bo tipítì timəu.

Ti bo mbáámmè Kuyie nke tá

² N kɔ̀be kè mehàárìmmè di tùðkení dè ndi naati. ³ Di yěmu ke dò nke mehàárìmmè di sɔ̀nté kè di kpaá tá Kuyie, de mɔ̀nni ndi di ɔ̀ mɔ̀təmè meminnímè. ⁴ Yóunè kè di minnámè pĩ mme tómmú kétuəke me mánku kè dí kpenke Kuyie nkó kuce mieke kè ku kpere marè bá ndi dónni. ⁵ Kè mecii ndónté òmou, wèe mè mɔu Kuyie, ku nòutè yáammu kè kù pāā nnè diwèi kù bo mè nhò pā. ⁶ Ò bá mmóú ke yĩèkù, wè mmóúnè o yěmmè memou, kòo yĩèkù ò dónnè dàməèrì kó yənéfɪnfɪrè nye kuyaakù tɛmmù yè tipítì timəu. ⁷ Wèe mɔu ke yĩèkù o yěmmè bá ndò nti Yiè mbo ò pā dɛmarè. ⁸ De yiè mbotí yěmmè meè sũ, ò í yé ò dɔ̀ dè.

Okpààti nè fedawanfè demáà ndi Kuyie mborè

⁹ Diwèi mbo bèè kpa bɛ kpere, ke yé Kuyie nyóó bè déúkũnnemè. ¹⁰ Bèè màke bɛ kpere bè nyé ke dò mbɛ kpàti í tú timati Kuyie mborè, ti yóo pɛ̀tɛ́mu mutepóó nhɔ̀ yote mèè botí. ¹¹ Kuyie nhɔ̀ tuɔ̀ mmèè botí mutepóó nkè mùu móté kéyote, meè botí nku bè yóo pɛ̀tɛ́mè kè bɛ kpàti deè.

Mehàárìmmè nè mesòũmmè de kó tináànti

¹² Dè nnaati mehàárìmmè sɔ̀nké wè kòo fííkú tei tei, ke yé mè yóo pɛ̀tɛ́mè kè Kuyie nhò yietí mufòmmu mùu bo sáà, Kuyie nyé nkù yóo duó mmù

bèè kù tá. ¹³ Kè mesoümmè sǎńké òmòu ò báá yí Kuyie nkuù te, Kuyie nyí sou nhòmòu nè meyei, kù í sou nhòmòu. ¹⁴ Onìtì ǎǎ yàmu kéyaa nkè dèe ò tannè mesoümmè mieke. ¹⁵ Meyaammè meè ǎǎ púó nképeité meyei, kè meyei mpúó nképeité mukũũ.

¹⁶ N kòbe dínđi n dó bè, di bá nsoú ndimáa. ¹⁷ Kuyie mpāā nyèè pāre tu yeśāyè nye ke wenni, kù í ceeri, kuù dǎǎ kuwenniku, dibiiñni í bo ku borè. ¹⁸ Kuù mèe dó ke duò mmufòmmu nè ku náańti mieke, kè ti bo ntú kù dǎǎ dè kó beketibè, bèè yóó kù dòntenè.

Ti bo nkemmumè Kuyie náańti ke dǎori ti yěmmè

¹⁹ Nyénè ke níi nkémmú mesàa nke bá ncāā tináańti, di mieke bá ncāā ke péíkú. ²⁰ Wèè mǎke kemieke wè í dǎori Kuyie ndómè. ²¹ Nè de kpéi nyóunè dèè kó dimáa sńkũńko onìtì nè meborime yeime, ke kékũnne dimáa, kémpĩ nTináańsàati Kuyie mbuati ti di yěmmè mieke, ti yóó di deetè.

²² Ndǎarinè Kuyie nnáańti yěmmè. Kè di ti kemmu ke í dǎori ti yěmmè di sou ndimáa ndi. ²³ Wèè kèmmú Kuyie nnáańti ke í dǎori ti yěmmè ò dònne wèè wèńtè wènwe tawéitè ke ya ò dòmme páíí. ²⁴ Ke ité ke yènko dende bàmbà nhò do dòmme. ²⁵ Wèè me nsiéké Kuyie nnáańti tawéitè kǎme tìl deeri, ke í ti yè nke ti tũ nweti weti, ke dǎori ti yěmmè, Kuyie mbo ò dǎǎ mesàa nho tǎmmú mumòu mieke.

²⁶ Kòò mòu yěmmè dò nhò tu Kirisi kou ke í nò nke pĩi nho nùu ò sou nhomáa ndi kòo báammu tú detetirè. ²⁷ Ti cice Kuyie ndó wèè dǎke wènwe iciribí nè bekúpobè kpéi nke dǎori Kuyie ndómè ke yóu kutenkù kó meyei mmemòu.

2

Kirisi kòbe í dòmme kémmeke mebatimè

¹ N kòbe dínđi bèè tũ ntì Yìe nYesu Kirisi Kuyie ndéúkũnne wè, di bá mbaati benitibè. ² Kè benitibè bèdèbè tanní di tíkú dè, kòò mòu tu odítikpàati, ke ũ mumámáa mmùu díití kpeñni, ke dáátí tiyaasàati, kòo cĩrì dáátí tiyaacitì. ³ Kè di benke odítikpàati dikàri sàari ke yí: Kari die ndikotikàri. Ke nàké ocĩrì ke yí: Ncómú dende. Yoo di yí: Karoo ketenkè. ⁴ Kè di dǎori memme di mǎke mebatimè mme di cuokè, de kó meyèmmè í wenni.

⁵ N kòbe dínđi n dó bè, Kuyie ntāātè kutenkù kuu nkòbe wúó mbè mbe bećiribè kè bè bo nkù tá mediè kéta ku kpàatĩyuu mieke kù yè nkù yóó duó ndi bèè kù dó. ⁶ Kè di baati benitibè ke senku bećiribè, di í yè ke dò mbedítikpàatibè beè di fěũńko, ke di kàrinè bebeémbè boràa? ⁷ Beè càari Kirisi yetisàari bè yu di ke di ànnè bàtèmmù.

⁸ Kè di dó kěntũ nyikuó dieyi, ti wàrimu ke tú: Ndó a kou tǎu a dó mèè botí amáa. ⁹ Kè di me mbàati benitibè di dǎori meyei mme, di í tũ nyikuó. ¹⁰ Kòò mòu tũ nyikuó ke yeténè ditannùu dimáa, ò yeténè ikuó imòu ndi. ¹¹ Kuyie nkùu yí a báa duónè wèè í tú a pokù yoo wèè í tú a dǎu, kuù yí a báa kuó onìtì. Kàa í duónè wèè í tú a pokù yoo wèè í tú a dǎu ke kùu onìtì a yeténè ikuó imòu ndi. ¹² Kè di náa ntì yoo di dǎori dè dí nyé kè Kuyie nyóó di bekénemu. ¹³ Wèè í kuó nhotòu mesémmè, Kuyie mbáa mè nhò kuó. Wèè kuó nhotòu mesémmè, Kuyie nyóó we nkuó mmesémmè kòo yè tibeéntì.

A tǎmmú muu benkú a tákumè

¹⁴ Kòò nìtì tu ò tá Kuyie nke í dǎori dǎmarè dè bo dǎò ba? De kó metákùmè botí bo na kóò dǎetáà? ¹⁵ Kè dè dò ndi tebite yoo di tǎũ mǎu kpa tiyààti yoo mudii. ¹⁶ Kè di í ò duò ndǎmarè, ke né ò nàkè ke tú: Kǎte kè dè nnaati! Muséé nyí yóó ò pĩ, a í yóó mǎnté a bo di mù. Dè bo ò teennàà? ¹⁷ Mèè botí nku kòò mǎu tu ò tá Kuyie nke í dǎori dǎmarè o báammu tú dǎtetirè nde.

¹⁸ Onìtì bo na ke dò kǎa cénke tá Kuyie nke í dǎori mǎsàà ndè sànnèmu, kè mí n né ò tǎnné ke dò kǎa tá Kuyie nke dǎori mǎsàà ndèè wenni, ke yé n dǎòrìmè mèè benkú n kù tǎmè. ¹⁹ Kǎa yé ke dò nKuyie mbo kumáà, dè wennimu, yebàkè múnke tì yému kè kufǎwǎa nyè bo kè yè kpeutí. ²⁰ Kuyèinkù fǎ, a í yé ke dò nkǎa tá Kuyie nke í dǎori mǎsàà ndè tu dǎtetirè ndaà? ²¹ Tì yààrì Abarahammu do yiemmu Kuyie nhò nàkè tì ke ndó kǎféúté o bire Isaki diwǎũtǎnni ìnkè, kè kù dò ò wenni. ²² A yǎmu o tákùmè nè o dǎòrìmè dè do neímèmu, kòò dǎòrìmè benke ò tǎmè Kuyie mmediè. ²³ Memme tì wǎrìmè ke tú: Abarahammu do tá Kuyie nku kè kù dò ò wetí, kóò yu ke dò ku népo. ²⁴ Di yému ke dò nKuyie nhǎ yí onìtì wetí o dǎòrìmè kpéi nke, dè í tú ò kù tǎmè mǎa.

²⁵ Dahabu do tú onitipòkù wèè dǎuti dǎutinè wènwè benitidaabè, kédǎò Sifubè mǎsàà nké bè benke kuce tekù kè bèè kò. Dèè do te kè Kuyie ndò ò wetí. ²⁶ Kòò nìtì í wéi ò kúmu. Mèè botí nku kòò nìtì tá Kuyie nke í dǎori mǎsàà nhò báammu kumu.

3

Fenóndènfè kó tináàntì

¹ N kǎbe di bá ndó dimǎu di ntú bèè tiè mbenitibè Kuyie nnáàntì. Kuyie nyóó bekénè tǎnti bèè nǎa mbèmbe ku náànti kè dè nyóó kǎpǎtè betàbè. ² Timǎu tì ǎǎ yetému tì dǎòrìmè mieke, kòò mǎu ò nnáa nke báa yeté ò do mpáíi nwe ke nǎ nke pǎi nhomáa. ³ Tì ǎǎ táu ntimáti sisǎi nǎ kǎna ké nsì tǎnni tì sǎ dónèmmè mme. ⁴ Wénténè bàtòò dǎu ke mamè kè ò nkéri kè kuyaakperikù ò tǎmmù, kè bè ò pirinè dè né mǎ sǎmpǎrè. ⁵ Fenóndènfè me ndò ndinùù mieke, ke ma sǎmpǎ ke né pǎti fè yóó namè ke pǎ mmutǎmmù diemù.

Muhǎa nhǎ mma sǎmpǎ nwe kǎcǎuté ndikpǎa dièrì. ⁶ Fenóndènfè bo dinùù mieke nke ke pǎ mmutǎmmù yeimù mediè, ke sǎnkunko onìtì omǎu, ke tuò nke dò mmuhǎa nKuyie nyóó ǎnnè benitiyeibe mùù mieke. ⁷ Onìtì bo na kǎtǔntè dǎkpǎkperè dǎbotí dǎbotí nè sinǎ nè dǎbambaànnè nè menie mmieke kperè kè dèè yokè kǎnaa nteǎfè kperè. ⁸ Omǎu me mbáa na kǎtǔntè fenóndènfè, fè tu feyeife nfe, ke piéké mǎdǎmmè mèè kǎu. ⁹ Tì ǎǎ fè nsǎntenè tì cice Kuyie, kǎwète ké fè mbǎnténè kusǎnkù benitibè Kuyie ndòò bè ke dǎnnè kumáa. ¹⁰ N kǎbe dè í dò ndinùù dii pǎa mmesàa ndii wète kǎmbǎmmùnè kusǎnkù. ¹¹ Menie nnatimè nè metiime dè bo na kényièni dinébòrì dimáa miekaà? ¹² N kǎbe, mutie bè tu mù fikie bo na kǎpéité odifè kó yebeà, yáa mutie bè tu mù fínyi mù bo na kǎpéité fikie kpeye? Mèè botí nku menie mèè wèèti mè báa namè kǎyènni dinébòrì tiiri mieke.

Kǎĩnkè kó mǎcìi ndǎmmè

¹³ Di mieke kòò mǎu cii, ke mǎke meyèmmè, o borime nè o tǎmmù dè nweni kòò náànti nnaati, kòò nyǎò. ¹⁴ Kè di me mmǎke mǎpómme ke u mǎdǎmmè ke ǎnnè ditàbè, di nyé ke dò ndi toti tì di yèmmè í tú timǎmmǎnti, di báa benné kǎmpǎti. ¹⁵ De kó mǎcìi mbotí í tú Kuyie nkǎme,

kutenkù kōme mme, menitikōme, mebōkōme. ¹⁶ Mepómme nè mehēmmè de borè, dikānkōnni nè meyei mmemau de de mbo. ¹⁷ Wèè mōke Kuyie nkò mecii nhò wennimu, ke mōke diwèi, kòo yèmmè yòò nkòo niti, ke kuò mbenitibè mesémmè, wè í baàti benitibè, wè í mōke meyèmmè mēdémè. ¹⁸ Bèè mōke diwèi bè di buotí tidibotí tēmè mme bè kōbe mieke kè di yóó peitè Kuyie ndómè kè bèè kōũ.

4

Mùu te kè yekpàrè bo

¹ Dimàù nè yekpàrè dèè bo di cuokè, dè bonní de? Dè bonní di mōmmāmbe borè nde, ke yé di dómè dēmarè péu dèè í wenni ke kpa nsáá. ² Di ò ndó dēmarè nde ke mōnté kénkòu ditābè. Ke ndó otòu mōke dè ke mōnté kénkpa. Di ò mōnté di í mōo mēè kpéi nke Kuyie. ³ Di mōu kè kù í di pāā nke yé di mōúnè mēè yèmmè í wennimè, di dó ké ndè dōòrinè di dómè mme. ⁴ Díndi bèè tũ nyice idéyi di í yé ke dò nkè di dó kutenkù di tú Kuyie ndootitābè mbèà? ⁵ Di yèmmè dò ntí sǎnté ke wārimu ke tú: Kuyie ndó kuù mǎa nte diwēnni kù ānné di onití mēkaà? ⁶ Kù dó ké ti dōò mēsàa mme péu. Tí wārimu ke tú: Kuyie ndōòri mēsàa mbèè kékūnne bēmaà, ke yetírí sipōo yēmbè. ⁷ Duōnnè dimáa Kuyie nkébaao dibāò kè dii coké kédété. ⁸ Tóónnè dimáa Kuyie nkè kù di tóónnè. Díndi meyei nyēmbè wénkūnne dimáa, díndi meyèmmè mēdémè yēmbè wénkūnne di yèmmè. ⁹ Banténè di sémmè kè di yèmmè caàrè, kè di yóu mudaá nnè diwèi kénkuò. ¹⁰ Kékūnne dimáa Kuyie nyiikè kè kù di déúkūnne.

Kirisi kōbe í dōmmè kēnnáante betābè kpéi

¹¹ N kōbe di bá nnáante ditābè kpéi nke wátiri ditābè, wèè nǎa nhotòu kpéi nkoò wátiri ò wátiri ikuó nyi, wèè me nwátiri ikuó wè í yeténèmu. ¹² Kuyie nkuù mǎa ānné ikuó, kè kuù bekù, kè kuù dèi wèè naati nè wèè sī. Fǒ nnáke a tú we ke bekùnè a kou tǎu!

Ti í dōmmè kēmmōke sifei

¹³ N náánnè dímbè di mmōnni díndi bèè tu: Yíe nyoo nanke ti bo kote di nhèi kēmmōke dibenni ke dōori kupotaá nke pété idíítí. ¹⁴ Di í yé tii naa yóó di tuōkení, di dōnnè mupāā mmu mùu ò yenni kēpētóo bām̀bà. ¹⁵ Di dò nke ní na nyí: Kè Kuyie ndó ti nfòu kédōò diē nyoo dētērè. ¹⁶ Kè di né mōke tēfentè ke tá dimáa, Kuyie nyí dó de kó tēfentè botí. ¹⁷ Wèè yé mēsàa nhò dò nkédōò mè, ke í mè dōò, ò dōò meyei mme.

5

Bedítíkpaàtibè bo ndakemè

¹ Díndi bedítíkpaàtibè meyei mmèè yóó di tuōkení mè deumu. Nkuōnnè. ² Di kpàti pāākemu, kè ditúu cǎáké di yààti. ³ Yemàrè sonye nye di wammúmmè mēsō nnè idíítí ke còu nkè dè cǎke ke naa yóó di bekénè ké di còu. ⁴ Di í yietí bèè kúutí di paa nnè bèè dèi di diití. Kè bè kuò nkè ti Yìè nKuyie Mpakēdaa kèè bē dabùò. ⁵ Díndi dōòmu di dómè ketenkè ìnkè, ke di ke dùnne ke baa di kó mukòu yìè. ⁶ Dīi bekénè benitisààbè ke yē mbè í naati ke bè kùò, bá bè í di bāao.

Ti bo mmimmè meháarimè mieke

⁷ N kɔɔe mmiɲnɛ ke baa ti Yiɛ mbo wɛtenɲmɛ, fetaafɛ ʒɔ do kòo tenkúti mmi mmɛɛ botí ke baa diyɔɔ bo deɛmɛ kòo kɔũ o diiti. ⁸ Mmiɲnɛ ke fííkú tei tei, ti Yiɛ nhauté ke bo wɛtenɲmu.

⁹ N kɔɔe di bá nnáánte ditɔbɛ kpéi nKuyie nyàa bo di bekénɛ, obeénti tũðkenɲmu ke cómmú dibòrì. ¹⁰ Dentenɛnì Kuyie pāānāahtì nāaṁbɛ do nāante ku nāahtì, ke fɛũrì ke mi mmɛɛ botí, dí mme ndò. ¹¹ Dɛ nnaati bɛɛ do fɛũrì ke mi. Di kɛɛmu Isɔbu kó tināahtì ke yà ò do mi nkétuɔke kumàṁku kɛ Kuyie nhò dɔɔ dɛ. Ke yɛ Kuyie nnitimɛmu ke kuð mmesémmɛ.

¹² N kɔɔe di nyɛ ke bá mparikunɛ kɛɲkɛ yoo ketenkɛ yoo dɛtɛrɛ marɛ, di kòò ɛɛ ntú ɛɛ kɛ di kòò áa ntú áa, kɛ Kuyie mbáá di bekénɛ.

Ti bo nyumɛ bɛwedɔunkótɪbɛ kɛ bɛ ti báánnɛ Kuyie

¹³ Di miɛke kɛ mɛháárɲmɛ sɔ́ntɛ òmɔ̀u wɛɛ bántɛ Kuyie, kɛ wɛɛ yɛmmɛ naati wɛ ndiɛ nke kù sántí. ¹⁴ Kòò mɔ̀u mɔ nwɛɛ yu bɛwedɔunkótɪbɛ kɛ bɛɛ ò waare mɛkùɔ nnɛ ti Yiɛ nyètìrì kɛbántɛ Kuyie. ¹⁵ Kɛ bɛ bàntɛ Kuyie nke tá, ti Yiɛ nKuyie mbo miɛkũnnɛ omuanti, bá kòò dɔɔ mɛyɛi kùu mɛ nhò cɛ́. ¹⁶ Ndáankonɛ ditɔbɛ di yɛi, ke báánnɛ ditɔbɛ Kuyie nke miɛrí, wɛɛ dɔɔrì Kuyie ndómɛ o kó mubáammɛ kpeɲɲimɛ mɛdiɛ. ¹⁷ Edii do tú onìti nwe ke ti dònɲɛ ke bántɛ Kuyie nke dɔ fetaafɛ báá ni, kɛ fɛ dɔ yɛbie nyètāāti nɛ dikɛɛ bá fɛ í dùótɛ ketenkɛ. ¹⁸ Kòò wɛɛ kɛ kù bàntɛ kɛ fetaafɛ ni kɛ tidiitì peitɛ.

¹⁹ N kɔɔe di miɛke kòò mɔ̀u dɛtɛnɛ Kuyie nkòò tɔ̀u wɛɛ koð tɛnnɛnì, ²⁰ ò dɛɛtɛmu dɛ yiɛ nke yó nte kɛ Kuyie ncɛ́ mmɛyɛi mpɛu.

Pieri wàri dùi pátíri diketiri Di mpátíri tɔ̀ tùi náànti

Pieri pátíri ketiri náánnè Kirisi kɔ̀be mbe bèè do ciété ké mbo Asii tenkè kubakù cǎnku bíékè, Pieri do yóó bè wàri dipátíri ke bo Odommu nwe. Ò do bè wàri ke bo yáúkùnnè Kirisi kɔ̀be bèè bo mǎfǎútimè miéke be kònti nti, kòo mbè nàá nke tú Kirisi kumu ke yǎánté, ke ti dǎunnè dinùù ke wētini.

Di mpátíri náànti duó ke dòmmè

1. Mudǎummu 1:1-2
2. Pieri dǎntǎmè Kirisi kɔ̀be Kuyie mbè dǎetǎmè 1:3-12
3. Ò bè tiémǎmè ke tú bè nfoù mufòmму wennimu kè be fòmму ndéúkùnkò Kuyie nyétiri 1:13-2:10
4. Kirisi kou bo ndòmǎmè mǎfǎútimè miéke 2:11-4:19
5. Kirisi kou dò nke kékùnnè omáà ndi, ke mpí mmutǎmmú betabè kpéi 5:1-11
6. Mudǎummu sǎmmu 5:12-14

Mudǎummu

¹ Mí mPieri Yesu Kirisi kó ditǎnni, mú wàri dipátíri dii nKirisi kɔ̀be bèè ciété ke bo Pǎs nè Kadasii nè Kapadoosi nè Asii nè Bitinnii kó itempǎ mmieke. ² Ti cice Kuyie nkuù mè dó ke di tǎátè nè dimǎnni, kè di bo ntú ku kɔ̀be, kè Muyaánsààmù di cǎnnè kè di bo nyié nku kpɛti kè Yesu Kirisi di òúté nè o yǎi.

Kuyie ndi dǎò mesàà ké di duó ndiwèi mmǎdiè!

Kuyie nyóó duó ndè ku kɔ̀be de kó tináànti

³ Ti sǎntímu Kuyie nti Yiè nYesu Kirisi cice, ò dǎò mǎè sàà nkpeí nke duó nkè Yesu Kirisi yǎánté, kè ti pètè mufòmму pǎmmù, koò bàanè ti yèmmè memǎu. ⁴ Kè diwèi ti bo Kuyie nyóó duó ndè ku kɔ̀be kéinkè de kpéi. Dè í caari, dè í sǎnni, dè í ceeri. ⁵ Kuyie mbo teennè dǎndi bèè kù tá kè di tuǎke diyie sǎnni kè kù di duó nkù sǎri dè.

⁶ Dè tǔ nni ndi naati bá kè di fǎuri ke ààri yemǎrè sǎmpó miéke. ⁷ Di yǎmu ke dò mbè ò ndó kéwénkùnnè mesǎo ké mè pǎnnému bá mè í yóó me mmǎntǎmè. Di tákùmmè pǎetǎmu mesǎo, mǎfǎútimè nè mǎháàrimè kè dè di yáú kè bo yà di tá kè dè mǎmè. Di yóó kpenkemu kè Kuyie ndi sǎnté ké di déúkùnnè Yesu bo wētini dui yiè. ⁸ Di ò dǎmu bá di í me nhò wùómmè, koò tá bá di í me nhò yàmè, ke mǎke kuyènaatí diekù oniti báa na kénáké kùu mǎmè. ⁹ Ke yǎ weti weti ke dò ndi tá Kuyie nkè kù yóó di dǎetè diyie sǎnni yiè.

¹⁰⁻¹¹ Kuyie mpǎānǎànti náàmbè do nàkèmu kù yóó dǎetǎmè benitibè kè Muyaánsààmù mbè bonè kè bè benkú Yesu yóó fǎutè mǎè botí kè Kuyie nhò dèúkùnnè, kè dǎ nte kè bèè fié yepáte ke bo yà dui mǎnni ndi nè mǎè botí nku dè yóó dǎòmè. ¹² Kuyie ndo benkemu ku pǎānǎànti náàmbè kè bè nyé ke dò mbè nàá nti í yóó dǎò kè bè kpaá fòu. Bè ti nàké dui kpéi nke, bèè náante Tináānsààti kè bè ti ndi nàké pǎíi nè Muyaánsààmù kó muwǎrimú, kè Kuyie ntǎrè dó ké ti yǎtè.

Ti bo nwennimè páíí ke dònne ti cice Kuyie

¹³ Nwākénè kèmpī nKuyie ntōmmú kénno nke pī ndimáà, kèmbaanè di yèmmè memou Yesu yóó wēténí ke di duó ndè. ¹⁴ Nyíennè Kuyie nkpeti, bá ntūnne kutenkù kuu nkó meborime, di do í yé Kuyie nke dōmmè. ¹⁵ Ndōnnè páíí di borime memou mieke, Kuyie nkù di yu kù dōmmè. ¹⁶ Ti wàrimu ke tú: N dōnnè páíí mí nKuyie n dōmmè páíí.

¹⁷ Di kù yu ke tú di cice nwe, nyénè ke dò nkù í baàti òmòu, kù yóó bekénè bá wè o tōmmú dōmmè mmè. Ndénè ku di fōmmu mumou mieke ketenkè kie nyínkè. ¹⁸ Di yému ke dò ndi do tū ndi yembè kó meborime yeime kè Kuyie ndonté di wūš, kù né í yè donté nè meso nyoo nè idííí dèè pēnké. ¹⁹ Kù yè donténè Kirisi kó mukūū mmu. Kirisi do mpáíí nwe, ke dò ndipebii dii kpa kuyènkù ke kpa tesòutè, bè šš kuò di. ²⁰ Kuyie nyóó ò tāāté kòo bo di dēetè ke mu nyí dòò kutenkù, koò duōnni yemòrè sonye kòò bo di dōò mesàà. ²¹ Ke duó nkò yānté, kè kù ò dēúkūnne, dēè te kè ti tá Kuyie ke baa kù bo ti dēetémè diyìè sōnni yìè.

²² Di yie ntimómmonti nti kè ti di wènkūnne, kè di bo na kéndò ditòbè. Ndónè ditòbè mediè nnè di yèmmè memou. ²³ Di fòu mùu fōmmu í tú di yembè kōmu, mùu yóó deè. Tináaṣààti tii bo sáà ke duó mmufōmmu tii mù ndi duó nkè mù yó mbo sáà. ²⁴ Ti wàrimu ke tú:

Onìti dò ntimúti nti,
kòo ārime dò mmumúpóó.
Timúti šš kpeímu kè ti póó nyote.

²⁵ Ti Yiè nKuyie nkó tináaṣàti tinti me mbomu sáà.

Tii tu Tináaṣàati bè di nàké ti.

2

Kirisi kòbe kó tináaṣàti

¹ N kòbe yóonè mepómmè, meciūmmè, meyèmmè mèdémè, a bo ndómè otòu kperè, nè tináanyèiti. ² Kuyie nnáaṣàti wennimu: Ndónè ti ibíbènní dó mèè botí memiè, kèna kénkótírí Kuyie nkó kuce mieke. ³ Di yàákèmu ke yà Kuyie nwennimè.

⁴ Di tóónnè dimáà Kirisi wèè tu ditáfòurì Kuyie mpénsirì di ke di tāāté ke bo pūūténè ku cīètè, kè benitibè di yete. ⁵ Duónnè dimáà Kuyie nke múnkèe naá nyetákperè kè kù di maánè ku cīètè, kè dí ntú Kuyie nkuó niùbè bèè dò mpáíí ke pī mmutōmmú kù dó mù. ⁶ Ti wàrimu ke tú:

N tāāté ditásààrì ndi
ke dōu nSiyōš kè di tu dipūū,
wèè di tá dēmarè báá ò nampè.

⁷ De kó ditàri tu dīndi bèè di tá di kó disānni ndi. Bèè di yete ti wàrimu be kpéi nke tú:

Bemaribè dootóo dii tári,
dii naá ndipūū kó ditàri mómmonni.

⁸ Titeti wàrimu ke tú:

Weè tu ditàri bè yó mbétírí di,
dipèrì dii yó mbè buò

bè í tá mèè kpéi nho kpeti.

Bèè yete o kpeti bè yó nduòmu, Kuyie nkuu me nyē.

⁹ Díndi bie di tú Kuyie ntāāté bēmbe, Okpààti kó ikuó nìùbè, kubotí kùù cāá, kubotí Kuyie ndonté kù. Kù di tāāté ke di dènnèni dibìnni, ke di tanné ku kó kuwenniku diekù kè di bo náké mutōmmú diemù kù pī mmù mmu di kpéí. ¹⁰ Di do í tú Kuyie nkàbe, di mmònni ke bè naá. Kuyie mu ndo í di cīé, di mmònni ke di cīé.

Kirisi kàbe borime bo ndōmmè

¹¹ N kàbe n dó bè, di pòdnímu ke tú bepòbè ketenke kie ìnkè, deé te kè n di tiè nke tú: Di yóu meyèmmè mèè dó meyei, mè màùnè di wènni ndi dì dó Kuyie. ¹² Di borime nwenni, bèè í tū nKuyie nkè bè di sáá mbèe yà mè wennimè, ke déúkkùnne Kuyie nyètiri ku beénti yiè.

¹³ Di dó mèè kpéí nti Yìè, nyiènnè bèè baké be kpèti, okpààti dièwè ¹⁴ nè o kó betūmbè, ò kànnè bè kè bè tiè mbèè cààri, ke sánti bèè dòòri mesàa. ¹⁵ Kuyie ndó dí ndòòri mesàa mme, bèè í kù tū nkè bè báá pétè tìmatì ke di wátí. ¹⁶ Kirisi di dènnemu ikuó mieke, bè né í yè ndí ndòòri meyei di yè mèè kpéí nyikuó mieke. Di borime nwenni kè di dòòri Kuyie ndómè. ¹⁷ Di báá senkèrì òmòu, ndónè Kirisi kàbe bəmou, kéndé Kuyie, ke yíè nhokpààti kpèti.

Kirisi fēūtémè kè ti dò nkéfēūtè

¹⁸ Díndi betōmbè nyiènnè bèè di ni be kpèti ke bè dé, kè bè wenni yoo bè yóu. ¹⁹ Kuyie mbo di dōò mesàa nkè bè di fēũnko kè di mi ndi dó mèè kpéí nke yie nKuyie nkèti. ²⁰ Kàa dōò meyei nke fēũrì dè í mōke diyètiri mari, kàa me ndōò mesàa nke fēũrì ke mi, dè tu Kuyie nkó mesàa mme. ²¹ Kuyie ndi yu deé kpéí. Kirisi fēūtému di kpéí nkè di dò nkétūnnè o ce kéfēūtè. ²² Wè í dōò meyei mmamè, ò me nyí náké siyáàbìsì nè ò bomè. ²³ Kè bè nhò sáá, mbá wè í tēnnìnko, koò fēũnko kòò cīéké, ke ānnè demou Kuyie nkùù bekù weti weti ku nòutè mieke. ²⁴ Wee còutè ti yei nke to, kè bè ò baaké kudapāātí kè ti bo kú meyei mbíékè kénfòu mufōmmu Kuyie ndó mù. Bè we nkòute kè ti miètè. ²⁵ Bè we nkòute kè Kuyie nti deetè. Di do dò ntipièti tii feti tinti, di mmònni ke wète di cēnti wèè bàa di wèrè o borè.

3

Benitipòbè nè be daàbè bè dò nkéndōmmè

¹ Díndi benitipòbè dí nyié ndi daàbè kpèti deé pēētè di bo mbè nàámmè Kuyie nnàahtì. Kè bēmabè be mieke í tū nKuyie, di borime nte kè bèè kù tūnnè. ² Ke yé bè yóó yàmè di borime wennimè kè di bè dé. ³ Di bá nsārì ke pāātì tiyùtì ke do ntiyāātì idítíkperí kpèti, yetootōrè idítíkperí kpèye, ke bo benke dimáa. ⁴ Di wenniku ntú kùù bo di mieke kùù í ceeri, di yèmmè nwenni ke boo, Kuyie ndó kuù wenniku botí. ⁵ Dimònni kó benitipòbè bèè do duó be máa Kuyie nké nkù bàa bè do me ndò nke yíè mbe daàbè kpèti. ⁶ Saraa do me ndò ke yu o dòu Abarahammu ke tú o yiè. Kè di dòòri mēmmè di bo ntú o bí kè bá nyīèkù tìmatì.

⁷ Díndi benitidaabè kè dí mpí ndi pobè mesàa nke yé di wērímu pēētémè be kōmu, ké mbè dé ke yé di yóó wēnnémè ke pétè mufōmmu mùù bo sáá. Kè di dòòri mēmmè demarè báá dítínnè di báammu.

A bo ndòorimè mesàa mbá kè bè da fēũnko

⁸ Nwēínè meyèmmè mēmáa, dinùù dimáa kēmmōke ditòbè kó mesémmè, ke dó ditòbè ke dò nteçfētè tēmáa kàbe. Kéndòòri mesàa nke kékùnkò dimáa.

⁹ Di bá nfǎku ditǎbè meyei, kè bè da sǎá nha báá ténné, a petínkεε mǎo Kuyie nkó mesàà mmε be kpéi. Kuyie ndó di mmε ndǎori kè kù di dǎò mesàà. ¹⁰ Tì wǎrimu ke tú:

Wèè dǎ kǎmbo kè dè ò naati,
wèè yóu tináanyeyiti nè siyáábisi.

¹¹ Kε yóu meyei kéndǎori mesàà,
kényetíróo ke dǎ kénnaatinè benitibè bεmǎu.

¹² Kε yé Kuyie nyémè
bèè dǎdǎri kù dómè be kpéi nke,
ke cǎú be kó mubáammu,
ke búútí bèè dǎdǎri meyei mbε kǎmu.

¹³ Kè di dǎori mesàà nwe mbo di dǎò meyei? ¹⁴ Bá kè bè di fǎũnko di dǎori mèè kpéi mmesàà ndi bá nyǐkù òmǎu, kè di kǎmbùàti duò. Dè ndi naati. ¹⁵ Ndénè Kirisi di Yiè, kòò mǎu di beke o kó kuce kpeti dí ò nàké diyǎnni ke báá ò sènkèrì. ¹⁶ Ndǎorinè mesàà nke bá nyǐkù, kè ifeii pǐ mbèè di wátiri ke di sǎá, ke yé bè í yóó yàmè di dǎò mèè yei. ¹⁷ Kǎa dǎdǎri mesàà nkε Kuyie ndó a fǎũté, dè wennimu ke pǎētε a bo dǎòmè meyei nkéfǎũté. ¹⁸ Kirisi fǎũtému ti yei nképéi, wenwe wèè kpa meyei nke dúò nhomáa kuce mèmáa kè bè ò kùò, ò mε ntúmè onitì kòò ku, ke yǎántε ke yé ò tumè Kuyie, ke bo ti niitε Kuyie mborè. ¹⁹ Ò ku dii mǎnni kénákému Kuyie nnáanti bεcírìbè bèè kpetí. ²⁰ Bèè do yetε bèmbε Kuyie nkpeti, Nǎwee baakù dii mǎnni bàtódò kè Kuyie mmi nkε bè bàa. Benitibè bèni, bèè mǎa do ta bàtódò miεke kényenténε menie. ²¹ Dε kó menie ndo dǎnnè bàtémǎu nwe bè di ǎǎ wè kòò di dǎerí, bè ǎǎ í nyóó ǎnnè onitì bàtémǎu ke bo súté o kǎnti kó meyǎò, dè bεnkú Kuyie nhũté mèmme o yei nkòò wenke. Kuyie mbo na ké mè dǎò ke yé Kirisi kumè ke yǎántε. ²² Di mmǎnni Yesu dεke kǎnkè nke ke kari Kuyie mbakù yóu ke baké Kuyie ntǎrè yemǎu nè kǎnkè kó bεkperibè kè bè ò dé.

4

A bo yóumè meyei nkédǎò Kuyie ndómè

¹ Kirisi fǎũtému! Nyénε ke dò ndi múnke yóó fǎũté, ke yé wèè fǎũrì ò yóumè meyei. ² Dε te kè ti dò nkéndǎori Kuyie ndómè ti we yèè kpaá ye miεke kényóu timǎmmǎmbe ti dómè. ³ Di do í tǔ ndi mǎnni Kuyie nkε dǎori di dómè mmε, ke dǎutinè ditǎbè, ke tú tinaayǎàti, ke ǎǎ yedikétontébaa ke feu iwũs yebókè dèè tu meyei ndiemè. ⁴ Di mmǎnni ke dè yóu, nè bè di do wǎ nkε dǎori meyei kè dè bè di, kè bè di sǎá nkε di senku. ⁵ Kuyie nkùu yóó bekénε bèfǎubè nè bεcírìbè kù yóó bè yietímu be dǎòrímè dǎmmè. ⁶ Dε te kè Kirisi nàké Tináaǎsǎàti bεcírìbè, kè Kuyie mbo bè bekénε kè bèè pétε mufǎmmu kù duò mmù.

Kuyie nti dúommè ti tǎmmú ti tǎmmú

⁷ Kutenkù auté ke bo dεemu, nciinè, ke nyé ke báa nKuyie. ⁸ Dǎmarè ketirè tu: Di bo ndómè ditǎbè, ke yé mǎdókùmmè daatimè meyei mmesúkùmmè. ⁹ Ncǎúnε Kirisi kǎbe di cǎi nè diwèi. ¹⁰ Kuyie mpǎmu bá wè dipǎnni, di nyé pǐnnè mutǎmmú kè dè wenni, ke teennè ditǎbè. ¹¹ Kuyie ndúò nwè kòò bo nnáa nku náanti, wè nti náa mbetǎbè, kè kù dúò nwè kòò bo nteennè betǎbè wè mbè teennè o wǎrímú mumǎu Kuyie nhò dúò mmù. Kè Kuyie nyètírìi dεuke Yesu Kirisi kpéi nwèè dεu ke kpeínni sǎá. Kè dè mmε ndò.

A bo nfěūrì mè Kirisi kpéi nkè dè da naati

¹² N kɔbɛ n dɔ bɛ, kɛ di fěūrì mɛdiɛ ndɛ báá di di, kɛ di yěmmɛ ndò ndɛmarɛ cànnɛ. ¹³ Dɛ petínkɛ ndi naati Kirisi fěūtémɛ kɛ di múnkɛ fěūrì, kòò bo wɛtɛní kɛ di yà ò dɛumɛ kɛ diwɛì di pĩ. ¹⁴ Kɛ bɛ di sáá ndi tú mɛɛ kpéi nKirisi kɔbɛ dɛ ndi naati kɛ yě Muyaánsààmú kó muwɛrímú diemú di bonɛmɛ. ¹⁵ Nyénɛ kɛ bɛ bá nfěũnkɔ òmɔ̀u kɛ tú ò kùò onìtì, yoo ò yùúkú, yoo ò dɔ̀ò mɛyɛi nyoo ò ta otɔ̀u kpeti miɛkɛ. ¹⁶ Kòò mɔ̀u fěūrì ò tu mɛɛ kpéi nKirisi kou, ifɛi bá nhò bo, ò petínkɛ sántɛ Kuyie nhò tu mɛɛ kpéi nKirisi kou.

¹⁷ Kuyie mbeénti tù̀dkemu kɛ kù keténɛ ku kɔbɛ. Kɛ Kuyie nketé kɛ bekùnɛ tɛnti ku kɔbɛ dɛ né bo ndómmɛ bèè kù yete? ¹⁸ Bèè dɔ̀òri Kuyie ndómɛ kɛ bè fěūtɛ kɛ né na kɛ cooté, benitiyɛibɛ nè benitidónnibɛ bo yĩmɛ kécooté? ¹⁹ Bèè dɔ̀òri Kuyie ndómɛ kɛ fěūrì bè nsóké kɛ dɔ̀òri mɛsàà nkɛ duò mbɛmáà Kuyie nkù̀u bè dɔ̀ò, kù bɛi ntì í ceeri, kù béimmu kɛ tú kù í yóó bè yóu.

5

Ti bo ndakɛmɛ Kuyie nkɔbɛ kpéi

¹ Di mmònni n náánnɛ dímbɛ bewedɔ̀unkótíbɛ, m múnkɛ we ntú kɛ yà Kirisi fěūtémɛ, kɛ yóó ò wɛnnénɛ ò kpeti miɛkɛ. ² Nɔ́akɛnɛ Kuyie nkɔbɛ kù di duò mbɛ kpéi nkɛ mbɛ pĩ mmɛsàà nnɛ di yěmmɛ mɛmɔ̀u, dɛ bá ntú nè muwɛrímú yoo di dɔ̀ idíítì, dí mpĩ ndi dɔ̀ mɛɛ kpéi nKuyie. ³ Di bá ndó kémbaké Kuyie ndi duò mbɛ, dí ntú bè yó nwúó mbɛ kó mɛborimɛ kɛ tũ. ⁴ Kòò cɛnti diwɛ̀ tù̀àkení dìi yìè wɛ̀ di cú ticuuti tikpeti tìi yó mbo sáà.

⁵ Díndi bebémbɛ, nyiénɛ bekótíbɛ kpeti. Dimɔ̀u kɛ di nkénkùnkɔ dimáà. Ti wàrimu kɛ tú: Kuyie nyetírì sifɛi yɛmbɛ kɛ dɔ̀òri mɛsàà mbɛ kékùnkɔ bɛmáà. ⁶ Kékùnnɛ dimáà Kuyie nkperíkù ì̀kɛ, kɛ ku mònni tù̀àkɛ kù di déúkùnnɛ. ⁷ Duónnɛ ku di yɛntotí imɔ̀u, kɛ yě kù dàkɛmɛ di kpéi.

⁸ Nyénɛ kéndakɛ, di kpantídɛntɔ̀u dibò̀ firimu dicìricìrì kɔ̀mɛ, kɛ ùntí kɛ wanti di bo pĩ nwè. ⁹ Nfííkúnɛ tei tei Kuyie nkó kucɛ kébaao dibò̀. Nyénɛ kɛ dò ndi kɔbɛ bèè bo tipùtì timɔ̀u bè múnkɛ fěūrì mɛɛ botí. ¹⁰ Di yóó fěūtémú yɛmòrɛ sámpó miɛkɛ. Kuyie nkù̀u dɔ̀òri mɛsàà nkɛ di yu kɛ di bo wɛnnénɛ Kirisi kɛmbo ku kpeti miɛkɛ sáà, kɛ kù di wénkùnnɛ páíí, kɛ di kpénkùnnɛ, kɛ di fíí ndipũ̀ kperì ì̀nkɛ. ¹¹ Kuù kpeñnì sáà. Kɛ dɛ mɛ ndò.

Mucaummu

¹² Ti kou Sidifɛ̀ wɛ̀ n teennɛ kɛ ti wàri di mpátìrì kɛ m bo di náké kɛ tú Kuyie ndi dɔ̀òmu mɛsàà nweti weti kɛ yáúkùnnɛ di kòntì kɛ di nfííkú teii kù kó kucɛ miɛkɛ.

¹³ Kirisi kɔbɛ Kuyie ntãátɛ bè kɛ bè bo Odommu nè n kóo dapàà mMariki, bè di dɔ̀unko. ¹⁴ Díndi Kirisi kɔbɛ, ndóúnnɛ ditòbɛ nè diwɛ̀.

Díndi Kirisi kɔbɛ kunaatí ndi bonɛ dimɔ̀u.

Píeri wàri d̀̀i pátíri d̀̀erí Di mpátíri t̀̀o t̀̀i náànti

Píeri do wàri o pátíri d̀̀erí Kirisi k̀̀be bəm̀əu ndi bá k̀̀e b̀̀e bo k̀̀ù pík̀̀u. Ò do b̀̀e wàri ke bo b̀̀e nàk̀̀emu k̀̀e b̀̀e ndake k̀̀ébaao b̀̀e tiè nyiyáàb̀̀isítíe nk̀̀e ì cààri beǹ̀itib̀̀e ke b̀̀e tanǹ̀inko m̀̀eyei mmieke.

Píeri do d̀̀ake yík̀̀ú t̀̀i ìnk̀̀e t̀̀i tú: Kirisi í ɔ́tí ò bo ẁ̀etením̀̀e. K̀̀e Píeri nàk̀̀e d̀̀e yemb̀̀e ke tú, k̀̀e Kirisi ɔ́tí ò í d̀̀óm̀̀e mm̀̀e kòò m̀̀ə̀u feti, ò d̀̀ó tim̀̀əu ti bant̀̀emu k̀̀eceeke ke yóu ti yei.

Di mpátíri náànti duó ke d̀̀omm̀̀e

1. Mudəummu 1:1-2
2. Kirisi kou kó mufòmmu d̀̀o nk̀̀end̀̀omm̀̀e 1:3-21
3. Píeri tum̀̀e b̀̀e ndake iyáàb̀̀isítíe nyemb̀̀e kpéi 2:1-22
4. Píeri nàk̀̀ém̀̀e Kirisi kó muẁ̀etim̀̀u ǹ̀e Kuyie nkó diyìe d̀̀e kpéi 3

Mudəummu

¹ Mí nSimə Píeri m p̄i nYesu Kirisi kó mutəmmú mmu ke tú o kó ditənni. M̄i wàri di mpátíri d́indi b̀̀e tá Kuyie nti k̀̀u tá m̀̀e botí. Kuyie nǹ̀e Yesu Kirisi Odɛɛtíẁ̀e b̀̀e wetímu d̀̀e te k̀̀e b̀̀e di duó mmeták̀̀um̀̀e k̀̀e m̀̀e d̀̀onǹ̀e t̀̀i k̀̀ə̀m̀̀e. ² Kuyie ndi teenǹ̀e k̀̀e di d̀̀ə̀d m̀̀esàà mm̀̀ediè nk̀̀e di duó ndiẁ̀e, di k̀̀u ỳ̀été m̀̀e kpéi nǹ̀e ti Yìe nYesu Kirisi.

Kuyie nti tãatém̀̀e ke ti yu

³ Kuyie nǹ̀e ku ẁ̀erím̀̀u mieke k̀̀u ti duómmu d̀̀e ti bék̀̀u d̀̀e kó dimàà k̀̀e ti bo nf̀̀ou ke k̀̀u sántí. Kuu te k̀̀e ti ỳ̀été ẁ̀e ti yu, k̀̀e ti bo ò totéǹ̀e o kó tikpeti ǹ̀e o kó m̀̀esàà. ⁴ Ǹ̀e d̀̀e mieke nke Kuyie nti d̄unném̀̀e yeǹ̀o yediɛỳ̀e yesàáỳ̀e k̀̀e d̀̀e bo yie nk̀̀e ti p̀̀été k̀̀u ỳ̀e nk̀̀u yóó ti d̀̀ə̀d d̀̀e k̀̀e ti na k̀̀eyentéǹ̀e kutenk̀̀u kuu nkó m̀̀eyei mm̀̀e m̀̀ake m̀̀edók̀̀um̀̀e m̀̀e k̀̀u, k̀̀edonteǹ̀e Kuyie. ⁵ Ǹ̀e d̀̀e kpéi nyetenko k̀̀eyíe m̀̀eborim̀̀e sààm̀̀e di ták̀̀um̀̀e ìnk̀̀e, k̀̀eyíe m̀̀eyíétim̀̀e di borim̀̀e sààm̀̀e ìnk̀̀e, ⁶ k̀̀enǹ̀o nke p̄i ndimàà k̀̀e d̀̀e yíeǹ̀e di ỳ̀étim̀̀e ìnk̀̀e, k̀̀e di ǹ̀o nke p̄i ndimàà di yetoo k̀̀em̀̀əte m̀̀eẁ̀érim̀̀e, k̀̀eyíe Kuyie nkó disanni m̀̀eẁ̀érim̀̀e ìnk̀̀e, ⁷ k̀̀eyetoo k̀̀endó Kirisi k̀̀be k̀̀em̀̀əte m̀̀edók̀̀um̀̀e. ⁸ K̀̀e di m̀̀ake dende kó dimàà ke d̀̀e yéutí d̀̀e bo nte k̀̀e di t̄mmú ndéúk̀̀u k̀̀e di d̀̀ake ỳ̀été ti Yìe Yesu Kirisi. ⁹ Ẁ̀e í m̀̀ake dende ò tu kuyũ̀̀nk̀̀u nku, ẁ̀e í wúó, ke í kpaá ỳ̀e Kuyie nhò d̀̀utém̀̀e o yei.

¹⁰ Yetenko k̀̀etaunǹ̀e dimàà weti weti Kuyie nk̀̀u di tãaté ke di yu. K̀̀e di d̄əri m̀̀emme di bo na k̀̀etuəke kumà̀nku. ¹¹ K̀̀e Kuyie ndi kpeté dibòri m̀̀esàà nk̀̀e di ta ti Yìe nYesu Odɛɛtíẁ̀e kpà̀atiyuu mieke, d̀̀i yó mbo sàà.

¹² D̀̀e te k̀̀e n d̀̀ó k̀̀e ndi denni d̀̀e kó tinàànti sàà bá ǹ̀e di m̀̀e ndiè nke t̀̀i ỳ̀ém̀̀e k̀̀e di d̀̀ake fíík̀̀u timómm̄nti di tá t̀̀i mieke. ¹³ K̀̀e n kpaá fòu, n d̀̀ó k̀̀e ndi dennimu d̀̀e kó tinàànti k̀̀e di báa ỳ̀e nk̀̀eduó. ¹⁴ Ti Yìe nYesu Kirisi n nàk̀̀emu ke tú m̀̀onni t̀̀uəke. ¹⁵ D̀̀e te k̀̀e n yetíróo ke baa t̀̀i ndi náa nke bo k̀̀u k̀̀e di nkpaá ke t̀̀i ỳ̀e.

Kuyie mpāānāànti náam̀̀b̀̀e nàk̀̀e t̀̀i tum̀̀e timómm̄nti

¹⁶ Ti náa nt̄i náànti ke di benk̀̀u ti Yìe nYesu Kirisi ẁ̀etiním̀̀e ǹ̀e muẁ̀erím̀̀u í t̀̀u p̀̀et̄mp̀̀e beǹ̀itib̀̀e keú ẁ̀e ǹ̀e m̀̀eci. T̀̀i yamu ǹ̀e ti nuò nhò

kpeñnimè. ¹⁷ Ti do bomu ditāsààrì ìnkè kè ti cice Kuyie nhò sante kóò déúkunnè nè ku kpeti dieti mieke kóò béinnè ke dò: Yie nweè tú m birè kè nh ò dósàà koò tá mediè. ¹⁸ Ti do ò bonè ditāsààrì ìnkè nke kékeè de kó metammè.

¹⁹ Deè te kè ti yie nke dò Kuyie mpāānāaṅti náam̀bè do nàké tì yóó dāò. Di dò nké tì yiemmu, tìl dò nfitìrè dèè mí keyènkè ke wenté, kè tekūnwentéwātè yènni ke mūtè di yèmmè mieke. ²⁰ Nyénè ke dò nKuyie mpāānāaṅti náaṅtò m̀u í nàké tìmatì tìl tu o kpeti. ²¹ Onitì báá na nè omáá kénáké Kuyie mpāānāaṅti, Muyaānsāam̀u muu do bè bonè kè bè nnáá nKuyie mbè duó nti kè bè bo nàké benitibè.

2

Iyáabisítíe nyembè kó tināaṅti

¹ Benitibè do bomu bèè tu bemáá Kuyie mpāānāaṅti náam̀bè ke sou. Mèè botí nku benitibè buotémè di cuokè ke náá mbenitibè tìl í tú Kuyie nkpeti ke bè sou ke yete ti Yìè nwèè bè deetè o kpeti ke feti kè Kuyie nyóó bè kùò mecāā. ² Kusūkù bo túnne be borime kè bè ndoutinè betabè kè dè nte kè benitibè senkèrì Kuyie nkó kuce kùu tu timómmṅnti kaku. ³ Bè yó ndi sou nke dós idítí nyi, Kuyie mme nyóó bè kpetinnému bāmbà.

⁴ Kuyie nyí yóu ku tōrè yèè yete ku kpeti, kù yè tannè difṱtìrì cūmpuri ndi dibiiṅni mieke ke baanè tibeṅti yìè. ⁵ Kuyie ndo í yóu Nōwee kó dimṅnni kabe. Kù do cūṅni fetaafè nfe kè fèe ku benitiyeibe, kényóu Nōwee nè o cṱtè kabe beyiekè. Nōwee do nàkému benitibè ke dò bèè dāò Kuyie ndómè. ⁶ Kuyie ndo cōu nSodṁmmu nè Komāò kè benitibèe kú páíí, kè dè benkú kù yóó kpetinnémè mme benitiyeibe, ⁷ kédeetè Dōti onitisāu wèè yèmmè do caari nè bè dāòrì mèè yei. ⁸ Ō do tú onitisāu nwe ke bo bè cuokè ke wúó mbè dāòrì mèè yei nke yo be náanyeti kòo yèmmè càari. ⁹ Kuyie nyému kù yóó deetè mèè botí ku kabe bèè fēṱrì, ke yé kù yóó kpetinnè mèè botí benitiyeibe ku beṅti yìè. ¹⁰ Kù dāke yóó kpetinnè bèè dāòrì bèmbè meyei mbe yèmmè dómè ke kù sēnku.

Iyáabisítíe nyembè, n di náá mbèè kpéi mməke yekṱmbò nye nè sifei, bè í dé kēinkè kó bekperibè ke bè sǎá. ¹¹ Bá Kuyie ntōrè yèè kpeñni ke bè pēēté, yè í dáatì ke bo sǎá nkeinkè kó bekperibè Kuyie mborè ke dò bè càarè. ¹² De kó benitibè í yé bè dāòrì dè, bè dò nyiwūṣ nyi ìl pēi kè bè pīi nke kōu. Bè sǎá mbè í yé dēnde kè Kuyie nyóó bè kùò iwūṣ tēmè. ¹³ Bè dāò mèè yei nKuyie nyóó me mbè yietí. Bè dāòrì meyei mbè dómè mme kuyie ncuokè, kè ō mbo di yo ndè kè dè dò nyisíe ke di sīnkunko, kè dè bè naatinè bè dāòrì mèè yei. ¹⁴ Ke dós benitipòbè mǎa ke dāori meyei nsǎa ke buò mbèè í kpeñni Kuyie nkó kuce, ke duó mbe yèmmè idítí ke yé bè ṱmmè ke í péu. Kuyie nyóó bè bōntemmu kusīnkù. ¹⁵ Bè yóu kuce sǎakù nku ke tū mmeysi nkaku. Badammu Beṱu birè do tū nkù kēndāori meyei nke dós idítí. ¹⁶ Kè Kuyie nhò kpānnè o tookperí kpéi nkè sām̄marímú ò dēke wèe bēi nhonitì kām̄e, kóò pēítè ò dós kédāò mèè yei nkpeí.

¹⁷ De kó benitibè dò nsibií sīl kūṣ sīnsi, ke dò nyewetè kuyaakù tōu yè. Kuyie mbo bè kpetinnè difṱtìrì cūmpuri dibiiṅni mieke. ¹⁸ Bè náante sifei kó tināaṅti nti nè tiyēinnāaṅti, ke sou mbenitibè nè mufōmmu yeimu, ke yūṣ mbèè bo ke yetiní bèè feti be mieke. ¹⁹ Ke bè náá nke tú bèè yè tidaatì mieke, ke né tú bemómməmbè meyei nkó tidaatì, kè mè yóó bè kùò ke yé dèè nō

nhonìtì dɛɛ ò bakémɛ. ²⁰ Kòò nìtì cɔuté ti Yiè nYesu Kirisi Odɛtíwè kɛ yóu kutenkù kó mɛborimɛ kɛ wɛtɛ kɛ mè túnne, o borimɛ ɔ̃ s̃ntɛmu kɛpɛɛtɛ ò sòò í tũ nKuyie nkɛ mè dòmmɛ. ²¹ Kòò do í yǐɛtɛ kuce sàakù dɛ na ntɔũ kɛpɛɛtɛ ò bo kù yǐɛtɛmɛ kɛwɛtɛ kɛ kù yetɛ, kɛyetɛ Kuyie ntiɛ nsàayi bè ò tié nyì. ²² Dikotinùù mari nàá nti kɛ tú: Tɛmɔtɛ tɛ kɛ wɛtɛ kɛ yo ntɛ tɛ dɛ, kɛ dɛfɔ̀nkùrɛ wùò kɛ wɛtɛ kɛ muàtì mɛsàmmɛ. Tii ò tùòkɛ.

3

Ti Yiè nYesu yó nwɛtiní kɛ dɛ ndòmmɛ

¹ N kɔbɛ n dɔ̀ bè, n di wàri di mpátíri dɛrínɔ̀di kɛ dɔ̀ kɛyíɛ di dentɛmu kɛ di ndakɛ di kɛɛ̀ tì Kuyie nkó kuce miɛkɛ tì kpéí. ² Dentɛnɛnì Kuyie mpāānāāntì náāmbɛ do nàkɛ tì nɛ ti Yiè nYesu Kirisi Odɛtíwè duó nyii tié nkòò tɔrɛ ì ndi tùò. ³ Di nyɛ kɛ dò nyɛwɛ sɔnyɛ benitibɛ bo buotɛ kɛndɔ̀ori bè dómɛ kɛ di daú kɛ tú: ⁴ Yesu yɛ nhò wɛtiní, yé wɛ? Ti yɛmbɛ do bomu kɛ ku, nɛ Kuyie ndòmmɛ kɛtenkɛ dɛmɔu dɛ í cɛɛtɛ. ⁵ Bɛ í yóó yie nKuyie nkuù béimmɛ kɛ kɛtenkɛ nɛ kɛfɔ̀nkɛ kɛ dɛ buotɛ, kɛ kuù yí kɛbéi nkɛ mɛniɛ mbàtɛ kɛ cā́nnɛ nɛ kɛtenkɛ. ⁶ Mɛɛ niɛ ndo wɛtɛ kɛpíɛ nketenkɛ kɛkuò benitibɛ. ⁷ Mɛɛ botí nku kù yóó béimmɛ kɛfɔ̀nkɛ nɛ kɛtenkɛ kɛ dɛɛ cɔútɛ, kɛ kùu bekénɛ benitiyɛibɛ kɛ bè kpetínnɛ.

⁸ N kɔbɛ nyɛnɛ kɛ dò nti Yiè mborɛ yɛbie ntekɔupíítɛ (1000) dò ndiyiɛ dimáá ndi kɛ diyiɛ dimáá dò nyɛbie ntekɔupíítɛ. ⁹ Ti Yiè nyí ɔ̀tí, ò bo dɔ̀mmɛ ò bɛi nti, benitibɛ bɛɛ yɛmmɛ mè dò, nhò í dɔ̀ òmɔ̀u feti, ò mirĩmu kɛ dɔ̀ bá wɛ wɛɛ cɛɛtɛ kɛ yóu mɛyɛi.

¹⁰ Ti Yiè nyóó wɛtɛnì oyúókù kɔ́mɛ mɛɛ. Dɛ yíɛ kɛ kɛfɔ̀nkɛ uutɛ mɛdiɛ nkɛpɛɛtɔ̀ò kɛ muhā́á ncɔútɛ siwā́á nɛ kɛtenkɛ nɛ kɛ kpɛrɛ dɛmɔu. ¹¹ Dɛmɔu kɛ dɛ yóó cɔútɛ mɛmmɛ, di tũ ndò nkɛcɛtɛ di borimɛ mɛɛ kɛndɔ̀ori Kuyie ndómɛ. ¹² Mpĩnnɛ ku tɔ́mmú nɛ di yɛmmɛ mɛmɔu kɛ dɛ kó diyiɛ cā́rikɛ kɛtuòkɛnì, kɛ muhā́á ncɔútɛ kɛfɔ̀nkɛ kpɛrɛ kɛ dɛɛ yietɛ. ¹³ Ti baa kɛfɔ̀nkɛ pā́nkɛ nkɛ nɛ kɛtenkɛ pā́nkɛ, Kuyie nti dɔ̀únnɛ dɛɛ kpéí ndinùù, mɛyɛi nyí yó mbo dɛ bá wɛ ò yó ndɔ̀ori dɛ Kuyie ndómɛ.

¹⁴ N kɔbɛ n dɔ̀ bè, yetenko kɛndò mpáí kɛ kpa mɛyɛi, kɛntaunɛ Kuyie, kɛmbaa dɛ kó diyiɛ. ¹⁵ Nyɛnɛ kɛ dò nkɛ tì Yiè nyí wɛtɛnì mɛcā́á nhò mimmu kɛ dɔ̀ kɛ di dɛɛtɛ. Kuyie nduómmu mɛciì nti tebitɛ Pɔ̀ori kòò tì ndi wàri. ¹⁶ Kɛ tì bo o pátɛ miɛkɛ, kɛ tìmatì yóù, bèɛ í bantɛ nɛ bèɛ í kpenkɛ, kɛ bè cɛ̀èrì tì tu mù bè ɔ́mmɛ Kuyie nnāāntì tɛtì, bè cɛ mbɛmā́á ndi Kuyie mbeéntì.

¹⁷ N kɔbɛ n tì ndi nàkɛmu, nyɛnɛ kɛ benitiyɛibɛ báá di soutɛ kɛ di yóu di fííkú nkùù cɛ miɛkɛ. ¹⁸ Nsókénɛ kɛ kótírì Kuyie nkó kuce miɛkɛ, kɛ dɔ̀kɛ yǐɛtɛ ti Yiè nYesu Kirisi Odɛtíwè, kòò yètìrì ndɛu sáá. Kɛ dɛ mmɛ ndò.

Isāã wàri dùi pátíri ketiri Di mpátíri tɔ̀ tìi náànti

Isāã wèè wàri tináaṅsààti kó dipátíri weè wàri dii. Ò wàri de kó dipátíri ke bo teennè Kirisi kɔ̀be mbe kè bè mmòkenè Kuyie mmetaummè sààmè, ke múnke ntaunnè betabè kè dè wenni. Isāã náànti mieke ò íkú dùi tanyuu tú a bo ndómè a kou tɔ̀. Kè Isāã dò kè wèè yete, ke tú Yesu í tú Kirisi Kuyie ntááté wè, de yiè ntòte metaummè mme nè Kuyie nke mè tòte wenwe nè benitibè. Ti fòmmu dò nkénwennimu kè tí ntú kuwenniku kó ibí, dibiinnì báá na kénkòkénè kuwenniku.

Di mpátíri náànti duó ke dòmmè

1. Yesu bè yu wè ke tú Tináaṅti tìi duó mmufòmmu 1:1-4
2. Ti bo nfòùmè kuwenniku mieke 1:5-2:17
3. Kirisi kpantidèntɔ̀ 2:18-29
4. Məborime mèè benkú ti tùmè Kuyie mbí 3
5. Ti bo mbaatimè dèè tu meyetimè nè dèè tu timómmonti 4:1-6
6. Wèè dɔ̀ ò ɔ̀ ndòmmè 4:7-21
7. Ti bo yiemme Yesu dèè bo nte kè ti na meyei 5:1-21

Bè tu wè Tináaṅti

¹ Meketimè mɔ̀nni kè bè tu wè tináaṅti kòò bomu, kè Kuyie nhò duənni kè ti ò yà, ke kèè ò náammè, kòò kàáké, weè duó mmufòmmu. ² Ò kàtenímu kè ti ò yà, weè duó mmufòmmu. Dè te kè ti di náá nke tú ti yà Odeetiwe, wèè tu mmufòmmu mɔ̀u bo sáà, ò do bo ti cice Kuyie mborè nde ke kàtení. ³ Ti yà dè nè ti kèè ti o borè ti mènke ti ndi náá, nkè di bo ti wənnénè kè tí ntaunè ti cice Kuyie nnè ku Birɛ Yesu Kirisi. ⁴ Ti di wàri de kó tináaṅti kè ti wèi dui bo píe.

Kuyie ntumè kuwenniku

⁵ Ntənè tináaṅti ti kèè ti Yesu borè kè ti ndi náá, Kuyie ntú kuwenniku nku dibiinnì í bo ku borè. ⁶ Kè ti yē nti kù taunè ke kpaá dibiinnì mieke, ti sou ntimáa ndi, ti í tū ntimómmonti. ⁷ Kè ti me mbo kuwenniku mieke Kuyie mbomè kuwenniku, ti kù taunèmu ke taunè titabè kè ku Birɛ Yesu yīi nhɔ̀u ti yei mməməu. ⁸ Kè ti tú ti í məkə meyei, nti sou ntimáa ndi, ti í náá ntimómmonti. ⁹ Kè ti me ndáa nti yei, nti bo na ke nyé weti weti ke dò nkù ti cīē nke ti wénkūnne ti yei mməməu ke yé kù dð̀rimèmu kù béi ntì. ¹⁰ Kè ti tú ti í məkə meyei nti yu Kuyie nku siyáábisi yiè, ti í yie nku náaṅti.

2

Kirisi tumè wèè ti paati

¹ M bí n di wàri ti nnáaṅti kè di bá ndəori meyei mme, kòò mɔ̀u me ndòò meyei nti məkemu Yesu Kirisi, wèè yóó náké ti kpéi nKuyie mborè wenwe wèè kpa meyei. ² Wèè duó nhomáa kè bè ò kùɔ̀ ti yei nkpéi nkè Kuyie mbo ti cīē, dè í tú timáa, benitibè bəməu ndi.

³ Kè ti yíé nKuyie ntannò mēmme ti bo bantémè ke dò nti kù yé. ⁴ Kòò mɔ̀u tu ò yé Kuyie nkè né í tū nku tannò ò soummu. ⁵ Wèè me nyíé nKuyie nkpɛti, wèè kù dɔ̀ mómua, nè dende ti bo bantémè ke dò nti kù taunnè. ⁶ Wèè yī ò taunnè Kuyie, nho borime ídò Kirisi kōme do dòmmè.

Ikuó pànyì kó tináàntì

⁷ N kàbe n dós bè, dè í tú ditannù pànni ndi n di wàrimè, di di yému nè dimònni, bè di ndi nàkèmu. ⁸ Kè di né tú dipànni, kè yé Kirisi weè di nti benkemè nè o borime mieke kè ti mè tũ, ti yie ndi mōnni de kó ditannù, dibìnni 33 pèstèmu kè kuwennikuu yènni.

⁹ Wèè yèmmè dò nhò bo kuwenniku mieke, kè né ní nho kou tòu ò kpáá dibìnni mieke nke. ¹⁰ Wèè dós o kou tòu, weè bo kuwenniku mieke, wè í yóó do. ¹¹ Wèè ní nho kou tòu ò bo dibìnni mieke nke, kè di ò yèkūnne bá ò í yé ò kàri kè.

¹² M bí, n di wàri kè yé Kuyie ndi cǐmmèmu di yei nnè Yesu Kirisi kpéí. ¹³ Díndi bekótibè n ti ndi wàri kè yé di yǐtémè weti weti Kirisi wèè do bo kè Kuyie mmu nyí dǒò kutenkù. Díndi bedapàmbè n di wàri di na mēè kpéí nke oyeiwe.

Ti bá ndó kutenkù nè ku kperè

¹⁴ Díndi ibi n di wàri kè yé di yǐtémè ti cice. Díndi bekótibè n di wàri kè yé di yǐtémè weti weti wèè do bo kè Kuyie mu nyí dǒò kutenkù. Díndi bebémbe n di wàri, kè yé di yiemme Kuyie nnáànti kè ti pī nkè ti di kpénkūnne kè di na dibòò.

¹⁵ Bá ndónè kutenkù kuu nnè ku kperè. Kòo mǎu dós kutenkù ò í dós ti cice Kuyie. ¹⁶ Kutenkù yeiku kuu mmieke a bo ndómè kédòò mēyei nkó mēyèmmè mēè bo, kàa yà dè á ndè dós, kēmpǎti a mākemè. Kutenkù kperè í wēnné Kuyie nkperè. ¹⁷ Kutenkù pēnkémú nè ku kperè, benitibè wúò ndè, kè dè yáá. Wèè dǒòri Kuyie ndómè weè yó nfòu sǎà.

Kirisi kpantídèntòu di ewè kó tináàntì

¹⁸ M bí, kutenkù auté kè bo deèmu, di kèèmu, bè tumè Kirisi kpantídèntòu dò nkékəntí, Kirisi kpantídèntòbè í sénni di mmōnni. Dè te kè ti banté kè dò nkutenkù auté kè bo deè. ¹⁹ De kó benitibè do bo ti cuokè nke kè itè kè yé bè do í tǔmè ti kàbe mómmámbe, kè bè do ntú ti kàbe mómmámbe bè na nti kpaánèmu. Bè yému bá wè kòò banté kè dò mbè do í tú ti kàbe.

²⁰ Díndi mē nyí bè dōnnè, Kirisi di duómmu Muyaánsààmù kè di yé timómmanti. ²¹ N yì di wàri kè yé ndi í yé timómmanti, di ti yému kè bo na kébate timómmanti nè siyáàbisí.

²² Siyáàbisí yìè ntu we? Wèè yete wènwè kè yé nYesu í tú Kirisi, wèè tu Yesu kpantídèntòu, kè yé ò yetemè Kuyie nnè ku Birè. ²³ Wèè yete Kuyie mBirè ò yetemu Kuyie, kè wèè yie nKuyie mBirè ò yiemmu Kuyie.

²⁴ Dè te kè n tu nyiènnè bè di tié nyi tié mmekeitimè mōnni. Mēmmè di bo ntaunnèmmè Kuyie nnè ku Birè sǎà. ²⁵ Kuyie mBirè ti nàkémú kè tú dè bo ti duó mmufòmmu mùu bo sǎà.

²⁶ N di wàri de kó tináànti bèè di sóu mbè kpéí nke. ²⁷ Kirisi di duómmu Muyaánsààmù kè mù bo di mieke, dè ténke í dò mbè di nàké dèè wenni nè dèè sī, mmù di tiè nti tu timómmanti nti, mù í sóu. Nyiènnè mù di tiè nti ké mmù taunè sǎà.

²⁸ M bí di ntaunnè ti Yiè, kòo nwētini bá di í yèkù kè ifei di bo. ²⁹ Di yému kè dò nKirisi do dǎori Kuyie ndómè, di dò nkényémú kè dò nwèè dǎori Kuyie ndómè, wèè tu Kuyie mBirè.

3

Kuyie mbi í dõmmè kéndõrri meyei

¹ Wénténè ti cice Kuyie nti dõ kè dè ðeu ke mamè, kè ti yu ke tú ku bí, kè ti mènke i tu. Bèè yete Kuyie mbè yóó ti yetemu, ke yé bè í yémè Kuyie. ² N kòbe n dõ bè, ti tú Kuyie mbi nyi di mmònni, ti né mu nyi yé weti weti ti yó ndõmmè, ti né yému ke dò nhò bo wètení dii yie ti bo ò dõntenè, ke yé ti yóó ò yàmè ò dõmmè páíí. ³ Wèè bàa ke bo dontenè Kirisi, wè nwénkũnko omáá páíí Kirisi dõmmè.

⁴ Wèè dõrri meyei, nhò yete Kuyie nkuó nyi, ke yé meyei ntúmè a bo yeténémè Kuyie nkuó. ⁵ Di yému ke dò nKirisi í mòke meyei nke kàtení ke bo ðeite benitibè yei. ⁶ Wèè ò taunnè ò ɔ́ í nkpaá dõrri meyei. Wèè me nkpaá dõrri meyei nhò í ò yé, ò keté ke í ò yà. ⁷ M bí, di báá yie nkòò mǎu di souté, wèè dõrri Kuyie ndómè wèè wenni ke dõnnè ti Yiè nYesu. ⁸ Wèè kpaá dõrri meyei nhò tu dibòò kou nwe. Ke yé dibòò dõrri meyei mme nè di bomè. Kè Kuyie mBire kàtení ke bo paa ndibòò kó mutõmmú.

⁹ Wèè tu Kuyie mbire ò ɔ́ í nkpaá dõrri meyei nke yé Kuyie nkó meborime bomè o mieke. ¹⁰ Nte dèè bààti Kuyie mbi nè dibòò kpeyi. Wèè í dõrri Kuyie ndómè, yoo ò í dõ otǎu ò í tú Kuyie mbire.

Ti bo ndómè titòbè

¹¹ Ti kèè ti meketimè ti tu: Tí ndó titòbè. ¹² Ti bá ndõnnè Kayēē, wèè do tú dibòò kou, kékuo o nantè, ke né tè kùo ba nkpeí? Te tõmmú wenni mēè kpéí nkòo kǎmu sī.

¹³ N kòbe kè kutenkù kòbe bèè yete Kuyie nkè bè di ní ndè báá di di. ¹⁴ Ti yému ke dò nti yè mukũũ nkó kuce, ke ta mufõmmu kaku ti dõ mèè kpéí ntitòbè. Wèè í dõ otǎu ò kpaá mukũũ nkó kuce mieke nke. ¹⁵ Wèè níi nho kou tǎu ò tu onitikòuti nwe, di yému ke dò nhonitikòuti í yó nfòu sǎá. ¹⁶ Yesu duõmmè omáá kè bè ò kùo ti kpéí ndèè benkù ò ti dõ mè, ti múnke dò nkéduó ntimáá ndi titòbè kpéí. ¹⁷ Kòò mǎu mǎke o kperε, kòò tǎu kpa, kòò í dõ kóò pǎ, ò báá na kǎntú ò dõ Kuyie. ¹⁸ M bí, ti bá ndó titòbè nè ti nǎ mǎá, yóunè kè ti dõrri mè mè mbenkù ti dómè titòbè.

Ti bo mbáámmè Kuyie nke bá nyièkù

¹⁹ Mēmmè ti bo bantémè ke dò nti dõrri Kuyie ndómè ke bá nyièkù. ²⁰ Kè ti yēmmè me nti bekùnè, Kuyie mpēētému ti yēmmè, ke yé ðemǎu. ²¹ N kòbe n dõ bè kè ti yēmmè me nyi ti bekùnè, ti mǎkemu dikõmbùd Kuyie mborè. ²² Kù ti pǎa nti kù mǎú dèè kó ðimáa ti yie mmēè kpéí nke ku kpeti ke dõrri kù dómè. ²³ Kuyie nti nǎké dii tannùu tu: Tí ntǎ ku Bire Yesu Kirisi nwe, kéndó titòbè. ²⁴ Wèè yíé nKuyie ntannò, ò kù taunèmu kè kù ò tàunè. Muyaánsààmù Kuyie nti duó mmù muu ti náá nkù ti bonēmè.

4

Ti bo mbeímè ti tu Kuyie nkpeti nè ti í ti tú

¹ N kòbe n dõ bè di bá nyié benitibè bēmǎu kpeti, bèè tu bè náá nti bonní Kuyie mborè, di níi bè yǎáké, kéyǎ kè bè náá nti bonní Muyaánsààmù borè, ke yé besũkùbè soummèmu ke tú bè náá nKuyie nnǎahti. ² Nte di bo yīmè kébanté wèè náá Kuyie nkpeti. Wèè náá nweti weti Yesu Kirisi náámmè oniti, wèè náá ntii bonní Muyaánsààmù borè. ³ Wèè me nyi ti yie nhò

màke Yesu kpantídèntòu kó mɛyèmmè mmɛ. Bè di nàkému ò kpéí, kòò keté o tòmму kutenkù miékɛ kɛ dèè.

⁴ M bí, Kuyie nkuù dí te kè dí na bèè sou nke tú bè nàá nKuyie náàntì, kɛ yé wèè dí bonè ò kpeñnì mè kɛ pɛɛté wèè bè bonè. ⁵ Bè tu kutenkù kɔbɛ mbɛ, kè bɛ náàntì tu kutenkù kpɛti, kè kutenkù kɔbɛ bè kèrmmú. ⁶ Tínti tú Kuyie nkɔbɛ mbɛ, wèè dós Kuyie nweè kèrmmú ti kpɛti, wèè í yie nKuyie nwe í yóó yie nti náá ntì, deñde ti bo bantémè bè nàá ntì tumè timómmanti, Muyaánsààmù nkɛti.

Kuyie nti dómè

⁷ N kɔbɛ n dós bè, ti ndó titàbè kɛ yé Kuyie ntúmè mɛdókùmè yìè nwe. Wèè dós otòu wèè tu Kuyie mbirɛ kɛ yé Kuyie. ⁸ Wèè í dós otòu, wè í yíɛté Kuyie nke yé Kuyie ntúmè kùù dós kùnkù benitibè. ⁹ Kuyie mbenkɛ kù ti dómè, kù duənní mèmme ku Birɛ dèè bo demáá kutenkù miékɛ kè dè bo ti duó mmufòmму. ¹⁰ Dèè benkù kù ti dómè, dè í tú tì kù dós, kuù ti dós kɛ duənní ku Birɛ kè bè dè kù ti yei nkpeí.

¹¹ N kɔbɛ n dós bè kè Kuyie nti dós mèmme, ti múnke dò nkéndómu titàbè. ¹² Òmòu í yà Kuyie mbìtì, kè ti dós titàbè kù ti bonèmu kɛ te kè ti dós titàbè kù ti dós mèè botí.

¹³ Kù ti duómmu ku Yaá ndèè te kè ti yé kɛ dò nti kù taunè kè kù ti bonè. ¹⁴ Ti yàmu Kuyie mBirɛ, kɛ náá nke tú kù dè duənní kè dè bo deɛté kutenkù. ¹⁵ Kòò mòu náá nYesu tùmè Kuyie mBirɛ, ò kù taunèmu kè kù ò bonè. ¹⁶ Ti bantému Kuyie nti dómè, kɛ kù yie.

Kuyie ndómu benitibè. Wèè màke mɛdókùmè wèè taunè Kuyie nkè kù ò bonè. ¹⁷ Nè ku ti kó mɛwənnímè kpéí nyó nte kè ti na kèmmòke mɛdókùmè mómammè kè bá nyíèkù. Kuyie mbeénti yìè, kɛ yé ti fòmму dòmmè Yesu kǎmu do dòmmè. ¹⁸ Kàa dós otòu kufɔwáá nténkɛ ɔ́ í nwè nda bonè. Wèè dós otòu mɛsàá kufɔwáá nhɔ́ yèmu, kɛ yé wèè yíèkù ò yíèkùmè tibeénti nti.

¹⁹ Ti dós Kuyie nke yé kuù ketémè kɛ ti dós. ²⁰ Kòò mòu tu ò dós Kuyie nke í dós ò kou tòu, ò soummu. Kɛ yé wèè í dós ò kou ò wùò nwè ò báá na kéndós Kuyie nwè í wúó nkù. ²¹ Yesu bèimmu kɛ tú, kè wèè dós Kuyie nwè ndós ò kou tòu.

5

Ti bo yíme kèna meyei

¹ Wèè yie nYesu Kiriis tumè Kuyie mBirɛ dɛ yìè ntu Kuyie mBirɛ ndɛ. Wèè dós ti cice Kuyie nwe ndós ku bí tɛi. ² Kè ti dós Kuyie nke tũ nku tannò ti bo dɛ mbanté ti tùmè ku bí. ³ Kàa dós Kuyie ndè ɔ́ í nda yóunè a bo ndərimè ku tannò yèmmè. ⁴ Kuyie nkó ibí nɔmmu kutenkù metákùmè mɛè ɔ́ nte kè ti na kutenkù. ⁵ We nhɔ́ na kutenkù kuu? Wèè tá wənwe kɛ dò nYesu tú Kuyie mBirɛ.

Yesu mènke tùmè Kuyie mBirɛ

⁶⁻⁷ Denennè bo dètāāti ndi dèè ti náá nYesu tùmè Kuyie mBirɛ. Kuyie ntammè bè dò kèè mè bè ò āā dii mǎnni bātémmù, nè tii dò dǎò ò kũũ mmǎnni, nè Muyaánsààmù mmùù bo ti miékɛ mù ti náá ntì. ⁸ Menie nnè ò kũũ nè Muyaánsààmù dè wəñmu dè náá ntì. ⁹ Kòò niti yà demarè kɛ bɛi, nti ɔ́ yiemmu. Kuyie mpɛɛtému onitì, ti dò nkéyiemmu kù bɛi ntì kɛ yí Yesu tú ku Birɛ. ¹⁰ Wèè yie nKuyie mBirɛ ò yie nKuyie mbɛi ntì ntì, wèè mɛ nyí dè yie nhò yu Kuyie nku siyáábisi yìè, kɛ yé ò í yiemme kù bɛi ntì

ku Birε kpéí. ¹¹ Nte Kuyie nnàké tì ke tú nè ku Birε borè nde kù ti duómme mufòmму mùù bo sáà. ¹² Wèè tá Kuyie mBirε weè yó nfòù sáà, wèè í dè tá ò bá nfòù sáà.

Wèè tá Kuyie mBirε ò mòkemu mufòmму mùù bo sáà

¹³ N di wàri de kó tináàntì, kè di bo nyé di mòke mèmme mufòmму mùù bo sáà, dín di bèè tá Kuyie mBirε. ¹⁴ Nte dèè te kè ti í yíèkù, kè ti mào dèmarè Kuyie, kè dè tu ku kó mēdókùmè kù 33 ti kéntému. ¹⁵ Kè ti yé ke dò nkù ti kémú, ti nyé ke dò kù ti duómму ti kù mào dè.

¹⁶ Kòò mào yà otòù kòò dààri mēyēi mmèè dò nKuyie mbo ò cīé nwèe bántè Kuyie nkè kùù ò cīé. Mēyēi mmamè bomu Kuyie nyí cīenko mē n yí yē ndi mbáá Kuyie mmèè kpéí. ¹⁷ Mēyēi mēmou tú mēyēi mmē, kè mēmamè né bo kè Kuyie mmè cīenko.

¹⁸ Ti yému ke dò nKuyie nte wè 33 í nkpaá dàari mēyēi, Kuyie nte wè tu wè, kù 3 nhò bàamu dibòò kè di báá ò kàáké.

¹⁹ Ti yému ke dò nKuyie nkuù ti te, kè dibòò te kute nkù kuu nkòbe bèè yete Kuyie nkpeti.

²⁰ Ti yému ke dò nKuyie mBirε kòtení ke ti teennè kè ti yíété Kuyie nkumómmanku, ke kù taunè ku Birε Yesu Kirisi kpéí, nweè tú Kuyie nkumómmanku, ke duò mufòmму mùù bo sáà.

²¹ M bí mentenè dimáà yebòkè!

Isāā wāri dūi pátíri d́érínnì Di mpátíri tɔ̀ tūi náàntì

Wèè wāri Isāā pátíri ketirì wèè wāri did́érì, kɛ yu omáà kɛ tú: Okótì, kɛ wāri o pátíri onitipòkù mɔ̀u Kuyie ntāāté wè kòo yètìrì tu Kiriya, wenwe nè o bí. Bèmabè yèmmè dò ndɛ kóo nitipòkù nè o bí dè bɛnkú Kirisi kɔ̀bɛ t́ínnì ndi nè di nítìbè. O pátíri miɛkɛ kòò náà nKirisi kɔ̀bɛ kɛ tú bè nfòu timómmonti miɛkɛ kéndó betɔ̀bè, kéndakɛ iyáàbisítíé nyembè kpéi nke bá ncóu bè dúo nyìi tié nyeyi.

Dɛ kó dipátíri náàntì dúo kɛ dòmmè

1. Mudɔ̀ummu 1-3
2. Onítì a bo ndómè Kuyie nnè bɛnítìbè tɔ̀bè dɛɛ pɛ́ɛtɛ dɛmɔ̀u 4-6
3. Isāā bè caummè iyáàbisítíé nkpeí 7-11
4. Isāā tùmè ò bo kotoo kɛ bè siéké nè mudɔ̀ummu sɔ̀mmu 12-13

Mudɔ̀ummu

¹ Mí nhokótì Isāā, m̀i da wāri f́s nKiriya nè a bí, n di d́ómu mɛsàà. Dè né í tú m máà, bèè yie ntimómmonti bè múnkɛ di d́ómu. ² Kɛ yé timómmonti bomè ti miɛkɛ kɛ yó mbo sáà, òmɔ̀u í yóó na kɛ tì dèitɛ.

³ Tì cɛɛ Kuyie nnè Yesu Kirisi bè ti kuó mɛsém̀mè kɛ ti dɔ̀ò mɛsàà nke ti dúo ndiwèl̀ kɛ tì ndó titɔ̀bè mómmu.

Tì bo ndakemè itíé nyeyi yembè kpéi

⁴ Dè n naatimu n yámè a bí maì yiem̀mè timómmonti, kɛ dɔ̀ori ti cɛɛ Kuyie nyèmmè. ⁵ F́s nKiriya n da wāri tì í tú tipàntì, tì yé t́inti nè dimònnì tìi tu: Tì ndó titɔ̀bè. ⁶ Kɛ tì d́ó Kuyie nti yie nku tannò nyɛ, kù tì nàkém̀u nè dimònnì kɛ tú tì ndó titɔ̀bè.

⁷ Besòumbè bomu kute nkù miɛkɛ, bèè í yie nYesu Kirisi tùótém̀è tini-tikòntì, besòumbè mbɛ, Yesu kpantídèntɔ̀bè. ⁸ Yetenko kèmpí ndi tómmú kétuakɛ kumànkɛ kɛ báá paà tiyɛti.

⁹ Kòò mɔ̀u yóu Kirisi tié nke yie nyìmaì, ò ténkɛ í tũ nKuyie. Wèè mɛ nyie nke ì tũ nweè taunè Kuyie nnè ku Bírɛ. ¹⁰ Kòò mɔ̀u kàtɛní kɛ tɔ̀ itíé ntɛi, di báá ò cɔ̀utɛ, di keté kɛ báá ò dɔ̀u. ¹¹ Kɛ wèè ò dɔ̀u mbè wènném̀u dɛ kó mutómmú yèimu.

¹² N kpaá makem̀u tináàntì pɛ̀u n na ndi nàké tì, n né í d́ó kɛ tì wāri. N d́ó kékotoomu kɛ tì kari kɛ tì nàké kɛ dè nnaati.

¹³ Kirisi kɔ̀bɛ Kuyie ntāāté bè bèè bo diɛ mbè da dɔ̀unko.

Isāā wàri dùi pátíri ditáánnì Di mpátíri tò tùi náàntì

Wèè wàri Isāā pátíri dèrì, wèè wàri ditáánnì, kè dì wàri Kirisi kòbe tǐnnì kóo niùtì mǎu, kòo yetìrì tu Kayuusi, koò sǎntí ò teennèmè Kirisi kòbe, kè bè caú nke tú bè nyé onìtì bè tu wè Diyotirefu o kpéí.

Di mpátíri náàntì duó kè dòmme

1. Ò sǎntímè Kayuusi 1-8
2. Diyotirefu kó tefentè nè bè sǎntemè Demetiriyuusi 9-15

Bè sǎntemè Kayuusi

¹ Mí nhokótì Isāā, mǐ da wàri fǒ nKayuusi, n da dómu mesàà. ² N népo sǎu, n dó a kperè demǎu nkérì séi nwe, a kǎntì nnaati a kpeńńì mǎè botí Kuyie nkó kuce miéke. ³ Ti kòbe tǔǎkení kè ti nǎké a tǔ mmǎè botí Kuyie nweti weti, kǎa borimè wenni kè dè n narikemu mesàà. ⁴ Tǐmatì ǎǎ í nni nnarike kè pǎǎtè m bo keèmè dǐndi m bí kè di tǔ nKuyie nweti weti.

Kayuusi teennèmè Kirisi kòbe kè benkú ò dómè Kuyie

⁵ N népo sǎu, a tǔmmú wennimu Kirisi kòbe cuokè, kǎa cǎú Kirisi kòbe bèè tu bǎpǎbè. ⁶ Bè ti nǎkému Kirisi kòbe miéke a bè dǎdò mǎè sǎa. Teennè bè Kuyie ndó mǎè botí kè bèè sǎoté bè cǐmmu. ⁷ Bè cǐntì kè náantè Yesu kpeti nti, bè í dó bèè í tú Kirisi kòbe bè mbè teennè. ⁸ Tǐnti Kirisi kòbe tǔ dǎ nké mbè teennè, kè yé ti wǎmme mutǔmmú kè pitírì Kuyie nnáàntì.

Diyotirefu yóúmè

⁹ N wǎrimu tináàntì sǎmpǎ Kirisi kòbe bèè bo a cǐe, kè Diyotirefu wèè dó ké nni kòo yete n yé mmú. ¹⁰ M bo kǎtoo dùi yiè m bo da nǎké ò náantemè n kpéí nke n sǎá nke í cǎú bèè náantè Kuyie nnáàntì, kè wǎtè kè paanko bèè dó ké mbè cǎú, kè betí bèè yete o kpeti Kirisi kòbe tǐnnì miéke.

¹¹ N népo sǎu, báa teetè bèè dǎdǎri mǎyeyi, ntǔ nkuce sǎákú. Wèè dǎdǎri mesàà nweè tu Kuyie nkou, wèè dǎdǎri mǎyeyi nwè í yé Kuyie.

¹² Demetiriyuusi yie borimè wennimu, kè benitibè bǎmǎu ò sǎntí, kè ti múnke ò sǎntí kǎa yé ti náámmè mómmu.

Mucaummu

¹³ M mǎkemu tináàntì péu n na nda nǎké tì, nné í dó ké tì wǎri. ¹⁴ N dó ké da yǎmu yé nwe miéke kè ti nǎké.

¹⁵ A népobè bèè bo dié mbè da dǎunko.

Á dǎu nha cǐe kòbe bá wè kè di mbo kè dè naati.

Sudi wàri dùi pátíri Di mpátíri tɔ̀ tùi náàntì

Sudi wàri o pátíri Kirisi kɔ̀be bɛmɔu ndi, o pátíri náàntì dònne Píeri pátíri dèrì kpɛti nti, ke caú nKirisi kɔ̀be ke tú bè ndake itié nyeyi yembè kpéi mbèè pitíri itié nyeyi tipítì timɔu. Kòo ntiè nKirisi kɔ̀be ke tú bè ntɛ́i Kuyie nkó kuce mièke.

Di mpátíri náàntì duó ke dõmmè

1. Mudummu 1-2
2. Itié nyeyi yembè yóó dentɛnè tì 3-16
3. Kirisi kɔ̀be bo nfiíkúmè o kó kuce mièke 17-23
4. Ò duómmè Kuyie ndisánni 24-25

Mudummu

¹ Mí nSudi Yesu Kirisi kóo tǎntì, Isaku nantè, mûi wàri ke di dɔunko dínɔi Kuyie nti cice yu bè ke bè dɔ́, kè Yesu Kirisi di baa.

² Kuyie ndi kuó mmesémme, kè di duó ndiwèi kè di dɔke ndó ditɔ̀bè.

Beyibe pĩ mmùu tōmmú

³ N kɔ̀be n do dɔ́mu nè n yèmmè mɛmɔu kè di wàri Kuyie nti dɛɛrí mèè botí, ke sɔ́ ndè dò n di wàri ke yáúkùnnè di kǎntì, kè di cómmú ke tɛ́i nKuyie nkó kuce mièke. ⁴ Ke yé benitiyibe sàrimè ke tanní di cuokè, ke caàri Kuyie nkó mesàà nnáàntì ke bo na kéndɔ̀rì bè dómè, ke yete Yesu Kirisi. Weè mǎà ti baké, weè ti te. Tì wàrimu nè dimònni Kuyie nyóó bè kpetínné mèè botí.

⁵ N dɔ́ kè di dente Kuyie ndo dɛɛté mèè botí nku Isidayɛɛribe, bá di mɛ nti yémè. Kù do bè dènnemu bɛmɔu Esibiti mièke, de kó difɔ̀nkúò kékuɔ̀ bèè yete ku kpɛti. ⁶ Di nyé ke dò nKuyie ntɔ̀rè yèè yete Kuyie nyè duó mmùu tōmmú, ke ité yè do dò nkémbo dè, Kuyie nyè kpetínnému dibiiinni mièke ke baanè ku beénti yiè. ⁷ N dɔ́ kényíe di dente Sodummu kɔ̀be nè Komɔɔ kɔ̀be nè yehéké yèè dè tóké be kpɛɛ do dɔ̀mè mme. Bè borimè do í wenni, kéndònnè Kuyie ntɔ̀rè íyie, kè benitidaabè dɔunè betɔ̀bè, kè benitipobè dɔunè betɔ̀bè, kè Kuyie mbè cɔu mmuhǎá. Tì dò nké nti yému.

⁸ De kó benitibè bèè tanní di cuokè be kpɛɛ mɛ ndò, kè be yentotí tannínko mɛyeyi mièke kè bè sɔ̀nkùno be kǎntì, ke senku Kuyie nkó muwérímú ke sǎá nkeInkè kó bekperíbè. ⁹ Bá Mǎyiisi ku dui mǎnni kè Misɛɛri Kuyie ntɔ̀rè dieyè kó dimari ndó kóò tùóté nè dibɔ̀d kè bè nkpa nho kpéi nhò í nyie ke di sǎá, kè di nàké mǎà ke dɔ́: Kuyie nda yietí a yei. ¹⁰ De kó benitibè í yé bè dɔ̀rì dè. Iwúɔ̀ kǎmɛ bè tǔ̀nèmu, bè sǎnté ke sǎante bè í yé dè nde, ke yóó feti. ¹¹ Bè bo yá! Bè mɛ ntǔmmè Kayɛɛ wèè do kùo o nantè o kó kuce, bè dɔ́ idíítí nyi kè ì bè tanné Badammu kó kuce. Bè yete Kuyie nkpeti nti, ke yóó kú Kodee kɔ̀be do yetemè Mǎyiisi kpɛti kékú. ¹² Dínɔi Kirisi kɔ̀be kè di tíi nke bo di kébenke di dómè ditɔ̀bè, bè nkóké di mièke ke yo nke yó mbá ifei í bè bo, bè mɛ nyi dake òmɔu kpéi. Bè dò nyisoke nyi di cuokè ke dònne fetaafe fèè kpèrì ke í niù, ke dònne detie ndèè í péi, ke dònne detie mbè u dè kè dè kpéi ke ku. ¹³ Bè dònne dàméèrì kó yénéfinfirè nye yèè kpénni, kè be tōmmú sǐ nke dònne dàméèrì kó kupémmúwùòkù. Bè dònne siwǎá sù tǎu

sinsi. Kuyie mbo bè tanné difɔ̀tìrì cūmpuri dibiìnnì mieke kù dɔ̀ dɔ̀ di be kpéí nkè bè mbo sáà.

¹⁴ Bèè kpéí nke Enəki, Adammu yaàbire kudapùtɔ̀nkù kuyiènkù kou do béimmè ke dɔ̀: Nyénè kè ti Yiè nKuyie nkòrinímu ke bo nneínè Kuyie ntòrè sikɔ̀upí sikɔ̀upí, ¹⁵ ke bo kpetínne bèè yete Kuyie nkpeti ke dɔ̀ri meyei nke náante tisɔ̀ntenáaànti, ke sáà nKuyie nkè dèe benke bè kù càkemè. ¹⁶ De kó benitibè ɔ̀ɔ̀ í nsànnè mɔ̀nni mari Kuyie mbè pāa ndè kè be yèmmè càari, kè bè kpa nke dɔ̀ri bè dómè, ke náá ntipocēmmúnáaànti, ke kpenti benitibè ke yo mbe kperε.

Pɔ̀ri caummè Kirisi kɔ̀be ke bè nàké bè dɔ̀ nkéndòmmè

¹⁷ Dɔ̀ndi n kɔ̀be n dɔ̀ bè dentenèni ti Yiè nYesu Kirisi tɔ̀rè do nàké ti ke dɔ̀: ¹⁸ Yemòrè sɔ̀nye mieke benitibè yóó buotému, kénsenku Kuyie nke dɔ̀ri bè dómè. ¹⁹ Bè buotému ke di yaati, ke dɔ̀ri bè dómè, Muyaánsààmù í bè bonè. ²⁰ Dɔ̀ndi n kɔ̀be, di báammu kpeñnìmu ke dɔ̀nnè dipū, nsəkénè ke kótírì mesàà nke mbáá nKuyie nnè Muyaánsààmù kó muwērímù. ²¹ Di báá détenè Kuyie nkùù di dɔ̀, mbaanè mufòmmu mùù bo sáà ti Yiè nYesu yóó di duó mmù, ke yé ò di kuómmè mesémmè.

²² Mesémmè ndi bonè bèè yèmmè sū, kè di bè teennè kè bèe tāāté kuce sààkù. ²³ Deeténè be mecāa mbè ɔ̀ɔ̀ pūtè mèè botí onitì muhāá mmiεke, kékuó mmesémmè bèè dɔ̀ri bè dómè, ke né nyé kè meyei mmèè sū be yàati kè mè báá di cánté.

Ti bo nsántímè Kuyie nku kpeti kpéí

²⁴ Ti sánti Kuyie nkùù mɔ̀ke muwērímù ke di baa mudorimù muməu, kè di bo ndò mpáíí, kéta ku kpeti mieke nè diwèi. ²⁵ Nsántínè ku, kuù tɔ̀nni Yesu kòò ti deeté, kuù yètìrì deυ, kunku deməu kpààti, wèè baké deməu, wèè do te deməu, ke dè te, ke yò ndè te. Kè dè mmε ndò.

Isāã wǎrimè Mudáammu Di mpátíri tɔ̀ tii náànti

Isāã weè wǎri mudáammu kó dipátíri, dii tu Kuyie nnáànti páte kó disonni. Ò di wǎri ke náá nKírisi ò benke tinti. Isāã do yóó wǎri Mudáammu pátíri ke sǎ mbè fěũnkoomu Kírisi kɔ̀be, kòo bè wǎri ke bo yáúkunnè be kǎnti kè bè nfiíkú Kuyie nkó kuce mieke. Isāã do yà mēè benkumè do dò ncáá ncáá nwe ke né wē mme kũnni dēè tu: Mēyēi nkóo kpààti dōmmè ò nɔ̀, dè né bo nyóó dentenè Kuyie nnè ku kɔ̀be kè bèè na, kè Yesu Kírisi baaté.

Di mpátíri náànti duó ke dōmmè

1. Mudáammu 1:1-8
2. Mēbenkumè ketimè Kuyie nhò benkemè nè yepáte yēyiekè ò wǎri yè Kírisi kɔ̀be tīrè 1:9-3:22
3. Dipátipǎũ nè yecanniyè yēyiekè 4:1-8:1
4. Yetátēhe yēyiekè kó tináànti 8:2-11:19
5. Dinítiri nè desínnè dèdérè kó tináànti 12:1-13:18
6. Mēbenkumè tēmè Kuyie nhò benkémè 14:1-15:8
7. Kuyie mmieke kó ibòòke 16
8. Babidonni kó mudorimù nè bè namè musímmù nè Kuyie mpāānāànti náànbè siyáábisi yembè 17:1-20:10
9. Tibeénti sǎnti 20:11-15
10. Kēfinkè pánkè nè ketenkè pánkè 21:1-22:5
11. Tináànti kó dikòu 22:6-21

Dimònni duunnímè

¹ Yesu Kírisi dáa ntii náànti tii bo di mpátíri mieke. Kuyie nkuu duó nkòò nàké o tǎmbè tii yóó tuakení, kòo duó nkè Kuyie ntǎnni tì nàké o kóo tǎnti Isāã. ² Kè Isāã tì wǎri timou. Kuyie nhò nàké tì nè Yesu ò benke tì, ò yà dè nè ò kèè tì. ³ Dè nnaati wèè kàa nti nnáànti Kuyie ndáa tì, kénnaati bèè kèrímú ke tì yie. Kuyie ndo nàké dii mǎnni kpéi di duunnímu.

Isāã dāummè Kírisi kɔ̀be tīrè yēyiekè

⁴ Mí nyIsāã mǐ dāunko Kírisi kɔ̀be tīrè yēyiekè yèè bo Asii.

Kuyie nkùu do bo, ke bo, ke yó mbo nè ku Yáá mmuyiekè mùu fité ku kpààtikàri, bè di dǎd mēsàa ke di duó ndiwèi ⁵ nè Yesu Kírisi wèè tì nàké Kuyie nkpeti weti weti, wèè ku ke yǎnté meketimè, wèè baké bekpààtibè bēmou.

Wèè tì dó ke còu nho yīi ke ti dēeténè mēyēi, ⁶ ke ti ta o kpààtiyuu mieke ke tú ikuó niùbè, ke pī nho cice Kuyie ntǎmmú. O yètiri ndeu, kòo mbaké sǎà! Kè dè mme ndo.

⁷ Daatenè! Ò kèrínímu yewetè mieke, kè titenti timou kɔ̀be nè bèè ò kùò kè bè bo ò yà kékómmú. Dè mme ndò.

⁸ Tì Yìè nKuyie mmuwērímú mumou yìè mbéimmu ke tú kuù tu diketiri nè kumànkú. Kù do bomu, ke bo, ke yóó kǎtení.

Kuyie mbenke dè Isāã

⁹ Mí nyIsāã di tebite Kírisi kó metaummè mieke, kè ti wē nke fěũri ke mǐ nke taunè Kírisi, ke wē nho kpààtiyuu mieke. Bè n kànnè Patimōsi,

dihèi dīi soké menie mmieke, n nàké mēè kpéi nke Kuyie nnáànti nè Yesu m benke ti. ¹⁰ Teom̄pùtè matè yìè kè Muyaánsààmù n túóté kè n keè metammè mamè n fōnkúò kè mē kpeñni kè dò nditātēheù kōmē kè mē tu: ¹¹ Wāri a wúó ndè nkéduwoko Kirisi kōbe tīrè yēyiekè: Efesi kperi, Siminni kperi, Perikammu kperi, Tiyatiiri kperi, Sariti kperi, Fidaderifii kperi, nè Daodisee kperi.

¹² Kè n wēēte ke bo yà wēè n nàánnè, ke yà sifitikèkèe siyiekè meso kperi. ¹³ Kòò mōu cōrnmú si cuokè ke dōnnè Onitibire ke dáátí diyaabòrì kè di cùtè ke káákè o naàcèi, kòò bou fesoanaàkōnfè o cuokè. ¹⁴ Kòò yùti péi ke dò ntikónti, kòò nuu ncóu mmuhāā. ¹⁵ Kòò naàcèi cōu nke dò mmēbierime bè pūtírí mmè dihōnni. Kòò tammè dò mmēnie nhō nhuutimè kucúcuku mieke. ¹⁶ Kòò tō siwāā siyiekè o nùtè youte, kè disiè menatimè mēdémè kperi yiēni o nùu, kòò ìkè pīnti diyie ñ ncóummè kuyie ncuokè. ¹⁷ Kè n do o ìkè kéndò n ku, kòò nōó nho nùtè youte n yīnkè ke dà: Kufōwāá mbá da pī, mī tu diketírì nè kumàнку. ¹⁸ N fòumu! N do kumu ke yānté ke yó nfòu sáà, ke baké mukūū nke tō mu èi kpetínsi. ¹⁹ Wāri a wúó ndè nè a yóó yà dè. ²⁰ Nte siwāā siyiekè n tō si n nùtè youte nè sisōfitikèkèe siyiekè benkú mù: Siwāā siyiekè tu Kuyie ntōrè nye yèè bo Kirisi kōbe tīrè yeyiekè mieke. Kè sikèkèe tu Kirisi kōbe tīrè yeyiekè.

2

Kuyie nnàké ti Kirisi kōbe tīnni dīi bo Efesi

¹ Wāri Kuyie ntōnni dīi bo Kirisi kōbe tīnni dīi bo Efesi ke dò: Nte wēè tō siwāā siyiekè o nùtè youte nè sisōfitikèkèe o tu mù: ² N yému a pī mmùu tōnkperimù, ke fēūtè ke mi nke yááké bèè tu bēmāā Yesu tōrè ke yà bè sōummè. ³ N yému a fēūrīmè n kpéi nke mi, mbá a kōnti í yārike. ⁴ Nte n yèmmè né í da naatinè ti: A ténke í n dó a do n dómè meketimè. ⁵ Dentení a do dīi bōrì kéceete kēpī nha do pī mmùu tōmmù meketimè mōnni, kàa í cēete n kéroomu ke bo deite a fitirè de kārì. ⁶ Nè memme a dōd dè dèè wenni dēè tú a yetemè Nikodaitibe tōmmù m mù yete mēè boti.

⁷ Wēè mōke yeto ke bo keè wēè keè Muyaánsààmù nāa ntī Kirisi kōbe tīrè.

Wēè bo na kētuake kumàнку m bo o duó mmufōmmu tie mùu cōrnmú Kuyie nkó kupúú sààkù mu kó dibii kòò di.

Kuyie nnàké ti Kirisi kōbe tīnni dīi bo Siminni

⁸ Wāri Kuyie ntōnni dīi bo Kirisi kōbe tīnni dīi bo Siminni ke dò:

Nte wēè tu diketírì nè kumàнку, wēè ku ke yānté, o tu mù: ⁹ N yému a fēūrīmè, ke yé a cīnnimè ke né tú okpààti Kuyie mborè. ¹⁰ N yému bèè tu bēmāā Sifube ke í bè tu, bè di níimmè, bè tu dibōò kōbe mbe. Bá nyīkù a bo fēūtēmè, dibōò yóó di bennému kéduó nkè bèe kpetinné bēmabè, kè di fēūtè yewe tepítè. N wēèrì kētuake kumàнку kè n da cú mufōmmu kó dipii.

¹¹ Wēè mōke yeto ke bo keè wēè keè Muyaánsààmù nāa ntī Kirisi kōbe tīrè.

Wēè bo na kētuake kumàнку o báa kú mukūū ndérimù.

Kuyie nnàké ti Kirisi kōbe tīnni dīi bo Perikammu

¹² Wāri Kuyie ntōnni dīi bo Kirisi kōbe tīnni dīi bo Perikammu ke dò:

Nte wēè tō disiè menatimè mēdémè kperi o tu mù: ¹³ N yému a āmè dibōò èi. Bá nè memme ke n taunè weti weti bá a í n yete, bá nè bè me nkūomè n

kóo tǒnti sàawè Āntipaa a cie dibòò ā dè. ¹⁴ Kè tìmatì né bo, n yí da naatinè tì, a kǎbe mabè yiemmmè Badammu kpeti, wèè do tié mBadakí kè bèe souté Isidayeeribe, kè bèe cááké imaa mbè fié ì yebàkè, kéndounè betàbè. ¹⁵ Kàa wète ke mǎke bèè tū nNikodaitibe kó itié. ¹⁶ Kàa í cèete, n kéroomu ke bo kuò de kó benitibè nè n nùù kó disìe.

¹⁷ Wèè mǎke yeto ke bo keè wèe keè Muyaánsààmù nàá tì Kirisi kǎbe tīrè.

Wèè bo na kētuake kumàнку, m bo ò duó mǎnni wèè sàri, kóò duó ditápéiri bè wǎri dì diyetipànni, òmòu í yé dì kè dè í tú bè dì duó nwè.

Kuyie nnàké tì Kirisi kǎbe tīnni dìi bo Tiyatiiri

¹⁸ Wǎri nKuyie ntǒnni dìi bo Kirisi kǎbe tīnni dìi bo Tiyatiiri ke dò:

Nte Kuyie mBire dèè nuò ncóu mmuháá nkè de naàcèi cóu nke dò mmebierimè bè pūtíríní mè dihònni dè tu mù: ¹⁹ N yému a dǎari dè demòu nè a n dómè ke n tá ke fííkú Kuyie nkó kuce, ke duó nhamáá mutǒmmú ke mi, kàa tǒmmú deuke ke pēētè mù do dòmmè. ²⁰ Nte n yí da naatinè tì: A yóumè onitipòkù Sesabēdi * wèè tu omáa Kuyie mpāānāanti náāntò kòò suó n kǎbe, kè bè dǎuti dǎutinè betàbè ke cáá nyimaa mbè fié ì yebàkè. ²¹ Nh ò duómmu mēfiē nkòò bo ceete, ò me nyí yie nke bo yóu o yei. ²² Deè te kè n yóó ò fēū nkéféū mbèè ò dǎutinè, kè bè sàa í yóumu de kó meyei. ²³ M bo kuò o kǎbe, kè Kirisi kǎbe tīrè yemòuu banté n yémè benitibè yentotí nè be yemmè, ke yóó yietí bá wè o tǒmmú dòmmè.

²⁴ Díndi Tiyatiiri kǎbe bèè í tūnne de kó itié nyeiyi, bèè í yīētè bè tu dè dibòòsǎri kpeti. N yí yóó dì yíe ditǎu mari. ²⁵ Mpínnè di kèè tì weti weti kè n yàa wētenēni. ²⁶ Wèè bo ndǎari n dómè kētuake kumàнку m bo duó nkòò mbaké ibotí. ²⁷ Ò bo nyi cēmmú nè kumátipàati, kè nyi pùò ntiyaamati kǎme. ²⁸ Kè nh ò duó ntekūnwentéwātè.

²⁹ Wèè mǎke yeto ke bo keè wèe keè Muyaánsààmù nàá ntì Kirisi kǎbe tīrè.

3

Kuyie nnàké tì Kirisi kǎbe tīnni dìi bo Sariti

¹ Wǎri Kuyie ntǒnni dìi bo Kirisi kǎbe tīnni dìi bo Sariti ke dò: Nte wèè mǎke Muyaánsààmù mùyiekè ke to siwǎa siyiekè ò tu mù: N yému a dǎari dè, benitibè yemmè dò nha fòumu kàa né ku. ² Daate kékpénkūnne bèè kpáa kè bè mu nyí ku páíí. N yému a borime í wennimè Kuyie nyìlkè. ³ Dentení bè do da náké itié mmèè botí, kēwēte kè ì tūnne kényóu meyei, kàa í dàate n kéroomu ke bo da déétè oyúókù kǎme bá a bá nyé n tǔòkoo dìi mǎnni. ⁴ Bá nè memme bēmabè bomu Sariti mieke bèè í sǎū mbe yàati, bè bo nni nneinè ke dáátí tiyaàpéiti ke yé be borime wennimè. ⁵ Wèè bo na kētuake kumàнку ò bo dáátí tiyaàpéiti, m báá ütè o yètiri mufòmmu pátiri mieke. M bo náké n cice Kuyie nnè ku tǎrè ò tumè n kou.

⁶ Wèè mǎke yeto ke bo keè wèe keè Muyaánsààmù nàá ntì Kirisi kǎbe tīrè.

Kuyie nnàké tì Kirisi kǎbe tīnni dìi bo Fidaderifii

⁷ Wǎri Kuyie ntǒnni dìi bo Kirisi kǎbe tīnni dìi bo Fidaderifii ke dò:

* **2:20** Sesabēdi: De kóo nitipòkù nwe Sedoboammu do puokemè kòò ò tannè mubòoféù mieke. Wénté 1 Bekpààtibè 16:31. 19:1-2 nè 2 Bekpààtibè 9:22,30.

Nte wèè kpa meyei nke tú timómm̃anti yìè, wèè tɔ okpààti Dafiti kó sikpetísì, ke 3̃ kpeté bá òm̃òu báá na kékpetíñné, kòo kpetíñné òm̃òu báá na kékpeté, ò tú mù: ⁸ N yému a tómmú ke yé a cīññimè, nè memme ke yíè n kpeti ke n taunè, kè n da kpeté kuce kàa pī n tómmú, bá òm̃òu í yóó na ké mù pàa. ⁹ Nte a yóó d̃ò̃m̃è bèè tu dib̃ò̃ kòbe ke sou nke tú b̃em̃áá Sifube ke í bè tu. N yóó duó nkè b̃èe nínkúmu a ìikè kébanté n da d̃óm̃è. ¹⁰ A mè nyiem̃m̃è n kpeti ke f̃é̃ur̃i ke m̃i, kè m̃ef̃é̃út̃im̃è t̃uòkení d̃ii yìè kutenkù kum̃òu kè bè f̃é̃ur̃i, m bo nda k̃ānké. ¹¹ N w̃et̃iñim̃u bàmbà, mpī nha kèè ti weti weti kòò m̃òu báá c̃outé a cuuti. ¹² Wèè bo na k̃etuòke kum̃ānku m bo ò d̃àò dis̃ā kperi Kuyie nc̃f̃èt̃è m̃ieke, k̃éw̃āri o ìnkè Kuyie nyèt̃ir̃i nè ku èi kperi, Sedisad̃em̃mu p̃ānwè wèè c̃ut̃éñi k̃ē̃nk̃è, k̃éw̃āri o ìnkè diyèt̃ir̃i p̃ānñi m m̃òke d̃i.

¹³ Wèè m̃òke yeto ke bo keè wèè keè Muyaáns̃ā̃m̃ù ñāá nt̃i Kirisi kòbe t̃ir̃è.

Kuyie nñaké ti Kirisi kòbe t̃inñi d̃ii bo Daodisee

¹⁴ W̃āri Kuyie nt̃ōnñi d̃ii bo Kirisi kòbe t̃inñi d̃ii bo Daodisee ke d̃ò:

Nte wèè yèt̃ir̃i tu: Dè m̃m̃e ndò, wèè d̃ò̃r̃i ò ñāá nt̃i ke í sou, wèè baké Kuyie nd̃ò̃ d̃è d̃em̃òu ò tu mù: ¹⁵ N yému a tómmú í toññim̃è, mù m̃e nyí boo. N d̃ó mù ntoññim̃u yoo mù m̃boo. ¹⁶ A do nd̃āà d̃āà nwe, a í toññi, a m̃e nyí boo, kè m bo da t̃iūt̃ó. ¹⁷ A ỹem̃m̃è m̃è d̃ò nha tú okpààti ke m̃òke d̃em̃òu, ke í kpa d̃em̃ar̃è. A né í yé ke d̃ò nKuyie m̃bor̃è a tú os̃éññiwè ke tú oc̃ir̃i ke tú f̃edawañf̃è ke tú kuỹū̃ñk̃ù ke bo dif̃kperi. ¹⁸ N da tĩem̃mu ke tú a donté m bor̃è m̃es̃ò mbè w̃ē̃nk̃ū̃ñne mè k̃ē̃kpar̃ik̃è, nè tiyaàp̃é̃it̃i k̃ē̃k̃āā nha f̃ei, nè muñant̃ie k̃ē̃ānñè a nuò nk̃ē̃na k̃éyà. ¹⁹ N tĩem̃mu n d̃ó bè ke bè puoti. Yóu meyei nke yáúk̃ū̃ñne a k̃ōnt̃i. ²⁰ N cómmú dib̃ò̃r̃i ndi ke bie, kè wèè kèè n tam̃m̃è ke kpeté, n taroo kè ti nw̃ē̃ nke yo. ²¹ Wèè bo na k̃etuòke kum̃ānku m bo ò k̃ānñe dikp̃ààtik̃ār̃i m bor̃è, n na m̃èè bot̃i ke k̃ār̃i Kuyie m̃bor̃è.

²² Wèè m̃òke yeto ke bo keè wèè keè Muyaáns̃ā̃m̃ù ñāá nt̃i Kirisi kòbe t̃ir̃è.

4

Kuyie nkp̃ààtik̃ār̃i

¹ De kó dif̃ñk̃uò kè n w̃ēt̃e k̃éyà k̃ē̃nk̃è kpetém̃è, k̃ékeè metamm̃è kè mè nd̃ōnñè n s̃òò kèè d̃ii t̃āt̃ehẽu k̃ōm̃e kè mè tu:

Dekení dĩe nkè n da benke d̃èè yóó d̃ò̃.

² Dende bàmbà nkè Muyaáns̃ā̃m̃ù m p̃ie kè n yà k̃ē̃nk̃è dikp̃ààtik̃ār̃i kòò m̃òu di k̃ār̃i, ³ kòò ìikè d̃ò nt̃iñób̃é̃nt̃i ke mĩeti, ke w̃ēt̃e ke mĩeti ke d̃ò nyek̃ū̃. Kè kut̃amm̃eỹār̃i fité de kó dikp̃ààtik̃ār̃i ke mĩeti ke d̃ò m̃m̃eñó̃nñuò. ⁴ Kè yekp̃ààtik̃ār̃è sip̃ísid̃è nè ỹē̃ñāà di fité, kè bekót̃ib̃è sip̃ísid̃è nè b̃ē̃ñāà ỹē̃ k̃ār̃i ke d̃āát̃i tiyaàp̃é̃it̃i ke óké yes̃ò̃p̃ik̃è. ⁵ Kè dikp̃ààtik̃ār̃i p̃īnt̃i ke k̃ū̃nt̃i ke péú f̃etaaf̃è 3̃ mm̃í nkè d̃è k̃ū̃nt̃i ke péum̃è, kè if̃it̃iỹi ìyiek̃è c̃óu nỹi tu Kuyie nyaá mm̃uyiek̃è. ⁶ Kè de kó dikp̃ààtik̃ār̃i ìikè d̃ò nd̃ām̃ē̃r̃i, ke d̃ò ndoii ke d̃ò nt̃ew̃é̃it̃è.

Kè d̃em̃ar̃è f̃ò̃ur̃è d̃ē̃ñāà k̃ār̃i ke di fité ke m̃òke inuò nd̃e ìikè nè de f̃ñk̃uò. ⁷ Kè dek̃et̃ir̃è d̃ò nd̃ic̃ir̃ic̃ir̃i, d̃ed̃ér̃è d̃inaadaà, kè det̃ā̃ānñè ìikè d̃ò nhoñit̃i k̃òke, kè denaanñè d̃ò nf̃et̃uúf̃è è̃int̃e. ⁸ Bá d̃è, kè d̃è m̃òke if̃ĩēt̃i ikuò kè inuò nh̃ā i ìnk̃è nè i m̃ieke, kè d̃è dĩe ns̃ā̃ ke tú:

Ti Yìè nKuyie mm̃uw̃ēr̃im̃ú m̃um̃òu yìè ndò páí, páí, páí nwe,

kù do bomu,
ke bo, ke yóó katení.

⁹ Kè de kó denennè denàà diè nke sántí wèè fòu sáà, ke kari dikpààtikàrì.

¹⁰ Kè bekótibè sipísidé nè benàà nínkú wèè fòu sáà o ìikè kéhóóté be pikè kédóú nho ìikè ke dò:

¹¹ Tí Yìè nKuyie

fṣṣò dò nti nda sántí
ke déúkùnkò a yètìrì,
a kpeñnìmu

ke yé fṣṣò dómè ke dòò demòu

ke te kè dè bo.

5

Yekpetínyè yèyiekè kó tináàntì

¹ Kè n yà wèè kàri dikpààtikàrì kòò tò o nòutè teyoute dipátíri dii wàri di ìnkè nè di mièke, ke kpèú nke dànne yecanniyè yèyiekè. ² Kè n yà Kuyie ntònni kperì kè di pīēkù ke tú: We mbo na kékéété yecanniyè yie nképīnte dipátíri?

³ Òmòú í mbo ke ìnkè mièke nè ketenkè ìnkè, yoo ketenkè mièke, wèè bo na kēpīnte de kó dipátíri kékaa. ⁴ De mōnni kè n kuó mmēdè, òmòú í bomè wèè bo na ké di pīnte kékaa. ⁵ Kè bekótibè kòò mòu n nàké ke dò: Bá nkuò, nte Sudaa kòbe kó diciricirì, okpààti Dafiti yaàbire wèè na dikpànni, ke bo na kékéété de kó yecanniyè kēpīnte de kó dipátíri.

⁶ Kè n yà dèmarè kè de dò ndipebii ke cómmú dikpààtikàrì nè bekótibè nè dèmarè fòurè denàà cuokè, ke dò mbè do di kùò, ke mōke yeyiè nyèyiekè nè inuò nyiyiekè, dèè tu Kuyie nYáá mmùyiekè kù duōnni mù kutenkù kumòu.

⁷ Kè de kó dipebii tóōnni wèè kàri dikpààtikàrì o borè kécòutè ò tò dii pátíri o nòutè youte. ⁸ Kè denennè defòurè denàà nè bekótibè sipísidé nè benàà nínkú di ìikè ke tò bemòu tikùtìdùùtì nè sisòobúkúsì, kè sì pléké tùdààrí, dèè tu Kuyie nkòbe kó mubáammu. ⁹ Kè bè ndiè nfeyem̀pàǹfè ke tú:

Fṣṣò mǎnnè kécòutè dipátíri

kékéété di kó yecanniyè,

ke yé fṣṣò kúmè ke deetè

iwuò nyimòu nè ibotí imòu

nè benitibè bemòu nè yebotè yemòu

ke bè duó nKuyie.

¹⁰ Kè bè tanné ku kpààtiyuu mièke

kè bè tú ikuó niùbè,

ke pī nKuyie ntōmmú,

ke yó mbaké kutenkù.

¹¹ Kè n wēte kēwénté kékéè Kuyie ntōrè sikòupípi cēētēmè dikpààtikàrì nè dèmarè fòurè denàà nè bekótibè ke diè mmēdiè nke tú:

¹² Dipebii bè kùò di,

diì mǎnnè Kuyie ndi duó mmuwērímú,

nè tikpàti nè mēcii,

nè tikpeti, nè disānni,

nè didontiri nè diyetidieri!

¹³ Kè n keè Kuyie ndòò dèè kó dimàà, ke ìnkè kperè nè ketenkè kperè nè ketenkè mièke kperè nè dàméèrì kperè dè dièmmè ke tú:

Wèè kàri dikpààtikàri nè dipebii,
 beè te disānni, nè didontiri,
 nè diyetidieri,
 nè muwērímú muməu yebie nyebie.

¹⁴ Kè denennè fòurè denàà dò: Dè mmə ndò. Kè bekótibèe nínkú ké bè sante.

6

Sisēl sinàà kó tináanti

¹ Kè n wénté kényà dipebii kèétemè dicanniri ketiri, kè dèmarè fòurè denàà kó dèmarèe pəe fetaafè kəme ke dò: Kətení! ² Kè n yàni tesāmpéité, wèè tè dèke kòò tə mutāmmú ke kəri dikpānni, ke óké menakùmè kó dipii. Ó dié nkénamu dikpānni ke kəri ke bo yíe kékpa nkéna.

³ Kè dipebii yíe kékééte dicanniri dérinni kè n kèè denennè fòurè dérinnè béimmè ke tú: Kətení! ⁴ Kè tesānwūštèe yènni kè bèe duó nwèè tè dèke muwērímú nè disie diəri kòò bo konne benitibè kè bèe kuə betəbè kutenkú kuməu.

⁵ Kè dipebii kèéte dicanniri tāānni, kè denennè fòurè tāānnèe bēi nke dò: Kətení! Kè n yàni tesānsòutè, wèè tè dèke kòò tə tebiètè. ⁶ Kè n kèè denennè fòurè denàà kó dèmarè béimmè ke dò: Tidiiti bè tu tì bédée tebiètè mēmáà nè bè tu tì ódisi tebiètè mētāāti diyie dimáà tōmmú kpéi, kényóu mekúò nnè mēnaà.

⁷ Kè dipebii yíe kékééte dicanniri naanni, kè n kèè dèmarè fòurè naanne béimmè ke dò: Kətení! ⁸ Kè n yà tesāntè kè tè dò mmenósōnnú, nkè wèè tè dèke kōo yētiri tu mukūū, kè mukūū nhò tū. Kè bèe mù duó muwērímú, kè mù bo kuə ketenkè wétiri kó dikéè kəbe nè yese nè dikōnni nè muməmmú, kè tikpasīnti mbè cāa nke kəu.

⁹ Kè dipebii kèéte dicanniri nummuri, kè n yà diwūštōnni borè bèè do náante Tināānsāàti kè bè bè kúə be wērè. ¹⁰ Kè be pīēkú ke tú: Tí Yíe nwèè kpa meyei, ke náá ntimómmənti, a yóó bekénè ɔmmōnni kutenkú kəbe ké bè kpetinnè ke fós mbè ti kúəmə? ¹¹ Kè bèe duó mbá wè diyaàbòri péiri ké bè nàké ke dò: Di nkpaá ke mi nke kēmmú bè bo kuəmə di kəbe bè dò nkékuə bè bè di kúə mēè botí, nè bè di wē mmutōmmú.

¹² Kè dipebii kèéte dicanniri kuónni, kè ketenkèe sántè mmēdiè nkè diyie soute kuyaasòukú kəme, kòo tǎnkúu wūšté ké ndò mmeyī. ¹³ Kè siwāā nduóni kuyaakú ɔɔ fuutè kè fikie kó yetebe nduóni mēè botí. ¹⁴ Kè kēīnkèe kpéu nképéu nkumièkú kəme kēpēētóo, kè yetārè nè ketenkè kèè soké dāmēèri kè dēe íté dè do borè. ¹⁵ Bèè baké ketenkè, bekpāàtibè, behāāpōmbè iwēi yəmbè, bēdítikpāàtibè, bekperíbè nè benitibè bəməu, tidaati nè bèè í tú tidaati, kè bè cokú ke taà titādènti nè tidúótì. ¹⁶ Kè dè náa nke tú: Duónèni tì īnkè ke ti kǎā nKuyie nnè dipebii kè be mieke báa ti do. ¹⁷ Be mieke kó diyie yeiri dii tūòke kè be mieke peike. We mbo nkpaá?

7

Isidayeeri be ikú be Kuyie nkó mecannimè

¹ Dè kó difōnkúò kè n yà Kuyie ntōrè yēnàà yēè te kuyaakú kè yè cōmúmú itemmānke inàà, bá di kè di bàa di kó kuyaakú, kè kú báa fuute kēīnkè nè ketenkè yoo dāmēèri yoo mutie mamù. ² Kè Kuyie ntōnni teri yēnni diyie yīēni kèè bíéké, ke tō Kuyie nfōukú kó mecannimè, kēpēi nKuyie ntōrè yēnàà kú duó nyè muwērímú kè yè bo pante ketenkè nè dāmēèri. ³ Kè dò: Di mu mbáá nampə ketenkè yoo dāmēèri yoo mutie mamù. Yóunè kè bèè īkú

Kuyie nkɔbe tĩĩ mmecannimè kédeè. ⁴ Kè yè n náké yè ĩkú Isidayeeribe wuɔ nyimɔu mieke benitibè tĩĩ mecannimè kè bè màmè kè bè mbo tekɔupíkòùtè nè sikɔupísínàà nè sikɔupísínàà (144000).

⁵⁻⁸ Sudaa kɔbe tekɔupípiítè nè sikɔupísidé (12000),

Dubenɔni kɔbe 12000,

Kati kɔbe 12000,

Aseɛ kɔbe 12000,

Nɛfutadii kɔbe 12000,

Manansee kɔbe 12000,

Simmeɔɔ kɔbe 12000,

Defii kɔbe 12000,

Isaka kɔbe 12000,

Sabunɔɔ kɔbe 12000,

Sosefu kɔbe 12000,

Bensameɛ kɔbe 12000.

Ibotí imɔu tĩnni kó tináaanti

⁹ Dè kó difɔnkúò kè n yà yebotè yemɔu kɔbe nè ibotí imɔu kɔbe, nè benitibè bemɔu nè iwuɔ nyimɔu kɔbe kè bè tikú ditĩnni diɛri kè í dò nkéna kékaa nke dáátí tiyaàpéítì, kè cómmú dikpààtikàrì nè dipebii de ìikè, kè pikú tipuonti. ¹⁰ Kè pĩèkú kè tú: Kuyie nkùù kàrì dikpààtikàrì ìnkè nè dipebii, bèè ti deɛtè.

¹¹ Kè Kuyie ntɔrè yemɔu nè bekótibè nè denennè fòurè denàà kè bè cèètè dikpààtikàrì, kè nínkú kè sántí Kuyie ¹² nke tú: Dè mme ndò! Ti Yiè nKuyie nfɔ nnè mutɔmmú! Fɔɔ mǎnnè disǎnni nè diyetidieri nè mǎciì, nè didontiri nè muwérímú mumɔu yebie nyebie. Kè dè mme ndò.

¹³ Kè bekótibè kóò mǎu m beke kè dò: A yé bèè me ndáátí tiyaàpéítàà, bè yènni dǎà? ¹⁴ Kè nh ò tǎnné kè dò: N yiè nfɔɔ yé. Kòò n náké kè dò: Bèè fèùtè bèmbè mediè nke òu be yaàbòrè nè dipebii yĩ nke yè peike. ¹⁵ Dè te kè bè bo die nKuyie nkpaàtikàrì ìikè, kè pĩ nku tǎmmú sǎà ku ciètè. Wèè kàrì dikpààtikàrì kòò bo mbè bonè kè bè kǎnké. ¹⁶ Dikònni nè sinéyǎi dè ténke báá bè pĩ, diyiè nè kuyiinkú dè me mbáá bè poté. ¹⁷ Dipebii dii kàrì dikpààtikàrì dii yó mbè cǎmmú ké bè niitè mufòmmu binte kè Kuyie mbè útè be nǎnnieti.

8

Dipebii kèétémè dicanniri yiénni

¹ Dipebii kèétè dii mǎnni dicanniri yiénni, kè dè dò yúóó kǎnkè mieke kémǎke tɛwebiètè mǎfitimè sipísitǎati. ² Kè n yà Kuyie ntɔrè yèyiekè, kè kùu yè duò nyetǎtehe yèyiekè.

³ Kè Kuyie ntǎnni teri kǎtení kécómmɔɔ dihuúuntǎnni ìikè kè to tɛsɔɔbuute, kè bèè tè píe ntùdààrì, kè dii wǎnnénè Kuyie nkɔbe kó mubáammu kè bo tuɔ ndihuúuntǎnni ìnkè mɛsɔ nkperi dii bo dikpààtikàrì ìikè. ⁴ Kè kuyukú tùdààrì kǎku wǎnnénè Kuyie nkɔbe kó mubáammu Kuyie ntǎnni nòutè mieke kéndekú Kuyie mborè. ⁵ Kè Kuyie ntǎnni tútó tɛsɔɔbuute kékoutè muháá nkéutè ketenkè, kè fetaafe mpéú, kè kuò, nke wéí, kè ketenkè sǎnti mediè.

Kuyie ntɔrè yèyiekè eémè yetǎtehe yèyiekè

⁶ Kè Kuyie ntɔrè yèyiekè yèè to yetǎtehe kè yèè báátí kè bo eé.

⁷ Kè diketirii eé kè yemátàrè nè muháá nkè dè nkǎkénè meyĩ nke duóni, kécóuté ketenkè kó yewétiyè yètǎati kó òimari nè detie nnè tímúsũùti.

⁸ Kè Kuyie ntōnni dèrri eé ditāteheù, kè dèmarè ncóú nke deù ke dò nditāri dièrì, kédoroo dāmèèrì mièke, kòo wétiyè yètāāti kó dìmarì naá mmeyĩ. ⁹ Kè de kó diwétirì kó siyĩ kú, kè bàtóòbè bèè bo de mièke kè bèè cake.

¹⁰ Kè Kuyie ntōnni tǎānni eé, kè tawàtè diètè matè cǎú mmuhǎā nkédonni ikó nnè sibií kó yewétiyè yètāāti kó dìmarì mièke. ¹¹ Kè de kó tawàtè yètirì tu mēdōmmè, kè tē do dii wétirì kó menie nnaá mmedōmmè kè benitibèe yà kékú.

¹² Kè Kuyie ntōnni naannì eé. Diyiè nè otānkù nè siwǎā kó yewétiyè yètāāti kó dìmarì soute kè kuwenniku í mbo kuyie nkó yewétiyè yètāāti kó dìmarì nè keyènkè kpèye kó dìmarì.

¹³ Kè n yà fetúúfè mafè kè fè èinte kéinkè, ke kuò nke tú: Díndi ketenkè kǎbe di bo yà! Di bo yà! Di bo yà! Kuyie ntōrè yètāāti tēyè bo eé dii mōnni yetātehe.

9

¹ Kè Kuyie ntōnni nummùrì eé ditāteheù, kè n yà tawàtè donnímè ketenkè kè bèè tē duó ndifǎtirì cūmpuri kó sikpetínsì. ² Kè tēè di kpeté, kè kuyukú diékù nyièni fehāātofe kǎme, késoukùnnè diyiè kè dèè biitoo. ³ Kè fecofeè yènni kuyukú mièke képitóo ketenkè. Kè Kuyie nfè duó mmuwērímú kè fè bo ntūōtì benitibè inaá nkōme. ⁴ Kè Kuyie nfè nàké ke dǎ: Báá kááké timútì nè detie nnè tidiiti. A ntūōtì n yí ikú bèè tǐ mmecannimè mǎā. ⁵ A báá bè kùò, á mbè tūōtì kè dè yóú ke dò nyinaá, ké bè fēũ mbetǎābè bènùmmù. ⁶ De kó betǎābè mièke benitibè bo wammú mukũú kémónté, bè bo mmù dǎ nè be yèmmè memou kè mùu coké kédété.

⁷ Kè de kó fecofè dò nsisēĩ sǐi bǎátì ke kǎri dikpǎnni, kè fè yǎ dò nyēsǎpikè, kè fè ìikè dò nkenitikǎke. ⁸ Kè fè yùtì òkù ke dò ntinitipokpeti, kè fè nǐ ndò ndiciriciri kpèye. ⁹ Kè fè dàátì dimátiyaàbòrì ke kǎri dikpǎnni, ke puti kè dè ùuti ke dò nsikpǎrinaasēĩ. ¹⁰ Kè fè mǎke iyéí kè ì dò nyinaá nkpeyi. Kuyie nfè duó mmuwērímú kè fè yó nyi ntūōtìnnè benitibè betǎābè bènùmmù. ¹¹ Kè difǎtirì cūmpuri kóo kpààtì fè baké kòo yètirì tu: Okǎùtì, nè ebedee kó tinǎāntì Abanǎ, nè kerekì kpeti Apodiyǎ.

¹² Meyei nketimè pēētému kè mēdémè kpaá kérinì.

¹³ Kè Kuyie ntōnni kuónni eé ditāteheù, kè n kèè metammè mamè yènnimè disǎohúúntōnni dii bo Kuyie nyìkè di pùtì. ¹⁴ Kè mēè náké Kuyie ntōnni kuónni ke dǎ: Bouté yebǎokperè yenàà yèè bou kukó ndiekù Efadati borè. ¹⁵ Yè do de bo ke baa de kó dibenni ndi nè de kóo tǎnkù nè de kó diyiè nè de kóo déèrì weti weti. Kè bèè yè bouté kè yèè kuò ketenkè kó yewétiyè yètāāti kó dìmarì kǎbe. ¹⁶ Kè bè n náké ke dǎ: Behāāpǎmbè bèè dèke sisēĩ, bè sūmu ke bo sikǎupí sikǎupí. ¹⁷ Kè n yà sisēĩ, bèè sǐ dèke kè bè dàátì yemátiyaàbòrè, kè yèmayè wūō ke dò muhǎā, kè yeteyè dò ntiwetì, kè yeteyè dò mmuhāāponyuo, kè sisēĩ yǎ dò nyeciricirè kpèye. Muhǎā nnè kuyukú nè muhāpòpòu nkè dè yìèni sǐ nǎ, ¹⁸ kékùò ketenkè wétiyè yètāāti kó dìmarì kǎbe. ¹⁹ Kè sǐ nò dōmmù ke kǎu kè sǐ yéí mǎke yeyǎ kè yè dò nyiwààke kè dōmmù ke kǎu.

²⁰ Meyei nyí kùò bè í nyie nke bo ceete kētūnnè Kuyie, kénkpaá tū nyebǎkè ke yè bǎā nnè sisǎotenkaanì, nè timátì péitì kpesi nè disǎowūō kpesi nè yetārè kpesi nè idéi kpesi. Bè dè dǎdumu, dè í wúó ndè í nǎ nke náá, dè í nǎ

nke centi. ²¹ Bè í yie nke bo yóu muyòò, munitikòu nè tinitinònti, ke dauti dautinè betòbè.

10

Kuyie ntōnni tāmè tepátíte

¹ Kè n yà Kuyie ntōnni kperì mari, kè di cùténí keĩnkè yewetè mieke, ke írí kutāmmeyārí, kè di ìikè pĩnti ke dò ndiyiè, kè di tààke cóu mmuhāá. ² Kè di pikú tepátíte, kèna di naàcètè youte dāmèèrì kèna tēcānkutè ketenkè. ³ Kè dii pæe metammè mediè ndiciricirì kōmæ, kè itapíé ìyiekè cóúté. ⁴ Kè nni ndó kēwāri di bēi ntì kè metammè mamèe béinní keĩnkè ke dò: Báá tì wāri, ntì yé amāá.

⁵ Kè n yà Kuyie ntōnni dii do na di naàcètè dāmèèrì kè tetetè na ketenkè, kè dii youte di nòutè keĩnkè, ⁶ képarikè kényú wèè bo sáà nho yètìrì wèè dòò keĩnkè nè dèè kó dimàà bo ke mieke, ketenkè nè dèè kó dimàà bo, dāmèèrì nè dèè kó dimàà bo, ke bēi nke dò: Dè ténke í yóó òote dè bo dōòmè. ⁷ Kuyie ntōnni yíenní bo eé dii mōnni ditāteheù kè Kuyie ndòò ku sòrì kpèti kù do nàké tì ku kó betōmbè ku pāānāānti náam̃bè.

⁸ N do kèè mēè tammè kè mēè wētè kēbéinní keĩnkè ke dò: Kote kécouté tepátíte Kuyie ntōnni dii cōmmú dāmèèrì nè ketenkè di tō tē.

⁹ Kè n kōtoo ke dò: N duó ntepatíte. Kè di dò: Nto tē kēmaānko. Tè bo nwēeti a nùu ke dò mmecekùò, kéntii a pòuti.

¹⁰ Kè n cōuté tepátíte Kuyie ntōnni nòutè mieke kēmaānko, kè tè mēnke nwēeti n nùu ke dò mmecekùò, kētaroo m pòuti kéntii.

¹¹ Kè Kuyie ntōnni dò: A dò nkéyíé nákému Kuyie mpāānāānti titenti timòu kpéi, ibotí imòu nè bekpààtibè kpéi.

11

Kuyie mpāānāānti náam̃bè bedé kũũ nnāānti

¹ Kè bè n duó nkupààti kùu beúnè ke dò: Íté kébenné Kuyie ncīètè nè diwūstōnni, kékāa mbèè bo tē mieke ke báá nKuyie. ² A mē mbáá benné Kuyie ncīètè kó kudànkù, ke yé Kuyie nyóó duómmè kè yebotèe rípuò ndiheì sààrì ke dò betāābè sipísìnàà nè bēdébè *, ³ kè í duó nkè benitibè bēdébè nnāá n kpéi nkè bèè dáátí tifòòtònti, kè nnāá m pāānāānti ke dò yewe tekoupítè nè sikousidé nè sipísikuò (1260) † nyètāāti ndi nè dikée.

⁴ Dè kó benitibè tu odifiè kó òetie ndédérè nde nè sifitíkèkèe sidési dèè cōmmú Kuyie nkùu baké ketenkè ku ìikè. ⁵ Kòò mōu dó kè bè dōò mēyèi mmuhāá nyènní bē nò mieke kòò kùò. ⁶ Kè bè mōke muwērímú ke bo na kēwetinné fetaafè bè nāa ndiì mōnni Kuyie mpāānāānti, ke bo na kéceete menie nkè mēè nāa mmeyĩ, ke bo na kédòò mēyèi mmēmòu bè dó mēè botí.

⁷ Bè dèè dii mōnni mutōmmú Kuyie mbè duó mmù, kè musĩmmùu yènní difòtìrì cūmpuri, kè bè kpānnè kè bè na, kè bè kùò, ⁸ kédòúnko diheì dièrì mieke bè do baaké dè bē Yiè nkudapāātí. Kè bè nduó kuce nùu. Bè yu dii èi ke donnìnkōnè Sodōmmu yoo Esibiti. ⁹ Bè bo bè kùò, kè benitibè bēmòu, ibotí imòu kòbè, iwuò nyimòu kòbè, yebotè yemòu kòbèe tíí, kè mbè wèi ke dò yewe yètāāti nè dikée, kèyete bè bo bè kũnnémè. ¹⁰ Dè kó benitibè bēdè kũũ mbo narike kutenkù kumòu kó benitibè, kè bè mpāā mbetòbè yepārè,

* **11:2** Betāābè sipísìnàà nè bēdébè dè bo yebie nyètāāti ndi nè dikée. † **11:3** Yewe tekoupítè nè sikousidé nè sipísikuò bo yebie

ke yé de kó Kuyie mpāānāānti náam̃bè do bè kóonnēm̃. ¹¹ De kó yewe yetāāti nè dikée kó difōnkúò kè Kuyie mbè fūūte muyaá nkè bèe yánté, kè kufōwáa mpī mbèè do bè wùó mmèdiè. ¹² Kè bèe keè metammè mamè kè mē pīēkù keīnkè ke tú: Dekenēni diē. Kè bè ndeētōo yewetē mieke, kè be kpañtīdētōbè bè wùó. ¹³ Dende bāmbà nkè ketenkēē sāntē mediē nkékuo diheī wētiri dipīnni kōbe sikaupisiyiekē (7000) kè kufōwáa mpī mbesōmbè kè bè ndéúkunko Kuyie nyētiri.

¹⁴ Mēyei ndérīmē pēētēmu kè metāāmmē yóó tuōkeni bāmbà.

Kuyie ntōnni yiēnni eēmē ditāteheū

¹⁵ Kè Kuyie ntōnni yiēnni eē ditāteheū kè metammē mamēe pēe deīnkè ke dō: Ti Yiē nKuyie nnē Kirisi beē yó mbaké kutenkù yēbie nyēbie nsāā. ¹⁶ Kè bekótībē sipísidē nè bēnāā beē kārī yekpāatikārē Kuyie nyīkē kè bèe nínkoo kē kù sāntē ke dō:

¹⁷ Kuyie nkperíkù,

ti da sāntí fō nwèè do bo,

ke bo, a benkemē a wērímú ke baaté.

¹⁸ Benitibē mieke do da péimu,

di mmōnni kàa kōke bè peike,

kàa yóó bekēnē beciribē

kéyietí a tōmbē a pāānāānti náam̃bè

nè bèè tu a kōbe ke da dé,

benitidiebē nè besāmpóbē kékuo bèè càari kutenkù.

¹⁹ Kè n yà Kuyie ncītē kpetēmē keīnkē, kè metaummē tōu fīkú te mieke. Kè fetaafē mīi nke péú, kè yemátārē duōnī mediē kè ketenkē sānti.

12

Onitipòkù pēimē kè dinitiri cōrmú ke baa

¹ Kè n yà dēmarē kè dē dō nhonitipòkù ke dáāti diyīē tiyāāti kōme, ke na otānkù, ke óké siwāā tepūtē nè sidēsì kó dipīi. ² Kè pūò nke dō képeitē ke kuōnnē kuyonku.

³ Kè n yà dinitiri dierì marì kè di dō ndiwūōrì, ke mōke yeyō yēyiekē, yeyiē ntepūtē, bá dii yuu kè di òké dipīi. ⁴ Kè di yóú kau siwāā yewétiyē yetāāti kó dimari kpesi ke buōnni ketenkē, kè di bāa onitipòkù bo peitēmē kè di cáákē debire. ⁵ Kòo nitipòkùu peitē kè Kuyie mpānkeē túótē debirē kékōnnē. Dēē birē yó mbaké benitibē ke bè cēm̃mú nè kumatipāāti. ⁶ Kòo nitipòkùu coké kēta dikpāā kēnsōri kè Kuyie nhò piú ke dō yewe tekōupūtē nè sīkōu sidé nè sipísikuō (1260).

⁷ Kè mudoō ānnē keīnkē kè Kuyie ntōnni Misēeri nè o kōbe kè bèe kpannē dinitiri nè di kōbe, ⁸ kē bē na kè bè tēnke í mmōke kuce ke bo mbo keīnkē. ⁹ Kè bèe tentenì de kó dinitiri dierì nè di kōbe ketenkē, fēwāāfē fēē do bo nè dimōnni bè tu fē dibōō yoo Satāā.

¹⁰ Kè n kēè metammē pēúmē keīnkē ke tú: Kuyie mmōnni tūōkemu kè kù dēetē benitibē, ke benke ku wērímú, kè Kirisi baaté, kè bè tentenì dibōō dii do wātiri Kirisi kōbe Kuyie mborē keyēnkē nè kuyie.

¹¹ Dipebii kó mēyīi nnē bè nākē mēē kpéi ntīmōmmōnti, dēē te kè bè di na, ke yie nke duó mbermāā kè bè bè kùò bá bè í yàte mukūū. ¹² Fō nkeīnkē

nè a kòbe dè ndi naati. Ketenkè kòbe nè dàméèrì kòbe di bo yà, ke yé dibòò cùténímè di borè kè di mièke cóu ndi yé mèè kpéí nke dò ndimànni kùpe.

¹³ Dinìtìrì yà dii mǎnni di donnímè ketenkè, kéannenè onitipòkù wèè do peité denitidabire. ¹⁴ Kè Kuyie nhò ànné itúfíèti kòo puu kéta dikpáà cuokè késorinè fèwàáfè, kémmeke yebie nyètāāti nè dikèè, kè Kuyie nhò piú. ¹⁵ Kè fèwàáfè t́s menie nkè mèè naá nkukó ndiekù ke bo pǎnténè onitipòkù. ¹⁶ Kè ketenkè dèetè onitipòkù kémaáanko mèè nie ndinìtìrì t́s mè. ¹⁷ Kè dèe yonke dinìtìrì kè dii kòte kékpannè o bí sanyi. Bèè kó dimàà yie nKuyie nkuó ke tú weti weti Kirisi kòbe, ¹⁸ kékòte kéncómmú dàméèrì také.

13

Dinìtìrì yóó pī mmùu tǎmmú

¹ Kè n yà musǐmmù mamù kè mù yètínì dàméèrì, ke mòke yeyo yèyiekè, nè yeyiè ntepiítè, bá dii yènni kè di òké dipii, bá dii yuu kè di wàri ke sáá nKuyie. ² Kè de kó musǐmmù dònnè dimannì, kè mu tààke dò nkutontonkù kpèyi, kè mu nùu dò ndicirìcirì kpèri, kè dinìtìrì mù duó ndi wèrimù, kè mù kǎnne mu kó dikpàatikàrì kè mù duó ntikpeti. ³ Kè mu yuu marì dò ndi kòute ke na nku ke miètè. Kè dèe di kutekù kumòu kòbe kè bè mmù tǔ, ⁴ kénsǎnti dinìtìrì di duó mmèè kpéí ndi wèrimù musǐmmù. Ke múnke nsǎnti musǐmmù ke tú: We nda mannè, we mbo na ke da kpannè!

⁵ Kè dinìtìrì duó mmuwèrimù musǐmmù kè mù mbaké kutekù ke dò betāābè sipisínàà nè bédébè, ke náá ntepòtè kó tināānti ke sáá nKuyie. ⁶ Ke náá ntināānyeiti, ke caari Kuyie nyètìrì, ke sáá nku ei kéinkè, nè ku kòbe bèè kè bo. ⁷ Kè dinìtìrì duó mmuwèrimù musǐmmù kè mù bo kpannè Kuyie nkòbe kè bè na, kémbaké iwuo nyimòu, benitibè bemòu ibotí imòu, yebotè yemòu. ⁸ Bèè yètè í wàri mufòmmu pátiri Kuyie mpebiì bè kùu di kpèri, bèè yètè í bo de mièke nè Kuyie ndòòmè kutekù kè bè nninku ke mù báá.

⁹ Wèè mòke yeto ke bo keè, wèè keè. ¹⁰ Dè dò mbèè kpetinnè wèè bè yóó ò kpetinnèmu, dè dò mbèè kuò wèè nè disie bè yóó ò kùòmu. Dè te kè Kuyie nkòbe dò nkénwéèrì ke tǔ nKuyie.

¹¹ Kè n yíé kéyà musǐmmù mamù kè mù yètínì ketenkè, ke mòke yeyiè nyèdèè, kè yè dò ntepedaatè kpèye, kè mu tammè dò ndinìtìrì kǎme. ¹² Kè mù mòke muketimù kó muwèrimù, kéduó nkè ketenkè kemòu kòbe mbáá mmusǐmmù ketimù mùu do kòute, ke na nku ke miètè. ¹³ Kè de kó musǐmmù dérìmmù ndòari tidietì ke níí b́í nkè muháá ncúténì kéinkè benitibè bemòu iikè. ¹⁴ Kè mù ndòari tidietì bè yé mmùu dàò tì ke fétinkò benitibè kè muketimù wùò. Kè mùu duó nkè bèè dàò muketimù bè do kòutemu nè disie kè mùu miètè mu kó tetenkaanitè ke bo mmù dèúkunko. ¹⁵ Kè de kó musǐmmù dérìmmù mmòke muwèrimù, kéánnè mufòmmu tetenkaanitè kè tè nno nke náá nkéduó nkè bè nkòu bèè yete bè bo nínkúmè kè tè sǎnte. ¹⁶ Kè mùu duó nkè bèè canne benitibè bemòu, bediebè nè besámpóbè, bekpààtibè nè idawaá tidaatì nè bèè í tǔ tidaatì, bá wèè be nou siyóu nè be tǐ. ¹⁷ Òmòu báá na kéfítè yoo wèè donté kè bè í ò wàri musǐmmù yètìrì yoo mu cannimè.

¹⁸ Wèè ciì wèè bo banté musǐmmù kó mecannimè miè mmèè tu onitì yètìrì: Sikòu sikuò nè sipísikuò nè mèkuò (666).

14

Kuyie ndonté bè dièmmè fèyem̀pànfè

¹ Kè n yà dipebii kè di còmmú ditāri Siyāš ĩnkè, kè benitibè dè bo tekoupiókòutè nè sikoupióisìnàà nè sikoupióisìnàà (144000) kè dipebii yètiri nè di cice kperi kè dè wāri bē tīī. ² Kè n kèenī metammè mamè keĩnkè kè mè ùuti kè dò mmenie nduò kucúcuku, kè péú fetaafè kōme, kè wēte kè dò mbè bie ntikùtìdùùtì. ³ Kè de kó benitibè tekoupiókòutè nè sikoupióisìnàà nè sikoupióisìnàà (144000) còmmú Kuyie nkpaàtikāri nè denennè fòurè denàà de ìikè nè bekótibè ìikè, kè diè nfeyempanfè òmòu í yóó na kédentè fè kè dè í tù bembè Kuyie ndontè bē.

⁴ Bè í sǎu mbemáà nè benitipòbè, bè dò mpáí nwe, kè tū ndipebii tipítì timòu, Kuyie nkuu bè donté, kè bè duó mbemáà Kuyie nnè dipebii. ⁵ Bè í nàké siyáábisi diyie marì, bè í dǎò meyei mmamè.

Kuyie ntǎrè yètāati kó tináañti

⁶ Kè n yíé kǎyà Kuyie ntǎnni teri kè di èinte keĩnkè kè to Tináañsàati tii bo sǎà kè bo tì nàké kute nkù kumòu, yebotè yemòu, iwuo nyimòu, ibotì imòu, benitibè bemòu. ⁷ Kè pīēkù kè tú: Ndénè Kuyie nke déúkunko ku yètiri. Mbáónnè ku, kuù dǎò keĩnkè nè ketenkè nè dāmēēri nè ikó, ku mǎnni tǎkemu kè kù yóó bekénè benitibè.

⁸ Kè diteri ntūnni kè nǎá nke tú: Díndi Babidǎnni diēwè kǎbe di domu! Díndi bēè cǎke kute nkù kǎbe, kè bè nni ndi kó menaà nkè bè cǎke kè dǎuti dǎutinè betǎbè.

⁹ Kè Kuyie ntǎnni tǎānni ntūnni kè pīēkù kè tú: Wèè yie nke nǎkú kè sǎnte musǐmmù nè mu tenkaanitè, kè bè cǎnne o tīnni yoo o nǎutè. ¹⁰ Kuyie mmieke bè cóummu, kè kù yóó yauté ku naà nkperimè ku bòòfè yeife mieke kè bēè yǎ, kè fēūtè muhǎá nnè muhǎpòpùo mmieke, Kuyie ntǎrè sàayè nè ku pebii ìikè. ¹¹ Bè bo ncóú nkè kuyukú yìenì kè bè fēūri keyènkè nè kuyie nyebie nyebie mbá bē í ompu, kè yē bē nǎnkúmè kè sǎnte musǐmmù nè mu tenkaanitè, kè mù bē cǎnne mu yètiri.

¹² Deè te bēè tu Kuyie nkǎbe kè yie nku tannò, kè dǎori kù dómè, kè bè dò nkénwēēri kè tū nYesu.

¹³ Kè n yíé kékéè metammè mamè keĩnkè kè mè tu: Wāri tii: Dè nnaati bēè ò nyóó kù kè taunnè Kuyie. Muyaánsǎamù tì bēimmu weti weti kè tú: Bè ompènèmu mutǎmmù bē pī mmù, kè Kuyie mbè yietí bē pī mmù tǎmmù kpéi.

Bè dǎnnenè mè kute nkù kó mudeèmu mudidèi

¹⁴ Kè n yíé kǎyà diwetipéiri, kòò mǎu kǎri di mieke kè dò nhOnitibire, kè óké disǎpìl, kè to disenatiri. ¹⁵ Kè Kuyie ntǎnni teri yènni Kuyie ncīētè, képīēké kénáké dii kǎri diwetiri mieke kè dǎ: Tidiiti bimu ketenkè, túóté a siè ké tì kǎū. ¹⁶ Kòò túóté o siè kéhei nkékǎū tidiiti timòu ketenkè.

¹⁷ Kè Kuyie ntǎnni teri yènni Kuyie ncīētè keĩnkè kpete mieke kè to disenatiri.

¹⁸ Kè Kuyie ntǎnni dii baké muhǎá nkè dii ítenì dihúúntǎnni borè, képīēké kénáké dii to disenatiri kè dǎ: Mutie bē tu mù finyī kó yebe bimu, túóté a siè ké yè kǎū. ¹⁹ Kè dii túóté disiè kéhei nkékǎū de kó yebe kéānnè Kuyie nnàù dè yetebe ku mieke cóú nyè. ²⁰ Kè bēè yè yènnè dihei mǎnku kénau kè meyī nyè képǎntè kémǎke cidómétiribè sikǎusitǎati (300), kè mecūmpume mbo mētiri omáà nè dikéè.

15

Kuyie ntǎrè nè meyei nsomme kó tináañti

¹ Kè n yà dèmarè dierè keĩnkè kè dè n di. Kuyie ntōrè yèyiekè kè yè tō mēyēi mmēyiekè, mēè yóó pēētè kè Kuyie mmiekēē do.

² Kè n yíé káyà dàméèrì kòo dò ndoii, kè dò ntewéitè kè cóú mmuhāá, káyà bèè do na musĩmmù kè í nínkú kè sante mu tenkaanitè, bá bè í mbè wàri mu yètiri kó mecannimè, kè bè còmму de kóò dàméèrì ĩnkè kè tō tikùtiduùti Kuyie mbè duó nti. ³ Kè diè mMāyiisi Kuyie nkóo tōnti kó fēyēnfē nè dipebii kōfē kè tú:

Ti Yiè nKuyie,

a tōmmú dēumu kè wenni,

ibotí imōu kpààti.

A dōari dè dēmōu wennimu

kè tú dēmōmmōnne.

⁴ Ti Yiè mbenitibè bēmōu da dēmu

kè déúkunko a yètiri,

fōò dò mpáíí.

Ibotí imōu bo tíí

kè nínkú a ìlkè kè da sante,

kè yé a benkemè a wetímè.

⁵ Kè n yíé káyà Kuyie ncīètè metaummè tōu ĩnkú tē kpetémè keĩnkè. ⁶ Kè Kuyie ntōrè yèyiekè yèè do tō mēyēi mmēyiekè, kè yèè yēnní tē mieke kè dáátí tiyaapéiti kè tì mièti, kè bou isōnaakūō nye cuokè. ⁷ Kè dèmarè fòurè dēnàà kó dèmarè yè duó nyisōbòòke iyiekè, kè Kuyie nkùu bo yebie nyebie ku mieke píékè i mieke. ⁸ Kè Kuyie ndòò tidietì kébenke ku wērimú, kè kuyukúu dátinnè ku cīètè, òmōu í nna kéta, kénkémmú ku tōrè nyēyiekè tō mēè yēi mbo deēmè.

16

Kuyie mmiekē yóó peike kè kùu duōnní mēè yēi

¹ Kè n kèè òmōu pīēkéní Kuyie ncīètè, kè náké ku tōrè yeyiekè kè dò: Kōtenè kéútē mmēyēi mmēè ā isōbòòke iyiekè ketenkè, Kuyie mmiekē peikemu!

² Kè Kuyie ntōnni ketirii úténí di kó febòòfè kó mēyēi nketenkè, kè yēmōnsīnyèe pī mbèè mōke musĩmmù cannimè, kè ninku kè sánti tetenkaanitè, kényóu mediè.

³ Kè Kuyie ntōnni dérri úténí di kó febòòfè kó mēyēi ndàméèrì mieke kòo naá mmeyīī, kéndò mbè kùu onitì, dèè kó dimàà bo o mieke kè dèè kú.

⁴ Kè Kuyie ntōnni tāānni úténí di kó febòòfè kó mēyēi nyikó mmiekē nè sibií kè dèè naá mmeyīī. ⁵ Kè n kèè Kuyie ntōnni dii baké menie ndi náammè kè tú: A beénti wennimu fō nwèè dò mpáíí, kè do bo, kè bo. ⁶ Kè yé bè kùomè a kó benitibè nè Kuyie mpāānāānti náām̀bè, di mmōnni kàa bè duó mmeyīī nkè bè bo yà. A bè duó mbè dò nha bè duó ndènde. ⁷ Kè n yíé kékeè metammè yēnnimè dihuúntōnni bíékè kè tú: N Yiè nKuyie nha bekù weti weti nwe, kè dè wenni.

⁸ Kè Kuyie ntōnni naannii úténí di kó febòòfè kó mēyēi ndiyiè, kè di āā ntuo mbenitibè. ⁹ Kè bè ncóu mmēdiè nke sáá nKuyie nkùu duōnni de kó mēyēi. Bè mē nyí nyie nke bo yóu mēyēi nke déúkunnē Kuyie nyètiri.

¹⁰ Kè Kuyie ntōnni nummùri úténí di kó febòòfè kó mēyēi musĩmmù kpààtikàrì ĩnkè, kè mu èi biitoo, kè mu nìtibè nkuōnnè kuyonku kè cáá mbè nìi. ¹¹ Kè yemuo mbè dōmmù kè dè bè yóu, kè bè sáá nKuyie nkēĩnkè kōku. Bè mē nyí nyie kè bo yóu mēyēi nkéceete.

¹² Kè Kuyie ntōnni kuśnni útēni di kó febòòfè kó mēyēi nkukó ndiekù Efadati kè kùu kũũ, kè diyē yīēni kēē biékè kó bekpààtibè bo na kēpēētē. ¹³ Kè n yà yebakè yētāati kè yē dō nyecēdakē. Kè yē yīēni dinītiri nùu miēke, yeteyē musīmmù kperi miēke, yeteyē wēē sou nke tū ò nāa nKuyie mpāānāanti o nùu miēke. ¹⁴ Yebakè nyē yēē nō nke dōori tidietì. Kè yēē kōte kēyā titenti timōu kó bekpààtibè, kè bē bo wēnnē kēkpanne Kuyie nkùu baké kēīnkè nè ketenkè, dikpānni diēri yīē.

¹⁵ Nyēnē kè n kéroomu oyúókù kōmē, dē nnaati wēē dākē kē ā o yààti kē bāá ce nhotetiri kè bēē yà o fēi!

¹⁶ Kè dē kó yebakēē tīi mbekpààtibè bēmōu dibòri mari bē yu di nè Ebedeebe kó tināanti kē tū: Adimaketā.

¹⁷ Kè Kuyie ntōnni yīēnni útēni di kó febòòfè kó mēyēi nyewetē miēkeni, kòò mōu pīkēni Kuyie ncīētē ku kpààtikari borē kē dō: Dē dōd kē dēemu.

¹⁸ Kè fetaafē mīi nke uuti, kē péu, kē ketenkè sànti mediē, kē mu nyi sàntē meboti nè Kuyie ndōmmē oniti. ¹⁹ Kè diheidie totē mētāati, kē yebotē kó yehēkē yēmōuu nduò. Kè Kuyie nyi nyē mBabidōnni kōbe kó mēyēi, kē ku miēkē peike kē kùu bē nīi nku bōòfē yeife kó menāa. ²⁰ Kè bēē mōntōo ketenkè kēē soké soké dāmēēri miēke nè yetārē. ²¹ Kè fetaafē mātārē nduōnī kē cēē kē tuòkù cidōó sipisinaa, kē buoti benitibè, kē bē nsāā nKuyie nde kó mēyēi nkpréi. Kē yē mē do yōumē mediē mmómommē.

17

Bē yóo kuāmē onitipòkù wēē dōuti dōutinē benitidaabē

¹ Kè Kuyie ntōrē yēē do tō mēyēi mmēyiekē kó ibòòkē kē yē kó òmari n nākē kē dō: Kōtenī kē n da benke Kuyie nyóó bekenē mēē boti onitipòkù wēē dōuti dōutinē benitidaabē kē dē tontē, wēē tu: Diheidie dii bo ikó mpéu borē. ² Kē ketenkē kó bekpààtibè bēmōu nè ketenkē kó benitibè bēmōu kē bē di duónē, kē muó mmenāa kōmē.

³ Kè Muyaānsāāmūu n tóótē kēkōtenē dikpāā cuokē, kē n yà onitipòkù mōu kòò dēke musīmmù wūšmù, kē mù wāri mu kōnti timōu iwārii kē i sāā nKuyie, kē mù mākē yeyō yēyiekē nè yeyiē ntepiūtē. ⁴ Kē dē kóo nitipòkù dàátī tikpààtiyāati kē ti wūš, kē sārī weti weti nè medēi mmēē dōdōnē mēsoo nnē yetāsāyē kē tō febòòfē kē isōke nè mēyēi nhò dōdōmmē benitidaabē kē dē ā dē miēke. ⁵ Kòò wāri o tīnni kē kutinne kē tū: Babidōnni, bēē dōuti dōutinē betōbē nè bēē dōdōri isōke kperē bē kóo yō.

⁶ Kē n yà ò muómme Kuyie nkōbe kó mēyīi mme nè Kirisi kōbe bē kùo bē, bē yie mmēē kpéi nYesu.

Kē n dē yà kē dē n di. ⁷ Kè Kuyie ntōnni m beke kē dō: Dē da di ba nkpréi? M bo da nākē onitipòkù nè ò dēke mùu sīmmù kē mù mākē yeyō yēyiekē nè yeyiē ntepiūtē dē benkú mù. ⁸ A mē nwúó mmùu sīmmù do bomu, kàa mù mōntōo. Mù wēte kē yēnni difōtiri ndi kē bē mù kùo. Kē dēē di benitibè bēē yetē i bo mufōmmu pátiri miēke nè Kuyie ndōmmē kutekù, kē yē bē do mù yāmē kē wēte kē mù mōntōo, kē wēte kē mù yà.

⁹ Diē ntú mecīi nkperē nde, yeyō yēyiekē tu yetārē yēyiekē nyē onitipòkù kārī yēē īnkē, kē wēte kē tū bekpààtibè bēyiekē. ¹⁰ Bēnūmmù domu, kòo kuśnwē kpāā, oyienwē bo tuōkeni dii mōnni wenwē i yóo cōte. ¹¹ Musīmmù mùu do bo kē bēē mù mōntōo mù tu okpàati niīnwē, kē wēte kē wēnnē beketibè bēyiekē kē yóó kú.

¹² A yà yèè yìè ntepiútè tu bekpààtibè mbe tepíútè bèè mu nyí di tikpàti. Bè né yóó tì dimu, kénwènnè musímmù ke dà dimònni sámpó. ¹³ Bèmòu tepíútè tente bè yóó wènnè dinùù ndi, kédúó mmusímmù be wèríímù nè be kpeti. ¹⁴ Kè bèè dokénè dipebii kè dii bè na, ke yé dii bakémè bèè baké, ke tú bekpààtibè kóo kpààti. Kè di kòbe tú Kuyie ntāātè bè ke bè yu, kè bè kù tū mmesāa.

¹⁵ Kè Kuyie ntōnni n náké ke dà: A do yà mēè nie nhonitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè kòò kàri me ìnkè, mè tu benitibè mbe nè yetīrè nè yebotè nè ibotí imòu kòbe. ¹⁶ Musímmù yìè ntepiútè a yà yè tu bekpààtibè mbe bèè yó nní nhonitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè, kéfietè o kpere demòu kóò cónnò difòkperi, kóò cāáké kécúu ndesonne muhāā. ¹⁷ Kuyie nkuù yóó bè duó nde kó meyèmmè kè bèè wènnè dinùù, ke duó mmusímmù be wèríímù kè mùu dàà Kuyie bēi ntì.

¹⁸ A yà wèè nitipòkù tu diheidiè ndi, dii baké kutenkù kó bekpààtibè bèmòu.

18

Babidōnni domè

¹ De kó difōnkúò kè n yà Kuyie ntōnni cùténimè keīnkè ke mōke muwēríímù mediè nke mièti kè dēe wenkoo kutenkù kumòu. ² Kè dii pīéké mediè nke dà: Babidōnni dièwè domu! Ò domu! Kè naā nyebòkè sīnyè nè tinòti sīnti kó dihei. ³ Titenti timòu kòbe nè bekpààtibè, kè bè ò duónè ke muó mmenaà nkōme, kè benitibè dó idíítí kperí kpere, kè de kó bepótambè kpàrikè.

⁴ Kè n yíè kékeení metammè mamè keīnkè kè mè tu: Díndi n kòbe, yènnè de kó dihei kéyenténè meyei mmèè yóó di tùòkení. ⁵ Ke yé de kó dihei yei nsūímmè, kè Kuyie ndàatení di kpéi. ⁶ Fóónnè di, di di dàò dè, ke nóò nkuce mēmāā, kè di nii mmenaà mēè nkpeñni kuce mēdémè kēpēētè di do di duómmè. ⁷ Fēūnnè di mediè nkè dè mmannè di di tìi kpàti ke yé di do fuommè ke tú, di tú onitipokpààti nwe, di í tú okúpokù ke bo nkuò. ⁸ Dēè te kè Kuyie nyóó di poté tīyēiti diyìè dimāā miēke: Mumōmmù mùu kòu nè dikōnni, kè di cúu mmuhāā nkè di íkuò ndikúdabōnni, ke yé ti Yìè nKuyie nkpeñnimèmu kè kuù di bekénè.

⁹ Kè kutenkù kó bekpààtibè bèè ò duónè ke kpàrikè, ke naā mbedítikpààtibè kè bèè yà di cúummè kè kuyukú yìè kénkuò, ¹⁰ kéyote de kó mēfēūtīmè, kēncómmù mēdétīmè ke sáútí ke tú: Áú yoò! Áú yoò! Babidōnni wèè do de u ke kpēñni, wēè fēūri miē ndēnde bām̀bànāā?

¹¹ Kè kutenkù kó bepótambè kōmmù, ke yé òmòu ténke í dommè be potanti. ¹² Tìi tu: Mesò, timátí péti nè yetásàayè yebotí yebotí, medèi, tīyaàsààti tibotí tibotí, tīdabeesààti tibotí tibotí, yepápánii nkó tinenti, disòowūò nè timátí. ¹³ Ikūmbotí imòu, tūdààrībè nè tihúúnti bè tu tì mīri nè ànsāà nè menāà nè mekùò nè muyuo nsāàmù nè bēdēè nè ināàke nè ipe nè sisēi nè sinaàsēi nè tīdaati bè fiiti tì. ¹⁴ Kè bepótambè nnāá nke tú: Idítíkperi kpere a do mōke dè ténke í kpāá, a ténke báá dè pētè bitì. ¹⁵ Kè bèè do fiiti tipotanti de kó dihei, kè bèè yote mēfēūtīmè kēncómmù mēdétīmè ke kuò ndikúdabōnni ke tú: ¹⁶ Áú yoò! Diheidiè dii do mōke tisāti timòu idítíkperi kpeti: Tīyaàsààti idítíkperi kpeti tìi mīèti nè mesò nnè medèi mmèè dàònnè mesò nnè yetásàayè yebotí yebotí. ¹⁷ De kó tisāti càke dimònni dimāā.

Bèè piú bàtóòbè nè bεtòbè bèè pī mmutōmmú de miεke, kè bè ncòrmú mekentiímè. ¹⁸ Kε wúó ndi cóummè kè kuyukú fī kε ntú: Dihei dii ndo í mannè òmarì, ¹⁹ kénkuò nke pī mbe yò kε tú: Áú yoo! Diheidie dii kó tikpàti do te kè bεpotambè bèè cèntinè bàtóòbè kè bè kpàrikè dii pònte mie ndimònni dimáà?

²⁰ Dè nnaati keĩnkè kòbe nè Kuyie nkòbe nè Yesu tårè nè ku pāānāānti náam̃bè, Kuyie mpònte de kó dihei kε fòó ndi di dòò mèè yei mme.

²¹ Dε mōnni kè Kuyie ntōnni kperi marì tútóté ditádiérì marì kè di mannè dinàà kébò ndàméérì miεke kε dò: Mèè botí nku Babidōnni diεwè yóó domè mecāā bá bè ténke báá ò yà. ²² Òmòu ténke í yóó keè tikùtidùùti, nè itārì nè yetátehe de kuòmmè. Beyántibè ténke í yó mbo, òmòu ténke í yóó keè cōnni kuòmmè. ²³ Muhāā nténke í yó ncóu, nhòmòu ténke í yóó keè odapàà nè osapàà mbè daúmè. A kó bεpotambè bèè do baké titenti timòu kε dōori denitinōnkperε, kε suó benitibè.

²⁴ Kuyie nyóó bè bekénè Kuyie mpāānāānti náam̃bè bè kùò bè kpéi nke nè Kuyie nkòbe bè kùò bè.

19

Dipebii tóúmè di pokù

¹ Kè n keè ditīnni marì dièmmè kε tú: Adeduya! Sāntenè Kuyie nkùù kpeñni kè ku yètiri ndεu, kùù ti deεté. ² Kuyie mbekù weti weti nwe kè dè wenni, kù kpetinnému onitipòkù wèè dauti dautinè benitibè kε bè càari. Ò kùò ku tōmbè mbe kè kù ò kpetinné kε fòó. ³ Kε yí kε dò: Adeduya! Sāntenè Kuyie, nde kó dihei cóummu kè kuyukú dekù tiweti yebie nyebie. ⁴ Kè Kuyie nni nkari ku kpààtikàri kè bekótibè sipísidè nè bènàà nè dèmarè fòurè dènàà ninkoo ku ùkè kε tú: Adeduya! Dè mme ndò. Sāntenè ti Yìè nKuyie.

⁵ Kè n keè òmòu béinnimè Kuyie nkpààtikàri borè kε tú: Dindi ku tōmbè bèè ku dé, bekótibè nè besāmpóbè sāntenè Kuyie. ⁶ Kè n yí kékeè ditīnni diérì marì dièmmè kè dè ùuti kε dò mmenie nduò kucúcuku, kε péú fetaafe kōme kε tú: Adeduya! Sāntenè ti Yìè nKuyie nkùù kpeñni kε tú okpààti, kε baké. ⁷ Dè nti naati, kε yé Kuyie mpebii yóó tútótémè di pokù, ò bàátí kε deèmu. ⁸ Kuyie nhò sàrimu koò dàtinné tiyaàkpeti tìi wenni kε miεti, tìi tu ku kòbe pī mmùù tōmmú sààmù kù dó mù.

⁹ Kè Kuyie ntōnni n náké kε dò: Wāri kε dò: Dè nnaati Kuyie nyú bè ku pebii potúòmù, Kuyie nkuù tì béi.

¹⁰ Kè n nínkú kε bo di sante kè di dò m báá di sante kè di tu Kuyie nkóo tōnti nwe kε dōnnè mí nnè Kirisi kòbe tóbè, kè n sante Kuyie nku.

Yesu náké tì, Kuyie mpāānāānti náam̃bè do náké tì, ti ti nnáá.

Wèè dèke tesāmpéité ò namè dikpānni

¹¹ Kè n yà keĩnkè kpetémè, kòò mōu dèke tesāmpéité kòò yètiri tu: Timómmōnti, kòò dōōri Kuyie ndómè kε bekù nè timómmōnti kε kpa nnè timómmōnti. ¹² Kòo nuò ncóu mmuhāā nkòò òké yekpààtipikè, kè diyètiri marì wāri ye ĩnkè kè weè maa di yé. ¹³ Kè bè ò yu kε tú: Kuyie nnāānti. Kòò dàátí diyaàbòri kè bè di mèú mme yī. ¹⁴ Kè keĩnkè kó tihāāpōnti ò tū nke dàátí tiyaàsàati tikpeti tipéfi kε deke sisāmpíé. ¹⁵ Kòo cēm̀mu bèè yete Kuyie nkpeti nè kumátipàati, kè kuseu natikù yìéni ò nuù ò yóó bè kùōnè kù, kè bè benke Kuyie nkperikù miεke bè cóummè kè be yī mpōnté ké ndò

bè ʒ̄ naumè yetebe diyetituo mieke. ¹⁶ Kè wàri o yaabòri ìnkè nè o kpèrì o yètìrì kè tú: Bekpààtibè kóo kpààtì, bekótibè kóo kótì!

¹⁷ Kè n yíé káyà Kuyie ntōnni mari kè di còmúmú diyìé také, kè pīèkù kè yu tinòti kè tú: Tíinnènní, kè Kuyie ndi ànné dibanni dièrì kè dí dí. ¹⁸ Kòtenèni kéco bekpààtibè, behāāpòmbè iwēī yembè, bekperibè, sisēī nè si dèèbè, benitibè bemou, tidaati nè bèè í tú tidaati, bediebhè nè besám̄póbè.

¹⁹ Kè n yíé káyà musim̄mù nè kutenkù kumou kó bekpààtibè nè be kó behāāpòmbè, kè bè tii nke bo dokénè wèè dèke tesāntè nè o āāpòmbè. ²⁰ Kè bèe kpetinné musim̄mù nè wèè do sou nke tú ò nàa nKuyie mpāānāānti, wèè do mù neínè kè dōori tidietì. (Ò do dōori tii dieti kè suó mù cànnè bè, kè bè nninku kè sánti mu tenkaanitè.) De kó musim̄mù nè wèè do sou nke tú ò nàa nKuyie mpāānāānti, kè bèe bè dootóo befòubè kuhāābinku, muhāpòpùo mmieke, ²¹ kékuo betòbè nè kuseú kùu yìèní wèè dèke tesāntè o nùu, kè tinòtìi be cò kékpenke.

20

Kuyie nyóó kpetinnémè dibòò yebie ntekoupiitè

¹ Kè n yà Kuyie ntōnni cùténimè kéinkè kè to difòtìrì cūmpuri kó sikpetínsi nè mefimme diemè. ² Kè pī ndinitirì, fewāāfè fèè do bo nè dimōnni, fèè tu Satāā kéboú kè di mboú kè dō yebie ntekoupiitè (1000). ³ Kè Kuyie ntōnni di dootóo difòtìrì cūmpuri, kè kpetinné kápáá nképōnné, kè di nke bo kè yebie ntekoupiitè yāa deenè, bá di ténke í sou nhòmou. Kè bèe wēte ké di fīi ndimōnni sām̄pó.

⁴ Kè n yíé káyà yekpààtikàrè, kè Kuyie nduó mbèè yè kàri muwērímú kè bè bo bekénè benitibè. Kè n yà becírìbè bè do kùò bè, bè nàké mèè kpéi nKirisì kpéi nè Kuyie nnāānti. Bèè do í yie nke nínkú kédou mmusim̄mù nè mu tenkaanitè bè í nyie kè mùu bè cànnè be tīi nyoo be n̄ou. Kè m bè yà kè bè yānté kè wēnnè Kirisì kè yo ntikpàti yebie ntekoupiitè. ⁵ Bèè yānté bèmbè meketimè, kè besōmbè yóó yānté yebie ntekoupiitè bo pēētémè. ⁶ Dè nnaati Kuyie ncānné bè, bèè keté kè yānté, bè ténke í yóó kú mukúdérímú, bè yó ntú Kuyie nnè Kirisì be kó ikuó niùbè mbe, kénwēnnè Kirisì kè yo ntikpàti yebie ntekoupiitè.

Kuyie nyóó namè dibòò nè di kòbe

⁷ Kè yebie ntekoupiitèe (1000) pēēté kè Kuyie nkpété dibòò. ⁸ Kè dii suó titenti timou kòbe, kè tīi nKuyie nkpanitèntòbè bè tu bè: Kòku nè Makòku *, kè bè nsù kè mānnè dāmèèrì kó mubirímú. ⁹ Kè bèe íté kécēēte Kuyie nkòbe dihei ku dó di. Kè Kuyie ncūūnni muhāā nkè mùu bè kùò. ¹⁰ De mōnni kè bèe dootóo dibòò dii do bè sou mmuhāā nnè kuhāābinku muhāpòpùo mmieke, musim̄mù nè wèè do sou nke tú ò nàa nKuyie mpāānāānti de borè, kè dè nfēūri kuyie nnè keyènkè sāā yebie nyebie.

Tibeénti s̄nti

¹¹ Kè nwènté kémóntóo ketenkè nè kéinkè, káyà dikpààtikàrì péirì dièrì, kòò m̄ou kàri di ìnkè. ¹² Kè n yà becírìbè: Bekótibè nè besám̄póbè, kè bè còmúmú dikpààtikàrì iikè, kè bè pīnte yepáte, bá wè o dōòrimè wàri dè. Kè Kuyie mbè bekénè be dōòrimè dōmmè. ¹³ Kè dāmèèrì tēnnénì becírìbè kè

* **20:8** Kòku nè Makòku: Kòku tu dihei ndi kè Makòku tu de kó dihei kóo kpààtì yètìrì (wènté Esekieri 38:2). Kè wēte kè benkú yebotè yèè yóó íté kè bo kpānnè Kuyie nnè ku kó benitibè yemòrè sonye.

kudǎnkù ténéní ku kǎbe, kè bèe bekénè bá wè o dǎòrìmè dǎmmè, ¹⁴ kǎpī mmukũũ nè kudǎnkù, kédootóo kuhāābinku miēke mùu tu mukúderimù. ¹⁵ Kè bē í yà wèè yètiri mufōmmu pátiri miēke bèe ò dootóo kuhāābinku miēke.

21

Kǎīnkè pǎnkè nè ketenkè pǎnkè de kó tināānti

¹ Kè n yà kǎīnkè pǎnkè nè ketenkè pǎnkè, kekótíkè nè dāmèèrì kè dè pǎētè. ² Kè n yà dihei sààri Sedisadēmmu pǎnwè, kòò cutinì kǎīnkè Kuyie mborè, ke sàri ke dǎ nhosapàa nsàri ke kǎri o dǎu. ³ Kè n kèè òmǎu pǎēkénimè dikpàatikàri borè ke tú: Di mmǎnni Kuyie ncǎētè bomu benitibè cuokè, kù yó mbè bonèmu kè bè wē nkè bè tu ku kǎbe, kè kù bè te. ⁴ Kè kùu ūtè be nǎnniēti pǎíi. Mukũũ mbá mbo, yekúdabùò mbá mbo, isáútii bá mbo, mumǎmmú bá mbo, dekótirè demǎu yóó pǎētému.

⁵ Wèè kǎri dikpàatikàri īnkè kòò bēi nke dǎ: Di mmǎnni m bo dǎò demǎu depǎnnè ke yíe dǎ: Wǎri n yóó da náké tì, tì tu timǎmmǎnti nti ke dǎ ndí tì yíe.

⁶ Kè yíe kǎbēi nke dǎ: Dè dǎò ke dèèmu. Mii tu oketiwè ke tú osǎnwe, ke tú diketiri ke tú kumǎnku. Kè sinéyēī bo wè m bo ò pǎ mufōmmu bintè nīe nkòò yà kénfòu. ⁷ Bèè bo na kétuǎke kumǎnku m bo bè duǎ n yē n yóó bè duǎ ndè, ké mbè te kè bè tu m bí. ⁸ Ifōwǎā nyembè, bèè í dǎòri bè nàà nti, bèè dǎòri isǎke kpere, benitikǎùbè, bèè dǎunè betǎbè, betediibè, bebǎǎféúbè nè siyǎàbisì yembè, m bo bè ānnè kuhāābinku nè muhǎpòpùò mmieke dèè tu mukũũ ndérimù.

Sedisadēmmu pǎnwè yó ndǎmmè

⁹ Kè Kuyie ntǎrè yèyiekè kó dīmari, dii do tǎ mēyēi nkó ibòòke sǎnyi iyiekè n yu ke dǎ: Kǎtenì kè n da benke Kuyie mpebii poku.

¹⁰ Kè Muyaánsǎāmù m pīe nkè ku tǎnni n túóté, kédekénè ditāri diēri mari īnkè, ké m benke dihei sààri Sedisadēmmu wèè cutinì kǎīnkè Kuyie mborè. ¹¹ Kè Kuyie nkó tikpeti di dǎátí ke pīnti ke dǎ ndoii ke dǎ ntewéitè, ke miēti ke dǎ nyetāsàayè. Kè dīmari dǎ ntinǎbènti kè diteri dǎ ndoii ke dǎ ntewéitè. ¹² Kè di duotí okù mediè nke mǎke yebòrè tepíitè nè yèdèè, kè Kuyie ntǎrè tepíitè nè yèdèè yè bàà, kè de kó yebòrè wǎri yē īnkè. Isidayēeribe wuǎ ntepiitè nè idēi yètè. ¹³ Kè de kó yebòrè keú tipíiti tināa: Yètāāti diyie yè kèè bíékè, yètāāti di taà kèè bíékè, yètāāti kubakù cǎnku, yètāāti kuyou. ¹⁴ Kè de kó kuduotí cǎmmú yetārè tepíitè nè yèdèè īnkè. Kè yè wǎri dipebii tǎrè tepíitè nè yèdèè yètè.

¹⁵ Kè Kuyie ntǎnni dii n nǎānnè kè di tǎ kusǎpàati, kè bo bennè dihei nè yebòrè nè iduotí, ¹⁶ kébennè kè dè mma tipíiti timǎu nè mehokùmè nè mǎcǎmmè, kémbo cidòmétiribè sikkupísidé nè sikkusidé (2200). ¹⁷ Kébennè kuduotí cǎē nkè mè mbo métiribè sipísikuǎ nè bènùmmù (65). ¹⁸ Kè kuduotí mǎānè yetāsàayè, yèè dǎ ntinǎbènti, kè dihei mǎānè mǎsǎ mmèè dǎ ndoii ke dǎ ntewéitè. ¹⁹⁻²⁰ Kè bè dǎri yetāsàayè yebotí yebotí dipūū, kè dīmari dǎ ntinǎbènti, kè diteri dǎ nyekũũ, kè diteri dǎ mmeyīī, kè diteri dǎ nǎfǎtǎnfè, kè diteri dǎ mmebèrimè, kè diteri dǎ ntedāntè, kè diteri dǎ mmutápéi. Kè diteri dǎ ntiweti, kè diteri dǎ mmekǎcèburime. ²¹ Kè yebòrè tepíitè nè yèdèè dǎānnè mèdèi, bá di kè di mǎke mēmāā. Kè dihei kó kuce tú mǎsǎ mmèè dǎ ndoii ke dǎ ntewéitè.

²² Bá n yí nyà Kuyie ncîètè bè kòrì kè ke báá, ti Yiè Kuyie nkuù baké ketenkè nè keñkè nè dipebii beè do dè bo kè bè mbe mbáá tipûti timou. ²³ Diyie nè otánkù dè í mbo ke bo mmí dihei. Kuyie nkuù do mièti kè dè wenni, kè dipebii tú defitirè. ²⁴ Kè titenti timou kabe centi di wenniku mieke, kè titenti timou kó bekpaàtibè kòrinko be kpàti debore. ²⁵ De kó dihei bòrè yó nfeímu sáá, ke yé keyènkè í yó mbomè. ²⁶ Bè yó nde ntouo titenti timou kabe kpàti sààti. ²⁷ Dèmarè sînnè í tati de kó dihei, yoo wèè dòðri isòke kperè yoo siyáábisi yiè. Bèè yètè wàri mufòmmu pátiri mieke dii tu dipebii kperi, beè maa tati de kó dihei.

22

Menie mmèè duò mmufòmmu me kó tináaanti

¹ Kè Kuyie ntónni m benke kukó nkuù kó menie nduò mmufòmmu, kè mè yìní Kuyie nnè dipebii be kpàatikàri borè, ke dò ndoi ke dò n tawéitè. ² Kè pũè ndihei mieke, kè detie ndèè duò mmufòmmu kè dè còmму yeyakè yèdé ke pèi kuce tepítè nè mèdémè dibenni, kuce mèmáá otánkù, kè mu faàti mièkunko yebotè. ³ Dèmarè í yó mbo de kó dihei mieke Kuyie ncõs dè.

Kuyie nkpàatikàri nè dipebii kperi yó mbo dihei mieke nke, kè Kuyie ntòmbè kù báá. ⁴ Ke wúó nku ìkè, kè kùu wàri ku yètiri be tĩ. ⁵ Keyènkè í yó mbo, diyie nè otánkù dè me nyí yó mbo. Ti Yiè nKuyie nkuù yó mpĩnti kè dè wenni, kè bè yo nku kpàti sáa yebie nyebie.

Yesu wétinimè bàmbà

⁶ Kè Kuyie ntónni n náké ke dò: De kó tináaanti tu timómmonti nti ke dò ntí ntí tá. Ti Yiè nKuyie nkuù píe nku Yaá nku pānāaanti náambè, ke tōnni ku tōnni kè di bè nàké dèè yóó dōd.

⁷ Kè Yesu dò: Nda kenè n wétinimu bàmbà. Dè nnaati wèè yie ndi mpátiri náaanti.

⁸ Mí nyIsāā n kèemu ke yà de kó denennè, n kèè dii mōnni ke yà kénínkóo Kuyie ntōnni dii dè nni mbenke, di ìkè ke bo di sante.

⁹ Kè di dò: A báá n sante, kè n tu Kuyie ntōnti nwe, ke da dōnnè nè Kirisi kabe tóbè, á sante Kuyie nku.

¹⁰ Á báá yóu a bo nákémmè di mpátiri kó tináaanti, ke yé de mōnni tōnínimèmu kè tì yóó dōd. ¹¹ Meyei nyiè ndake sōtè o yei, wèè sī nkòo dake sīntè, wèè dōðri mesàà nkòo dake mmè dōðri, wèè dò mpáíi kòo dake wénkūne omáa.

¹² Kè Yesu dò: Nda kenè! N wétinimu bàmbà nke bo yietí bá wè o dōðrimè dò mmè. ¹³ Míi tu Oketiwè ke tú Osōnwe, ke tú diketíri nè kumàнку.

¹⁴ Dè nnaati bèè òú be yààti kè dè bo yie nkè bèè di mutie mùu duò mmufòmmu mu kó yebe keta dihei kó yebòrè. ¹⁵ Bèè dōðri isòke kperè, betediibè, bèè dautinè betòbè, benitikòbè, bebòféúbè nè siyáábisi yembè, bembe kó dimàà yó mbo ditowaà ndi.

¹⁶ Mí nYesu mĩ tōnni n tōnni kè di tì náké n kabe tīrè. Mĩ tu Dafiti yaàbirè, ke tú tekūnwentéwātè tèè pĩnti.

¹⁷ Kuyie nYaá nnè Kirisi kabe bèè tu o pokù ò tāātè wè kè bè dò: Kōtení! Bèè kèè kè bè múnke dò: Kōtení! Kè sinéyēi bo wè wèè kōtení kényà fààrè menie mmèè duò mmufòmmu.

Bè caummè wèè bo kaa ndi mpátiri

¹⁸ Mí nyIsāā n náámmu bēè kàa ndi mpátíri ke tú: Wèè yìé tìmatì de miēke Kuyie mbo ò yìé meyei mbè nàá mmèè kpéí de kó dipátíri miēke. ¹⁹ Kòò mmòu me nyààte tìmatì, Kuyie mbo o m̀̀nte mutie mùu duò mufòmmu mu kó dibii, bá ò báá ta dihèi sààri kù nàá ndi kpéí di mpátíri miēke.

²⁰ Mí nyIsāā n náá mómumu nwe ke tú: Ó béimmu ke tú: N wētínímu bàmbà. Dè mme ndò! Wētení ti Yìè nYesu!

²¹ Tì Yìè nYesu kó mesàà nní ndi bonè dimòu.

Yesãã Di mpátíri tɔ̀ tìi náàntì

Bè yu de kó dipátíri ke tú Yesãã nke yé iyie nyi bè do ɔ̀ ndièmmè mubáammu mieke ke sántí Kuyie nyoo bèe kù mɔ̀ meteèmmè. Bá fèè yènfè kó diketiri kè bè ɔ̀ keté kéwāri fè kùnni kénáké fè diè mmèè botí.

De kó dipátíri tú dipátíri ndi benitibè dɔ̀ di mediè Bibidi kó yepáte yemɔ̀ mieke. Ke yé de kó iyie ntumè ìi kàa nyinyi benitibè yèmmè, kè dè ntukúnè mubáammu yoo Kuyie nkó disánni yoo isáútii, yoo meyei nkó mudáammù nè a bo ndémè Kuyie nyoo a bo mbomè meháárimè mieke kè dè me ndò nha kém mú Kuyie nkó meteèmmè mme yoo a yèmmè cààrè, kè Kuyie nda bàntè yoo kù da cīè nkè dè da naati, yoo nè ku di kó metaummè bíkè. Nè de kó yesãã mmieke nke ti ɔ̀ bantémè Kuyie nti tókénèmmè ke fòù, ke tú kùù do mpáíí, kè kù dókùmmè de ti ìnkè, kè kù dòòri kù béi ntì.

Di mpátíri náàntì duó ke dòmmè

1. Yesãã nyèè dèúkunko Kuyie nyètiri: 8 nè 19 nè 33 nè 100 nè 103-105 nè 111 nè 113 nè 114 nè 117 nè 135 nè 136 nè 145-149
2. Yesãã nyèè benkú Kuyie nkuù tumè okpààti: 47 nè 93 nè 96-99
3. Yèè tu bè bàámmè Kuyie nhokpààti kpéi 2 nè 18 nè 20 nè 21 nè 45 nè 72 nè 89 nè 101 nè 110 nè 144
4. Yesãã nyèè tu Kuyie ncīètè tarimù kpèye: 15 nè 24
5. Yèè tu bè bo nkɔ̀ri Kuyie ncīètè dibanni ke denti yè: 84 nè 91 nè 121 nè 122
6. Yèè tu bè do ɔ̀ ndiè nyè Siyɔ̀ ke sántí dicēkari Kuyie ntāátè di Sedisadèmmu ke bo maá ku cīètè: 46 nè 48 nè 76 nè 87 nè 132
7. Yèè tu Kuyie ndo ɔ̀ náké ti ikuó niùti mɔ̀ yoo Kuyie mpāānāàntì náàntò mɔ̀ yoo kù bè cau ntīmati ìnkè yoo kù yè mbèe dɔ̀ timati: 14 nè 50 nè 53 nè 75 nè 81 nè 95
8. Yèè tu itié nKuyie nkɔ̀be kpéi: 37 nè 49 nè 73 nè 78 nè 112 nè 127 nè 133 nè ke né yíénè Yesãã 1 nè 119
9. Kuyie nkɔ̀be bèè bo meyeñcaàrimè mieke ke báá nKuyie nke kù mɔ̀ meteèmmè. Bè do ɔ̀ ndiè nyè: 12 nè 44 nè 58 nè 60 nè 74 nè 79 nè 80 nè 83 nè 85 nè 90 nè 94 nè 106 nè 108 nè 123 nè 126 nè 137
10. Yèè tu mefēūtīmè mebotí meboti bo sántémè oniti kòò kuónnè Kuyie nké kù mɔ̀ meteèmmè. De kó yesãã mboti yèè sū: 5-7 nè 13 nè 17 nè 22 nè 25 nè 26 nè 28 nè 31 nè 35 nè 38 nè 39 nè 41-43 nè 51 nè 54 nè 57 nè 59 nè 61 nè 63 nè 64 nè 69-71 nè 86 nè 88 nè 102 nè 109 nè 120 nè 130 nè 140-143
11. Yesãã mmómmɔ̀nye, kè dè yèmmè Kuyie nda dèetè mèè kpéi ntīmati mieke, yoo kù da cīèmmè a yei: 9-10 nè 30 nè 32 nè 34 nè 40:1-12 nè 92 nè 107 nè 116 nè 118
12. Yèè benkú Kuyie nkou bo mməkemè diwèi o yèmmè mieke nè kù ò òmpùnmemè: 3 nè 4 nè 11 nè 16 nè 23 nè 62 nè 131 nè 139

Kè dè dò mmèmmè ti bo namu yíè nkétúóté de kó iyie nkó tináàntì kéndèúkunkonè Kuyie nyètiri kéáá nè ti kó metammè kèntũ mbe ì nti náké kè ì dòmmè.

YESÃÃ MPÁTÍRI DIKETIRÌ

1

Diwèl mómmanni kó tináaṅti
(Yesāa 1-41)

¹ Dè nnaati wèè í tū mbenitiyonkubε tié,
wèè í tūū mbenitiyeibe kó kuce,
wèè í katìnè bèè daú Kuyie.

² Wenwe dó Kuyie ntié nyi,
kε ì àà o yèmmè miεke kuyie nnè keyènkè.

³ Dε yiè ndònnè mutie mmu bè buotí mù kukó ntaké,
kè mù pεí yebe ye mònni,

bá mu fāàti í kpeì,
dε yiè ndòri dε demou ò nyiémmu

⁴ Benitiyonkubε kperε í mε ndò,
bè dònne tiyontì nti kuyaakù tò tì.

⁵ Dε te kè bè í yóó na kécómmú Kuyie mbeénti yiè,
bè mε nyí yó nkáké Kuyie nkabe tñni.

⁶ Kuyie nyémmu bèè wetí be kó kuce,
kè beyeibe bie tū mmefétimè kaku.

2

Kuyie ntāāté wèè kpààti kó tináaṅti

¹ Ba nte kè ibotí miεke cǫú?
Ba nte kè yebotè dàkii mεyei nkprí ndetetirè?

² Kè kutenkù yembè baati dikpànni,
kè sikpààtibìi wènnè ke bo kpànnè Kuyie nnè kù tāāté wè,
kε náá nke tú:

³ Tí tōte bè ti pitinnè ìi wēl,
képité bè ti dùú mēè fīmmε kédootóo.

⁴ Wèè kàri kēīnkè kòò bè daú,
ti Yiè nKuyie mbè ti mudaá mmu.

⁵ Kε bè nàánnè kemieke.
Nè kemieyonkuke kε bè àà kufōwaá nke tú:

⁶ Mū pī n kóo kpààti,
ditāsàarì Siyōō īnkè.

⁷ N yó nnáámmu Kuyie nyē nkù yóó dōò dè kpéí.

Kù ñ nàkémmu kε yī:

A tú m bire nde yie,

kè n tú a cice,

⁸ kε tú n kù mǫo yebotè yemou kè kùu yè nni nduó nkè n yè tieke,
kénthenè itemmànkoo,

⁹ kécēmmú yebotè nè kumátipàati,
ké nyè pùò ntiyaamatì kōmε.

¹⁰ Díndi bekpààtibè, ícìnnè,
ketenkè kó bebeémbè, híyíennè itié.

¹¹ Mpīnnè Kuyie ntōmmú kε kù dé,
nyénè kù kpeñnì mè kè di kōmbùòti nkù duò.

¹² Kè di nkù déúkùnkò
ku miεke yàà bo di pεike mēè kpéí

kè di feti di tũ nkùù cε miεke,
ku miεke í yóó ɔɔte kè bo pεikεmè.

Dè nnaati bèè sòri ku borè.

3

Mεδεετίμè boní Kuyie mborè nde

¹ Dafiti do cokùnè o birε Abusadɔmmu, kéndiè nfèè yènfè.

² N Yiè nKuyie n dùòntɔbè sũmu,
bèè n wanti bè í sènní.

³ Bè í sènní bèè náante n kpéí,

bèè tu fṣ́ nKuyie nha í yó n δεετέ

⁴ N Yiè nKuyie nfṣṣ́ tu n kó kudɔpikù,
a δεumè kpéí nte kè dè n naati.

⁵ Kè n kuónko ke yu n Yiè nKuyie,
kù ɔɔ yiemmu ku tāsààrì ìnkè.

⁶ N duómu ke yé nke duó, ke ènte,
ke yé n Yiè nKuyie nni ncúómè.

⁷ N yí yīèkù benìtìbè sikɔu sikɔu,
bèè n cètìnè tipùtì timɔu.

⁸ N Yiè nKuyie,
íté kécómmú ké n δεετέ,
fṣṣ́ bèmmù n dootitɔbè,
ke bókíí benitiyonkubε nùì.

⁹ N Yiè nfṣṣ́ δεερί,
a sàà nni mbonè a nùtìbè.

4

Kuyie ndεερίmè bè sṣ́ríté ke wátìrì wè

¹ Dafiti yènfè bè diè nfè nke biennè tibómbonti.

² Fṣ́ nKuyie nfṣṣ́ n kòrímmú,
n kuònnè fṣ́ nwe, n teennè!
N yèmmè do cààrè kè fṣṣ́ n δεετέ,
n kuó mmesémmè kékénté m báammìi.

³ Díndi benìtìbè,
dè yó nkááké de kè di yóu di bo ncaàrimè n yètìrì?
Dè yó nkááké de kè di yóu di bo ndómè detetìrè kpεε
ke wanti siyáábìsì?

⁴ Banténè Kuyie nkuù n dòòmè mesàà,
kè n kù yu kù n tee.

⁵ Kè di miεke pεike di báá dɔɔ meyei,
totínè keyènkè di yèmmè di duó dè,
kébónkùnnε di miεke.

⁶ Fíénè Kuyie nyiwũṣ́ kù dṣ́ ì,
ké kù duó ndimáà.

7 Besūkùbè nàámmu ke tú:

We mbo ti duó ndiwèi?

Ti Yiè nKuyie ntí míité a wenniku.

8 A né n duó ndiì wèi pēētēmu tidiiti nè mēnaà
ndè ò mpíéké kè bè mòke dì.

9 Nh òò duó káyē nkéduó nè diwèi ndi,
ke yé n Yiè Kuyie nfóò n kānkémè.

5

Kuyie ncouté wèè kó ibáammì

1 Bèdèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè ke eunè itārì.

2 N Yiè nKuyie nkénté n náàntì,
keè n dabònnì.

3 N kóo kpààtì, fí nKuyie fíò n te,
keè n da yumè, fí nwe m báámmè.

4 N Yiè nKuyie ndikūnweñnì a òò keèmu n tammè,
nh òò pike mbúó fí nwe ke da kēmmú.

5 Kuyie nha í dó meyei,
a òò í ncouté oyeiwe.

6 Bèè yete yeto bè í yóó da tóónnè,
a í dó bèè dòòri betòbè meyei.

7 A kòumu siyààbisí yembè,
nè bèè cou menitiyī nè becūmbè,
ti Yiè nKuyie mbè dò nha borè isòke nyi.

8 Mí nyie a n dòò mèè sàà ndeumu,
kè n tati a cīētè.

N da dému,
ke yó nnínkú a cēsààtè miéke.

9 N Yiè nKuyie nha tú timómmānti yiè nwe,
nni ncēmmú bèè n díínte be kpéí,
tūnte kuce a dó ñ tūnne kù.

10 Bè í mòke timómmānti,
bè dó meyei mme,
kè be náàntì dò nkufōti kùù feí,
bè tu besoumbè mbe,
ke ò nnáá nke kpenti ke né dó meyei.

11 Kuyie nwénté be beyeibe,
kè bè dó kédòò tìi bè buó,
be yei nsūūmmu,
beti be,
bè yete a kpeti nti.

12 Kè bèè biè sòri a borè,
kè diwèi mbè bo,
kè bè nyānku sáà nè diwèi,
kàa mbè kānké,
bè da dómu, yóu kè bè nyānkunè diwèi.

13 Fí nKuyie nfóò dòòri mēsàà mbesààbè,

kàa sàà mbè kǎnké kudəpìkù kǎmɛ.

6

Bè bàámmè Kuyie nkɛ dɔ meteèmmè

¹ Bɛdèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè kɛ biennè kubómbonku iwěĩ ini kòku.

² Kuyie nha bá m poté nè kemieke,

a bá n tiènnè kumiépíé.

³ N Yìè nKuyie, n kuó mmesémmè, n cĩtemu,

n Yìè nKuyie, m miékùnnɛ n kũð í pĩ nyetəbè.

⁴ N yí yé m bo tìi miéke.

N Yìè nKuyie dɛ yó nkááké dɛ kàa n teennè?

⁵ Áú n Yìè nKuyie, bónkùnnɛ a miéke ké n dɛɛtɛ!

N coo nha sàà nkpeí.

⁶ Bɛcírìbè da yěmmu,

we mbo da sǎntɛ kudənkù?

⁷ N kuðmmu kɛ cĩtiroo,

bá kèè yènkè nh ɔ nkuðmmu kè n dóùu búúté,

n dóù dii sǎàkɛnè tìnənniɛti.

⁸ Mesémmè mɛɛ te kè n nuə nɔĩtɛ,

n dùəntəbè bɛè sũ kè n nuə nhòu.

⁹ Fũtɛnè m borè, dínɔi bɛè dòòri mɛyɛi,

tì Yìè nKuyie nkèèmu n dabònnì.

¹⁰ Tì Yìè nKuyie nkèèmu n sáútìi,

kɛ cəutɛ m báammù.

¹¹ N dootitəbè kufɔwáá nkuù bɛ pĩ nkè bɛ di ifɛi,

kè bɛ kòntì əu,

kè bɛ cokù mɛcǎā nnè ifɛi kɛ wɛtì.

7

Dafiti dómè Kuyie nhò kònné

¹ Fɛyènfè Dafiti dèntè fɛ Kuyie. Kuusi, Bensamɛ wuə nkou kpéi.

² N Yìè nKuyie n səri fɔð borè,

n dɛɛtɛnè bɛè n fěũnko,

m pate.

³ Bè yàà bo n nété dicírìcìrì kǎmɛ,

dicírìcìrì ɔð pĩmmè kénété bá òməù báá fietɛ.

⁴ N Yìè nKuyie, kè m mènke dòò bɛ n wátìrì tì

kè m mènke cààrè,

⁵ Kè n fɔð mmɛyɛi n wèè n dòò mɛyɛi,

kè nh éi n dùəntəbè kpɛɛ detetirè,

⁶ n dùəntəbè nni mbɛtì ké n nintɛ,

ké n yěɛɛ, ké n kuə,

kékũnné n yètìrì mutáá mmieke.

⁷ N Yìè nKuyie nyíté kécómmú,

kàa miēke bē yē,
 baao n dùǎntòbè bēè miēke n cóú,
 n kónné fǒ nwèè te tibeéntì.
⁸ Ibotí iməuu tíi nha borè,
 kàa mbo kēĩnkè ke ì baké.
⁹ Kuyie nfǒ nwèè bekùnè ibotí,
 n kónné n naatí kpéí,
 n yí cààrè dēmarè.
¹⁰ Cónné benitiyeibe caàrìmè,
 kékpénkùnne besààbè,
 fǒ nwèè yé benitibè yèmmè,
 nè be yentotí,
 a tú Kuyie nku ke wenni.

¹¹ Kuyie nkuù tu n kó kudəpikù,
 kuù dēerí besààbè.
¹² Kuyie nkuù bekùnè timómmənti,
 ke né yóù sǎà.

¹³ Kòo nitiyeiwe í cèète ò sǎũ o siè ndi,
 ke deenko o tǎmmù.

¹⁴ Ò màátí tìi kpàrinənti yóó we nkuə,
 ò sǎũ ìi pie nyóó we ntǎ.

¹⁵ Ò kuə mmeyei nkó tipəutì nti,
 ò pùó mmesòummè mme,
 ke yóó pèité siyààbìsí.

¹⁶ Ò keù difǎtìrì ndi ke dì cūmpùnkò,
 ò doti ò keù dì fǎtìrì miēke nke.

¹⁷ Ò dǎd mēè yei ndoti o yuu ĩnkè nke,
 ò yóù kùù yonku doti o tǐnni ĩnkè nke.

¹⁸ N yó nsǎntímu n Yìè nKuyie,
 kù tumè timómmənti yìè,
 n yó ndièmmu ke bie ntibómbonti,
 ke déúkùnkò Kuyie nkùù baké kēĩnkè nè ketenkè ku yètìrì.

8

Kuyie nkpeñnimè ke dǎd onitì kòò deu

¹ Bedèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè ke biennè kubómbonku.

² Ti Yìè nKuyie nha yètìrì feímu
 ketenkè keməu miēke.

A yètìrì deumu ke sènté tiwetì,
 n yó nda sǎntímu.

³ Ibí nè ibíbéní bo ndiè nke da santí,
 ìi kó yenə peri a dùǎntòbè diébè,
 a dootitòbè diébè í pieti tináahtì.

⁴ Kè n wùó nkēĩnkè a nəu kó mutəmmú,
 otǎnkù nè siwǎǎ a dǎd dè,

⁵ m báá yà onìtì tu wè kàa yé o kpéí,
 n yí yà onìtì yie ntu wè kàa dàkε o kpéí.
⁶ Kuyie nha ò dǎò kòò sàkε dǎnnè fǝ nwe,
 kàa ò duó ntikpetì nè diyetidièrì.
⁷ Koò duó nha dǎò dèè kó dimàà kòò dè baké,
 kàa ò báá ndemǎu.
⁸ Tipièti nè inààkε nè tikpasĩntòò,
⁹ nè sinǎo nè siyĩ
 nè dèè kó dimàà bo menie mmieke.
¹⁰ Ti Yiè nKuyie nha yètìrì feĩmu
 ketenkè kemǎu mieke.

9

Kuyie ndeerímè beçĩribè nè bè fǝũnko bè

¹ Bedembè kóo kótì diemmè Dafiti yènfè ke biennè debémbénnè
 metammè daamè kperε.

² N Yiè nKuyie n yó nda sǎntí nè n yèmmè mǎmǎu ndi,
 kénnáá nha kó tidietì.
³ Fǝǝ te kè nh aunè diwèi,
 ke diennè debémbénnè ke da sǎntí,
 fǝ nKuyie nha bakému ketenkè nè keĩnkè.

⁴ N dootitǎbè bótìrì be fǝnkó nye,
 ke duò ke kǝ nha ìikè.
⁵ Fǝǝ n kòrmú ke kpa n kpéí,
 ke kari a kpààtikàrì ke bekùnè timómmǎnti.

⁶ A puotĩmu bèè í da báá,
 ke kǎu benitiyeibe,
 ke ũũtì be yètè páí sǎǎ.
⁷ Fǝǝ kùò ti dootitǎbè ke bè dèè,
 ke pùò mbe ekè páí páí,
 kè ti yè mbe kpéí.

⁸ Kuyie nkpaàtirĩmu sǎǎ,
 ke fíi nku kpààtikàrì tibeénti kpéí.
⁹ Kuù baké kutenkù nè timómmǎnti,
 ke bekùnè ibotí kè dè sié.

¹⁰ N Yiè nKuyie nfǝǝ tu bè fǝũnko wè kó disǎrì,
 Bè sǎrì fǝǝ borè meyeñcaàrímè mǎnnì.
¹¹ Bèè da yé bè da duómmu bemáà,
 ke yé fǝ nKuyie nha í yóumè bèè da waà.

¹² Ndiennè kédéúkũnko ti Yiè nKuyie,
 kuù kàrì ku kpààtikàrì ìnkè Siyǝǝ,
 mpĩèkùnè Kuyie ndǎò mèè dǎòrímè diemè ibotí mieke.
¹³ Kuù bekùnè benitikǎùbè,
 ke yé beçĩribè kpéí,

kù í yè mbèè kuò mbe kpéí.

¹⁴ N Yìè nKuyie, n kuó mmesémme,
wénté n nímbè n diinko mèè sémmè,
fɔ́ɔ́ n deérínè mukũũ.

¹⁵ Kè nní ndiènnè diwèi
ke da sánti Siyɔ́ɔ́ kàbe tinnì mieke,
a n deetémè.

¹⁶ Yebotè duò yè keú yèè fòtè mieke nke,
kè yè dii tì cùàtì yè pī.

¹⁷ Kuyie mbenkúmu kù tu kù,
ke dɔ́ori timómmanti,
kòo yeiwe dii tì mátì ò pī.

¹⁸ Benitiyeibe tati kudankù nku,
nè yebotè yemau yèè yè nKuyie.

¹⁹ Kuyie nyí yóó yè mbeçiribè kpéí,
ocírì í yó nkémmú demarè kémónté kè dèe deè.

²⁰ Kuyie nyíté kécómmú,
báá yóu kòo nìtì weè na,
bekénè yebotè.

²¹ N Yìè nKuyie nhänné yè kufɔ́waá,
kè yèe banté yè tumè benitibè mbe.

10

¹ Dè yíme n Yìè nKuyie nkàa dété?
Dè dòmmè kàa sòri meyeñcaàrimè mònni?

² Benitidannibè mòke sipɔ́ nsi,
ke fɛũnko beçiribè,
kè be dɔ́orimè bè pī.

³ Dè ã nnaatimu onitiyeiwe ò dó kédɔ́ tì kpéí,
kòò fiète otɔ̀u kperè dè nhò naati,
kòò sáá nKuyie.

⁴ Onitiyeiwe ã nnáánnè tepòtè nte ke tú:
Kuyie nyí kpetì òmɔ̀u,
kù keté ké í bo.
Tii bo o yèmmè sáá.

⁵ Ò dɔ́ori dè yíemmu sáá,
ò í banní Kuyie mbeéntì,
ò aúmmu o dootitabè bemau.

⁶ Kòò náá nho yèmmè mieke ke tú:
N yí doti bìtì,
meyei nyí yó n yà bìtì bìtì!

⁷ Kòo nùù mòke tináaṣṣinti,
siyáábìsì nè meçilmmè,
kòo náaṣṣi tu tiyeyi ò í náá ntimómmanti.

⁸ Ò ɔ́ okè diheì také nke,

kékuo wèè í cààrè mùmamù disòrì
ke ò ntũũ nke paké ocĩrì.

⁹ Ò ò nhoke kutúúkù nku,
medétimè dicìricìrì kōme,
ke paké ocĩrì,
kóò kpààke kètanné ticùòtì mieke.

¹⁰ Ò ò kúkúmu, kébake,
kéyāke ocĩrì.

¹¹ Kòo yèmmè dò nKuyie nyè nho kpeti,
ke dò nkù í dake o kpeti ìnkè,
ke dò nkù í wúó nhò dòòrì dè.

¹² Kuyie, nyíté kécómmú,
Kuyie, nyoute a nòùtè!
Báá yè mbeçĩribè kpéí.

¹³ Dè yĩme kòo yeiwe da daú,
ke tú a í yóó ò kpetínné?

¹⁴ A wúómmu ocĩrì áàrìmè ke fěũrì,
fěò ò kómmú.
Ocĩrì duó nfò nwe omáà,
fěò dàke deciribire kpéí.

¹⁵ Pònte oyeiwe wěřímú,
yietí we o yei,
deite we a ìikè.

¹⁶ Tí Yìè nKuyie nfěò tu okpààtì sáà,
bèè í da yé bè í yó nkpaá a eì.

¹⁷ A kemmumu beçĩribè dó tì,
ke náríkùnkò be yèmmè,
ke yo bè tu mù.

¹⁸ Ke kommu iciribí nè bè fěũnko wè,
kè dè bo yie nkòo niti bá ndòòrinè otòu muwěřímú.

11

Kuyie nwúómmè benìtìbè bemou

¹ Bedèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè.

Kuyie mborè n de nsòrì,
dì bo yĩme ke dò nní ncokù yetārè mieke tenòtè kōme?

² Beyeibe fĩ mbe tännè nde,
bè sèunko be pie nyi,
ke sòrì dibìnnì mieke ke bo tã wèè yèmmè wenni.

³ Kè diheì cààrè,
onitisàù bo dòò ba?

⁴ Kuyie mbo ku cēsààtè mieke nke,
ku kpààtikàrì bo keĩnkè nke,
kù wúómmu benìtìbè bemou,
ke yé be yèmmè mieke dòmmè.

⁵ Kuyie nyému osààwè nè oyeiwe be yèmmè,

kù í dós oyonkuwe.

⁶ Kuyie nyóó cūñní yehāākūš nyē nè mehāākpèrìmè benitiyēibē ìnkè, bē kó tiyēti de ntú.

⁷ Tì Yìè nKuyie ntu timóm̃m̃nti yìè nwe, kē dós wèè dṑrì timóm̃m̃nti, bēè pī ntimóm̃m̃nti bēè yóó kù yà.

12

Beyēibē sūũmmè

¹ Bēdèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè kē biennè kukùtìdùkù iwēĩ ini kòku.

² Tì Yìè nKuyie nti dēeté, benitisààbè dèèmu, timóm̃m̃nti yēmbè í kpaá.

³ Bá wè ò wátìrì otòu nwe, koò kpènti kòo yèmmè né bo mēdémè.

⁴ Kuyie nkuo benitikipentibè, nè bēè nàánnè sifeí.

⁵ Bēè tu:

Tì nò yēè tu ti kó muwērímú, ti nò nke náámmu, we mbo na kē ti baaté.

⁶ Kē Kuyie ndò:

Mí nKuyie m bo íté kécómmú, bē fēũnko bēè sēnnibè kpéí nè bēcīrībè bēè kuò, m bo dēeté bē sènkèrì bē.

⁷ Kuyie nnáànti dò mpáíí nwe kē dò mmeso mbè pū́nné mè fehāātofē, kē mè wenke mesàà.

⁸ Fò nti Yìè Kuyie,

fòò yó nti kánké benitibè biè mbotí.

⁹ Bá kē de kó benitibè bo tipítì timo, bá kē beyēibē sūũ nkutenkù.

13

Onitì dómè Kuyie nhò dēeté kē dè ò ɔ̀tí

¹ Bēdèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè.

² Kuyie nde yó nkááké de kàa dentení n kpéí?

Dè yó nkááké de kàa yóu kē n da yà?

³ Dè yó nkááké de kē iyī̀kē nè mēyēhcaàrìmè yewe yemou kōme kē dēè deè m miēkē?

Dè yó nkááké de kē n na n dootitòbè?

⁴ N yìè nKuyie nwéntení kékeè n tú mù, kē n yíé muwērímú, n yàà bo kú.

⁵ Kē n dootitòbè báa yī̀ bē n na,

dè yàà bo narikè n dootitòbè n yīēkēmè.

⁶ N yēmu a tùmè mēsàà nyiè,
kè n yèmmè naati a n dēētēmè.
N Yiè nKuyie, n yó ndiè nkè da sāntímu,
a n dòò mèè sàà nkpeí.

14

Onitiyeiwe kó meborime

¹ Bèdèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè.

Tiyèntì tii òò yī Kuyie nyí bo!
Bè càkemu, bè dòòrì isàkè kpere nde,
òmòu í bo bε miεkε wèè dòòrì mēsàà.
² Tì Yiè nKuyie mboní kēinkē nkε kε wúó mbenitibè,
kε bo yà wèè mòkε mεyèmmè kε kù waà.
³ Bεmòu bè fetimu kε càkε,
òmòu í bo wèè dòòrì mēsàà mbá omáà.

⁴ Kuyie mbéimu kε tú: Dε kó benitibè sàà í yé dèmaràà?
Kε sou n nìtibè kε bè yo mbá bè í dake n kpetaà?

⁵ Kufōwaà n yóó bè autému kè bè nkpeutí,
kε yé Kuyie nkommumè besààbè.
⁶ Dì paankonè bεcīrìbè mbe bε kpere kè ifei yóó di pī,
kε yé ti Yiè nKuyie nkuu tumè bε kó disòrì.

⁷ Mēdēētīmē yēnní Siyōō kēdēēté Isidayēeribē!
Kuyie mbo wēte kētēnnéní dii mōnni ku nìtibè,
dè bo narikε Sakōbu kōbε,
Isidayēeribε bo nyāнку.

15

Kuyie ndó ku kōbε ndommè

¹ Dafiti yènfè.

N Yiè nKuyie nha yóó cōuté we a cīētè miεkε?
We n yó mbo a tāsààrì ĩnkè?
² Wèè borime wenni wènwε kòò tū ntimómmanti,
kε náá mmómmuò ntii boní o yèmmè.
³ Wèè í wátirì betòbè, wèè í caàrì o kou,
wèè í sáá nho cēpētitòu.
⁴ Wèè yetírì Kuyie nyete bè, kε cōú bèè kù dé,
kòò béi ndii nuu bá kè di ò yóu wèè di dòò.
⁵ Wèè í penni o dífí kε dó mucóntimu,
wèè òò í ncōuté ticuuti kēcaàrè wèè naati.

Wèè dòòrì mēmmε dēmarè báá ò nampe.

16

Kuyie ndēēté wè kó diwèi

¹ Dafiti yènfě.

Áú Kuyie! Nni nkānké,
fǔǔ tu n kó disǎrì.

² N Yìè nKuyie nfǔǔ m baké,
m péú fǔǔ mǎá borè diwèì.

³ Bēsààbè bèè bo diheì miēke
bēè tu bēnitimómmāmbe n dé bè.

⁴ Bēè kǎrì yēbākè borè,
m báá kǎte bè feu dè bē kó iwǔǔ,
m báá fié bē kó iwǔǔ,
n keté ke báá aate kényú bē bākè kó yeyètè.

⁵ N Yìè nKuyie nfǔǔ tu n kpere demou,
fǔǔ n duò n dǎ dè,
n kperti timou bo a nou miēke nke.

⁶ A n duó ndè n naatimu,
dè tu dēsààrè nde n kpéí
ke n duò ndiwèì.

⁷ N sǎntímu Kuyie nkùù n tiè,
bá keyènkè n yèmmè ò n dentemmu de kó itié.

⁸ M buó n Yìè nKuyie nku sǎá,
kù m bonèmu, m báá kpeute.

⁹ Dēè te kè n yèmmè naati,
kè n diènnè diwèì.

¹⁰ Ke yé ke dò mbá kè n ku,
m bá nkpaá kufǔti miēke,
ke yé a í yóó yóumè a kou kòo pǎāke.

¹¹ A m bēnkemmu mufòmmu kó kuce,
ke yo nni mbonè ke n duò ndiwèì.

17

Wèè í cààrè mùmamù ò mǎòmè Kuyie mmeteèmmè

¹ Dafiti kó ibáammìi.

N Yìè nKuyie, keè n da móú tì, kè n kónné,
keè n dabònnì kékeè m báammìi,
siyáàbisí í bo m miēke.

² Fǔǔ yó m bekénè,
fǔǔ yó m púté n naatimu.

³ A yému n yèmmè, a n séúmu keyènkè,
kàa n fie a í yóó yà timatì,
tìi bo n yèmmè tìi yìèní n nùù.

⁴ A náàntì tìi n nì,
ke n yennínè mmáà bēyeibe kó ice.

⁵ N tǔmmu weti a ce,
n tààke í kpeutí.

⁶ Kuyie n da yumu ké yé a yó n ténnémè,

kénté m bíékè kékeè n da náá ntì.

⁷ Benke a sàà n diemè fí nwèè deeri bèè wanti disòrì a borè,
ke bè fèkù be dootitabè nɔu mieke.

⁸⁻⁹ N ni nkānké kunɔmpòkù ò nkānkémè tenɔnnitè,

benitiyeibe bèè n fěũko be kpéí,

a nni ndíéké a kó medèè.

N dootitabè yonkubè bèè n fité be kpéí.

¹⁰ Bè í mɔke mesémmè,

bè náánnè sipɔ nsì.

¹¹ Bè tũ n naàcèi nsì,

ke n fité ke wanti ké m bɔ nketenkè.

¹² Bè dɔnnè diciricirì ndi dii dó kèpí nkè dè di ɔɔtí,
musímmù mùù òke difāpèù ke díí.

¹³ Kuyie mbáátí ké bè kpānnè,

ké bè bɔ nketenkè,

youte a siè ké n deeténè benitiyonkubè.

¹⁴ A bè kùɔnè a kpārisiè, ké bè dèè páíí,

bè bá nkpaá befòubè mieke,

nii mbe menétiime a sùó mmè be kpéí,

kè be bíí yà kénsànnè késúsó mbe yaábí.

¹⁵ Mí n wetímu ke yóó da yà,

m bo ente dii mɔnni n yóó da yàmu kénsànnè.

18

Dafiti dèntèmè ke sante Kuyie

(Wénté 2 Sammuyeri 22.1-51)

¹ Bedèmbè dièmmè Dafiti Kuyie ntɔnti yènfè. Ò do dèntè de kó fèyènfè
Kuyie nhò deeté dii mɔnni ndi nè o dootitabè bɛmɔu nè Sauri.

² Kòò bėj nké dɔ:

N Yiè nKuyie n da dómu,

fíɔ tu n kó muwērímú.

³ N Yiè nKuyie fíɔ n te n sɔri fíɔ borè,

fíɔ tu n kó kupèrikù kùù n kānké,

fíɔ tu n kó kudɔpikù,

fíɔ tu okperi wèè n deeri,

fíɔ tu n kó tecèkpetè n sɔri tèè mieke,

fíɔ tu n deetiwè wèè n deeténè beyeibe,

⁴ Kuyie nyètìrì ndeu,

n ku n yu kè kù n deeténè n dootitabè.

⁵ Mukũũ ndo m boumu ké n fité,

menie mmèè pũ ò nke kɔ̀ù kè mèe donnè n kɔ̀mbùòti.

⁶ Kudɔnkù kó iwěi iì do n cèète,

kè mukũũ nkó ticùòti nduó n yìikè.

⁷ Dè do n di kè n yú Kuyie nku,

ké ku nkuónnè,

kè kùu keè n tammè ku cīètè mieke,

kè m báammì tuokoo ku borè.

⁸ Kè ketenkèe aá,
kè yetārèe sântè kéáá,
ku mieke peike mēè kpéí.

⁹ Kè kuyukú nyièní Kuyie nwūḡ,
nkè fehāādènfè yìèní ku nùu nè ihāāpémperí.

¹⁰ Kè kùu bíi ntiwetì kécúténí,
kéncutiní ke na yewetisùḡ.

¹¹ Kè deke oīnkèmbàrì, ke puù,
kémpùtì kuyaakù mieke.

¹² Kè yewetisùḡ kù fité,
kè yewetè dieyè kù cēēte,
kè dè sòu ke dō ndibinni cūmpuri.

¹³ Kè kuwenniku diekù yìèní ku iikè
Kè yewetè pēnkù nè yemátārè nè ihāāpémperí.

¹⁴ Kè ti Yiè nKuyie mpéú kéīnkè fetaafe kōme,
kè bè yo Kuyie nkùu baké kéīnkè nè ketenkè ku tammè.

Kè fetaafe mátārè duóní,
kè muhāā ncóú.

¹⁵ Kè fetaafe nwéí tipūti timou,
kè Kuyie ntāū ku pie ntipūti timou.

¹⁶ Kè kùu pee kè dàméèrì fūḡ feité,
kè kùu wei kè ketenkè miekee feité.

¹⁷ Kè kùu youtení ku nòutè kéīnkè,
ke n yūḡ mmenie mmieke kédennení.

¹⁸ Kuù n deerínè n dootitabè,
nè n sīmbè bèè wērímú pēētè n kōmu.

¹⁹ N do bo mesémmè mieke nke kè bè n cēēte,
kè Kuyie mme nni nni mbonè.

²⁰ Ke n dēnnení difōtìrì mieke,
ke nh òmpūnnè kù n dō mēè kpéí.

²¹ Kuyie nni nyietí n dōori mēmmè dēè sié.
N wennimu kè kù n yietí mesàà.

²² N tūmmu Kuyie nkó kuce,
n yí yete ku kpeti matì.

²³ N yí yeté ku kuó maì,
m me n yí yeté ku tannùu marì.

²⁴ N dōorimu kù dómè.
N dakemu nyàà bo yeté mēè kpéí.

²⁵ Kuyie nni nyietí n wetí kè dè màmmè mme,
n wennimu kè kù n yietí mesàà.

²⁶ Kuyie, nwèè dōori dēè wenni,
a we ndōori dēè wenni.
Wèè tu onitì mōmmuḡ a we ndōori timómmonṭi.

²⁷ Wèè dō mpáíí, a ḡḡ ò benkemu amáà páíí.
Kòò tu oyēiwe a nyé a bo ò yīmè.

²⁸ Fōḡ deerí besénnibè

ke kékùnkò sifeí yembè.

²⁹ N Yìè nKuyie nfɔ̀ɔ̀ còunkò n fitírè,

fɔ̀ɔ̀ m mí dibìnnì mièke.

³⁰ Kuyie nfɔ̀ɔ̀ te kè n do n dootitòbè.

Fɔ̀ɔ̀ te kè n sènté be duotí.

³¹ Kuyie nkó kuce do mpáí nwe,

kè ku náànti tu timómmonti,

kè kù dò nkudòpikù ke kánkù bèè sòri ku borè.

³² Kuyie nkuù tu ti yìè,

Kuyie mbo kumáa ndi,

kuù máa tu dipèrì dui ti kánkè.

³³ Kuyie nkuù n duò mmuwèrímu,

kuù wènkùnkò n ce.

³⁴ Kuù te kè n tààke cāa tēhontè kpɛyi kōme.

Kuù te kè n còrímmù ditennì ìnkè.

³⁵ Kuù m bɛnkú dikpànnì,

ke n teénnè kè n nò nke yũs mmutāmmù.

³⁶ N Yìè nKuyie nha nòutè youte tɛè n tɔ,

ke n kánkè kudòpikù kōme, ke n dɛɛrí,

nh ɔ̀ɔ̀ da yú kàa yiemmu kè n kpénkùnnè.

³⁷ Fɔ̀ɔ̀ te kè n kèrí mɛcāa,

bá n tààke í seítí.

³⁸ M bèti n dootitòbè mbe ke bè nintè,

kè n yí bè kùò bɛmɔu m báa wète.

³⁹ M bè kèété kèétému kè bè còú kè m bè nàù,

bè báa na kèíté, m bè namu.

⁴⁰ Kuù n duò mmukpàrìwèrímu,

ke te kè n dootitòbè m bòúté.

⁴¹ Fɔ̀ɔ̀ te kè n dootitòbè bùtinné ke coké,

kè nh auté n sɪmbè ke bè kòù.

⁴² Kè bè kuò mbá òmòu í bè teénnè,

kè bè da kuònnè fɔ̀ nKuyie mbá a í bè còú.

⁴³ M bè nàntemu kè bè naá nkutāyukú, kuyaakù tɔ kù

kè m bè nàù kuce kó tisāsāātì kōme.

⁴⁴ Kuù n dɛɛténè m botí kɔbe bèè yete n kpeti,

ke n níi nyibotí ìlkè,

kè kubotí n yí yé kù naá n kó tidaatì.

⁴⁵ Kè bɛpɔ̀ɔ̀bè n sántí,

kè m bɛí mmémáa bèe yie n kpeti.

⁴⁶ Kè bè cɪte ke kpeutí,

ke yièní be sòrè mièke.

⁴⁷ N Yìè nKuyie mbomu kuù tu n kó dipèrì.

Ndɛúkùnkonnè ku yètìrì, kuù tu n dɛɛtíwè.

⁴⁸ Kuyie nkuù m pèrì,

ke te kè ibotí m bòúté.

⁴⁹ Kuù n dɛɛrínè n dootitòbè,

ke te kè n nò n kpantídèntòbè,

kuù n deérínè benitiyonkubè.

⁵⁰ Deè kpéi nte kè n yó nkù sánti ibotí cuokè,
kè diè nke déúkunko ku yètiri.

⁵¹ Kuù deérí ku kóo kpààti,
koò dòòri mesàa wenwe kù tãáté wè,
wenwe Dafiti nè o yaabíó sáà.

19

Kuyie ndòò dè deè benkú kù deumè

¹ Bedèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè.

² Keĩnkè benkúmu Kuyie ndeumè,
kè tiwetì benkú kù pĩ mmùù tómmú.

³ Bá dìi yìè kè dì nàá nditerì kù deumè,
bá kèè yènkè kè kè nàá nketekè kù deumè.

⁴ Dè í tú nè tináahti, dè í tú nè yetannò,
òmòù í yo de tammè.

⁵ Kè de náahti nè pité kutenkù kumòu,
kè bè tì kèè itemmàanke imòu.

Kuyie ndòò diyìè cǐètè keĩnkè nke.

⁶ Kè dì ò nyetini kè do nwèè tùóté o pokù bàmbà,
kè dò ndikòmbùò yìè nwèè kèrí o cè kè dè ò naati.

⁷ Kè dì ò yènni ku ntemmànkù kénkéí kéta kutekù,
dèmarè í yennínè di iìnkù.

⁸ Kuyie nkuó dò mpáíí nwe kè duò mmufòmmu,
ku tannò tu yemómmonye nye, kè ciìnkò besĩntíbè.

⁹ Kuyie ndó dè wennimu kè náríkunko meyèmmè,
ku tannò dò mpáíí nwe kè náríkunko inuò.

¹⁰ A bo ndémè Kuyie ndè wennimu,
de kó fedédiéfè ò mbo sáà nwe.
Kù tãáté tì wennimu kè tú timómmoni.

¹¹ Tì wenninèmu mesòò,
kè pènkù mesòò nsààmè kuwenniku.

Tì wèètinèmu mecekùò,
kè pènkù mecekòbémmè kunaatí.

¹² A dè tiènnè mí nwe a kóo tǎnti.
Wèè yìè nha kpèti ò péúmu mucòntimu diemù.

¹³ We nyé o yetimè? N cǐé n yí yé mèè yèi,

¹⁴ Nkánkè mí nha kóo tǎnti kè tefentè bá m pĩ,
kè nní nwenni kè báá dǎò meyei ndiemè.

¹⁵ Áú Kuyie! Cǎuté n náahti nè diwèi,
kéccǎuté tì bo n yèmmè.

N Yìè nKuyie nfǒò tu n kó dipèrì, n kóo donti.

20

¹ Bedèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè.

² Kàa bo meyeñcaàrìmè mièke ti Yiè nKuyie nda teennè,
kunku Kuyie nSakabu do tũ nkũ nda kãnké.

³ Kù mbo ku cĩètè Sedisademmu ke da teennè,
kù mboní Siyōō tãrì ke da cúó.

⁴ Kù báá yè nha pãrè kpéí,
kũu cõté iwũō a kù feu ì ke tuò.

⁵ Kù da duó nha yèmmè dó dè demou,
kétũnne a dó kédòò tì timou.

⁶ Kè ti nyíúnè diwèi kù da teennèmè kàa na,
kè ti cõnnè menakùmè kó mecannimè nè ti Yiè nKuyie nkó diyètìrì.
Ti Yiè nKuyie ndoò a kù mao dè demou.

⁷ N yému ke dò nti Yiè nKuyie ndeeri okpààti kù tãátè wè,
ke boní ku cĩètè keĩnkè koò teenní,
koò deerínè ku wèrimú diemù.

⁸ Bèmabè tá be kpàrisèĩ nsi,
kè betabè tá be sēĩ.
Tínti me nyu ti Yiè nKuyie nyètìrì ndi.

⁹ Kè bè bótìrì ke duó,
kè tínti biè cómmú teii,
tì í nampú.

¹⁰ Kuyie nteennè okpààti,
kè tì da yu á keè.

21

¹ Bè dièmmè Dafiti yènfè.

² Ti Yiè nKuyie ndè naatimu okpààti a mọke mēē kpéí mmuwērímú,
a ò teennèmu kè de kó diwèi dièrì ò bo.

³ A ò duómmu o yèmmè dó dè,
a í ò yetenè ò da mao dè.

⁴ A ɔ̃ ò conè mesàa mme,
kóò òó mmeso nsàamè kó dipìi

⁵ Ò da mao mufõmmu mmu kàa mù nhò duó,
koò yíé yewe kòo fõmmu òkè mediè.

⁶ F̃s̃ ò deetè kòo yètìrì deuke,
f̃s̃ ò deúkũnne koò duó ndis̃anni.

⁷ Koò d̃d̃rì mesàa ndiemè s̃ãã,
kòo duó ndiwèi a borè.

⁸ Okpààti duó nhomáa ndi Kuyie,
nè Kuyie nkũu baké keĩnkè nè ketenkè
ku kó mesàa nkpeĩ nke ò fiúkúmè teii.

⁹ Okpààti, a yóó nintemu a dootitabè,
a yóó pĩmmú bèè da ní.

¹⁰ A yóó feiténì d̃i yìé ké bè tanné fehããtofe mièke nke,
ti Yiè nKuyie mbo bè maanko nè kemieke kè b̃e cúté.

¹¹ A yóó kuamu be kó feyanfè,
be yaabí nè be botóo ketenkè ìnkè.

¹² Bè dó ke dá d̃d̃ meyi mme,

bè wēnné ke bo da cakemu,
bè me nyí yóó na.

¹³ A yóó duó nkè bèe búttinné kécokému,
kàa mbè tãũ ipie.

¹⁴ Ti Yiè nKuyie mbenke a wērímú diemù,
ti diè nke déúkunko fṣṣò yètìrì a wērímú kpéí.

22

Kuyie ndè yĩme kàa n yóu?

¹ Bèdembè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè bè diè nfè nè metandaamè.

² Áú Kuyie! Áú Kuyie!

Dè yĩme kàa n yóu?

Kè n kuò nke kuò mbá a í n deerí?

³ Kuyie, nh ò ntũũ nke kuòmmu kàa dò nyúó,
kè nní nyié nke kuò mbá n yí ompu.

⁴ Kè fṣṣò né tú wèè dò mpáíí,
ke kari a kpààtikàrì kè Isidayeεribε da sãntí.

⁵ Ti yembè do duó nfṣ nwe bemáà,

bè do búó fṣ nwe kàa bè deerí.

⁶ Bè do òó kuónnè fṣ nwe kàa bè deeté.

Bè do ìkú fṣṣò ìnkè kàa bè dènnìnkò ifei.

⁷ Mí n naá ndibεù ndi!

N ténke í tú onìtì,

benitibè beməu sáá mmí nwe,

kubotí kuməu sènkèrì mí nwe.

⁸ Benitibè beməu n yàu ke daúmu,

ke cṣũ kéhéunko be yə.

⁹ Ke náá n kpéí nke tú:

Ò yē nhò duó nhomáà ndi Kuyie,

kuù tũntε o kpεti,

ò yē nkù ò dómu,

kù tũ nhò deeté.

¹⁰ N Yiè nKuyie nfṣṣò n dènnení n yṵ pouti mieke,

fṣṣò n duó nho miè.

¹¹ Bè m peité ke n duó fṣ nwe,

nè m peiténimè, Kuyie nfṣṣò ñ te.

¹² Meyeñcaàrimè meè ñ tókénè, a bá n déténe,

òməu í bo wèè bo n tee.

¹³ Yenaadakè péu yeè ñ fité,

Basāa naadakè yeè n cétinè.

¹⁴ Yè ààte tinùùtì nti ke bo m pĩ,

ke dò ndicirícirì dii pĩ nke kontí.

¹⁵ N wērímú muù sũátoó menie mbè còúmmè ketenkè me kōme,

kè n kũṣò bákíí,

kè n kām̀bùòtì yìète mekùò nkōme.

16 N níí kuù kpeí tiyaàkpetì kōmē,
kè n nónɔɛnfɛ dàrì n dáaɔdaakù.
A n ɔó nkuɔfòtì bɛnnì ndì.

17 Simó sù n cɛ̀ɛtɛ kɛ bo n cááké,
bɛnitiyeibɛ bɛɛ n díí kɛ bo m pí,
kɛ dùùtɛ n naàcɛi nè n nɔu.
18 N yòkè mɛdiè mmɛ kè n kùʒ feité.
N dootitabè n wùómmu kɛ m paké,
19 kɛ totí n yààtì,
kɛ tãũ tété n yaàbòrì.

20 Fó nKuyie, nha bá n détenè,
fɔ́ɔ tu n wɛ́rímu,
cokéní mɛcãã kɛ n teennè.
21 N dɛɛténè dikpàrisiè,
kɛ n dɛɛténè yɛmɔ̀nì.
22 N dɛɛténè dicirícirì nùù,
kɛ n dɛɛténè yɛpaanaadayiè.

A n teemmu,
23 m bo nnáá nha kpéí n kɔbɛ cuokè,
m bo nda sántí ditínnì cuokè.
24 Díndi bɛɛ dé Kuyie, nsántínè kù,
díndi Sakɔbu yaàbí dimɔu, ndéúkunkonè ku yètìrì.
Díndi Isidayɛɛrì yaàbí dimɔu, nkpeutínè ku ìkè.
25 Kù ɔ́ í n wúónko mɛsémme yiè nho sémmè miɛkɛ,
kù í ò yetírì,
kù ɔ́ í nhò bùtínné,
kòò kù kuónnè kù ɔ́ kéntému.

26 M bo nda sántí ditínnì dièrì cuokè,
kédɔ̀ò bɛɛ da dé bɛ cuokè m bɛi ntì.
27 Bɛcɛrìbè yóó dimu kɛnsánnè,
bɛɛ waà nKuyie nkè bɛ nkù sántí,
kɛnfòù kémɔntɛ.
28 Itemmànke imɔu kɔbɛ yóó dentɛnèmu Kuyie nkpeí,
bɛ wɛ́tinímu ku borè,
ibotí imɔu kɔbɛ yóó nínkúmu ku ìkè.
29 Kɛ yé ti Yiè nKuyie nkuù tumè okpààtì,
kuù baké ibotí imɔu.
30 Bɛɛ duó ketenkè miɛkɛ bɛmɔu bɛ yóó kɔ̀nkɛmu ku ìkè,
bɛɛ kó dimàà tati kudɔ̀nkù bɛ bo nínkú ku ìkè.
Mí n fòu Kuyie nkpeí nke,
31 kè n yaàbí yó nkù ntù,
kénáké ku kpéí mbɛ bí,
32 kè ìi náké bɛ yaàbí kù dɔ̀ò dè
kɛ dɛɛtɛ ku kɔbɛ.

23

Kuyie nkuù tu n cɛ̀nti
1 Dafiti yènfɛ.

Kuyie nkuù tu n cēnti kè n tú ku kó fepièfè
n yí yóó mǎnté dēmarè.

² Kuù nh om̃pũnko timusũũti borè,
kè n kārìnè mēniē nyííkú dè só.

³ Kuù n kpénkũnko,
kè m bēnkú kucē sààkù,
ku yètìrì dēu mēè kpéí.

⁴ Kè n kèrí dibiiñnì diērì miēkē
m bá nyíēkù dēmarè kè yé kù m bonēmè,
kè tǒ kunaacēndùòkù kè m baànè,
kè tǒ kunaacēmpààti
dèè n duò ndikōmbùò.

⁵ Kù n duò mmudiì mmu,
n dootitabè ìkè,
a nconè diwèi ndi kè wààrì mekòfǝǝmē n yuu,
kè píenko m bòòfè kè dè cou.

⁶ Diwèi nè mesàà dè yó nni mbonēmu yewe yemau,
kè nní mbo a cīètè n fōmmu mumau.

24

Kuyie ntatimè ku cīètè

¹ Dafiti yēnfè.

Kuyie nkuù te ketenkè nè dèè bo kè miēkē,
kuù te kutenkù nè bèè bo ku miēkē.

² Kuyie nkuù fiì nketenkè dāmēèrì ìnkè,
kuù kè fií nyikó nyínkè.

³ We mbo na kédeke Kuyie ntāri?

We mbo na kéta ku cēsàatè miēkē?

⁴ Wèè n̄u wenni kòo yēm̄mè dò mpáíí,
wèè í duó n̄ho yēm̄mè yebòkè,
wèè ǝǝ í mpariku kè né sou.

⁵ Weè yóó pété Kuyie nkó mesàà,
Kuyie n̄ho dēetiwè yóó wè kòónēmu.

⁶ Bèè wanti Kuyie mbē kpere yó m̄mē ndò,
bèè wanti Kuyie nSakabu do tũ nkù.

⁷ Di yíé kéokũnnē yebòrè,
okũnnēnē yebòrè yèè bo nè dimònnì,
kòo kpààti diēwèe ta.

⁸ We ntu dē kóo kpààti diēwè?

Kuyie nku, kù kpeññimu,
kuù tu okāmbòteu.

⁹ Yíé kéokũnnē yebòrè,
okũnnē yebòrè yèè do bonè dimònnì,
kòo kpààti diēwèe ta.

¹⁰ We ntu dē kóo kpààti diēwè?

Kuyie Mpakēdaa nwe,
kuù tu okpààti diēwè.

25

N Yiè nKuyie m benke a ce ké n cǝ́ n yei
¹ Dafiiti yēnfē.

N Yiè nKuyie m búó fǝ́ nwe.

² N Yiè nKuyie n duó nfǝ́ nwe m máà,
 A báá yóu kè n di ifei,
 n dootitǝ̀bè bá n na kényǎnku.

³ Bèè da duó mbemáà ifei í bè pǝ́,
 ì yóó pǝ́ mbèè da yete bembē.

⁴ N Yiè nKuyie, m benke a ce,
 n niité ice a dó nní ntũ nyì.

⁵ M benke timómmǝnti kó kuce ké n tié,
 fǝ́ǝ́ tu Kuyie nke n deeri.

N yǝ́kú fǝ́ǝ́ ìnkè yewe yemǝu.

⁶ Ti Yiè nKuyie nha báá yè, nha ti kuòmmè mesémmè
 ke ti dǝ́ri mesàà nsǎà.

A sémmè nè a sàà ndè bomu nsǎà.

⁷ Bá ndenniní n do dǝ́ri mēè yei,
 nè n yetémè n kpaá be ndii mǝnni,
 a sà mēè kpéi bá n yè.

A niti mēè kpéi nyé n kpéi.

⁸ Kuyie nwennimè ke dǝ́ri dèè wenni,
 deè te kè kù benkú onitiyeiwe ò dò nkétũnne kùu ce.

⁹ Ke kerinè bèè kékũnko bemáà timómmǝnti mieke,
 ke bè benkú ku kó kuce.

¹⁰ Kuyie nkó itié nwennimu, ke tú imómmǝnyi,
 bèè kù taunnè ke tũ nku kuó be kpéi.

¹¹ Ti Yiè nKuyie nnè a kó diyètìrì kpéi,
 n cǝ́ n yei, mè deumu.

¹² Kòo nìtì dé ti Yiè nKuyie,
 kù ǝ́ ò benkemu kuce ò dò nkétǎáté kù.

¹³ De yei nhǝ́ di diwèi ndi,
 kòo bí tieke dihei.

¹⁴ Kuyie mbenkúmu ku kó disàrì kpeti bèè kù dé,
 ke bè benkú ku taummè tié.

¹⁵ M búó Kuyie nku sǎà,
 kuù yó m píté ticùòtì tii m pǝ́.

¹⁶ Wénténí m bíékè ké n kuó mmesémmè,
 n kpa n kou nwe ke sénní.

¹⁷ Kukǝmbòdorí kuù m bo,
 n denne kukǝmbòdorí mieke.

¹⁸ Wénté n sémmè nè n fǝ́tǝ́imè,
 ké n cǝ́ n yei mmemǝu.

¹⁹ Wénté n dootitǝ̀bè sũmè,
 be mieke keè ñ cǝ́u.

²⁰ Nni nkānké ké n deeté,

kè m bá n̄s̄ori a borè kédì ifei.
²¹ M búó f̄s̄ nwe, f̄s̄ yó n teennè,
 kè nní ndò mpáíí kè wenni.
²² Áú, Kuyie! D̄eet̄é Isidaȳēerib̄e
 nè b̄e ààrim̄e m̄em̄ou.

26

Dafiti tumè Kuyie nhò kòríné
¹ Dafiti yènf̄e.

Ti Yiè nKuyie n kónné,
 n t̄um̄mu a kuó,
 n ȳíkú f̄s̄ ìnkè nè n yèmm̄e m̄em̄ou,
 n yí yóó nam̄pe.
² Ti Yiè nKuyie, n wént̄é,
 n yááké, f̄eit̄é n yèmm̄e.
³ M búó f̄s̄ nwe k̄e bàa a kó m̄esàà,
 n k̄erí a kó tim̄ómm̄anti mīe k̄e nk̄e.
⁴ N yí katin̄e siyááb̄is̄i ȳemb̄e,
 n yí n̄eit̄in̄e m̄eȳemm̄e m̄ed̄ém̄e ȳemb̄e.
⁵ N yí d̄ó b̄èè d̄òr̄i m̄eȳei m̄b̄e kó d̄it̄inn̄i,
 n yí katin̄e ben̄it̄iyonkub̄e.

⁶ N Yiè nKuyie n yóó n̄it̄e n n̄ou nsi k̄ében̄k̄e n wennim̄e,
 n fir̄i a w̄ũt̄ònn̄i ndi,
⁷ k̄e da s̄ant̄i,
 k̄e náa nha kó m̄esàà m̄m̄em̄ou.
⁸ N Yiè nKuyie, n d̄ómu k̄é m̄bo a c̄īt̄è̄t̄e,
 a w̄er̄im̄ú bo t̄èè mīe k̄e.

⁹ Bá n w̄enn̄én̄e b̄eȳeib̄e k̄ékuò,
 bá n w̄enn̄én̄e ben̄it̄ik̄òub̄e.
¹⁰ B̄e n̄ou tú sis̄ĩns̄i nsi,
 b̄è b̄è duò nt̄icuuti nti k̄e d̄ó b̄èè b̄è kòr̄iné.
¹¹ N t̄um̄mu a kuó,
 n kuó m̄mes̄ém̄m̄e k̄é n d̄eet̄é.
¹² N k̄erí kuc̄e s̄ààk̄u nk̄u.
 M bo ns̄ant̄i n Yiè nKuyie nk̄u n̄it̄ib̄e t̄ik̄ú d̄e.

27

Ti Yiè nKuyie nk̄ank̄ém̄e w̄èè s̄òri ku borè
¹ Dafiti yènf̄e.

N Yiè nKuyie nk̄uù m mí k̄e n d̄eet̄é, n yí ȳīk̄ù òm̄ou.
 N Yiè nKuyie nk̄uù k̄ānk̄é n f̄om̄mu, n yí dé òm̄ou.
² K̄e ben̄it̄iȳeib̄e n t̄òón̄n̄e,
 k̄e d̄ó k̄é n cááké tik̄pas̄int̄i k̄ōm̄e.
 N doot̄it̄òb̄e b̄èè n want̄i,
 b̄eè yóó b̄ét̄é k̄éduò ket̄enk̄e.
³ Bá k̄e f̄ek̄p̄ar̄inaf̄e n d̄int̄é, kuf̄ōwaá mbá m p̄i,
 k̄e n doot̄it̄òb̄e d̄ó k̄é n dok̄én̄e,

m baa nyĩkú a ìnkè nke.

⁴ N dó dèmarè màà ndi mèdiè nke dè mòú ti Yìè nKuyie:

M bo mbomè ku cīètè mièke sǎǎ,

ke wúó nku sǎǎ,

ke dake ku cīètè kpéí.

⁵ Dèndè kù yóó nni nkānkémè mèyei ndiyiè yeiri yiè,

kè nni nsòri ku cīètè,

kè kù n dee nku pèrì ìnkè,

mèyei nyí yó n ninte dè.

⁶ N sīĩmmu n dootitǎbè bèè n fité,

n yóó fíemu yēsāā nkó iwũó ku cīètè kéndiè,

kédéúkunko ku yètìrì.

⁷ Áú n Yìè nKuyie! N kuó mmesémmè ké n teennè,

n kuònnè fǒ nwe, n kénté.

⁸ N dèntení a b́éi ntì nti ke tú: N wammúnè!

N Yìè nKuyie, n da waàmmu.

⁹ Bá m bútínné, a mièke bá m peike,

fǒ nwèè n dèerí bá m bǎntóo.

Bá n yóu fǒ n Yìè nKuyie,

fǒó n dèerí.

¹⁰ N cice nè n yǒ kè bè n dootóo,

fǒ nyó n cǒutému.

¹¹ N Yìè nKuyie, m benke a cè,

n dootitǎbè bèè bo,

n niitè kuce sǎàkù.

¹² Báá yóu kè n dootitǎbè n dàò bè dómè,

bè sǒnté ke n wátìrimu,

bè dó mèyei ndòòrìmmù mmu sǎǎ.

¹³ Dè na nni ndómme

kè n do í yé ke dò m bo yà a kó mesàà ketenkè kiè ìnkè?

¹⁴ A mbús Kuyie, kpénkùnnè amáà,

yáúkùnnè a kǒntì, mbús Kuyie.

28

Wèè tòónnè mukũũ nhò bàammè Kuyie

¹ Dafiti yènfè.

N Yìè nKuyie n kuònnè fǒ nwe,

fǒó tu dipèrì d̀̀i n kǎnké,

bá ncíéké kè n kuò nkàa cíéké,

n tati kudǎnkù nku.

² Kénté m báamm̀̀i n da báá nyì.

Keè n da yumè ke tú a n tee.

N yuo n nou nsi a cēsààtè bíékè ke da báá.

³ Bá n wēnnénè beyonkubè nè bèè dàòrì mèyei,

bèè ǒ nnáá m̀̀be k̀̀be diwèi kó tináahtì,

kè mèyei nné píéké b̀̀e mièke.

⁴ Dɔɔ be be tōmmú dōmmè, be yei ndōmmè,
yietí be be yei mbè dɔɔ mè betɔbè.
Duó nkè bè dɔɔ mèè yei ndo be yo ìnkè.

⁵ Ti Yiè nKuyie mbè í dake a teèmmè kpéí
nè a pĩ mmùù tōmmú,
ti Yiè nKuyie nha bè bɔ nke báá bè íi.

⁶ Ti Yiè nKuyie nyètìrì ndeu,
kù kèèmmè m báammii.

⁷ Ti Yiè nKuyie nkuù n kǎnké,
kuù tu n kó kudɔpikù,
n ku n duó mmáá,
kuù ñ teénnè kè n yèmmè naati,
n yó ndiè ke ku nsǎntí.

⁸ Ti Yiè nKuyie nkuù kǎnké ku kɔbe,
kuù tu tɛcɛkpetè ke dɛerí kù tǎáté wè.

⁹ Ti Yiè nKuyie ndɛeté a kɔbe, fɔɔ bè te,
dɔɔ be mesàà, a ntú be kóo cɛnti, nto be sǎà.

29

Kuyie mpèúmè ku tamme

¹ Dafiti yènfè.

Díndi kèìnkè kɔbe déúkùnkɔnè Kuyie nyètìrì,
sǎntenè ku, kù dɛu mèè kpéí nke mɔke muwǎrímú.

² Déúkùnnè ti Yiè nKuyie nyètìrì,
nínkúnè ku ìkè ku cɛsààtè mièke.

³ Ti Yiè nKuyie nkpeñnìmu, kuù te kè fetaafe pèú,
kè kù pèú metammè menie n yǐnkè,
kuù baké menédiemè.

⁴ Ti Yiè nKuyie nkuù pǐèkù nè muwǎrímú,
ti Yiè nKuyie nkuù pèú metammè kperímè.

⁵ Ti Yiè nKuyie nkuù pèú kè detekperè duò.
Ti Yiè nKuyie nkuù kékí Dimaa kó detekperè.

⁶ Kuù duó nkè Dimaa kó yetārè yǎnku kunaabiiku kōme,
kè Edimɔɔ tārì yǎnku dipaanaabii kōme.

⁷ Ti Yiè nKuyie nkuù pèú kè fehāādeñfè yìè.

⁸ Kuyie nkuù pèú metammè kè dikpáà sǎnti,
kuù duó nkè Kadɛesi kpáà sǎnti.

⁹ Kuyie nkuù pèú metammè kè detie nsǎnti,
kuù pèú kè tifaàtì yòrì dikpáà.

Ku cǐtè mièke bemɔu kè bè tu ku yètìrì ñdeu.

¹⁰ Ti Yiè nKuyie nkuù do baké fetadiéfè mōnnì,
kuù tu okpààtì sǎà.

¹¹ Ti Yiè nKuyie nduó nha kɔbe muwǎrímú,

pā bε mesàà, ké bè duó ndiwèi.

30

Kuyie nfòùkùnnemè Dafiti kòò kù sántí

¹ Dafiti yènfè bè do kpetírí Kuyie ncíètè ké diè nfè.

² N da sántí n Yiè nKuyie nha n dènnε mèè kpéí ndifòtìrì miεke, a í yóu kè n dootitòbè n na kε yānku.

³ N Yiè nKuyie n kuónnè fǿ nwe, kàa m miεkùnnε.

⁴ Kuyie nfǿò n dènnεní kudǎnkù n do dommú kufǿti nku kàa n fòùnkùnnε.

⁵ Díndi bèè tū nKuyie, nídiennè kε déúkùnkò ku yètìrì, nsántínè ku, kù sà mèè kpéí.

⁶ Ku miεke í ǒtí kè bo bonkεmè, ku sàà mbo sàà ndi, yεdabùò nhǿ mbo kuyuoku nku, kè dikūnweńni ntú diwèi.

⁷ N yèmmè do dò n fííkúmu, kè dèmarè í yó n nampe.

⁸ N Yiè nKuyie nè a kó mesàà nkpeí, fǿò do n kpénkùnnε ditári kǎmε, di mmǎnni kε m bùtínné kè n yèmmè cààrè.

⁹ Kuyie n kuónnè fǿ nwe, m báa nfǿ nwe

¹⁰ Kàa n kùò á cǎnte ba?

Kàa n tanné kufǿti a bo cǎnte ba?

Bεcírìbè bo na kénkpaá kε da sántàà?

Bè bo na kénkpaá kénáá nha kó timómmǎntàà?

¹¹ Kuyie nha n kénté ké n kuó mmesémmè, Kuyie nhá n teennè.

¹² Fǿò dèite n yeñcààrìmè kε n duó ndiwèi,

Fǿò n dàté kufǿòtǎnkù kε n dàtínné tibanyààtì.

¹³ N yóó ndéúkùnkòmu a yètìrì nè n yèmmè mεmǎu, n yí yóó yóu m bo nda sántímè.

N yó nda sántímu sàà.

31

Kuyie nkānkémè Dafiti

¹ Bedèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè.

² N Yiè nKuyie n sǎrì fǿò borè, báa yóu kè n di ifei bìtì,

a sǎmu n dεεté!

³ Kénté m bíékè, n dεεté mεcǎā,

Fǿò yó ntú n kó dipèrì kperì, tecēkpetè tèè n dεεrí.

⁴ Fṣṣ tu n kó dipèrì, n kó tēcēkpetè.

A nni nni ke n cēm̄mú,
a yètìrì bo deuke mēè kpéí

⁵ Fṣṣ yó n denne bè n dií ntìi cùòtì,
ke yé fṣṣ n kānkémè.

⁶ N Yiè nKuyie nh ānné m mǎà a n̄ou mieke nke,
a tú Kuyie nku timóm̄m̄nti yiè, fṣṣ n deeté.

⁷ A í dós bēbōfēúbè,
n duós nfṣ nwe m mǎà.

⁸ N yóó nyānku nè diwèi ndi a sàà nkpréí,
a yāmè n sémmè ke banté n yeñcaàrimè.

⁹ A í yóu kè n do n dootitabè n̄ou mieke,
a n deetému kè n kèrí ke í yīèkù.

¹⁰ N kuós mmesémmè meyeñcaàrimè meè n deuté
n kǎnti tii bèitè kè n yèmmè yè,
kè n nuṣ nhònté.

¹¹ N yóó kú meyeñcaàrimè mieke nke,
n yóó deè m bie iyentotí mieke nke.
Meyei n dódò mè meè dèite n wērímú,
n wērímú s̄ammu muù deè.

¹² N kpantidèntabè beè te kè m p̄etitabè n sǎǎ
n dootitabè beè te beè n yé kè bè n yòte,
beè n yàù kè bè n yòte ke cokù
n naá kukũmbocíríkù nku.

¹³ Bè n yé nhocí kǎme mme,
n naá nkukũntaacíríkù nku.

¹⁴ N yo bè náántemè mme n kpéí kè kufṣwaá nni nhauté,
bè wēnnè b̄em̄ou ndi ke n dónè meyei,
bè dàkemu ke bo n kuṣ.

¹⁵ N Yiè nKuyie, n duós nfṣ nwe m mǎà,
fṣṣ tu Kuyie ke n te.

¹⁶ N kp̄eti tim̄ou ā fṣṣ n̄ou mieke,
n deeténè n kpantidèntabè nè bèè n̄ fṣũnko.

¹⁷ N c̄outénè diwèi mí nha kóo t̄nti,
nè a sàà nkpréí n deeté.

¹⁸ N Yiè nKuyie m báá da yú kédi ifei,
benitiyibe beè dò nké ì dí ke dò yúó kékú.

¹⁹ Duós nkè bèè naá nsiyáàbìsì osààwè kpéí kè bè dò yúóó,
sip̄o yembè nè mesenkùmè yembè nè sifeí yembè kè bèè c̄f̄éké.

²⁰ A sàà ndeu mediè mme,
benitibè b̄em̄ou wúóm̄mu a d̄ōrimè bèè da dé,
bè yému a āà dè bèè s̄òri a borè.

²¹ A bè s̄òri a borè nde ke bè kānké beyeibe kó m̄edímmè,
kè bè bo a c̄f̄ètè, ke d̄etirinè iwátii.

²² N Yiè nKuyie nnè mutóm̄mú a n d̄òdmè mesàà,
mí n dootitabè do c̄èète wè bè ãṣ pi mēè botí diheì.

²³ Dè do n dimu kè n yèmmè ndo n da dèténè,
kàa mē nkèè n kuòmmè kē da yu.

²⁴ Ndónè ti Yiè nKuyie, dínđi ku kó besààbè,
ti Yiè nKuyie nkānkému bèè kù tũ,
kē fěũnko mēdiè nsifei yēmbè.

²⁵ Kpénkùnnē dimáà kē yáúkùnnē di kònti,
dínđi bèè bùó ti Yiè nKuyie.

32

Kuyie ncíē nwè mòkēmè diwèi

¹ Dafiti yēnfē.

Dè nnaati Kuyie ncíē nwè o yetímè,
kù ūté wè o yēi.

² Dè nnaati ti yiè nKuyie nténkē í kaànnè wèè kó mēyēi,
dè nnaati wèè yèmmè wēnni.

³ N do í dāa ði mōnni n yēi nkè n wērimú mùù dèè,
kè n níi ntũũ nke mítìrì.

⁴ Kē yē a do m puotimè kuyie nnè keyènkè,
kè n wērimú dèè kè m mōtē mupaakèntie kōmē.

⁵ M mē nda dāammu n yēi,
n yí sōnnē n yetímè,
m bēimmu kē tú n cààrè, kē da dāa n yēi,
nkàa mē nni nhūtē.

⁶ Dēē te kē besààbè dò nké nda báá ndimōnni sààrì.
Bá kē mēyēi tũòkeni fetaafē ðiefē kōmē mē báá bē nìntē.

⁷ Fǒǒ tu n kó ðisòrì kē ò nni nkānkē mēháárimè mōnni,
M bo ndiè nke da sánti a n kānké mēè kpéi.

⁸ Kē Kuyie ndò:

N yóó da tiémmu kē da bēnkē kucē a dò nkétūnnē kù,
m bo nda duò nyitié kē nda wúó nsáà.

⁹ Báa yēi ntesāntè nē sāmmarímú dē kōmē,
bē àà dē tisānkéndánti nē iwēi kē dē bo yie mbe kpeti.

¹⁰ Oyēiwe ò nfěũrimu mēdiè,
kē Kuyie nyárí wèè kù duó nhomáà.

¹¹ Dínđi besààbè nyānkunè Kuyie nkó kucē miekē, diwèi ndi bo.
Dínđi bèè yèmmè wēnni mpīēkùnè diwèi.

33

Ti bo ndièmmè kē sánti Kuyie

¹ Dínđi besààbè dí mpīēkùnè diwèi,
ndéúkùnkōnè ti Yiè nKuyie nyètìrì.

Dínđi bèè yèmmè wēnni dí kó diwèi ndi di bo nkù sántimè.

² Sāntēnē Kuyie nē ðebémbénnē iwēi kperē,
sāntēnē ku nē kubómbonku iwēi tēpítē kōku.

³ Dentènè fɛyɛmpànfè, mbiennè debémbénnè, pietènè ku.

⁴ Kuyie nnáàntì tu timómmənti nti,
kè kù dǎ̀rì dè tu demómmənnɛ.

⁵ Kù dǎ̀ timómmənti nti nè dèè wenni,
kè ku sàà mɛlɛkè kɛtenkè.

⁶ Ti Yiè nKuyie nkuù bɛi nkè kɛɪnkè dǎ̀,
kuù duó nkè siwǎǎ ǎnné.

⁷ Kuyie nkuù tii ndáméèrì kó mɛniɛ,
kɛ mɛ ǎnné dɛmarè máà.

⁸ Kutenkù kuməu kəbɛ, ndénè ti Yiè nKuyie,
nkè benitibè bɛməu kù yɛtɛ.

⁹ Kù ǎǎ bɛimmu kè dɛɛ dǎ̀,
kè kù bɛi nti tì dǎ̀mɛ bəmbà.

¹⁰ Kuyie nkuù ǎǎ paa nyibotí dǎ̀ kédǎ̀ tì,
kuù ǎǎ caàrè benitibè dǎ̀ tì.

¹¹ Kuyie nkuu dǎ̀ tì ǎ mbomɛ sǎǎ,
kè ku yèmmè dǎ̀ tì mbo sǎǎ.

¹² Dè nnaati kubotí ti Yiè nKuyie mbaké kù.
Dè nnaati ti Yiè nKuyie ntǎǎtɛ bɛ kɛ bɛ tɛ.

¹³ Ti Yiè nKuyie mbo kɛɪnkè nkɛ kɛ wúónnì benitibè bɛməu.

¹⁴ Kù kàrì ku kàrì ndi kɛ wúó nkutenkù kəbɛ bɛməu.

¹⁵ Kuù bɛ dǎ̀ mɛyèmmè bɛməu,
kù yému bɛ dǎ̀rì dè deməu.

¹⁶ Fɛhǎǎpənnafɛ diɛfɛ fɛè í dɛɛrí okpàtì,
muwɛrímú mudiemù muù í dɛɛrí dikǎ̀nbùò yìè.

¹⁷ Kàa yèmmè dǎ̀ ntesǎntè bo da dɛɛtɛ a sou nha máà ndi,
tɛ wɛrímú diemù í dennìnkò onitì mɛyɛi.

¹⁸ Ti Yiè nKuyie nkuù mɛ ndàkɛ bèè kù dé bɛ kpɛí,
bèè bàa ku kó mɛsǎǎ.

¹⁹ Kɛ bo bè dɛɛtɛnɛ mukũũ,
kè dikònnì tannì bɛ nfòu.

²⁰ Tinti buó Kuyie nku kuù ti tɛénnè,
kuù tu ti kó kudəpìkù.

²¹ Ti yèmmè naatinè kuñku,
Kuyie nsàmu, ti ku nduó ntimáà.

²² Ti Yiè nKuyie nha sàà nnì nti bonè, ti búó fǎ nwe.

34

Kuyie ndènnɛmè Dafiti iyìkɛ

¹ Dafiti do dǎ̀ omáà kuyɛinkù okpàtì Abimɛdɛki ìlkè,
kòo ò bèti kédeè kòo dèntè fɛè yènfɛ nfɛ.

² N yó nsǎntímu n Yiè nKuyie nsǎǎ,
ku sǎnni báa dèè n nùù miɛkɛ.

³ N yèmmè naatinèmu n Yiè nKuyie,
díndi bɛsɪntibè nkémmúnè n kù sǎntímè kényǎnku.

⁴ Di n wènnénè kè tí nsǎntí ti Yiè nKuyie,
tí nwɛ nkédéúkunko ku yètìrì.

⁵ N yu Kuyie nku kè kù yie,
ke n deeténè n kó kukōmbōdoróo.

⁶ Kàa bōúté Kuyie, nha yèmmè meè ʒ̄ cáté,
bá ifei ténke bá nda bo.

⁷ Kòo sènniwè kuó nti Yìè nKuyie nhō ʒ̄ keèmu,

kódò deeténè meháárimè memou

⁸ Kuyie ntōnni dii bàa bèè dé ti Yìè nKuyie
ke bè deeri.

⁹ Yáákénè kéyà Kuyie nwennimè,
dè nnaati wèè kù duó nhomáà.

¹⁰ Díndi Kuyie nkó besààbè, nkù dénnè,

bèè kù dé demarè í bè dōnni.

¹¹ Yeçiricirè mónnìmu yè dó dè kè dikōnni yè pĩ,
demarè í dōnni wèè búṣ Kuyie.

¹² M bí, kōtenèní ké n kénté,
kè n di benke di bo ndé meè botí Kuyie.

¹³ Kòò mōu dó mufōmmu,

ke bo nfòu kè dè naati,

¹⁴ o nōndenfè bá nnáá ntináanyeiti,

ò bá nsounte.

¹⁵ Wèe détnè meyei,

kéndōori mesàà,

kénwaa nkunaatí ke kù bèti.

¹⁶ Ti Yìè nKuyie nwùómmu besààbè,

ke yo be dabùò.

¹⁷ Ti Yìè nKuyie nkpannèmu beyeibe,

ke bo bè dèè ketenkè ìnkè kè bèe yè mbe kpéí.

¹⁸ Kè besààbè kuōnnè ti Yìè nKuyie,

kù ʒ̄ keèmu ké bè deeténè meháárimè memou.

¹⁹ Ti Yìè nKuyie mbonèmu bèe yèmmè cààrè,

ke deeri dè di bè.

²⁰ Meháárimè pèu tuòkùnímu osààwè,

kè ti Yìè nKuyie mme nhò deerínè me memou.

²¹ Ke dake o tùòti imou kpéí,

kè bè báá kéété o kōũ mari.

²² Meyei mmeè kòu oyeiwe,

Kuyie nyóó kpetínnèmu bèè nìi mbèè dōòri dèè wenni.

²³ Kuyie nkuu deeri ku tōmbè,

kù í yóó kpetínnè bèè sòri ku borè.

35

Kuyie nkòmmúmè oc̄rì

¹ Dafiti yènfè.

Kuyie nhá kpannè bèè ñ kpannè,

kédokénè bèè n dokùnè.

² Íté kétuóté kudòpikù kusám̀pókù nè kudiekù.

Cómmú ké n deeté.

³ Youte a kpannè nè a cáúkù,

kébaao bèè n f̣ũnko.

N náké fǝǝ tumè n deetiwè.

⁴ Bèè dó ké n kuə ifeii bè pī nkè bèe kēke,
bèè n dónè meyei, ifeii bè pī kè bèe bótí be fānkúò,

⁵ kēnaá ntiyontí kuyaakù tò tì.

Kuyie ntōnnii bè bèti.

⁶ Be cee naá ndibiinnii kéanke,
kè Kuyie ntōnni mbè bèti.

⁷ Bè sǝnté ke n dii ticùòti nti,
ke n keù difǝtìrì kè m bo do kékú.

⁸ Meháárimèe bè dǝtǝtǝ,
bèe ta bè dii ntii cùòti mieke,
kédò bè keú dii fǝtìrì.

⁹ Kè diwèi ní nni mbo,
kè nni nyānku,
Kuyie nni nteenèmè kpéi.

¹⁰ N náánnè n yemmè meməu ndi,
ke tú òməu í da dōnnè fǝ nKuyie,
fǝǝ ǝ deeténè ocīrì wèè ò kpeínìnè,
ke deeri osénniwè nè bèe fèkù o kperε.

¹¹ Bè nàá mbè í yà tì nti,
Bè m bèkú nyí yǝ tì nti.

¹² Kè n dàòri mesàà nkè bè n dàòri meyei,
kè m bo m máá.

¹³ N dootitəbè ǝ mmə nkè n dáátí kufǝòtǝnkù nku,
kébenke n yeñcaàrimè

kéboú dinùù kékékùnnε m máá kénsǝ,

kémmbáá nKuyie nsáá,

¹⁴ kéndò n népo yoo n tebite, kè n yìkè ísòù,
kè n yemmèe caàrè kéndò n yǝ ku.

¹⁵ Kè n do dii mōnni bè né tíí ké nni ndaú,
kéwǝnné ké nni ndəəri meyei,

kè bepdǝbè n yí yǝ bè nni nnáá ntiyeiti.

¹⁶ Bèe í dé Kuyie nnè bèe daú benitibè

kè bè wǝnné ke n daú mediè,
ke maà nyebiè n kpéi.

¹⁷ N Yiè nKuyie nha yó nni nwúónkomaà?

N deeténè be kó kuyonku,

bè tu yecìricìrè nyε.

¹⁸ M bo nda sǝntí ditīnni cuokè,

kè nda sǝntí kubotí diékù cuokè.

¹⁹ N dootitəbè bá nyānku n kpéi,

bèe sǝnté ke n níí bè bá nni nhūūnnè inuə.

²⁰ Bè í náá ndiwèi kó tináahti bìtì!

Bè dàkii ke bo dàò meyei mme dihei kó benitisààbè.

²¹ Ke aari tinùùtì ke tú: Àà ti da yàmu!

22 N Yiè nKuyie nha wúómmu dèè dǎ̀dǎ̀ri,
bá nǎ́ǎ́kéké, bá n dǎ́ténè.

23 Kuyie nyíté ké n kónné!

N Yiè nKuyie nhente kékpa n kpànnì.

24 N Yiè nKuyie nha wennimu,

n kónné kè bè bá nni ndaú.

25 Bá yóu kè n dootitabè dò:

Tóò! Ti do me ndó,

ti ò maankomu.

26 Bèè do n dǎ́nè meyei nke yǎ́nku,

ifeii bè pǐ nkè dèe bè di,

ìi pǐ mbèè yèmmè do dò mbè m pǎ́ǎ́tè,

kè bèe kékè kè ifeii bè pǐ.

27 Bèè yé nyí dǎ́dǎ́mè meyei,

bè yèmmè ñnaati,

kè bè rǐbonè kunaatí

kénnáá nsáá kè tú:

Déúkùnnè Kuyie nyètiri kùù dó ku tǎ́nti kó mesàà.

28 Mí mmómmuò m bo nnáá nha wennimè,

m bo nda sǎ́nti sǎ́á.

36

Ti Yiè nKuyie mborè nde mufòmmu bomè

¹ Bedèmbè kóo kóti dièmmè ti Yiè nKuyie nkóo tǎ́nti Dafiti yènfè.

2 Oyeiwe náá ntì tìi n yóu,
ò tu dè ò bo ndé ba nkpeí Kuyie?

3 Ò tá omáà ndi,
ò í dó kébanté o yei nké mè yete.

4 Ò mòke siyáàbìsì nsi ke soú,

ò í dó kébanté mesàà ntúmè.

5 Kòò duò wè ntotí o yèmmè meyei nkpeti máà,

ke tũ nkuce yeiku,

ò í yóu meyei.

6 Ti Yiè nKuyie nha sàà mmànnè tiwetì nti,

a dǎ́rimu a bǎ́i ntì kè dè feí tiwetì kǎ́me.

7 A wetí kè dè deumu ke mǎ́nnè a tǎ́rè,

kàa beénti cūmpúri difǎ́tiri kǎ́me.

Kuyie nkuù teénnè benitibè nè tikpasǎ́nti.

8 Kuyie nha sàà nwenni mediè mme.

Benitibè diéké a fièti dǎ́e mme.

9 Bè yo nha cǐtèè sàà mmè ke sǎ́nnè,

kàa bè nùinko a sàà nkó kukó.

10 Fǎ́ǎ́ tu mufòmmu kũnni,

fǎ́ǎ́ ti duò nkuwenniku.

11 A sàà nní mbonè bèè da yé,

kàa nkómmú bèè yèmmè wenni.

¹² Báá yie nkè tepòtè yìè nni nnintè,
 báá yóu kòo yeiwe nni mbeti.
¹³ Bèè dǎ̀rri dèè í wenni bè duòmu,
 bè domu bè í yóó na kéíté.

37

Ti bo mbúómè Kuyie

¹ Dafiti yènfè.

A mièke bá mpéi beyeibe,
 a bá nyáá mbèè dǎ̀rri meyei.
² Bè yóó kpeímu mecāā ntimútì kōme,
 kémóté tifā̀tì kōme.

³ Duó nhamáà Kuyie nkéndǎ̀rri dèè wenni,
 mbonè kunaatí dihéi kù da duó ndì.
⁴ A yèmmè nnaatinè a Yìè nKuyie,
 kù bo da duó nha yèmmè dó dè.

⁵ Duó nhamáà a Yìè nKuyie,
 ké nkù búó,
 kè kùu pī mmutōmmú,
⁶ kéfei nha borime sààmè kuwenniku kōme,
 kéfei nha kó timómmǎnti diyèè ò ncómmú yeyo ke dòmmè.

⁷ Ndò nyúóó Kuyie nyìkè ke kù kèrímú,
 a mièke bá mpéi wèè kperè yíé,
 a mièke bá mpéi wèè dǎ̀rri meyei nhò tǎāté ke bo dǎ̀rri mè.

⁸ Yóu kunaupíé,
 yóu kemietonnikè,
 a mièke bá ncóú,
 dè ce mmeyei mme.

⁹ Kuyie nyóó deitemu bèè dǎ̀rri meyei,
 kè bèè kù duó mbemáà kè bèè tieke dihéi.

¹⁰ Dè kpaá sǎ̀mpó nwe kè beyeibe deè,
 kàa wammú bè do borè a báá yà òmǎ̀.

¹¹ Bèè yèmmè boo kè bèè tieke dihéi,
 kémbonè kunaatí nè diwèi mómmǎnni.

¹² Onitiyeiwe weè wantinè osàù meyei,
 ke mèiri o nòùtè.

¹³ Kè ti Yìè nnè ò wùó nke daú,
 ke yé o yìè duunnímè.

¹⁴ Benitiyeibe beè kpàte be kpàrise,
 ke deenko be tǎnnè,
 ke bo dokénè oc̣rì nè osénniwè,
 kékuo bèè borime wenni.

¹⁵ Be se yóó kónté kékũ̀ be dirè nye,
 kè be tǎnnè kéké.

¹⁶ Desǎ̀mpòrè wèè wetí ò mòke dè wenni ke pēētému beyeibe péu kó tikpàti,

17 Kε yḗ Kuyie nyóó p̄ntemè beyeibe wḗrímú,
kénto besààbè.

18 Kuyie nyé̄mu bèè yíé nku kuó bε we màmmè,
kù yóó bè duó ndè yó ntú bε kperε ndε sǎǎ.

19 Kè dimònnì yēiri tū̀kēnì ifeì báá bè pī,
bá kè dikònnì bo bè nyo nke sànnè.

20 Beyeibe yóó kúmu,
kè Kuyie ndootitòbèe p̄ēté mutepóó nkōme kēnaá nkuyukú.

21 Oyeiwe ǝ̄ pente ke báá tén̄né,
kòo sààwè yíe m̄ake mesém̄m̄mè ke p̄ǎ.

22 Kuyie ndòò bè mesàà mbèè yóó tieke diheì,
kè kùu beti kù c̄ǝ̄ bè.

23 Kè Kuyie mp̄ensirì on̄tì borime,
kuù ǝ̄ duó nkòò nkérì ke í ȳè̀kù.

24 Kòò do ò bá nduó,
Kuyie nkuù ǝ̄ pī n̄ho nòùtè kēyíi.

25 Nè m bεmmè ke yàa kóténè,
n yí yà Kuyie mb̄ontóo dè osàù,
yoo ò yaàbí mmúóte dè mudii.

26 Osàù m̄ake mesém̄m̄mè mme sǎǎ,
ke penni o kperε betòbè,
kòo yaàbí péú dε kó mesàà.

27 Yóu meyei nkénd̄ori mesàà,
a yaàbí bo m̄bo sǎǎ diheì.

28 Kuyie ndó timóm̄m̄nti nti,
kù í buòko bèè kù tū.

Kù bè bààmu sǎǎ,
kù yóó d̄eite benitiyeibe yaàbí nyi.

29 Kè besààbèe tieke diheì,
ké ndi bo sǎǎ.

30 Osàù nàá m̄m̄c̄ii nkó tináahtì nti,
tì yìè̄nì o nùù kè tì wenni.

31 Ò dó Kuyie nkuó nyi,
ke yennínè omáa meyei.

32 Oyeiwe ǝ̄ ndí̄mu osàù,
ke dó kòò kùu.

33 Tì Yìè nKuyie nh̄ǝ̄ í nyóu kòo sàù ta oyeiwe n̄u mieke,
kè bè ò bekùnè kù báá yóu kè bè ò kpetín̄né.

34 Mbúó Kuyie nke tū nku kó kuce,
kù bo da d̄éúkùnne kàa tieke diheì,
kéyà kù d̄eitemè benitiyeibe.

35 N yàmu onitiyeiwe m̄ò̄te dè muwḗrímú,

ke sèntè mutie sũũmù kōme,
³⁶ kèpēētóo ò ténke í ndè kpaá,
 kè nh ò wammú n yí ò yà.

³⁷ Nwúó nwèè tũ Kuyie nkuó nè osàù,
 de kóo nìti botí ò dentenè mesàà mme.
³⁸ Ti Yiè nKuyie nyóó kuòmu benitiyeibe,
 be wuo nyí yó nkpaá.

³⁹ Ti Yiè nKuyie nkuù deerí besààbè,
 ke bè kánkè mehààrimè mōnni.
⁴⁰ Kuyie nkuù bè teénnè, ke bè deerí,
 ke bè kánkè benitiyeibe ke bè deerí,
 ke yé bè sòrimè kuù borè.

38

Omuanti wèè banté o yei nhò bàámmè Kuyie

¹ Dafiti yènfè bè diè nfè ke dennini Kuyie nkpeí.

² Ti Yiè nKuyie nha bá n fěũnnè kemieke,
 bá m puotínè kunaupíé.
³ A pie nduò n yĩnkè nke,
 kàa nacèkuute duò n yĩnkè.

⁴ N kǎntì mieke ténke í pĩ,
 a mieke n cóú mmèè kpéí.
 N kũò yeè bóké n yei nkpeí.
⁵ N yei mmeè deuke ke m pēēté,
 mè n yòntemu ditou céérì kōme.

⁶ M muo nyèè ànné imañcírì,
 yè pààkemu n yeintì kpéí.
⁷ Kuyonku kuù ò na ke m pūtinné mediè,
 kè n yèmmè cààri yewe yemou.

⁸ N kǎntì tiì còú,
 dèmarè ténke í pĩ n kǎntì mieke.
⁹ N yí mōke muwērímú,
 n kǎntì kèété kéétému,
 n yèmmè mèè cààrè kè n kuò nke mítìrì.

¹⁰ Kuyie nha yému n dó dè,
 a wúómmu n dabònni.
¹¹ N kōmbuàtì tiì duò,
 kè n wērímú dèè,
 n nuò nténke í wúó.

¹² N népobè nè n neitinè bè n kentému,
 n kōbe n yentému nh ààrimè kpéí.
¹³ Bèè n dónè mukũũ mbè n dii timátì nti,
 bèè n dónè meyei nkè bè n sáá,

bè ɔ ntũũ nke náante n kpéí nke.

¹⁴ Mí n naá ndiõnni ndi, n ténke í yo,
n naá nwèè nónɛnfè dàri wènwè n yí náá ntìmatì.

¹⁵ N dò ndiõnni ndi,
n yí ténninko tìmatì.

¹⁶ N Yìè nKuyie m búó fǝ nwe,

Kuyie nfǝ n te,

fǝ yóó n teennè.

¹⁷ Báá yóu kè bè nni nyānkunè,
n dó kédo dii mōnni, báá yóu kè bè n na.

¹⁸ N tòónnè m bo domè mme,

mefǝtímè í iiti m borè.

¹⁹ N yiemmu n caārīmè,
kè n yei nni nkōónnè.

²⁰ N dootitabè kōnti naatimu kè bè kpeñni,

bèè n nù ndetetirè bè sūmu.

²¹ M bè dōōri mesàa mme kè bè n tēñninko meyei,
ke n kpannè n dōōri mēè kpéí mmesàa.

²² N Yìè nKuyie mbá n dootóo,

bá n détenè, Kuyie nfǝ n te.

²³ Kōtení mēcāā nké n teennè,
fǝ n Yìè nKuyie n kōò deetiwè.

39

Wèè fǝrì ò bàammè Kuyie

¹ Bedèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè Yedutunni kpéí.

² N yèmmè do dò n yó ndakemu n dōōrīmè kpéí,

ke báá béi ntìmatì kéyeté,

kémmuti táu oyeiwe ìkè.

³ Mēmme kè nni ndò nyúóó ke dò nkáré ke í mməke diwèi,

kè n fǝtímè né dəke deuke.

⁴ Kè dè n cóú m miəke,

kè iyentotí n tùò nke dò mmuhǎá,

kè n dentenè m bo béimmè.

⁵ N Yìè nKuyie n náké n fōmmu mamè,

n náké n we kpaá yèdè,

kè m banté n yí kpeñnì.

⁶ A n duó mmùù fōmmu mǎnnè tenòutè pēkùmmè mme,

n we í tùòke dēmarè a ìkè,

a borè onitì dò mmuyaá mmu.

⁷ Onitì dōnnè mēdè mme ke firì,

ò àrìmu ke dò mmuyaá

ke waà ntikpàtì ò mē nyí yé wèè yóó tì tieke.

⁸ N Yiè nKuyie, n kémmú we?

Fǽ nwe m búómè.

⁹ N δευτένῃ τῇ γει,

báá yóu kè tiyɛ̀ntì nni ndaú.

¹⁰ M muti táu nwe,

n yí náá nkéyě dè bonímè fǔǔ borè.

11 N yóu tiyěĩti,

a m puotì kè n duòmu.

¹² A ẽ mpuotì onìtì koò tiè nho yei nkpeí nke,

κε δὲ νυβίει κε καὰρι ὀ δό δὲ mediè.

Onìtì dò mmuyaá mmu.

¹³ N Yiè nKuyie nkénté m báammì nè n sáútì,

m bá nkuò nkàa cǐěké.

n tú opòò nwe a borè κε γού pēēté n yembè kōme.

14 N yóu kè nh om̀pè kè n yèmmèe narikè

kè n né na kékpaake.

40

Dafiti dómè bɛɛ banté Kuyie nhò dòn dè

¹ Bè dièmmè Dafiti yènfè.

² M bòúté Kuyie nku kè kù cuonni m bíékè

ke kèè n dabònnì,

³ κε η δέννεη ní difōtìrì η ηα ηκυ δὴ μιεκε.

κε η fũũté disãũ miεκε.

κε n cònné dipèrì Ìnkè,

ke kpénkùnnè n tààkè,

⁴κε ἄννέ n nùù fεγερpànfè,

ku sãnni kɔfɛ,

bεsũkùbè bo kù yà ké kù depε,

ké kù duó mbemáà.

⁵ Dè nnaati wèè duó nhomáà Kuyie,

wèè í tũ nsipɔɔ yembè,

nè siyáàbìsí yem̀bè.

⁶ N Yìè nKuyie nha pĩ mmùù tǎnsààmù ti kpéí mmù sũmu,

a dó kédòò tì ti kpéí ntì sũmu,

òmmù í da mànnè a tǝmmú sũmu,

m báá na kénáké mù mààmè.

⁷ A dó dè í tú bè bo nda feumè iwũõ yoo yepārè,

n tì bantému,

a í dó bè nda feu iwũõ ke tuò nyewũõtòrè Ìnkè,

γούο βέ δα feu ì μεγαί nciémme kpeí.

⁸ Δε μὲν ἡμεῖς καὶ οἱ ἄλλοι τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.

tì wàrì n kpéí nyikuó pátíri miεε κε yēmme.

⁹ Kuyie n dó kényie nha kpɛti nti,

α kuó bomu n yèmmè miεε.

¹⁰ N nàkému ditinnì cuokè a sàà.

n yí muti n nùù, n Yìè nKuyie nha ti yěmu.

11 N yí sərì mesàà nha n dǎ̀d̀ mè,
n náámmu dītīnni diərì miēke a tú mè n deetiwè ke wenni,
n yí sərì a sàà nnè a kó timómmanti

12 Kuyie nha yó n kuómmu mesémmè,
a sàà nnè a kó timómmanti deè m bàà sǎ̀.

13 Meyei mmèè n tùàkùní tipítì timəu mè í mǎke mè mǎmè,
n yei mmèè n tū m mè ðunèmu,
mè sūnèmu n yùtì,
n kǎmbùò yèmu.

14 Kuyie nyàà n deeté!

N teennè mecǎā.

15 Bèè n dónè mukũũ bəməu ifeii bè pǐ nke bèè sǐnné,
bèè n dónè meyei mbèè bótì nè ifei.

16 Dèè di bèè n ti mudaá,
ifeii bè pǐ.

17 Dè nnaati bèè waà nKuyie,
kè diwèi mbè bo.
Bèè dǎ̀ mǎdeetímè,
bè ntú sǎ̀: Kuyie nkuù deu.

18 N tú ocīrì nwe, osénniwè,
N Yìè nKuyie nné yèmu n kpéí,
Kuyie nfǎ̀ tu n kóo teentì,
n deetiwè, báá ɔtení!

41

Bè fǎ̀ũnko wè bàámmè Kuyie

1 Bedèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè.

2 Dè nnaati wèè dàke becīrìbè kpéí,
kè meháárìmè ò tùàkení Kuyie nhǎ̀ ò dènnemu.

3 Ti Yìè nKuyie nhǎ̀ nhò kǎnkému kòo ífòù,
kédi kunaatí ketenkè miēke,
kù ɔ̀ í nyóu kòo dootitǎ̀bèè ò na.

4 Kòò mǎ nke duó Kuyie nhǎ̀ nhò bàamu,
ke yáúkunko o kǎntì o muəndóu ìnkè.

5 Mí nhǎ̀ yí: N Yìè nKuyie n kuó mmesémmè
ké m miékùnnè n da yeténèmu.

6 N dootitǎ̀bè nàámmu n kpéí nke tú:

Ò yóó kú ðmmònni?

O yètìrì yóó kpánnè ðmmònni?

7 Be miēke kòò mǎu kǎtení ke n yà,
ò nni nwátìrì,
kétə siyáábisi kéyènnè képité.

8 N dootitǎ̀bè ɔ̀ tímmu kénwéú n kpéí,
bè náante n kó meyei mme.

9 Bè tu dèè n tùàkení dè í tú desààrè,
bè tu n domu ke ténke í yóó íté.

¹⁰ Kè n népo mómmuə n tá wè,
 nè wè ti wè nke yo, weè kònté ke n cuùti.
¹¹ N Yiè nKuyie n kuó mmesémmè,
 n yíi nkè m bè fḏó mbè n dḏò dè.

¹² N yóó banté a n kómmúmè,
 n dootitəbè n yīēke dii mōnni ndi.
¹³ A yó nni ntə n yíé mmèè kpéi nke a kuó,
 kè nni mbo a borè sḗḗ.
¹⁴ N Yiè nKuyie nylsidayεeribε dḗu nkù,
 a yètiri ndεu kè tí nda sānti sḗḗ fḥ nnè mutōmmú a pī mmù,
 ke yó mmù pī nsḗḗ,
 kè dè mme ndò. Ami.

YĒSĀĀ MPÁTÍRĪ DIDĒRĪ

42

Bè pī nwè ke kōnnè ò yáammè Kuyie ncīètè
 (Yēsāā 42-72)

¹ Bədembè kóo kóti dièmmè Kodee bí yènfè.

² Áú Kuyie!
 Teyúótè yáá mmèè boti menie,
 mεmme n wēnni da yáammè.

³ Kuyie nha bomu kè n da yáá
 sínéyēi bo wè yáá mmè menie.
 N tati ōmmōnni a cīètè mieke, a borè?
⁴ Keyènkè nè Kuyie n nōnniēti tii tu n kó mudii,
 kè bè m bekú sḗḗ ke tú:
 Kuyie nha tū nkù borè?

⁵ Nh ǝ denteni n do ǝ nneínè dii mōnni kunitisūkù,
 ke bo fεnafε ìlkè,
 kè ti kəri Kuyie ncīètè dibanni,
 ke diènnè diwèi Kuyie nkó yēsāā ke n yèmmè mεè cààrè.

⁶ N yèmmè bo cààrè ba n kpéi
 nkè nní nsáúti?
 N yó mbúó Kuyie nku ke ku nsánti,
 kunku kuù tu Kuyie n dεétiwè.

⁷ N yèmmè mεè cààrè nè tii n tùòkùní,
 kè n dēnteni a kpéi
 m bo kè Suditēē nè Ediməo tāri,
 nè Mitisea kpəri ye borè.
⁸ Fḥḥ duó nkè ikó nhuuti,
 kè me nnie nní nyeti kè metēmè tùòkùní,
 kè yēnéfīnfīrè n dàtinné ké n diu páíi.

⁹ Ti Yiè nKuyie nhá n dḗḗ mesàà nkuyie mmōnni,
 kè nní ndiè nkeyènkè a kó yēsāā,

kε da báá, fǎ nKuyie nkùu te kε n fòu.

¹⁰ N náá nKuyie nku, kunku kùu tu dipèrì diì n kǎnké.

Dè yǐmε kàa n yè?

Ba nte kε n fòunè mεyεñcaàrimè?

Dè dōmmε kε n dootitɔbè n na?

¹¹ N dootitɔbè bεè ā kε n sǎá,

kε n kǔð kèété kéété,

bè m békúmu sǎá kε tú:

Kuyie nha tǔ nkù bore?

¹² N yèmmè bo caàrè ba nkpréi nkè nní nsáúítí?

N yó mbúó Kuyie nku kε ku nsántí,

kunku kùu tu Kuyie n δεετίwè.

43

¹ Áú! Kuyie nha n kónné,

cómmú n fǎtírì kékpannè bèè kpa onítì kó mεsémmè,
siyáábìsì yembè nè besòumbè.

² Kuyie nfǒð tu wèè n kǎnké,

dè yǐmε kàa n yóu?

Ba nte kε n fòunè mεyεñcaàrimè?

Dè dōmmε kε n dootitɔbè n na?

³ Duó nkε kuwenniku nè tímómmɔnti kε dè n niité,
ké n kɔtenè a tāsààrì,

a cǐtèè borè.

⁴ Kε n tóónnè a wǔtònni,

kε n da tóónnè fǎ nha mómmuɔ nwèè tu n wèi,

kétuóté n kùtìdùkù kényānku,

kε da sántí fǎ nKuyie.

⁵ N yèmmè bo caàrè ba nkpréi kε nní nsáúítí?

N yó mbúó Kuyie nku kε ku nsántí,

kunku kùu tu n δεετίwè.

44

Kuyie ndootóomè ku kɔbε

¹ Bεdèmbè kóo kótì dièmmè Kodee bí yènfè.

² Ti kèèmu nè ti to,

ti yembè ti nàkému a do dàð dè

dimònni kótírì mieke.

³ Fǒð bèti ibotí kε kànnε ti kɔku,

kε poté ibotí kε bè kàrì kε pité.

⁴ Dè í tú nè bε kpàrise nyε bε tiekemè dihèi,

dè í tú nè bε wérímú mmu bè namè,

nè a nɔyònkperì ndi bε namè

kε yé a do bè kòrmúmè

a bè dó mèè kpéi.

⁵ N Yìè nKuyie, nfǒð tu nkóo kpààtì,

fǒð òð duó nkàa kɔbεε na.

6 Fṣṣ te kè ti bèti ti dootitabè
nè a kó diyètiri ndi ti naumè bèè ti dokùnè

7 n yí tá n tām̀m̀mu mmu,
n siè dii í dɛɛrɪ.

8 Fṣṣ ti dɛɛrɪnè ti dootitabè,
kɛ feik̀unko bèè í ti dó.

9 Ti Yiè nKuyie nti p̄atinè a yètiri ndi yewe yem̄ou,
kɛ da s̄antí s̄áá.

10 Nè m̄emm̄e k̄aa ti yete
kɛ ti ānné ifei,
a ténke í nièné ti kó behāāp̄ombè dikp̄annì.

11 Fṣṣ duó nkè ti cokù ti dootitabè,
kè bèè ti níi nkè bè éi ti kp̄ere bè dóm̄è.

12 Fṣṣ bè nti duó nyiwūṣ bè k̄òu ì k̄óm̄e,
kɛ ti ciénko kè ti taà yehékè t̄eyè.

13 A fiiti a n̄it̄ibè m̄be detetirè
a bè fiiti f̄ààrè f̄ààrè n̄we.

14 Kɛ yóu kè ti c̄ɛp̄ɛtit̄abè ti senku,
kè bèè ti tókénè kè bè ti daú.

15 Fṣṣ duó nkè ibotí ti diè,
bè ti daúmu kɛ èur̄o.

16-17 Nh ̄ nkè n kèè n kp̄antíd̄ent̄abè tamm̄è ifei ì ̄ mp̄i
kè m̄ pi n yìkè,

nh ̄ nkè n yà n dootitabè bèè ti s̄áá nkè ti w̄énnì
kɛ dó k̄épeite nh ̄ senkèr̄i mm̄áa ndi.

18 D̄ende kó dim̄àa ti t̄uòkùmmu ti m̄e nyí da ȳè,
ti í yete a taumm̄è.

19 Ti í w̄ète ti f̄ōnkó,
ti í yóu kuce a ti b̄enkú kù.

20 K̄aa né ti k̄uṣ s̄ikp̄am̄ṣ mīeke,
kè mukūũ nkó dib̄iñnì ti dàt̄inné.

21 Kè ti do nda ȳè, f̄ṣ nKuyie,
kè ti do nt̄ūnn̄e yeb̄akè,

22 a na nyé̄mu,
kɛ ȳé a ȳém̄è on̄it̄i ȳemm̄è d̄omm̄è.

23 Fṣṣ kp̄éi nkè kè bè ti dó muk̄òu yewe yem̄ou,
ti do ntip̄ièt̄i t̄i bo t̄inti muk̄òu kp̄éi.

24 N Yiè nKuyie, ente! Ba nte k̄aa duó? Ente!

B̄áa ti b̄ont̄ó s̄áá.

25 D̄è ȳim̄e k̄aa ti s̄or̄inè?

Kɛ ȳè m̄bè ti yomm̄è nè muw̄ér̄im̄ú mmu kɛ ti f̄éũnko,

26 kè ti ȳemm̄è c̄ààrè kè ti duó mut̄áa m̄mīeke,
kɛ c̄āānko ketenkè.

27 Ité kɛ ti d̄ɛt̄é! Nè a s̄àa nk̄p̄éi nti coo.

45

Okp̄àat̄i pot̄úòm̄u ȳènf̄e

kè benitibè beməu nda sántí sáà.

46

Kuyie nti bonèmə

¹ Bedèmbè kóo kóti dièmmè Kodee bí yènfè kè biennè debémbénne metammè medaamè kpere.

² Kuyie nkuù tu ti kó disòrì mómmənni,
kuù ti duò mmuwērímú,
kuù ti teénnè meyeñcaàrìmə mənni.

³ Dè te kè ti í yīkù, bá kè ketenkè au,
kè yetārè duò dāmèèrì mièke.

⁴ Bá kè menie nkpa nke kóonko kè puotì yetārè
kè yè sánti.

⁵ Kukó nkuù pūð nKuyie nheì,
kè duò ndiwèi Kuyie kùù baké keñkè nè ketenkè ku èi sààrì mièke.

⁶ Kuyie mbomu dè kó diheì mièke,
kè di yó nfííkú teii, kuù di teénnè dikūnweñni sèi.

⁷ Ibotì ìi kuò nkè yekpààtiyo sánti,
kè Kuyie mpéú metammè kè ketenkè pùò.

⁸ Ti Yiè nKuyie Mpakedaa wèè baké deməu,
wè ti bonèmu,
Kuyie nSakəbu do tū nkù tu ti kó tɛɛkpetè nte.

⁹ Kotenèní kéyà ti Yiè nKuyie ndòò dè,
kù càkəmə kute nkù.

¹⁰ Kuyie nkuù còmímú dikpànni kute nkù kuməu duómè,
kè kékíí detānnè nè yekpāā, kè cóunko sikpàrisēí.

¹¹ Kè náá nke tú: Yīnè só kébanté mū
túmè Kuyie nke baké ibotì nè kute nkù.

¹² Kuyie nkùù baké deməu kù ti bonèmu,
Kuyie nSakəbu do tū nkù tu ti kó tɛɛkpetè nte.

47

Ti bo déúkunkomè Kuyie nhokpààti diewè

¹ Bedèmbè kóo kóti dièmmè Kodee bí kó didèntīnni kó fèyènfè.

² Ibotì iməu, mpéúnè di nəu,
ndiènnè diwèi kè sántí Kuyie.

³ Ti Yiè nKuyie nkùù baké keñkè nè ketenkè kù duò tikəmbùòti nti,
kuù tu ketenkè keməu kóo kpààti diewè.

⁴ Kuyie nkuù duó nkè ti na tí dootitəbè
kuù te kè ti nə nyəbotè.

⁵ Kuù ti tǎāté ti yóó tieke dè tīnti ku kəbe,
ti yèmmè naatinèmu ti yóó tieke dè,
tīnti Sakəbu yaàbí kù dós bə.

⁶ Kuyie ndèèti Siyōō nwe kè bə kù sántí,
kè eu ditəteheù kè kù kèrí.

⁷ Nsántinè Kuyie! Nsántinè ku!

Nsāntínè ti kóo kpààtì! Nsāntínè we!

⁸ Kuyie nkuù tu kētenkè kēmou kóo kpààtì,
ńdiennè kē kù sántí.

⁹ Kuyie nkuù baké yēbotè,
kē kari ku kpààtikàrì sààrì.

¹⁰ Kutenkù kó ikpààtibí,
wēnnénèmu Kuyie Abarahammu do tū nkù kōbē,
Kuyie nkuù te bekpààtibè bèè baké kutenkù,
kuù te kutenkù kó bekpààtibè,
kuù baké dēmou.

48

Okpààtì diēwè èi kó tináahtì

¹ Fēyēnfē Kodee bí kó didèntīnnì diè nfè.

² Ti Yiè nKuyie ndeumu, Kuyie nkuù dò mbè nkù sántí
ku èi, ku tāsààrì ńnkè.

³ Siyōō tārì kubakù yóú bíékè okpààtì diēwè èi.
Dì wennimu kè dè naati kutenkù kumou di kpéí

⁴ Kuyie mbomu ku kpààticīètè miēkē Siyōō,
Kuyie nkuù tu ti kó tēcēkpetè.

⁵ Bēkpààtibè bēè wēnné kē dāke,
bè bāátímu kē bo kpānnè Siyōō.

⁶ Kē yà Siyōō kè dè bè pī nkufōwāá,
kè bè yòtē kē coké.

⁷ Kè bē kǎntì áá dēndē bāmbà,
nkupeitēyonku ōō pī nhonitipòkù kòò nkpeutímè.

⁸ Kē dò ndiyiè yìèní kèè bíékè kó kuyaakù kùù pùò Tadisisi kóo bàtóòbè
diēbè.

⁹ Ti kèè dè ti dē nyà. Kuyie Mpakēdaa èi,
Kuyie nheì, kuù dì kpénkūnnē sǎǎ.

¹⁰ Kuyie nti wètē kē yaumu a sàà nha cīètè miēkē.

¹¹ Kuyie nha yètìrì pítémè kutenkù,
a sǎnni tùàkēmu itemmànke,
kàa bekù kē dè sié.

¹² Siyōō tārì kōbē, nyānkunè!
Kè dē nnaati Sudaa ekè kōbē
Kuyie mbeéntì kpéí.

¹³ Fiténè Siyōō èi

kaannè o dèrè māmè.

¹⁴ Kē wénté o duotí kēyà o cēkperí,
kēna kénáké di yaábí,

¹⁵ kē dò: Kuyie nkuù ti te kē yó nti ni nè ti kũũnko.

49

Onìtì báá na kédonté mufòmму

¹ Bedèmbè kóo kótì dièmmè Kodee bí kó ditīnnì diè nfèè yēnfè.

² Díndi benìtìbè, kénténè,
kutenkù kuməu kəbe keènè:

³ Bəsāmpóbè nè benitidièbè, bəkpààtìbè nè idawaá kèènè.

⁴ N yóó bée mmeciì nkó tináaàntì nti,
n totí tì n yèmmè miəke tisààtì nti.

⁵ N yóó totí n yèmmè mme yekotinò ìnkè
kéndiè nke náá nyè tu mù ke biennè n kùtìdùkù.

⁶ Ba nte kè m bo nyĩèkù meyei nni ntùàkení dìi mònni?
Benitiyeibe n cèète dìi mònni ke bo n caàrè?

⁷ Bè tá be kpere nde,
bè pòtinè be kpàti nti.

⁸ Onitì báá na kédonté otəu fòmму,
yoo wée yietí Kuyie nho mómmuə nho donti.

⁹ Onitì fòmму donku yóumu,
a keté ke báá na.

¹⁰ Oməu báá na kénfòu sáà,
oməu í yóó yenténè kufəti.

¹¹ Ti yaumu meciì nyembè kōmmè,
tiyeìntì nè tidìèntì kè bè múnke kō,
kè betəbè tòú be kpere.

¹² Kè be fəti náá mbe cěi sáà kpesi.
Be yèmmè do dò mbe cěi yó mbomu sáà
bè yó mbo siì miəke sáà,
bembe bèè do duə mbe tenkè be yètè.

¹³ Bá kòo nìtì yètìrì fei ò báá na kénfòu sáà,
ò dònne feəfè nfe ke í mənni.

¹⁴ Nte bèè tá bemáà bè yóó dentenè tì,
bèè dó kénkémmú bè náá nti be kpere yó mme ndò.

¹⁵ Bè bè kpààke tiplèti kōme mme ke kərinè dibiiñni,
kè mukũ mbe cěmmú kè bè tati kufəti,
be wenniku yóó deemu kè bè mbo kudənkù.

¹⁶ Kuyie nné yóó n deeténèmu mukũ
nke yě kù yó n túótémè.

¹⁷ Kòò məu kpàti dèúkú a bá ndake.
Kòò kpere sũũnko a bá ndake.

¹⁸ Ò í yóó kú kénneínè o kpere,
o kpàti í yó nhò tũ nkufəti miəke.

¹⁹ Ò do fòu kè dè ò naatimu,
kòò sánti omáa o kpere yíémè.

²⁰ Ò yóó sǎnkóo o yembè mbe kudənkù,
bè ténke í yóó yà kuwenniku bìti.

²¹ Wèè məkə tikpàti ke í ciì,
ò yóó kú feəfè kōme mme.

50

Kuyie nyóó bekénèmè ku kòbè

¹ Asafu kó fèyènfè bè diè nfè.

Ti Yiè nKuyie nnáámmu,
kunku Kuyie nkù yumu kutenkù kumòu kòbè,
diyiè yièní kè nè dì taà kè.

² Siyāō èi sààrì mómmonni,
Kuyie nde mbo nè ku kpeti.

³ Kuyie nkòrinímu,
kù í yó ndò nyúó.

Kù yó nkéríní kè muhāā mmuù ni kè tuò,
kù yó nkéríní kè neínè kuyaakperikù nku.

⁴ Kuyie nyumu kēĩnkè kè yu tiwètì nè ketenkè,
kè dè bo mbo kù bekù ndè ku kòbè.

⁵ Kuù tu: Tínnènní díndi n kòbè bèè yiè n kpeti,
díndi bèè fèúté fèǎfè kè n taunnè.

⁶ Kēĩnkè nàámmu Kuyie nwennimè,
kuù tu obeéntì.

⁷ Isidayeribe kénténè, n dó kè di béinnèmu,
N kó benitibè n náánnè dí mbe kè di seí,
mí nKuyie ndi tū nkù.

⁸ N yí di seí nyiwūō di n feu ì kpéí,
di ì nni nfeumu sáā.

⁹ N yí yóó pí nyenaadakè di cēĩ mieke,
yoo yebòdakè di bətuò mieke.

¹⁰ Mū te ikpawūō imòu,
yētārè ĩnkè kó siwéi ticēnti ticēnti,
mū sī te.

¹¹ N yēmu tinòti timòu,
tikpasĩnti timòu tu n kpeti nti.

¹² Kè dikònni do m bo m báá di náké,
mū te kutenkù kumòu nè dèè bo ku mieke.

¹³ N cáámmu yenaadakè kó imaa nnaà?

N yòmmu yebòdakè kó meyĩ nnàà?

¹⁴ Di bo nni mpāāmmè yepārè,
pètínke nni nsāntínèmu mí nKuyie ndi tū nkù,
ndòorinè mí nKuyie nkùù baké kēĩnkè nè ketenkè di yē ndi yó n dōò tì.

¹⁵ Kè dè di dì dii yiè dí n yú kè n di dēeté,
kè di nni nsāntí.

¹⁶ Kuyie mmè nnàámmu oyēiwe kè tú:

Bá nnáánnè a nùù n kuó,
bá nnáánnè a nùù n tannò.

¹⁷ Fō nwèè sènkù n tié,
kè dokoo n kpeti.

¹⁸ Kàa yà oyúókù dè nda naatinè we,
kòo nitipowantì mē nni nwe dí nneí.

¹⁹ Kàa nùù tɔ tináaɲeyiti,
kàa nóndɛnfɛ nɔnnɛ fɛ bo ciitémè otòù.

²⁰ Kàa náantɛ a kou kpéí,
kɛ sɪnkùŋko a yɔfũð kou yètìrì.

²¹ Ntɛ a dɔ̀dò tì kàa yèmmè dò nni ncíéké,
kɛ yé kɛ tú n dɔnnè fɛ nwe,
n nɛ yóó da benkemu a dɔ̀dò mèè yei memou.

²² Díndi bèè m bùtínné keènè tii,
kè mèè dake m bo kété kété onitì bá òmòù báá ò pàtɛ.

²³ Wèè n sántì ò na nni nfeumè iwũɔ wèè n dèúkùŋko,
wèè dake o borimɛ kpéí n we mbenkú n túmè Kuyie nke deerí.

51

Dafiti bàámmè Kuyie nho yei ncíémmè kpéí

¹ Bedèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfɛ. ² Dafiti duónè Batisébaa kè
Natāā wèè náa nKuyie mpāānāāntìi kɔtɛ kóó yà koò dentɛ fɛ.

³ Áú Kuyie! N kuó mmesémmè a sàà nkpeí,
a sémmè deumu, ùtɛ n yei.

⁴ Nh sùtɛ páíí kɛ n wénkùŋne n yei.

⁵ M bantému n cààrèmmè,
n wúómmu n yei n sáà.

⁶ N yeténè fɛ nwe amáà,
kɛ dɔ̀dò a í dó dè,
dɛɛ te kàa yó nni nkpannè kɛ naati,
òmòù báá sei nha beéntì.

⁷ N tú meyei nyiè nwe nè bè m peínímè,
nè meyei mme n yɔ m pùónnímmè.

⁸ A dó dè onitì yèmmè mieke dɛɛ tu:
Ò bo ntũmmè timómmɔnti.
N duó mmeciì n yèmmè mieke.

⁹ N wénkùŋne nè Ìsópù kó tifāàtì kɛ n wenke páíí,
nh sùtɛ kɛ n wenke kénaánnè kupààkónkù.

¹⁰ Náríkùŋne n yèmmè, n duó ndiwèì,
kè n yèmmèe cáté, mí nha poté wè kɛ n nantoo.

¹¹ Ùtɛ n yei mmemou,
bútínné n cààrimè.

¹² Áú Kuyie! Nh ānné meyenwennime,
tũntɛ n yèmmè kè mè mbo a bíékè.

¹³ Kuyie mbá m bɔntóo,
báá dɛitɛ a kó Muyaansáàmù m mieke.

¹⁴ Wɛtɛ kɛ n duó mmɛdɛɛtímè kó diwèì kè nní nda dó,
n duó mmeyèmmè m bo nyiénnèmmè a kpeti.

¹⁵ N yóó benkemu a cɛ bèè yetɛ a kpeti,
kè beyeibɛɛ wɛtɛnì a borè.

16 Áú Kuyie! Kuyie n deetíwè,
n nùtè teè yeté.
N deetè kè nní mpĩkù a n deetémè.

17 N Yìè nKuyie nhaa n nùù,
kè n na ké da sãntè.

18 A í dós iwũs bè da feu ì,
a í yíé mbè da feu ì ke tuò,
n na nyì nda fiému,

19 Kuyie nha dós yèè pãrè tu idebìi nyi,
onitì wèè banté o caàrìmè.

Áú Kuyie nha í yetírí idebìi mómmanyi.

20 Benke a sàmè kédòò Siyõs mesàà,
kéwète kémaá Sedisademmu duotí.

21 De mōnni ndi a yóó dākemè iwũs a yē mbè nda feu ì
nè bè yó nda tuò nyì.

De mōnni ndi ti yóó namè káfíé yenaadakè a wũtōnni ñnkè.

52

Tikpàti yeiti yìè nyóó dentènè tì

¹ Bedèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè. ² Doweiki Edomiibe kou do
nàké Sauri Dafiti tamè Aimmèdeki cīètè kòò dentè fè.

³ Dè dòmmè fí nwèè kpeñni meyei ndòòrìmù mieke kàa pàtìnè meyei?
Ke ò ntũũ nke toti mukòù máà kpéí?

⁴ A mōke mesoūmmè mme,
kàa nùù naati kuponkù kōme,
kàa tú oniticiñntì.

⁵ A dós meyei mme ke yóu mesàà,
ke dós siyáábìsì ke yóu timómmanti.

⁶ A nōnnè tináañtì tì kó dimàà kòurì tinti,
ke mōke meciūmmè.

⁷ Kuyie mbo da bō nsáà,
kù bo da uuté a cīètè mieke ké da denne,
ké da deite befòubè mieke ketenkè kie nyĩnkè.

⁸ Bèè borime wenni kè bè da yà ke kufōwáà mbè pĩ,
kè bè nda daú ke tú:

⁹ Ntènè onitì wèè do í yíé nKuyie mbo nhò kãnkémè,
kòo yèmmè ñnaatinè o kpàtì,
ò do soutému kékpenke.

¹⁰ Mí m bo Kuyie ncīètè nte ke dò mmutie mùu sènti,
ke búó Kuyie nkó mesàà nsáà.

¹¹ N yó nsántí fí nwe sáà a dòò dè kpéí,
n yó mbúó fí nwe ke yé a sàà mbonèmè bèè da dós.

53

Kuyie nyí boà?

(Wénté 14)

¹ Bèdèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè ke eu fetārife.

² Kuyènkù kuù ɔ̃ yĩ nè ku yèmmè mièke Kuyie nyí bo.

Bè càkemu ke dɔ̃rì isòke kpɛɛ,

bɛ mièke òmɔ̀ù í dɔ̃rì dɛ̀ɛ wɛnni.

³ Kuyie mbo kɛ̀nkè nke ke wúónnì benìtìbè,

ke bo yà kòò mɔ̀ù bo wèè mɔ̀ke mɛyèmmè ke kù wanti.

⁴ Bɛmɔ̀u bè dèténè Kuyie nku,

bɛmɔ̀u bè càkemu,

òmɔ̀ù í dɔ̃rì mɛsàà mbá omáà.

⁵ Bèè dò̃rì mɛyɛi mbɛtɔ̀bè bè í yé dèmarè,

bè sou n kɔ̀bɛ mbɛ ke yo,

bè í n yu mí nKuyie.

⁶ Nte bɛ kè kufɔ̀waa mbè auté dɛtɛtìrè,

Kuyie nyóó díému a dootitɔ̀bè kũ̀,

kàa bè ānné ifei,

ke yé Kuyie mbè bantóomèmu.

⁷ We nyóó yènnì Siyɔ̃ kédɛɛtè Isidayɛɛribɛ?

Kuyie mbo fietɛní dū̀ mɔ̀nnì ku kɔ̀bɛ bèè tu tidaati,

dè bo narikɛ Sakɔ̀bu kɔ̀bɛ,

Isidayɛɛribɛ bo nyānku.

54

Wèè fɛ̀ŭrì ò bàámmè Kuyie

¹ Bèdèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè bè diè nfè ke bie ntibómbonti iwɛ́i kpɛti. ² Sifíɛbɛ do nàké Sauri ke dò Dafiti sòri bɛ ciɛ kè Dafitii dentè fɛ̀.

³ Áú Kuyie! N dɛɛtè a yètìrì kpéí,

n kónné kɛ̀bɛnke a wɛ́rímú.

⁴ Kuyie nkénté m báammù,

keè n yɛ̀ mmù.

⁵ Bɛpɔ̀ɔ̀bè bèè ìtɛ ke n dokùnè,

kè benitiyonkubɛ dó kè n kuɔ̀,

bè í bɔ̀ti Kuyie nkɛti.

⁶ Kuyie nyó n teennèmu,

n Yiè nKuyie nyó nni nkɛ́nkùnkoomu.

⁷ Mɛyɛi ndo n dootitɔ̀bè ìnkè,

fɔ̀ ntímómmɔ̀nti yiè, kuɔ̀ bɛ páí.

⁸ M bo da pā dipānnì nè n yèmmè mɛmɔ̀u,

n Yiè nKuyie m bo ndéúkùnkò a yètìrì, a wennimu.

⁹ A n dɛɛténè mɛyɛ̀ncààrimè mɛmɔ̀u ndi,

kè n yà n dootitɔ̀bè domè.

De kó benìtìbè í yóó ceete,
bè í dé Kuyie.

²¹ De kóo níticìntò cààri o népobè mbe,
ke tǝũ metaummè.

²² O náàntì wèèti mecekùò nkǝme mme,
kòo yèmmè né dǝ díkpànnì.
O náàntì yǝò nke pǝéte mu mekùò,
ke né dò mmesekontibii.

²³ Duó nti Yìè nKuyie nha yentotí kè kù nda tǝ,
kù í yóó yóu kè dǝe di osàù bitì!

²⁴ Fǝ nKuyie nha yóó tanné de kó benìtìbè kufǝti mieke nke,
bembè benitikǝùbè, besòumbè,
bè í yóó tuǝke be we kó dikèè,
mí mme nda duó mmu mmáà.

56

Bè fǝũnko wè ò duómmè omáà Kuyie

¹ Bèdèmbè kóo kǝtì dièmmè fǝyènfè Fidisitǝǝbe do pǝ nDafiti Kati kó
dihèi kòo dentè fè. Bè fè diènnè mèè tammè dònnè díkpètinónkperi kó
didabònni ndi, dìi yìèní dǝdétirè.

² Áú! Kuyie n kuó mmesémmè,
bè m bǝtǝmu,
ke n dimmù ke n dokùnè yewe yemǝu.

³ N kpantídèntǝbè m bǝtǝ yewe yemǝu ndi,
bè sũmu bèè n dimmù ke n dokùnè tefentè.

⁴ Kufǝwaá nhǝǝ m pǝ,
kè n duó fǝ nwe mmáà.

⁵ N sǝntǝmu Kuyie nku náàntì kpéí,
n ku nduó mmáà
n yí yǝèkù dǝmarè,
benìtìbè bo na ké n dǝò ba?

⁶ Yewe yemǝu be náàntì n kǝónnèmu,
bè n wantinè meyei mme.

⁷ Bè dàkiimu ke m pakíí,
bè tũ n naàcèi nsi ke dǝ kè n kuǝ.
⁸ Bè bo dǝò meyei mmie nkéna ke da yenténàà?
Kuyie, mbǝ mbe nè kemieke.

⁹ A yǝmu nh arì mèè botí,
ceé n nǝnnietì a dǝukù mieke,
a ti wǝrimu a pátíri mieke.

¹⁰ Kè n da yu n dootitǝbè ǝǝ cokému,
Kuyie, n yǝmu a n kómmúmè.

¹¹ Kuyie n da sǝntǝmu a búi ntì kpéí,
n Yìè nKuyie n da sǝntǝmu a náàntì kpéí.

¹² N da duó mmáà ndi n yí yǝèkù tǝmatì,
benìtìbè bo na ké n dǝò ba?

¹³ Kuyie ndò nkédòòmu n yē n yóó da dòò tì,
n yóó da fié disānni kó iwūš nyi.

¹⁴ Fṣṣ n deeté nè mukũũ,
fṣṣ n teennè kè n naàcèi í bèté,
kè dè bo yie nkè nni nkérí a ìikè,
kè wúó mmenáà.

57

Dafiti yumè Kuyie nhoĩnkènkpààtì
(Yenāānkékè 8-12, wénté Yēsāā 108:2-6)

¹ Bèdèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè ò do cokùnè Sauri titādèntì
mièkè kédèntè fè. Bè do fè diènnè metammè mènè tu mè mme báá kuò.

² Áú Kuyie, n deeté, yàa n deeté!
N sori a fièti dèè mme,
kè kèmmú mēfēũtīmè bo deèmmè.
³ Kuyie n da yumu fṣ wèè baké kēĩnkè nè ketenkè,
fṣṣ te kè n kpeti timou yíé.
⁴ A yó mboní kēĩnkè nke kè n deeté,
kēfēikūnnè wèè m bēti,
kè m benke a sàà nnè a kó timómmonti.

⁵ N soké yecìricìrè cuokè nke,
n duó benitìcáàmbè cuokè nke,
Bè nù ndò nyekpāà nyè nè ipie,
kè bē nōndiè ndò tikpàriseuti.

⁶ Kuyie nha yètìrì ndèu kēĩnkè,
benke a kpeti ketenkè kemou mièkè.

⁷ Bè n dii ticùòtì nti,
bè àa nkuhāũ deè ndi kè bo n dúú,
bè keù difṣtìrì ndi n yìikè.
Bèe do bēmómmombè di mièkè.

⁸ Kuyie, m bùòtì ténke í duò, n ténke í yīèkù,
m bo ndiè nke da sántí.

⁹ N wēnnì, ente,
n kùtidùkù nè m bómbonku, entenè,
n yóó entemu dikūnwēnnì sèi kédèntè.

¹⁰ N Yìè nKuyie n yó nda sántímu benitìbè cuokè,
kéndiè nke déúkunko a yètìrì ibotí cuokè.

¹¹ Kè yé a sàà ndeumè kè tuòkù tiwetì,
kàa mómmonti tuòkù yewetè.

¹² Áú Kuyie! A yètìrì ndèu kēĩnkè,
benke a kpeti ketenkè kemou mièkè.

58

Kuyie mbomè kuteenkù kè bekù

1 Bədèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè nè metammè mèè tu: Á báá kuɔ.

2 Bəkpààtìbè di bekù bakε weti weti nweà?

Bè bekùnè miè mme benitìbàà?

3 Di dɔɔri dèè í wenni ke yému,
dú píε mmeɣei ndihèi.

4 Oyèiwe tú oyèiwe nwe nè o yɔ pɔutì miεke,
kè siyáàbìsì yìè nfeti nè bè ò pèinímè.

5 Bè mòke mɛdautidòmmè mme,
ke dɔɔri ke dò ndiwaàhònni,

6 dùì í yo owaàpínti tammè,
ke í yo oteteu dièwè náànti.

7 Kuyie, mbóké be nù,
bóké yecirícirìnù mbè mòke yè.

8 Kè bèε pɛɛtòo meniε nhɔɔ pɔnté mmèè botì,
kè bè ntáũ be pie mbá i báá dòò dɛmarè.

9 Bèε naánnè tidàtikonkonti,
tù fùrì kè ti ammè dèu,
bè ndò mbè pèité wè ocírì kòò í yà diyìè.

10 Be po yó nkpaá ke mu nyí yè tifààti,
kè tɛfòdóntèε i tùótému,
kè dè sò nyi sũ tɛε i tùóté.

11 Osàũ bo yà Kuyie mpèitemè kè dèε ò narikε mɛdiè,
kòo sú o naàcèi be yĩ mmieke.

12 Kè benitibèε dè yà ke dò:
Kuyie mmènke yietimu osàũ,
bè bo yí Kuyie mmènke bomu kɛtenkè ke bekù.

59

Dafiti bàámmè Kuyie nke tú kù nhò kánké

1 Bədèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè. Sauri do tɔ nkè bè mbaa Dafiti
cɛtè ke bo ò kuɔ kòo dentè fè. Bè do fè diènnè metammè mèè tu mè mme
báá kuɔ.

2 Kuyie n dɛɛténè n kpantídèntòbè,
báá yie nkè n dootitòbè n nintε.

3 N dɛɛténè bèε n dónè mɛyèi,
n dɛɛténè benitikòùbè.

4 Benitidònnibè beè dàke ke n wanti,
bè dó ké n kuɔmu.

N Yìè nKuyie m mε nyí cààrè,
n yí dòò mɛyèi mmamè.

5 N yí cààrè mùmamù kè bè còkùní ke baatiní ke bo n kuɔ.

Íté ké n teennè,
wénté kéyà.

6 Ti Yìè nKuyie Mpakɛdaa Isidayɛɛribε tũ nkù,
cómму kékpannè yɛbotè,

a báá cǐé nde kó benitiyonkubε bèè í dǎori bè nàá ntì.

⁷ Bè ǎǎ wētení kuyuoku nku,

kénhóú simǎó kǎmε ke firí dihéì.

⁸ Tináanyei ti tǐ piéké be nǎ mieke,

kε be nǎndié ndò mmesekontibii,

be yemmè dò nhòmǎù í yóó keemu bè nàá ntì.

⁹ Fǎ n Yiè nKuyie nkàa né bè daú,

a daúmu yebotè yemǎu.

¹⁰ M búó fǎ nwe, fǎ nwèè n kǎnké,

fǎ nKuyie nfǎǎ tu n wērímú.

¹¹ Fǎ nKuyie n tǔ nkù a sǎmu kε fǎǎ yó n niité,

fǎǎ yó nte kε n na n dootitǎbè.

¹² Báá kuǎ yebotè mεcǎā,

benitibè yǎà bo yè nha namè,

nè a kó muwērímú dúó nké bè ncooti ke doti.

Kuyie nfǎǎ tu ti kó kudǎpikù

¹³ Bè ǎǎ béi nke dá yeténemu,

be pǎò bè tǔòti,

bè buǎ nkušínkù nku ke sou.

¹⁴ Kuǎ be nè kemieke,

kuǎ be kε bè ténke bá mbo,

dǎò kε benitibèε banté fǎ nKuyie nfǎǎ bakémè Sakǎbu yaàbí,

ke baké kute nkù kumǎu.

¹⁵ Bè ǎǎ wētení kuyuoku nku,

kénhóú simǎó kǎmε ke firí dihéì.

¹⁶ Kε firí ke wanti bè bo di mù,

kε bè di ke auté bè nkpa.

¹⁷ Mí m bo ndiè nke da sǎntí a kpeínimè,

kémpǐékù a sàà ndikūnweínì,

Fǎǎ tu n kó tεcǎkpetè

nh ǎǎ sǎri fǎǎ borè meyeñcaàrimè yiè.

¹⁸ Fǎǎ n kǎnké,

m bo ndiè nke déúkunko a yètirì,

fǎǎ tu n wērímú fǎ nKuyie nkù n dòòri mesàà.

60

Bè namè Kuyie nkǎbe kε bè kù yu

(Dináañkéè 7-14 de kó tináañti bomu 108:14)

¹ Bedèmbè kóo kóti dièmmè Dafiti yènfè itié nkǎfε nè kukùtìdùkù, ² kε denniní ò do kpànnèmè Sidii èi kǎbe Mesopotamii èi kǎbe nè Sobaa èi kǎbe. Kε bè nkūntiní kε Soabuu kpànnè Edomiibe kubiriku bè tu kù mukókúú nkó kubiriku, kèna benitibè tekǎupípítè nè sikǎupísidé (12000).

³ Kuyie nha ti bǎntóomu ke pǎnte ti ãǎpǎntǐnnì.

Bá nè a mieke mε nyènnimè wēte ke ti cónné ti fǎtirì.

4 Fṣṣ̄ sàntè ketenkè kè kè pàá,
wēte kémáú nde kó iyie,
kè sàntimu.

5 Fṣṣ̄ duó nkàa nìtìbè yà meháárìmmè diemè,
fṣṣ̄ ti nù mmenàa mmèè firì keyìkè.

6 Fṣṣ̄ duó nha sààbè mecannimè kè bè yenténè bèè tãũ ipie.

7 Kè dè bo yie nkàa dēetē tìnti a dó bè,
yàa ti dēetē nè a wērímú cōutē ti báammu.

8 Kuyie mbéimmu ku cēsààtè miēke ke tú
kuú yóó bè na!

Kè totí Sisemmu èì,
kéberí Sukōti biriku.

9 Kuú te Kadaadi nè Manansee be kó itempē,
kè Efadaimmu kōku tú ku pùì,
kè Sudaa kōku tú ku kpààtìpààti.

10 Māabu tú tenaate nte kù wuānè tè,
kè kù bōmmù ku nēùkù Edōmmu ke bo benke kù ò temè,
Fidisitēēbe yēmmè dò mbè bo kù namaà?

11 We nyó n kōtenè dihekperì?

We mbo n kōtenè Edōmmu?

12 Kè dè í tú fṣ̄ nKuyie nkùù ti dootóo,
fṣ̄ nwèè ténke do í nièè ti kó yehāāpàntīrè mudoò.

13 Kōtení ke ti teennè ti dootitābè,
onìtì kó meteèmmè í tú dēmarè.

14 Kuyie nkuú yó nte kè ti pī mmutōndiemù,
kuú yó nte kè ti na ti dootitābè ké mbè cùùtì.

61

Dafiti dómè Kuyie nni nhò kānké

1 Bedèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè ke biennè tibómbonti iwēĩ kpēti.

2 Kuyie nkénté n dabōnnì,
keè m báammì.

3 M bo kutemmàanku nku,
kè n yēmmè cààrè kè n da kuōnnè,
n dee kupèrikù n yīēke kù.

4 Fṣṣ̄ tu n kó disòrì,
didènnì kperì ti dootitābè í yóó nintē dì.

5 N dó kēmbō a cīētē miēke nke,
kēnsōrì a fiētì miēke sáà.

6 Kuyie nfṣṣ̄ kèè n da náá ntì,
ke duó nha kōbe bèè da dé be kó ketenkè sààkè.

7 Yíé okpààti mufōmmu,
kòò nfòu yēbie nyēbie.

8 Kòò nda taunnè, á nhò bonè kòo mbaké sáà,
kàa sàà nnè timómmōnti nhò bàà.

⁹ M bo ndiè nke déúkùnkò a yètìrì sáá,
bá dìi yìè kéndòòrì n yē n yóó da dòò tì.

62

Kuyie mborè n de mmàke diwèi

¹ Bedèmbè kóo kòtì dièmmè Dafiti yènfè Yedutunni diè nfè.

² Kuyie mborè mǎà ndi m mǎkemè diwèi,
kuù n deérì.

³ Kuù tu dipèrì dìi n kǎnké,
tēcēkpetè tēè n deérì,
kè kù m bonè m báá cīte.

⁴ Ǿmmònnì ndi di yóó yóumè di bo ntíkúmè,
di bo domè onìtì kóò pònte kumarí kuù ku ku kǎmè?
Kóò yèète kuduotì kuù bíi nku kǎmè?

⁵ Di mènke dakiimu ke bo bò nhokpààtì,
ke nǎnnè siyáábìsì,
ke ǝ nsántínè di nò di yèmmè mièke ke né buò nkusínkù.

⁶ Kuyie mborè mǎà ndi n yóó na kèpétémè diwèi,
ke yé n ku mbúómè.

⁷ Kuù tu dipèrì dìi n kǎnké,
tēcēkpetè tēè n deérì,
kè n kù bonè m bá cīte.

⁸ Kuyie nkuù n deérì,
kuù tu n kó disǎnnì,
kuù tu dipèrì dìi n kǎnké,
kuù tu n sòrì.

⁹ Díndi Isidayeérìbe mbúónè ku sáá,
ke kù nǎà ndi yèmmè kpeti,
kuù tu ti kó disòrì.

¹⁰ Onìtì dò nkuyaakù nku,
benitìbè mènke tú siyáábìsì yembè mbe,
kàa bè wēnné kécōnné cìdóò bè bo nyau ke pēēté muyaá.

¹¹ Di bá ndó kényo mbetòbè nè muwērímú,
bá ndónè mufèè kperè,
kàa kpàtì dèúkú a báá tì duós nha yèmmè.

¹² Dè í tú kuce mèmǎà ndi Kuyie mbéimmè.
N kèèmu kù tumè kuù te muwērímú.

¹³ N Yìè nKuyie nha sàmu,
ke yé fǝyietimè bá wè o tǝmmú mannè tìi yeti.

63

Kuyie m bo nda dómè pēētému mufòmmu

¹ Dafiti yènfè ò dèntè fè o cooti dìi mǎnnì ke bo Sudaa kpàà mièke.

² Kuyie, nfǝtù tu Kuyie n da waàmmu,
n da yáámmu ke dò ntédòntè tēè kpeí tē ǝ ndómè mēnie.

³ N dó ké nda wúómmu a cīètè mièke,

kéyà a wērímú nè a deumè.

⁴ A n dómè pēētēmu m bo n fòùmè,
n yó nda sántímu sáà.

⁵ N yó nda sántímu n fòmmu muməu mieke,
ke da báa nke yu a yètìrì.

⁶ Fṣṣ te kè n sànnè ke dò n di mekùò nkperε,
kè dè n naati kè n diè nke da sántí.

⁷ Kè n duó nh ɔ nyé fṣṣ kpéí,
ke totí n yèmmè a biékè keyènkè keməu.

⁸ Fṣṣ n teénne,
ke n kǎnké a fièti,
kè dè n naati kè n diè nke da sántí.

⁹ N da pī n nɔu sidé ndi,
kàa nòùtè youte n cúó.

¹⁰ Bèè dó ké n kuə,
bèε taá kudənkù.

¹¹ Duó nkè mudoò bè kùə,
kè sikipaməó bè cǎáké.

¹² Kè Kuyie nnárikünne okpààti yèmmè.
Bèè cànnenè betəbè yenò nè Kuyie nkó diyètìrì,
bè yó nsántímu bemáà.
Siyààbìsì yembè biε kó yenò me mbáá táúté.

64

Dafiti bàámmè Kuyie nke tú kùu ɔ deɛténè beyeibe

¹ Bèdèmbè kóó kótì dièmmè Dafiti yènfè.

² Áú Kuyie! N kuònnè fṣ nwe,
kénté n dabònnì,
a nni nkǎnké n dootitəbè,
n kǎmbùòtì duò bè.

³ N deɛtè nè benitiyeibε dakii ke bo n dǎò tì,
a n déttinne yedənnεtīrè yèè dàkii n kpéí.

⁴ Bε nóndié nyìl dò nyεsekontε bè sūsté yè,
kè bε náàntì kòùrì ipendənni kǎmε.

⁵ Bèε ɔṣ déké benitisààbè ké mbè tāũ,
bè ɔ mbè tāũ disòrì ndi ke í yīèkù.

⁶ Bè yàúkùnkò betəbè kǎntì nti ke bo ndəərì meyei,
ke dakii ke bo sərì ke díi ntímátì,
ke náá nke tú: Òmòu í yóó ti yà.

⁷ Bè dàkii ke dó meyei mmáà ndi,
ke náá nke tú bè bàátì kè dè wennimu.
Onìtì yèmmè cūmpúrìmu,
a báá na kényé dèè bo o mieke.

⁸ Kuyie mmε mbè tāũ ku pie nyi dende bàmbà,
kè ì bè tùòtì kè bè duò.

9 Be nò yēè bè tùtì,
 bèè bè yàu bè bo ndaú kéhéùrò.
 10 Kè kufōwāá mpī mbenitibè,
 kè bè nnáá nKuyie ndòò dè,
 kébanté kù pī mmèè botí mutāmmú.
 11 Wèè weti we nyānku o Yìè nKuyie nkpéí,
 kénsòrì ku borè.
 Bèè yèmmè wenni kè bè nyānku ku kpéí.

65

Kuyie nkuù mǎnnè ti nkù sǎntí

¹ Bèdèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè.

2 Kuyie nha èi Siyōō miēke fōō dò mbenitibè bēmou nda sǎntí,
 bá wè kòo ndòrì ò da dǎunnè dìl nùù.
 3 Fō nwèè yo benitibè báammù,
 benitibè bēmou kòrìní a borè nde.
 4 Tì yèi mmèè tì deuté,
 fōō tì cīēnko ti caàrimè.
 5 Dè nnaati a tǎāté bè kè bè bo mbo a cīētè,
 tīl yó nte dēsààrè dèè bo a cēsààtè miēke,
 kè dè nti sànnè.
 6 Fō nKuyie nti dētíwè,
 fō ntimómmǎnti yìè,
 fōō cǎú ti báammú ke dǎrì tidiētì kè titentì timou kǎbe da búó
 nè ketenkè kèè soké dāmèèrì cuokòo.
 7 Fōō kó muwērímú te kè yetārè fīlú.
 A wērímú muù tu a kpàrìenknù.
 8 Fōō commu dāmèèrì nè o néfīnfīrè,
 ke commu kutenkù kó kunampoo.
 9 Kutenkù kumou yà a dǎrì tìl diētì nti ke da yòte,
 kè diyìè yìè kèè bíékè nè dì taà kèè bíékè kǎbe íú mèdiè.

10 Fōō dǎrì ketenkè mesàa ke kè duò nfetaafè,
 kè dè boo kè tidiitì pèí,
 Kuyie nha bintè í kǔū,
 fōō duò mbenitibè tidiitì,
 ke tūnni ketenkè.
 11 Kè yódrì ipè,
 ke può nyèdombiè,
 ke duò nkè fetaafè nùù,
 ke duò nkè tidiitì yìè.
 12 Kè dòò mesàa ndibenni dimou,
 kàa pēēté kèè bíékè tidiitì mpíéké.
 13 Kè timútì yè tēdǎntè,
 nè yetārè ìnkòo kè dè yè naati.
 14 Kè iwūō pìléké dinaacēnhòò,
 kè tidiitì dàátì kubiriku,
 dēmou kè dè yānku ke íú.

66

Kuyie nkùù dɛɛrí ku yètìrì ndɛu

¹ Bɛdɛmbɛ kóo kótì diè nfɛ̀è yɛ̀nfɛ̀.

Kutenkù kumɔu kɔbɛ nsántínɛ Kuyie nke pĩɛ̀kù.

² Ndiɛnnɛ diwèì kɛ déúkùnkò ku yètìrì,
Nsántínɛ ku iyie mmiékɛ ku kpeti kpéí.

³ Náké́nɛ Kuyie nke dò:

A tōmmú dɛumu kɛ mènke dɛu,
nɛ a wērímú diemù kpéí nke

a dootitɔ̀bɛ kékùnkoomè bɛmáà.

⁴ Kutenkù kumɔu kɔbɛɛ nínkú a ììkè,
kéndiè nke déúkùnkò a yètìrì.

⁵ Kɔtɛnɛ́nì káyà Kuyie mpĩ mmùù tōndiemù,
kù kpeñ̀nìmu kù pĩ mmùù tōmmú bɛnìtìbɛ cuokè.

⁶ Kuù do kèété dàméèrì kó menie,
kè ti yembèɛ na dekperè késénté
kuù duò nkè menie nkũũ kukó nkè ti sènté,
kè dè ti naati ku kpéí.

⁷ Kuù baké nɛ muwērímú kutenkù kumɔu sãà,
kɛ paké ibotí imɔu,
kù í yóó yóu bèè yete ku kpeti kè bè nkérì kɛ yíéo.

⁸ Ibotí, dɔunɛ Kuyie mmutōmmú,
mpĩɛ̀kùnnɛ kɛ kù sántí.

⁹ Kuù ti duò mmufòmму,
kɛ í yóu kè ti duò.

¹⁰ Kuyie nha ti wèntému kɛ ti yàáké,
bè ɔ̀ɔ̀ pũnné mèè botí timátì péfìtì,

¹¹ ké tì tanné ticùòtì mieke,

ké tì toú nyetuo cɛ́ɛ̀yè,

¹² kɛ duò nkè bɛnìtìbɛ nnàù ti ìnkè nɛ sisɛ́ĩ,

kè ti ta muhãá nke ta menie,
kàa mɛ nti dènnɛnì kè ti di diwèì.

¹³ N tati a cɛ̀tè mieke nke kɛ bo da fíé iwũɔ̀,
kɛ dá dɔ̀ò n yɛ̀ n yóó da dɔ̀ò tì,

¹⁴ n do bɛí ntì n yɛ̀ncààrìmè mōnnì.

¹⁵ N yóó da kuɔ iwũɔ̀ mɛkùd nkpeyi nyi,
yɛ̀pedakè nɛ yɛ̀naadakè nɛ yɛ̀bɔ̀dakè,
kécɔ̀u nkè kuyukúu dekoo a bo kè.

¹⁶ Díndi bèè dé Kuyie kɔtɛnɛ́nì dimɔu,
kékénté kè n di náké kù n dɔ̀ò dè.

¹⁷ N ku kuónnɛmu kɛ pānke ku sante.

¹⁸ Kè n do nyáá mɛyɛi mmamè n yèmmè mieke,
n Yìè nKuyie nna bá nni nkèíté.

¹⁹ Kù mɛ nni nkèítému

kù kèèmu m báammì.
²⁰ Kuyie nnè mutāmmú,
 kù í yete m báammu,
 kù í m m̀ntɛ ku kó mɛsàà.

67

Benitibè bɛmɔu dommè kénsántí Kuyie

¹ Bɛdèmbè kóo kótì diè nfèè yènfè ke bie ntibómbonti iwɛ́i kpɛti.

² Kuyie ntí kuó mmesémmè,
 ti dɔ̀d mɛsàà,
 a ti wénté fɛnɔnsààfè.
³ Kè dɛɛ yie nkè kutenkù kumɔu kɔbɛɛ banté a cɛ,
 kè yɛbotɛɛ yíɛ́tɛ a dɛɛrímè.
⁴ Kè benitibè bɛmɔu nda sántí f́s nKuyie,
 kè yɛbotɛ yemɔu ndéúkunkoo a yètìrì.
⁵ Dè nnaati ibotí kè ì da sántí,
 f́s̀ bekùnè yɛbotè kè dè sié,
 ke ni ibotí ketenkè ìnkè.
⁶ Benitibè bɛmɔu nda sántí f́s nKuyie,
 kè yɛbotè yemɔu ndéúunkunkoo a yètìrì.
⁷ Ti Yiè nKuyie nha ti dɔ̀dmu mɛsàà,
 kè ketenkè pɛ́i tidii.
⁸ Kuyie nkuù ti dɔ̀ori mɛsàà,
 itemmànkɛ imɔu kɔbɛ dí kù depe.

68

Kuyie nnamè

¹ Bɛdèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè.

² Kuyie nyítɛ ke còrmúmu,
 kè ku dootitɔ̀bè ciérì,
 kè ku sɛmbè cokù ku ìlkè.
³ Kuyukú yènní m̀èè botí a mɛ mbè cɛenko,
 titankũ̀ntì yìèrì m̀èè botí muháá mmieke,
 benitiyeibe kpɛɛ mɛ ndò nKuyie nyìlkè.
⁴ Bèè dɔ̀ori dèè sié, bɛmbɛ diwèl dii bè bo
 kè bè yǎnku Kuyie nyìlkè!
 Diwèl dii bè kèitɛ kè bè ti ientii.
⁵ Ndiènnè ke déúkunkoo Kuyie nyètìrì,
 tũ̀ntɛnè kuce wèè kèríní yɛwetè miɛke nè o sántè o kpéi,
 wèè yètìrì tu: Ti Yiè.
 Nyǎnkunè o ìlkè.
⁶ Weè tu isènnìmbí cice,
 weè kpà mbekúpobè kpànnì,
 weè tu Kuyie nke bo o c̀sàátè miɛke.
⁷ Kuyie nkuù duò nsicéi bèè kpa bɛ kɔbɛ,
 kuù dènninko tikpétínti ke ti duò ndiwèl,
 bèè yete Kuyie nkɛpeti bèè mǎà ò mbo tɛ̀dɔ̀nkpetè.

8 Kuyie nha do ni dii mōnni a kōbe,
 a do kéri dii mōnni dikpāa cuokè,
 9 kētenkè do sântimu,
 kè meniē ncuutiní fǝ nKuyie nha ìikè,
 fǝ nKuyie nkuù do kōtení Sinaii tārì kēbenke amāa a kōbe,
 Kuyie nyIsidayēeribe tū nkù.
 10 Kuyie nfǝǝ cǝūnní fetasààfè,
 fǝǝ bónkūnnē a tenkè kèè do cīte.
 11 Dēndē a nitibè bomè,
 Ti Yiè nKuyie nfǝǝ dè mbè kànnē a sàa nkpéí,
 fǝǝ tūnte dē kó dikàrì besénnibè kpéí.

12 Ti Yiè nKuyie nkuù duó ndinùu ku náahtì kpéí,
 bèè ti pitírì kè bē tīnni sū.
 13 Ti dootitabè bekpàatibè nè bē kó behāāpòmbè bè u yetārè nyē,
 kè benitipòbè éi dèè bo bē cēi kē totí.
 14 Di yó mbo di karè nyèa?
 Dikpetinónkperi fièti dàri mēsəə mpeímè mme,
 kè di citi dàri mēsəə nwūdmè.
 15 Ti Yiè nKuyie Mpakedaa yóó cíe ndii mōnni bekpàatibè,
 kè mupāā mboomu muu dàatí ditārì Sadiməə.

16 Fǝ nKuyie nkó ditārì,
 fǝ mBasāā tārì,
 fǝ nditārì dii yómmè sū,
 fǝ mBasāā tārì.
 17 Yetārè yèè yómmè sū,
 ba nte kè dè di yóu Kuyie ntāāté dii tārì kpéí,
 kù bomu di ìnkè kē yó mbo sǎa,
 kù yó ndè bomu sǎa.

18 Kuyie nkpàrisēi bo sikəupí sikəupí nsi,
 kù do si nkōtenēni Sinaii ditāsààrì.
 19 A dèkē kēìnkè nkē,
 kē néìnní tidaatì,
 kè benitibè da pāmmú yepārè,
 bá bèè do yetírì a kpeti kè bè da bǝúté,
 kē dò nké mbo a borè fǝ nti Yiè nKuyie.

20 Ti nsāntí Kuyie nyewe yeməu,
 kuù dàkē ti kpéí,
 kuù tu ti dēetiwè.
 21 Kuyie nkuù tu ti dēetiwè,
 kuù yé kù bo yīmè kē tí dēeténè mukūũ.
 22 Kuyie mmēnkē yóó pōntemu ku dootitabè yə,
 képōnte onitikàutì yuu nè tiyùtì.

23 Kuyie mbéimmu kē tú kù bo cǝūnní a dootitabè bèè bo Basāā tārì,
 kédennēni bèè bo dàméèrì fūǝ.
 24 Kè dè bo yie nkāa naacēi mbonti bē yīi,

kàa kó simós bè pèté kécááké.

²⁵ Kuyie nha ǝǝ kpa nkéna kénkūntiní,
kè benìtibè wùómmu a kpàrinafe a cēsààtè miéke,
fǝ nKuyie nkùu n te,

fǝ n kóo kpààtì.

²⁶ Kè bedèmbè ni deyiikè kè besapàmbè soké decuokè ke bie nsibéí,
bèè bie ntikùtidùùti kè bè tū.

²⁷ Nsāntinè Kuyie nditinnì cuokè,
nsāntinè ti Yiè nKuyie ndíndi Isidayeeri yaàbí.

²⁸ Bensamεε tebíyāātè tēè di ni,
kè Sudaā kó bekpààtibè nè be kó yetīrè
nè Sabunǝǝ kǝbe nè Nefutadii kǝbe kè bè tūnnì.

²⁹ Kuyie nkùu di te dínndi Isidayeeri kǝbe kuù yē ndí nkpeñnì.
Kuyie ndǝǝ kǝfíí nha dòò dè ti kpéí.

³⁰ A bo a cǝtèè nte,
kè baké Sedisadεmmu,
kè bekpààtibè da pāā nyepārè.

³¹ Kpannè musimmù tipèntì kǝmu,
kékpannè yebotè yèè dōnnè yēnaadakè nè tinaabiiti,
kè dēè nínkú a ìikè ké nda pāā ntimáti péiti.
Cíe nyebotè yèè nōnnè yekpārè.

³² Benitidiebè yìlèní Esibiti nwe,
kè Etiopii kǝbe cokòo Kuyie mborè ke yuo be nǝu.

³³ Ketenkè kó bekpààtibè, ndiennè ke sántí Kuyie,
ndéúkunkonè ti Yiè nKuyie nyètìrì.

³⁴ Wèè cutinì kǝínkè kèè bo nè dimōnnì nè o sǝntè,
wèè péu metankperimè.

³⁵ Banténè Kuyie nkpeñnìmè,
kuù kpàatirì Isidayeeri kǝbe,
ku wērimú bo yewetè miéke nke.

³⁶ Kuyie mbenkúmu kù kpeñnìmè ku cēsààtè miéke,
Kuyie nyIsidayeeri kǝbe tū nkù kuù duǝ nku kǝbe muwērimú,
kuù te kè bè nǝ.
Ku yètìrì ndεu.

69

Dafiti yumè Kuyie nkè kù bo ò teennè

¹ Bedèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè ke bie ntibómbonti.

² Áú Kuyie n deeté!

N ta menie mme ke tùòke n fǝnìí.

³ N fiúkú disǝù ndí,
n yí pèté dekperè ke na,
n ta decūmpure nde,
fēnéwuonfe fēè n tǝ.

⁴ N kōmmú ke òumu kè n níí kpeí,
m bǝúté ke bǝúté Kuyie nkùu n te kùnkù kè n nuǝ nyete.

⁵ Bèè n níí nkè dǝ kè n kuǝ bè sūmu ke pǝtèè n yùti,
bè n dòò be dootitǝu nwe detetirè,

bè kpeñni ke m pēētēmu ke yó n kuò,
ke duó nkè n yietí n yí yùúukú dè.

⁶ Kuyie nha yému n yeìntì,
n caàrimè í sòri a ìlkè.

⁷ Kuyie Mpakēdaa, a báá yóu kè mûi nte,
kè bèè da búó kè bèè di ifeí.
Fó nKuyie ntínti Isidayeeribe ti tũ nkù,
a báá yóu kè mûi nte kè bèè da waà nkè bèè di ifeí.

⁸ Fósò kpéí nkè bè n sàámmè,
n yo nyifei fósò kpéí.

⁹ N naá nhopòò nwe n kàbe cuokè,
n yō fūò kàbe ténke í n yé.

¹⁰ Ke yé n dómè a cīètè mediè nkè dè n tùò,
bè da sáá nyèè sáámbè duò n yuu ìnkè nkè.

¹¹ M boú dinùù ndi ke kuò,
nè de kpéí nkè bè n daú.

¹² N dàátí kufòòtònkù nku,
kè bè náante n kpéí ke n daú,

¹³ Bè kàtìnè mí nwe yeteyo,
mûi naá nfenaayààyènfè.

¹⁴ Mí nyie n kuònnè fó nwe n Yìè nKuyie,
dè tùòkemu a bo n tee ndè.

Áú Kuyie! A sàà ndeumu, n kénté,
n yému nweti weti ke dò nha yó n deeté.

¹⁵ Nh uuté disàù, kè n ténke bá nfũũkú
n dennení dibinni,
n deeténè bèè ò nùí.

¹⁶ Báá yóu kè menie nni mpònténè,
báá yóu kè n do kudúókù,
báá yóu kè tebinte n yāke!

¹⁷ Kuyie nha n kénté ke yé a sàmèmu ke doori mesàà,
wēētení m bíékè a sémmè deū mēè kpéí.

¹⁸ Bá m búttinné mí nha kóo tōnti,
nh ààrìmu, cārikéní.

¹⁹ Kōtení kédonté nh ònni,
n deeténè n dootitabè.

²⁰ A wúómmu bè n sàámmè,
ke yé n yo nyii fei ke kēke,
n dootitabè í da sòrìnè.

²¹ Yēsáámbè yeè kòùri n yèmmè kè m mō,
n wanti wèè bo n kuò nwè nwe mesémmè bá sámpó ke mònté,
wèè bo m bántè ò í bo.

²² Bè àà mutie mùù kòù mùmmu n dii mieke,
kè sinéyēi m pí nkè bè n duó mmenéyāā mmèè kōkénè detiire.

²³ Bè bandiitli naá ntimátì ké bè tùòti,

kè be kpàtìi naá nkuyaú.

²⁴ Be nuò nhũũ nkè bè ténke bá nwúó,
pũtinné be sáà kè bèe naá nsihùù yembè.

²⁵ A miéke be peike kàa bè poté,
a miéke diekèe do be ìnkè kè bè còuté.

²⁶ Kè be cèkàrè naá ntidobontì,

òmòu bá nkpaá be cèi miéke.

²⁷ Bè bètì a poté bèmbè,

ke náante a kòute bè kó meféútímè.

²⁸ Yietí be be yei mmemòu,
bá bè báá yà a kó mesàà mbìtì.

²⁹ Ûté be yètè mufòmму pátíri miéke,
Bá mbè wùónko ke dò mbè í cààrè mùmamù.

³⁰ Áú Kuyie, n tú osénnìwè nwe ke fèùrì,
n deeté ké nni nkānké.

³¹ M bo ndiè nke sánti Kuyie,
m bo ndéúkunko ku yètìrì nè yesāā.

³² Ti Yiè nKuyie nde ndó ke pèté dinaadaa,
ke pèté fenààfè nè yeyiè nnè yekpètè.

³³ Kuyie nha n deetémè deè narike besintibè.
Díndi bèè wanti Kuyie di fòmму okè.

³⁴ Kuyie nyomu besénnibè dabùò,
kù í buónko ku kòbe bè bè kpetí diì mònnì.

³⁵ Ketenkè nè keìnkè, ñsántínè Kuyie,
dàmèèrì nè dèè kó dimàà nampú o miéke, ñsántínè ku.

³⁶ Kuyie nyóó deetému Siyōō kémaá Sudaa ekè,
kè ku kòbe wète ké yè tieke kénhā.

³⁷ Kè ku kòbe yaàbí di sòoté,
bèè dó Kuyie nkè bèe pété kémbò.

70

Dafiti dómè Kuyie nhò tee mmecāā

(Wénté Yesāa 40:14-18)

¹ Bèdèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè ke denniní Kuyie nkpeí.

² Kuyie, nyà n deeté!

Cārikéní ké n tee.

³ Bèè n dónè mukũũ ifeii bè pĩ nkè bèe sīnné,
bèè n dónè meyei bèe di ifei kéwète be fōnkó.

⁴ Bèè n daú ke tú wũðð,
ifeii bè pĩ nkè bèe bótí.

⁵ Bèè da waà ndè mbè naati kè bè nyānku,
diwèi mbo bèè dó fĩ nhOdeetiwè,

bè nnáá nsáà ke tú a yètìrì ndeu.

⁶ N tú osénnìwè nwe, ocìrì,
Kuyie mmónnnéní ké n tee.

Fóó tu n teenti n deetiwè.
N Yiè nKuyie mbáá sote!

71

Okótì bàámmè Kuyie

¹ N Yìè nKuyie n waà nfɔ̀ɔ̀ borè disòrì,
báá yóu kè n di ifei bìtì!

² A wetí mɛ̀ɛ̀ kpéí, n dɛɛ́tɛ́ ké n coo,
n kɛ́ntɛ́ ké n dɛɛ́tɛ́.

³ A ntú n kó dipèrì n sɔ̀rì dìì borè.

A yĩmu a yó nni ndɛɛ́rí,
fɔ̀ɔ̀ tu dipèrì dìì n kánké,
fɔ̀ɔ̀ tu n cɛ̀kpetè.

⁴ Kuyie nkùù n te n dɛɛ́tɛ́nɛ̀ bɛyɛibɛ,
ké n fietɛ́nɛ̀ bɛkɔ̀ùbɛ̀ nè bɛyɔ̀nkubɛ̀ nɔ̀u miɛkɛ.

⁵ N Yìè nKuyie m búó fɔ̀ nwe,
n yé fɔ̀ɔ̀ kpéí nè m bɛmmɛ̀.

⁶ Nè bè m pɛiténímè m búó fɔ̀ nwe,
fɔ̀ɔ̀ n dɛ̀nnɛní n yɔ̀ pɔ̀utì miɛkɛ,
kè n da sántí sáá.

⁷ Bɛsũkùbɛ̀ ɔ̀ɔ̀ n yà kè dɛ̀ɛ̀ bè dimu,
kàa né tú n kó disòrì kperì.

⁸ A sãnni mbo n nùù miɛkɛ,
kè nni ndéúkunko a yètìrì sáá.

⁹ Kè n kòtɛ́, a bá m bɔ̀ntóo,
kè n wɛ́rímú dɛ̀ɛ̀ a bá n yóu.

¹⁰ N dootitɔ̀bɛ̀ náantɛ̀ n kpéí nkɛ,
bɛ̀ɛ̀ m pakíí bè dàkiimu n kpéí.

¹¹ Kɛ̀ tú: Kuyie nhò dootóomu,
bɛ́tinɛ̀ wɛ̀, pĩnnɛ̀ wɛ̀,
òmɔ̀ù í yóó ò dɛɛ́tɛ́.

¹² Kuyie mbá n dɛ́tɛ́nɛ̀,
mɔ̀nnɛ́ní mɛ́cãã ké n teennɛ̀.

¹³ Ifei nè mɛyɛi ndɛɛ̀ do bɛ̀ɛ̀ n wátìrì,
bɛ̀ɛ̀ n dónɛ̀ mɛyɛi mbɛ̀ɛ̀ bè sɛ̀nkèrì kè bɛ̀ɛ̀ di ifei.

¹⁴ Mí m búó fɔ̀ nwe sáá,
kɛ̀ yó nda sántí sáá,

kɛ̀ baa da sántí kɛ̀ da sántí.

¹⁵ N níí bo ntũũ nkɛ̀ náá nha túmè timómmɔ̀nti yiè,
kɛ̀ náá nha dɛɛ́rímɛ̀,

kàa sàà nsũ kɛ̀ í dò nkàà nkédeè.

¹⁶ N Yìè nKuyie m bo pĩ mmutɔ̀ndiɛ̀mù nè a kó muwɛ́rímú,
kɛ̀nnáá nha kó timómmɔ̀nti kpéí mmáà.

¹⁷ Kuyie nha n tièmmu nè m bíbɛ̀ntì,
nè yíenní kɛ̀ n náá nha diɛ̀tì.

¹⁸ Nè m bo kotémè kè n yùtì pɛikɛ,
áú Kuyie nha bá m bɔ̀ntóo
n dó kénákému di mmònni kɔ̀bɛ̀ a wɛ́rímú,
kénáké bɛ̀ɛ̀ kpaaní a kpeńńimè.

¹⁹ Kuyie nha mómmɔ̀nti dɛ̀umu kɛ̀ tuɔ̀kù kɛ́ĩnkè,

fǒǒ dǒǒ dǎdiērè dēmǎu,
we nda mǎnnè?

²⁰ Fǒǒ duǒ nkè n yà mēhǎárìmè nè mēsémǎmè,
kàa yó n fòùkùnnè, ké n dennení kudǎnkù.

²¹ A yóó wēte ké m bántèmu,
kéndéúkùnnè.

²² N yó nda sǎntínè kubómbonku nku,
a tú mēè kpéí ntimómmǎnti yìè nfǒ nKuyie.
M bo ndéúkùnkoo a yètìrì nè kukùtidùkù,
fǒ nKuyie nyIsidayeeribe tū nkù a sǎmu.

²³ M bo ndiè nkè da sǎntí
kéndéúkùnkoo a yètìrì a n dǎetè mēè kpéí.

²⁴ N ní yó ntũũ nkè náámmu a kó timómmǎnti kpéí,
ifei pǐmmu bèè n dónè mēyeyi nkè bè sǐhéné.

72

Bè bàámmè Kuyie nkè kù bo dǎǒ okpààti mēsàa

¹ Bè dièmmè Sodomǎo yènfè.

Kuyie nyóu kòo kpààti mbekù a bekù mēè botí,
duǒ nkòo kpààti bire nni nè timómmǎnti a kǎmè.

² Kòo mbekùnè a nìtibè kè dè wenni,
kéntũnni bēsénribè kpeti.

³ O kó tikpàti mieke kè benìtibèè pété yetārè kó mēsàa,
kè sítǎǎ bè dǒǒ timómmǎnti.

⁴ Kòo kpààti mbekùnè bēcǐrìbè kè dè wenni,
ke dǎerí bēsénribè, ke kǎu bèè bè fǐũnko.

⁵ Kè bè nhò dé sǎǎ diyìè bo mēè botí,
ké nhò cokù sǎǎ otǎnkù bo mēè botí.

⁶ Kòo ndò nfetaafè ò nniũmè kunépèkù,
diwetiri ò cúténí mēè botí ketenkè.

⁷ Kè timómmǎnti ndéúkú o kpàti mǎnni,
kè mēsàa nni mbo otǎnkù bo mēè botí sǎǎ.

⁸ Kòo mbaké we ndáméèrì nè otǎu,
kukó ndiekù nè itemmǎnkè imǎu.

⁹ Dikpǎa kǎbe yóó nínkúmu o òkè,
kòo dootitǎbèè múúkú mutǎǎ.

¹⁰ Tadisisi kó bekpààtibè,
nè dǎmèèrì cuokè tenkè kǎbe bo ò pǎmmú yepārè,
Sabaa nè Sebaa kpààtibè kè bèè ò pǎmmú yepārè.

¹¹ Bekpààtibè bēmǎu yóó nínkúmu o òkè,
kè yebotè yēmǎu mpí nho tǎmmú.

¹² Weè yóó dǎetè ocǐrì,

kékuǒ nhosénniwè mēsémǎmè, wèè í mǎke wèè bo ò teennè.

¹³ Weè yóó kuǒ nhocǐrì nè wèè kpa o kperè mēsémǎmè,
ké bè dǎetè.

¹⁴ Weè yóó bè dǎetè nè mēfǐũtímè nè benitiyonkubè,
ke yé ò wùómmè be fòmmu dǎmǎrè diērè.

15 Kòo kpààtì mbo kè bè nhò pãã mmesɔɔ nSebaa kɔ̃mɛ,
kè ní ntũũ nke báá nKuyie nho kpéí kè kùu ò dɔ̀dɔ̀ mesàà.

16 Kè tidiiti mbo diheì ke sũ,
kè yetārè ñnkè nyuu ntidiiti Dimaa tie nkó yebe kɔ̃mɛ,
kè benitibè pitè diheì timútì kɔ̃mɛ.

17 De kóo kpààtì yètìrì mbo sãã,
kémbo sãã diyè bo mɛ̀ɛ botí,
kè benitibè nyu o yètìrì ke pãã mbetɔ̀bè mesàà,
kè yebotè ntú: Dè nnaati okpààtì.

18 Ti Yiè nKuyie nyIsidayɛɛribɛ tũ nkù,
kuù dɔ̀ɔ̀rì tidiɛtì kumáà,
ku yètìrì ndɛu.

19 Ku yètìrì ndɛu sãã,
kè ku kpetì píe nkɛtenkè kemɔu,
kè dè mmɛ ndò. Ami!

20 Isaii bire Dafiti báammùj mánku nkù.

YĒSĀĀ MPÁTÍRÌ DITĀĀNNÌ

73

Beɣeibe kperɛ ɔ̀ ndò ndɛ̀ yìémmu

(Yēsāā 73-89)

¹ Asafu yènfɛ̀.

Kuyie mmènke wennimu Isidayɛɛribɛ borè,
kè wenni bèè yèmmè wenni be borè.

² Bá nè memme kè nní ndó kéyeté,
dè do kpaá sám̀pó nwe kè n do.

³ Kè yé n do ya dìi m̀nnnì sipɔ̀ɔ̀ yembè kperɛ yìémmè ké m bè yàámmu.

⁴ Dèmarè í bè kɔ̀ɔ̀nnè, nè be kũũnko,
bè kpènkúmu, ke ãã mekùd.

⁵ Bè í yé mefɛ̀ũtímè mamè,
betɔ̀bè beè ààrì, bembɛ í ààrì.

⁶ Kè be feí tú be dèi mbè dùúkú mè,
kè kuyonku tú be yaàbòrè bè dàátí yè.

⁷ Kè be ìikè píe nticákpéúti nè mekùd,
bè totí be yèmmè bè í m̀nnnè tì ntì.

⁸ Kè m̀kɛ mudaá nnè tináányeiti,
ke ãã kufɔ̀waá, ke m̀kɛ sifeí.

⁹ Kè sáá nkeĩnkè,
bè í sokù òm̀ɔ̀u ketenkè ñnkè.

¹⁰ Dɛ̀ɛ te kè benitibè bè tũ mbá nè Kuyie nkɔ̀boo,
ke yɔ̀ mbe náántì menie nkɔ̃mɛ.

¹¹ Kè náá nke tú:

Kuyie mbo yĩmɛ ké ntì yé?

Ke tú: Kuyie nkùu baké keĩnkè nè ketenkè kù í yé dèmarè.

¹² De kó benitiyeibe dèmarè í bè kɔ̀ɔ̀nnè,
beè kpàtì dèúkú.

13 N tũ nné wènkũnné n yèmmè detetirè ndeà?
 N nite n nɔu kɛ bɛnkɛ n yí cààrèmè dèmarè fààrè nweà?
 14 Kè bè ɔ ntũũ nkɛ m puotì,
 kɛ n kōmmù bá dìi kũnwèñnì.
 15 Kè n do tú m bo nnáá mbè nàá mmèè botí,
 n na nsouté a kɔbɛ yaàbí nyi.
 16 N totí n yèmmè kɛ bo banté dɛ kó tináàntì,
 kè ti bantímù n yonkɛnèmu.
 17 N ta dìi yìè ndi Kuyie ncīètè,
 m bantémè tìi bè bàà.

18 A mènke bè còhíné dèè anni dènde,
 kɛ bo bè tèntɛ kè bèɛ do difòtìrì miɛkɛ.
 19 Dènde bàmbà nkè bɛ kpɛrɛɛ deè,
 kè bɛ kpɛrɛɛ mɔɔtɛ kukōmbòdoróo.
 20 Ti Yìè nKuyie nkàa ité a tōmmù bɛ kpɛrɛ yóó dèèmu,
 tidòuntì ɔɔ pēēté mēè botí a èntɛ dìi mōnnì.

21 Meyeñcààrì mè do nh auté dìi mōnnì,
 kè dè n yonkɛ kè n ta mediè mmɛ.
 22 N yí ncii, n yí banní dèmarè,
 n do dò nfeɔfè nfe a ùikè.

23 Nè mɛmmɛ ké nda bonè sǎǎ,
 kàa m pĩ nha nòutè youtɛ.
 24 Fǒǒ yó n niitè a tǎāté tì n kpéi nti miɛkɛ,
 kè n tanné a kpetì miɛkɛ.
 25 M mɔkɛ we kēĩnkè, kè dè í tú fǒ?
 N yí dó detèrè marè ketenkè ìnkè, kè dè í tú fǒ!
 26 N kǒntì nè n yèmmè dè bo na kédeè,
 Kuyie nfǒǒ né yó ntú n yĩkú wèè ìnkè sǎǎ.
 27 Bèè da yóu bè yóó duómu kékú,
 kàa kuɔ bèè dootóo a bè dòònè mēè taummè.
 28 N kó mesàà tu m bo nda tókēñēmè,
 n kó disàrì tu fǒ n Yìè nKuyie,
 kè dè bo yie nkè nní nnáá nha tōmmù mumɔu a dòòmu.

74

Kuyie ncīètè còútémè kè bè kuònnè Kuyie
¹ Asafu yènfè.

Áú Kuyie! Dè yĩmɛ kàa ti dootóo sǎǎ?
 Dè dòmmɛ kàa miɛkɛ ti cóú ntínti a pe?
² Dentení a kɔbɛ kpéi, a donté bè nè dimònnì,
 bè tu a kɔbɛ mbɛ kàa bè tɔ,
 dentení Siyǒǒ tǎrì kpéi a do ā dè.

³ Kɔtɛ káyà bè cààrì dè sǎǎ dè deumè
 ti dootitɔbè càkemu demɔu a cēsààtè.
⁴ A dootitɔbè tamu a cēsààtè kɛ íútí,
 kɛ còhíné bɛ kó mɛcannimè a kōmɛ do borè.

⁵ Bè pùò nha cīètè otekōūti ãã kōūmè mme ðetie ndikpáà,
kényōkii o pīètè.

⁶ Bè tò sipēé nsi nè mààtóòbè
ke può nha cīètè kó tisàti.

⁷ Ke cōu nha cīètè ke tè pùò,
ke sīnkūnne a cīètè bè yu dè a yètìrì.

⁸ Bè ðo náá mbemáà ndi ke tú:
Ti yóó bè puotímu,
kécōu nye bòrè yeməu dihei mieke bè bàá ndè Kuyie.

⁹ Yebenkūyè mayè ténke í bo,
ti ténke í mōke bèè nàà nKuyie mpāānāāntì,
òmōu í yé dè yó nkāáké dè.

¹⁰ Áú Kuyie! Dè yó nkāáké ðe kàa nímbèè yóu bè bo nyíinkomè a mieke?
Dè yó nkāáké ðe kàa dootitòbè da yóu mudaá?

¹¹ Dè dōmmè kàa wēnke a baà?
Dè yīme kàa mēi a nōu?

Youtení a nòutè ké bè kùò paíí.
¹² Kuyie nkuu tu n kóo kpààtì nè ti bomè,
kuu ðeeri benitibè ketenkè ìnkè.

¹³ Kuyie, nfōō yaté dàméèrì nè a wērímu,
fōō pōnte musímmù yə menie mmieke.

¹⁴ Fōō pōnte musímmù bè tu mù Defiatāā mu yə,
ke mù duó ndáméèrì kó yekūre.

¹⁵ Fōō ānné sibií nè ikó,
ke duó nkè ikó nyìi í kũũ kè ì kpei.

¹⁶ Fōō te kuyie nnè keyènkè,
fōō dōò otānkù nè diyìè.

¹⁷ Fōō ānné itemmānke iməu,
fōō dōò dipaà nè diyōō.

¹⁸ N Yìè nKuyie nha nyé a dootitòbè da sáámmè,
kè kubotí kùu yei nkè kù cààri a yètìrì.

¹⁹ Báá yóu kè ðesínnèè pī nha kəbe bèè dò nsinónkpeé,
báá yè nha kó becīribè kpéi mbìtì bìtì.

²⁰ A báá yè nha taummè kpéi,
ti píemmu dihei kó yesòrè mieke,
kè bè ti fēūnkoo ðe borè.

²¹ Báá yóu kè bè fēūnko wèè di ifei,
ocīrì nè osénniwè bè ndéúkūnko a yètìrì.

²² Kuyie nyíté kécómmú kébenke a tú wè,
dentení yesáāmbè kubotí yēiku da sáá nyè sáá.

²³ A báá yè nha dootitòbè kó fehúùfè kpéi,
kutoweku a kpantídèntòbè wèkí kù kè kù dèúkú sáá.

75

Kuyie nkuu tu obeénti diewè

¹ Bedèmbè kóo kótì dièmmè Asafu yènfè nè metammè mèè tu: Báá kuə.

2 Kuyie nti déúkùnkò fǝ nwe,
a yètìrì í yìè ti nò mièkè,
tì náámmu a dǝdǝ mùù tǝndiemù.

3 Kè Kuyie mbéi nke dǝ:
Mí nKuyie, kè m mǝnni tǝùkè,
n yó mbekù kè dè siému.

4 Ketenkè sǝntimu nè ke nìtìbè,
mí nKuyie mǝ fíí nketenkè sǝnhkè.

5 N nàkèmu sipǝ yembè ke tú bè bá mmǝke sipǝ,
ke nàké beyeibe ke tú bèe yóu sifeí.

6 Ke bá nhéunko be yǝ,
bè bá nnáá ntipocǝmmúnáaǝtì.

7 Dè í bonní diyìè yìèní kèè bíékè yoo diyìè taà kèè bíékè,
dè mǝ nyí bonní dikpáà yoo yetǝrè ìnkè.

8 Dè bonní Kuyie mborè ndè,
kùù bekùnè benìtìbè
kuù ǝǝ kékùnnǝ yie nkédéúkùnnǝ otǝù.

9 Tì Yìè nKuyie mpikú fǝbǝdǝfǝ nfǝ,
nè ku mièkè kó mǝnaà nkperímè kù kǝnnémè,
kè yóó mǝ yaúté benitidǝnnibè bǝmǝu,
kè bèe mǝ yǝ kékúótóo nè dǝfǝdǝ kperǝ.

10 Mí nyó mpǝkùmu sǝà ku yètìrì,
n yó ndièmmu ke sǝntí Kuyie Sakǝbu do tǝ nkù.

11 N yóó dǝitemu beyeibe fǝí,
bèè wetì kè bè ndeukú.

76

Kuyie kuù nǝ nku dootitǝbè

1 Bedèmbè kóo kótì dièmmè Asafu yènfǝ bè diè nfǝ ke biennè tibómbonti
iwǝí kpeti.

2 Kuyie nyètìrì fǝímu Sudaà kǝbe cuokè,
ku yètìrì dǝumu bǝmbǝ Isidayǝeribe borè.

3 Ku cǝtǝtǝ bo Sadǝmmu nwe
kù á Siyǝǝ nwe.

4 Dǝndǝ Kuyie nkèkémè betǝntǝùbè pie,
be dǝpǝitì nè bè kpàrise, be kpàrǝnentì timǝu.

5 A náà ndǝumu nè a wenniku,
a dǝumu ke pǝtǝtǝ yetǝrè yèè do bonè dimǝnni.

6 Yekǝmbǝ yembè yǝ nke duómu kè bè bè éí,
bekpàritiebe nǝu bèitǝmu.

7 Kuyie nSakǝbu do tǝ nkù kuù péi,
sikpàrinaasǝí nè behǝǝpǝnsǝndèèbè kè bè yǝ nke duó.

8 Kuyie nha duò tikǝmbùtì nti,
kàa mièkè pǝike diì yìè we mbo dáátì kécómmú a ùikè?

9 Kuyie nha bo kǝínkè nke ke náánní a tǝātǝ tì,
kè kufǝwaà mpí ketenkè kǝbe kè bè yǝ nyúóó!

10 A ité diì mōnnì kε bo bekénε kutenkù,

kédεεté bèè kékùnnε bεmáà.

11 Bá bεnitìbè kó kemiekε kε dεúkùnkumu a yètìrì,
bèè bo cooté a miekε bo peikε diì yìè bè bo ànné dibanni a kpéí.

12 Dí dōúnnè di Yìè nKuyie nyenò ké yè dòò,

díndi bèè kù tòkénè, pāmmúnε ku yepārè, kù duò tikōmbùàtì nti.

13 Kuù kékíí síkpààtìbìí kó muwemmu,
kutenkù kó bekpààtìbè í kù daati.

77

Wèè ta mεyεñcaàrìmè kε denniní Kuyie nkpéí

1 Bεdèmbè kóo kóti Yedutunni tīnni diēmme Asafu yènfè.

2 N kuòmmu kε yu Kuyie,

n yu Kuyie nku kè kù yo n dabònnì.

3 N ta mεyεñcaàrìmè miekε nkε kε wàà n Yìè nKuyie,

nh ̃ nyié nkε yuo nñu nsi kù bíékè bá mbáá ̃u,
kε yetúrí bè bo m bántēmè.

4 Nh ̃ nkè n dēntení Kuyie nkpéí nní nkuòmmu,
kè n siε yèmmè mè ̃̃ caàrèmu.

5 Nè a kpéí n nōnfè ̃̃ í nhũũ,
dè n kóónnèmu n yí ño nkε náá.

6 N kpaá yé dè do dòmmè mme,
n kpaá kε denniní nyεbie yèè pēēté yènye.

7 N do ̃ ndiè nyìi yìè nyìi ̃ nyié nkε bo n yèmmè,
kè n wentí kε totí n yèmmè,

kε siemu kε bo tì banté.

8 N Yìè nKuyie, a ti dootóomu kè dè dèà?
A báá wēte kédētení ti kpéínnáà?

9 A sàà ndèèmu sáà?
A nàkè tì í kpaá bo dōò dibenni maràà?

10 Kuyie nha ténkε í m̃akε mεsém̃màà?
Kemiekε kèè te kàa í ti kuò mεsém̃màà?

11 Kè m bēí kε dā:
Dèè n yóù dèè tu

Kuyie nkùù baké kēĩnkè nè ketenkè ku nòùtè ténkε í bomè n yĩnkè.

12 N Yìè nKuyie n yí yóó yé nha pĩ mùù tōmmú,
m mōmmũ n kpaá wúómmu tidietì a do dōò tì.

13 N totimu n yèmmè mutōmmú mum̃u a do pĩ mmù ĩnkè,
n siemumu mutōndiemù a do dōò mù kpéí.

14 Kuyie nha kó kucε sàmu.

Kuyie, kè dè í tú f̃ nkutekù makù í bo kε da mǎnnè.

15 Kuyie, f̃̃̃ dōòri tidietì,
f̃̃̃ bεnkε a wērímu yεbotè.

16 Nè a wērímu mmu a dεētémè a nitìbè,
Sak̃abu yaábí nè Sosefu kpεyí.

17 Kuyie, menie ndo yà f̃̃̃ nwe,
mè do da yàmu kéfānte,

kè dàméèrì fūḏ kó menie nkutirè.

¹⁸ Kè yewetèe cóunní menie,
nkè itapíe nyièní,

kè itapíe ntú níéé tipíitì timəu.

¹⁹ Kè fetaafè mpéú kè kuyaakù fī,
kè fetaafè mīi kè dèe wenke ketenkè keməu,
kè ketenkèe áá késāntè.

²⁰ A kó kuce do yè dàméèrì mièke nke,
a do kéri menie ncuokè nke,

òməu do í yau a nacèfòtè.

²¹ A do duó nkè Məyiisi nè Anəə kè bəe nni a nìtìbè,
onìtì ɔ ncēmumè o pe.

78

Kuyie ndòò dè Isidayeeribe dè í dò nkéyè

¹ Asafu yènfè.

Díndi n nìtìbè kénténè n tié.

Kénténè mesàà nkékeè n tú mù.

² N dó ke di onnimu,
m bo di náké nè yenáanhāntíyè dèè do dòò nè dimənni.

³ Ti kèè ti ke ti yé,

ti yembè ti tūo ntì.

⁴ Ti báá ti sònne ti bí,

ti yóó ti tūommu ti yaàbí,

Ti Yiè nKuyie nkó disānni nè ku kó muwērímú,
nè tidièti kù dòò ti.

⁵ Kuù dəúnnè Sakəbu yaàbí ku tié,

kuù duó nku kuó Isidayeeribe,

ke náké ti yembè ke tú bəe ti tié mbe bí.

⁶ Kè dèe yie nkè kutənkù kù tūnní kè kù ntì yé,
ibí bə bo pié i kè i ti tūo nyi kó ibí.

⁷ Kè dèe yie nkè bə mbúó Kuyie,

ke báá yè nku təmmú,

bè ntū nku tənnò.

⁸ Ke bá ndənnè bə yembè kè bə to nkpeñni,

kè bə nyetírí Kuyie nkpeti, kéntú bəè yèmmè í fííku,

bèè í tū Kuyie nséi.

⁹ Efadaimmu kəbe tú betānnuəmbə mbe,

ke kūñné mudoò ke bütinné ke coké.

¹⁰ Bè í yie nke pī mmetaummè Kuyie mbè dəònnè mè,
bè í yie nke tūnne ku kuó.

¹¹ Ke yè mmutəndiemù kù do dəò mù,

bè do yà tì dièti kó dimàà.

¹² Kuyie ndo dəòmu tidièti bə yembè nuə mmieke,

Esibiti tenkè Soāa tempē mièke.

¹³ Kuù do kèéte dàméèrì kè bəe sénté,

kè menie ncómmú kéndò nkuduotí.

¹⁴ Kè kù níi mbè ni nè diwetiri kuyie,

keyènkè kè dì mbè mí muháá.

¹⁵ Kè kùu dennení menie ndipèrì mieke,

kè mēe pōnté mediè nkè bēe yā.

¹⁶ Kuù do yaté dipèrì dikpáà cuokè kè menie ncóúnní mediè,

kuù do dennení menie nkè mēe puś sikondakesí nè ikó ndieyi kōme.

¹⁷ Nè memme kè bè nsáké ke caari Kuyie,

ke yetírí Kuyie nkùu baké keĩnkè nè ketenkè ku kpeti tēdankpetè ìnkè.

¹⁸ Nè be yèmmè mieke kè bè ìnko Kuyie mmieke,

ke kù bèkú tidiiti bè dō tì.

¹⁹ Kè bè n wátirì Kuyie nke tú:

Kuyie mbo na ké ti duś ndikpáà dii mmieke mudii kè ti dià?

²⁰ Nte kù potémè dipèrì kè menie nni mpuunní ke pūñ nyikó kōme,

kù bo na ke ti duś mmudii nè imāannaà?

²¹ Kè ti Yiè nKuyie ti kèè kè ku mieke peike Sakabu yaàbí,

kéfānte mediè kētuo nyIsidayeeribe.

²² Bè í yie mmèè kpéi nku kpeti,

bè í támè ke dò nkù bo bè deetè.

²³ Memme kù pèimmè yewetè,

kékpété yewetibòrè,

²⁴ kécūñní mǎnni,

keĩnkè kó mudii mmu kù do bè duōnnímè.

²⁵ Bembé benitibè kè bēe di benitidiébè kó mudii,

kè kù mbè duś mudii bè dō mēè boti.

²⁶ Kè Kuyie nduś nkè diyie yièni kèè bíékè kó kuyaakùu fuute,

nè ku kó tikpeti mieke kè kùu duś nkè kubakù cǎnku kó kuyaakùu fuute.

²⁷ Kè kùu cūñní imaa mbé cuokè kè ì nsū ke dò mmubirímú,

kétóni yepèpèrè kè yè nsū dāmèèrì kó mubirímú dōmmè.

²⁸ Kè Kuyie nduś nkè yè nduò be kari

ke ncóú cóú kéfitè be touti.

²⁹ Kè bēe di bè dómè kénsǎnnè,

kè kùu bè duś mbé yèmmè kó mudii.

³⁰ Kè bè nkpaá ke mu nyí mù de,

kè de kó tidiiti nkpaá bo be nò mieke,

³¹ Kè Kuyie mmieke be yè,

kè kùu kuò yedakperè,

nè bedapàmbè Isidayeeribe cuokè.

³² Bá nè memme kè bè nsáké ke caari,

bè í nyie nkéntá Kuyie ndòò tì dieti.

³³ Memme kè Kuyie mbè fùùte muyaá nkè bēe kú,

kè meyei mbè do ke kǔnté be fōmmu.

³⁴ Kè Kuyie mbè poté dii mōnni bēe kù wammú,

kéwēētení ku bíékè, kécokéní ku borè,

³⁵ kédentení Kuyie nkuù do túmè be kó dipèrì,

kunku kùu baké keĩnkè nè ketenkè kuù tumè be kóo donti.

³⁶ Kè né nku cií,

ke kù náá nsiyáàbisí mǎà.

³⁷ Be yèmmè do í fiíkú ku ìnkè,

bè í mpí nkù bè dōdōnè mēè taummè.

³⁸ Nè ku sémmè diemè kpéi nkè kù mbè cǐēmmu,

bá kù í mbè kuò kédeè,

kuce mēpēu ké mbè mōkenè mēminnīmè
bá kù í nyóu kè ku miēkē bē yè mediè.

³⁹ Kù do yēmu bē tumè benitibè mbē,
kè do mmuyaá kè yóó pēēté kè dēe deē.

⁴⁰ Kè bēe yete ku kpeti kuce mēpēu dikpáá miēkē,
kémpéikunko ku miēkē kuce mēpēu tedonkpetè ìnkè.

⁴¹ Kè bē nsóké kè beú Kuyie,
kè íinko ku miēkē kunku kùu bē te bembē Isidayeeribē.

⁴² Bè í ndenniní Kuyie nwērímú kpéí,
bè í nkpaá yé kù bē deetè dì yìè nè bē dootitòbè.

⁴³ Bè í kpaá yé kuù do dōdmè tidietì Esibiti,
nè kù do dōd mēè benkùmè Soāā tempē.

⁴⁴ Bè í kpaá yé kù do cèetēmè ikó nkó menie kè mēe naá mmeýĩ,
kè Esibiti kōbēe mē yīēkē muyāā.

⁴⁵ Kù do duómme kè sikonsapoo yènní ké mbè dōmmù,
kè yecedakēe píe nke cake dihei.

⁴⁶ Kè fecofēe cááké bē diiti,
kè yecádúú ndéútóo bē òtì kó mucóntimu.

⁴⁷ Kè fetaafē mātārēe cake bē tie mbè tu dē fīnyĩ,
kè fetadiēfēe kuò detie mbè tu dē Sikòmód.

⁴⁸ Kè fetaafē mātārēe kuò bē wūš,
kè fetapíēfēe kuò bē naacēnti.

⁴⁹ Kè ku miēkē bē pēike mesàà,
kéfānté ké bē tūò nkè dē nyóu mediè,
kè kùu bē duōnní ku tōrē yēè kōu kucēnku.

⁵⁰ Ku miēkē do bē yēmu kētonté,
bá kù í mbè coo,

ké bē bōnté mutenkūũ nyēimu,

⁵¹ képoté bèè kó dimàà tu Mpo bēmou Esibiti,
bèè kó dimàà do tú beketibè Kammu* kó kuwuō mmieke.

⁵² Kè kùu dennē ku nitibè onitì šš dennēmè o pe,
ké mbè cēmmú onitì š ncēmmúmè o wūš dikpáá miēkē.

⁵³ Kè kù mbè cēmmú bēu bá bē í nyīēkù,
kè menie mpōnténè bē dootitòbè.

⁵⁴ Kè kùu bē tanné bē èi kù cāñné dì bē kpéí,
ku tāsààrì kù fiētē dì nè ku wērímú.

⁵⁵ Kè kùu beti yēbotè yēè do dē bo,
kéberí ketenkè ké bē totí,
kè Isidayeeribē tieke bē cēĩ kémbō.

⁵⁶ Nè mēmmē kè bē nyíinko Kuyie nkùu baké kēĩnkè nè ketenkè ku miēkē,
kéyete ku kpeti,
bè í ndake ku kuó kpeti.

⁵⁷ Kè bēe déténnè Kuyie mbē yēmbè kōmē,
ké nkù sou kè í ndò nhá na ké mbè tá,
mutāmmù mùu í fī mmesàà mu kōmē.

⁵⁸ Kè bē nfeu yetòrè kè íinkoo Kuyie mmieke,

* **78:51** Kammu: Kammu tu Nōwee kó ibí kó dēmarè ndè, ò do bōnté dē kusĩnkù, o naà mmōnté dìi mònni.

ke feu yebəkè kè dè kù yóu.

⁵⁹ Kè Kuyie ndè yà kè kù miēke pēike,
kè kùu pē nyIsidayēeribe páíí.

⁶⁰ Kè deē nte kè kùu íté ku kàri Sidoo,
dì tou kù do bo dì benitibè cuokè.

⁶¹ Kè kùu yóu kè ibotí tēi kōnnè ku taummè tou,
dii benkú ku diētì nè ku wērímú
kè dii tā bē dootitabè nōu miēke.

⁶² Kè kùu yóu kè bē nkòu ku nìtibè,
ku miēke kēè do yè ku kó benitibè kù te bē.

⁶³ Kè muháá ncóútē bedacēmbè,
kè bēporicēmbè paà bē daabè.

⁶⁴ Kè íkuú nìùbè kú mudoò miēke,
bá bekúpobè í nkuú.

⁶⁵ Kè ti Yiè nKuyie nyítē kéndò nkù do yè nke duó,
okparĩnuonti ò yà menaà nkémuó kè mēè íimmè o kōntì.

⁶⁶ Kè bē ncooti kè kù tū nke poti,
kè bēè dì ifei sáà.

⁶⁷ Kè kùu dootóo Sosefu kó tēcītē,
kéyetē kù bo tāātēmē Efadaĩmmu kó kuwu.

⁶⁸ Kè né tāātē Sudaa kó kuwu,
Siyōō tārì kù dó dì.

⁶⁹ Kù de nfíi nku cītē kè te okùmè mmànnè yetādieyè,
kéndò nkētenkè dòmmè kē fíí kú sáà.

⁷⁰ Kuù tāātē ku kóo tōntì Dafiti,
koò dēitení mupecēmmu miēke.

⁷¹ Ò do cēmmú ipe nyi kè kùu ò dēitení,
kòò bo ncēmmú ku nìtibè Sakòbu yaàbí,
nè Isidayēeribe kù te bē.

⁷² Kè Dafiti mbè cēmmù nè meyēmmè memou,
ké mbè ni kè dè dò nsíi.

79

Ti deetē ti ta mesémme miēke nke

¹ Asafu kó fēyēnfē.

Áú Kuyie! Yēbotē yēè do a nìtibè tenkè.

Kē sāũ nha cēsààtē,
kē pōnte Sedisademmu kòò naá tidobontì.

² Kē kùò a kó betōmbè kē dōúnko kē timancòntì bē cò,
a kòbē naá ntikpasìntì kó mudii mmu.

³ Kē bē yīī ncóú kē pōntē menie nkōmē kē fitē Sedisademmu,
kē bē duó bá òmòu í bo wèè bo bē kūnné.

⁴ Kē ti pēetitabè ti sáá,
bèè ti fitē kē bē ti sènkèrì kē ti daú.

⁵ Ti Yiè nKuyie, dè yó nkááké de kàa miēke do?

Dè yó nda yóumu kē da cóú nsáà muháá nkōmaà?

⁶ Yóu kàa miēke do ibotí tēi ìi í da yé,

nè yekpààtiyo yèè í yu a yètìrì.

⁷ Kε yé bεε pòntemε Sakabu yaàbí,
kε càkε Isidayεεribε tenkε.

⁸ Bútínné ti yei mmekótímè,
nè a məkemè menitisémmè wēētení mecāā nti bíékè,
ti naá mbesénnibè mbe.

⁹ Yàà ti deeté fś nKuyie nti deetíwè,
a yetisààrì báá cakε mēè kpéí,
ūté ti yei nké ti deeté kédéúkùnnε a yètìrì.

¹⁰ Báá yóu kè bèè í tū nfś nKuyie nkè bèè yí:
Yé Kuyie mbè tū nkù bo dè?

Dòò kè bèè banté a pèitemè a kó betōmbè bè kùò bè,
kè tí dè yà nè ti nuò.

¹¹ Keè tikpetínti kó yedabùò,
a kpeñnìmu, nkānké bè dónè bè mukūū.

¹² Ti Yiè nKuyie nti pεetitòbè da sām mú yèè sáām̀bè,
a yè mbè fđó nkucε mēyiekè.

¹³ Tínti a nìtìbè, tínti a kó kupecēnku a cēmmù kù,
ti sántí fś nwe
ti yó nda sántímu nè ti bo mbomè.

80

Kuyie ntíímmè Isidayεεribε bε εì

¹ Bedèmbè kóo kótì Asafu dentínni diè nfèè yènfè kε bie nkubómbonku.

² Isidayεεribε kóo cēnti, kénté kékeè,
fś nwèè kpàakε Sosefu yaàbí kupecēnku kōmε,
fś nwèè baké beñkèmbàribè, benkε a kpetì!

³ Benkε a wērímu Efadaimmu nè Bensamεε nè Manansee bε wuò mmiekε,
kətení kè ti deeté!

⁴ Duó nké tí wētení,
ti wénté fenənsààfè kè ti deeté.

⁵ Ti Yiè nKuyie fś Mpakεdaa,
dε yó nkááké dε kàa miεkεε bonkε?
Ti bo nda báá nkàa miεkεε ti pélà?

⁶ A kəbε nənnieti tii naá mbe dii,
bε nənnieti tii piεku yεəbε kè bε yò.

⁷ Ti pεetitòbè né kpa ntii kpéí,
ti dootitòbè ti daúmu.

⁸ Kuyie nfś Mpakεdaa duó nké tí wētení,
ti wénté fenənsààfè kè ti deeté.

⁹ A ti uuténí Esibiti nwe fínyí kó mutie kōmε
kε bèti yεbotè kε mù fíí.

¹⁰ Kε píε mmu také kè mu cìè nta ketenkè,
kè mù wùò nkε pité ketenkè.

¹¹ Kè mu déè ndátínné yetārè,
kè mu bakε yè kε pēēté sétìrì kó detie ndierè.

¹² Kè mu baka wùò nke tùòke dàméèrì,
kè ibake pànyì yè ke tùòke kukó nhEfadati.

¹³ Dè yīme kàa kěté kuperí kè becepèmbè tōũ mu be?

¹⁴ Kè dikpáà kó sidoó cáá mmu fāāti,
kè tikpasīntì mù kēī.

¹⁵ Fǒ nKuyie Mpakedaa wēētení,
mboní kēīnkè kéwénténí kéyà tì mù tùòkení,
ké mù deeté.

¹⁶ Fǒò mù fīí nnè a nòùtè.
A nkānké a biré deē tu mutie a fīí ínmù,
ke mù kpénkūnne.

¹⁷ N Yìè nKuyie mbè kǎũmu a tie ke mù cóu.

Bèè mù cóu wénté be fēnənsīnfē kè bèe kú.

¹⁸ A wērímu mbo okpààti wèè bo a bakù you o īnkè,
onìti a kpénkūnne wè a mómmuò.

¹⁹ Tì ténke báá da déténe,

a ti fòukūnne kè tì nda sántí.

²⁰ Tì Yìè nKuyie Mpakedaa duó nkè tì wētení,
tì wénté fēnənsààfē ke tì deeté.

81

Isidayeeribe dōmmè kéyie nKuyie nkpeti

¹ Bèdèmbè kóo kóti Asafu yēnfē bè diè nfē ke biennè kukùtìdùkù.

² Diwèi ndi bo kè di nyíútí Kuyie nkpeí nkuù tu ti kó muwērímu,
pietenè Kuyie nSakəbu do tũ nkù.

³ Bentenè debémbénnè kédentè,
bentenè yebàrè nè tikùtidùùti nè tibómbonti.

⁴ Yìènnè yetátehe otāāpānwè kó dibanni,
kòò còmú dedānnè īnkè dí nheu, ti kó dibanni ndi.

⁵ Dè tu ikuú nyi tīnti Isidayeeribe ti kpéí,
dinùù ndi Kuyie nSakəbu do tũ nkù dǎú ndi.

⁶ Metaummè mme kù dǎǎnnè Sosefu yaábí,
bè yēnní dii mǎnni ke bo dokénè Esibiti.

Bè de nkèè tináaàti bè mu nyí kèè tì diyìè marì tì tu:

⁷ N da toutému ditəu cēērì,
kàa nòùtè fīīnko dimámmùyáà.

⁸ Kàa ta meyeñcaàrimè mieke ke n kuónnè kè n da deeté,
ke da béinnènní fetapíéfé mieke,
ke da yááké tebinte bè tu tē Mediba te borè.

⁹ Díndi n nìtibè kenténè kè n di cau,
díndi Isidayeeribe kè di do bo n kénté!

¹⁰ Dibǎǎ na bá mbo di kóo mǎu cīētè,
di kóo mǎu na bá nninku deterè marè ùkè ke dē bàá.

¹¹ Mú tu di Yìè nKuyie,
mú di dēnnení Esibiti,
aatēnè di nò kè n yè píe.

¹² N nìtibè me n yí n kènté,

Isidayeeriɓe í dó n kpɛti.

¹³ Kɛ m mɛ mbɛ yóu kɛ bɛ kɛrí bɛ tookperí kó kuce,
kɛ tũ mbɛ móm̃m̃mbɛ bɛ dóm̃ɛ.

¹⁴ Dĩndi n nĩtibɛ Isidayeeriɓe,
kɛ di do bo n kɛntɛ,
kɛ Isidayeeriɓe do ntũ n kó kuce.

¹⁵ N na nf̃ik̃unñɛmu bɛ dootitɔbɛ b̃ambà,
n na nh̃anñɛmu tɛñd̃utɛ bɛ d̃ũntɔbɛ.

¹⁶ Bɛɛ nĩ nKuyie mbɛ na nñnkúmu ku ùkɛ kɛ kù b̃antɛ,
kɛ Isidayeeriɓe kó diw̃ɛi mbo s̃āā.

¹⁷ Mí mbɛ Yiɛ nKuyie nna mbɛ piúñɛmu tidis̃àti,
kɛ b̃ɛɛ di m̃ɛɛk̃ùd̃ nk̃ɛns̃anñɛ.

82

Kuyie nyóó bekéñɛm̃ɛ bɛbɛnỹɛɓɛ

¹ Asafu kó f̃ỹɛnf̃ɛ.

Kuyie nyítɛ kɛ còm̃m̃úmu ku kó dit̃nñi cuokɛ,
kɛ bek̃uñɛ b̃ɛɛ tu bɛbɛɛmb̃ɛ.

² Dɛ yó nk̃áákɛ dɛ kɛ di yóu di bo ncaàrim̃ɛ tibeénti,
nɛ di bo nkóm̃m̃úmb̃ɛ bɛỹɛɓɛ?

³ Di ntũ nyikuó ỹɛmm̃ɛ k̃ɛnduɔ bɛc̃iribɛ nɛ iciribí bɛ dò nk̃ɛntɛ dɛ,
di mbek̃uñɛ bɛs̃ɛnñibɛ nɛ bɛc̃iribɛ dɛ b̃ɛk̃úm̃ɛ.

⁴ Nd̃ɛr̃inñɛ bɛs̃ɛñibɛ nɛ bɛc̃iribɛ,
fietɛñɛ bɛ bɛỹɛɓɛ ñɔu miɛkɛ.

⁵ Di í ỹɛ d̃ɛmar̃ɛ, di í c̃iì,
di k̃ér̃i dib̃ĩnñi miɛkɛ nkɛ,
kɛ kɛtenkɛ kó dip̃ũ dim̃ɔu s̃antɛ.

⁶ M b̃ɛimm̃u kɛ tú: Di tú k̃ɛ̃nkɛ k̃ɔbɛ mbɛ,
kɛ tú di m̃ɔu Kuyie nk̃ùu bakɛ k̃ɛ̃nkɛ nɛ kɛtenkɛ ku kó ibí.

⁷ Di yóó kú b̃ɛñitibɛ k̃ɔm̃ɛ m̃m̃ɛ,
di yóó duómu dim̃ɔu s̃ikp̃àatib̃ií k̃ɔm̃ɛ.

⁸ Ti Yiɛ nKuyie nyítɛ k̃ɛbek̃ɛñɛ k̃utenk̃ù,
kɛ ỹɛ f̃s̃s̃ tɛm̃ɛ ỹɛbotɛ ỹɛm̃ɔu.

83

Bɛ f̃ɛ̃ũnk̃om̃ɛ Kuyie nk̃ɔbɛ kɛ b̃ɛ b̃àá nKuyie

¹ Bɛ dièmm̃ɛ Asafu ỹɛnf̃ɛ.

² Áú Kuyie! Bá nduó k̃árɛ,
bá ndò nyúó! Bá mbúút̃óo.

³ A dootitɔbɛ bɛɛ burì,
a ñiimb̃ɛ bɛɛ baati a kp̃ɛí.

⁴ Bɛ dàkiimu a ñitibɛ kp̃ɛí,
b̃ɛ wanti k̃éd̃o a k̃ɔbɛ a k̃ānk̃ɛ b̃ɛmb̃ɛ mudoò.

⁵ B̃ɛ ñàámm̃u kɛ tú:
tí k̃ɔtɛñɛ k̃ékuɔ bɛ kó kuwuɔ nkum̃ɔu,

kè Isidayεeribe kó diyètirìi kpánné.

⁶ Bè dàkemu ke wēnné dinùù,

bè dǎǎnè betǎbè metaummè ke bo dokénè fǒ nwe.

⁷ Edomiibe nè Isimayεeribe,

Mǎabiibe nè Akadiibe.

⁸ Kebadiibe nè Amǎdiibe nè Amadesiibe,

Fidisitēēbe nè Tiiri èi kǎbe.

⁹ Bá Asidii kǎbe bè wēnnému,

bè dǎ kétéennè Dǎti yaabí nyi.

¹⁰ Dǎǎ bè a do dǎǎmè Mandiyāā èi kǎbe,

Sisedaa nè Yabinni a bè dǎǎmè kukó nKisǎǎ.

¹¹ Adǎdi binte bè do de nku bεmǎu,

kénaǎ ntikùti ketenkè.

¹² Bè kó sikpǎǎtibii dǎǎ si a do dǎǎmè Odebu nè Sebu,

kè be kó bekpǎǎtibè kperε ndǎnnè Seba nè Sadimmuna

be kperε do dǎmmè.

¹³ Bεmbe bèè nǎǎ nke tú:

Tí fietenè Kuyie nkó ketenkè kétieke,

¹⁴ Kuyie n tú nkù,

a yóu kè tefǎǎdǎntεε bè tǎóté,

kuyaakùu bè tǎ tifǎkpǎti tēmè.

¹⁵ Cǎúté be muhǎǎ nhǎǎ cǎúté mǎǎ botí kutúúkù,

déútǎo be fehǎǎdeεnfε ǎǎ déútǎomè ditāri.

¹⁶ Bεti be nè kuyaakù nè fetaafe,

donné be kǎmbùǎti nè kuyaakperíkù.

¹⁷ Ānné be ifei,

kè dēe yie nkè bè da wammú fǒ nti Yiè nKuyie.

¹⁸ Yóu kè bèε di ifei,

kè be kǎmbùǎti nduǎ sǎǎ,

yóu kè dēe bè di,

kè bèε kú.

¹⁹ Kè bèε banté ke do nfǎǎ mǎǎ yètiri tu ti Yiè nKuyie,

kè fǎǎ baké ketenkè nè keĩnkè.

84

Nyáámmu Kuyie ncǎtè

¹ Bεdεmbè kóo kǎti diēmme Kodee bí kó feyεnfε bè diè nfε ke bienne kubómbonku.

² N Yiè nKuyie Mpakedaa n dǎmu a cǎtè mǎdiè.

³ N yáámmu a cǎtè dǎnkù mutarimù kè dε nh ǎǎtí,

m búǎ fǒ nwe kè diwèi m bo kè ñ yíú.

⁴ Inǎribí cekù tiyǎtǎnti a cǎtè nte,

sikpǎncéndéi dǎunko siyiè nke pǎǎ si bí a wūǎtǎrè borè ndε.

Fǎ nti Yiè nKuyie Mpakedaa,

Kuyie nfǎǎ tu nkóo kpǎǎti.

⁵ Bèè bo a cǎtè dε bè naatimu kè bè da sǎntí sǎǎ.

⁶ Dε nnaati bèε ĩkú Kuyie nyĩnkè,

icε imǎu tǎntεmu be kpéi

⁷ Kè bè pēnké tedǎntè kpetè ĩnkè,

menie mbuoté,
 kè fēīnkēmbónṭaafēe ni kébónkùnne ketenkè.
⁸ Kè bè nkérí kè be wērímú yéútl,
 kè bèe tuakēnē Siyōō Kuyie mborè.

⁹ Ti Yiè nKuyie Mpakēdaa kénté m báammì,
 fí nKuyie nSakōbu do tū nkù n keènè.
¹⁰ Áú Kuyie! Fíōō tu ti kó kudōpikù,
 wénténí kényà a tāāté wè ke cāíné.

¹¹ Kè n yī a cīētè miēke diyìè òimáà,
 dè pēētēmu m bo yīmè yewe tekōupítè (1000) kupíkù tekù.
 Kè n cōmmú fí Kuyie nkùù n te a cīētè bōrì,
 dè wenninēmu m bo mbomè beyeibe cīētè.

¹² Ti Yiè nKuyie ntu ti kó kuwenniku nku,
 ti kó kudōpikù,
 Kuyie mpāāmu mēsàà nnè tikpetì,
 kù ōō í mmāntē diwèl bèè borimē wenni.
¹³ Dè nnaati wèè da duó nho mǎà,
 fí nti Yiè nKuyie Mpakēdaa.

85

Kuyie nyīmè diwèl bo mbonè bèè kù dō

¹ Bedēmbè kóo kótì diēmme Kodee bí kó feyènfè.

² Ti Yiè nKuyie nha benkēmu a dómè a tenkè,
 ke kpēnnéní Sakōbu yaàbí ìi do tú tidaati.

³ A dētēmu a nìtibè kó mēyēi,
 a ūtēmu be yēi mmēmōu.

⁴ A bónkùnnēmu a miēke,
 a miēke domu.

⁵ Kuyie nfó nti dēetiwè ti tēnnéní,
 bónkùnne a miēke kèè ti pēike.

⁶ A miēke bo nhā ke ti cōú nsáà?
 A miēke bo mbo ti īnkè nè ti yaàbíòà?

⁷ Fíōō í yóó wēte ke ti fōukùnnāà?
 Tínti a nìtibè ke ti pété a kó diwèl?

⁸ Ti Yiè nKuyie nti benke a ti dómè,
 ke ti dēeté.

⁹ N yó nkémmúmu n Yiè nKuyie nyó n náké tí,
 ké yé kù nākémè ku kōbe ke tú bè bo mbo diwèl miēke
 bè né nyé ke báá wēte kéta dēyēinkpēre mudōrìmù.

¹⁰ Kù dēerímu bèè kù dé sǎà,
 ku kó tikpetì yóó wēte kébuotēmu ti tenkè.

¹¹ Mēdōrìmè sààmè nè timómmōnti dè wēténímu,
 dèè wenni nè diwèl kè dè buoté.

¹² Timómmōnti kó kuye yìéní ketenkè nke,

dèè wenni kè dè cuutiní dēĩnkè.

¹³ Tí Yìè nKuyie nyóó tí duómму metuò,
kè tidiitì pèitè ketenkè.

¹⁴ Timómṁnti yó nnimu ku ìkè,
kè kerì kè ku tũ.

86

Nh ẽ mbo meyeñcaàrìmè miẽke kékúonnè f̃ nwe

¹ Dafiti bàntèmè Kuyie.

N Yìè nKuyie n kénté kécɔuté m báammì,
n tú ocĩrì nwe, osénnìwè.

² N tú wèè dòòrì wènwè a dómè, a nni nkānké,
mí nha kóo tǒntì, n deeté,
n yĩkú f̃ǒ ìnkè f̃ǒ nwèè n te.

³ N Yìè nKuyie nhá n kuó mmesémmè,
n tũũ nke kuònnè f̃ nwe.

⁴ Náríkùnnè n yèmmè mí nha kóo tǒntì,
n Yìè nKuyie m búó f̃ nwe.

⁵ N Yìè nKuyie nha sàmu kè cĩémmu,
kè kuò mmesémmè mēdiè mbèè da kuònnè.

⁶ N Yìè nKuyie nkénté m báammu,
kénté n dabònnì n da kuònnè dī.

⁷ Kè meyeñcaàrìmè n sǒńké nh ǒǒ kuònnè f̃ nwe, kàa n keènè.

⁸ Dibòò marì í da dònnè,

f̃ nti Yìè nKuyie,
òmoù báá na kédòò a dǎori dè.

⁹ F̃ǒ dǒò yebotè yemou,

yè kòrinímu kè bo nínkú f̃ nti Yìè nKuyie nha ìkè,
kédéúkùnnè a yètìrì.

¹⁰ Kè yé a deumè kè dǎori tidiētì,
f̃ǒ mǎa tu Kuyie.

¹¹ N Yìè nKuyie m benke a ce kè nni ntũ nha kó timómṁnti,
yòkùnnè n yèmmè kè nní da dé.

¹² N Yìè nKuyie n yó nda sǎntímu nè n yèmmè memou,
n yó ndéúkùnkumu a yètìrì sǎa.

¹³ Kè yé a sàa ndeumè n yĩnkè,
kàa deeté n wènnì kè n dennení kudɔnkù.

¹⁴ Kuyie, sipòò yembè bèè n dinté,
benitiyonkubè bèè m munné kè bo n kuó bá bè í dake a kpéí.

¹⁵ F̃ nti Yìè nKuyie nha sàmu kè mǎke onìtì kó mesémmè.
Kàa miẽke boo kàa dǒ onìtì mēdiè,
kè tú timómṁnti yìè.

¹⁶ Wēētení m bíékè kè n kuó mesémmè,
duó mmí nha kóo tǒntì muwērímú,
n deeté mí nha kóo nitipotǒntì birè.

¹⁷ Dòò tidiētì n kpéí tìl benkú a n dómè,

kè n dootitɔ̀bèe yà kè ifei bè pĩ,
N Yiè nKuyie n teennè ke náríkùnnè n yèmmè.

87

Siyɔ̃ɔ̃ nwe iwuɔ nyimɔu yóó yènnímè

¹ Kodee bí kó fèyènfè.

Ti Yiè nKuyie mpũúté Sedisadɛmmu ditāsààrì ìnkè nke.

² Siyɔ̃ɔ̃ èi ndi ti Yiè nKuyie ndómè,
kè dè pèētè yehékè tɛyè yemɔu Sakɔbu yaábí bo yè.

³ F́ nKuyie nkó dihéi,
bè da sántí kè dè dɛumu a yetìrì kpéi.

⁴ Kè Kuyie ndò: N yóó kaammu bèè n yé,
kékaannè Esibiti kɔ̀be nè Babidɔnni kɔ̀be
nè Fidisii èi kɔ̀be nè Tiiri èi kɔ̀be nè Etiopii èi kɔ̀be
ke dò bè pèitè diè.

⁵ Siyɔ̃ɔ̃ èi dii yóó naá nyebotè yemɔu kpèri,
Kuyie nkùù baké kèìnkè nè ketenkè kuù yóó dì maá.

⁶ Ti Yiè nKuyie nkuù yóó kaa nyebotè,
kéwári ku pátíri mièke ke dò:
bè bè pèitè Sedisadɛmmu nwe.

⁷ Behaubè nè bedèmbè kè bè ndiè ke da sántí ke tú
bè kpèrɛ dɛmɔu bonní a borè nde.

88

N duúnnè mukũũ mmu

¹ Bedèmbè kóo kótí Kodee dentĩnni dièmmè Emanni Esidaiti botí kou
keuté fèè sáutiyènfè ke eunè fetārifè.

² N Yiè nKuyie n dɛtíwè, nh ɔ̃ ntũũ nke yu f́ nwe,
kè dè biìte nní nda kuònnè.

³ Keè m báammìi,
kéntè n dabònni.

⁴ Dè bi n wènni ndi,
n duúnnè kudɔ̀nkù nku.

⁵ Bè n wèntè ocíi nwe,
n wèrimú í kpaá.

⁶ Nè bèè duó kudɔ̀nkù tĩ wè ndidóù,
n sàáténè ocíi nwe wèè bo kudɔ̀nkù,
a yè nwèè kpéi,
a nòùtè dèténè wè.

⁷ A n dootóo difòtìrì cūmpuri ndi,
dibiinnì dièrì mièke kudɔ̀nkù.

⁸ A mièke kemɔu kèè do n yĩnkè ke n yònte,
a yèiti timɔu sàrì n yĩnkè nke.

⁹ Kaa n dètinnè n kɔ̀be kè n naá nyisíè bè kpéi
n kpetímu, n yí mɔ̀ke m bo yè dè.

10 N ta mefēūtīmè mme ke kōmmú kè n nuò ntiike.

N Yiè nKuyie n kuònnè f̄s̄ nwe yewe yemau,
n yuo n nou f̄s̄ b́ékè.

11 Bécírìbè kpéi nke a dōrimè tidietàà?
Bedāmbiùbè bo ente ke da sāntaà?

12 Bèè bo dif̄tìrì miēke bè nāá nha kó mesàà nkpeínáà?
Yáà bèè duó kudōnkù bè bo náké a tùmè timómm̄nti yiè?

13 Bèè bo dibìnnì miēke bè bo banté a kó tidietàà?
Wèè ta kudāmbiùkù ò bo na kébanté a wetímàà?

14 N Yiè nKuyie m búó f̄s̄ nwe ke da kuònnè,
bá dìi kŭnweñnì kè m báammu tū̀̀̀kemu a borè.

15 Dè yíme n Yiè nKuyie nkāa n yete,
ba nte kàa í d́ó n da yà.

16 N tú osénnìwè nwe nè m bemmè,
n yí d́étirìnè mukũũ,
a donnè n kōmbù̀̀̀tì nti,
n ténke í yé m bo tìi miēke.

17 A miēke keè n còuté ke n tū̀̀̀,
a yēiti tìi n sũũ n kè n yīēke tinā̀̀̀h̄tì.

18 Yewe yemau a yēiti tìi n fité ke n dàtinné menie nkōme,
ke n dàtinné m mau dimōnnì dimā̀̀̀.

19 Kāa n d́étinne n nepobè nè n neititobè,
kè n kōbe kó dimā̀̀̀ n d́éténè.

89

Kuyie ndo d́óunnè dìi nù̀̀ Dafiti dìi bore?

1 Bè dièmmè Etāā Esidaiibe botí kou kó f̄eyènf̄è.

2 N Yiè nKuyie n yó ndièmmu ke náá nha n d̀̀̀̀ mèè sàà.
N yóó nákému tidap̀̀̀t̄̀̀ntì tìi tũnnì a dōrimè timómm̄nti.

3 A b́eimmu ke tú a kó tin̄̀̀tì bomu s̄̀̀̀,
kāa kó timómm̄nti f̄iúkú tiwetì d̀̀̀̀mmè.

4 Kāa d̀̀̀̀nè metaummmè a t̄̀̀̀até wè,
a kóo t̄̀̀̀ntì Dafiti,
koò d́óunnè dinũ̀̀̀ ke tú

5 a yóó f̄ií n̄̀̀̀ kó kuwuò ns̄̀̀̀,
kè tikp̄̀̀̀tì mbo weè kó t̄̀̀̀c̄̀̀̀t̄̀̀̀t̄̀̀̀ nè ti bo mbomè.

6 Ti Yiè nKuyie nkeĩnkè kōbe da sāntímu a diētì kpéi,
a kōbe t́íkú ke sāntí f̄s̄ nwe,
a d́ōori mèè kpéi nha b́éi ntì.

7 Òm̄̀̀̀ í bo keĩnkè miēke wèè m̄̀̀̀nnè ti Yiè nKuyie,
keĩnkè kōbe miēke òm̄̀̀̀ í da d̀̀̀̀nnè.

8 Kuyie nha t̄̀̀̀rè k̄̀̀̀rimè yè dé f̄s̄ nwe,
bèè da ̀̀̀rì b́è í da daqti.

9 Ti Yiè nKuyie Mpakēdaa, we nkpeñnì ke da d̀̀̀̀nnè,
ti Yiè nKuyie nha kpeñnìmu kè timómm̄nti da fité.

10 F̄s̄̀̀̀ baké dàméèrì koò ìkù,
kè yenéf̄̄̄nf̄̄̄rè p̀̀̀̀nì f̄s̄̀̀̀ s̄̀̀̀ yè b́ónk̀̀̀nnè.

11 Fǎǎ do nànte Esibiti kóò ùtire kékuo,
fǎǎ do cíe nha dootitabè nè a kó muwērímú.

12 Fǎǎ te kēinkè kè fǎǎ te kētenkè,
kētenkè nè ke kpàtì timəu fǎǎ dè fíí.

13 Kubakù cǎnku kó kutempè nè kubakù yóú kaku fǎǎ dè dǎǎ.
Bèè bo Tabəə tǎri nè bèè bo Ediməə kperi bè dèúkunko fǎǎ yètìrì.

14 Fǎǎ kó kubakù kpeñnì kàa nòutè mǎke muwērímú,
kàa nò ndeməu.

15 A beénti wennimu ke síé kè tii te kàa kpàtì fííkú.

A nì a eì ke di dǎəri mēsàa mme nè timómmanti.

16 Dè nnaati kubotí kùù da íútí fǎ nti Yìè nKuyie.

Bè bo nkérí a kó kuwenniku miéke.

17 Nè a kpéí nke bè yǎnkunèmə diwèi yewe yeməu,
a wetí mèè kpéí nte kè bè sǎntí be mǎa.

18 Fǎǎ te kè be yètè fei kè bè mǎkè muwērímú,
a kó mēsàa mmeè bè yèútí muwērímú.

19 Ti Yìè nKuyie nfǎǎ te wèè tu ti kó kudəpikù,
wèè te Isidayeribe wèè te ti kóo kpàtì.

20 A do benkemu amǎa a nìtibè ké bè béinnè ke dǎ:

Mú duó n kó meteəmmè okpàrinuənti,

mú dèite n nìtibè miéke odapàa koò dèúkunnè.

21 N yàmú Dafiti n kóo tǎntì,

koò còu mme kùù nkoò cǎñné.

22 N yó nhò pǎmmu nè n nòutè,

mú ò kǎnnè tikpàtì

ke yó nhò duó mmuwērímú

23 O dootitabè báa ò do kóò dèété,

onitiyeiwe báa ò díi nyifei.

24 Mú yó nni o ìikè ke kǎutì o dùəntabè,

ke poti bèè ò níí.

25 N kó timómmanti nè n sàa dè yóó nhò bonèmu,

nè n kpéí nkòo wērímú ndéúkú.

26 M bo duó nkòo mbaké Məditedandee kóo dàméèrì,

kéntə kédíténè kukó nhEfadati.

27 Ò bo nni nyu ke tú o cice,

Kuyie nkùù ò te, o kó dipèrì dìi ò dèerí.

28 Kè nh ò dǎǎ n kóo po,

kòo rǎpēnkù bekpàatibè beməu bèè bo kētenkè ìnkè.

29 Kè n kó mēsàa nní nhò bonè sǎa,

mí nnè we ti kó metaummè báa kǔnté.

30 O cǐtè báa pàa okpàatì,

kēinkè bo mèè botí sǎa o kpàtì yó mme mbo.

31 Kòo bí me ndootóo n kuó,

ke ténke í tǔ n tié,

32 Kè bè cǎari n kuó,

ke í tǔ n tannò.

33 M bè ànné kudǎú bè yete mèè kpéí n kpeti,

kè bèe cuó be cǎarimè kó tiyēiti.

34 N né báá bè yetenè n kó mesàà,

m báá yóu m bo bè dòmmè m bēi ntì.

35 M báá cake m bè dònè mēè taummè,
m báá náké n nùù kékpatè.

36 M bēimmu ke pàrikè nè n yetisààrì,
m bo souté Dafitaa? M báá dè dòò bìtì.

37 O wuò nyó nsákému sáà,
kòo fuku mbo sáà diyìè dòmmè.

38 Otànkù bo mēè botí tiwetì sáà kè ti ò wùò,
o kpàtì yó mmè ndò.

39 Kuyie nha né ò yetemu koò dootòà?

Koò yè kemieke wenwe okpàtì a tãátè wèà?

40 Ke sènkèrì fǝ nnè a kóo tǝntì di kó metaummè,
ke bǝ nhokpàtì pǝi ketenkè kè dǝ sǝũ.

41 Ke buó nyiduotí ìi fité o cǝtǝtǝ,
ke pǝũ nho cǝkperì kè sǝ naá ntidobontì.

42 Kè becepǝmbè pǝnkù ke tóú bè dǝ dè,
kòo pǝetǝbè ò daú.

43 Ke duó kòo dùǝntǝbè ò na,
kòo dootǝtǝbè yǝnku.

44 Fǝǝ kùò okpàrisiè kó menatimè,
bá a í ò teennè mudoò mieke.

45 Fǝǝ fiètè fekpàatipàtifè o nǝu mieke,
ke bǝ nhokpàatikàrì ketenkè.

46 Ke yààtè o dapàntì kó yewe,
koò dǝi nyifei mediè.

47 N Yiè nKuyie, dè yó nkááké dè kàa yóu a bo nti sǝrǝnèmè?

A mieke bo nhǝ ke ti cóú muhǝǝ nkǝmaà?

48 A yǝmu ke dò n fǝmmu í detóo,
a dǝǝ onǝtì dimǝnnì sǝmpǝrì kpéi nke.

49 Onǝtì mǝũ bo wèè bo nfòu ke báa kúà?

Yáa we mbo na kéyenténè o wǝnnì kudǝnkù?

50 N Yiè nKuyie mmesàà nha do dǝǝrimè kǝtè ke?

A do nàké Dafiti ke dǝ a yó nhò dǝǝrì dè bore?

51 Kuyie nha yǝmu bè ti diinko ìi fei tǝnti a kó betǝmbè.

A yǝmu ke dò n tǝ yebotè péu ndi.

52 Bèè í da dǝ bè ti sǝámmu,
ke sǝá nha kóo kpàtì a cǝǝnnè wè tipǝtì timǝu.

53 N Yiè nKuyie nha yètìrì ndeu sáà.

Kè dè mmè ndò. Amì.

YESĀĀ MPÁTÍRÌ DINAANNÌ

90

Onǝtì pǝnkǝmu kè Kuyie nkuu í pǝnkù

(Yesāā 90-106)

¹ Mǝyiisi Kuyie nkóo nǝtì kù bǝǝtǝmè.

Kòò dā: Tí Yìè nKuyie nnè meketimè mǎnnì fǒǒ baa tú ti kó disòrì.

² Yētārè do í bo diì mǎnnì,

ketenkè mu ndo í dǒǒ kàa bomu sǎǎ ke tú Kuyie.

³ Fǒǒ tǎnnìnkò benitibè ketenkè bè yènnì kèè mièke.

Fǒǒ ǎǎ bè nàké ke dǒ: Benitibè dǐndi wētenè ketenkè.

⁴ A borè, yebie ntekupitè (1000) dǒ ndiyè dǐmǎǎ ndi,
keyènkè kèè bo ke wennǎǎ, teyenkènkéétè.

⁵ A ǎǎ yè pǎèmmu tidǎuntì tēmè,

tì ǎǎ pǎētóo dikūnweñnì de kó yebie nyí cáǎnnè timútì.

⁶ Timútì ǎǎ kótému dikūnweñnì ke pórí,

kuyuoku kémóté kékpeí.

⁷ A mièke kèè ti yè kè ti wērimú dèè,

a mièke kèè donnìnkò ti kǎmbùǎtì.

⁸ A wúómmu ti caàrimè,

a kó kuwenniku mímu ti kó yeṣòrè yemǎu.

⁹ A mièke kèè ti yè kàa yàǎri ti we,

kòo niti ǎ nyóó wei mēmǎǎ kòo fǒmmu pǎnke deè.

¹⁰ Ti fǒmmu kó yewe í pēnkù yebie nsipisiyiekè,

bekperibè bèè tǔǎkù yebie nsipisìni,

de kó yewe mièke yeṣūkù yè tu mutǎmmú kpèye nye nè tihǎtì nè mesémmè,
mufǒmmu pēnkému kè ti kéri mukũũ mbíékè.

¹¹ We nyé a mièke kó kuyonku mamè ke na ké nda dé?

We mbo na keyíété a mièke cóú nke mamè?

¹² Ti benke ti we mǎmè,

kè ti na kémǎǎte meyèmmè.

¹³ Ti Yìè nKuyie, dè yó nkǎǎké de kàa wētení ti bíékè?

Ti kuó mmesémmè tǐnti a kó betǎmbè.

¹⁴ Cũũnnì a kó mesǎǎ mmedìè pìke dikūnweñnì,

kè ti nyǎnku nè diwèl ti fǒmmu mumǎu mièke.

¹⁵ Ti duó ndiwèl kè di mmannè a ti dií mmèè sémmè.

Ti duó nkuyennaatí kè kù mmannè a ti dií nyèè bie nyifei.

¹⁶ Yóu tǐnti a kó betǎmbè kè ti yà a kó tidietì,

kè ti yaǎbíi yà a kpeñnìmmè.

¹⁷ Ti Yìè nKuyie nhá ti dǎǎ mesǎǎ.

Duó nkè ti tǎmmú ti dǎǎri mù nyié,

ēē yóu kè ti tǎmmú ti pǐ mmù nyié.

91

Kuyie nti kǎnkémè

¹ Fǒ wèè ǎ Kuyie nkùù baké keñkè nè ketenkè ku kó disòrì mièke
ke díéké muwērimú mumǎu yìè nkó medéè,

² Fǒǒ kù yu ke tú: N kó disòrì n kó tēcēkpetè.

Kuyie nkùù n te n duó nkù mmǎǎ.

³ Kuù da deerí nè ticùǎtì bè da dií ntì,

nè mutenkũũ mmùù na nda tǔǎkení.

⁴ Kuù da oke ku fiètì kó medéè.

Kuù kó tifètì mieke nke a sòrimè.

Ku kó timómmanti tii da kánké dikátepiì nè dimátìyaàbòrì de kōme.

⁵ Bá kè keyènkè biite kufōwāá mbá nda bo a í yó nyièkù ipie nyii duóní kuyie ncuokè.

⁶ Yoo mutenkūū mmùù cènti keyènkè, nè muməmmú mùù cánni ke kòù kuyie ncuokè.

⁷ Kè benitibè do tekəupíítè (1000) a píkù, a bakù youú tekəupííítè (10000) dèmarè báá da kááké.

⁸ Nwúó nkéyà nè a nuə, A yóó yàmu Kuyie nyóó yietímè beyeibe.

⁹ Ti Yiè Kuyie nkuù tu a kó disòrì. Kuyie nkùù baké keĩnkè nè ketenkè kuù da kánké.

¹⁰ Meyei mbáá da tuəke, kuyēĩku makù báá tóónnì a cīètè.

¹¹ Ti Yiè nKuyie nyóó duómmu dinùù ku tōrè, kè yè nda baa bá kàa kòrì kè,

¹² ké nda ceúnè ku nəu, bá a naàcètè báá bété ditári mari.

¹³ A bo nnaùtì yecìricìrè nè yedautè, kéncentì yekpamaà nnè iwààke ìnkè.

¹⁴ Kè Kuyie mbéi nke dò: A me nni cáátímè n yóó da dèetému, a me nni mbàántémè n yó nda kánkému.

¹⁵ Kàa ní n yú kè n yie, m bo nda bonè meyeñcaàrìmè mieke, m bo da dèeté ké da déúkùnnè.

¹⁶ M bo duó nkàa mbo kémənte, kè dè nda naati, kè n da benke mû tumè a dèetíwè.

92

Beyeibe yóó yàmu meyei kè besààbèe yà mesàà

¹ Bè diè nfèè yènfè teomputè yiè.

² Dè wennimu ti bo nsāntímè ti Yiè nKuyie, ke diè nke déúkùnkò ku yètìrì kuù baké keĩnkè nè ketenkè.

³ Dè wennimu ti bo nnáámmè ku kó mesàà nkpéi dikūnweñnì mōnnì, kè dè biite tí mpíèkù kù dòòrìmè kù béi ntì,

⁴ ke mbie ntikùtìdùùtì nè tibómbonti, ke bie ndebémbénnè terè iwēĩ kpere.

⁵ N Yiè nKuyie nha pĩ mmùù tōmmú diwèi mu nni bonè, a dōori dè dèè n naati kè n yíú.

⁶ N Yiè nKuyie nha tōmmú dèumu, kàa yentotí cūmpúri.

⁷ Kuyènkù báá na ké dè banté, kudiènkù báá na ké dè yīété.

⁸ Beyeibe ñ nkótírì timútì kōme mme, kè meyei ndòòrìbè bitírì, kè mukūū nsàà né bè bàa kumànkù.

9 N Yìè nKuyie fǝ mme mbo keĩnkè nke sǎǎ.

10 Ti Yìè nKuyie nte a dootitǎbè ke kǎ,
meyei ndǎǎribè bẽmǎu cíerĩmu.

11 Fǝǝ n duó mmupaaɲǎǎwẽrĩmú,
ke n waare mekǎpǎmmè.

12 N wúómmu n dootitǎbè dǎǎri dè bá n yí yĩèkù,
ke yo bèè n dǎnè meyei be kó ihúu kè dè í n kǎǎnnè.

13 Wèè dǎǎri Kuyie ndómè ò dǎnnè mupuommu mmu mùù ǝ nsenti,
ke dǎnnè Dimaa kó detedierè bè tu dè sètĩri dèè kòtĩrí medìè,

14 dèè fiíkú Kuyie ncǐètè miẽke,
ke sèntè ke yènní te dǎnkù.

15 Dẽ kó detie nhǎ mpeĩmu bá kè dè kòtè,
dè nkpaá píékè mesèmmè ke bitĩrí.

16 Dèè bẽnkú o Yìè nKuyie nwetímè,
ke tú o kó dipèrì,
meyei nyí bo ku borè.

93

Kuyie nkuù tu okpǎàti

1 Kuyie nkuù tu okpǎàti, tikpǎti tii tu ku kó diyaǎbòrì,
kè muwẽrĩmú tú ku naǎkǎnfè.
Dèè te kè ketenkè fiíkú bẽu bá ke í nampú.

2 Ti Yìè nKuyie, a kpǎti í mǎke tì keté dè tì me nyí mǎke kumǎnku.
A bo nè dimǎnni ndi ke yó mbo sǎǎ.

3 Ti Yìè nKuyie nyikó mpíemmu ke uuti,
kè yenéfinfirè iiti,
kè kutoweku dáátí.

4 A me ndeumu ke pẽètè meniẽ nkó kunǎdoo,
ke pẽètè dàméèrì kó yenéfinfirè.
Ti Yìè nKuyie nha bomu nkeĩnkè ke pẽètè dẽnde kó dimàà.

5 Ti Yìè nKuyie nha kuó tú imómmǎnyi nyi,
a cǐètè sǎmu ke yóó nsǎ sǎǎ.

94

Kuyie nkuù yóó peite bè dǎǎri dè ku kǎbe

1 Áú ti Yìè nKuyie! Fǝǝ ǝǝ peite,
fǝ nwèè te mupeitimù bẽnke a kpetì.

2 Kuyie nfǝ nwèè yóó bekénè kutenkù,
ítè káyietí sipǎo yembè bè mǎnnè tii yeti.

3 Ti Yìè nKuyie, dè yó nkǎáké dẽ?
Yé dè yó nkǎáké dè kè beyeibe yóu tiyǎnkùti.

4 Bè náante betǎbè kpéi nke,
ke pẽiti pẽiti,
ke náante sipǎo kó tinǎǎnti,
ke tú meyei ndǎǎribè.

⁵ Ti Yiè nKuyie mbè fěũko a nìtibè mbe,
bè diĩko a kəbè mbe mēsémme.

⁶ Bè kùu bekúpobè mbe nè bəpəðbè.

Kə feu iciribí.

⁷ Kə náá nke tú: Ti Yiè nKuyie nyí wúó,
ti Yiè nKuyie nSakəbu do tũ nkú í dake.

⁸ Díndi tiyènti dāðnè meyoðmmè.

Tidiènti díndi dè yó nkááké dè kè di məotə meyèmmè?

⁹ Kuyie nkùu ànné onìti yeto, kù bo yĩkə kù bo keèmàà?

Kunku kùu ànné onìti inuo kù bo yĩkə kù bo yàmàà?

¹⁰ Kunku kùu tiè nyebotè kù báá na ké bè potáá?

Kuú í duò mbenìtibè məcìl̀nàà?

¹¹ Ti Yiè nKuyie nyému onìti kó iyeñtotí,

kù yému i tumè kuyaakù.

¹² Dè nnaati onìti ti Yiè nKuyie ntié nwè,

kù ciikũko wè nè ku kuó.

¹³ Dè yó nhò kánké diyèi yeiri yie,

kə baanè bè bo keúmè oyeiwe fōti.

¹⁴ Kə yé ti Yiè nKuyie nhō í ndootóomè ku kó benìtibè,

kù í yóó yóu ku te bè.

¹⁵ Obeénti sàawè yóó cəutému tibeénti.

Bè yèmmè wenni kè bè nhò tũ.

¹⁶ We mbo n kónné kè tí dokénè beyeibe?

We mbo n teennè kè tí kpannè meyei ndòðribè?

¹⁷ Kè ti Yiè nKuyie ndo í n teennè

nè yie n do bo kudəmbiũkù nku.

¹⁸ Kè n naàcètè dó késeite.

Ti Yiè nKuyie nkó mēsàa mmèè ɔ̃ n cóuté.

¹⁹ Kè iyeñtotí n sũnnè,

a ɔ̃ m bántəmu kə náríkũnnə n yèmmè.

²⁰ A bo wənnénè bebeémbè bèè tu benìtikùbè,

bəmbə bèè fěũko benìtibè nè ikuó kó diyètìràà?

²¹ Bəmbə bèè ɔ̃ dake kə bo kuə onitisàu,

kè dō ò cààrè, bá ò í cààràà?

²² N Yiè nKuyie nkuu mə ntú n kó təcəkpètè.

Kuyie nkuu tu dipèri dui n kánké.

²³ Kù yóó duó nkè bə yei ndo bə yə ñnkè nke.

Bè yonku kpéi nte kè kù yóó bè kùə páíí.

Ti Yiè nKuyie nkuu ti te,

kuu yóó bè kùə kédeè.

95

Tí kətenè Kuyie nc̣ètè nè diwèi

¹ Ti kətenè kənsánti ti Yiè nKuyie,
diwèi nti bonè ti Yiè nKuyie nkè ti nyíútí,
kuu tu ti kó dipèri dui ti dɛɛrí.

² Ti kətenè ku c̣ètè kə kù sānte,
kémpíétí kə bie ndəbémbénnè nè diwèi.

3 Ti Yiè nKuyie ndeumu,
 kù tu okpààti diewè nwe ke kpeñninè yebàkè yemou.
 4 Kuù baké ketenkè nè ke cūmpume,
 yetārè nè ye yómmè.
 5 Kuù dō dāmégèrì kè kuù ò te.
 Kuù piitè ketenkè nè ku nou.
 6 Tí tannè ku cīètè kénínkú késīnné kékōnke,
 ti Yiè nKuyie nkùu ti dō ku ìkè.
 7 Kuù ti te kè ti tú ku nìtìbè kù cēm̀m̀m̀ b̀è,
 tipìètì kù kpàake ti nè ku nòutè.

Kè Kuyie ndi béinnè yí
 8 di baá kpénkūnnè di to,
 di yembè do dōrimè Mediba.
 Bè do dō dè diyìè marì Masa kó dikpàa mièkè.
 9 Di yembè do kù bennému,
 bè do de nkù yàáké bá nè bè do me nyàmè kù pī mùu tōmmú.
 10 Yebie nsipìsìnàà mièkè kè kùu bè pè,
 ke b́í nke dō ku mbotí yèmmè mèè kù dètènè bá bè í yie ku kpeti.
 11 Mèmmè kè ku mièkè bè pèike kè kùu b́í nképarìkè ke yí
 bè í tati ku èi meom̀p̀m̀m̀ kperi.

96

*Dentènè fèyem̀p̀aǹfè Kuyie nkpéí
 (Wénté 1 Bekpàatibè tōmmú 16:23-33)*

1 Dentènè ti Yiè nKuyie nkpéí nfeyem̀p̀aǹfè,
 kutenkù kumou kòbe dentènè ti Yiè nKuyie nkpéí.
 2 Ndiennè ti Yiè nKuyie nkpéí, ndéúkunkonè ku yètìrì.
 Nnàánnè yewe yemou tináansààti ku deetímè kpeti.
 3 Nákénè ibotí t̀èi ku kó tikpeti kpéí.
 Nákénè yebotè yemou ku tōndiem̀m̀ kpéí.
 4 Ti Yiè nKuyie ndeumu ke m̀annè disánni.
 Kuù duò tikōmb̀b̀ùt̀i ke pēētè yebàkè yemou.
 5 Yebotè m̀ake yèè b̀akè tu siyáàb̀is̀i kpeye nyè.
 Ti Yiè nKuyie nkuu me ndòò kēīnkè.
 6 Kuwenniku dièkù nè tikpàti deè bo ku borè.
 Tikpeti nè tidietì deè pièké ku cīètè mièkè.
 7 Kutenkù kumou kòbe nsāntí ti Yiè nKuyie.
 Ndéúkunkonè ti Yiè nKuyie ku kpeti nè ku wērímú de kpéí.
 8 Ndéúkunkonè ti Yiè nKuyie nyètìrì.
 Di ní ntò yepārè kétannè ku cīètè dānkù.
 9 Di ní ndò mpáíí ke nínkú ti Yiè nKuyie nyìikè,
 kutenkù kumou kòbe, nkpeutínè ku ìkè.
 10 Nákénè ibotí t̀èi mièkè ti Yiè nKuyie nkuu tumè okpààti.
 Kè dèe yie nkè kutenkù nfiíkú só ke bá nkpeutí.
 Ti Yiè nKuyie nkuu bekùnè yebotè kè dè wenni.
 11 Kēīnkè á nyānku, ketenkè, diwèl nda bo.

Dàmɛ̀ɛ̀rì nè dɛ̀ kó dimàà bo a miɛke yɔ̀ɔ̀tɛ̀nɛ.
 12 Dikpàà nè dɛ̀ kó dimàà bo a miɛke nhaunɛ.
 Titúúti kó detie mpoténɛ tipíɛ̀ti
 13 ti Yiè nKuyie nyìkè, kù kèrínímu,
 kù bonímu kɛ bo bekénɛ kutenkù,
 kù yóó bekénɛ kutenkù kè dɛ̀ nwennimu,
 kébekénɛ yɛbotè nè timómmɛ̀nti.

97

Kuyie mbakémɛ kutenkù kumɔu

1 Ti Yiè nKuyie nkuù tu okpààti,
 kɛtenkè kemɔu kɔbe nyānkunɛ,
 yehɛkè détiyè kɔbe nhaunɛ.
 2 Diwɛtirì nè dibiinnì dɛ̀ kù fité,
 kù baké kè dɛ̀ wennimu kè ku beénti sié.
 3 Muhāā mmuù nì ku ìkè kɛ kéri,
 kɛ tɔnti ku dùntɔbè bèè kù fité.
 4 Kuù duó nkè fetaafè miì nkutenkù,
 kè kutenkù kɔbe dɛ̀ yàu kɛ kpeuti.
 5 Yɛtārɛ̀ yìɛrimu ti Yiè nKuyie nyìkè mɛkùò nkōmɛ,
 kunku ti Yiè nKuyie nkùù baké kutenkù kumɔu ku ìkè.
 6 Kɛ̀nkè nàámmu Kuyie ntumɛ̀ timómmɛ̀nti yiè,
 kè yɛbotè yà ku kó tikpeti.

7 Bɛbɔ́fɛúbè bɛmɔu ifɛi bo bè pĩ.
 Bèè pòtìnɛ yɛbɔkè nè sitenkaanli.
 Díndi yɛbɔkè dimɔu nínkúnɛ ti Yiè nKuyie nyìkè.
 8 Ti Yiè nKuyie nha dòò ti,
 Siyɔ́ kɔbe ti kèèmu kè diwèi bè bo,
 kè Sudaa kɔbe ti kèè kɛ yānku.
 9 Kɛtenkè kemɔu duómɛ,
 ti Yiè nKuyie nfɔ́ baké kɛ̀nkè nè kɛtenkè kemɔu,
 a pɛ̀ɛ̀tɛ̀mu yɛbɔkè yemɔu.

10 Díndi bèè dó ti Yiè nKuyie, nníinnɛ mɛyɛi.
 Kuù kānké ku kɔbe,
 kɛ bè dɛ̀rínɛ bɛyɛibɛ.
 11 Bèè dòòri timómmɛ̀nti kuwenniku kuù ɔ̀ mbè mí.
 Bèè yèmmɛ̀ wenni bè ɔ̀ mmɔkɛmu ndiwèi.
 12 Díndi bèè dòòri timómmɛ̀nti nyānkunɛ,
 nsāntínɛ ku kɛ déúkunko ku yètiri, kù do mpáíí nwe.

98

Pietɛ̀nɛ ti Yiè nKuyie

1 Fɛyɛnfɛ̀.

Dentɛ̀nɛ ti Yiè nKuyie fɛyɛmpānfɛ̀, kù dòò tii diɛ̀ti kpéi.
 Nè ku wɛ̀rímú diɛ̀mù mmu kù dɛ̀rímɛ̀.
 2 Ti Yiè nKuyie mbɛnkɛmu kutenkù kù dɛ̀rímɛ̀.
 Kuù bɛnkɛ yɛbotè kù dòòrimɛ̀ timómmɛ̀nti.

³ Kù í yě mmeṣàà kù do yě nkù yóó dàòmè Isidayeēribē,
kù pĩĩmu kù bēi ntì.
Itemmànkē iməu kəbē yàmu,
Kuyie nkù ti te kù ti deetémè.

⁴ Kutenkù kuməu kəbē pietenè ti Yiè nKuyie,
ndiennè kē íú.

⁵ Mbiennè kukùtìdùkù kē déúkùnkò ti Yiè nKuyie,
kémbie ntibóbontì kē diè.

⁶ Ndéúkùnkònè ku nè siheú, nè yetātehe.
Pietenè ti Yiè nKuyie nkuù tu okpààti.

⁷ Fí ndáméērì yōtè nè a məkē dē deməu.
Ketenkè nè dèè kó dimàà bo a miēke nyānkunè.

⁸ Díndi ikó, mpoténè tipíetì.
Díndi yetārè kè di wēnné kéiite.

⁹ Ti Yiè nKuyie nkèrínímu kē yóó bekénè kutenkù.
Kuù yóó bekénè kutenkù kè dē nwenni.
Kuù yóó bekénè yebotè séi.

99

Ti Yiè nKuyie ti kóo kpààti dò mpáíí nwe

¹ Ti Yiè nKuyie nkuù tu okpààti kè yebotè kǎntì au.
Kù kàri ku kpààtikàrì bēĩnkèmbàrìbè cuokè nkē,
kē ketenkè sǎntì.

² Ti Yiè nKuyie nyètìrì deumu Siyōō èi miēke.
Kù deumu kè kuù baké yebotè yeməu.

³ Nsǎntínè ti Yiè nKuyie, ku yètìrì deumu,
kē duò tikǎmbùàtì kù dò mpáíí nwe.

⁴ A kpeñĩmu kē tú okpààti wèè dó tibeéntì sààti,
ti Yiè nKuyie nfōō ti bēnkē kucē kù sié.
Fōō bēnkē timómməntì Sakəbu yaàbí cuokè.

⁵ Ndéúkùnkònè ti Yiè nKuyie nyètìrì.
Nínkúnè ku kpààtikàrì ìikè kékōnkē, kù dò mpáíí nwe.

⁶ Məyiisi nè Anə bē do tú Kuyie nkuó niùbè mbē,
kē Sammuyēeri ntú wèè bàá nKuyie.
Bē do ōō yú Kuyie nkē kùu yie.

⁷ Kù do bē nàánnènní diwetìrì miēke nkē.
Kè bē nyíé nku tannò kē pĩ nku kuó kù bē duó nyì.

⁸ Ti Yiè nKuyie, bē do ō nda náánnè kàa bē còúmmu,
fí nKuyie nkē bē cǐémmu bē yei.
Kè bē cààrè a né yǔś mbē to.

⁹ Ndéúkùnkònè ti Yiè nKuyie nyètìrì.
Nínkúnè ku tāsààrì ìnkè.
Ti Yiè nKuyie ndò mpáíí nwe.

100

Ti ní ta Kuyie nc̣ētè nè yesāā

¹ Disānni kó feyènfè.

Ketenkè kem̄ou kabe pietenè ti Yiè nKuyie.

² Mp̄innè ti Yiè nKuyie ntōmmú nè diwèi.

Katenèní ku borè kéndiènnè diwèi.

³ Banténè ke dò nKuyie nkuù tu ti Yiè.

Kuù ti dòò kè ti tú ku kabe,
ku nitibè, ku pièti kù cēmmú ti.

⁴ Kè di ní tati ku c̣ētè di nkù sánti.

Kè di ta te dānkù di ndéúkunko ku yètiri,
ké nkù dóunnè mutōmmú, ke déúkunko ku yètiri.

⁵ Ti Yiè nKuyie nnitimu kè ku sàà mbo sáà.

Kuù dòòri timómmanti nè kù baa bomè sáà.

101

Okpààti yēmmè ò yóó ntū ntimómmanti

¹ Dafiti kó feyènfè.

N yó ndiēmmu Kuyie nkó mesàà nnè ku beénti,

n yó ndéúkunko f̄s̄s̄ yètiri nè n kó iyie.

² N yó nkérí bèè dós mewetimmè bè bo kùù ce mieke nke.

Dè yó nkááké de kàa katení m borè?

N yó ntū nkuce wenniku nku n yēmmè kaku, n kabe cuokè.

³ M báa yie nkénwúó ndēmarè yeire,

n yí dós bèè í tū ntimómmanti be kó mufōmmu,
be borime í n yūš.

⁴ Meyēmmè yeime fūte m borè,

be yeibe m báa bè t̄d̄nnè.

⁵ Bèè wátiri betabè disàri m bo bè dèite,

bèè m̄ake sifei nè sip̄̄̄ yembè n yí yóó bè wēnnénè.

⁶ Bèè dòòri timómmanti n yó mbè yēmu,

nè be tū yó nwē nke bo,

wèè tū nkuce sàakù wèè yó ntú n kóo t̄nti.

⁷ Wèè ciinte betabè de yiè nyí m̄ake dikàri m borè.

Wèè m̄ake siyáàbisi de yiè mbáa cómmú n yìkè.

⁸ Bá dii kúnweñni n ní yóó deitemu beyeibe ti kó ketenkè mieke,
n yó deitemu bèè dónè betabè meyei n Yiè nKuyie nkó dihei mieke.

102

Osénniwè bàammè Kuyie

¹ Osénniwè yēmmè cààrēmè kòò bàà nKuyie nke kù benkú o sémmè.

² N Yiè nKuyie, kénté m báammì,

yóu kè n dabònni tuòke a borè.

³ Bá m bítínné, meyeñcaàrìmè yìè,
kénténí m bíékè, n da kuònnèmu yíe,
còuté m báammìi báá ɔɔte.

⁴ N kó yewe yèè yenní kuyukú kǎme,
n kũò yèè còuté yehāākũò ntēmè.

⁵ N yèmmè mèè sǎáténè timúkpeti,
n ténke í yé mudii kpeti.

⁶ N kǎmmú ke kǎmmúmu,
n kǒnti kpeímu ke dàri n kũò.

⁷ N sǎáténè kuyīnwuokù kùù bo kùнку dikpáà,
n ònnè dìonduò dìi bo dìndi tidobontì mièke.

⁸ Nh ò n yíè nkéwúómmu ke kuò,
n cúókému tenòtè ò ncúókémè ditou ñnkè.

⁹ N yeibe n sǎántemu yewe yemou,
n nīim̀bè ò mbuò nkusīnkù ke beúnè mí nwe.

¹⁰⁻¹¹ A mièke keè n yè ke n còuté
kè mutápeí nnaá n kó mudii.

A mièke keè n yonke

kè n nǎnnièti taà n yò ndè

ke yé a n dootóomè

¹² N we yèè pēnké mēdēè ntēmè,
n kpeí timúti kǎme mme.

¹³ N Yiè nKuyie nha kpaatirìmu sǎà,
benitibè yó nyé fǒò kpeí nsǎà.

¹⁴ A itimu ke bo kuó mmesémmè Siyǒò èi kòbe,
a do nàké dìi mǎnni kpeí dì tùòkemu
kunáá mbo da pīnnè dè Siyǒò kòbe.

¹⁵ A kó betǒmbè tínti ti dǎmu Siyǒò bá nè ò me ndomè,
mesémmè wè nti bonèmu bá nè ò me nnaámmè tidobontì.

¹⁶ Yebotè yóó bantému ti Yiè nKuyie nkó diyètìrì,
kutenkù kó bekpààtibè bemou yóó yàmu ku kpeti.

¹⁷ Ti Yiè nKuyie nyóó wēte kémaámu Siyǒò èi,
kù yóó benkemu ku kpeti o mièke.

¹⁸ Kù yomu osénniwè kó mubáammu,
kù í senkù o báammìi.

¹⁹ Bèè ti wāri kutōnkù kùù kpaanì ku kpeí,
kè bè yóó pié bèè sǎnte ti Yiè nKuyie.

²⁰ Kù boní keñkè nke ku cēsààtè ke wúónnì,
ti Yiè nKuyie nke mbo ke wúónnì ketenkè.

²¹ Ke bo keè tikpetínti kó isáútìi,

kédeetè bèè duunnè mukũũ,

²² ke bèè náké Siyǒò èi mièke ti Yiè nKuyie nkpeí,

ké nkù sánti Sedisadèmmu èi mièke,

²³ yebotè bo tíi ndii mǎnni,

yekpààtiyo bo wēnnè kébántè ti Yiè nKuyie.

²⁴ M berínè kuce cuokè nke kè kù dèite n wērímú,
ke kǔpùnnè n we.

25 Áú Kuyie! N da báámmu, bá n toote,
ke yé fǒ bomèmu sǎà yebie nyebie.

26 Fǒǒ dǎǎ ketenkè nè dimànnì,
tiwètì tu a nòùtè kó mutǒmmú mmu.

27 Dende yóó pǎétèmu, kè fǒ nní mbo,
dè yóó kótèmu kuyààkù tēmè.
A yóó dè kpèúmu kuyààkù kōme, kè dèe ceete.

28 Fǒ nyie me mbaa yó ndò nha dǒntì nti,
a we í deu.

29 A kó betǒmbè bí yóó mǎotemu dikàrì,
kè be yaàbí nfííkú teii a ìkè.

103

Dafiti sântemè Kuyie

¹ Dafitii kó fèyènfè.

N sântímu n Yìè nKuyie nè n yèmmè memǎu,
n wēnni dèúkùnkumu ku yetisààrì.

² N sântímu n Yìè nKuyie nnè n yèmmè memǎu,
m báa yè mmesàà nkù n dǎǎ mè kó mèmamè.

³ Kuù n cǐēnko n caàrìmè memǎu,
kuù m mièkùnkò m mǎmmú mumǎu.

⁴ Kuù n dènne difǒtìrì mièke,
kuù cǒúnní ku kó mesàà n yīnkè, ke n kuò mmesémmè.

⁵ Ke m píe ndiwèl n fǒmmu kó yewe yemǎu mièke,
ke wēte ke m bénkùnnè kè m pùù fēcīrife òmmè.

⁶ Ti Yìè nKuyie nkuù bekù kè dè wenni,
kuù ǎǎ kónné bè di wè nè muwērímu kóò duó nhò dò nkénte dè.

⁷ Kuù benke Mǎyīisi ku kó ice
kè Isidayeeribe yà ku dietì.

⁸ Kuyie nsémmè deumu, kè kù dǎǎrì mesàà,
ku mièke í cǎā képéíkú, kù nìtimu mediè.

⁹ Kù ǎǎ í nhā ke kpa nsǎǎ,
ku mièke ǎǎ í nhā ke péi.

¹⁰ Kù í ti yietì ti caàrìmè māmè,
kù í ti fǒku ti yei mmāmè.

¹¹ Tiwètì yòùtenè mèè botí ketenkè,
Kuyie nkó mesàà mme ndeu bèè kù dé be kpéi.

¹² Diyie yìèní kè dè dētìrìnè mè dì taà kè,
ti Yìè nKuyie nhǎǎ me nti dētinnè ti caàrìmè.

¹³ Onitì ǎ ndó mèè botí o bí,
ti Yìè nKuyie mme ndó bèè kù dé.

¹⁴ Kuyie nyému kù ti piàténè mù,
kù yému ke dò nti tú mutáá.

¹⁵ Onitì fǒmmu dǒnnè timútì nti,
mù ǎǎ pórímu timútì tēmè.

¹⁶ Kè kuyaakùu fuutení kè mu kperèe deè,

a ténke báa banté mù do borè.

¹⁷ Ti Yiè nKuyie nkó mesàa nhò mbonèmu bèè kù dé sáà,
kù ɔ mbè dōrìmu dèè sié bembè nè bɛ yaabíó.

¹⁸ Dɛ kó mesàa mbomu bèè pĩ nku taummè,
kɛ yé ku kuó kpéi nke dōrì i yěmmè bɛ kpéi.

¹⁹ Ti Yiè nKuyie ñfíi nku kpààtikàrì tiwetì nti,
kɛ baké deməu dèè bo.

²⁰ Díndi Kuyie ntōrè nsāntínè ku,
díndi bèè tu muwērímú yembè kɛ yíé nku kpeti,
kè kù ɔ bɛi nkè di yie nkù yě mmù.

²¹ Diyie nè otànkù nè siwāā, nsāntínè ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa,
díndi bèè pĩ nku tōmmú kɛ yíé nku kpeti.

²² Díndi kù dōò dɛ, nsāntínè ku,
kuú baké tipùti timəu.

N wěnni, á nsāntí a Yiè nKuyie.

104

Ti bo nsāntímè ti Yiè nKuyie nkùù dōò deməu

¹ N wěnni á nsāntí a Yiè nKuyie.

N Yiè nKuyie ndɛumu mɛdiè,
kuú te tikpeti nè disānni.

² Kù dàatí kuwenniku nku diyaàbòrì kōmɛ,
kuú pité tiwetì bɛ ɔ pitémè kuyààkù.

³ Kuú fií nku cīètè yewetè ñnkè,
kè yewetè tu ku sātè,
kè ku fɛti tu kuyààkù.

⁴ Kuyàakù kuú tu ti Yiè nKuyie ntōrè,
kè fehāādɛɛnfè tu ku kó bɛtōmbè.

⁵ Kuyie n kuú fií nkɛtenkè kó dipūū,
kè kè fiíkú sáà yɛbie nyɛbie.

⁶ Kè kù kè dàtínné mɛnédíemè kuyààkù kōmɛ,
kè mè dàtínko yetārè.

⁷ Kè kùu péi nkè mɛɛ coké,
kè kùu pɛɛ mɛɛtammè bá mɛ í wuaké.

⁸ Kè mɛɛ pōntení yetārè kécúténí dibiri,
kékɔtɛ kù mɛ bɛnkɛ dii bōrì.

⁹ Kuú mɛ kɛété kumànkù mɛ yó nkááké dɛ,
kè báa wɛténí kédátínné kɛtenkè.

¹⁰ Kuú niù sibií kó mɛniɛ nkè mɛ taà ikó,
nke pūð nke tūū nyitāfuɔ.

¹¹ Kè tiwanwanti timəu yò,
kè dikpáa kó musāmmarímú* mɛ kòunnè sinéyɛi.

¹² Kè sínɔ cekù si yīɛnti dɛborè,
kɛ karì detie nyínkè kɛ kuò.

* **104:11** dikpáa kó musāmmarímú: Tɛhontè matè nte kè tɛ dōnnè sāmmarímú kɛ né bo dikpáa, dɛ kó siwei í bo kunitisòùkù kɛ dò ntí nyé si yètè.

13 Kuyie mbo ku cīètè nté kēĩnkè,
ke yòrì yetārè, kuù te kè ketenkè sànnè meniè.

14 Kuù te kè timúti yìenì kè iwũò bo nyo,
kè tidiiti bo mpeí kè benitibè pièti ke yo.

15 Ketenkè nke menaà nyènimè ke cátińko onitì yèmmè,
ò ɔ̃ de mpété mekùò nkéwaarè o ìikè kè kè mmièti,
bè de mpièti tidiiti ke yo nke mọke muwērímú.

16 Kè ti Yiè nKuyie nkó detie nsànnè meniè,
Dimaa kó detie mbè tu dè sètiri kù fiúkú dè.

17 Sinɔ̃ de ncekù si yǽntì,
icuo nde ncekù i yǽntì ke wentí.

18 Kè sitáɔ̃ bo yetārè dieyè ĩnkè,
kè yesete taà yepèrè fiè.

19 Kuyie nkuù dòò otàńkù kòò bo m baàti yemàrè,
kè diyìè yé di ɔ̃ ta dii mònńi.

20 Kuù ɔ̃ yúnì dibìnni kè dèe yí keyènkè
kè tikpasĩnti timou íté mucèmmu.

21 Yeciricirè kó yepàà nhɔ̃ mbeti ke bo pĩ,
ke konti ke móú Kuyie nku mudii.

22 Kè diyìè yètinì yèè ciété kétaá ye dènti mieke.

23 Kè benitibè me ntó yènni kékũótì be tōnnè,
kénkémmúnè kuyuoku.

24 N Yiè nKuyie nha pĩ mmutɔ̃mmú diemù mmu,
a dòò dèè kó dimàà a dè dòòndè mecii mme,
dèè piéké ketenkè f̃ò̃ dè dòò.

25 Nte dàmeèrì ke duò ke í senni
tiwanwanti tibotí tibotí tidièti nè tisám̀pòtì kè dè piéké o mieke.
Bá tì í dò nkékaa nkédeè.

26 Kè bàtóòbè cènti o mieke tipĩti timou,
dàméèrì kó musĩmmù† a dòòmù kè mù bo nkpeiti o mieke.

27 Tiwanwanti timou bùò f̃ nwe,
kàa bo ntì duò mmudii dè dò nhá ntì duò ndii mònńi.

28 F̃ò̃ ɔ̃ yaaténì kè tii kóú,
f̃ò̃ ɔ̃ yanne a nòutè kè tii di kénsànnè.

29 Á ti bùtinné kè tii ta kukɔ̃nbòdoróo mieke,
deite ti wemmu kè tii kú kéwète mutáá mmièke.

30 Kàa ti duónko a kó muyaá nti fòutemu,
ketenkè bo wète kènaá nkepànkè.

31 N Yiè nKuyie nha kpeti mbo sáà,
dè nda naatinè a tōmmú a pĩ mmù.

32 Kàa wènté ketenkè kè sàntèmu
kàa kàáké yetārè ye còútè muháá mmu.

† 104:26 dàmeèrì kó musĩmmù: Dimònni kɔbe yèmmè do dò nfewàáfè mafè feè bo dàmeèrì mieke yoo femũðfè mafè yoo dibòò dimómmònni fewàáfè diefè, Kuyie nyóó kuò fè yemàrè sonye. (Wénté Mudáammu 12:3,9).

³³ N fõmmu muməu n yó ndiëmmu ke sántí n Yiè nKuyie.

Kè n kpaa wei n yó ndéúkunkomu ku yètiri.

³⁴ Kuu yie nkécouté n kó yesāa,

mí n yie nYiè nKuyie nkuu n duó ndiwèi.

³⁵ Beyeibe kó dimaa òmòu bá nkpaá ketenkè ìnkè.

Benitidonnibèe deè páíí ketenkè.

N sántímu n Yiè nKuyie nnè n yèmmè meməu.

Sāntenè ti Yiè nKuyie!

105

Ò denteníme Kuyie mbè dòò dè

(Yenāānkékè 1-15 Wénté 1 Bekpààtibè tōmmú 16:8-22)

¹ Nsántínè ti Yiè nKuyie,

pīékénè ku yètiri.

Nákénè yebotè mutōndiemù kù pī mmù.

² Ndiennè ke kù sántí nè debémbénnè,

nnáánnè ku diètì kù dòò tì.

³ Mpōtīnè ku yètiri, kù dò mpáíí nwe,

dì yèmmè nnaati dīndi bèè wanti ti Yiè nKuyie.

⁴ Wammúnè ti Yiè nKuyie nnè ku wērimú,

nwantinè kù bo ndi bonèmè sáa.

⁵⁻⁶ Dīndi ku kóo tōnti Abarahammu kó kuwu nkəbe

di báa yè nku dòò tì diètì kpéí.

Dīndi Sakəbu yaabí kù tāātè bè

di báa yè mmutōndiemù kù dòò mù nè kù nàké tì.

⁷ Kuu tu ti Yiè nKuyie,

kuu baké ketenkè keməu.

⁸ Kù í yīè mbiti ku taummè kpéí,

ku nùu kù bēi ndi tidapūntōnti tekəupíítè (1000) kpéí.

⁹ Kù í yè nkù dōònè mèè taummè Abarahammu,

kù me nyí yè nkù dōúnnè dii nùu Isaki ke pàrikè.

¹⁰ Kù nàké dii nùu Sakəbu di duómu,

kù dōònè mèè taummè Isidayeri mè bomu nsáa.

¹¹ Kù do ò nàké di ke dò:

N yóo da duómmu Kannahāā tenkè.

Di kperè nde n di duó ndè.

¹² Bè do í sū, bè do í tú bèmabè

ke tú bepòòbè de kó ketenkè.

¹³ Kè bè nkérí ke pēnkute yebotè yebotè,

ke tati yekpààtiyo yekpààtiyo.

¹⁴ Kù do í yie nkòò mōu bè fēū,

kéncaú mbekpààtibè be kpéí.

¹⁵ Ke náa nke tú:

Di báa káákè n cāñné bè.

Di báa dōò meyei mbèè náa m pāñnāñti.

¹⁶ Kè kuu tannéní dikōnni be tenkè mieke,

kè bèe mǎnté mudii.

¹⁷ Kè kù né níi nhoniti,

Sosefu bè do fité wè kòò ntú kudaakù.

¹⁸ Kè bèe táú nho naàcèi mēfimme,

kóò dùú ntimáti,

¹⁹ kémbaàné Kuyie ndo ò nàké tì bo dǎòmè,

kè Kuyie mbenke ò í cààrè mè.

²⁰ Kòo kpààtìi duó nkè bèe ò pité,

wenwe wèè baké yebotè weè ò fīi.

²¹ Kòo kpààtìi ò baá nkòò mbaké o cǐtè temou,

kémbakénè okpààtì te dè demou.

²² Kè dè bo yie kòò niité bèe tǔ nhokpààtì,

wenwe Sosefu ò bè dónè mè

kétuo mmeciì ndihèi kó bekótibè.

²³ Isidayeri me nkò nhEsibiti,

Sakobu me nkàri Kammu tenkè.

²⁴ Kuyie nde nduó nkè be wuǎ nsūi.

Bè de nkpenke képēēté be dùǎntǎbè.

²⁵ Kè Kuyie nceete Esibiti kǎbe kó meyèmmè,

kè bè nnúí nku nìtibè,

kéndó ké bè bǎ nnè mēciì.

²⁶ Kè Kuyie ntǎnni ku kóo tǎnti Mǎyiisi,

nè Anǎ kù do tǎāté wè.

²⁷ Kè Kuyie nduó nkè bèe dǎò mēbenkùmè Esibiti

nè ku kó muwērímú.

Kammu èi ndi bè do dǎòmè tidietì.

²⁸ Kè kùu duǎnni dibiiinni kè dēe biite,

bè mǎu í nna kéyete ku náànti.

²⁹ Kè Kuyie nceete menie nkè mēe naá mmeyīi,

kè siyīi kú.

³⁰ Kè yecedakèe píe mbe tenkè kemou,

nè sikpààticēi miekoo.

³¹ Kè kùu bēi nkè isēi píe ndihèi nè tidǎndǎnti.

³² Fetaafè na nniumè kè fetaafè mǎtǎrè yeè né cùténí

kè muhǎá ncóuté be tenkè kemou,

³³ kécake detie mbè tu dè fīnyī nè bè tu dè fikíè,

kémari detie ndemou be tenkè mieke.

³⁴ Kè kùu bēi nkè fecofee tanní,

nè sibēii péu péu.

³⁵ Kè dēe déútóo timúti timou ketenkè,

kéaroo dēe kó dimǎa yìení ketenkè.

³⁶ Kè kùu poté bèe tu Mpo bémou Esibiti tenkè,

bè píe bè be dacēnti mieke.

³⁷ Kè kù kǎbe nyeti ke tǎ timáti péiti nè mesǎ,

kè bèe kété kéyè bá òmǎu kǎnti í nyǎrike.

³⁸ Kè dēe narike Esibiti kǎbe bè yēmè,

ke yé kufǎwǎa ndo bè autémè mediè.

³⁹ Kè Kuyie nduǎnni diwetiri kè di níi mbè diéké,

ke níi mbè mí keyènkè.

⁴⁰ Kè bèe mǎo Kuyie nyimaa nkè kùu bè duó nyepèpère

nè kēĩnkè kó mudii kè bèè di kénsànnè.

⁴¹ Kè Kuyie nyatè dipèrì, kè meniè nyènní kèmpũḡ,
képõntè tedõntè kó dikpáà kukó nkõmè.

⁴² Kù do kpáá yé ku nùu sààrì,
kù dõunnè dì ndi ku kóo tñnti Abarahammu.

⁴³ Kuù dènnè ku nitibè kù tãátè bè nè diwèi,
kè bè nkérí kè íútí.

⁴⁴ Kè kùu bè duó nyebotè tenkè,
kè bèè tiekè yebotè òùti kperè.

⁴⁵ Kè dè bo yie nkè bè ntũ nku tié,
kè yíé nku kuó yé mmù.

Nsántínè ti Yiè nKuyie!

106

*Isidayeeribe í dómè Kuyie nkè Kuyie mbè dó
(Dínáànké 1, 47-48 wénté 1 Bèkpààtìbè tōmmú 16:34-36)*

¹ Nsántínè ti Yiè nKuyie!

Déúkunnè ti Yiè nKuyie, kù nìtimu,

kè ku kó mesàa mbo sãã.

² We mbo na kénáké mutõndiemù kù pĩ mmù?

We mbo na kè kù sãntè kédeè ku sãnni?

³ Kunaatí mbonè bèè dòòri dèè wenni,

bèè tũ ntimómmonti sãã.

⁴ N Yiè nKuyie nhá nyé n kpéi,

fĩ nwèè dòòri a nitibè mesàa,

yàa tí deetè fĩ nwèè tu odeetiwè.

⁵ Kè dèè yie nkè m pété mesàa, a dõorimè a tãátè bè,

kényãngu kubotí kùu tu a kòku kù yãnkumè,

kè n wènnénè a kòbè kè tí mpòti.

⁶ Ti càkemu ti yembè càkemè, ti yetému,

tũ te mēcaàrimè.

⁷ Ti yembè do í banté tidietì a dòò tì Esibiti,

bè do í kpáá kè yé mesàa nha do bè dòòrimè péu, péu,

kéyetè a kpeti dàméèrì tipènti kou borè.

⁸ Kàa baa bè deetè a yètìrì kpéi,

kè benitibè bo banté a kpeñnimè.

⁹ Fṣṣ do péi ndàméèrì tipènti kou, kòo kũũ,

kè bè nkérí meniè ndo borè kè dò mbè kèrì tedõntè.

¹⁰ Kè fṣṣ bè deeténè bèè do bè nĩ

kè bè pàtenè bè dootitòbè.

¹¹ Kè meniè ndátinnè bè dùòntòbè

bá òmòu í nyenté bá omáa.

¹² Kè bèè yie nha náantì, kèndiè nke da sãnti.

¹³ Kè dè nyóó yíé kè bè yènko a pĩ mmùu tōmmú,

bè í nkènté ke bo yà a yóó dàò tì.

14 Bè bo dìì m̀nnì dikpáà miéke,
kéketé bè bo nyáámmè bè í m̀ke dè,
kéketé bè bo nyíinkomè f̀ nKuyie nha miéke
dikpáà tédontè miéke.

15 Kàa bè duó mbè da beké dè,
kè bèe dè di kèpè.

16 Be karì miéke kè bèe íté kénhẽennè M̀yiisi nè Aǹ a c̀nné wè.

17 Kè ketenkèe aate kémaánkoo Datanni,
kè mutáá ndátínnè Abidammu kó dítínnì.

18 Kè muháá ncóúté de kó kutōnkù k̀be,
kè fehāādeñfèe déútóo de kó benitiyēibe.

19 Odebu t̀rì bè de nyie ntimáti kéuté kè dè ndò nkunaabiiku.

Kè bè nninku ke báá ntimáti bè yìe ntì ke uté,

20 kétúóté Kuyie nkùu tu be kó disānni
kédonnènè fənààfè kó kufēnkù dèè c̀a ntimúti,

21 kēyēnko Kuyie nkpéi,

kunku kùu tu be deetíwè.

Kuù dàò tidietì Esibiti èi miéke.

22 Kuù do dàò tidietì Kammu tenkè miéke.

Kuù do pì mmutōndiemù dāmḕrì tipēntì kou miéke.

23 Kè Kuyie nni ndó ké bè kùò bəm̀ou páíi,

kè ku kóo tōntì M̀yiisi kù tāté wè,

weè né cómmú Kuyie nnè benìtibè be cuokè,

ké bè pàte kébónk̀nnè ku miéke bá kù í mbè kùò.

24 Kè bèe senkèrì dihèi sà̀rì,

bè í nyie nke dò nKuyie mbè nàké tì bo dàò.

25 Kè bè nséi nKuyie mbe touti miéke,

bè í nkènté be Yìe nKuyie ntammè.

26 Kè kùu youte ku nòutè képarikè ke dà

kù bo bè kùò dikpáà miéke,

27 kécíe mbe wuò nyim̀ou kè ìi ta ibotí t̀i tenkè,

kékú ibotí ìi í yé Kuyie nyi cuokè.

28 Kè bèe taunnè dib̀ò Baadi Pèò èi,

kécááké iwū̀ bè fié ì becírìbè.

29 Kè be dà̀rìmmè yonke Kuyie,

kè kùu bè poté kuyḕku makù.

30 Kè Pinasi íté kécómmú,

képoté bèe cà̀rè, kè Kuyie nkó kuyḕkuu cómmú.

31 Kè Kuyie mp̀ensìrì o tōmmú kè bè nnáá mmu kpéi nyebie nyebie.

32 M̀ediba kó tēbinte borè kè bèe íi nKuyie mmiéke,

dèè t̀nì M̀yiisi m̀eyei.

33 Ke yé bè do suurem̀ o miéke kòo náké bá ò í ntotí o yèmmè.

34 Bè í nkùò ibotí t̀i,

tì Yìe nKuyie ndo yé mbèe ì kùòmè.

35 Kè bèe k̀̀renè ibotí t̀i,

kétũnne i kó mēdṑrīmē,
³⁶ kēfíé iwūš ibotí tēi kó yēbəkē,
 kē yēe bē bō.
³⁷ Kē bē nfeu bē bī initidabí nē initipobí yēbəkē,
³⁸ kénkṑu benìtibē bēē í cā̀arē dēmarē,
 kē feu bē bī initidabí nē initipobí,
 bē do ì feu Kannahā́ kó yēbəkē nyē,
 kēsāũ nketenkē nē mēnitiyĩ.
³⁹ Kē bē dṑrīmēe bē sīnkũnne,
 kē bēe yete Kuyie nkénfeu yēbəkē kē cánni.
⁴⁰ Kē Kuyie mmiekēe bē yē mēdiē mbembe ku nìtibē,
 kē kũu bē pē mbembe kũ do te bē,
⁴¹ Kē kũu yōu kē bēe ta ibotí tēi nōu miēke,
 bēē bē nīi nkē bēe bē baatē kē mbē fēũnko.
⁴² Kē bē dootitabē mbē fēũnko,
 kē bēe bē bōútē.
⁴³ Kē Kuyie nni mbē dēerí kuce mēpēu,
 kē bē né nyetírí ku tié, kē kpénkũnko bē to,
 kē dōke tati mēyēi mmiekē.
⁴⁴ Kē kũu yā bē sémmē kēkeē bē dabōnni,
⁴⁵ kédenténí kũ do bē dṑnnē mēē taummē kpéi,
 ku sémmē dēu mēē kpéi, kē kũu bē kuó mmesémmē.
⁴⁶ Kē kũu duó nkē bēē do bē pīrmú,
 kē bēe bē kuó mmesémmē.

⁴⁷ Ti Yiē nKuyie nha ti dēetē,
 ti dennení ibotí tēi miēke kē ti tíi,
 kē ti ndéúkũnko a yetisā̀ari,
 kē ti nda pṑtinē kē da sāntí.

⁴⁸ Ti Yiē nKuyie ntínti Isidayēeribe tũ nkũ, a yètìrì ndēu,
 a yètìrì do dēumu kē yó ndēu sā̀a,
 benìtibē bēmōu, yiennē kē dō:
 Dē mme ndò! Nsāntínē ti Yiē nKuyie.

YESĀĀ MPÁTÍRÍ DINUMMURÌ

(Yesāā 107-150)

107

Kuyie ndēetē bē kũ sāntímē

¹ Ndéúkũnkonē ti Yiē Kuyie nkũ nìtimu,
 ku sàa mbomu nsā̀a.
² Dīndi ti Yiē nKuyie ndēetē bē, ísāntínē ku,
 dīndi kũ fiētē bē di dootitabē nōu miēke.
 Ndéúkũnkonē ku.
³ Dīndi kũ dennení bē yēhekē yēmōu miēke kē di tíi.
 Dīyīē yīèní kē nē di taà kē,
 kubakũ yōu nē kucā̀nku kōbe ísāntínē ku.

⁴ Bē do áámmu dikpáa miēke ketempéikē,
 bá dihei í bo kē dō nkékari,
⁵ kē sinéyēĩ bē potē nē dikōnni,

kè bèe duúnnè mukũũ,

⁶ kéta mesémmè miéke kékuónnè be Yiè nKuyie,
kè kùu bè deeténè meyeñcaàrìmè.

⁷ Kè bè niité kuce kùu sié,
kè bè bo kò ndihèi kékarí,

⁸ kéndéúkùuko ti Yiè nKuyie nku sàà nkpréí,
kù dǎ̀dǎ̀ tìi dietì ke bo deeté benitibè ti kpéí.

⁹ Kuù duó nsinéyēĩ do bo bè kè bè yǎ,
ke duó ndikònnì do bo bè kè bè di ke sànnè.

¹⁰ Bembè bèè do ã dikpetíntou miéke dibìinnì,
ke bo mesémmè miéke ke táú mefímmè.

¹¹ Ke yé bè do yetemè Kuyie nkpeti,
késenkèrì Kuyie nkùu baké kéĩnkè nè ketenkè ku kó itié.

¹² Kè kùu bè tanné meháàrìmè miéke kè bèe kéke,
kénduò bá òmǎ̀ù í bè íimmu.

¹³ Kè bèe ta mesémmè kékuónnè be Yiè nKuyie,
kè kùu bè dènnè meyeñcaàrìmè miéke.

¹⁴ Kè kùu bè dènnení dikpetíntou miéke dibìinnì,
kékéeté tidaatì kó iwēĩ.

¹⁵ Kè bè ndéúkùuko ti Yiè nKuyie nku sàà nkpréí,
kù dǎ̀dǎ̀ tìi dietì ke bo deeté benitibè ti kpéí.

¹⁶ Ke yé kuù kèétémè disǎ̀wũ̀d kó yecàkè,
ke bàké imatideĩ ìi do páké.

¹⁷ Bè tu tiyèntì nti ke tú benitikǎ̀bè,
nè be kó mecaàrìmè ke tanné bemáà mesémmè.

¹⁸ Ke pè ntidiiti timǎ̀u,
ke duúnnè kufǎ̀ti.

¹⁹ Ke ta mesémmè miéke ke kuónnè be Yiè nKuyie,
kè kùu bè deeténè meyeñcaàrìmè,

²⁰ kéduǎnnì ku náǎ̀tì kè tìi bè miékùnnè,
kè bè deeténè kufǎ̀ti.

²¹ Kè bè ndéúkùuko ti Yiè nKuyie nku sàà nkpréí,
kù dǎ̀dǎ̀ tìi dietì ke bo deeté benitibè ti kpéí.

²² Kè bèe kù pǎmmú yesāā nkó yepǎ̀rè,
kémpĩ̀ekùnè diwèi ke náá nku dǎ̀dǎ̀ dè.

²³ Bè do centìnè bàtóòbè mbe dàmeèrì miéke,
ke pĩ̀ mbe tǎmmú dàmeèrì miéke.

²⁴ Bè yǎmu ti Yiè nKuyie mpĩ̀ mmùù tǎmmú,
kù dǎ̀dǎ̀ tìi dietì menie mmiéke.

²⁵ Kù do bēi nku nùù mēmáà ndi,
kè kuyaakù diekùu ítení kényíĩnko yenéfĩnfĩrè,

²⁶ kè bàtóòbè nyiiti ke dekù deĩnkè,
ke cuuti ketenkè fũ̀d,

ke bè duò mmeyeñcaàrìmè.

²⁷ Kè bè iikèe fité kè bè nháá nke dò mbè muó mmenaà.
Kè be cìi mmemǎ̀u deè.

²⁸ Kè bèe ta mesémmè miéke kékuónnè ti Yiè nKuyie,
kè kùu bè dènnè meyeñcaàrìmè miéke,

²⁹ kécónnè kuyaakperíkù só,

kè yεnéfĩnfĩrè dò bɛ̀ù.

³⁰ Kè dèè bè narikε kuyaakù kperíkù còmúmè, kè ti Yiè nKuyie mbè sée mbè dó dìì bòrì.

³¹ Kè bè ndéúkùnkò tì Yìè nKuyie nku sàà nkpréí.
Tidiètì kù dǎǎ tì kẹ dɛɛtɛ bɛnìtìbè tì kpéí.

³² Nsāntínè Kuyie kubotí kuməu tĩnnì miēke,
ké nkù sántí bekotibaabè tìi ndè.

³³ Kuyie nkuù ã ceetε ikó ndiεyì kè dèe naá ntedonkpetè, kèduó nkè sibií kó ketenkèe naá nketenkè kèè dònité menie.

³⁴ Kuù do duó nkè ketensààkèe naá mmetĩ nkó ketenkè, benìtìbè bèè kè bo be kó kuyonku kpéí.

³⁵ Kè kù mε ndó kùu ceetε tɛdɔnkpetè kè mɛniε nyènní, kè mɛniε ndo í bo dèè naá nsibíí.

³⁶ Kè kùu dè kànnε dikònnì do bo bè,

kè dèe naá ndihèi kè benitibè mbo,

³⁷ kékúútí depaa nkéfiúkú detie mbè tu dè fínyĩ,

kè dèε pié m̄m̄εdiè.

³⁸ Kè kùu bè dòn mēsàà nkè bèe pié késũũ,
kù í nyóu kè be wũĩ yaate.

³⁹ Μεσέμμὲ νὲ μεháárìμὲ,

δεὲ do bè yààτε κέκῆκῦννε.

⁴⁰ Kè ti Yiè nKuyie nsenkèrì sikpààtìbii,

kéduó nkè bè nháá nfekpáfè miεke kucε í borè.

⁴¹ Kuù deeté beçĩrìbè mēsém̃mè miεke,

ke duó nkè be wuə nsũũ nyiwũõ dòm'mè.

⁴² Bèè dòòri dèè sìè kè bèè dè yà kè dèè bè narikè, bèyèibè biè kó yènò í ntàúté.

⁴³ Wèè mòkε meyèmmè wèè daate de kpéí,

wè banté ti Yiè nKuyie nkó mesàà nkù dòò mè.

108

N dɔ kɛnampɛmu kɛntɛ dikũnweɲni ndi

(Yenáankekè 2-6 Wénté Yesã 57:8-12. Yenáankekè 7-14 wénté Yesã 60:7-14)

¹ Dafiti yènfè ò dèntè fè.

² N kǎm̀bùòtì í nampú,

Kuyie n yó n dièmmu ke da sántí.

Κε biennè δεbémbénnè dèè tu n kó disānni.

³ N kùtìdùùtì nè m bómbonti, entenè!

N dó kéentε dikũnweñnì ndi.

⁴ N Yìè nKuyie nyó nda sántímu benítibè cuokè, kéndéúukùnkò a yètìrì ibotí cuokè.

⁵ Κε γέ α σὰ μπεῖτόμὲ τιωετὶ.

kàa kó timómmoni sènté yewetè.

⁶ Kuyie nhá ndeu keĩnkè

kàa kpetì m̀bo kɛtenkè kɛmou ònkè.

⁷ A ti δεστέ τίντι α dó bè mediè.

Kénté m báammu, yàa ti pate nè a wě́rímú.

⁸ Kuyie mbéimmu ku cēsààtè miēke,
ke tú kù yóó bè namu, kětótí Sisemmu èi,
kéberí Sukoti biriku kětótí,

⁹ kén̄te Kadaadi èi nè Manansee kperi.

Kè Efadaimmu ntú ku pìi,
kè Suda tu ku kó kukpààtìpààti.

¹⁰ Mɔabu tu tɛnaatɛ ntɛ, kù wùònnè tɛ,
kù namu Edɔmmu koò bɔnté kunɛ̀̀kù dɛ̀̀ dɛ̀̀n kù bè temè,
ke péú Fidisitɛ̀̀bɛ mɛkpàritammè.

¹¹ We mbo n kɔtenè diheikperi?

We mbo n tanné Edɔmmu tenkè?

¹² Kè dè í tú f̄s̄ nKuyie nkùù do ti dootóo,
bá a ténke í niènnè ti kó behāāpòmbè mudoò.

¹³ Kɔtení ké tí teennè, tí patennè ti dootitòbè.

Ke yé onitì kó mɛteèmmè í túmè mèmamè.

¹⁴ Kuyie nyó nti bonèmu kè ti pī mmutōndiɛmù.
Kuù yóó nàu ti dùòntòbè.

109

Bè sei nwè mɔamè Kuyie mɛteèmmè

¹ Bɛdèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè.

Kuyie n sántí f̄s̄ nwe, bá nc̄íékóo,

² ke yé beyeibe, bɛsòumbè náántɛmè n kpéi,
bè nàa ntì tu siyààbisí nsi.

³ Meníim̄mè kó tináāntì tìi n fité,
bè n kpànnè detetirè nde.

⁴ Mí mɛ mbè dómu kè n kó tikuuti né tú iwátii,
n né kuònnè Kuyie nku bɛ kpéi.

⁵ M bè dòòri mɛsàa mme, kè bè n yietì mɛyɛi,
m bè dómu kè bè n cu meníim̄mè.

⁶ Bè nàámmu n kpéi nke tú:

Duónnè we onitiyɛiwe,
kòo dùòntòu wèè bo ò wátí kòo mbo o bakù yóu.

⁷ Kè bèè ò bekénè kɛ̀̀yà o caàrìimè,
Kòo kó mubáam̄mu naá mmuyɛimu.

⁸ Kòo kó yɛwee k̄̀pɛ,
kòo t̄̀òu m̄òu c̄̀utè o f̄̀t̄̀irì,

⁹ kòo bíi naá nyiciribí,
kòo pok̄̀u naá nhokúpok̄̀u.

¹⁰ Kòo bíi naá mbɛcièmbè, kém̄m̄ús̄tɛ,
kɛ̀̀yè ì dobontì kényāũti.

¹¹ Kòo bantiebɛɛ tieke ò m̄òke dè dɛm̄ou,
kè bɛp̄̀d̄̀bèè éi o ò̀t̄̀i kɛɛɛ.

¹² Òm̄òu ténke bá nhò dòòri mɛsàa,
òm̄òu mɛ mbáá kuò n̄ho bí m̄m̄ɛsémmè, ò ku ke yóu ì.

¹³ Kòo yaàbí kú ke deè, kòo kó kuwuò nkpanné,
o yèt̄̀irì bá nkpaá bo.

14 N Yiè nKuyie nha báá yè nho yembè kó meyei nkpéi,
o yó kó mecaàrimè báá íté a ìkè.

15 N Yiè nKuyie nhá nyé be yei nkpéi,
kè bè bá ndenniní be kpéi ketenkè ìnkè.

16 De kóo nìtì í mǎðte mèè kpéi mmesémmè,
ke fěũ nhocĩrì, koò kũo mesémmè mieke.

17 Ò me ndómè kusĩnkũ nku kũo do o ìnkè,
ò í me ndómèmu mesàà, mèè ò détenè.

18 Kè kusĩnkũu ò dátinné diyaàbòrì kǎme,
kéta o mieke menie nkǎme,

kétuǎke o kũð mekũò nhǎmmè.

19 Kusĩnkũu naá nho kó diyaàbòrì kénaá nfenaakǎnfè,
kòò nkũ yì sǎà.

20 Kuyie nhá yóu kè dè mme ndò mbèè náante n kpéi.
Bèè kó dimàà náante n kó meyei dèe me mbè dǎò.

21 Fǎ n Yiè nKuyie, fǎ nwèè n te,
a bá m bantóo a kó diyètìrì kpéi.
A sàà ndeumu, yàa n deeté.

22 N tú osénniwè nwe, ocĩrì.
Dè cààrè n yèmmè mme.

23 N kéré ke pēnkému medéè ntēmè,
bè m bètìmu dicádónnì kǎme.

24 M bou ke bou dinũũ ndi kè n núu nhòðte,
m mǎntè mmàà ndi mudii ke cĩte.

25 N naá nyisíe kpere nde be ìkè,
kè bè n yàu ke dáankoo be yó.

26 N Yiè nKuyie nfǎð n te, yàa n teennè,
nè a kó mesàà nkpéi yàa n deeté.

27 Dǎò kè bèe banté a kó muwērímú mmumè,
kébanté ke dò n Yiè nKuyie nfǎð mè dǎò.

28 Bembe m bǎmmũ kusĩnkũ nku,
kè fǎ nni n dǎori mesàà.
Kè bè íté ke cǎmmũ bèe yóó di ifei,
mí nha kóo tǎntì kè nni mbo diwèi mieke.

29 Mesenkũmèe dátinné n níimbè,
kè bèe dáátí ifei diyaàbòrì kǎme.

30 N yó nsántí n Yiè nKuyie nnè metankperímè mme,
bá nè dítinnì miekoo n yó ndéúkũnkumu ku yètìrì.

31 Ke yé kuũ kommumè ocĩrì,
ke bo ò pàtenè bèè ò bekùnè.

110

Kuyie ntǎáté wè kòò tu ikuó nùtì ke tú okpààtì

¹ Dafitì yènfè.

N Yiè nKuyie n nǎkému n Yiè nke yĩ
we nkàrì o bakũ yóu,
ke kémúnè kũ bo ò dúómmè o dootitǎbè,

kòo bè cùùti.

² Kuyie nda duómmu fekpaàtìpàtìfē Siyāō,
mbaké a dootitòbè.

³ A kpàrìnuòmbè da duómmu bemaáa,
a ò nyóó tí nha āāpòmbè kè bèe kòtenímu nè tikōnyauti a cēsààtè,
kàa dapànti kó muwērímú wētení a borè
tikūnwentémaànti kōme.

⁴ Ti Yiè nKuyie m bēimmu ke ìkú,
kù í yóó kpate ku nùù.

Kù yí a tú ikuó nùùti nwe sáà,
ke dōnnè Mesisedeki.

⁵ Ti Yiè nKuyie, n kómmú fí nwe,
kù miēke bo íté dìi yìè,
kù bo ùtire fekpaàtìbè.

⁶ Kuyie nyóó bekénèmu yēbotè,
kè bēcírìbè mää píe ndihèl.
Kù kóo kpààti yóó ùtiremu ketendiekè kóo kpààti.

⁷ Ò yó nkérí kēyā kukó nku,
kéwēte kēpété muwērímú ò yóo nanè mù o dootitòbè. *

111

Bè sántímè Kuyie nkù dōò dè kpéí

¹ Nsántínè Kuyie, kù bomu nsáà!

N yó nsántímu n Yiè nKuyie nnè n yèmmè meməu
bèè tū ntimómmənti bē cuokè, ku tīnni tikú dè.

² Ti Yiè nKuyie ntómmú deumu,
bèè mù dó kè bè wanti ké mù yīēté.

³ Ku tómmú deumu ke wenni,
kù dōòri timómmənti nti sáà.

⁴ Kù dó tí nyēmu kù pī mmùù tōndiemù kpéí,
ti Yiè nKuyie nsamu ke mōke onìti kó mēsémme.

⁵ Ke duò mmudù bèè kù dé,
kù í yīè nkù bè dōúnnè dìi nùù kpéí bitì.

⁶ Kù bēnkemu ku nìtibè kù pī mmùù tōndiemù,
ke bè duò nyibotí tēi kó yehékè kè bè tieke.

⁷ Kù dōòri dèè kó dimàa tu timómmənti nti ke síé,
ku tannò í ceeri.

⁸ Yè fiúkúmu sáà, yè í yóo ceete,
yè tu timómmənti nti ke síé.

⁹ Kuù donté ku nìtibè,
ke bè dōònè metaummè kè mè bo sáà.
Kù dō mpáí nwe, ke duò tikāmbùtì.

¹⁰ A bo ndémè Kuyie ndèè tu mēcìi nkó diketírì,
bèè dōòri memme bè mōke mēyēmmè mme.

Kuyie nha sānni bomu nsáà.

* **110:7** fr 110:7 De kó tináahti bo na kémbenkú behāāpòmbè bèè do yā kukó nképété muwērímú
Sedeōō kó dimānni, yoo ti Yiè nYēsu wēè na o dootitòbè nè Kuyie nkó meteēmmè, ke kéri ke yíeo.

112

Wèè wetí ò ɔ nkarimè ke íyǐ̀kù

¹ Nsāntínè ti Yìè nKuyie!

Dè nnaati onitì wèè dé Kuyie,
dè nnaati wèè pìeti diwèi ku tannò mièke.

² Kuyie mbo dɔ̀d mɛsàà nwèè wetí o kó fɛyanfɛ,
o kó kuwuɔ mbo nkpeñni bɛ tenkè mièke.

³ Mesàà nè tikpàti dè yó mbomu dɛ yìè ncǐ̀tɛ̀tɛ̀,
Kuyie nhò wùó nwèè wetí wɛ̀nwɛ sǎ̀.

⁴ Kè dè bi̯toò wèè wetí Kuyie nkuu ɔ̀ ɔ̀ mi̯tɛ̀,
wèè sà ke mǎke onitì kó mɛsém̄m̄,
Kuyie nkuu ɔ̀ nhò mí.

⁵ Dè ñnaati onitì wèè pènni betɔ̀bè o kpɛrɛ nè diwèi,
ke tũ nyikuó duó ke dóm̄m̄,
ke tũnni o kpeti.

⁶ Dɛ yìè nhó í ndo bitì.

Bè ɔ̀ nyé̄mu wèè wetí o kpéí nsǎ̀

⁷ Dɛ yìè nkòo kèè tiyɛiti matì ò ɔ̀ ɔ̀ í nyǐ̀kù,
dè ɔ̀ ɔ̀ í nhò nampe ke yé ò duómmè omáa Kuyie nku.

⁸ O kǎmbùàti í duò, ò í yǐ̀kù dɛmarɛ,
kòò wetí o dootitɔ̀bè, ò ɔ̀ nyé̄mu wèè yóó namè.

⁹ O nòutɛ̀ yàammu kòò pǎa mbɛcǐ̀rìbè,
Kuyie nhò wùó nwèè wetí wɛ̀nwɛ sǎ̀,
o wɛ̀rímú nè o kpeti kè dè dèúkú.

¹⁰ Kòo yɛiwe ò wùó nkè dè ò yóù,
kòò càa nho nù ke cǐ̀tiri,
oyɛiwe dó dè ɔ̀ ɔ̀ yè dɛtɛtìrè ndɛ.

113

Ti dóm̄m̄ kɛnsāntí ti Yìè nKuyie

¹ Nsāntínè ti Yìè nKuyie!

Díndi ti Yìè nKuyie nkó betɔ̀mbè, ñsāntínè ku,
ndéúkunkonè ti Yìè nKuyie nyètìrì.

² Ti Yìè nKuyie nyètìrì ndɛu
kétúóté yíè nnè ti bo mbomò sǎ̀.

³ Ndéúkunkonè ti Yìè nKuyie nyètìrì,
diyìè bo yènnímè nè di yàa bo tamè.

⁴ Ti Yìè nKuyie nkuu baké yɛbotè yɛmɔu,
kè ku kpeti dèke ke sènté tiwetì.

⁵ We ndóm̄m̄ ti Yìè nKuyie nti tũ nkù?
Ku kpààtikàrì bo kɛ̄nkè nke.

⁶ Kè ku ɔ̀ sǐnné kɛwénténí,
kɛ̄nkè nè ketenkè.

⁷ Kuu ɔ̀ ñnní osènniwè mutáa mmièke,
kuu ɔ̀ kúténí oc̄rì ditápùò mièke,

⁸ kóò wènnénè sikipààtìbìí kékannɛ,

kè wèe wènnénè o èi kó bekótíbè.

⁹ Kuù ʒ̣ pā tɛɕɪɛtɛ wèe do tú tɛhāũntɛ,
kòò naá nhobíyō kémbonè diwèi.

Nsāntínè ti Yìè nKuyie!

114

Isidayɛɛribɛ sɛntémè dāmɛ̀ɛ̀rì tipèntì kou

¹ Isidayɛɛribɛ yè dii mǎnnì Esibiti,
Sakɔbu yaábí yè dii mǎnnì bɛkpákpàribè tenkè.

² Kè Sudaa wuɔ nni ntú ku kɔbɛ mbe,
kè Isidayɛɛribɛ tu kù te bè.

³ Kè dāmɛ̀ɛ̀rì bè yà kécoké.

Kè Suditɛɛ kó mɛniɛ mbótí.

⁴ Kè yetārè mpuu yepedakè kōmɛ,
kè sitāá puu yebɔdakè kōmɛ.

⁵ Dāmɛ̀ɛ̀rì a cokùnè ba?

F́s nSuditɛɛ dè dōmmɛ kàa niɛ mbòtí?

⁶ Díndi yetārè dè dōmmɛ kè di puu yepedakè kōmɛ?
Sitāá ba nte kè di puu yebɔdakè tēmè?

⁷ Kɛtenkè a kǎntì nhau ti Yìè nKuyie nyìkè,
kunku Sakɔbu do tũ nkù

⁸ Kuù ʒ̣ ceetɛ dipèrì borè kè dèe naá ndibinni,
kutāá duó dè kè dèe naá nkukó.

115

Kuyie nkuù maa dò tí nkù sántí

¹ Ti Yìè nKuyie dè í tú tũ te disānni,
f́ʒ̣ te disānni, déúkùnnɛ a yetìrì
a sà mèè kpéí nke dɔɔri timómmɔnti.

² Ba nte kè yebotè bo mbékú kɛ tú:
Yé Kuyie mbè tũ nkù borè?

³ Kuyie nti tũ nkù bomu kɛ́nkè,
kɛ dɔɔri ku dó dè demɔu.

⁴ Bɛ bɔkè tu timátì péfìtì nti nè mɛsɔɔ,
bɛè yè dòò nè bɛ nou.

⁵ Yè mɔkɛmu yɛnò yè mɛ nyí nɔ nke náá,
kɛ mɔkɛ inuɔ, nyè mɛ nyí wúó.

⁶ Kɛ mɔkɛ yeto, yè mɛ nyí yo,
kɛ mɔkɛ yewúɔ, nyè mɛ nhɔɔ í nkèè kunóú.

⁷ Kɛ ā sinɔu, yè mɛ nyí nɔ nke pī,
kɛ mɔkɛ sinaàcèi, yè mɛ nyí nɔ nke cèntì,
metammè í yièní yɛ níí miɛkɛ.

⁸ Bèè dòòrì dɛ kó sitenkaanii, bèè sì naánnè,
bèè kó dimàà sì duó mbemáà, bèè sì naánnè.

⁹ Díndi Isidayɛɛribɛ kó kuwuɔ, duónnè dimáà di Yìè nKuyie,
nkuù tu di kóo teèntì, di kó kudɔpikù.

¹⁰ Díndi Anṓó kó kuwuṓ nkṓbe duónnè ndimáà di Yiè nKuyie, nkuù tu di kóo teènti, di kó kudṓpikù.

¹¹ Díndi bèè dé ti Yiè nKuyie duónnè ku dimáà, kuù tu di kó oteènti, di kó kudṓpikù.

¹² Ti Yiè nKuyie nyí yè nti kpéí, kù yóó ti dàmmu mesàà, kù yóó dàmmu mesàà nyIsidayeeriḃe kó kuwuṓ, kéḃḃò mesàà nhAnṓó kó kuwuṓ.

¹³ Ti Yiè nKuyie nyóó dàmmu mesàà mbèè kù dé, besámṓpòbè nè beḃieḃè beḃṓu.

¹⁴ Ti Yiè nKuyie nduṓ nkè di sũũ,

díndi nè di bío.

¹⁵ Ti Yiè nKuyie nkuù dḃḃ kéĩnkè nè ketenkè, kù di dḃḃ mesàà.

¹⁶ Kéĩnkè ti Yiè nKuyie nkuù kè te,

ke duṓ nketenkè tínti benìtìbè.

¹⁷ Ti Yiè nKuyie ndè í tú beḃírìbè beè yó nda sántí, Beḃṓmbè beè í yó nda sántí.

¹⁸ Tínti bie me nyó nsántímu ti Yiè nKuyie, di mmònni nè ti bo mbomḃḃ.

Nsántínè ti Yiè nKuyie!

116

Kuyie ndeeténè wè mukũũ nkòò kù sántí

¹ N dómu n Yiè nKuyie,

ke yé kù yomè nkó yeḃabùò nnè m báammìi.

² Kù n kèrímúmu, kè ku to bo m bíékè, n yó nkù yumu sàà nè m bo mbomè.

³ Mukũũ mmuù do m pítinné mu kó iwěĩ,

kè kudṓnkù kó ticùòti m pĩ,

kè meyeñcaàrimè n na,

kè n ta kukṓmbḃḃdoróo miéke.

⁴ Ke kuónkoo kéyú n Yiè nKuyie nke yĩ:

N Yiè nKuyie nyàa n deeté.

⁵ Ti Yiè nKuyie nwetímu, ke mṓke mesémmè,

Kuyie nti tũ nkù kuḃmmu oniti mesémmè.

⁶ N Yiè nKuyie nkuù kánkù besíntìbè,

n do cĩtemu kè kù n deeté.

⁷ N wète ke pètému meomṓpùmè,

N Yiè nKuyie nkuù n dḃḃ mesàà.

⁸ Kuù n deeténè mukũũ, ke ùté n ñonnieti,

ke pĩ n naàcèi, bá n yí do.

⁹ N Yiè nKuyie nkuù yó nni nwúó nkè n kéri,

ketenkè ìnkè beḃòùbè borè.

¹⁰ N yèmmè do í nḃóté n Yiè nKuyie nyĩnkè.

Bá nè m mè n tamè mesémmè miéke.

¹¹ N do ta meyeñcaàrimè miéke nke,

ke náá nke tú benitibè bemou tú siyààbisí yembè mbe.

¹² M bo na kéyietí ba Kuyie kù n dàò mèè sàà mmemou?

¹³ N Yìè nKuyie nni ndeetému,

kè n yó nyuo medeetímè kó febòòfè* ke kù sántí.

¹⁴ N yó ndəorimu n dounnè yèè nò nKuyie

n kabè bemou ìkè.

¹⁵ Ti Yìè nKuyie nkabè kó mukũũ nku dò ndəmarè dierè nde.

¹⁶ N Yìè nKuyie n tú a kóo tǎnti nwe,

kè n yǎ tú a kóo tǎnti,

kàa m pité iwěĩ.

¹⁷ N yóó da fiému iwũǎ disǎnni kpəyi,

kè n yu fǎ n Yìè nKuyie a yètiri.

¹⁸ N yó ndəorimu n dounnè yèè nò n Yìè nKuyie,

ku kabè bemou ìkè.

¹⁹ Ti Yìè nKuyie ncíètè dànkù miéke,

nè Sedisademmu èi miéke.

Nsántínè ti Yìè Kuyie!

117

Ti mōu ti dōmmè kénsánti ti Yìè nKuyie

¹ Díndi yebotè nsántínè ti Yìè nKuyie,

díndi ibotí imou ndéúkunkonè ku yètiri.

² Ku sàà mbomu sǎǎ,

kù tǎ timómmənti nti sǎǎ.

Nsántínè ti Yìè nKuyie!

118

Ti bo nsántímè ti Yìè nKuyie nku dàò dè kpéi

¹ Nsántínè ti Yìè nKuyie nkù nìtimu,

kù sàà mbomu sǎǎ.

² Isidayeeribè kó kuwuǎ nkè di dò:

Ku sàà mbomu sǎǎ.

³ Díndi Anǎ kó kuwuǎ nkè di yĩ:

Ku sàà mbomu nsǎǎ

⁴ Díndi bèè dé ti Yìè nKuyie nkè di dò:

Ku sàà mbomu nsǎǎ.

⁵ M bo meyeñcaàrimè miéke nke ke kuónnè ti Yìè nKuyie,

kè kù kèè ke cátinne n yèmmè.

⁶ N Yìè nKuyie nni nkómmúmu,

n yí dé dəmarè.

Onití bo na ké n dòò ba?

⁷ N Yìè nKuyie nni mbonèmu ke n teénne,

* **116:13** febòòfè: De kó febòòfè benkú menaà bè do ǎǎ pǎ dii pǎnni Kuyie, nkéyǎore mèè naà mme di ìnkè, de kó dipǎnni do ǎ ntú disǎnni kó dipǎnni ndi. Ke benkú diyentébanne kó mudii be do ǎ nyo mmú ke dennini Kuyie mbè deetémè Esibiti. Pǎri de ntú ti ǎǎ sǎnte Kuyie nkéyǎ fèè bòòfè. (Wénté 1 Kòdenti 10:16).

dɛɛ te kɛ n wùó n níím̀bè duòm̀è.

⁸ A bo nsɔrim̀è ti Yiè nKuyie mbor̀è,

dè wenniǹèmu a bo mbuóm̀è onìtì.

⁹ A bo n sɔrim̀è ti Yiè nKuyie mbor̀è,

dè wenniǹèmu a bo mbuóm̀è sikipààtìbíí.

¹⁰ Iwuɔ nteì kɔbɛ do n c̀è̀è̀temu,

kè n yú n Yiè nKuyie nyètìrì kè bè bié.

¹¹ Bè do n c̀è̀è̀temu kè nh ɛ̀ùtè,

kè n yú n Yiè nKuyie nyètìrì kè bè bié.

¹² Bè do n c̀è̀è̀temu kè m munné ice kōmɛ,

kékú dɛndɛ bàm̀bà tipotì kó muhãá ntēm̀è,

n yú n Yiè nKuyie nyètìrì ndi kɛ bè bié.

¹³ Bè do n t̀èntoomu kéndó kè m bɔ,

kè n Yiè nKuyie mmɛ nni nteennè.

¹⁴ N Yiè nKuyie nkuù tu n w̃rímú,

n diè nkɛ ku nsāntí, kuù tu ndɛɛtíwè.

¹⁵ Ti yo bèè d̀ò̀rì timómm̃nti bè namè mmɛ kɛ íúní bɛ touti

kɛ yé Kuyie mp̃rím̀è ku tōmmú nè ku w̃rímú.

¹⁶ Ti Yiè nKuyie nñmmu dɛm̃u,

ku p̃i nku tōmmú nè muw̃rímú mmu.

¹⁷ N yí yóó kú, n yó nfò̀umu,

kɛ náá nKuyie mp̃i mm̃u tōmmú.

¹⁸ N Yiè nKuyie nyū́mmu n to,

kù mɛ n yí yóu kè m bo kú.

¹⁹ N kpeténè yebòr̀è bèè tũ ntimómm̃nti bè taà yè,

kè n ta késāntɛ n Yiè nKuyie.

²⁰ Kè bè d̀ò̀: Ntɛ ti Yiè nKuyie nc̃iè̀tè kó dibòr̀i.

Bèè tũ ntimómm̃nti bè di ntaà.

²¹ N yó nda déúk̀unkomu nYiè nKuyie

nkɛ yé a kèè̀m̀è n dabònni kɛ n dɛɛtè.

²² Bèè maà bè dootóo dii t̃àrì,

dii náá ndipū̀ kó d̃t̃àrì móm̃mm̃nni.

²³ Ti Yiè nKuyie nkuù p̃i ndɛ kó mutōmmú,

kè mù tu tidietì kōmu, kè ti mu yà.

²⁴ Ti Yiè nKuyie nkó diyie tu dii,

kè ti dò nkéyā̀nku nè diwèl.

²⁵ Áú, ti Yiè nKuyie! Nyàa tí dɛɛtè!

Áú Ti Yiè nKuyie nhá ti p̃a muw̃rímú kè ti na.

²⁶ Mesàa nní mbonè wèè kèríní nè ti Yiè nKuyie nkó diyètìrì,

ti bo Kuyie nc̃iè̀tè ntɛ, kɛ kù mòú mesàa ndi kpéí.

²⁷ Ti Yiè nKuyie ntú Kuyie nku,

kuù ti mí ku kó kuwenniku, ti d̀ó̀t̃énè dibanni kéntɔ tipuonti,

kétuakɛ ku w̃st̃ānni bàkè borè.

²⁸ A tú Kuyie nku kɛ n te, n yó nda déúk̀unkomu.

Kuyie fǝ nwèè n te n yó nda sǎntímu.

²⁹ Ndéúkùnkonnè ti Yiè nKuyie, kù nìtimu.

Ku sàà mbomu nsǎà.

119

Kuyie nkuó túmè isààyi

¹ Dè nnaati bèè borimε wenni,
bèè tũ nti Yiè nKuyie nkó ikuó.

² Dè nnaati bèè yie nke tũ nku tié,
bèè kù wanti nè be yèmmè mēmou.

³ Dè nnaati bèè í dǎori mēyei,
bèè tũ nku kó kuce.

⁴ Ti Yiè nKuyie nkuú duó nku kuó.

Kè ti bo nyi tũ nweti weti.

⁵ N dó kǎntũmmu a kó kuce weti weti,
kéndǎori a kuó yē mmù.

⁶ Kè dēe yie nkè n ní bǎá wénté a tannò kè ifei m pĩ.

⁷ N yó nda sǎntímu nè mēyèmmè mēmáà.

N yó nhǎamu a tannò n yèmmè miēke.

⁸ N yó ndǎorimu a tié nyēmmè.

A bá m bǎntóo yúó.

⁹ O bié mbo yĩmè kòo borimε nwenni?

Ò bo ndǎori a náǎnti yēmmè mme.

¹⁰ N da waàmmu nè n yèmmè mēmou,
a bǎá yóu kè n dǎténè a tannò.

¹¹ N sǎrimu a náǎnti n yèmmè miēke,
kè dē bo yie nkè m bǎá da yeténè.

¹² N Yiè Kuyie nha yètiri dēumu,
m benke a tié.

¹³ Nè n núu ndi mbaàtìmè a tannò.

¹⁴ M bo ntũmmè a tannò dē n naatimu,
ke dònnè m bo mmǎkemè tikpàti mediè.

¹⁵ N totímu n yèmmè a tié nyĩnkè ke wéi a kó ice.

¹⁶ Dè n naatimu m bo ntũmmè a kuó,
n yí yóó yē nha náǎnti.

¹⁷ Dòò mí nha kóo tǎnti mēsàà.

Kè nní nfou ke dǎori a náǎnti yēmmè.

¹⁸ Wéi n nuò nkè n na kǎyà,
a kuó wennimu mediè.

¹⁹ N tú opòò nwe kētenkè ìnkè,
bá n sǎnne a tannò.

²⁰ N dómu nè n yèmmè mēmou
kényé a tannò sǎà.

²¹ A kpānnèmu sifei yembè, kusĩnkù do bè,
bèe dǎténè a tannò.

²² N yǎate yēsǎambè nè mēsenkùmè,
ke yé m pĩrmèmu a tannò.

²³ Bá kè sikipàatibí tii nkè náá n kpéi,
mí n tú a kóo tǎnti nwe, ke tũ nha kuó yē mmù.

²⁴ A tié nni nnaatimu

ìi n tiè.

25 N duó mutáá mmieke nke,
n fòukùnnè kéndò nha béimmè.
26 N da bàtemu n kó ice imou, kàa kèè.
Á m benke a tié.
27 M benke a kó kuce kó yetannò,
kè n na kétotí n yèmmè a kó mesàa nyĩnkè.
28 Meyeñcaàrìmè mēè n deuté kè n kuò,
n yí nkéndò nha náahti béimmè.
29 A n déttinnē siyáabisí kó kuce.
N doò mesàa nkè n na kétũnnè a kó ikuó.
30 N tãátēmu timómmanti kó kuce.
N tũ nha tannò nye.
31 N Yiè nKuyie n tũ nha tié nyi.
A báa yie nkè n di ifei.
32 M beti a kó yetannò nye,
ke yé a cáttinnēmè n yèmmè.

33 N Yiè nKuyie n tié nha kuó,
kè dēe yie nkè nní nyi tũ nkétuakenè kumànkú.
34 M pā mēcìi nkè n tũnnè a kuó
ké nyi pĩñnè n yèmmè mēmou.
35 A nni nni a tannò kó kuce mieke,
n wèi bo kùù mieke.
36 Yũñnì n yèmmè a tié bíékè,
kè mē bá ndó mucóntimu.
37 Bentè n nñfè kè fè bá nwúó ndèè tu detetirè,
duó nkè nni ntũ nha kó kuce.
38 Doò mí nha kóo tñnti a bēi ntì bēè da dé bē kpéi.
39 A m péité munitidaá, m mu nyĩèkù,
a tannò yēè tu yesàayè.
40 N dómu kénitũ nha tannò,
yóu kè nni nfòù a kó timómmanti mieke.

41 N Yiè nKuyie nhá n doò a kó mesàa,
n deeté kéndò nha béimmè.
42 Kè dēe yie nkè n nù na kétēnnè tináahti bēè n sáà,
ke yé n yíkúmè a náahti ìnkè nke.
43 Á báa deite timómmanti n nùù mieke yúó,
m baà a tãátē tinti.
44 N yóó mpĩmmu a kuó,
n yí yóó yóu a kuó nè m bo mbomè.
45 Yóu kè nní mbonè kuyēñnaatí,
ke yé n tũmmè a tannò.
46 N yó nnáámmu a tié bekpààtibè ìlkè,
ifei í yó nyi nni mbonè.
47 Dè ñ nni nnaatinēmu a tannò,
n yè dómu.
48 N yuo n nou nsi ke bo cōuté a tannò,
n yè dómu, nh ãàmu a kuó n yèmmè mieke.

49 Dentení a nàké tìi náaṅtì,
mí nha kóo tǝntì n ti mbaa.

50 Nh ǝ mbo meyeṅcaàrìṁṁ mieke, kè dèe m bántè dèe tu:

A náaṅtì n duṁmmè mufṁmmu.

51 Sípɔɔ yembè n daúmu,

m me nyí yeténè a kuó.

52 Nh ǝ dentení a tāātè tì nti,

n Yiè nKuyie nkè dèe náríkùṁṁe n yèmmè.

53 M mieke yènnímu benitiyonkubɛ,

bè dootóomu a kuó.

54 A tié nyii tu n kó feyènfɛ,

ketenkè kie m bo kè kupṁṁkù nku.

55 N Yiè nKuyie, keyènkè nh ǝ í nyè nha kpéi.

N tǝmmu a kuó.

56 N kpɛti n te tì tu

m bo tǝnnemè a tannò.

57 N Yiè nKuyie nkpɛti tú tì n ti mbéi.

Tìi tu: M bo ntǝmmè a náaṅtì.

58 Nè n yèmmè mɛmɔu ndi n da kuṁnnèṁṁè,

n kuó mmesémmè kéndṁnnè a béi mme.

59 N wèhínímu n tǝ nyii cè.

Ke wètení ke bo tǝnnɛ a tié.

60 N ténke í yóó ɔɔte, n dǝ mɛfɛi mme,

ke bo tǝnnɛ a tannò.

61 Benitiyonkubɛ bèè n dii nticùṁtì kè tì m pǝ.

M me nyí yè nha kuó.

62 Keyènkè cuokè nh ǝ entɛmu ké nda sǎnti.

A tāātè tì sié mèè kpéi.

63 N naatinèmu bèè kó dimàà da dé.

Bèè kó dimàà tǝ nha tannò.

64 N Yiè nKuyie nha sǎa mmeè pìéké kutenkù

n tié nha kuó.

65 N Yiè nKuyie nha do tì béimmu,

ke me nni ndòṁ mesàa m mí nha kóo tǝnti.

66 M benke mesàa nnè m bo mbaàtìṁṁè dèè wenni nè mecii.

Ke yé n yǝkúmè a tannò ñnkè nke.

67 N do í kéke dii mṁnni ke da détirìnèmu,

di mṁnni m me mpǝrǝmmu a náaṅtì.

68 A nitimu ke dǝrri mesàa,

n tié nha kuó.

69 Sípɔɔ yembè bèè n sǝnkùṁṁe nè be kó siyààbisi,

mí m me mpǝrǝmmu a tannò nè n yèmmè mɛmɔu.

70 Bè ankɛmu tǝmatì í be taà,

dè me nni naatimu nè a kuó.

71 Bè n dii nyifei kè dè n dòṁ mesàa mme,

kè n yǝtè a kuó.

72 Mí m borè ikuó ìi yènni a nùù ì pèētɛmu yesɔwèrè,

sikɔupí sikɔupí yoo tǝmatì pèiti kpɛye.

73 A nɔu sii n dòṁ kè sii n kpénkùṁṁe,

m pǝ mecii, kè n na kényǝtè a kuó.

74 Bèè da dé, bè n wùó nkè dè bè naatimu.

Kε yé n kémumèmu a náàntì.

75 N Yìè nKuyie n yému κε dò nha tãáté tì wenni,

a n kékùnnε κε naatimu.

76 A sàmú m bántè!

A tì nàkému mí nha kóo tǎntì.

77 A n kuó mmesémme kè nní nfòu.

Kε yé n naatinèmé a kó ikuó.

78 Ifei ìì bo pĩ sipɔɔ yembè bèè n fěũnko detetirè,
mí n wèè pĩ nha tannò.

79 Bèè da dé, bèε katení m borè.

Kè dèε yie nkè bèε banté a tié.

80 N dómu nè n yèmmè memɔu kédɔɔ a kuó,

kè dèε yie nkè ifei bá m pĩ nha ììkè.

81 Dè nh ɔtímu a bo n deetémè,
n kémumú a bo dɔɔmè a bɛí ntì.

82 N kémú a bɛí ntì bo dɔɔmè mme, kè dè nh òu,
kè m bèkú mmáa κε tú: Ɔmmònni ndi a yó m bántèmé?

83 N dònne kudɔukù bè nùnnɔ kùnkú muhããfǒrímú ìnkè,
m me nyí yè nha kó itié.

84 Mí nha kóo tǎntì n we kpáá yèdε?

A yóó bekénè ãnyie bèè n fěũnko?

85 Sipɔɔ yembè n keù yefɔtè nye.

Kε búútóo a kuó kpeti.

86 A tannò tu yemómmɔnye nye,

bè n fěũnko detetirè ndε, yàa n deeté.

87 Dè do kpáá sámɔpó nwe kè bè n deite ketenkè ìnkè,
nè memme m me nyí bùtínné a tannò.

88 A sàmú, n foukùnnε,

kè dèε yie nkè nní mpĩ nha tié.

89 N Yìè nKuyie, a náàntì bomu nsáã,
tì fiíkú keĩnkè nke.

90 A tú timómmonti yie nwe nè a bomè!

Fɔ́ɔ́ fií nketenkè kè kè fiíkú.

91 A béimmu demɔu kè dè buoté κε bo nè yíenní,

κε yé demɔu dè pĩrímè a tómmú mmu.

92 Kè dè do í n naatinè a kuó,

nè yie n do kumu n sémmè mieke.

93 N yí yóó yè nha tannò bitì!

Kε yé a n duòmmè mufòmmu nè yeè borè ndε.

94 N tú a kou nwe, n deeté,

κε yé n tūmmèmu a tannò.

95 Beyeibe n díímu κε bo n kuó,

mí mme n kèrímú a tié nyi.

96 Demɔu bá dèè dɔɔ κε wenni dè mɔkemu kumànkú,
a tannò yie mè nyí mɔke kumànkú.

97 N dómu a kuó mediè,

yewe yeməu nh ɔ ntoti n yèmmè ì ì ìnkè.

⁹⁸ A kó yetannò n ciikùnnemu.

Kè n ciì ke pēēté n dootitabè.

Ke yé yè bomè n yèmmè mièke nke sââ.

⁹⁹ N ciimu ke pēēté bèè n tiè,

ke yé n totimè n yèmmè a tié nyĩnkè.

¹⁰⁰ N yèmmè deunèmu beheikènkótibè kōme,

ke yé m pīmmèmu a tannò.

¹⁰¹ N yennínèmu meyei nkó ice iməu,

kè dè bo yie nkè nni mpī nha náahtì.

¹⁰² N yí bùtinné a tannò,

ke yé fṣṣ yè nni ntiémmè.

¹⁰³ A náahtì wèètumu n nù mièke,

ke pēēté mecekùd.

¹⁰⁴ A kó yetannò yeè te kè n ciité,

Deè te kè n yí dó iyáàbisice.

¹⁰⁵ A náahtì tu defitirè nde dèè m mí,

Tii n duò nkuwenniku n kó kuce mièke.

¹⁰⁶ M béi ndii nù n yó ndi pīmmu.

Dii tu m bo tūmmè a tannò yèè tu timómmonti.

¹⁰⁷ N di ifei nyi mediè,

n Yiè nKuyie nha n fòukùnnè a náahtì yèmmè.

¹⁰⁸ N Yiè nKuyie ncouté n sââ,

ké n tié nha tannò.

¹⁰⁹ M bo mukũũ nnè mufōmmu de saku nku,

m me nyí yè nha kuó.

¹¹⁰ Be yeibe n dii ticùditi nti,

m me nyí dēténè a tannò.

¹¹¹ A tié nyii tu n kperè n te dè,

n yèmmè i nnaatinè.

¹¹² N duómmu n yèmmè ke dōri a kuó yèmmè,

ke yó mmè dōri sââ n fōmmu muməu.

¹¹³ N yí dó yenò yèdèè yembè,

n dó a kuó nyi.

¹¹⁴ Fṣṣ tu n kó disàri, n kó kudəpikù,

n kēmmú a yó n náké ti nti.

¹¹⁵ Díndi benitiyeibe fūtenè m borè.

Kè dèè yie nkè nní ntũ n Yiè nKuyie ntannò.

¹¹⁶ A nni mpī nha béi nke yē mmù.

Kè dèè yie nkè nní fòu.

A báá yóu kè nní nda kēmmú kēdi ifei.

¹¹⁷ Fṣṣ yó ntú nkó dipīnni kè n na kécooté.

Kè dèè yie nkè nní ndake a kuó kpéi.

¹¹⁸ A dootóomu bèè kó dimàà bùtinné a kuó.

Ke yé be kó mutómmú muməu túmè siyáàbisí kōmu mmu.

¹¹⁹ A útóomu be yeibe kó dimàà tiyonti kōme.

Deè te kè n dó a tié.

¹²⁰ N wúó nha kuó kè n kònti aumu,

kè n kǎmbùàtì duònè a tǎāté tì.

121 N dǎorimu dèè sié,
kè tū ntímómmǎnti,
báá yóu kè n do bèè n fěũnko be nou miéke.

122 Dǎũnnè mí nha kóo tǎntì dinùu kè yí:

A yó nni ndǎori mesàà.

Báá yóu kè sipǎo yembè nni nfěũnko.

123 M bǎú nha kó mǎdǎetímè kè òumu,
n kémǎmú tímómmǎnti a nǎké tì kpéi kè dè m bimú.

124 Dǎò mí nha kóo tǎntì mesàà, a nitimu,

m benke kè n yǐété a kuó.

125 N tú a kóo tǎntì nwe,
m pǎ mǎcìi nkè m banté a tié.

126 N Yìè nKuyie ndè tǎòkemu a bo pǐ ndè a tǎmmú.

Benitibè cǎarimu a kuó.

127 N dǎmu a tannò kè dè pǎété mesǎo.

Kè pǎété mesǎo nsààmè.

128 A tannò yemou n yè wùó nkè yè wennimu,

n yí dǎ dǎyǎàbìsìkperè ndè.

129 A tié ntú isààyi nyi.

Dèè kpéi nte kè n yì àà n yèmmè miéke.

130 Kǎa wǎété a náàntì kè benke onitì dè ǎǎ ò duó nkuwenniku nku.

Tìi duò mǎcìi mǎbǎsǐntíibè.

131 Nh onné n níi nku kè bo mǎáanko a tannò,
n dǎ mèè kpéi nha tannò kè dè nh ǎotí.

132 Wǎéténí m bíékè kè n kuó mǎmesémmè,

kéndǎnnè a dǎorimè bèè da dǎ.

133 N teennè kè nni nyíkú a náàntì ìnkè.

A báá yóu kè mǎyeyi mmamè n na.

134 A n dǎeténè bèè n fěũnko

kè n na kǎntū nha tannò.

135 Wǎnténí mí nha kóo tǎntì fǎnǎnsààfǎ,

kè n tié nha kó ikuó.

136 N nǎnnièti tìi pũǎ,

benitibè í tū mmèè kpéi a kuó.

137 N Yìè nKuyie nha wetímu,

kǎa beéntì dǎ nséi.

138 A wǎri a tié kè ì wennimu,

kè tú tímómmǎnti mǎà.

139 N wùó n dootitǎbè yèmmè a náàntì,

kè dè n yóumu.

140 N yǎákému a náàntì, tì mǎnke tú tímómmǎnti nti.

Mí nha kóo tǎntì kè n tì dǎ.

141 N kũǎnnimu kè bèè n sǎnkèrì.

M mǎ nyí yè nha tannò.

142 Tímómmǎnti a dǎú ntì bomu nsǎà,

kǎa kuó tú tímómmǎnti.

143 Mǎyǎncǎarimè nè kukǎmbǎdoróo dèè n tǎòkení.

Dèè n naati dèè né tú a tannò.

144 A tié ndò nséí nwe sáà.
M pā mēciì kè dēe yie nkè nní nfòu.

145 N Yiè nKuyie n da yu nè n yèmmè mēmou ndi.
Yie nké n teennè kè nní ntũ nha kuó.

146 N da kuònnèmu ke tú á n dēetē,
kè nní ntũ nha tié.

147 Dē ò nkpaá ke í wenté,

kè n kuònnè fí nwe.

N kémmú a yó n náké tì nti.

148 Dē ò n kpaá uú kè n nònfè siéké a náahtì nti.

Kè nh áà a tié n yèmmè miēke.

149 N Yiè nKuyie, nkénté n dabònni,
a sà mēè kpéí, n fòukùnnē kéndò nha tãāté tì.

150 Bēè n fěũnko bè n tòntenímu,
de kó isòke yembè dēténèmu a kó ikuó.

151 Fí n Yiè nKuyie nha n tókénèmu,
a tannò yemou tú timómmənti nti.

152 N yému nè dimònni a tié,

fí ò ò náké kè ò bo sáà.

153 Wénté n yo mmèè sémmè,

ké n dēetē ke yé n yí yèmmè a kuó.

154 N kónné ké n dēetē
n fòukùnnē kéndò nha béimmè.

155 Bēyēibē í yóó cooté,

ke yé bè í wantimè ke bo tũnnē a kuó.

156 Áú n Yiè nKuyie! A sémmè dēumu.

N dó kéntũ nha tannò nyē.

157 N dùòntəbè bèè n fěũnko bè í sénni
m mē nyi bütinné a tié.

158 N yàmu benitibè fiiti mēè botí betəbè,
kè dè m pī nyisié.

De yembè í tũ nha kó ikuó.

159 N Yiè nKuyie n wénté n dómu a tannò.

A sàmu n fòukùnnē.

160 A náahtì kó dikùnni tu timómmənti nti.

A tannò tu yemómmənyē nyē ke bo sáà.

161 Sikpààtibíi n fěũnko detetirè nde,
m bütì mē nduò a náahtì máà ndi.

162 A náahtì n duò ndiwèi ndi
kè di dònnè wēè doké ke éí o kperi ò ndommè.

163 N yí dó siyàabisí, si n dò nyisié nyi.

N dó a kuó nyi.

164 Diyie dimáà miēke kuce mēyiekè ndi,

nh ǝ da sántemē.

A tannò tu yemómmənyē nyē.

165 Diwèi dieri bo bèè dó a kó ikuó bē kpéí nkē.

Médítimmè mamé í bo bē kpéí.

166 N Yiè nKuyie n kémmú a bo n dēetémè mme,

ke yé n dōrimè a tannò yèmmè.

¹⁶⁷ N tūmmu a tié nnè n yèmmè.

N yì dómu mediè.

¹⁶⁸ N tūmmu a tannò nè a tié.

N ce imou a i wuómmu.

¹⁶⁹ N Yiè nKuyie nyóu kè n dabònni tuókoo a borè.

N duó mmeci kéndò nha ti béímmè.

¹⁷⁰ Yóu kè m báammii tuókoo a borè,

n deeté kéndò nha ti béímmè.

¹⁷¹ A sānni báá yè n nùù mieke.

Ke yé a m benkemèmu a kuó.

¹⁷² M báá yóu m bo n dièmmè a n dōunnè dii nùù

ke yé a tannò yemou túmè yèè sié yè nye.

¹⁷³ A nòutè nni nteénnè.

Ke yé n tãátémè a kó yetannò nye.

¹⁷⁴ N Yiè nKuyie, n yáámu a bo n deetémè,

n yèmmè naatinèmu a kó ikuó.

¹⁷⁵ N dó nni nfòumu ke da sántí.

Yóu kàa tãáté ti nni ncúó.

¹⁷⁶ Nh átiremu ke dōnnè fepièfè fèè feti.

N wammú mí nha kóo tñnti,

ke yé n yí yèmmè a tannò.

120

Oniti bè wátí wè kó mubáammu

¹ Bè ò nkōri Kuyie ncīètè ke denti fèè yènfè.

N ta meyeñcaàrimè ke kuónnè n Yiè nKuyie nku,

kè kù cōutè n dabònni.

² N Yiè nKuyie nha n deeténè siyáàbisí yembè.

Fūū mbesoUMBÈ.

³ Díndi bèè ò mpariku ke né sou.

Di dò mbè di yíme?

Di dò mbè dí dōò ba?

⁴ Mepenýómmè bè sūsté mè nè yehāākūš nyèè cōú mmuhāá
deè yó ntú di kó tiyeti.

⁵ N kóó kémbo bekpákpàribè cuokè dè í n dōò mesàà,

n kóó kénhānè bèè í yé Kuyie dè n cààremu.

⁶ N karinè bèè í dó kunaatí kè dè mōntemu.

⁷ Mí n dó kunaatí nku,

kè n né náá mbè nni nwantinè mudoò.

121

Ti Yiè nKuyie ntúmè Isidayeeribe kóo bàrì

¹ Bè ò nkōri Kuyie ncīètè ke denti fèè yènfè.

M búó yetārè bíékè nke

meteèmmè yóó ke nyenní.

² N Yiè nKuyie nkuù tu n kóo teènti,

kunku kùù dòò kēĩnkè nè kētenkè.

³ Kuyie mbáá yóu dīndi Isidayēribē kè di naàcēii seite,
wèè di baa munəndəmmú í ò pī.

⁴ Isidayēribē kóo bàrì munəndəmmú í ò pī,

ò ɔ̃ í nyè nkéduó.

⁵ Ti Yiè nKuyie nkuù tu di kóo bàrì kē di díéké ku kó mēdēè,
kù bomu di bakú yóu.

⁶ Diyiè báá di kəkénè kuyie mmənni,

yoo otànkù kēyènkè mənni.

⁷ Ti Yiè nKuyie nyó ndi kānkému mēyēi mēməu.

Kù yó nkānkému di fəmmu.

⁸ Kè di yētì, ti Yiè nKuyie nyó ndi bonèmu,
kè di kūntiní kù ndi bonè,

kétúóté yíe nnè di bo mbomòò sáá.

122

Kunaatí mbonè Sedisadəmmu

¹ Dafiti yènfè bè ɔ̃ ndiè nfè kē kəri Kuyie ncīètè.

Kè bè ñ nàké kē yī:

Ti kəte ti Yiè nKuyie ncīètè.

Dè ɔ̃ nni naatimu.

² Sedisadəmmu ti cómmú a bəri ndi.

³ A maá kē wennimu kē kuduotí kperíkù da fité.

⁴ Iwuò nde nkərini,

ti Yiè nKuyie nkó iwuò,

kē déúkunko ti Yiè nKuyie nkù bè nàké kē yē mbè ndəorimè.

⁵ Dafiti yaábí kó yekpààtikàrè bo fɔ̃ miēke,

bè de nkəri kē bekù.

⁶ Ti móú ti Kuyie ntii tu

kunaatí bo mbonèmè fɔ̃ nSedisadəmmu,

bèè da dó kē bè nkəri bəmmù.

⁷ Kunaatí mbo Sedisadəmmu miēke,

kè bè nkəri sicéí kē tìmatì í bè kəónnè.

⁸ N kəbe nè n népobè kpéí nte,

kè n tú kunaatí mbo a miēke.

⁹ Ti Yiè nKuyie n tū nkù kó təcīètè tèè bo a miēke

tēc kpéí n te kè n dó diwèi mbo a miēke.

123

Bè sènkəri bè kuənnèmè Kuyie

¹ Bè ɔ̃ nkəri Kuyie ncīètè kē denti fèè yènfè.

M búó fɔ̃ bíékè,

fɔ̃ nwèè kəri a kpààtikàrì kēĩnkè.

² Tidaatì ɔ̃ mbúó mēè botí ti yembè,

kunitipodaakù ɔ̃ mbúó mēè botí ku yiè,

mēè botí nku ti búómè ti Yiè nKuyie,

kunku ti tū nkù,

kè kù bo ti kuó mmesémmè.

³ Tí kuó mmesémmè ti Yiè nKuyie!

Ti kuó mmesémmè!

Mesenkùmè mɛɛ ti bi.

⁴ Sipɔɔ yembè kó mudaá nti bimu,

sifeí yembè ti cè ndiyuu ndi mɛdiè.

124

Isidayɛɛribɛ sântímè Kuyie nkù bè dɛɛtémè

¹ Dafiti yènfè bè ɔ ndentì fè kɛ kɔri Kuyie ncîètè.

Kè ti Yiè nKuyie ndo í ti bonè...

Isidayɛɛribɛ, nnáánnè ti kɛ tú:

² Kè ti Yiè nKuyie ndo í ti bonè,

benitìbè do ité dîi mɔnni ti kpéí.

³ Bè na nti maankomu ti fòùbè,

bɛ miɛkɛ mɛ ndo ti còúté mɛɛ botí.

⁴ Meniɛ mmeè na nti pɔnténè,

ti na ndiù fɛnéwuonfɛ nfɛ.

⁵ Yénéfɛnfɛrè yɛɛ na nti dátínné,

yénéfɛnfɛrè dieyè yɛɛ na mpɛɛtè ti ñnkè.

⁶ Ti Yiè nKuyie nyètìrì ndɛu,

kunku kùù í yóu kè bè ti di.

⁷ Kuù te kè ti na kɛ yenté,

tɛnòtè ɔɔ yenténè mɛɛ botí ticùòtì,

kuù tɔtɛ ticùòtì kè ti na kɛ yenté.

⁸ Ti kó meteèmmè boní ti Yiè nKuyie mborè ndɛ,

kunku kùù dòò ketenkè nè kɛ ñnkè.

125

Kuyie mbonèmè bèè ñkú ku ñnkè

¹ Bè ɔ ndentì fèè yènfè kɛ kɔri Kuyie ncîètè.

Bèè ñkú Kuyie nyñnkè bè dònnè Siyɔɔ tārì ndi

dîi fííkú kɛ í nampú,

dîi fííkúmu sáà.

² Yetārè fité mɛɛ botí Sedisadɛmmu,

ti Yiè nKuyie mme nfité ku nìtìbè di mmɔnni nè sáà.

³ Okpààti yeiwe báá kari bèè wetí bɛ tenkè bitì,

bèè wetí bè yàà bo dɔkɛ mɛyɛi mmudòòrìmu.

⁴ Ti Yiè nKuyie ndòò mɛsàà mbèè dòòrì dèè wenni,

bèè yèmmè wenni.

⁵ Bèè tũ nyicɛ yeyi ti Yiè nKuyie nhá bè bèti,

kéwɛnnénè beyiɛ.

Kè kunaatí mbonè Isidayɛɛribɛ.

126

Wèè k̄ati ke k̄anti diwèi ɔ nhò bomè dididèi m̄nni

¹ Bè ɔ ndenti fèè yènfè ke k̄ari Kuyie nciètè.

Ti Yiè nKuyie nwète ke t̄énéní dii m̄nni Siyɔɔ

bè do p̄im̄mú bè,

dè do ti dò ntidoùnti nti.

² Kè mudaa nti kuò kè ti nyíútí,

kè ibotí t̄ei nàá nke tú;

Bè Yiè nKuyie nkuù p̄i mmut̄ondiemù bè kpéí.

³ Ti Yiè nKuyie nkuù p̄i mmut̄ondiemù ti kpéí,

kè ti bo diwèi mieke.

⁴ Ti Yiè nKuyie nhá wète k̄ét̄ennéní bè do p̄im̄mú bè,

menie nhɔɔ ta m̄èè botí kukó nkùù do kũũ.

⁵ Wèè buɔti nè tin̄nniēti,

ò ɔ nti d̄ei ke diem̄mu nè diwèi.

⁶ Wèè k̄ati ke bo buɔti tidibotí ke k̄anti,

ò ɔɔ nti d̄ei k̄énto kè diwèi dii ò bo

kòò iútí ke kũnti.

127

Kuyie nkuù maà t̄ec̄t̄èt̄è

¹ Sodom̄o kó f̄eyènfè, bè ɔ ndiè nfè ke k̄ari Kuyie nciètè.

Kè ti Yiè nKuyie nyí maà t̄ec̄t̄èt̄è,

kè bèè t̄è maà bè òù detetir̄è nde.

Kè ti Yiè nKuyie nyí baa dih̄ei,

kè wèè di baa ò di baa detetir̄è nde.

² Di bo na ke ní p̄ike ente m̄ec̄c̄ā nkék̄oté,

ke báá c̄ar̄ike k̄ekon̄ní,

ke ní k̄até di t̄f̄i nke na k̄ép̄eté k̄edi,

Kuyie nkuu m̄e nduò nkù dó wè o dóù ndi.

³ Ibí tú m̄esàà m̄m̄e ti Yiè nKuyie nhɔɔ doòm̄è t̄ec̄t̄èt̄è,

ibí tú muc̄ɔntimu m̄mu ti Yiè nKuyie ndi duò mm̄u.

⁴ Ipie nh̄o ndomm̄è okp̄ar̄inūanti n̄ou mieke,

on̄iti p̄eite ì bí o dac̄enti m̄on̄ni ì ɔ m̄m̄e nh̄o dò.

⁵ D̄e nnaati on̄iti wèè p̄ie nyip̄ie n̄ho doò,

d̄e yiè nh̄o bo boot̄en̄è dii m̄on̄ni o dootit̄ab̄è dih̄ei kó dibòr̄i nùù

d̄è bá ò di.

128

Bèè wetí bè yóó yà m̄èè sàà

¹ Bè ɔ ndenti fèè yènfè ke k̄ari Kuyie nciètè.

D̄e nnaati on̄iti wèè dé Kuyie,

wèè t̄ū nku kó kuce.

² D̄e yiè nyó nyom̄mu o òùti kó muc̄ɔntimu,

ò tu diwèi yiè nwe,

o kp̄ere d̄em̄ou yó nyíém̄mu.

³ De yiè mpokù bo mpeí,
fínyí tie mùù peí mesàà mmu kǒme,
o bí nùí bo nhò murí odífíè tie nkǒme,
ò yo ndè.

⁴ Onìtì wèè dé ti Yiè nKuyie,
kù ǝ ò dǝǝ mesàà mmè botí.

⁵ Kuyie nhá mboní a cǐtètè,
Siyǝǝ tǎrì kóò dǝǝ mesàà,
kòò yà Sedisademma yóó yà mèè sàà
o fǝmmu mumǝu miεke.
⁶ Kóò yà o yaàbí.

Kunaatí mbonè Isidayεεribe.

129

Beγeibe cǎkemu kè dè deu

¹ Bè ǝ ndentì fèè yènfè ke kǎri Kuyie ncǐtètè.

N dootitǎbè n do ke n domu mudoò nè m bεmmè.
Isidayεεribe nnáánnè ti.

² Bè n do ke n domu mudoò nè m bεmmè,
bè me nyí n na.

³ Ke dirí ke dirí n yǐnkè,
kè dè dò mbè déi kupaku ipε nhokùì.

⁴ Ti Yiè nKuyie nwetímu,
kuù tǝtε beγeibe kó iwǝǝ ìì do m bou.

⁵ Bèè kó dimàà í dó Siyǝǝ èì,
ifei bè pǐ nkè bèè búttinnè kécké.

⁶ Bè dònnè timúti tìi ǝǝ yènní tinti kudǎnkù ìnkè,
bè ǝ nkpaá ke í uuté tì kè tì kpeío.

⁷ Tì me mbáá píε nwèè tì uuté o nǝtètè,
tì me mbáá tuǎke ò bo tì boumè dibou.

⁸ Beεεpèmbè báá mǝǝ ti Yiè nKuyie nkó mesàà ndi kpéí.

Bè báá yǐ:

Ti tú ti Yiè nKuyie ndi dǝǝ mesàà.

130

Meγeñcaàrìmè kó fεyènfε

¹ Bè ǝ ndentì fèè yènfè ke kǎri Kuyie ncǐtètè.

Meγeñcaàrìmè mèè m bi,
kè n da yu fǝ n Yiè nKuyie.

² N Yiè nKuyie, keè n tammè,
bíinní a toò kékeè ibáammìi n da báá nyì.

³ Ti Yiè nKuyie nkǎa tu a bo wénté ti yei,
we mbo nkpaá bo?

⁴ A me ntu mecǐémme yiè nwe,
ke dò nti nda dé.

⁵ M buó n Yiè nKuyie nku,
n kémmú kù yó n náké tì ntì.

⁶ N wēnnì yàá nYiè nKuyie
kè dè pēētēmu oheikēmbàrì ò nyáámmè dikūnwēnnì.
Dè pēētēmu oheibàrì yàámmè dè bo wentémè.

⁷ Isidayeeribe, mbúónè ti Yiè nKuyie,

ke yé mesàà mbomè kuù borè,
medeetímè mebotí mebotí bo kuù borè.

⁸ Kuù yóó deetè Isidayeeribe be yēi mmēmou mieke.

131

Wèè dèntè ò kékūnnemè omáà debire kōme

¹ Dafiti yènfè bè ò ndentì fè ke kōri Kuyie ncīètè.

N Yiè nKuyie, n yí mōke tefentè,

n yí tú tepōtè yìè,

n yí betì dedierè,

n yí wanti dèè m pēētè.

² N dò mbéu nwe, ke dò nsó,

debire dèè yáá nke sannè dè ò ndòmmè de yō kpèrè ñnkè,

n yèmmè dònnè debire kōme dòmmè mme.

³ Isidayeeribe, nyí kúnè di Yiè nKuyie nyí nkè,

kétúóté di mmònnì nè sááo.

132

Ti Yiè nKuyie ncīètè bomè Siyōō Dafiti ei

¹ Bè ò ndentì fèè yènfè ke kōri Kuyie ncīètè.

N Yiè nKuyie ndentení Dafiti kpéí,

a báá yè ntihòùtì ò òu tì.

² Kuyie nSakōbu do tū nkù kpeñnìmu,

Dafiti do kù dōúnnèmu dinùù,

képarìkè kényú ku yètìrì ke dō:

³ M báá ta n cīètè mieke bitì,

m báá duó n dōú ñnkè kéomèpè.

⁴ M báá yie nkè n nuò nhũũ,

m báá yie nkè munòndómmú m pī.

⁵ Kè n yí pètè n Yiè nKuyie ndikàrì,

kè n yí pètè tēcīètè,

Kuyie nkùù kpeñnì,

Sakōbu do tū nkù kpéí.

⁶ Ti do kèèmu Kuyie ntaummè tōu bomè Efadata,

kè ti di yà Yaari kó depaa mmieke.

⁷ Ti tannè ti Yiè nKuyie ncīètè

kéní nkú kēsínnoó ku ììkè.

⁸ Ti Yiè nKuyie nkoṭení

a cīētè nè a taummè tɔu a wērímú borè,
kékɔtení a cīētè kéom̃pè.

⁹ A kuó niùbè ndaati a kó timómm̃nti,
bèè wetí kè bè nyānkunè diwèl.

¹⁰ Nè a kóo tǎnti Dafiti a dɔ wè kpéí,
a báá dootóo a tǎáté wè.

¹¹ Ti Yiè nKuyie ndóunnè dii nùu Dafiti,
di í yóó deite,

di bomu nsáá, dii tu:

A bí a peité i mieke i kóò m̃òu

wèè yóó kari a kpààtikàrì.

¹² Kè nsà kàa bí pī mmetaummè m bè dɔ̀ñnèmè,

kè tū n kuó m bè duó nyì,

bekpààtibè yó nyièní bèè mieke,

bembè nè bè yaábíó sǎá kénkari a kpààtikàrì.

¹³ Ti Yiè nKuyie nkuu tǎáté Siyǎǎ,

kuu dɔ́ kédaǎ ku cīētè.

¹⁴ Ku kó diom̃puri ndi,

ku kó diari ndi,

kuu dɔ́ ké ndè bo.

¹⁵ Kù yóó daǎmu Siyǎǎ èi kòbè mesàa

kè bè mmàke tidiiti mediè,

kù yóó duǎmmu o kó becīribè mudii bè dɔ́ mè.

¹⁶ Ikuó niùbè bo ntú bèè tɔu medeetímè kó tináahtì,

bèè wetí kè bè nyānkunè diwèl.

¹⁷ Kù yóó yíemu okpààti Dafiti muwērímú,

kù bo ò duó nwèè yóó sɔoté o kpàti wenwe kù tǎáté wè.

¹⁸ O dootitabè kù bo bè dii nyifei,

kè wenwe kó dipii* mmìèti o tǐnni.

133

Mewēnnímè sààmè

¹ Dafiti yènfè bè ǎǎ ndentì fè ke k̃ari Kuyie ncīētè.

Dè wennimu, ke naati Kuyie nkòbè bo nwēmmè ke bo.

² Dè dɔ́ mbè ǎǎ cóú mmèmmè ikuó kó mekùd nyikuó niùti yuu,

kè mèè ɔri o deēnfè,

ikuó niùti Anɔɔ deēnfè,

kéɔri o yaábòrì mànke.

³ Kè dɔ́ nhɛdimɔɔ t̃ari ǎǎ mantèmè,

képɔnté kécúténni Siyǎǎ t̃ari ìnkè

deè borè nde Kuyie nduómmè ku kó mesàa nku kòbè nè mufòmmu sǎá.

134

Kuyie ntōmbè nsāntínè Kuyie

¹ Bè dɔ́ ǎ ndentì fèè yènfè ke k̃ari Kuyie ncīētè.

Díndi Kuyie ntōmbè dim̃ɔu sántenè ku,

* **132:18** fr 132:18 dipii: Dè kó dipii bè náá ndii kpéí die, ikuó niùti wèè dɔ́ ndi òké, yoo okpàati, yoo okóti wèè ni Kuyie nkuó.

bèè kó dimàà yè duó mbemáà bèè yè naánnè.

¹⁹ Díndi Isidayeeriḃe sānténè ti Yìè nKuyie.

Díndi ikuó niùbè Anṵ kó kuwuṵ nkṵbe, ḡsāntínè ti Yìè nKuyie.

²⁰ Díndi Defii kó kuwuṵ nkṵbe, nsāntínè ti Yìè nKuyie,

Díndi bèè dé ti Yìè nKuyie, nsāntínè ku.

²¹ Nsāntínè ti Yìè nKuyie nkùù bo Siyṵṵ, kunku kùù ā Sedisademmu.

Nsāntínè ti Yìè nKuyie!

136

Disānni kó fèyènḡ

¹ Nsāntínè ti Yìè nKuyie, kù nìtimu,
ku sàà nyí mṵke kumàнку.

² Nsāntínè Kuyie nkù kpénṇinèmu yebṵkè yemṵu,
ku sàà nyí mṵke kumàнку.

³ Nsāntínè ti Yìè nKuyie nkuù baké demṵu,
ku sàà nyí mṵke kumàнку.

⁴ Kuù máà dṵṵri tidiṡti,
kù sàà nyí mṵke kumàнку.

⁵ Kuù dṵṵ keṡṡkè nè ku kó meṡii,
ku sàà nyí mṵke kumàнку.

⁶ Kuù pité ketenkè meṡie nyṡṡkè,
ku sàà nyí mṵke kumàнку.

⁷ Kuù dṵṵ diyie nè otàṅkù nè siwṵṵ.
Ku sàà nyí mṵke kumàнку.

⁸ Kuù dṵṵ diyie kè dì bo mmí kuyie,
ku sàà nyí mṵke kumàнку.

⁹ Kuù dṵṵ otàṅkù nè siwṵṵ kè dè bo mmí keyèṅkè,
ku sàà nyí mṵke kumàнку.

¹⁰ Kunku kùù kùṵ Esibiti tenkè kṵbe bèè tu Mpo,
kù sàà nyí mṵke kumàнку.

¹¹ Ke dèṅṅe Isidayeeriḃe Esibiti èi kṵbe cuokè,
ku sàà nyí mṵke kumàнку.

¹² Nè ku wèrímú diemù mmu kù bè dèṅṅemè,
ku sàà nyí mṵke kumàнку.

¹³ Kuù do toté tipèṅti kóo dàmeèèrì mèdémè,
ku sàà nyí mṵke kumàнку.

¹⁴ Ke duó nkè Isidayeeriḃe nà o mieke ke sèṅté,
ku sàà nyí mṵke kumàнку.

¹⁵ Kuù diu Esibiti kóo kpààti nè o āṡpòmbè tipèṅti kóo dàmeèèrì,
ku sàà nyí mṵke kumàнку.

¹⁶ Kuù do ni ku nìtibè bè kèrì dè dikpàà mieke,
ku sàà nyí mṵke kumàнку.

¹⁷ Kuù do kṵṡti bekpààtibè diebè,
ku sàà nyí mṵke kumàнку.

¹⁸ Kuù do kùṵ bekpààtikperíbè,
ku sàà nyí mṵke kumàнку.

19 Amōriibe kpààti Siyōō,
ku sàà nyí mǎke kumàнку.

20 Basāa tenkè kóo kpààti Ōku,
ku sàà nyí mǎke kumàнку.

21 Kè bēe tieke be tenkè,
ku sàà nyí mǎke kumàнку.

22 Ku kó betōmbè Isidayēeribe bēè do tieke be tenkè,
ku sàà nyí mǎke kumàнку.

23 Ti bo dii mōnni mesémmè mieke kù í yīē nti kpéí.
Ku sàà nyí mǎke kumàнку.

24 Kuù ti deētēnè ti dùōntabè,
ku sàà nyí mǎke kumàнку.

25 Kuù duò nfenitiyanfè femou mudii,
ku sàà nyí mǎke kumàнку.

26 Nsāntínè Kuyie nkù bakému demou,
ku sàà nyí mǎke kumàнку.

137

Bè pīrmú bè ke dōò tidaati bè diè nfè yènfè

1 Ti do kari Babidōnni kó kukó nnùu ndi,
ti do de nkari kédentēnī Siyōō èi kpéí kénkuò.

2 Ti do nūnné nūnné ti kó tikùtìdùùtì kukó nkó titietì nti.

3 Bèè ti pīrmúni bembe bèè ti fēũnko bè de nti békú ke tú
ti bè dèntè diwèi kó fèyènfè,
Siyōō èi kó fèyènfè.

4 Ti né bo yīme kédentè ti Yiè nKuyie nkó fèyènfè betabè cie.

5 Sedisademmu kè n da yē,
n nòutè youtē fāũ.

6 N nōndenfēe dari, kè nsà kè n da yē.

Fēe dari kè nsà kè dè í n naatinè fē nSedisademmu ke pēētē desōnne demou.

7 N Yiè nKuyie nha báá yē nhEdōmmu èi kabe do dōò dē,
bè pōnte dii yiè Sedisademmu bè do pīēkù ke tú:

Pōntenè we kédéité páíi nè dipũo.

8 Bèè yóo pōnte Babidōnni èi kabe, kunaatí mbè bonè.

Bèè yóo di fós mmeyei ndi ti dōò mè.

9 Dè nnaati bèè bo pīmmú Babidōnni èi kó ibíbénní
ke ì fāūtē fāūtē dipèrì ìnkè!

138

Disānni kó fèyènfè

1 Bè dièmmè Dafiti yènfè.

N Yiè nKuyie n da déúkùnkōmu nè n yèmmè memou,
n yó ndièmmu ke da sánti a tōrè ìlkè.

2 N nínkúmu a cēsààtè ke déúkùnkō a yètìrì,
a sà mèè kpéí nè a tùmè timómmōnti yiè,

ke yé a ti dōúnnè dii nùu pēētémè ti yèmmè do dò nhá bo ti dōòmè.

³ N da yu dii yiè kàa yiemmu,
kè yáúkùnnè n kònti kè n kpénkùnnè.

⁴ N Yiè nKuyie, yebotè yemau kó bekpààtibè yó ndéúkùnkò fǒ nwe,
bè bo keè dii mǎnni a nùù.

⁵ Bè yó ndièmmu ti Yiè nKuyie mpĩ mùù tǎmmú,
kè yé ti Yiè nKuyie nkpeti deumèmu.

⁶ Ti Yiè nKuyie mborè í tóké,
kè kù wùónnì besĩntibè,
kù wùómmu sipɔɔ yembè bá kè bè borè.

⁷ Bá kè m bo mbo meyeñcaàrì mè mièke,
fǒ yó nkānké n fòmmu,
kè n dootitabè mièke n yènni,
fǒ yóó bè cònné ké n deetè nè a wērímu.

⁸ N Yiè nKuyie nyóó pǔmmu kù keté mùù tǎmmú,
n Yiè nKuyie nha sàà mbomu sǎà,
báá kǔnné a tǎmmú.

139

N Yiè nKuyie nha yému n kpeti timau

¹ Bedèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè.

N Yiè nKuyie nha n wúómu kè n yé.

² Kè n kàri a yému, kè n yitè a yému,
n yentotí ò nkpaá díetiri kàa ì yému.

³ Kè m bo kupòòkù a yému, kè n duó a yému,
a í biinnì nè n kó kucɛ makù.

⁴ Tináahtì òó í nyènni n nùù,
n Yiè nKuyie nkàa pǎnke ti yému timau.

⁵ A bomu n fǒnkúò, kè bo n yùiké,
kè m bo a nùùtè mièke.

⁶ A n yé kè dè tontému,
m báa na kébanté a n yé kè dè mǎmè,
dè pǛtémú n ciì.

⁷ M bo kǎte kè da déténnè?
M bo coké kécuó nke kàa í nni nyà?

⁸ Kè n dèke kéfñkè a kè bomu,
kè n ta kudǎnkù a kè bomu.

⁹ Bá kè m pùu kè kǎte diyìè yìèni kè,
bá kè n sènté dàméèrì yáà a kè bomu.

¹⁰ A nùùtè teè baa yó nni nni,
kàa nùùtè youte m pĩ.

¹¹ Kè n yĩ di mǎnni dibìnni né n dàtínnému
dibìnni dii n fité dii naáñko kuwenniku.

¹² A borè dibìnni í tú dibìnni,
a borè keyènkè dǒ nkuyie nku,
a borè dibìnni nè kuwenniku demáà ndi.

13 Fṣṣ n dḡḡ,

fṣṣ m pīité n yṣ pauti mieke.

14 N da sāntīmu, a n dḡḡ kè m mènke wennimu mediè,
a tōmmú deumu kè n tì yé mesàà.

15 N kṣṣ do í da biinninè,

a do n dḡḡri dīi mōnni disòri,

a do m pīité dīi mōnni n yṣ pauti mieke.

16 N do ketírí n yṣ pauti mieke, kàa n wùómu,
ke wàri a pátiri mieke yewe a n duó nyè,
bá òimari mu nyí keté.

17 Kuyie nha yentotí í dò n yì nìnte,

ì mènke deumu.

18 Kè n tú m bo ì kàa m báa deè,

ì sūnèmu mubirímú,

bá dīi yìè nh ṣṣ entení ke nsó m bonè fṣ nwe.

19 Áú Kuyie! Kàa bo yie nhá kuḡ beyeibe,

kè dè bo yie nha détinne benitikòùbè.

20 Bè yu a yètìrì nè siyáàbìsí nsi,

bè to a yètìrì detetirè nde bembè a dùòntòbè.

21 Tì Yìè nKuyie mbèè da níí, n yí bè dó,

bèè í dó a kpèti bè n dò nyisíé nyi.

22 M mènke bè nīimmu timómmonti,

bè tu n dootitòbè mbè.

23 Kuyie! Á n wénté nè n yèmmè miekoo,

á n yááké kéya n yentotí dòmmè.

24 N wénté mesàà kè m bá ntū nkuce yeiku makù,

kàa n niité kuce kùù í ceeri ku mieke.

140

Dafiti túmè Kuyie nhò deeténè beyeibe

¹ Bèdèmbè kóo kótì dièmmè Dafiti yènfè.

² N Yìè nKuyie nhá n deeténè beyeibe,

á nni nkānké benitiyonkubè.

³ Bè ṣ ntoti bè yèmmè ke bo dḡḡ mēyi mme,

yewe yemḡu bè dàhni yekpàrè nye.

⁴ Bè pèrímú bè nónidié nyi iwààke kōme,

kè bè náànti dò mme waàdōmmè.

⁵ N Yìè nKuyie nhá nni nkānké benitiyeibe,

á nni mbāa benitiyonkubè,

bèè wanti kékote n tààke.

⁶ Sípḡ yembè n díí kufāku nku,

bè pīiti iwēi nyi n kó kuce,

bè dḡḡ nticùḡti nti n kéri kùù cè,

bè n díí timátì nti.

⁷ N Yìè nKuyie n da nàkému ke tú

fṣṣ tu Kuyie n tū nkù,

n Yiè nKuyie nkénté m báammù.

⁸ N Yiè nKuyie nha kpeñnìmu, ke n dæerí,

fǒǒ ò nkānké n yuu mudoò mièke.

⁹ N Yiè nKuyie nha báa yie kòo nitiyonkuwe wanti ke bo dǎò tì dǎò,

báa yóu kòò n díínte ke bo dǎò tì dǎò,

a báa yóu kòò n sée nfenñfè.

¹⁰ Yóu kè bèè n cǎ̀tè, kè be yei ndo be yǎ ìnkè.

¹¹ Cǒú mbe yǎ yehāākūǎ, yeetoo be muhāā mmièke,

tannè be kudúókù kè bè ténke báa yènní.

¹² Iwátì yembè báa naá mbèmbè dihéi mièke,

me yei mmè yó mbetì benitiyonkubè kè bè fèmmú.

¹³ N yému ke do nti Yiè nKuyie nyóó kónné besénnibè bè naati dii mǎnni, kéduó be cǐribè bè dò nkénté dè.

¹⁴ Bèè weti bè yó ndéúkunkomu a yètìrì,

bèè dǎòrì dèè síè kè bè nda bonè.

141

N Yiè nKuyie m píe mbe yei be

¹ Dafiti kó fèyènfè.

N Yiè nKuyie n da yumu, cārikení ké n teennè,

kénté kékeè n da kuònnè mè.

² Yóu kè m báammuu tuókoo a borè,

kéndò ntihúúntì fǒǒtì,

cǒutè m báammù kè ì ndò nkuyuoku kó dipānni.

³ N Yiè nKuyie nhá ndò n nùù kóo bàrì,

mbaa n nùù dibòrì kǎme.

⁴ Báa yóu kè n duó n yèmmè dæyeire,

báa yóu kè n tūnne benitiyonkubè kó mǎdǎòrì mè,

kédǎò me yei, báa yóu kè n di be kó tibandiiti.

⁵ Wèè weti kòò bo m potè ò n dǎmu,

kè Kuyie nkóo niti n tiè ndè dò nhò yǎòrì tùdààrí nwe n yuu,

m báa ò yetenè n yuu,

m báa yóu m bo m báammè Kuyie nke tú kùu cónné beyeibe yei.

⁶ Bè bo ntemmùní dii mǎnni be kó bebaatíbè yetárè ìnkè,

bè bo banté a náantì do naatimè.

⁷ Bè ò nduó ketenkè kè kè yaúmè,

kudǎnkù yóó mæ nhaate,

kè be kǔǎ yèè yaá yaá kè yèè taá kudǎnkù.

⁸ N Yiè nKuyie m búó fǎ nwe,

n sǎri fǒǒ borè a báa yóu kè n kú.

⁹ A nni nkānké bè n dii tì cùtì,

n détinne me yei ndǎòrìbè kó yédíintárè.

¹⁰ Yóu kè beyeibe duó bè dii tì cùtì mièke

kè mí n yenté.

142

Wèè kuònnè mesémmè ke yu Kuyie

¹ Dafiti dèntè fèè yènfè ò bo dii mōnni kutādènkù mièke.

² N kuòmmu ke yu n Yiè nKuyie,
n kù kuònnèmu ke kù sèéti.

³ N kù sàútínèmu
ke kù náá n yèhcaàrìmè.

⁴ N wērimú ò nkè mù dèè, fǝǝ ò n yé kuce n yóó tūnne kù,
bè n dii ticùǝti nti kuce n kéri kùù mièke.

⁵ Wénté m bakù youú biékè kéyà,

òmǝù í dake n kpéí,

n ténke í mǝke m bo sǝri dè,

òmǝù í bǝti n fōmmu kpeti.

⁶ N Yiè nKuyie n kuònnè fǝ nwe,

kè n tú fǝǝ tu n kó disǝri,

n kpere dǝmǝu tú fǝ nwe ketenkè kiè nyǝnkè.

⁷ Kénté kékeè n dabònni,

n di mesémmè mme, n dǝeténè bèè n fǝũnko,

bè kpénnimu ke m pǝéte.

⁸ Á n denne dikpetíntou mièke,

kè nní ndéúkùnko a yètiri,

bèè wetí bè yó nh ǝnnèmu,

bè bo yà dii mōnni mesàà nha n dòò mè.

143

Osénniwè kuònnèmè Kuyie

¹ Dafiti yènfè.

N Yiè nKuyie nkénté m báammìi,

a tú timómmǝnti yiè nwe,

ke dǝǝri a béi nti,

kénté kékeè n sáútii,

cǝuté m báammìi.

² Báá bekénè mí nhá kóo tǝnti,

ke yé òmǝù í homè wèè bo yí ò í mǝke mǝyetímè.

³ N dootitǝù wèè m bǝti,

ò m bǝmmu ke naù,

ò n tanné dibiiñni mièke nke,

kè n sǝáténè bèè duú kudǝnkù nè dimònni.

⁴ Dè m bimu n ténke í nǝ nke nampú.

⁵ N kpaá ke yému yewe yèè pǝéte ye kpéí,

n kpaá siemmumu mutǝmmú a do dǝǝri mù ìnkè,

ke totí n yèmmè a dòò dè ìnkè.

⁶ N yuo n nǝu nsi ke da báá,

n dònnè ketenkè kèe dónté kènke menie.

⁷ N Yiè nKuyie ncārike kéccuté m báammìi,

dè m bimu a báa m bútínné,

kè mɛɛ dɔkɛ m ɔo naánnɛ bɛɛ duó kudɔnkù.

⁸ Bá dii kúnwɛnni a n náké a kó mɛsàà,

kɛ yé n yíkúmɛ fɔ́ ìnkè,

m bɛnkɛ kucɛ n do nkétũnnɛ kù,

n duó nfɔ́ nwe mmáà.

⁹ N Yìè nKuyie nhá n dɛɛténɛ n dootitɔbɛ,

n sɔri fɔ́ ò borè.

¹⁰ M bɛnkɛ kè n na kéndɔɔri a dɔ dè,

kéyɛ fɔ́ nKuyie nfɔ́ n temè,

a kó Muyaánsààmù n niitɛ kucɛ kùù èri.

¹¹ N Yìè nKuyie, dɛúkũnnɛ a yètìrì, n fòukũnnɛ,

a tú timómmɔnti yìè nwe,

n dennɛ mɛyɛncààrìmɛ miɛkɛ.

¹² A n dɔ mɛɛ kpéí, á kuɔ n dootitɔbɛ,

a báá súó n dùòntɔbɛ kóó mɔù,

kɛ yé n túmɛ a kóo tɔnti nwe.

144

Kuyie nte bɛ bomɛ diwèlì miɛkɛ

¹ Dafiti yènfɛ.

N Yìè nKuyie nyètìrì ndɛu,

kuù tu dipèrì dii n kánkè,

kuù kpénkũnko m baà mmudoò kpéí,

kɛ kpénkũnko n nɔu dikpànni kpéí.

² Kuù n dàòri mɛsàà nkè kuù tu n kó tɛcɛkpetè,

n cɛdiɛtè, n dɛɛtíwè, n kó kudɔpikù, n sɔri dè,

kuù tɛ kè ibotí m búó.

³ N Yìè nKuyie, wɛ ntu onitì kɛ dò nhá ndakɛ o kpéí?

Onitì yie ntu wɛ kɛ dò nhá nyé o kpéí.

⁴ Onitì dònnɛ muyaá mmu,

kòo wɛ pɛnké mɛdɛɛ nkɔmɛ.

⁵ N Yìè nKuyie nkpéú ntiwɛtì kécúténì,

kékáákɛ yɛtārè kè yèè còútɛ.

⁶ Duònni itapíɛ kè ì cié n dùòntɔbɛ,

tāũ a piɛ nkè bɛɛ ciɛtɛ.

⁷ Youtení a nàùtɛ dɛìnkè kè n dɛɛtɛ,

kè n dennɛnì kubinku miɛkɛ,

kè n dɛɛténɛ bɛkpákpàribɛ.

⁸ Bèè náantɛ siyáàbisí,

bèè ɔɔ mpariku kɛ né sou.

⁹ Kuyie n yóó da dentɛ fɛyɛmpànfɛ nfɛ,
kémbiennɛ kukùtìdùkù iwɛí tɛpítɛ kòku.

¹⁰ Fɔ́ nwèè ɔ nte kè bɛkpààtibɛɛ na,

fɔ́ nwèè dɛɛrì mí nha kóo tɔnti Dafiti.

¹¹ N dɛɛtɛ, n fietɛ bɛkpákpàribɛ nɔu miɛkɛ,

bè náantɛ siyáàbisí nsì.

Bè ɔ mparikumu kɛ né sou.

12 Ti bí initidaaì ndònnè detie ndèè yè ke kótírí,
 kè ti nitipobí nwenni kedònnè sikpààticéí kó yesā̀nkè,
 bè kèrì yè tífèntì.
 13 Kè ti buo mpíemmu tidiiti,
 kè ti wũõ pèí ti paa mmieke ke sũũmmu sikəupí sikəupí.
 14 Ti nààke ìì tɔu tinènti kè ìì sũũ,
 kè ti dootitabè bá ntaà ke ì pĩ n ke kũũnnè,
 yedabùò nténke bá mbo ti ekè mieke.
 15 Dè nnaati kuwuò nkùù bo pété de kó mesàà,
 dè nnaati kuwuò nti Yìè nKuyie nte kù.

145

Kuyie nkpàti bomè sã̀

¹ Disā̀nni kó fèyènfè Dafiti dèntè fè.

N yó nsā̀ntímu Kuyie nkùù n te,
 kuù tu n kóo kpààti,
 n yó ndéúkunkomu ku yètìrì sã̀.
² Bá dìi yìè n yó nkù sã̀ntímu,
 kédéúkunko ku yètìrì sã̀ nè m bo mbomè.
³ Ti Yìè nKuyie ndeumu mediè ke mǎnnè disā̀nni,
 kù deumu ke í mǎke kumǎnku.
⁴ Benitibè yemàrè yeməu kabè sã̀ntímu a tǎndiemù,
 ke yó nnáá nha tǎmmú deumè.
⁵ N yó nnáámmú a yetidièrì nè a kpetì nè a sǎnni,
 n yó nnáámmú benitibè a tǎndiemù kpéí.
⁶ Benitibè yó nnáámmú a kpeñnì mè ke duò tikǎmbùòti,
 kè mí nní nnáá nha deumè.
⁷ Bè yó ndeninímu à sàà ndeumè,
 ke pĩ̀kù a túmè timómmənti yìè.
⁸ Ti Yìè nKuyie mmǎke onitì kó mesémmè mmə ke sà,
 ku mieke í cǎa ke péíkú kè kù ti dó mediè.
⁹ Ti Yìè nKuyie nnitimu timəu ti kpéí,
 kù dómu mediè kù dǎdè deuməu.
¹⁰ Ti Yìè nKuyie nha dǎdè dèè kó dimàà yó nda sã̀ntímu,
 bèè dǎdèrì a dó dè kè bè ndéúkunko a yètìrì.
¹¹ Bè yó nnáámmú a kpàti deumè,
 kénnnáa mutǎndiemù a dǎdè mù kpéí.
¹² Kè dèè yie nkè benitibèè banté a pĩ mmùù tǎndiemù,
 a kpeñnì mè mediè nke baké.

¹³ A kpaatirìmu yemàrè yeməu,
 fǎdè yó mbaké yemàrè yeməu.
¹⁴ Ti Yìè nKuyie nhə ncúómu bèè duò,
 ke teénne bècĩrìbè.
¹⁵ Benitibè beməu bùó fǎ nwe,
 kàa bo mbè duò mmudii dikònni bè bo dii mǎnni.
¹⁶ Fǎdè ǎd yanne a ndùtè,
 bèè kó dimàà bo ketenkè ìnkè kè bèè di kénsànnè.

17 Ti Yiè nKuyie nkó ice iməu wetímu,
 kɛ ku tɔmmú muməu tú mɛsàà nkɔmu.
 18 Bɛɛ yu ti Yiè nKuyie nkù ɔɔ mbɛ tɔkɛnɛmu,
 kù í yóu bɛɛ kù yunɛ timómmɔnti.
 19 Kù ɔɔ dɔɔmu bɛɛ kù dé bɛ dɔ tì,
 kù ɔɔ kɛɛmu bɛ dabùò kɛ bɛ dɛɛtɛ.
 20 Ti Yiè nKuyie nhɔɔ mbaamu bɛɛ kù dɔ,
 kɛkuɔ benitiyonkubɛ bɛməu.

21 N Yiè nKuyie nsānni í yóó deɛ n nùù miɛkɛ,
 dɛɛ kó dimàà wɛí dɛ nsántí Kuyie nkùù dò mpáí páí sáà.

146

Kuyie nkānkémè bɛcɪribè

1 Nsántínɛ ti Yiè nKuyie!

N yó nsántímu n Yiè nKuyie.

2 N yó nsántímu n Yiè nKuyie n fòmму muməu,
 n fòmму muməu n yó ndiɛmmu kɛ kù sántí.

3 Di báá duó ndimáà kutenkù kó bɛkpààtibɛ,
 bɛnɪtɪbɛ mbɛ bɛ báá na kɛ di dɛɛtɛ.

4 Kòò ntì wemmu kùntɛ, ɔ ta kɛtenkɛ nkɛ,
 kòò do wúó ntì deɛ dɛ yiɛ.

5 Dɛ nnaati onitì wɛɛ íkú Kuyie nSakɔbu do tũ nkù ñnkɛ,
 wɛɛ kɛmmú ti Yiè nKuyie nhò tũ nkù.

6 Kuù dɔɔ kɛñnkɛ nɛ kɛtenkɛ,
 dànmɛɛrì nɛ dɛɛ kó dimàà bo o miɛkɛ
 kuù pɪ ntimómmɔnti sáà.

7 Kuù ɔɔ kónné ocɪrì ɔ naati dìi mɔnni,
 kuù duò mmudii dikɔnni bo bɛ,
 ti Yiè nKuyie nkuù ɔɔ pítɛ tidaati iwɛí.

8 Ti Yiè nKuyie nkuu ɔɔ wɛí nwɛɛ tu kuyũñnkù,
 kuù ɔɔ teennɛ bɛcɪribɛ,
 ti Yiè ndómu bɛɛ tũ ntimómmɔnti.

9 Ti Yiè nKuyie nkuù ɔɔ nkānké bɛpɔɔbɛ,
 kuù kommu iciribí nɛ bɛkúpobɛ,
 kuù ɔɔ duó nkɛ benitiyonkubɛ dɔ kɛdɔɔ tìi yetɛ.

10 Ti Yiè nKuyie mbakému sáà,
 Siyɔɔ ɛi kɔbɛ Kuyie ndi tũ nkù yó mbakému sáà.

Nsántínɛ ti Yiè nKuyie!

147

Sāntɛnɛ Kuyie ku tɔndiɛmù kpéí

1 Nsántínɛ ti Yiè nKuyie!

Dɛ wennimu ti bo nsántímɛ ti Yiè nKuyie,
 dɛ naatimu ti bo nkù dɛúkùnkɔmɛ, kuù mǎnnɛ disānni.

² Ti Yiè nKuyie nkuù wète ke í nSedisademmú,
ke tíi nyIsidayeeribe bèè do ciété.

³ Kuù ɔ̃ miékùnnè wèè yèmmè kòute,
ke ɔu be muo.

⁴ Kuù kàa nsiwāā keĩnkè ke yé sì māmè,
ke yu bá tè nè te yètìrì.

⁵ Ti Yiè nKuyie ndeumu mediè nke kpeñnì,
ku cii nyí mọke me mánkú.

⁶ Ti Yiè nKuyie nkuù ɔ̃ ncúó ocĩrì kóò íi,
kuù ɔ̃ kote oyeiwe tààke kòò do.

⁷ Dentènè yesāa nkó iyie ti Yiè nKuyie nkpéí,
ndiènnè ku, ke biennè debémbénnè iwěĩ kperε.

⁸ Kuù ɔ̃ dennení yewetè keĩnkè,
kuù ɔ̃ duó nkè fetaafè kperi kénì,
kuù ɔ̃ duó nkè timusũũtìi yè yetārè.

⁹ Kuù duò nyiwũɔ̃ nè tiwanwantì mudii,
kuù yé yekākābe bo di mù dikònnì yè bo diì mònñi.

¹⁰ Kuyie nkpeti í bonè tesāntè tèè nɔ mmuceé,
kù í dake wèè tāntāā nnaati o kpeti.

¹¹ Ti Yiè nKuyie nyèmmè naatinè bèè kù dé bèmbε,
bèè kèmmú ké yé ke do nkù bo bè dòò mesàà.

¹² Díndi Sedisademmú kabe déúkùnnè ti Yiè nKuyie nyètìrì,
díndi Siyɔ̃ èi kabe nsāntínè Kuyie ndi tũ nkù.

¹³ Ke yé ku kpénkùnnemè dihei kó yemáticàkè,
ke dòò mesàà ndi nìtìbè.

¹⁴ Kuù duó nkè di kó kutempè nkabe kari kè dè bè naati,
ke bè duó ntidiiti sààti kè bè yo nke sànnè.

¹⁵ Kuù ɔ̃ péi nkutenkù,
kè kù bée nti báá wuaké.

¹⁶ Kuù ɔ̃ duó nkè mupāā mboomu nduò ketenkè tikónti tēmè,
kéyaaté ketenkè mutápeí nkōme.

¹⁷ Kuù ɔ̃ duó nkè fetaafè mātārè nwéú ke duóni,
kè dèe bonke kè musée nhauté benitibè.

¹⁸ Kè kù bée nku nùù dèe yìete,
kè kù fùute dèe naá mmenie.

¹⁹ Kuù nàké ku náànti Sakabu yaábì,
kuù duó nku kuó nè ku tannò Isidayeeribe.

²⁰ Kù í dòò mebotí kubotí tekù makù cuokè,
kubotí makù kabe í yé ku tannò.

Nsāntínè ti Yiè nKuyie!

148

Keĩnkè kabe nè ketenkè kabe dommè kénsānti Kuyie

¹ Nsāntínè ti Yiè nKuyie!

Díndi keĩnkè kabe nsāntínè ti Yiè Kuyie,
díndi bèè bo keĩnkè, nkù sāntínè.

² Kuyie ntōrè yemou, nsāntínè ku,

Díndi ku āāpàmbè, nsāntínè ku.

³ Fí ndiyiè nè fí nhotànkù kè dí nkù sántí,
díndi siwāā sù kó dimàà mí, nsāntínè ku.

⁴ Díndi tiwetì ìnkè kòbè, nsāntínè Kuyie,
tiwetì ìnkè kó menìe, nsāntínè ku.

⁵ Dèè kó dimàà bo dè nsāntí ti Yiè nKuyie,
kè yé kuù béímmè ku nùù mèmáà kè dè buoté.

⁶ Kè kù dè ānné kè dè bo sáà,
kè kù dè kèétè ikuó ìí yóó ceete.

⁷ Dèè kó dimàà bo ketenkè ìnkè, nsāntínè ti Yiè nKuyie,
Dáméèrì, nè desínnè dèè bo de mièke, nsāntínè ku.

⁸ Muhāā nè fetaafè mātárè, mupāā mboomu nè mutonnimù nè
kuyaakperikù,
díndi bèè yie nku náàntì nsāntínè ku.

⁹ Díndi yetārè nè díndi sitāā,
nè detie ndèè pèí nè detie mbè tu dè nsétìrì, nsāntínè ku.

¹⁰ Iwūš imou nè tiwanwantì,
debambaànnè nè tinòtì demou, nsāntínè ku,

¹¹ Díndi bekpààtibè nè ibotì imou,
díndi sikpààtibì nè benìùbè bemou,

¹² bedapàmbè nè besapàmbè,
bedakótibè nè ibí nsāntínè ku!

¹³ Dimou di nsāntí ti Yiè nKuyie,
kè yé kuù maa yètìrì féimè,
kuù tu deínkè nè ketenkè kóo kpààtì.

¹⁴ Kuù wète kè duó nku kòbè muwērímú,
bèè yie nku kpèti kè bè bè sántí,
bembe Isidayeeribe bèè kù tòkénè be kpéí.

Nsāntínè ti Yiè nKuyie!

149

Kuyie nkòbè kó diwèi

¹ Nsāntínè ti Yiè nKuyie!

Dentènè fèyempànfè di Yiè nKuyie nkpéí,
díndi bèè dòòrì Kuyie ndómè kè di tii, nsāntínè ti Yiè nKuyie.

² Isidayeeribe diwèi ndi bonè wèè di dòò,
Siyōš èi kòbè, nyānkunè di kóo kpààtì kpéí.

³ Nhaunè kè sántí ti Yiè nKuyie,
ndiennè kè kù sántí kè biennè yebàrè nè tibómbonti,

⁴ kè yé ti Yiè nKuyie mpietímè ku kó diwèi ku kòbè cuokè nke,
kè besíntibè kó tisàtì tu medetímè.

⁵ Díndi bèè dòòrì Kuyie ndómè nyānkunè diwèi,
kè déúkunko ku yètìrì, kényiútí nè di dúò ìnkòo.

⁶ Kuyie nsānni mbo di nò mièke,
kè di nòu mpikú kuseú menatímè mèdémè kòku.

⁷ Dí pèite yebotè yè di dòò dè,

dí ānné ibotí tiyēīti kēfóó,
⁸ kēpīmmú yē kó bekpààtìbè ké bè bou mēfīmmē,
 kētáú mbē kpààtītūmbè tīmátì.
⁹ Dí bè bekénè tì wàri kē yēm̄m̄m̄,
 bèè dǝ̀ri Kuyie ndómè bē kó disānni ndi mēm̄m̄m̄.

Nsāntínè ti Yìè nKuyie!

150

Nsāntínè Kuyie nnè debémbénnè

¹ Nsāntínè ti Yìè nKuyie!

Nsāntínè ti Yìè nKuyie nku cēsààtè miēkē,
 Nsāntínè ku kēīnkè ku kpetì borè.
² Nsāntínè ku ku tǝ̀ndiēm̄m̄ kpéí,
 nsāntínè ku kē yē ku kpetì dēumè kē í mǝ̀kē kumà̀nku.

³ Nsāntínè ku nè yētātehe,
 nsāntínè ku nè tībómbonti nè tikùtìdùùtì.
⁴ Nsāntínè ku kē bie nyebàrè kē au,
 nsāntínè ku nè tikùtìdùùtì nè siheú.
⁵ Nsāntínè ku nè tikāpenti tì tammè kpeñnì,
 nsāntínè ku nè tikāpenti tì tammè yìè mēdiè.

⁶ Dèè kó dimàà wéí dè nsāntí ti Yìè nKuyie.
 Nsāntínè ti Yìè nKuyie!